

IV

34.11.063

1025 + 29

04
7

НОВА ХАТА

1935

ІЛЮСТРАЦІЇ:

- Абісинська дівоча школа, ч. 22, ст. 7
 Авдікович-Глинська Кліментина, ч. 6, ст. 10
 Аматорський гурток у Старокозачому, ч. 15—16, ст. 8
 Балькон, ч. 9, ст. 7
 Бенцаль Олена, ч. 2, ст. 1
 Бібліотечна шафа, ч. 4, ст. 7
 І. Бонковська як молодиця з Яворівщини, ч. 1, ст. 5
 Божниця в Ярижеві, ч. 11—12, ст. 8, деревляна, ч. 17, ст. 5
 Боклаги на горілку, ч. 24, ст. 3
 Буковинська група, ч. 22, ст. 3
 Буковинська народня ноша, (2 іл.), ч. 15—16, ст. 9
 Бутович Микола: Колядка, ч. 1, ст. 1
 Васинчук Олена у поліському вбранні, ч. 17, ст. 5
 Вечерниці зі села Поляниці, ч. 24, ст. 7
 Вежа-дзвіниця в Потиличу, 2 іл., ч. 9, ст. 2
 Великодний стіл, ч. 9, ст. 9
 Веранда, ч. 9, ст. 7
 Вертаємось, ч. 17, ст. 1
 Вільде Ірина, ч. 1, ст. 7
 Вірки з «Нар. Торговлі», ч. 5, ст. 1
 Вирівнують площу, ч. 11—12, ст. 3
 Вистава народніх тканин, ч. 19, ст. 5
 Галка: Одна ніч, (2 іл.), ч. 11—12, ст. 7
 Гельм Брігіта, ч. 20, ст. 1
 Глущенко Микола: «Мертві душі», ч. 4, ст. 4
 Гнуті меблі, ч. 19, ст. 7
 Година крою, ч. 17, ст. 7
 Городові меблі, ч. 11—12, ст. 13
 Гриць у театрі «Заграва», ч. 2, ст. 4
 Гузар Ольга, ч. 15—16, ст. 3
 Гуцульська скриня, ч. 20, ст. 3, гуцульський оседок, ч. 1, ст. 4
 Дальматинка в народньому вбранні, краєвид, ч. 17, ст. 3
 Дальмація, краєвид, ч. 17, ст. 3
 Двері св. у церкві в Лаврові, ч. 22, ст. 5
 Дитячий театр, ч. 7, ст. 4
 Дзвін у Володимирі, дзвіниця в Яжові, ч. 9, ст. 3
 Домик на літниці, ч. 13—14, ст. 13
 До Почаївської Лаври, ч. 13—14, ст. 3
 Дорош Ю.: Весною, ч. 8, ст. 1, Патериця, ч. 24, ст. 1
 Дутка-Павловська Катря, ч. 15—16, ст. 4
 Енфілд Гонора, ч. 18, ст. 5
 Жіночий суд, 3 іл., ч. 15—16, ст. 6
 Залізничний міст, ч. 13—14, ст. 7
 Заліщицька пристань, ч. 13—14, ст. 7
 Заньковецька Марія, ч. 2, ст. 3
 Запорізький собор, ч. 11—12, ст. 9
 Іванець І.: Завія, ч. 2, ст. 8
 Ідальня в притулку, ч. 7, ст. 3
 Каплички, ч. 13—14, ст. 11, каплиця на Стебні, ч. 13—14, ст. 11
 Каріокаї, ч. 3, ст. 8
 Килим гуцульський, зі Східного Поділля, з Полтавщини, з Київщини, ч. 8, ст. 2, 3
 Китайська телефоністка, ч. 23, ст. 6
 Кितिцю квітів, ч. 17, ст. 2
 Кобилянська Ольга, ч. 15—16, ст. 1, іде на свято, ч. 15—16, ст. 2
 Ковжуні Левко й Олег, ч. 7, ст. 5
 Кривіцька Олеся, ч. 2, ст. 4, ч. 10, ст. 5
 Крісло з будинку Галагана, ч. 20, ст. 3
 Крушельницька Марія, ч. 20, ст. 4
 Курилас О.: О. Степанівна, ч. 1, ст. 3
 Кухня сучасна, ч. 19, ст. 6
 Кухонне постачання, ч. 11—12, ст. 1
 Лавка в церкві, 2 іл., ч. 20, ст. 3
 Левицька Ольга, ч. 6, ст. 10
 Лемківська група, ч. 22, ст. 3
 Ленська Лена, ч. 2, ст. 1
 Лисенко Микола, ч. 6, ст. 15
 Лиштвa з божниці, ч. 20, ст. 3
 Мазанка, ч. 3, ст. 5
 Мати, ч. 10, ст. 1
 Міщанський будинок зпід Львова, ч. 17, ст. 6
 Міщанський будинок з Покуття, ч. 17, ст. 6
 Могильницька С., ч. 18, ст. 2
 Модерна шафа внутрі, ч. 18, ст. 7
 Молодиця, ч. 13—14, ст. 10
 Музика Ярослава, ч. 24, ст. 5, риби, ч. 24, ст. 6
 На місця, ч. 18, ст. 3
 Наріжне вікно, ч. 13—14, ст. 13
 Несподіванки, ч. 23, ст. 7
 Нижанківська Меля, ч. 10, ст. 13, ч. 11—12, ст. 19, ч. 20, ст. 13
 Нижанківських діти, ч. 2, ст. 5
 Новаківський Олекса: Автопортрет, ч. 19, ст. 1, Тяжкий сон, ч. 19, ст. 2, 3, Наука і штука, ч. 19, ст. 3
 Нутро крамниці «У. Н. М.», ч. 17, ст. 5
 Обгортка з Заліщищини, ч. 6, ст. 3
 Обстановка хати, ч. 20, ст. 3
 Ой Дністре, наш Дністре, ч. 13—14, ст. 1
 Олесницька Еля, ч. 7, ст. 13
 Охримович Ольго, ч. 7, ст. 5
 Павловська Стефа, Маруся, ч. 15—16, ст. 5
 Пагода Будди, ч. 5, ст. 5
 Пансіон «Анна», ч. 10, ст. 7
 Патрилівна Оля, ч. 20, ст. 7
 Перемітка з Москалівки, ч. 5, ст. 6
 Переplet простий, ч. 5, ст. 6
 Пивниця, (4 іл.), ч. 15—16, ст. 13
 Підчас останніх виборів у Франції, ч. 11—12, ст. 11
 Піч із Київщини, із Запоріжжя, (2 іл.), ч. 4, ст. 5
 Плахта червона, картата, ч. 6, ст. 2, 3
 Плян нового мешкання, ч. 17, ст. 9
 Плян хати, ч. 3, ст. 5
 Поромовий перевізник, ч. 13—14, ст. 7
 Пронь В.: Дівчинка з ріщем, ч. 22, ст. 1
 Ранна молитва, ч. 11—12, ст. 1, руханка, ст. 3
 Різьба на гзімсах, різьблена брама, ч. 13—14, ст. 10
 Різьблена брама, ч. 13—14, ст. 10
 Різьблена поличка, ч. 20, ст. 3
 Різьблений таріль, ч. 24, ст. 3
 Різьблений хрест, ч. 24, ст. 2
 Руки, ч. 5, ст. 7
 Савка Я.: Малі мистці, Веселий хор, ч. 23, ст. 5
 чет. Саєвич Микола провадить дівчор, ч. 13—14, ст. 5
 Сидорович Савина у волинській школі, ч. 13—14, ст. 5
 «Сипанець», ч. 4, ст. 5
 Скатерть із Москалівки, ч. 5, ст. 6
 Спочить чи ні?, ч. 18, ст. 3
 Скит Манявський, ч. 13—14, ст. 10
 Сірецька Олена, ч. 15—16, ст. 3
 Сніг, ч. 3, ст. 1
 Снідання смакує, ч. 11—12, ст. 1
 Спальня у притулку, ч. 7, ст. 3
 Старт змагунок, ч. 5, ст. 8
 Стефанович-Ольшанська Михайлина: Жінки козацької старшини, ч. 23, ст. 3
 Стіл і крісло з Лемківщини, зпід Станиславова, у м. Бардієві, ч. 20, ст. 3
 Стояки в божниці, ч. 20, ст. 3
 Тапчан, ч. 19, ст. 6
 Х. Терлецька у строю з Борщівщини, ч. 1, ст. 5, ч. 22, ст. 3
 Тільки тасьма..., ч. 18, ст. 3
 Торги в Катовицях, ч. 13—14, ст. 8
 Торт пікантний, ч. 8, ст. 7
 Турецькі жінки, ч. 17, ст. 3
 др. Туркевич-Лісовська Стефанія, ч. 8, ст. 5
 У білу даль, ч. 1, ст. 6
 Український Жіночий Комітет у Відні, ч. 4, ст. 1, 3
 Фабр.ка «Фортуни Нової», ч. 5, ст. 4
 Хата бойківська, ч. 2, ст. 6, з Куликова, ч. 3, ст. 5, з околиць Львова, ч. 3, ст. 5, полтавська, зпід Харкова, ч. 4, ст. 5
 Холодний П.: Пані з котом, ч. 2, ст. 8
 Хорватська вишивка, ч. 17, ст. 4
 Хрести: нагробний, гуцульський, деревляні, ручні, орнаменти, ч. 21, ст. 5
 Христос Воскресі, ч. 9, ст. 1
 Целевич-Танчаківська Юлія, ч. 6, ст. 7
 Церква в с. Княждіві, у Ясіні, ч. 10, ст. 2, буковинська, ч. 10, ст. 3, в Дрогобичі, ч. 10, ст. 3, у Божиківцях, ч. 11—12, ст. 9
 Чайні столики, ч. 2, ст. 7
 Чернуха Ганна, ч. 15—16, ст. 2
 Шевченко Т.: Агата Ускова, ч. 6, ст. 5
 Шкільне приладдя, ч. 17, ст. 11
 Школа Дункан, ч. 20, ст. 5
 Шушевич Ірина, ч. 22, ст. 3
 Щурат Степан: Гіяцинт, ч. 6, ст. 1, Бойківські діти, ч. 7, ст. 1, Щуратова Олександра, ч. 9, ст. 5
 Юрчак Ярмо, ч. 2, ст. 5
 Яблонська Софія, ч. 3, ст. 3, ч. 5, ст. 3, ч. 18, ст. 1

ВИХОВНИЦТВО

- Л. Б.: Таборова гутірка, ч. 10, ст. 4
Залізник О.: Новий табір, ч. 11—12, ст. 4
— Оселя для ремісничок в Рожанці, ч. 18, ст. 4
Л-н: На закінчення шкільного року, ч. 13—14, ст. 12
— Здобуваймо мужеські фахи, ч. 15—16, ст. 11
Молодь і громадська праця, ч. 24, ст. 9
Наші заводські школи, ч. 13—14, ст. 19
Омельченко Марія: Укр. дитячий притулок у Подєбрадах, ч. 7, ст. 3
Паліїв Ц.: Таборування, ч. 11—12, ст. 2
Про шкільні конгреси, ч. 22, ст. 4
Русова Софія: Весна і діти, ч. 7, ст. 2
У фахово доповнюючій школі, ч. 13—14, ст. 12

ГІГІЄНА, СПОРТ І ТУРИСТИКА

- Л. Б.: Спортові міркування, ч. 18, ст. 2
До Почаївської Лаври, ч. 13—14, ст. 3
Коржинський С.: Бережимо немовлят і дітей від кривухи, ч. 7, ст. 9
— Виховні оселі і здоровля молоді, ч. 11—12, ст. 10
др. Михальська Олена: Гігієна їдженя, ч. 15—16, ст. 2
На дорогу, ч. 11—12, ст. 15
Н.: Як пити воду на прогульці, ч. 13—14, ст. 15
В. П.: Овочеві курації, ч. 15—16, ст. 15
др. Парфанович Софія: Кому можна родити?, ч. 22, ст. 7
Чи вміємо ходити, ч. 18, ст. 9
Шкільне приладдя, ч. 17, ст. 11

ГРАФОЛЬОГІЯ

- Галина: Графологія, ч. 7, ст. 8
Наше письмо, ч. 1, окл. ст. 2; ч. 8, окл. ст. 2

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

- Л. Б.: Великодний стіл, ч. 9, ст. 9
Досвідчена: Закалець, ч. 8, ст. 7
З НАШОГО ДОСВІДУ:
Св. вечір на чужині, ч. 1, ст. 8
Перерібка вечірньої сукні, Опіка в карнавалі, ч. 3, ст. 7
Передплатниці з Долинщини, Прання вишивок, ч. 4, ст. 12
Прання завісок, Тихі весілля, Сорочка до народного строю, ч. 5, ст. 12
Костюми, ч. 6, ст. 8
Воздушна ондуляція, ч. 9, ст. 12
Перерібка крілячих шкір, ч. 10, ст. 8
Латання білля, ч. 15—16, ст. 22
Перерібка жакету, Дутий риж, Народній стрій для Сколя, ч. 20, ст. 10
Народній стрій полтавський, Прання вовни, ч. 22, ст. 10
Андріївський вечір, Народній стрій, ч. 23, ст. 12
Народній стрій, Зарукавок, ч. 24, ст. 10
Капуста, ч. 23, ст. 9
Куропатви, ч. 18, ст. 14
Літо без ледівні, ч. 13—14, ст. 15
Ліщинська Ольга: Весняні порядки, ч. 6, ст. 6
— Креми і галарети, ч. 10, ст. 8
— Порядки у шафі, ч. 18, ст. 7
— Кухонні отруї, ч. 21, ст. 9
Мірна З.: Рационалізація хатньої праці, ч. 15—16, ст. 13
М. Х.: Пивниця, ч. 15—16, ст. 13
Наші літництва, ч. 10, ст. 7
Несподіванки, ч. 23, ст. 7
Орися: Пікантний торт, ч. 8, ст. 7
Овочі і ярини, ч. 11—12, ст. 13
Перепроваджування, ч. 17, ст. 9
Перед відїздом, ч. 13—14, ст. 15
Помідори, ч. 18, ст. 8
Смаження конфітури, ч. 11—12, ст. 14
Скорі обіди, ч. 15—16, ст. 16
Сушення грибів, ч. 15—16, ст. 14
Таємниця тіста, ч. 1, ст. 10
Шкільне снідання, ч. 7, ст. 12
Як чистити килими, ч. 19, ст. 10

ЗАГАЛЬНЕ

- Лі. Б.: Вакації, вакації, ч. 13—14, ст. 2
Вакаційне, ч. 13—14, ст. 14
Громадянки, ч. 15—16, ст. 18
Даємо і шукаємо праці, ч. 8, ст. 10; ч. 10, ст. 10; ч. 11—12, ст. 16;
ч. 13—14, ст. 24; ч. 15—16, ст. 18; ч. 17, ст. 12; ч. 18, ст. 10;
ч. 19, ст. 10; ч. 20, ст. 10; ч. 21, ст. 18; ч. 22, ст. 11
Із листів до редакції, ч. 6, ст. 10, ст. 13
Keep smiling ч. 5, ст. 3
Коваль Я.: Світлина, ч. 13—14, ст. 10
Напередодні Нового Року, ч. 24, ст. 8
На порозі Нового Року, ч. 1, окл. 2

- Спільними силами, ч. 11—12, ст. 15
Українські Січові Стрільці, ч. 13—14, ст. 5
Яка Ваша думка? ч. 2, ст. 10
Ялинка — погорільцям! ч. 24, ст. 8

ЗГАДКИ, РЕЦЕНЗІЇ

- Бурачинська Л.: Сільсько-господарські курси, ч. 13—14, ст. 10
Лі. Б.: Софія Яблонська гостем у нас, ч. 4, ст. 9
Л. Б.: Підсумки виставки, ч. 20, ст. 6
Л. Б.: Показ народньої ноші, ч. 21, ст. 4
Л. Б.: Знову народня ноша..., ч. 22, ст. 3
Л. Б.: Молошний вечір, ч. 8, ст. 6
Вечір народньої ноші пересунений, ч. 24, ст. 7
Вісти з клюбу, ч. 20, ст. 8
Вистави народнього мистецтва, ч. 13—14, ст. 8
Гоголівська виставка, ч. 11—12, ст. 20
Дитячий ярмарок, ч. 20, ст. 6
С.: Звичайні Заг. Збори кооп. У. Н. М., ч. 21, ст. 4
Із наших гутірок, ч. 21, ст. 6; ч. 22, ст. 6; ч. 23, ст. 12
Левицька Г.: Острів, ч. 17, ст. 5
М. К.: Софія Яблонська поміж дітьми, ч. 6, ст. 6
Наша читальня, ч. 1, ст. 7
Нижанківська Меля: Ревія мод, ч. 1, ст. 10
— Пропамятна виставка УСС, ч. 2, ст. 8
— Микола Глуценко, ч. 4, ст. 4
— Баль преси, ч. 4, ст. 12
— Концерт М. Кравців, ч. 10, ст. 9
— Вистава народніх тканин, ч. 19, ст. 5
— Дівча з Маслосоюзу, ч. 20, ст. 6
— Коза-дереза, ч. 23, ст. 18
Н. О.: Лист із Праги, ч. 11—12, ст. 8
Памяти Михайла Грушевського, ч. 3, ст. 4
С.: Показ чаю, ч. 7, ст. 7
У. С.: У дитячій харчівні, ч. 7, ст. 8
У. С.: Наша Батьківщина у світліні, ч. 22, ст. 14
Д. С.: Рефлексії, ч. 21, ст. 6

ЖІНОЧИЙ РУХ, ЖІНОЧА ПРАЦЯ

- Абісинська жінка, ч. 18, ст. 6
Бурачинська Л.: У студенток, ч. 15—16, ст. 10
— Гонора Енфілд, ч. 18, ст. 5
Л. Б.: Життя жіночої молоді, ч. 9, ст. 6
Л. Б.: Українські солодоші, ч. 5, ст. 4
Білецька Марія: З минулого, ч. 6, ст. 7; ч. 8, ст. 4
Вістки з відусіль, ч. 4, ст. 7; ч. 5, ст. 4; ч. 15—16, ст. 11, ч. 24, ст. 6
Геля Гук: На Бесарабщині, ч. 15—16, ст. 8
О. З.: Укр. Комітет у Відні, ч. 4, ст. 3
»Зелена Буковина«, ч. 15—16, ст. 2
Левинська Ірина: Т-во »Мироносиці« в Чернівцях, ч. 15—16, ст. 4
Малицьк.: К.: Заслужена Ювілятка, ч. 24, ст. 4
— Із наших клубових гутірок, ч. 6, ст. 4
— У річницю великих змагань, ч. 21, ст. 2
др. Парфанович, Софія: Безалькогольні гостини, ч. 10, ст. 6
І. С.: Цікаве піонірство, ч. 5, ст. 2
Савицька Стефанія: Підсумки еманципації, ч. 7, ст. 6
Старосольська Дарія: Клюб, ч. 11—12, ст. 11
Хортик Стефанія: »Жіноча Громада« в Чернівцях, ч. 15—16, ст. 3
інж. Чижович Ст.: Український промисл і завдання жінки, ч. 5, ст. 11

ЕТНОГРАФІЯ

- Буковинська народня ноша, ч. 15—16, ст. 9
Гургула Ірина: Аналіза українського орнаменту, ч. 2, ст. 12
— Народні тканини, ч. 5, ст. 6; ч. 6, ст. 2; ч. 7, ст. 7; ч. 8, ст. 2
Січинський Вол.: Хатне будівництво, ч. 1, ст. 4, ч. 2, ст. 6; ч. 3, ст. 5;
ч. 4, ст. 5
Січинський Вол.: Дзвіниці, ч. 9, ст. 2
— Деревляні церкви, ч. 10, ст. 2
— Деревляне будівництво, ч. 11—12, ст. 8
— Деревляні прикраси, ч. 13—14, ст. 10
— Міське будівництво, ч. 17, ст. 6
— Меблі народнього виробу, ч. 20, ст. 2
— Хрести, ч. 21, ст. 5
— Церковна різьба, ч. 22, ст. 5
— Селянське виробництво в дереві, ч. 24, ст. 2

КОСМЕТИКА

- Вода до миття волосся, ч. 18, ст. 10
Гаврисевич Ст.: Дорога до краси, ч. 21, ст. 8
— Чистота шкіри, ч. 23, ст. 8
— Як опалюватися, ч. 13—14, ст. 14
Наші руки, ч. 5, ст. 7
С.: Дещо про креми, ч. 19, ст. 9

ЛІТЕРАТУРА

Л. Б.: Нова повість, ч. 1, ст. 7
і. П.: Гоголь і його мати, ч. 11—12, ст. 12
І. Пеленська: Мадонна у Хвильового й Тичини, ч. 23, ст. 2
М. Рудницький: Шевченко про красуні, ч. 6, ст. 4

МАЛЯРСТВО

Л. Б. У Ярослави Музики, ч. 24, ст. 5
Морачевскі Вячеслав: Олекса Новаківський, ч. 19, ст. 2

МОДИ

Вибір фасону, ч. 20, ст. 9
Коко: Дещо про мужеські вбрання, ч. 23, ст. 12
Купуємо футра, ч. 21, ст. 7
Л.: Українська мода, ч. 23, ст. 13
Льон у нашому домі: ч. 11—12, ст. 21
Модний порадник, ч. 9, ст. 12; ч. 11—12, ст. 20; ч. 13—14, ст. 20;
ч. 15—16, ст. 22; ч. 19, ст. 12; ч. 21, ст. 12
Модні дрібнички, ч. 15—16, ст. 23
Нагортки на вечір, ч. 1, ст. 11
Нова силуетка, ч. 5, ст. 13
Олесницька Еля: Весняні клопоти, ч. 7, ст. 12
Орися: Мрії про літо, ч. 9, ст. 13
— Квіти, квіти! ч. 11—12, ст. 20
— Модні новинки, ч. 17, ст. 13; ч. 19, ст. 13
— На спеку і сонце, ч. 13—14, ст. 21
— Модні деталі, ч. 21, ст. 13
Осінні настрої в моді, ч. 19, ст. 12
Осінні капелюшки, ч. 17, ст. 18
Стелля: Сплітки з Парижа, ч. 3, ст. 9
Суконки до прання, ч. 15—16, ст. 22
Шляфроки, ч. 21, ст. 12
Як змінювати крій, ч. 17, ст. 12

НАРИСИ Й ГУТІРКИ

Біленька Дора: По цей бік бар'єри, ч. 18, ст. 3
БАЛАЧКА ПРО ЧОЛОВІКІВ:
Дністрова Чайка: Балачка про чоловіків, ч. 17, ст. 8
Мак Адріяна: До балачки про чоловіків, ч. 19, ст. 8
Невдоволенна: Чому такий конкурс, ч. 20, ст. 8
Вдоволена: Невже такий конкурс, ч. 21, ст. 8
З Рогатина: Ще в справі конкурсу, ч. 22, ст. 6
Студентка, ч. 23, ст. 8
Щаслива: До балачки про чоловіків, ч. 24, ст. 10
Галка: Одна ніч, ч. 11—12, ст. 6
Гальо, гальо! Тут Сокіл!, ч. 11—12, ст. 5
Дучимінська О. О.: Мистець а його жінка, ч. 19, ст. 4
Задума О.: Жіночий суд, ч. 15—16, ст. 6
Залізняк Олена: Бойківські колядники, ч. 1, ст. 2
Г. К.: Нініне кохання, ч. 24, ст. 7
Кобилянська Ольга: Я хотіла би..., ч. 15—16, ст. 1
Красноільська П.: «Кочіло», ч. 9, ст. 3
Коваль Ярослав: До Заліщик, ч. 13—14, ст. 7
Кривіцька Олесь: Спомин, ч. 22, ст. 2
— Чигирин, ч. 2, ст. 4
Крушельницька Марія: Чар музики, ч. 20, ст. 4
Лоський Ігор: Козацьке весілля, ч. 23, ст. 3
Малицька К.: На Соколі, ч. 11—12, ст. 3
Моруа Андре: Що край то обичай, ч. 23, ст. 6
Надійка: Вакаційні постанови, ч. 13—14, ст. 9
Нижанківська Меля: Мистецькі діти, ч. 7, ст. 5
Ортинська А. Т.: Кितिцю квітів, ч. 17, ст. 2
О. Уер.: Провесна, ч. 21, ст. 3
др. Парфанович Софія: Скельні квіти, ч. 17, ст. 3
Пастернакова М.: У білу сніжну даль, ч. 1, ст. 6
— Маленькі наші ноги, ч. 23, ст. 5
Рошкевич О.: Празник у Пацикові, ч. 13—14, ст. 6
Старосольська Уляна: Ітя в оселі, ч. 11—12, ст. 4
С. Северина ЧСВВ: Опанча, ч. 18, ст. 6
Уна: Із проблем доброго тону, ч. 22, ст. 10; ч. 24, ст. 11
Уальд Оскар: Озеро, ч. 19, ст. 5
Чайківська Тая: Лист до сестри, ч. 23, ст. 1
— Сірий дім, ч. 4, ст. 2
Яблонська Софія: Китайські забобони, ч. 5, ст. 5
Яхненко Наталя: Перший подув, ч. 3, ст. 2

НЕКРОЛЬОГИ

Відійшли... ч. 11—12, ст. 20
Гриневичева К.: На могилу Марії з Бурачинських Волянської
ч. 22, ст. 6
Залізняк О.: Памяти Марії Липи, ч. 11—12, ст. 12
К. М.: Осипа з Федаків Паньківська, ч. 1, ст. 6
М.: Марія Слобода-Крушельницька, ч. 20, ст. 4
Морачевська Марія: Спомин, ч. 19, ст. 3
Окуневський Юра: Леонтія Лучаківська, ч. 9, ст. 8
М. Ф. Ольга Рошкевич, ч. 13—14, ст. 4
Русова Софія: Незаступна втрата, ч. 13—14, ст. 6

НОВІ КНИЖКИ, ЩО ЧИТАТИ.

Л. Б.: »Жінка«, двотижневик, ч. 2, ст. 7
Гірська Марійка: Вівчар, ч. 23, окл. 2
Кравців Богдан: Пісня пісень, ч. 21, окл. 2
Лівицька — Холодна Наталя: Вогонь і попіл, ч. 6, окл. 2
Омельченко Марія: Мої враження з Югославії, ч. 19, окл. 2
Петренко Іван: Пригоди Юрка Козака, ч. 1, окл. 2
Пламінкова Франтішка: ч. 7, окл. 2
Ржепецька Олена: На берегах Гориня, ч. 2, 7
Самчук Улас: Марія, ч. 3, окл. 2
Софронів Василь: Липнева отрута, ч. 17, окл. 2
Цегельська Олена: Велика мовчанка, ч. 9, окл. 2
Що читати? ч. 8, окл.; ч. 10, окл.; ч. 11—12, окл.; ч. 13—14, окл.;
ч. 15—16, окл.; ч. 18, окл.; ч. 20, окл.; ч. 23, окл.

ОГОРОДИЦТВО

Гіяцинти, ч. 20, ст. 7
Живоплоти і шпалери, ч. 17, ст. 11
Кімнатні квіти, ч. 4, ст. 12; ч. 22, ст. 9
Ліщинська Ольга: Дещо про розвій городових рослин, ч. 8, ст. 8
Як зимувати далі і глядіолі, ч. 18, ст. 10

ПОВІСТІ

Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі, ч. 1—6
Ірина Вільде: Метелики на шпильках, ч. 1—23

ПОЕЗІЯ

Веснянка, ч. 7, ст. 2
Забіла Наталя: Білий птах, ч. 3, ст. 1
— Осінне, ч. 20, ст. 2
Зоя: Різдвяний спів, ч. 1, ст. 2
Кравченко Уляна: З героїчних митів, ч. 4, ст. 2
— Весна! ч. 9, ст. 2
— Матусі, ч. 10, ст. 1
Маланюк Євген: Перегриміло, ч. 22, ст. 2
Наріжна Ірина: З настроїв, ч. 10, ст. 2
— Я в лісі знов, ч. 11—12, ст. 2
Печеніг Оксана: Весняний вітер, ч. 6, ст. 1
— Чому дні соняшні, ч. 17, ст. 1
Рильський Максим: Поле чорніє, ч. 8, ст. 1
— Зимовий спів, ч. 3, ст. 2
Тичина Павло: Зоряного ранку, ч. 21, ст. 1

ПОМЕШКАННЯ, ДІМ

Л. Б.: Чайні столики, ч. 2, ст. 7
Л. Б.: Модерні бібліотечні шафи, ч. 4, ст. 7
інж. Каплінський Ростислав: Балькон і веранда, ч. 9, ст. 7
— Городові меблі, ч. 11—12, ст. 13
К. Р.: Мале літнисьце, ч. 13—14, ст. 13
Сичинський Володимир: Модерні меблі, ч. 19, ст. 6
Шкло і порцеляна, ч. 24, ст. 11

РУЧНІ РОБОТИ

Альбом, ч. 8, ст. 12
Блузка, ч. 6, ст. 13; ч. 10, ст. 13; ч. 11—12, ст. 19; ч. 13—14, ст. 19;
ч. 15—16, ст. 20; ч. 20, ст. 13
Бріджовий комплет, ч. 4, ст. 10
Декоративні рушники, ч. 4, ст. 11
Діточа суконка, ч. 6, ст. 12; ч. 10, ст. 12; ч. 11—12, ст. 19
Діточий фартушок, ч. 8, ст. 12; ч. 15—16, ст. 20
Доріжка, ч. 15—16, ст. 19; ч. 22, ст. 12
Завіски з тусору, ч. 10, ст. 12; ч. 15—16, ст. 19, ч. 18, ст. 12
Комірчик і торбинка, ч. 2, ст. 11
Настільник, ч. 6, ст. 12; ч. 11—12, ст. 18; ч. 15—16, ст. 19; ч. 18, ст. 13;
ч. 22, ст. 12, 13, ч. 24, ст. 15
Обгортка на карти, ч. 24, ст. 14
Обрус, ч. 15—16, ст. 20; ч. 20, ст. 12, 13
Обрус підвечірковий, ч. 4, ст. 11
Подушка, ч. 8, ст. 12; ч. 13—14, ст. 19; ч. 22, ст. 12; ч. 24, ст. 15
Полотняний комплет, ч. 18, ст. 13
Постільне білля, ч. 15—16, ст. 21
Приготування до виїзду, ч. 11—12, ст. 18
Пляжовий комплет, ч. 13—14, ст. 18
Рання нагортка, ч. 15—16, ст. 22
Рукавички, ч. 4, ст. 9; ч. 5, ст. 9
— "полотняні, ч. 9, ст. 10
Сервета, ч. 4, ст. 10; ч. 8, ст. 13; ч. 24, ст. 14
Сервета бучацька, ч. 8, ст. 12
Скатерть, ч. 4, ст. 10
Столовий комплет, ч. 2, ст. 13
Стилізована сукня, ч. 6, ст. 13
Торбинка, ч. 15—16, ст. 19
Хустинка, ч. 24, ст. 14

ТАНОК

Л. Б.: Ох та каріока!, ч. 3, ст. 8
Сірополько Олександра: Про танкове мистецтво, ч. 9, ст. 5
— Школа Дункан, ч. 20, ст. 5

ТЕАТР, МУЗИКА, КІНО

Амфітеатров Олександр: Українська Дуза, ч. 2, ст. 2
Бей Соня: Діти наших артистів, ч. 2, ст. 5
Бурчинська Л.: У Лесі Кривіцької, ч. 10, ст. 5
З царини фільму, ч. 21, окл.; ч. 22, окл.; ч. 24, окл.
Нижанківська Меля: Театр, ч. 2, ст. 8
— У Стефи Туркевич-Лісовської, ч. 8, ст. 5
Шелухина Любов: Перший дитячий театр, ч. 7, ст. 4
Щербанович Оріся: Укр. театр у Чернівцях, ч. 15—16, с. 4

ТРИКОТАРСТВО

Блюзка в двох красках, ч. 8, ст. 10
Гачкований комірць, ч. 18, ст. 11

Купелевий костюм, ч. 11—12, ст. 17
Курс плетіння, ч. 1, ст. 9; ч. 2, ст. 9, ч. 3, ст. 14
Літня блузка, ч. 4, ст. 8
Плащик для дівчинки, ч. 17, ст. 18
Плетена блюзочка, ч. 15—16, ст. 17
Плетена пелеринка, ч. 13—14, ст. 17
Плетені подарунки, ч. 22, ст. 11
Плетемо... ч. 23, ст. 11; ч. 24, ст. 12
Практичні папучики, ч. 20, ст. 11
Рання нагортка, ч. 19, ст. 11
Светер із коміром, ч. 10, ст. 10
Суконка для дволітньої дівчинки, ч. 7, ст. 10
Шапочка і шалик, ч. 6, ст. 11

Приписи:

Б

Бабка з бараболяної муки, ч. 2, ст. 14
Бабка до кави, ч. 6, ст. 14
Баранина по англійськи, ч. 17, ст. 10
" на дико, ч. 20, ст. 14
" на сметані, ч. 21, ст. 18
" з чесноком, ч. 21, ст. 10
" з рижом, ч. 21, ст. 18
" , потравка, ч. 23, ст. 10
Біфштики січені, ч. 3, ст. 13
" мелені, ч. 6, ст. 14
Булка святочна, ч. 8, ст. 14
Булочка з грибами, ч. 19, ст. 18

В

Волові битки з грибами, ч. 23, ст. 10

Г

Гриби сушені як свіжі, ч. 3, ст. 13

Г

Галяретка, ч. 8, ст. 14
Галярети овочеві: малинова, порічкова, вишнева, з клюкви, ч. 13-14, ст. 16
Гуляш угорський, ч. 21, ст. 11

Д

Джеми з малин, агресту, полуниць і порічок, ч. 11—12, ст. 13
Дріб у галяреті, ч. 9, ст. 18
" потравка, ч. 15—16, ст. 16
" різотто, ч. 20, ст. 14

З

Заячий паштет, ч. 22, ст. 14
Зрази подільські, ч. 3, ст. 13

І

Індик із начинкою, ч. 1, ст. 14

К

Каляфіор із бешамелем, ч. 13—14, ст. 16
Каляфіори по італійськи, ч. 20, ст. 14
Канапки, ч. 2, ст. 14
Капусняк волинський, ч. 2, ст. 14
Капуста весняна, ч. 10, ст. 14
" віденська, ч. 17, ст. 10
" волоська, ч. 20, ст. 14
" " ч. 23, ст. 10
" вегетеріанська, ч. 23, ст. 10
" зі сметаною, ч. 23, ст. 10
" шведська, ч. 23, ст. 10
Каша гречана, котлети, ч. 21, ст. 11
" червона, ч. 13—14, ст. 13
Кефір, ч. 4, ст. 14
Книдлі з сушених сливок, ч. 4, ст. 14
Конфітури: черешні, суніці, рожя, полуниць, ч. 11—12, ст. 14
Компот із дутим рижом, ч. 21, ст. 11
Котлети з фасолі, ч. 11—12, ст. 14
Коржик зі сливок, ч. 17, ст. 10
" крухий, ч. 24, ст. 16
Крем зі сметани, ч. 8, ст. 6
" вітамінний, ч. 10, ст. 9
" із яблуком, ч. 17, ст. 10
" оріховий, ч. 20, ст. 14
Креми: цитринний, з квасного молока, ч. 13—14, ст. 13
Крем оріховий, ч. 20, ст. 14
Крокети з яєць, ч. 10, ст. 14

Кулебяк пісний, ч. 7, ст. 18
Курятко по мисливськи, ч. 13—14, ст. 16
Куропатки, крокети, ч. 18, ст. 14

Л

Лазанки з капустою, ч. 21, ст. 11
Лакоминка з черстої бабки, ч. 9, ст. 18
" з цитрин, ч. 10, ст. 14

М

Майонез, ч. 8, ст. 14
Макаран запіканий із яйцями, ч. 4, ст. 14
Макароники, ч. 21, ст. 14
Масло з гірчицею, сарделеве, зелене, солонке, чеколядове, оріхове, ч. 2, ст. 14
Медівник, ч. 24, ст. 16
Медівнички, ч. 1, ст. 14
Млинці з дутого рижю, ч. 20, ст. 14
Мусака грецька, ч. 15—16, ст. 16
Муштарда помідорова, ч. 21, ст. 11

Н

Начинка із шинки, ч. 9, ст. 18
Накипляк із тертої булки, ч. 4, ст. 14
" зі сушених грибів, ч. 23, ст. 10
" з каляфіору, ч. 21, ст. 11
" з капусти з рижом, ч. 19, ст. 18
" зі шпінату, ч. 10, ст. 14
" з бараболі, ч. 3, ст. 13, ч. 7, ст. 18
" зі сирих ярин, ч. 15—16, ст. 16
" яриновий, ч. 19, ст. 18
" із яблук, ч. 21, ст. 11

О

Оленина зі сметаною, зрази, котлети, ч. 19, ст. 18
Оріхи ліскові, ч. 20, ст. 14
Оселедці в сметані, ч. 6, ст. 14

П

Пампушки, ч. 2, ст. 14
" зі сира, ч. 2, ст. 14
Паста до канапок, ч. 8, ст. 14
Паштетики з оселедців, ч. 6, ст. 14
Паштет зі заяця, ч. 22, ст. 14, ч. 24, ст. 16
" із телячої печінки, ч. 24, ст. 16
Печінка теляча, ч. 10, ст. 14
Підлива сарделева, татарська, французька, ч. 8, ст. 14
" голяндська, ч. 9, ст. 18
" хрінова, ч. 24, ст. 16
Пиріг оріховий, ч. 3, ст. 13
" яблучно-фіговий, ч. 1, ст. 14
" із мясом, ч. 9, ст. 18
Пиріжки крухі, ч. 21, ст. 11
Помаранчі: суфлет, грінки, крем, ч. 5, ст. 18
Полуниці, сніг, ч. 11—12, ст. 14
" джем, ч. 11—12, ст. 13
Помідори: печені, з шинкою, з грибами, ч. 15—16, ст. 16
" з французькою салатою, з аспіком, з макараном соленим, квашені, компот, омлет, ч. 18, ст. 8
" з яйцем, ч. 20, ст. 14
Потравка куряча, ч. 16—17, ст. 16
Птисі, ч. 11—12, ст. 14

Р

Рижки в сметані, ч. 18, ст. 14
Рогалики зі сира, ч. 1, ст. 14
" пікантні, ч. 8, ст. 6
Рожя, ч. 11—12, ст. 14

С

Салатка з оселедців, ч. 1, ст. 14
" з яєць, ч. 7, ст. 18
" з решток дробу, французька, ч. 9, ст. 18
" з молоді ярини, ч. 10, ст. 14
" з капусти, ч. 20, ст. 14
" з бараболі, ч. 22, ст. 14
" з червоної капусти, ч. 23, ст. 10
" з огірків і редьківців, з моркви, з буряків, ч. 13—14, ст. 16
Сирник, ч. 8, ст. 6
" знаменитий, ч. 8, ст. 14
Струдель зі сиром, ч. 9, ст. 18
" з яблуками, ч. 18, ст. 14
Суніці, конфітури, ч. 11—12, ст. 14

Т

Телятина, рештка в галяреті, ч. 9, ст. 18
" печеня з рижом, ч. 15-16, ст. 16
" в майонезі, ч. 8, ст. 14
Тісточки півфранцузьке, ч. 4, ст. 14
" зі солодкого сира, ч. 8, ст. 6
" з кменом, ч. 22, ст. 14
" »гусочки«, ч. 24, ст. 16
Торт чоколядовий, ч. 1, ст. 14
" різдвяний, ч. 1, ст. 14
" пікантний (Оріся), ч. 8, ст. 7
" Стефанія, ч. 8, ст. 14
" помаранчевий, ч. 8, ст. 14
" з ліскових оріхів, ч. 20, ст. 14
" »Надія«, ч. 20, ст. 14
" Соня, ч. 22, ст. 14

Ф

Фасолеві котлети, ч. 11—12, ст. 14

Х

Холодник, ч. 15—16, ст. 16
Хрін у майонезі, ч. 2, ст. 14

Щ

Щука з хріновою підливою, ч. 24, ст. 16

Ю

Юшки: з молоді бараболі, ч. 15-16, ст. 16
" біла, ч. 10, ст. 14
" з бруксельки, ч. 22, ст. 14
" з волоської капусти, ч. 23, ст. 10
" з молоді моркви, ч. 13—14, ст. 16
" з рабарбару, ч. 11—12, ст. 14
" з салери, ч. 18, ст. 14
" фасолева, ч. 7, ст. 18
" помідорова, ч. 13—14, ст. 13
" цитринова, ч. 13—14, ст. 16, ч. 24, ст. 16

Я

Яблука з дутим рижом, ч. 20, ст. 14
Яйця, ч. 7, ст. 18
" по віденськи, ч. 7, ст. 18
" з макараном, ч. 9, ст. 18
" на сметані, ч. 10, ст. 14
Яешня французька, ч. 7, ст. 18

НОВА ХАТА

1935

1935.

Д В О Т И Ж Н Е В И К

НА ПОРОЗІ НОВОГО РОКУ.

Отже, що скажете про наше двотижнєве видання, милі читачки? Вже напередодні Нового Року рішили ми видати „Нову Хату“ в зміненому вигляді, щоб ознакомити вас із цією новиною. А тепер, коли за нами вже два двотижнєві числа, питаємо, чи задоволені?

Із листів, що наспіли вже до Редакції, із запитів усних чи листовних, бачимо, що так. Пишуть, що раді мати „Нову Хату“ двічі в місяць. Обем числа майже не змінився, а зате воно приходить двічі, живіше, актуальніше й чепурніше.

Ми й стараємося розбудовувати журнал не тільки в кількості. Як бачите з оповісток та змісту цього числа, починаємо багато цікавих новинок. Огляд ужиткового мистецтва пера Володимира Січинського та повість Ірини Вільде „Метелики на шпильках“ — нові наші придбання. Придбання цінні й цікаві. Огляд нашого ужиткового мистецтва появляється оце вперше в такій переглядній формі. А нова повість жіночого пера, кому вона з нас не цікава?

Однак в відділі народнього мистецтва маємо не тільки теоретичні праці. Також і в ручних роботах побачимо багато нового. Спеціальна фахова Колегія підготуватиме моделі ручних робіт пляново й систематично, так щоб відділ ручних робіт обняв практично цілу історію українського орнаменту.

Як безплатний додаток до цього відділу вийдуть чотири кольорові таблиці зворів, два аркуші зворів (фелон і хоругви) і два аркуші кроїв.

Актуальні справи жіночого руху обговорюємо статтями різних авторок. Спорт реферує Дора Біленька, графологічний порадиш провадить Галина, про косметичку дбає Стефанія Гаврисевич. Музика й театр — це ділянка Мелі Нижанківської, про моди подає звіт Ольга Ліщинська. Ось круг наших тісніших співробітниць, що доповнюється різними принагідними дописами.

Отже — починаємо нове десятиліття.

А покищо бажаємо всім нашим читачкам приємних Різдвяних Свят та щасливого Нового Року. Сподіємося і в цьому та слідуєчих роках бути приятелями.

мд

Графологічний порадиш під проводом Галини.

Запити можуть ставити всі читачки, без подання свого прізвища, тільки за гаслом. — Зразки письма треба писати на нелінованому папері. Долучити 50 сот. значками на відповідь.

Пригадує ще раз, що для докладної характеристики треба надсилати сторічку свобідно писаного листа, не на лінованому папері і докладно подати вік, пол та звання.

Галина.

„Волинська“. Інтелігентна жінка з виробленим естетичним смаком. Мабуть має нагоду його практично використати. Добра, звичлива й товариська, однак не бракує критичного настановлення зглядом себе й других. Знаходить більше задоволення в суспільному житті як у домашньому.

„Стефанія Р.“ Прібірка письма для аналізу не дуже надається: лист писаний в очевидному поденервуванні.

Авторка вражлива істота, хоча не радо показує це по собі. Взагалі вдача у неї більш замкнена, може наслідком життєвих переходів. Слідна фізична перетворена, що некорисно впливає на духовний стан. Дещо егоїзму — явище зовсім природне у людей, яким доля мало всміхається.

ЗАГРАНИЧНЕ ЛЬОСУВАННЯ

відбулося дня 10. грудня м. р. перед спеціальною комісією. Подаємо нижче спис тих наших передплатниць, яким доля сприяє:

Ч. 1. Роскішний килим з робітні „Гуцульське Мистецтво“ в Косові — п. Анастасія Кочан, Джоліет.

Ч. 2. Стилевий народній стрій роботи кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові. Марія Хотин С. Франціско.

Ч. 3. Шовкова блузка, вишивана буковинським звором — п. Текля Тягнибік, Шікаго.

Ч. 4. Доріжка на льняному сільському полотні — п. П. Белей, Отач, Бесарабія.

Ч. 5. Три серветки прикрашені буковинськими зворами — п. Домінілія Мельник, Кралова Ч. С. Р.

Ч. 6. Ранній очіпок, вишиваний, — п. Зіна Кущинська, Іршава, Ч. С. Р.

Ч. 7. Сашетка на хусточки — п. др. Надія Сукманська-Слодецька, Просечинці.

Ч. 8. Дві серветки, вишивані буковинським звором — п. Людмила Бризгунова, Братислава.

Ч. 9. Альбом зворів, видання „Нової Хати“ — п. Олена Сірецька, Чернівці.

Ч. 10. Вишивана серветка — п. Євгенія Барцальова, Прага. Предмети, придбані додатково й вильосовані дня 10. грудня, припали слідуєчим передплатницям:

Ч. 11. Вишивана торбинка — п. Софія Грещук, Саскатун.

Ч. 12. Альбом зворів видання „Нової Хати“ — Т-во Укр. Жінок ім. О. Бесарабової, Едмонтон.

Ч. 13. Комплет листівок „Нової Хати“ — інж. Сава Зеркаль, Братислава.

Ч. 14. Альбом зворів видання „Нової Хати“ — В. Яцевюк, Текуча.

Ч. 15. Комплет листівок „Нової Хати“ — М. Дутковський, Каменка.

Нагороди розсилаємо сейчас. В Сполучених Державах Америки, Чехословаччині й Румунії розсилають нагороди тамошні наші склади, так що за виграну не будеться платити мита.

Іван Петренко: ПРИГОДИ ЮРКА КОЗАКА. Накладом „Рідної Школи“, Львів, 1934. ст. 80 З ілюстраціями Петра Андрусів.

Давно не читала я такої прекрасної книжки як „Дитяча мандрівка“ — Сельми Лягер-мисер У легкій пригодницькій формі — зображено краєзнавство, етнографію і історію рідного краю письменниці. Недобрий і лінивий хлопчик замінений в карличка вибрався з дикими гусьми в мандрівку і серед різних пригод облетів і пізнав свій рідний край, навчився багато і в меоднім мивив свою вдачу. От, яким в нас така книжка! ~~Скільки~~ так сплести описи, перекази і казки та історію нашого краю та повести дитину через наше минуле, і нашу сучасність і наші сподівання. Яким...

Аж ось і справді бажання по часті здійснилось! На виставці книгарні „Рідної Школи“ появилася книжка Івана Петренка „Пригоди Юрка Козака“. На крилах сну переноситься Юрко у XIII століття, в часи князя Данила. Дитячими здивованими очима оглядає життя, маючи свідомість, що він є дитиною XX ст. Провідником його є літописець Нестор. Він опроваджує його по князів Львові, показує йому княжий замок, його оборонні будівлі і приладдя. Юрко переживає напад татарів, татарську неволю та утечу з неї на двір князя Данила в Бужську.

Оповідання написане дуже інтересно, хоча хотілось би, щоб воно було більше оживлене переказами і щоб виразніше виступив побут різних верств тодішнього населення. Зайвий є список предметів, які мав при собі Юрко — він затримує акцію, а не вносить нічого цікавого. Доцільніший був би список археологічних знахідок з XIII ст.

Книжечка прикрашена оригінальними рисунками Петра Андрусів. Видаана дуже дбайливо і певне сталаб прикрасою наших дитячих бібліотек — яким не така висока ціна (2 зл.). А однак слід було би її поширити масово, щоб автор, заохочений успіхом, оживив нам й інші сторінки минулого нашої землі і нашого народу.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

СІЧЕНЬ 1935.

Ч. 1.

ЗМІСТ: Зоя: * * * Різдвяний спів; О. Залізняка: Войківські колядки; В. Сичинський: Хатне будівництво; М. Пастернакова: У білу сніжну даль; Г. М.: Осипа з Федаків Паньківська (посмертна згадка); З нашого досвіду; Плетення з волічки; Модя; Приписи; Ірена Вільде: Метелики на шпильках; Валерія О'Коннор Вініська: Лисенки і Старицькі. — ІЛЮСТРАЦІЇ: М. Бутович: Колядка „Була вдовийка в кінець села“; О. Куріас: портрет О. Степанівної; В. Сичинський: Гуцульський „оседок“; Народний стрій з Яворівщини і Борщівщини; Ірена Вільде.

З ШОСТОЇ ВИСТАВИ АНУМ

М. БУТОВИЧ

КОЛЯДКА: «Була вдовийка в кінець села...»

Усім Передплатникам „Нової Хати“ Веселих Свят і щасливого Нового Року, бажає Редакція Н. Х.

Різдвяний спів

Блискуча зірка опромінює
Вечірній час, коли ми з Ним.
Вже чотирнадцятий чужиною
Під небом промина важким.

Та й тут ім'я Його ми слavimo,
Бренять в хатинках в'єдрівки
І просим, щоб новою славою
Засяяв у Дніпра-річч.

Далеко над полями й ріками
Несеться наш різдвяний спів.
Широкий край тебе вичікує:
Чекай заслуханий, не спи!

З о я

ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК

БОЙКІВСЬКІ КОЛЯДНИКИ

Уже давно потонув у темряві Менчіл, Томнатик і Городище; ледви видніють обриси Осовні і Обнови та деревляної церкви між чорними стовбурами яворів.

Далекими зірками блимають віконця хат, розкинутих де-не-де по верхах гір. Уже й правдиві зорі засіяли небо, а колядників ще нема. Ще ранком, просто з церкви пішла до громадського дому „старшина“ й радні, щоб вибрати „березу“ і „складати“ колядників. Довго йдуть наради й торги. Молодь і жіноцтво від коляди виключене, йдуть самі старші поважні господарі. Йти в колядники — це не лише обов'язок, але й честь, через те й вибір так пиняво йде. Треба, щоби громада на них погодилася, „береза“ захотів і щоб гарні колядки знали та мали час обійти всі верхи. І як добра погода і протоптані в снігу стежки, то до Василя (Нового Року) обійдуть село, а ні, то до Водориз (Йордану) затягнеться.

Затупотіли на піддашші замерзлі ходики, затягнула скрипка, пронеслося під вікном: „Бог предвічний“. Всі знають, що починають під вікном коляду лише для „годиться“, що зараз їх попросять у хату, що за довгим, давно приладженим столом засяде дванадцять колядників і „береза“, побіч них три музики і скромно примістяться при кінці стола „кінь“ — сильний, плечистий парубок, що в бесагах носитиме до громадського шпихліра овес з коляди.

Тонка, чиновата скатерть горбочками знімається на покритім отавою столі, посеред стола три вівсянні ошипки, на них чорні житні хліби з крученими свічами з пчільного воску.

Кучерявим полум'ям миготять повісмяні гноти, жовтий віск спливає на бохонці хліба, а за столом повільно й поважно в такт за „березою“-провідником похиляється дванадцять мужицьких голов. Широко розсілися колядники на простих смерекових лавицях — наче в кедривих теремах; сукняні „смушкові“ сіраки і „тальовані“ сафіяном бунди (кожушки без рукавів) потребують багато місця. — Довгими пасмами спливає на плечі волосся, рівно підтяте на чолі, заслонює брови, прижмурені очі якби гляділи в давнину, а невправні, незіспівані голоси несвідомо розказують казку про княжу бувальщину.

Починають колядою для господаря.

„Ой, чий то плужок найранче вийшов,
Гей, дай Боже,
Нашого пана-господарейка,
Гей, дай Боже“.

Чи може бути для хлібороба більше признання від того, що він найдбайливіший, найбільш заповідливий господар, що його плужок найранче вийшов?

Але наш „пан-господарейко“ не лише найліпший газда, він найрозумніший і найбагатший, його всі слухають, йому коряться. А його пані-господиня, в „кедрових теремах“, де „простерті поволоки, столи велетені, двори метені“ сама „походжає як пав“ і „челядці радоньку дає“.

За колядою, навіяною чаром давнини — цілком сучасні й реальні бажання, які проголошує „береза“ монотонним речитативом: „Вінчуємо Вас, пане господарю, не сами з собою, а з своїх жонов. Із своїх жонов а з діточками. Із діточками тай із челядков. Із челядков та із маржинков. Із цілим двором з усім обходом тай з Паном Богом“.

Чергою обходить коляда цілу родину господаря, синів-соколів і „кречні панни“, а відтак челядь.

*„Росло деревко тонко, високо,
Тонко, високо, а в лист широко“*

— іде коляда для сина господаря, що в „злотнім сидельці і срібнім стременці“ йшов з дружиною на лови й звався в пісні „красное паня, на імя — Х — пишноє“.

*„Грай, коню, грай коничейку,
Під молодейким паняти“*

— перериває жвавий рефрен.

Потім коляда для дочки господаря:

*„Іхала панна срібним ридваном,
Гей, дай Боже.
Іхала бором, бори гуділи,
Іхала польом, жита шуміли,
Іхала мостом, мости дуділи,
Гей, дай Боже.
Жовті лютари шийку вгинали,
Шовковий пояс станочок обтис,
Злотні чіжемки тиснуть ніженьки,
Гей, дай Боже“...*

— гомонить коляда для „кречної панни“.

По коляді треба було вийти на середину хати і поважним голосом сказати: „Дяковати, чесні люди, за коляду“. Чергою ішли коляди всій „челядці“. Найбільш подобалася мені вівчарська коляда. Вівчар у гірського, скотарського населення, почесна й важна особа, через те порівнується його в коляді з місяцем, а його вівці з зорями. Рефрем „Дзвеніла, дзвеніла вода по камінчику дрібному“, міг повстати лише там, де вода бистрих гірських зворів напівду аж дзвенить об каміння.

Обрядова, поважна частина закінчена. Гостина. Рештки святовечірньої пісної страви дістав вчера „полазник“ — нині їдять „порзно“. Хоч по кількотижневім пості смакує „мясна“ страва: січена зелена, аж чорна, капуста з солониною, голубці з вівсяними крупами, дзяма й мясо, пироги з бриндзею і вівсяна каша на молоці — всі їдять поволи, пильно уважають, щоб зі спільної миски черпали ложками наперед старші, щоб не їсти скоро й ласо, а на запити кухарки, відповідати, що все добре й подостатком. Це не перешкаджає відтак підчас танцю виткнути кухарці співом:

*„А кухарочка тишні,
а капустаця квасні,
фіру дров іспалила,
капусту не вварила“.*

Танцюють усі: і вїт, і провізор, і стара дячиха, і „кухарка“ — якась поважна господиня, а як кухарка, важна особа на всяких гостинах.

Дрібчуть скоро ходаки, підлітають вгору шкіряні тайстри і довге волосся мушин, дзеленькотять хрещики і лелітки в намістах у жінок, сіраки й уйші летять у кут. Гаряче. Танець іде.

О. Курилас

О. Степанівна

*„Ой піду я межі гори,
Межі тоги Бойки,
Там музика дрібно грає,
Скачуть по легойки“*

— приграють музики.

Такими пригадую собі колядників у верховинським бойківським селі Сенечолі в перших роках біжучого століття.

Не ставили ще тоді там мадярських шибениць, стрільна тяжких гармат не стрясає полонин, а на узбіччях сусідних гір не чорніли самотні хрести на могилах Січових Стрільців і забуті гроби братів зі степової України, що гинули за царя.

Не бачили відступу свого війська.

Яка коляда лунає тобою тепер, рідне село?!

ПОДЯКА.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моєму бл. п. Батьку Романові Кордасевичу.

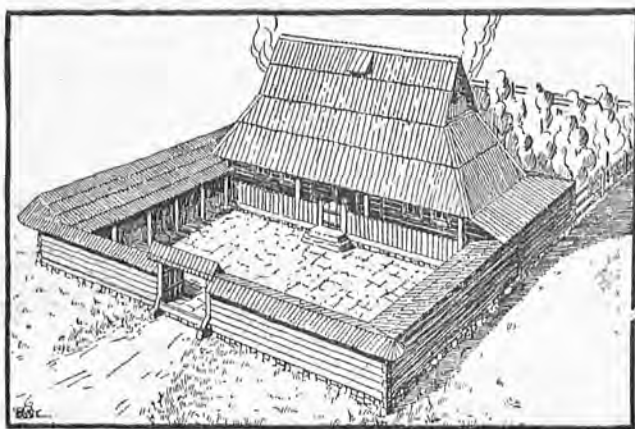
Скорі й акуратне виплачення обезпеченої суми амер. дол. 800. уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові найширшим кругам української суспільности.

Володимир Кордасевич.

ХАТНЄ БУДІВНИЦТВО

гуцульський «ОСЕДОК».

Сільське житлове будівництво, розуміється, в більшій мірі як усяке інше будівництво (релігійне замкове, міське) залежне від побутових і расових особливостей та окремих племінних розгалужень. Тому в українському сільському будівництві можемо відрізнити певні типи будов, що зберігаються в окремих кругах. Такими місцевостями є: Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина, центральна Галичина (навколо Львова), західна Галичина (коло Перемишля й Ярослава), північна Галичина (Яворів, Рава Руська, Камінка Струмилова, Сокаль), Поділля, Буковина з північною Бесарабією, Волинь із Поліссям, Чернігівщина, Київщина, Полтавщина, Запоріжжя і почасти Слобожанщина. В цій останній, властиво, зустрічаємо різні типи будов із Правобережжя, так само як на Кубані. Коли в горах і лісистих околицях збереглися найстарші будови і ясно за-

ГУЦУЛЬСЬКИЙ «ОСЕДОК»

креслені типи, відмінні від інших околиць, то на рівнині, зокрема на Правобережжі ці «кордони» менше ясні з огляду на перехрещування різних культурних течій, залежних від більших культурних центрів, добових і стилістичних ознак і впливів сусідніх народів. Нарешті мають значіння географічні особливості (поверхня, підсоння, опади) і господарські відносини місцевості, що впливають головню на уживання того чи іншого будівельного матеріалу. І так наприклад хати виключно з дерева (рублені, у сохи, шули) і не білені будують лише в Карпатах, північному Поліссю і Чернігівщині, деревляні білені в цілій Галичині, на Поліссі і Чернігівщині. Хати побудовані на деревляних стовбах з уживанням дрібного дерева і глини зустрічаються в цілій середній полові України. Турлунні хати і т. зв. мазанки (з хворосту, очерету та ін. матеріалу, обмазані глиною) будують на цілій середній і південній Україні, де бракує дерева. Так само глиняні хати (лимпаचेви*), валькові, (глинобитні) і муровані зустрічаємо на цілому півдні українських земель і навіть на північному Поділлі.

Одним із найстарших і первісних типів будов на Україні, проф. Хв. Вовк та інші дослідники вважають гуцульський, т. зв. «оседок» чи «хата з граждою» як її називають самі гуцули. З цього типу будови можна виводити розвиток українського селянського двору і хати на цілій Україні.

Гуцули ставлять «оседок» у горах, переважно в віддалених, мало залюднених місцях, або там, де бувають великі сніги. Така будова безпечна, як кажуть, від вовків і «фукалиці» (сніжної замети). Оседок — цілий комплекс будов: хата разом із двором, госпо-

дарськими забудованнями та ін., обведений плотом (граждою) так, що на зверх оседок закритий з усіх боків. У пляні оседок має форму прямокутника, вдовженого в напрямку з півдня на північ. Вхід-брама є по середині вузкого боку прямокутника. Розлогою брамою входить на подвір'я перед хатою. З трьох боків подвір'я, що виложено великими камінними плитами, розташовані господарські будинки «кошері» (стайні), «амбарі» (комори), «колешні» на вівці, «піддаше» на реманент, «дереворуб» (піддашя для дров) та інше. Через ганок, що йде вздовж цілого будинку, входить до властивої хати — здебільшого зложеної з трьох частин («хороми» чи сіни, та хата «правичка» й «лівичка»). Часами з боку хати добудовують «кліть» (комора) або і з двох боків хати «притули» або «колешні на дробету», себто на вівці.

Матеріал такої хати переважно зі смерекового дерева «брусованого» (обтесаного з 4-ох боків), або з «протесів» (обтесаного з трьох боків) або «виблогового» дерева (обтесаного з двох боків). З таких бальок, уложених на підвалинах горизонтально, складається «ос труб» (зруб), на кутах пов'язаний у «замки» з «вуглами» (припусками) або без них. Двері роблять при допомозі одвірків і «правила» (верхня лиштва), а вікна з «варцабів». Стелю на сволоках і «стелинах» роблять лише над житловою хатою. Дах — як звичайно з кроків і лат, покритий драницями (однометровими, тонкими, коленими дошками) або побитий гонтами. На бокових причілках дах ломиться і має малий фронточик (щит), в якому роблять хрещате віконце для диму. Такий «заломлений» дах зустрічаємо на цілій Гуцульщині, а також був відомий у давніших часах на цілій Україні.

В середині гуцульська хата обмазана глиною і побілена, а з надвору залишає природню барву дерева. Підлога переважно глиняна, але буває й деревляна.

У своїй спеціальній статті «Етрусський дім і гуцульський оседок» (Прага 1930, ст. 12) автор цих рядків вказав на вражаючу схожість гуцульського «оседку» з етрусським домом (8 ст. до Нов. Ери). Ця подібність помітна в загальному розположенні пляну, загальній концепції цілої будови, взаємовідносинах і пристосуванні окремих частин, виужиткуванні господарських приміщень ітд., що йде аж до деталей. Маючи на увазі, що етрусський дім займає окреме, виключне місце в історії житлового будівництва старого світу — гуцульський оседок, як тип будови, має для еволюції розвитку українського хатнього будівництва глибоке генетичне значіння.

Внутрішнє розположення окремої хати (зруба) як результат довгої еволюції і пристосування до побутових і расових особливостей людности — вже не дає якихсь спеціальних ознак архаїзму і є, в загальних рисах, типово-українське — однакове для цілої етнографічної території України (розположення і місце печі і грубки, ліжка, столу, лавок, мисника). Вся ця мебля у гуцулів, як відомо, має дуже оригінальні форми, багату прикрасу, різьбу, соковиту розмальовку. Те саме треба сказати про форму й мальовила печі, часто зложену з поливаних розмальованих кахлів. Власне в цих орнаментальних мотивах можемо шукати споріднення з ріжкими старими культурами (однаке не конче примітивними!).

Як вказує проф. Вовк, тип гуцульського оседку зустрічаємо на Бойківщині (також у Карпатах) в місцевостях близьких до Гуцульщини, далі подібний тип зберігся у деяких місцевостях галицької рівнини (т. зв. «обісте»), на Волині (Бродська округа і Ковельщина),

* Лимпач — глиняна цегла.

ПОКАЗ НАРОДНОЇ НОШІ

П. Ірина Бонковська в строю молодиці з Яворівщини.

а навіть подекуди на Київщині, Чернігівщині, Полтавщині, Вороніжчині і Курщині.

Крім оседку, як закінченого типу будов середнього господарства на Гуцульщині зберігся і зовсім примітивний тип хат: т. зв. «бурдей», що складається лише з сіней і хати і т. зв. «бухні» — однозрубної хати. В цих двох типах хат нема грубки, а лише піч; дим з неї іде просто на хату і виходить через двері й вікна на двір. «Бурдей» чи т. зв. чорні хати, як примітивний зразок будов бідних селян чи бідних сіл по горах чи на неродючих ґрунтах, відомий на Бойківщині, а особливо на Верховині з південного спаду Карпат в окрузі Ужоку на Закарпатті та в сусідніх місцевостях, також на Поліссі і Чернігівщині. Чорні хати, з найбільш примітивним родом печі — лише в вигляді підмурку, на якому розкладають вогнище — зустрічаємо також в інших краях — напр. в польських Бескидах, в центральній Словаччині, в Татрах та ін. Цей тип печі з вогнищем, оскільки нам відомо, вже не трапляється на Західній Україні. Від типу підмурку з вогнищем можна виводити дальшу еволюцію печі. Зпочатку з'являється піч у вигляді вибудованої з хворосту і глини, або навіть з цегли, камери для випікання хліба та варення страви, при чім дим виходить просто до хати. Далі з'являється отвір у стіні — з хати до сіней. Дим із печі виходить через цей отвір до сіней, з сіней (що не мають жадної стелі) під стрих, а звідтам, через фронтончики на причілку, на двір. Пізніше над печню роблять навіс, або отвір у грубці і дим через грубку іде каналом («качечкою») до сіней. Нарешті остання стадія розвитку печі — коли в сінях будують спеціальний комин із хворосту, обмащеного глиною, так що над гребнем даху вже бачимо «димар».

Найбільш примітивним типом хати на Гуцульщині є так звана «колиба». Її кладуть гуцули з «виблогового» дерева в лісі підчас зимової праці, над порубкою лісу, або в горах підчас випасу худоби. Є це будова тимчасова, що відповідає кочівничому життю, до якого гуцули вертаються на деякий час. Тому не дивно, що колиба має круглу форму, подібну до круглих шалашів

примітивних кочевих народів. Правда, у гуцулів колиба многокутної форми (6, 8 і 12-ти кутна), але це пояснюється більш сталим характером будови та матеріалом (деревом), що з нього будують колибу.

Входиться до колиби через сіни («хорімці»), де держуть воду, завішують по кілках «сарсаму», на верх оструба хорімців складають пили тощо. В колибі є бита підлога з «волобів» (вибракованого дерева), або земля вкрита луб'ям. По середині колиби кладуть піч із каменів або глини, де горить ватра. Дим з ватри йде отвором («прозором») у вершку даху. Дах має пірамідальну форму і складається з крокв, покритих драґицями або луб'ям. Навколо ватри ставлять низенькі тапчани («подлога»), де сплять головою до оструба, а ногами до середини — до ватри.

Існує ще один примітивний тип гуцульської будови — так звана «стая» — покладена з оструба хати, без вікон і стелин. Стаю кладуть посеред «стоїща», себто загорожі на худобу в полонині у високих горах, серед пасовиська. «Стая» складається звичайно з двох приміщень — т. зв. «ватарника» й комори. Під бічними стінами ватарника покладені широкі лавиці для снання. Майже посеред «стаї» горить ватра. Стая має «стелину», де сушиться будз. Перед ватарником є піддашша з зовсім відкритою одною стінкою.

Закінчуючи огляд найбільш примітивних видів первісного житла, відмітимо, що на території Зах. України в доісторичні та історичні часи (до розселення слов'ян), правдоподібно, відомий був також тип польових будов, як про це свідчать рештки дубових палів убитих у землю, знайдених в 20-30-их рок. XIX стол. поміж селом Туря і містечком Соколівкою, Золочівського повіту, після спущення ставу (Труди І. археол. съезда, Москва 1871 р. ст. 220). Пальові будови даків виображено також на різьбах кольони Траяна у Римі з II. ст. Н. Е. Деякі ознаки первісного пальового будівництва збереглися на Україні в господарських будовах (коморах, сушильнях), що теж будують на вбитих чи вкопаних у землю стовбах.

ПОКАЗ НАРОДНОЇ НОШІ

П. Христя Терлецька в народнім строю з Борщівщини.

М. ПАСТЕРНАКОВА.

У БІЛУ, СНІЖНУ ДАЛЬ...

Ми задержалися хвилину. В німому захопленні глядімо кругом себе.

Таки тихо, безмежно тихо, що чути, як неспокійно серце у грудях бється, як із дерева легесенько паде клаптик снігу, — чути як тишина дзвенить, мов грає.

На тлі синьої емаїлі неба різько зарисовуються засніжені каптурі гір. Дрімає сповитий у мягку вовну темний ліс. Під тягарем білого пуху гнеться у фантастичні форми гілля смерік. Одні стоять закутані у плащі горностаїв, на інших м'ягка покрива лежить мов ніжні лебедині крила. Між ними у синявих сутінках брилянтами мерехтить сніг. А кругом величає царство тишини!

У такій хрустально чистій атмосфері воскресають в уяві забуті казки давнього дитинства. А може дійсно ген-ген у глибині цього ліса стоїть дивна хатка, що стіни має з колачів, а вікна з цукру?! Так, здається навіть видно, як крізь білу гущавину блимає червоний вогник: то люта відьма вогонь у печі кладе...

І таке зворушливе почуття огортає душу, а світ цілий здається мов зачарована зимою казка.

Рушаємо далі. Лещата їдуть легко, розсипуючи сніг на боки, що при сильнішому зїзді збиточно засипує нам очі. Яке прегарне переживання! Здається стрілою летиш із наднебесних вершин у глибину білого моря. Справді, хто раз зазнав роскоші такого зїзду, для того найкраща музика — це біла симфонія гір.

А ще так недавно тому чудові зимові гірські краєвиди у більшості знали ми лиш з ілюстрацій, бо зимою

гіри мов завмирили у своїй ледяній красі і ставали грізні та недоступні. Майже нікому й на думку не приходило вибиратися в зимі на прогулю в гори. Бррр. щось як на північний бігун!

А нині лещетарський спорт перестав вже навіть бути модою. Коли траса веде не через виховзані підміські терени, на котрих роїться від колірово крикливих спортсменів, а в сніжну, ніким ще не стоптану білу даль

і дошки лишають лиш дві пари довгих слідів — то чиж може бути краща насолода!

У рожевих завоях заходу клониться сонце за обрій і кладе бліді пастелеві тіни на розгорілі білим іскренням безкрай поля. Здалека видніє село. Хвилястий терен вітром несе лещата майже на подвіря дідуневої загороди.

Це перший раз приїхали ми на Святий Вечір лещатами. — — —

Осипа з Федаків Паньківська

Покинула нас одна з тих, про яку сказав раз о. Куницький, що могла бути командантом, а стала доброхотів звичайним рядовиком. Задля своєї чистої ідейності, невсипучої роботячості й енергійної вдачі могла проводити другими, приказувати — а тимчасом вона сповняла ціле своє життя сіру-чорну роботу, про яку іноді мало хто і знав, бо вважала, що легше приказувати, ніж сповняти прикази, які накидає нам потреба хвилі і добро нації.

Виросла в твердій школі життя і вже замолоду мусіла тяжко боротися за кусок хліба, а коли здобула його і стала учителькою, а відтак дружиною незабутньої пам'яті Костя Паньківського, присвятила свої сили й вільний час громадській праці. Була одною з перших учительок першої рідної дівочої школи ім. Шевченка у Львові, де вчила зовсім безкорисно. Опісля разом зі своїм чоловіком завідувала хлопчачою бурсою ім. святого Николая, що містилася тоді при вул. Театинській. Як довголітня учителька української дівочої школи вправ при державній учительській семінарії, здобула собі славу визначної педагогічної сили, а хоч була строга й вимагаюча, всі її учениці з любов'ю й пошаною згадують донині „остру ланю Паньківську“. З тою школою переживала й усю її трагедію у „спулжицю“ під одним дахом з другою семінарією аж до відокремлення нашої семінарії й школи вправ, в якій дальшій незавидній судбі Покійна вже не брала участі, бо ще перед кількома роками пішла на пенсію.

Але й тепер не усунулася від роботи. Була членом майже всіх наших культурних товариств (між іншим

членом-основником Наукового Товариства ім. Шевченка), а як довголітня скарбничка тов-а Вакаційних Осель, вклала в нього усю свою душу, і ще на кілька днів перед смертю, хоч уже хора, поладнувала касові справи товариства. Не жалувала своїх сил і здоров'я, коли вимагали цього загальні справи.

Як колись покійний Кость Паньківський, і його дружина мала серце, дім і калитку відкриті для своїх. Обдарувала цінними книжками й пам'ятками бібліотеки й музеї, не відмовляла ніколи ніякому курсорові, ніяким народнім „прошакам“, ніяким імпрезам на народні потреби. Ще її покійний чоловік мав зв'язки з Придніпрянщиною, тимто й наші братя Придніпрянці і в часі московської інвазії і по війні часто гостили в її домі, де чулися, як у себе.

Прийшлося Покійній зложити й особисті болячі жертви світовій війні. Її чоловіка вивезли москалі, як заложника, до Києва, де він помер 1916 р. — а польсько-українська війна забрала їй молоденького сина, якого навіть могили не могла знайти нещасна мати.

Але тверда жінка і під тими ударами не зігнулася і водно бадьора духом, не давала відчутти другим, що терпить особистим терпінням. Живо інтересувалася сучасним життям і йшла з духом часу, розуміючи серцем і виправдуючи розумом молоде покоління й його змагання.

Недужа від кількох літ, не піддавалася хворобі, сповняючи доостанка обов'язки матери, господині дому, громадянки. Аж прийшла та „якась причина“, з якої кепкувала собі Покійна, що мусить бути предтечею смерті і забрала нам її навіки.

Спочила, добре заслуживши трудячим життям на супочинок. Вічна й добра хай буде поміж нами її пам'ять!

К. М.

НАША ЧИТАЛЬНЯ

Вже функціонує. В сусідній від редакційної кімнати.

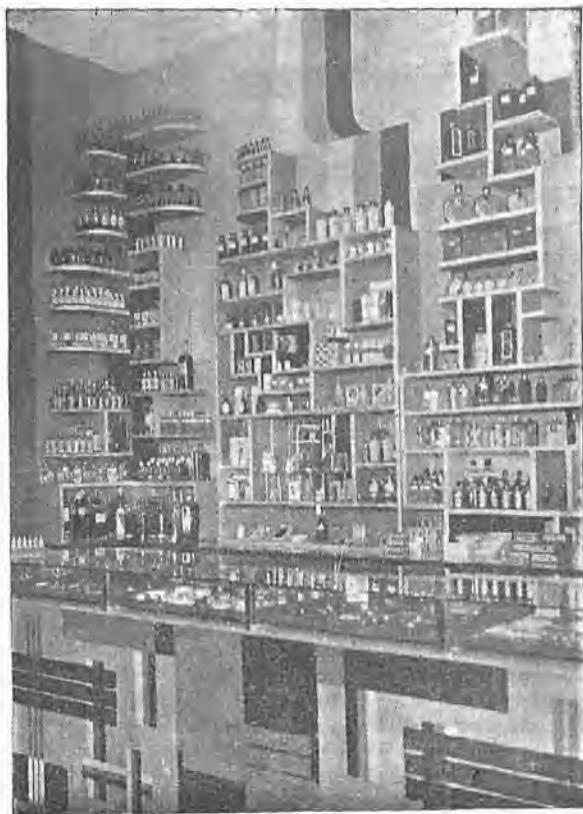
Відкриття відбулося дня 16. грудня 1934. Невеличкий гурт наших читачок та прихильниць зібрався в кімнаті клубу на веселу гутірку. Прийшло і двох прихильників, і до ми, з огляду на чоловічий страх перед усякими жіночими зібраннями, пишемо в користь їхньої цивільної відваги.

В невеличкій, модерно прибраній кімнаті загомоніла жива бесіда, зашелестіли папери газет. Потворилися при столиках групи.

Програма була теж невимушеною гутіркою, як на таке зібрання пристойть. П. Олена Залізняка пояснила кількома словами значіння цього жіночого клубу, пляни та заміри Комітету. Хочеться створити товариський осередок та викликати частий обмін думок поміж його членами. Хочеться знайти місце, де могли би стрічатися в товариській гутірці наші жінки та шукати порозуміння молодші зі старшими.

Потім прочитано новелю Михайлини Шварц у перекладі Констинтини Малицької: „Коли райський змій зашумить крилами“. Новеля, що має за тему невмірущу легенду про Адама й Еву, розвеселила всіх присутніх.

Вже в суботу, 22. грудня, зішлись члени клубу вдруге, послухати вражень п. Михайлини Говикович з поїздки по Канаді й Америці. У формі товариської гутірки (заняти ставляли ми до прелегентки серед її оповідання) почули ми про спосіб господарювання американської жінки. У пляні маємо вже кілька цікавих гутірок, що будуть своєчасно подані до відома.

Перфумерія **Лотос**, Львів, Сикстуська. 21. тел. 12-58.

Нова повість

В кількох числах заповідали ми перекладний роман норвезької письменниці Сігріди Бо. Хотілося засмакувати чогось чужого, незвичайного в нашому літературному відділі. А головне — нового, молодого. Бо хоча спомини Валерії О'Коннор-Вілінської цікаві собою, го це все, таки наше минуле. А сучасне, живе й кипуче, здавалося не знаходигь відгомону в літературі.

Але лише здавалося. Бо оце, кілька днів перед випуском числа, побачили ми на редакційному столі повість нашої молодой авторки, Ірини Вільде. Ось воно! — сказали ми собі. Молоде, живе, кипуче життя і в додатку — наше.

Починаємо друкувати оці „Метелики на шпильках“. Усіх, хто чекав на повість Сігріди Бо, прохаємо вибачення. Та й так знаємо, що радо простять нам оцю перемену. Ірину Вільде, що дебютувала вже новелями, знаємо як талановиту молоду письменницю. Тому з цікавленням стрічаємо першу її більшу річ.

Хто це Ірина Вільде? — питаєте. Її світлина в горі. А нижче подаємо кілька біографічних дат:

Вродилася на Буковині. Народню школу й п'яту гімназійну скінчила в Чернівцях. Батька, народнього вчителя, румунська влада віддала зі служби за україн-

ство. Перенеслися до Галичини й у Станиславові Ірина Вільде скінчила середню школу.

Потім університет у Львові. Грудна недуга приневолила покинути науку. Але жива, спостережлива вдача та дозвілля навели на думку: писати.

Тепер Ірина Вільде працює при редакції „Жіночої Доли“ в Коломиї. Зокрема є співредакторкою часопису „Світ Молоді“, що виходить при „Жіночій Долі“. Свою працю любить. Живе нею. „Ніколи мене ніяка праця не вдовольняла так, як оця теперішня“, каже.

„Метелики на шпильках“ подумані в трьох частях. Починаємо першу.

Л. Б.

НАЙНОВІШІ КРОЇ КОРСЕТІВ КОРСЕЛЕТІВ НАГРУДНИКІВ

Білля у великому виборі

поруває фірма

ГЕРМАН ПІЗЕН

Львів, Ягайлонська ч. 4.
Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі
опаски для вагітних, по породі та
по операції.

Замовлення з провінції полагоджуюмо від-
воротно.

Не висилаємо ніяких агентів!

Чехословацка.

Пампушки на олію.

У ВСІХ КРАЯХ ЄВРОПИ й АМЕРИКИ ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНТИ

Плетення очок навиворіть (ліві). Набираємо очка на дріт і перший раз переходимо їх просто. Очка є тепер на дроті ч. 2. Перекладаємо нитку на верх роботи, підсуваємо під неї дріт ч. 1 в перше очко від споду на верх роботи (рис. ч. 6).

Лапаємо згори нитку і витягаємо нове очко, притримуючи нитку великим пальцем правої руки. Перероблене очко здій-

Рис. ч. 6.

маємо з дроту. Перекладаємо знов нитки на верх роботи і перероблюємо в той сам спосіб друге очко і далі до кінця ряду.

Стіб жерсей. Плетемо переший ряд просто, другий навиворіть і т. д. Всі паристі ряди плетемо просто, непаристі навиворіть. В такий спосіб постане стіб, якого права сторона різниться від лівої. Коли права сторона звернена підчас перероблювання очок догори, тоді перероблюємо ряд просто і тому ті очка називаються

праві. Коли на верху є ліва сторона, виконуємо ряд навиворіть і цей ряд називається лівий. Стіб жерсей годиться до плетення светерів, шапок, і т. д. Окрім того це є стіб засадничий при азо-

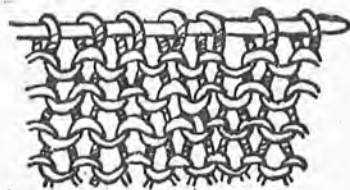

Рис. ч. 7. (стіб жерсей перероблювання очка на виворіть).

рах норвежських. Коли вже вміємо добре перероблювати очка просто й навиворіть, зачинаємо їх комбінувати.

Стаганка звичайна. Виконуємо у ряді одно очко просто, друге навиворіть. Скінчивши ряд, обертаємо роботу і праві очка перероблюємо просто, а ліві навиворіть.

Цей стіб стягається по викінченні до половини тої ширини, що її зайняв би стіб жерсей при тому самому числі очок. Використовують його на обрамування рукавів і вирізу светеру

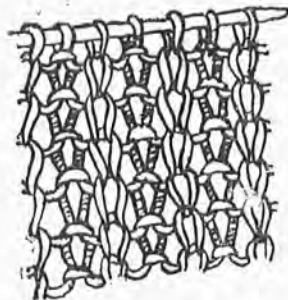

Рис. ч. 8. стяганка звичайна).

Подвійна стяганка. Плетемо в ряді два очка просто, а два на ліво. В дальших рядах праві очка перероблюємо на право, а два на ліво.

Стіб рижовий. Перший ряд одно очко просто, одно на виворіть. Другий ряд: очко праве перероблюємо навиворіть, ліве просто. Цей спосіб виглядає однаково з обох сторін і тому годиться на шалі, шапки й светери. Не годиться на діточі річі, тому що має шорстку поверхню.

С-М-С **НИТКИ** **С-М-С**

до ручних робіт мкира

С-М-С

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

**ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“**

ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

Таємниця тіста

Подивляємо часто печиво за цукорняною виставою. Яке воно бездоганно кругле, в міру рум'яне! А всеж такі цукорняне тісто не смакує нам так, як долашне.

Одначе тепер, у часі свят нам залежить особливо на вигляді нашого печива. Цим разом печемо не тільки для своїх, домашніх, але й чужих критичних очей. А їх ми таки, хоч і дуже поступові господині, трошки боїмося.

Отже, щоби печиво наше було гарне, щоби вдалося, як то кажуть, треба сповнити всі потрібні до того умови.

Кухня. Повинна бути тепла, але не за гаряча. В холодному приміщенні не ростуть дріжджі, в душному тісто росте за скоро.

Відповідне приладдя. Для невеликої кількості тіста вистарчить велика дерев'яна миска, в якій можна тісто добре виробити. Міцний стілець присунемо до стола, щоби миска на ньому не танцювала. До вбивання яєць послужить нам найкраще кам'яний горщик. Вбиваємо дріткою тріпачкою або чистою дерев'яною ложкою. Даліше начиння приготуємо собі на столі, а саме риночки з молоком, сито на муку, мисочка на білка і бляхи чи форми вже висмаровані маслом.

Піч і опал. Найкраще вдається тістечко в печі, тому що там тепло є рівномірне й не міняється. У рурі тепло неоднакове і міняється в міру того як підкладаємо під кухню. Але вільність помешкань не має печі і тому треба тепло в руках приспосібити як найкраще. Толити тоді деревом, бо воно дає лагідне рівномірне тепло, не таке гаряче, як вугілля. Руру випробовуємо мукою. Кинути пригорщу її на бляху й коли вона поволи прирум'яніється, тоді рура добре огріта. Добре мати під рукою чистий білий папір. Якщо рура розпалена, тоді вистарчить прикрити печиво папером, який його охоронить.

Матеріял. Мука повинна бути суха й огріта. Добре перед ужитком поставити на теплом місці, але не на печі, бо там за гарячо. Муку пересіяти перед самим мішенням, щоби була як найлегша і мала в собі як найбільше воздуха. Яйця повинні бути свіжі, добре вбиті й не зимні. Масло свіже, топлене, але не рум'яне. Дріжджі свіжі. Коли розсипаються, а темні, сухі — недобрі. Замість дріжджів можна вжити до печива порошку «Пласт». Пропорція муки подана на упаковці. Досипуємо його до муки ще несіяної. Цукор-мучку треба пересіяти; давніше вбивали, або витирали його з яйцями, а тепер вливаємо вбиті вже яйця до розчину а цукор досипуємо окремо. При цьому способі потребуємо менше дріжджів.

Відповідна пропорція. Засадна пропорція муки, дріжджів і рідини при густому тісті (булки) є наступна: на кожне кільо муки йде 2 дека дріжджів і пів літра молока чи води, яких частиною розпускаємо дріжджі. Коли додаємо яйця, числимо

„ЯКЕЖ то смачне!“

„А знаєте чому? Все моє печиво зладжене все тільки на порошку кооперативи „Пласт“, Львів, Городецька 95“

1 деко дріжджів на 5—6 яєць 1 деко на 10 дека товщу. Наприклад на 2 кг. муки, 1 літер молока, 10 яєць і 20 дека товщу візьмемо 8 дека дріжджів. Цукор не вимагає більше дріжджів, тому що він навіть рушає тісто.

Черга в роботі. Певну чергу треба заховувати в роботі. Перш усього розпустити дріжджі в літній рідині і лишити на 10 хвилин у теплі. Тимчасом пересіяти муку і зробити в ній заглибину, вляти поволи молоко, а потім лівою рукою розпушені дріжджі. Правою рукою ложкою розробляти дріжджі з мукою на густоту сметани. Посипати розчин мукою, поставити в теплі, прикрити чистою стиркою і папером. Тепер вбивати яйця до горщика. Коли є більше як 5 яєць на 1 кг. муки, треба дальші білка відділити, тому що за багато білків висушує тісто. Поставити масло на кухню, а коли розтопиться і склярується, відставити, щоби простигло трохи. Вбивати яйця тріпачкою аж збілюють, відкрити розчин а коли вона виросла приблизно двічі й потріскала, місити. Поступати так: наперед вляти потрохи вбиті яйця, мішаючи ложкою і досипуючи муки. Всипати плоску ложочку соли на кожні 2 кг. муки, вичистити ложку, всипати цукор і місити тепер руками. Пальці треба розсувати, щоби як найбільше повітря входило до тіста. Коли вміємо цілу муку, вляти літній товщ і виробляти далі тісто, перевертаючи зі споду на верх і приплескуючи сильно. Наприкінці досипати дальші приправи як родзинки, ванілії і цитринову шкірку.

Мішення тіста з 2 кг. муки триває пів години. Тісто тоді готове, коли відстає від руки й миски. Густота тіста залежить від роду печива. Найгустіше тісто вимагають булки, менше густе плячки, а найрідше баби.

Замішене тісто викладаємо до форми, рахуючи що двічі

стільки а навіть трохи більше воно виросте. Прикриваємо папером і кладемо в теплом місці. Коли тісто підросте на чверть, зачинаємо палити під кухню. Коли виросте до пів об'єму, але не до повної форми, смауємо тісто яйцем розбитим із водою і вставляємо до рури. Довжина печення залежить від грубості тіста. 2 кг. муки треба пекти 30—40 хвилин. Пробу спечення перевіряємо тонким заструганим патичком. Коли він виходить сухий із печива, тоді воно готове.

Вийнявши печиво з рури, нехай постоїть 5 хвилин, а потім викидаємо його на дошку

Вирібня споживчих артикулів „АРОЗА“
Львів, вул. Дверницького 30.—Тел. 5-64.

Ревія мод

Вже доволі часто доводилось мені чути голоси публіки з подивом для імпрез Захоронки. «Хто там такі свіжі помисли має?» казали. «Діточий ярмарок, свято народної ноші а тепер ревія мод — на цьому ще не кінець мабуть буде, ще вечір колядок, виконаний шкільними дітьми. Все щось нового і все вдається! Тільки трохи відваги і... все немислиме, непоборне, стає можливе і дійсне. Цим разом ревія мод відбулася в салі Ріжнородностей в пів до 12 вполудне. З огляду на те, що хотілося побути й на відкритті 6-ої виставки АНУМ-у і програма ревії вже почалася, я не бачила і не чула всього. Знаю, що показ мод уріжнومانітнувала програма, концертова і танкова. Співала пані Гинелевичева добре мало оригінальні танга. Танцювала і співала мило Голіцинська. Танкових виступів Одарки Нижанківської, Ірини Соколовської і Івонни Голубціної, я вправді не бачила, але голоси публіки висловлювались про них як найліпше.

Сам показ мод відбувся ріжнومانітніше як звичайно. Був перегляд від піжам і шляфроків, аж до спортових суконь, костюмів, плаців і вечірніх суконь. Нове гасло ощадності видвигнуто також, то значить примінення тих самих тоалет до різних пор дня відповідними незначними змінами, які надають суцільний інший характер. Конферансієрку вступну дала Голіцинська, фахові пояснення п. Еля Олесницька. Це вражало трохи як самореклама. Оцінку суконь повинна подавати публіка й рецензенти, а не ініціатори самої імпрези. Одначе дуже важні й потрібні були завваги, що, мовляв, ту сукню робили абсолювентки «Труд», а ту учениці. Взагалі цей перегляд моди доказав нам, як гарно поставлене в нас фахове шкільництво.

Слідні теж старання примінувати з добрим смаком дешеві матеріали. Модельки були переважно гарні і презентувались добре. Але руки їхні на сцені невірні, неначе збентежені. Гарне викінчення давали сукням футра Глушевського — добре доповнювали гардеробу капелюхи з робітні Олени Бережницької і Міки Дрогомирецької. А вже особливо принади надавали гарним моделям представниці фірми Дістінксіон, які сиділи дискретно за сценою і додавали нашим паням особливої краси перед виступом на сцену.

Особливо вбилося мені в пам'ять з усіх зі смаком виконаних суконь, дівоча суконька-кріноліна з квітчастої тафти, прикрашена фіялками. Може тому що сукня ця — власність даної панночки — на неї шита — робила найбільш доцільне враження. Треба зазначити, що робітня Труд-у під проводом пані Олесницької примінюється успішно до нових обставин і старається йти назустріч і тим, що не можуть собі дозволити на багато суконь. Цього доказом цьогорічний показ моди, який дає багато помилив під знаком: «Крізи».

Меля Нижанківська.

нагортки на вечір

1. вечірня нагортка з тафти — виконана у формі болерка зі широкими рукавами.
2. Нагортка з мережева — зв'язана з переду стяжкою з шовкової сатини.
3. Нагортка з чорної сатини — можна її ужити до кожної чорної сукні.

В передвоєнних белетристичних романах знаходимо дуже часто при описах туалети героїни з нагоди якоїсь святочної хвили згадку про якесь старе мереживо. Її рамена і декольт покривало правдиве, старе мереживо, яке надавало постаті маєстату. Ті описи що продовжували happy-end огортали читачок романтичним подихом і в піднеслім настрою збуджували дрібку жіночої зазависті. А що автор черпає свої мотиви з життя, то й ті кусники мережива мали реальну підставу. Старе мереживо було свого роду традицією і переходило з покоління в покоління, в тім поході зменшалося, зужиті частини відпадали стерті часом, а героїни вбирали вже тільки комірчики, які уже зі поживлого мережива прибирали оксамитну сукню і обрямовували ніжний молодечий овал. Війна збурила пієтизм для традиції в моді. Сейчас — криза. Кажуть, що цей прикрий економічний період є об'явом повороту до нормальних відносин. Сміливо можна буде твердити, що й мода дає доказ, що надходять нормальні часи. Спробуймо заризикувати і пояснимо поворот до жіночої лінії в моді ворожбою повороту до — романтики. Перервана нитка мережива починає намотуватися на ткацькі верстати і знов бачимо чудові бальні й вінтові туалети з кружева тонкого як павутиння, а орнаменти є з оксамиту, шовку чи металю.

Довгий касяк з рожевого шовкового кружева комбінуємо з довгою спідничкою з чорного оксамиту і маємо візитову сукню.

Гладка чорна шовкова сукня з широкими рукавами з важкого білого кружива може бути візитовою, а при відповідному вирізі і вечірньою туалетною. Прегарно виглядає туалета з кружива в красці неба ясної ночі з шалем накинутим на ший з Velour-Chiffon-у. У темнішій відтінку. Попри мереживо, яке так сильно підчеркує моду у надходячій сезоні карнавалу, модні оксамити і шовки. Шовки матові з одної, лискучі з другої сторони, тяжкі й гнучкі. Надаються вони знаменито на кассакову форму сукні, яка попри свою декоративність відзначається і практичністю. Бо можна її приновити до кожної нагоди на пополудне і вечір.

Пишучи про вечір мусимо звернути увагу на вечірню нагортку. Нема можливості при дійсній вечірній туалеті обійтися без вечірньої нагортки. Не мусить вона бути зовсім здекларована у формі. Кілька довгих скісних волянтів на взір французького «фіші» з оксамиту, зложених навхрест на грудях і зв'язаних зі задку у велику кокарду, буде також вечірньою накидкою. Можливостей маємо множество і при вільнім святочнім часі обдумаємо собі напевно щось особистого і гарного.

Й. ШРАЙБЕР

Львів, ГЕТМАНСЬКА 6. Тел. 13-05 і 95-59.

поручає по фабричних цінах: горсети, нагрудники, черевні паси, гумові панчохи та пропуклинові бандажі.

Меблі: їдальні, спальні,
кабінети, тапчанн,

клуби

поручає віденська виробни
стодлярсько-тапіцерська

ІВАНА ОРТНЕНА

Львів, Сикетуська 41. Тел. 92-79.

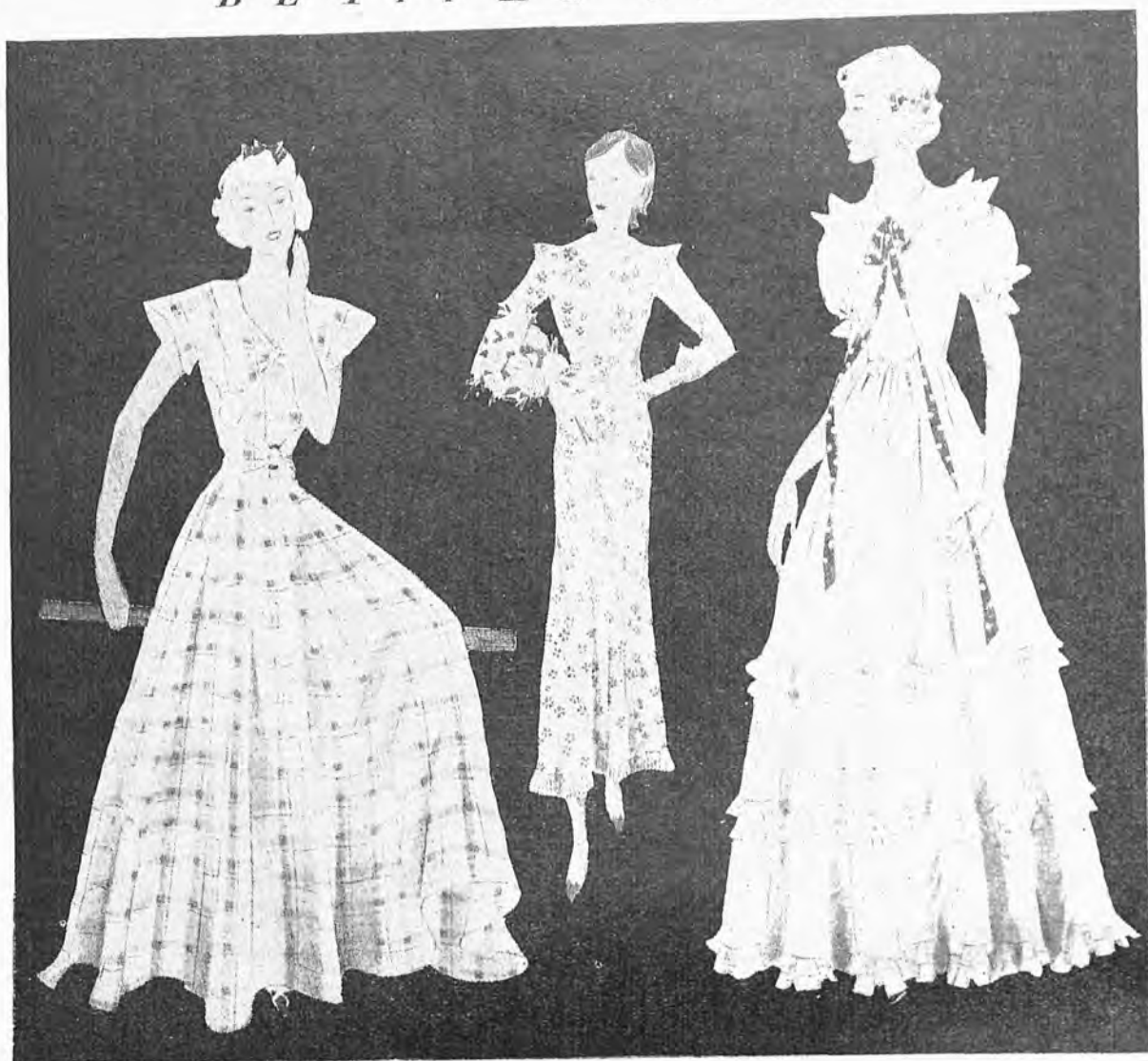
РІЖНОРОДНІ ПОЛОТНА фабрики БРАТІВ ЧЕЧОВІЧКА в Андрих'ові на білля жіноче, мужеське, постільне і столове

(Хто покаже оголошення, дістане 50% знижки.)

М. ЕВАЛЬД

Львів, вул. Собіського ч. 5.

В Е Ч І Р Н І С У К Н І

1

2

3

Цьогорічний зимовий сезон приносить нам цікаву новинку — а саме різницю у вечірних сукнях для смотриків і до-
рослих. Хоч в матеріялах немає різниці (тафта, оксамити, мереживо) то різниця проявляється головню в красках
(для молодших ясні — веселі скарски) та у формі. Суконка ч. 1 з тафти у велику крату, підчеркує молодечий вигляд
особи, своїм вязанням на грудях і в поясі. До цього бачимо короткий рукавчик та малий виріз кругом шиї
що характеризує молодечі сукні. Звертаємо увагу на запинки при зачісках у формі кокардок. Вони достосовані
до вязань при сукнях. — Ч. 2. Пополуднева сукня з голубої цвітистої крепи. Рукави, комір і приділ сукні при-
крашені дрібними плісками. — Ч. 3. Вечірня суконка з глибої тафти прикрашена волянтами з того самого
мате ріялу.

Інститут **Б. ТІЛЬ**
краси

Львів

пл. Домбровського 8.
телефон 54—86.

виконує всякі косметичні заходи на тривалу ондуляцію
і тривале фарбовання волосся по найнижших цінах.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові поєсти й джети

Безконкуренційно
дешево і Добра

Нова машина до шиття від давна очікувана. Шие все, ендлює,
пришиває гузики, виконує кількадесят різних родів шиття.

Найліпша на світі машина. — Мільони машин в ужиттю. — 70 років досвіду!

СКЛАД МАШИН Ю. ЛОМАГА

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА ч. 11. Тел. 28-79;

В Е Ч І Р Н І С У К Н І

4

5

6

7

Ч. 4. Вечірня сукня з чорної тафти прикрашена поясом з шовкового оксамиту. — Ч. 5. і 6. Стрійні вечірні сукні з шовку або тафти в цятки. Обі надаються для більших вечорниць або балів. — Ч. 7. Білі вечірні сукні ще даліше у моді. Цей модель виконаний з матового шовку а прикрашений лискучою стороною цього самого матеріалу.

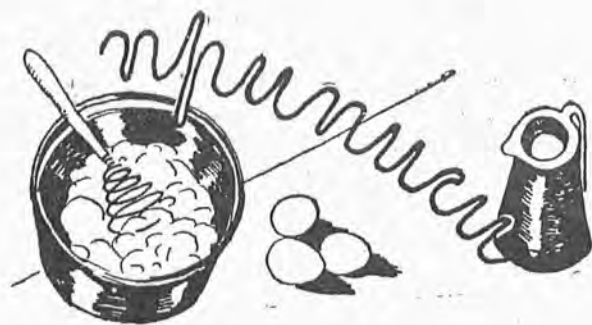
Санаторія «ВІТА»

Львів, вулиця Листопада 22. — Тел. 73-03.

Відділи: положничо-гінекологічний, хірургічний, диточий і внутрішній. — Сучасний комфорт. — Кризові ціни. — Дешеві породові й хірургічні ричалти. — Дбайлива лікарська опіка (3 закладові лікарі).

Пудри „Альое”

в металевому та паперовому упакованні
мають приємний лісний запах.
Жадайте у всіх дрогеріях і парфумеріях.

Салатка з оселедців.

І вимочений оселедець, велика грінка темного хліба, намочена в оцті, 1 велика цибуля, 2 винні обібрані з лушпиння яблука, 1 сира морква, два яйця зварені на твердо, пів склянки сметани. Змолоти на машинці від мяса оселедець, хліб, цибулю, яблука, моркву і одно ціле яйце, а з другого тільки білок. Осібно розтерти жовток з дрібною оцту і зладженою сметаною. Опісля вимішати все разом. Вистарчить на вечеру для 5 осіб.

Медівнички

1 фунт муки, ложечка соди, трошки утертого перцю, цинамону і гвоздиків пересіяти добре через сито на стільниці. Вбити до того 2 цілі яйця, всипати пів склянки цукру і вляти пів склянки меду. Замісити і викроювати круглі медівнички і печи в добре нагрітій фурі.

Чоколадовий тортик.

8 дека масла розтопити з табличкою (8 дека) шоколяди, вляти цю масу до макітри і вимішати із 20 дека цукру і 2-ма жовтками. Опісля додавати по троха 15 дека муки і пів склянки молока. Як уже добре вимішане, дати сніг із 2 білків, 2 ложочки порошку до печива, поділити на дві часті і печи 2 плячки. Переложити ось якою масою:

Знов розтопити табличку (8 дека) шоколяди з 8 дека масла і до горячого вляти добре убиту піну з 2 білок, змішати із дрібною цукру. Маса та є дуже добра, легка і мало масна. Переложені плячки поляти зверху розтопленою шоколядою і маємо знаменитий і недорогий торт.

Яблочко — фіговий пиріг.

Пів кг. цукру, пів склянки води, 1 кг. шаткованих штетин (яблук) 70 дека змелених на машинці від мяса фіг. Зробити

соковик із цукру і води, додати яблука і розварити їх на густу мармеляду, уважаючи, щоб не пригоріла. Опісля вимішати з фігами і ще трохи смажити на вогні. Коли добре згусне, відставити і вже зовсім холодне дати на андрут або крухе тісто і знов переложити андрутом або другим круглим плячком. Пиріг цей є дуже смачний, а для малих дуже здоровий.

Рогалики зі сира.

10 дека сира солодкого і м'якого перетерти через сито, 10 дека масла, 10 дека муки, замісити у вільне тісто. Розтягати, позитинати трикутники, наложити тертої рожі, завинути в рогалики і печи в добре нагрітій фурі. Спечені ще горячі посипати густо мукою цукровою з ванілією. Коли тісто замісити трохи скорше і воно полежить зо 2 години перед виробленням, має по спеченню вигляд французького тіста.

Торт Різвняний.

Тісто як при торті Сахера. А саме: 14 дека масла втерти з 10 дека цукру-мучки, 14 дека грітї чоколяди і 7 жовтків, аж збіліє. Додати сніг із 7 білків, 10 дека муки, все легко вимішати і спекти на легкому вогні. До цього паризький крем.

Паризький крем: 46 дека шоколяди, літер бітої сметани і 16 дека цукру. Пригрівати, мішаючи постійно і знявши з кухні бити тріпачкою від піни, аж згусне. Перекладати.

Індик із начинкою*).

Змолоти на машині кусник вепрового мяса, додати втертих, душених на м'яко каштанів, соли, 1—2 яйці, зубок чеснока, перцю. Вичищеного індика наповнити начинкою. Шкіру на плечах кілька разів перекроїти, щоб не тріскала. Воле наповнити начинкою і зашити. Пекти на масті, поливаючи весь час.

Начинка може бути також інакня: 15 дека масла втерти з 3 яйцями, додати соли, перцю, дрібно січену індичу печінку і серце на кілька тертих або мочених булок, обібраних зі шкірки.

*) В „Маслосоюзі“ 1 кг. індика коштує 1.60 зл.

Український Інститут **»КОСМЕО«**
плекання краси
виконує всякі косметичні заходи.
Львів, вул. Миколая ч. 7.

НА СВЯТА

закупуйте тільки
першоякісні вироби

МАСЛОСОЮЗУ

МАСЛО
ОЛОКО
ІД

Яйця
Битий дріб

СИРИ
ИРКИ
МЕТАНА

Битий дріб доставляється
до дому на телефонічне замов-
лення, 39-66 або в котрійбудь
крамниці М. С.

Волічка

наймодніші новинки в ді-
лянці волічок та останні
журнали — поручає

„ДІМ ВОЛІЧКИ“

Львів, вулиця Сикетуська ч. 3

Безплатна наука на місці.

Найкращим святочним дарунком для кожної
господині є знані з добірної якості цикорія
ЛУНА підмінка кави ПРАЖИНЬ і Солодова Кава
ЛУНА виробу кооп. фабрики

„Суспільний Промисл“, Львів XV, Церковна ч. 2.

НОВІ:
ФУТРА

всякі перерібки

СІХЛЕР

Львів, пл. Галицька 14, І. п.

Метелики на шпильках

Дарка народилася в другій половині червня. Коли минаються суниці, а починають брентити ранні вишні. Тому Дарчині уродини припадали все на двадцятьдев'ятого червня.

Від сьомого (а може ще скорше?) року життя мала Дарка кілька брунатних веснянок (якби горобчик надзьобав) на насаді вигідного (бо трохи заширокого) носика й свої мрії, що про них ніхто не знав.

Іноколи ввечером, коли сон підсувався до ліжка так близьенько, що своїми мохнатими пальцями торкався повік, Дарка бачила двадцятьдев'ятого червня, який вимахує не то бомбонірою з цукорками, не то листівкою з голубчиком, що несе лист у дзюбку.

Часом замість голубчика був віночок-серце з незабудків з написом „У день Янгола“.

Не треба казати, що листівка мусіла мати марку, перебіту поштовою печаткою, мусів принести її сам листоноша і в сам день її уродин.

Такі були таємні бажання Дарчиного серця. Але ж хто мав це відгадати?

Одних уродин, коли Дарка не вміла так поведистись, щоб виглядало, що вона тішиться з дарунків, мама розсердилася й назвала її „невдячною дитиною“. Дарка не хотіла зробити мамі прикрости: до вечора того дня вихвалювала всі до одного дарунки й бігала по кімнатах, якби з надміру радості. Та це небагато допомогло: мама зразу пізнала, що вона вдає.

Ввечером прийшла до неї до ліжка бабця й випитувала, чи її часом не болить щось у грудях, може має коли памороки, може почувається так, якби велику дорогу зробила? Дарка на все відповідала: ні, ні, ні.

Рано перед сніданням примусили її випити якийсь гіркий чай: по цьому пізнала Дарка, що її вважають за хору. Щоб не приспорювати журби мамці й бабці, постановила Дарка забути й переболіти листівку з голубчиком. Потім ще щось раз, чи два снилося Дарці, що звідкись аж з Америки прийшла на її адресу листівка з парком. Але це був тільки сон, бо Дарка нікого в Америці не мала.

Проте не треба занадто нарікати, бо одних уродин (Дарці минув власне дев'ятий) сталася щось несподіване. Бабця подарувала їй два золоті. Це ще не все. Дарці сказали, що вона може з тими грішми робити, що сама схоче. Дарка аж вірити не могла. І мама це відразу пізнала по її очах. Дарка має очі сірі, як осінні тумани, але коли Дарка тільки подумає собі неправду, вони стають темні. Такі темні, як доспілі сливи й все розбігаються на боки. Тому в Дарки багато клопоту з правдою й очима, що темнішають від гріха.

Так було й того разу, бо мама ще раз сказала, що з грішми може Дарка робити, що сама схоче.

Може старцеві подарувати їх, хоч розумна дівчина цього не зробить.

Може за всі нараз купити собі цукорків — хоч так роблять тільки немудрі й лакомі діти.

І тоді Дарка в перше у житті пожалувала, що вже на світ прийшла розумною дівчинкою.

Два дні й дві по половині ночі думала Дарка, що з грішми зробити. Третього дня, хоч як це було неімовірно і смішне, мусіла собі сказати, що вона одна має більше розуму, як тато, мама й баба разом: Дарка рішила купити собі листівку з голубчиком.

Навіть не уявляла собі, що в сільській крамниці можна за безцін таку чудову листівку дістати.

Бо треба знати, що крім голубчика з листом, була ще пара рук, що ціпко стискала себе за долоні.

Дарці аж жаль стало плямити листівку адресою. Вона носила її коло себе, доки не заломився один ріжок. Тоді вже з меншим болем заадресувала листівку на своє ім'я, побажала собі щастя й успіхів у науці. Потім наліпила марку, що коштувала тричі стільки, що оплата звичайної листівки, але це були все ще уродини, а на уродини не повинно жалуватися видатків.

Найлегше вже було кинути листівку до поштової скриньки. Обчислила, що другого дня ранком листівка повинна знову в неї бути.

Та ледве дійшла до закруту коло церкви, стало їй так страшно від того, що вона наробила, що хотіла вже завернути на пошту й на чому світ прохати урядовця, щоб віддав їй ту листівку. До цього страху приплівся звідкись ще один: листівка могла пропасти на пошті. Адже не була поручена.

Але: сором перед знайомим „почтмайстром“ переміг страх, і Дарка ввійшла в хату з серцем, перелитим почуттям: страху, провини й болячого, але радісного очікування.

На підвечірку був у них пан-отець. Говорили про пасіку й тому ніхто не звертав уваги на Дарку.

В ліжку вже рішила Дарка перехопити завтра рано листоношу перед ворітьми. Відобрати картку й заховати, щоб про неї ніхто й не довідався. Та хіба це було найрозважніше? Коли ніхто-ніхто не мав бачити й чути, як листоноша подаватиме їй картку, то краще вже було взагалі не посылати. Хіба ні?

Тієї ночі Дарка переверталася з боку на бік, якби хто бочкою котив, і було їй так гаряче, що власні ноги й руки заваджали. Остаточно сказала собі: хай буде, що хоче: листоноша має таки принести листівку до хати. Хіба не була адресована до неї?

Але не так сталося. Навіть Дарка з своїми дев'ятьма роками відтепер знає вже, що воно не все так стається, як ми собі бажаємо. Навіть, коли дуже бажаємо. Бо прошу: листоноша передав у селі листівку татові. Тато дав мамці, мама — бабці. Коли вже всі прочитали й добре насміялися (так!), наостанку дали листівку Дарці. Всі сміялися з неї і з листівки. Хотіли, щоб вона з ними теж сміялася, бо думали... що це такий дотеп Дарки.

Дарка ані трохи не сміялася. Не навмисне їм, але просто не могла сміятись з себе. Чогось здавалося їй, що розібрали її до гола й показують пальцями на неї. Було якось ніяково, прикро.

Вони мусіли догадатись, що властиво не було з чого сміятись (ніхто б не сказав, що бабуня шість разів старша від неї, а сміється там, де не треба), бо щось пошептали з собою в другій кімнаті і тато хотів їй навіть гроші за листівку вернути.

А бабця забула, що перед часочком ще підіймала листівку на сміх, і почала навіть хвалити голубчика.

Тоді якби хто окропом хлюпнув Дарці на серце. Забула, що перед нею бабця (вшестеро старша від неї), забула, що то день її уродин, день, коли вона повинна для всіх бути чемна, вихопила листівку бабуні з рук і подерла на дрібні кусники. Аж пірля з неї летіло!

Так!

(Далі буде)

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

XL.

Михайла Петровича і Маню понесло тимчасом бурхливою течією театрального діла, що не раз ставало тепер гижким тягарем, бо до вільного ідейного почину приверталась тепер потреба заробітку. Позаляштункове товариство ставало незавжди бажаним панібратським гуртом. Усталювався новий характер життя, набиралися нові звички.

Сімя була далеко. Навіть Маня не завжди в одному місті з батьком. Не вважачи на те, що український театр набрав широкої популярності і мав численних прихильників, траплялися нещасливі хвилини й цілі розрухи. Старицький не міг стати на становищі звичайних антрепренерів, що в нещасті не рахуються ні з акторами, ні з обов'язками: він тривожився, губив останнє, вибиваючись разом з усією трупою, декілька разів примушений був навіть сам, як актор, брати участь у виставі, щоб підтримати справу. В одному невеликому місті, де грала Маня, трапився справжній крах. Головні актори порозбігалися, а дрібнота залишилася без жадних засобів у трагічному становищі. Тоді Маня віддала себе, як за поруку, написала батькові й кому ще можна було про становище й увесь час голодувала й дожидала разом з товаришами, поки не прийшла допомога й не визволили їх з біди. В кожній трупі її дуже любили.

Трупа Старицького — це була велика сімя чи маленька держава, де широко бував патріотизм, в якій підтримували національний дух, де звикали говорити по-українському і поза сценою, усвідомлювалися в своєму українському патріотизмі, а на свою акторську діяльність дивилися, як на громадську роботу.

Акторів набирали звідусіль, за їх талантами, а попавши в трупу, переймалися загальним тоном оточення.

Так талановита артистка Боярська, що, як казали, співала раніше на вулиці з арфою, була майже неграмотна й ледви говорила по українському. Але скоро опанувала й мову й своє становище. Познайомившись із літературою тільки з українських зразків у театрі, вона незабаром написала драму „Божа кара“, яку, після доброї виправки, пущено на сцену.

Про Боярську розказували, що одного разу вона прибігла до Михайла Петровича, коли у нього сиділо чимало людей і оповістила:

— Ви знаєте, Міхал Петрович, какою то Гаголь перелав вашу „Утоплену“ на рускій язык. І такаа гадость вишла!

На дитячі ролі привезли з Полтавщини в Москву дівчинку Наталку. Усі тішилися тим, яке вражіння зробить на селянку велике місто. Повели її пишними вулицями і показали найбільші дива. Вона мовчки дивилася на все і мовчки прийшла додому.

— Ну, як же тобі сподобалася Москва? — питав зацікавлений Михайло Петрович.

Наталка глянула на нього байдуже і відповіла:

— У нас, у Рябухах краще.

Михайло Петрович сміявся і був навіть врадуваний тим непохитним патріотизмом.

Незвичний для Старицьких брак готових грошей стомлював, підривав сили, примушував до небажаних форм життя. Михайло Петрович тяжко переносив ті умовини. Його щира весела натура билася, як у тісних мурах. Він все частіше хворів на серце, що й замолоду не було в нього бездоганне.

Неприродні людині умови збивають її з ладу, відбивають від рідного їй, близького, примушують пристосуватися до чужого, невідповідного.

Захиталося родинне життя. Людя зрозуміла мо-

мент і післала батькові телеграму: „Людя тяжко хвора“. Михайло Петрович над усіх любив Людю. Перед тим стала небезпека загубити її. Він полетів до Києва.

Людя була здорова. Але вже не пустила батька назад до театру. Михайло Петрович залишився в своїй родині й надалі кермував театром, не відриваючись від свого дому.

XLI.

Людя приїхала вліті до Миколаївки. Після перших привітань радісного побачення, вона сказала Лорі:

— Я мушу негайно написати те, що пообіцяла: почекай трохи.

І розказала пригоду, яка трапилася їй на дніпрянському пароплаві, переїзджачи з Києва до Кременчука. На якійсь пристані почула галас і виявилось, що скидають з пароплава бабу за те, що немає квитка. Баба плакала, присягалася, що квиток у неї був і його при свідках відібрав у неї касієр, як відлигвали від Києва. Свідки підтакували, але, побачивши розгніване начальство, замовкли й відступили. Бабу тягли геть; вона хандалася за билля і благала, щоб її не скидали і що вона більше грошей не має. Присутні дивилися на все те, спочували бабі, але не хотіли втручатися в справу. Тоді молоденька Людя, пересиливши свою соромливість, звернулася до капітана з протестом, обвинувачуючи, на підставі свідків, касієра; заплатила за квиток бабі, але разом із тим записала собі прізвиська свідків і сказала, що подасть заяву до пароплавної адміністрації.

Тепер, приїхавши в Миколаївку, вона не покинула тієї маленької справи, як зробив би кожний інший, а з першою поштою відправила до Києва свою заяву.

Чудового літнього вечера сиділи край саду під вербами коло ставку й дивилися, як у пишному сяйві заходить сонце. Людя мрійно стежила за відмінами барв на небі й казала Лорі:

Ти знаєш, я прочитала „Stoff und Kraft“ Бюхнера. Скільки я дізналася з тієї книжки! — І почала розказувати зміст.

Лора з великим зацікавленням слухала ті високо мудрі речі своєї подруги, а там почала висловлювати свої міркування, а Людя свої; зачалася, як завжди між ними довга розмова, поки не згасло на небі і не прийшов час вертатися до господи.

Була вже осінь, як Людя знову гостювала в Миколаївці. В старосвітській вітальні дівчатка сиділи перед коміном і складали спільно казку „Ледащо“. Головна частина її: „Полинули б ми в ті країни... належить цілком Люді.

Казку присвячено меншому Лорінову братові, Ерасту. Але він так рішуче заперестував, так гнівався й кричав: „Яке ви маєте право поміщати мене в літературу!“ — що мусіли скинути присвячення.

На другий рік приїхала Людя до Миколаївки в жалобі: умерла сестра Оля. Скільки глибокого суму й глибоких думок крилося в молоденькій Люді з тим першим пізнанням смерті! Вона подовгу говорила з Лорою про ту незрозумілу, таємничу річ, про всі питання, які порушила вона собою.

Старицькі й Лисенки над усе любили життя, бачили в ньому найбільшу красу й радість при всіх, хоч би й тяжких умовинах; не визнавали ніякого примирення зі смертю. „Жити! Жити, що б там і не було!“ — було їхнім девізом.

(Далі буде).

Несподіванки під ялинку готує крамниця „У. Н. М.“

Львів, вул. Косцюшки 1.

Елегантські торбинки
Роскішні блузки
Різблені коралі
Квітчаста Кераміка
Вишивані хусточки

ЦІНИ ПРИСТУПНІ

Оглядати без обов'язку купувати!

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двохтижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за сь івробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у країнського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилляється одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Писіть за зрасковим числєм!

„Жіноча Доля“

Часопис для українського жіноцтва
виходить у Коломиї, вул. Замкова ч. 37.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поруцає власні виробн найкращої якості:

- Пасту до звуття „Елегант“ терпент.
- Пасту до взуття „Елегант“ воскову
- Пасту до підлоги „Французька маса“
- Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Крамниця „У. Н. М.“

Львів, вул. Косцюшки 1

поруцає

КАНВОВЕ полотно (панаме) догідне на фелони й хоругви широко на 165 см. в ціні від 8-10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ марки С. М. S. всі краски потрібні до наших вишивок

ШОВК ДО ШИТТЯ у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

Замовасення з провінції полагоджуємо негайно.

Післяплата здорожує товар!

Присналяйте при замовасеннях готівку!

СКЛЯРСЬКА РОБІТНЯ великий вибір рам і оправа образів, карніші модні й зеркала виконує найдешевше українська фірма

В. Стельмах, Львів, Коперника 22

телефон 45—72.

Спеціаліст жіночих хоріб і акушерії

Др. Володимир Станецький

ординує у Львові, вул. Хорущини 12 II. пов.

(бічна Академічної)

ТЕЛЕФОН 89—89.

НОВА ЖАТА

журнал для плекання
домашньої культури
виходить двічі в місяць
Львів, Ринок 39.

Приносить: цікаву повість
Ірини Вільде
нарис Софії Яблонської
огляд ужиткового мистецтва
В. Січинського
графологічний poradник
трикотарський курс

Пишіть за зразковим числом!
Чотири кольорові таблиці wzorів
Два аркуші wzorів (фелон
і хоругв).

Передплата за рік 16' — зол.
Квартальна . . . 4'50 „
Поодинокє число коштує 80 сот.

32265

НОВА ХАТА

1935

2

Д В О Т И Ж Н Е В И К

НА ПОРОЗІ НОВОГО РОКУ.

Отже, що скажете про наше двотижнєве видання, милі читачки? Вже напередодні Нового Року рішили ми видати „Нову Хату“ в зміненому вигляді, щоби ознакомити вас із цією новиною. А тепер, коли за нами вже два двотижнєві числа, питаємо, чи вдоволені?

Із листів, що напіли вже до Редакції, із запитів усних чи листових, бачимо, що так. Пишуть, що раді мати „Нову Хату“ двічі в місяць. Обем числа майже не змінився, а зате воно приходить двічі, живіше, актуальніше й чепурніше.

Ми й стараємося розбудовувати журнал не тільки в кількості. Як бачите з оповісток та змісту цього числа, починаємо багато цікавих новинок. Огляд ужиткового мистецтва пера Володимира Січинського та повість Ірини Вільде „Метелики на шпильках“ — нові наші придбання. Придбання цінні й цікаві. Огляд нашого ужиткового мистецтва появляється оце вперше в такій переглядній формі. А нова повість жіночого пера, кому вона з нас не цікава?

Одначе в відділі народнього мистецтва маємо не тільки теоретичні праці. Також і в ручних роботах побачимо багато нового. Спеціальна фахова Колегія підготуватиме моделі ручних робіт пляново й систематично, так щоби відділ ручних робіт обняв практично цілу історію українського орнаменту.

Як безплатний додаток до цього відділу вийдуть чотири кольорові таблиці зворів, два аркуші зворів (фелон і хоругов) і два аркуші кроїв.

Актуальні справи жіночого руху обговорюємо статтями різних авторок. Спорт реферує Дора Біленька, графологічний poradник провадить Галина, про косметичку дбає Стефанія Гаврисевич. Музика й театр — це ділянка Мелі Нижанківської, про моди подає звіт Оріся, город і домашнє господарство Ольга Ліщинська. Ось круг наших тісних співробітниць, що доповнюється ріжними принагідними дописами.

Отже — починаємо нове десятиліття.

А покищо бажаємо всім нашим читачкам приємних Різдвяних Свят та щасливого Нового Року. Сподіємося і в цьому та слідуєчих роках бути приятелями.

Н.О.

Графологічний poradник від проводом Галини.

Запити можуть ставити всі читачки, без подання свого прізвища, тільки за гаслом. — Зразки письма треба писати на нелінованому папері. Долучити 50 сот. значками на відповідь.

Пригадує ще раз, що для докладної характеристики треба надсилати сторінку вільно писаного листа, не на лінованому папері і докладно подати вік, пол та зв'язки.

Галина.

„Волинянка“. Інтелегентна жінка з виробленим естетичним смаком. Мабуть має нагоду його практично використати. Добра, звичайна й товариська, однак не брак критичного настановлення згляду себе й других. Знаходить більше задоволення в суспільному житті як у домашньому.

„Стефанія Р.“ Прибічка письма для аналізу не дуже надається лист писаний в очевидному подернуванні.

Авторка вражлива істота, хоча не радо показує це по собі. Взагалі вдача у неї більш замкнена, може наслідком життєвих переходів. Слідна фізична перевага, що некорисно впливає на духовний стан. Деяко егоїзму — явище зовсім притомне у людей, яким доля мало всміхається.

ЗАГРАНИЧНЕ ЛЬОСУВАННЯ

відбулося дня 10. грудня м. р. перед спеціальною комісією. Подаємо нижче спис тих наших передплатниць, яким доля сприяє:

- Ч. 1. Роскішний килим з робітні „Гуцульське Мистецтво“ в Косові — п. Анастасія Кочан, Джоліет.
- Ч. 2. Стилевий народній стрій роботи кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові. Марія Хотин С. Франціско.
- Ч. 3. Шовкова блузка, вишивана буковинським звором — п. Текля Тягнибік, Шикаго.
- Ч. 4. Доріжка на льняному сільському полотні — п. П. Белей, Отач, Бесарабія.
- Ч. 5. Три серветки прикрашені буковинськими зворами — п. Домінілія Мельник, Кралова Ч. С. Р.
- Ч. 6. Ранній очіпок, вишиваний, — п. Зіна Куцинська, Іршава, Ч. С. Р.
- Ч. 7. Сашетка на хусточки — п. др. Надія Сукманська-Слодецька, Просечинці.
- Ч. 8. Дві серветки, вишивані буковинським звором — п. Людмила Бризгунова, Братислава.
- Ч. 9. Альбом зворів, видання „Нової Хати“ — п. Олена Сірецька, Чернівці.
- Ч. 10. Вишивана серветка — п. Євгенія Барцельова, Прага. Предмети, придбані додатково й вильосовані дня 10. грудня, припали слідуєчим передплатницям:
- Ч. 11. Вишивана торбинка — п. Софія Грещук, Саскатун.
- Ч. 12. Альбом зворів видання „Нової Хати“ — Т-во Укр. Жінок ім. О. Бесарабової, Едмонтон.
- Ч. 13. Комплет листівок „Нової Хати“ — інж. Сава Зеркаль, Братислава.
- Ч. 14. Альбом зворів видання „Нової Хати“ — В. Яцевюк, Текуча.
- Ч. 15. Комплет листівок „Нової Хати“ — М. Дутковський, Каменка.

Нагороди розсилаємо сейчас. В Сполучених Державах Америки, Чехословаччині й Румунії розсилають нагороди тамошні наші склади, так що за виграну не будеться платити мита.

Іван Петренко: ПРИГОДИ ЮРКА КОЗАКА. Накладом „Рідної Школи“, Львів, 1934. ст. 80 З ілюстраціями Петра Андрусівка.

Давно не читала я такої прекрасної книжки як „Дізна мандрівка“ — Сельми Лягернечер. У легкій пригодницькій формі — зображено краєзнавство, етнографію і історію рідного краю письменниці. Недобрый і лінвий хлопчик заміщений в карличка вибрався з диких гухми в мандрівку і серед різних пригод облетів і пізнав свій рідний край, навчився багато і в меоднім мінив свою вдачу. От, якби в нас така книжка! Хиба так силести описи, перекази і казки та історію нашого краю та новести дитини через наше минуле, і нашу сучасність і наші сподівання. Якби...

Аж ось і справді бажання по часті здійснилось! На виставі книгарні „Рідної Школи“ появилась книжка Івана Петренка „Пригоди Юрка Козака“. На крилах сну переноситься Юрко у XIII століття, в часи князя Данила. Дитячими здивованими очима оглядає життя, маючи свідомість, що він є дитиною XX ст. Провідником його є літописець Нестор. Він опрераджує його по княжам Львові, показує йому княжий замок, його оборонні будівлі і приладдя. Юрко переживає напад татарів, татарську неволю та утечу з неї на двір князя Данила в Бужську.

Оповідання написане дуже інтєресно, хоча хотілось би, щоби воно було більше оживлене переказами і щоби виразніше виступив побут різних верств тодішнього населення. Зайвий є список предметів, які мав при собі Юрко — він затримує акцію, а не вносить нічого цікавого. Доцільніший був би список археологічних знахідок з XIII ст.

Книжечка прикрашена оригінальними рисунками Петра Андрусівка. Видана дуже дбайливо і певне стала прикрасою наших дитячих бібліотек — яби не така висока ціна (2 зл.). А однак слід було би її поширити масово, щоби автор, ваохочений успіхом, оживив нам й інші сторінки минулого нашої землі і нашого народу.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

15. СІЧНЯ 1935.

Ч. 2.

ЗМІСТ: *А. Амфітеатров*: Українська „Дуза“. *Олеся Кривіцька*: Чигирин. *Соня Бей*: Діти наших артистів. *Володимир Січинський*: Хатне будівництво. *Л. Б.*: Чайні столики. Нові книжки. *Мелі Ніжанківська*: Театр. *М. Ніжанківська*: Вистава У. С. С. Плетемо. Яка Ваша думка? Ручні роботи. Приписи. *Василь О'Конор-Віліньскі*: Лісенки й Старицькі. *Грига Вільде*: Метелики на шпильках. — ІЛЮСТРАЦІЇ: *М. Заньковецька* в одній зі своїх ролей. *М. Заньковецька* як Цвіркунка. *Олеся Кривіцька* як Мотря. Нова постановка Гривця. Діти Ніжанковських. Малий Ярмо Юрчак. Бойківська хата. Чайні столики. *І. Іваненко*: Завія. *П. Холодний*: Пані з котом.

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5087

УКРАЇНСЬКА „ДУЗЕ“

Написав А. Амфітеатров.

Ця стаття, присвячена пам'яті нашої славної артистки М. Заньковецької, надрукована в ч. 334 (від 4 грудня 1934 р.) російського щоденника „Сєвєдня“. По за щирою сердечністю й великим пієтизмом, з яким талановитий російський письменник і знаменитий публіцист привів ці рядки славетній корифеї нашої сцени, у статті А. Амфітеатрова ми знаходимо ще цікаву характеристику таланту М. Заньковецької й деякі виявлення подробиць із її біографії, цінні для нас не тільки глибокою об'єктивністю, на яку спромігся чужинець, але й тими новими даними, що кидають світло на деякі етапи життя великої артистки.

Прочитавши недавно в часописах про смерть М. К. Заньковецької, я ледви повірив своїм очам:

— Як? Тільки-що тепер?

Цілком був певний, що її вже давно нема на світі. Ще перед вибухом великої війни вона була, так би мовити, „історичним спомином“, — іменем в авреолі літописної слави, але вже без живого обличчя.

Заньковецька для України — те саме, що для Італії Елеонора Дузе, для Росії — Єрмолова, для Польщі — Гелена Моджеєвська: найвища ступінь, на яку піднісся драматичний талант і мистецькість народу. Українська сцена завжди була слаба репертуаром, але кольором багата акторськими силами. Однак ні одна з цих сил не досягала такої висоти й могутності, як Заньковецька.

Мене просто дивує, що смерть її не викликала всеукраїнського надгробного ридання. Якщо мистецтво може сприяти росту й зміцненню національної ідеї, то хто-ж більше зробив для виявлення української жіночої душі, як не Заньковецька? Хто переконливіше вчив відчувати й любити поезію, журу й гумор України, як не

Заньковецька? Заньковецька в українському театрі — така ж сила й духовна влада, як Тарас Шевченко в українській поезії. Дивно, до незрозуміння дивно, як це українська суспільність могла так забути Заньковецьку, що вона немов умерла за життя, а тепер, коли її справді вже нема, ця суспільність „з байдужних уст новину смерті чує“.

Заньковецька належала до малого, дуже малого числа артисток справді великого вродженого таланту: вона була вся — джерело. З російських великих артисток вона найбільш подібна до Поліни Стрепетової, геніальної підчас припливів натхнення й неможливої, коли натхнення не приходило.

Але, щоб заохплюватися Стрепетовою, треба було спочатку подолати упередження, коли не сказати — антипатію, до її фатальної зовнішності: і обличчям негарна (тільки її очі були дивно чудові!), і кривобока, згорблена, трохи не горбата — незграбна в рухах, — вузький, несвобідний, звязаний, як у більшості російських акторок, жест. Усе це забувалося, коли Стрепетова у вибуху творчості вся горіла, могутньо передаючи свій вогонь публіці, але вбійчо кидалося у вічі, коли вогонь її згасав. Велика артистка була заслонена тінню негарної жінки.

Заньковецька в цьому відношенні була куди щасливіша. Красунею назвати її не можна було, але її незвичайна привабливість, симпатичність, вроджена грація відразу, з першої ж її появи на сцені, притягали до неї серця. Через це не було такого різкого контрасту між її драматичним піднесенням, ні трохи не слабшим, як у Стрепетової, й хвилинами нервового ослаблення.

Адже й у ці хвилини ви бачили саму грацію, те саме принадне обличчя, ті самі сумно принадні очі; чули той самий чарівний голос, якому рівного красою не було на російських сценах. Хіба що — дзвін срібної струни — голос Комісаржевської! Про обох можна сказати словами Ліра, зверненими до Корделії:

Був у неї тихий, вишклований голос, —
Жінок усіх принада!

Але голосові засоби Заньковецької були багатші й різноманітніші: головним чаром акторки був співучий ліризм, проте в діпазон її укладалися з повною свободою (за всіма вимогами драматичної скали) інтонації, від найвищого трагізму до веселих побутових тонів народнього водевілю.

Подібно до Стрепетової, Заньковецька не мала „школи“. Навіть більше, як Стрепетова, бо Стрепетова від ранніх років почала працювати в ліпших провінційних трупах, де мала і час, і можливість дечого навчитися, а потім вийшла заміж за такого майстра й учителя сцени, як М. І. Пісарев, з яким хоч і розійшлася згодом, але дістала від нього артистичний вишкіл, так що на Александрінську сцену вона прийшла вже з великим практичним театральним досвідом. А на старості літ навіть сама пробувала вчити драматичного мистецтва.

Але Заньковецькій рішуче не було звідки взяти „школи“. В тодішні часи молодости українського театру в кого вона могла повчитися? Чудових артистів було чимало (Кропивницький, Садовський і інш.), але вони самі були тільки „натура“, і цілий молодий їх театр був побудований на внутрішньому натуралізмі. Замість того, щоб прийняти чийсь „школу“, Заньковецька сама мусіла творити „школу“, опрацювати техніку, давати

Марія Заньковецька в одній зі своїх ролей.

традиції. Всі пізніші значніші українські акторки — це фотографії, скалки, копії з Заньковецької.

Фатальна обмеженість українського репертуару замкнула талант Заньковецької в зачароване коло. Було їй у ньому занадто тісно, а виходу з нього не було. Пристрасно закоханий в талант Заньковецької А. С. Суворін, який писав про неї під час петербурзьких її виступів не статті, а цілі поеми в прозі, мріяв про перехід її на російську сцену, обіцяючи вжити весь свій вплив, щоб вона зайняла гідне її таланту становище в Александринському театрі. Йому пощастило зломити її нерішучість. Вона взялася була готувати роль Катерини в „Бурі“ („Гроза“) Островського, яку вибрав для неї сам Суворін, — роль саме для її таланту й характером своїм, і силою. Проте нічого з того не вийшло.

— Чому, Олексію Сергійовичу? — запитав я його якось. — Невже не вивязалася з Катериною?

— Та що вам Бог дав! Як це — не вивязалася? Хіба могла вона не вивязатися? Хіба вона, чуєте ви, могла не вивязатися? Колиб було пощастило її показати в ролі Катерини, то всі наші славетні Катерини вдалились би з заздрощів!.. Але було це неможливо!

— Чому ж, чому?

— Мова! — відповів Суворін.

— Цеб-то як „мова“?

— Ви бачили Савіну у водевілі „Пацієнтка“, як вона грає дідичку-хохлушку, що приїхала з України? Пригадуєте її мову?

— Пригадую. Страшенно комічно!

— То ось уявіть собі, що Савінська хохлушка читає волжанку Катерину. Це й буде Заньковецька. Чи ж я не ціню її великого таланту? Але коли вона читала мені роль, то я думав, що задусюся від сміху. І що більше було драматизму, тим було смішніше.

— Але-ж у житті вона говорить чисто по російськи!

— То, бачте, в житті, а то на сцені. Ми з вами чистокровні русаки: ви — москвич, я — воронежський, знаємо свою мову. Ану-но примусьте нас зараз говорити з кабінету на сцену — публіка заткне вуха й побіжить геть.

— Але-ж від таких річей можна відучитися. Чи мало в нас добрих артисток із українок, польок, жи-дівок?

— Багато. Тільки не таких, що двадцять років з дня на день грали „Наталку Полтавку“, „Назара Стодолю“ й „Ой, не ходи, Грицю“. Кожен актор повинен грати тільки на своїй рідній мові. Або на тій, з якою зрісся з дитячих років, як із своєю рідною.

Коли я вперше побачив Заньковецьку, мене вразила схожість багатьох способів її сценічної гри з способами Елеонори Дузе, хоча цієї останньої, принаймні ще тоді, вона не бачила! Значить, дійшла до того власним розумом і натхненням. Особливо її сміливість у драматичних павзах і вміння плястично й мімічно заповнювати їх.

Треба однак завважити, що в українському театрі драматичних павз взагалі не розробляли. Вину за це мусять нести славетні тексти мельодрам, з яких майже складався весь український репертуар.

Дієві схеми сильні, пристрасні, душезворушливі, а діяльог — слабкий, наївний. Щоб він проймав публіку, мусів актор доповнювати хибні мімікою, жестом, плястикою. Песи, написані на теми українських пісень і дум, а таких було не мало, — раз-у-раз переходили в пантоміми, получаючи драму з балетом.

Публіка це любила. Лесков*) оповідає, як у якійсь

Марія Заньковецька як Цвіркунка.

українській мельодрамі родина довідується про страшне якесь нещастя. Жінка заридала. Але чоловік хапає її за руку й з силою кидає на долівку:

— Мовчи, бо горе велике!

Театр завмер. Довга павза — і раптом з „гальорки“ роздався захоплений голос:

— Еге, це вам не ваш Шекспір!

Ось цю здібність „мовчати, бо горе велике“ Заньковецька розвинула до досконалости. Завдяки глибокому почуттю, яке вона з наївною щирістю вкладала в своїх тужливих Марусь, Оксан та Олен, ці трафаретні „дівчата“ справді виростали до зворушливого суперництва з Офелією, Корделією, Дездемоною, Джулетою... І яка шкода, що доля так вузько обмежила круг творчости Заньковецької й не дала їй можливости випробувати владу свого гнучкого генія на правдивих Офеліях і Дездемонах!

Особисто я Заньковецьку ледви-ледви знав. Оскільки пригадую собі, Суворін говорив про неї, як про жінку цікаву, але з тяжким характером, бо вона була дуже нервова й здоров'я мала слабеньке. Проте вона була з породи двоохвильних акторок. Тоб-то перед виставою вмирає, під час павзи вмирає, по виставі вмирає, але щоб через свої недомагання відкласти виставу — о, цього не було. І так з дня на день. Замужем Заньковецька в той час була, здається, за Садовським, також чудовим українським артистом на характерних ролях.

Приватне життя Заньковецької мені зовсім невідоме. Не знаю — коли, як і чому велика артистка покинула театр і чому її, людину, що була натхненням і творцем української драми, забули так скоро й невдячно. Ясний образ її вплив у моїй пам'яті з далеких-далеких днів завдяки випадково прочитаній в часописах замітці про її смерть.

Хто любить мистецтво, хай не пошкодує в своєму артистичному поминальнику дати сторінку для імені й пам'яті „української Дузе“.

Переклав Федір Д-ко.

*) Відомий російський письменник.

Олеся Кривіцька як Мотря в інсценізації повісті Б. Лепкого
«Мазепа».

Олеся Кривіцька.

ЧИГИРИН

I.

Стою на шпилі Чигиринської гори.

Свавільний вітер уперто розвіває моє волосся, пу-
стує, намагається розвіяти мої мрії-думи та звернути
увагу на себе... Даремне зусилля! Під акомпанімент
весняного його подиху мрії кріпнуть і поривають мене
за собою...

Дивлюсь у далечінь. Там Суботів, козацька до-
рога, піски, Тясмин, ліс, монастир, а тут, коло мене,
гетьманські мури... Чи не досить, щоби мрії буяли в мо-
лодій майже дитячій голові?

Блакитною стяжкою поміж зеленими берегами ви-
блискує на сонці Тясмин. Багато радісних вісток при-
носить він колись дідові Дніпрові з гетьманської столиці,
а Старий подавав їх на хвилях до Хортиці на Запоріжжя
та шепотів чайками на Козацькім морю....

Понад берегами Тясмину пишються барвисті лу-
ги рясно переплетені кучерявими гайками. Нераз то певне
там „дівчинонька виражала козаченька в похід“....

Золотими шеломами мерехтять на сонці піскові
горби „кучугури“. Вони, як лицарі, і далі стоять на вар-
ті, горді зі своїх побід: багато орд, що намагалися зруй-
нувати столицю Чигирин, вони навіки поховали в своїх
грудах....

І думка снується далі. На козацькій дорозі мерех-
тять козацькі полки „тільки мріють шапки“.... З руїн
встає замок.... Царить гетьманський прапор.... Чути
брязкіт шабель.... Лунає пісня козацька.... Пустун вітер
зірвав з моїх очей сльозину як перлину і кинув на землю.
Прокинулась. На мійській башті „Каланчі“ пробив го-
динник. Травневе сонце не шкодує свого проміння. Ди-
влюся — далеко на обрії темна смужка диму, неначе
хмарка, посувається вперед: пароплав пливе по Дніпру.
Нераз уже той димок манив мене здалека. Він був наче
зв'язком зі світом таємничим, цікавим. З отим шумним,
барвистим життям, що здавалося не сягало сюди. І ди-
мок манив. Стелився білою хмаркою по блакитних водах,
неначе благав уваги.

II.

І ось я стою на краю палуби.

Тихо посувається парохід повз мальовничі береги
Дніпра. Крилаті колеса ловлять хвилю за хвилею
і переливаються з крила на крило. Рівно й безпощадно рі-
жуть колеса блакитну воду.

Все вперед?... Так вперед! Зі смужкою диму...

І знову встають мрії: Ох оці скелі могли би щось
розказати! Розлогі луки, піски чергуються з кучерявими
гайками. Он верби схилилися тужно над водою, неначе
хотіли би спинити своїм віттям її бистрий хід. Я чую на-
віть їх дріжачий шепіт — не йди від нас в це неспокій-
не життя — ти ж наша!

Але байдужа машина несе вперед. А Дніпрові
хвиляки вилискують у місячному сяйві чарівної травне-
вої ночі.

Дніпро-Славутиця! Оспіваний в козацьких піснях
гордо несе в своїх хвилях літопис народу. Чубатий Свя-
тослав та його „вої“, легкі запорізькі чайки, що „хо-
дили до султана в гості“, всіх їх гойдав він на своїх
білих, вусатих хвилях. Ввижаються байдаки, тут мавки
гойдають галузку...

Хтось зненацька прошепотів коло мене: ось Ка-
нівська гора!

Здрігнулася. Цеж Тарасова могила!

У білому сяйві місяця встав високий хрест. На тлі
темносинього розкішного неба білів він неначе знамя
й кидав довгу чорну тінь на хвиляки, пароплав і на мене.

Могила Тараса!

Треба би... поклонитися, помолитися шибали
швидко думки в голові. Дрібку землі з могили прикла-
сти до серця!

А місяць ще довго обіймав могилу і хрест....

Десь рання пташка заспівала, легенький вітер рап-
том зірвався, пролетів, збудив листочки, налякав осіку.
...Сіріло... Біла чайка розправила крильця, стиха заски-
гліла і подалася скликати товаришок на лови. На обрію
встала заграва.... Пестливі хвиляки вбралися в рожеві
шати і мрійно, немов на випередки, поспішили привітати
ранок. Ген, ген передімною сонце зачепилося на високій
дзвінниці Київської Лаври. Раптом все заметушилося
на пароплаві; з кают повиходили на палубу заспані па-
сажири. Київ! Київ!..

„Київ“! забренило в душі і в серці. Київ! Мрія моїх
мрій!.... Ясно видно Лавру, Андріївську церкву, памят-
ник Володимира з великим хрестом у руці, зпід гори
виринає Аскольдова могила.... Київ! Київ!.... Гуде паро-
плав.... Біла смужка зупинилась. Київ: Початок мого
свідомого життя.

Нова постановка Гриця в театрі «Заграва»: Сцена з п'ятої дії
(Совачева, Кривіцька, Боровик).

Соня Бей.

ДІТИ НАШИХ АРТИСТІВ

Не про нинішніх писатиму, а згадаю тих, що були дітьми за часів Бесіди, часів ясних та многонадійних.

Хто з публіки не знав тоді тих малих постатей, що чарували самою своєю появою? Хто з любителів сцени не захоплювався їх грою і тою певністю, з якою виходили на сцену ті „завдатки на людей“?

Діти акторів. Ясні і темні голівки, вдачі жваві і задумчиві — всі вони були артистами. Від перших днів свого існування стрічалися з різноманітним життям батьків та тим життям жили. Чарівні мелодії опер і оперет вколювали їх до сну. Пребогата скаля почувань в драмах і трагедіях різбила їх душі а краса клала своє нестерпе п'ятно.

Були артисти, бо були дітьми артистів.

А разом з тим були ці діти дуже самостійні і ініціативні. Прекрасно давали собі раду, коли родичі лишали їх дома. Яким-же сонцем ясніло лице матері-артистки, коли вона вертала з вистави геть поза північ і заставала в хаті все гаразд!

Згадаймо їх.

Ось Рубчаківні: Слава, Ольга і Надя. Три різні вдачі, а всі від перших кроків життя — артистки. Слава була поважною, незвичайної вроди дівчинкою. Мріяла про те, щоби стати артисткою, як її мама. Виступала на сцені, але недовго; сьогодні є щасливою дружиною свого чоловіка — проф. музики Барнича.

Ольга мала ніжну вдачу. Коли бачила на сцені свою матір у драматичних ролях, гірко плакала і схлипувала нерозумно голосно. Тепер вона на Україні чарує голосом і грою: стала артисткою.

Діти Ніжанківських:

Одарка, відома тепер із танкових виступів школи О. Суховерської, Наталка, надійна молода спортсменка, Богдан, талановитий новеліст і Тарас Ніжанківський, в 1915 р.

Чорнява пустунка Надя вела безнастанну війну з дир. Гембіцьким, який називав її чортиком та лякав рогом на чолі (що ніби мавби в неї вирости). Зі всіх сестер найбільше завдатків на сцену мала вона. Пробувала навіть своїх сил з успіхом, але... прийшла непереможна любов і для неї стала Надя... панею докторовою.

Дуже талановиті Стефа й Ярема Стадники, одні з перших понесли прапор театру, над яким працювали ціле своє життя їх батько і якому всеціло віддалися: мати, бабуня Стечинська і тета Косакова.

Малий Ярчо Юрчак

Діти капельника Косака грали на сцені від наймолодших літ. Донька Ванда „робила театр“ та „грала“ Марусю, вже кількालітною дівчинкою. І до сьогодні відчувається вона артисткою, хоч сцена не дала їй того, про що мріяла.

Дуже талановитою і прекрасною дитинкою був Ярчо Юрчак. Люблений товариством, обожаний родичами, був би напевно заняв місце батька. Але невмолима смерть забрала його ще перед батьком. Прибита горем мати була свідком останньої розмови Ярча з ангеликом, якого він намагався їй показати. А батько грав тоді на сцені... Стецька...

Були теж друзі, як: Марушка Осипович — „велика трагічка“, Михайло Стадник, Славко Косак, Соня Юрчак, „герой“ Шура Рамазин, діти Ніжанковських і багато інших.

Чи не були вони найменшими зірками нашого театру? Всі вони виступали на сцені і кожне з них дало своєю грою стільки безпосередньої краси, яку може дати тільки дитина.

Дітей тих вже нема. Є — дорослі люди. Є люди, яким родичі дали освіту і запевнене життя-буття. Їх відсувано від театру якнайдалі, бо це „непевна будуччина“, повна труду і самопосвяти. Котріж родичі не усувають каміння з під ніг своїх дітей?.. І родичі-артисти так робили. Їх діти — це люди, що мають тепер діло з правом, педагогікою, докторатами.

Але... Приїде, було, наш театр. Байдуже, який. Куліси і гардероби відвідують люди, що їх знають хіба старі артисти; молоді глядять недовірливо і неохотно: чого хоче тут та елегантна пані? Чого прийшов сюди цей огрядний пан?

Незнайомі люди підпирають стіни і з запертим віддихом ловлять вухом давно знайомий гамір гардероби і вдихують питомений запах шмінки — який же рідний!

О, не виганяйте їх тоді на сальо! Дайте побути їм хвилину з тим, з чим жили давно. Цеж останні зів'ялі квіти давніх прекрасних днів дитинства! Якжеж люблю стояти так в кутку, слухати і глядіти на пестроту костюмів (може тих самих?) і на характеризовані лиця! Якжеж гарно є позбутися на хвилину своїх заводових турбот і потонути в барвах, ярих рефлекторах і в грі поезії...

Чи не так? Скажіть, ви з дипломами; ви з докторатами! Ви, діти акторів...

Затверджені владою

КУРСИ КОСМЕТИЧНІ

під проводом д-ра Євгена Дурделлі, веде Стефанія Гаврисевичева, Львів, Коперника 42а/II. телеф. 72—18. Практика в кабінеті „Дістінксіон“ під проводом диплом. інструкторок. Закінчення курсу і відбута практика, дає право отворення космет. кабінету в цілій Польщі. Вписи на III-ий курс розпочалися. — Проспекти висилаємо.

ХАТНЄ БУДІВНИЦТВО

Бойківщина й Лемківщина.

Другою після Гуцульщини країною, де збереглися різні архайзми та своєрідний тип хат є Бойківщина з північного та південного спаду Карпат. Крім «бурдеїв» бідняків тут загально поширений

тип хати разом із господарськими приміщеннями — враз під одною стріхою, хоч саму житлову хату і сіни будують окремим зрубом, конструктивно незв'язаним з іншими приміщеннями.

Бойківську хату ставлять з мягкого дерева і орієнтують головною фасадом на південь, як загалом більшість хат України. Ціла будова складається звичайно з більшої кількості зрубів (по бойківськи «дупля»), причім по середині будинку є сіни, з яких входить до житлової хати «хижі». Задній (північний) бік хижі має вузьку комору «прибік», до якої входить з сіней. Прибік, як і загалом ціла північна стінка будови, не має вікон. В прибоку зсипають збіжжя, кладуть білля, одіж і всяку посуду. Внутрішнє розположення бойківської хати нічим не різниться від загального типу української хати. Вікон буває переважно три вузьких і високих, рідше два з шести і дев'яти шибками, або з чотирма і дванадцятьма. З лівого боку від хижі часто буває ще одна простора комора. З правого боку від сіней «боїще» (для молочення снопів і віяння зерна та місце для січкарні), далі стайня або й дві стайні («стайня на один ряд» і «стайня на два ряди»). За задньою стінкою стайні часто буває «пиливник» — вузька комора, подібної форми до «прибоку». Стайні мають поміст («міст»), тоді як житлова хата деревляної стеленої підлоги не має. Перед стайнею буває куча на свині а перед коморою шопи на дерево і господарське знаряддя.

Ціла будова спочиває на підвалинах («трам'я»), зруб кладуть із віблеків (пляниць — півкругляків), гладким боком звернених до середини хати, або з брусів обтесаних на всі чотири боки. В'яжуть дерево у замки досить складної форми (складають дерево в «пищок»). Дах досить високий (часто до 60°) критий житними околотами з острішками, а на гребню має «кізлик». Перед хатою є «присьби» і «лавка перед вікни». Часто бойківська хата має ганок вздовж цілої південної стінки з різьбленими кольонками, різьбленим входом, тощо (округ Тухля, Сколе). Тоді бойківська хата в зовнішніх формах наближається до гуцульської. Однак ганок у бойків часто має високе поруччя, зроблене з горизонтально положених брусів («протес») та зв'язаних із поперечними протесами хати. Такий тип хати поширений у Стрийському повіті.

Часами хата бойків розбивається на дві будови, особливо, коли є дві житлові хати по обох боках сіней. В цьому випадку в одній будові містяться: сіни, хижа, комора і прибік, у другій: стайні і поміж ними боїще.

На південному спаді Карпат бойки мають бідніші хати, переважно з трьох кімнат: сін, хижі й комори. Зсередини хижа вимазана й вибілена, а знадвору переважно небілена. «Хлів» чи стайня на Закарпатті буває окремо, також «кутець» на свині. В загорожі чи «стожарі» коло хижі стоять високі «обороги» сіна, зложеного поміж чотирьох стовбів, «коти» — круглі плетенки для переховування пшениці чи кукурудзи, яку називають на Закарпатті «тенчерницею» і «меласем».

Хоч Закарпаття і спеціально Бойківщина є країною лісною, але в деяких місцевостях тут серед вели-

чезних непрохідних лісів будують хати глинобитні (напр. с. Сола коло Ужоку), що можна пояснити виключно соціальними відносинами, бо всі ліси належали мадярським поміщикам та дерево коштувало (для селянства) дуже дорого. У руках селян не було не тільки ніякого будівельного матеріялу, але й кущів.

Тип бойківської хати під одним дахом із іншими господарськими приміщеннями, зустрічаємо не тільки в цілій південній Галичині та зокрема Лемківщині, але й далеко на півночі західно-українських земель аж до Городенщини (напр. с. Огородники Пружонського пов., с. Сток Сокольського пов. і на Берестейщині).

Зокрема бойківський тип хати з «прибоком» зустрічаємо в цілій Галичині, навіть під Львовом, хоч тут «прибік» часто має вхід із житлової хати, або навіть виростає в ціле приміщення — другу хату, хоч і значно вужчу від основної.

У сусідній Лемківщині хату будують здебільшого також разом із стайнею і «боїском», причім дуже уживані тут піддашся, ганки, «шопа» і «пелевні» навколо хати. Загалом хати на Лемківщині, порівнюючи з Бойківщиною, значно вибагливіші, чистіші, що можна пояснити кращими господарськими відносинами і більшою інтелігенцією селян. Спеціально на Маковиці («в Руських Бескидах» на Закарпатті) будують заможні селяне інший тип хати. Через ганок тут входить до кухні, а звідти до житлової хати — «хижі». З другого боку кухні є комора або друга житлова хата. Цей тип хати має вже багато спільного зі словацькими будовами. Загалом же на Лемківщині, хоч бачимо деякі впливи західних слов'ян і німецьких колоністів, все таки, на думку польського дослідника К. Мокловського, разом із українським етнографічним кордоном закінчується українське будівництво і починається польськомазурське.

Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина закінчують собою т. зв. лісову полосу українського хатного будівництва. Специфічні риси тих будов залежать від самого матеріялу і способу будування (зруб зложений у замок чи припуски). Висока солом'яна стріха — як наслідок кліматичних відносин. У горах побивають дах деревом (дранцями або гонтою); назовні а навіть у середині хати не білять. На долинах, навпаки хати побілені просто по дереву чи по глиняній обмазці.

До карпатських верховинських хат дуже наближаються хати волинського Полісся, Підляшся і північної Чернигівщини. Вони теж побудовані в зруб, часто з виблогового дерева, непобілені, криті драницею або гонтою. Широко відомі тут примітивні «чорні» хати, типу гуцульських «бурдеїв». Розположення поліських хат типу бойківського — з господарськими приміщеннями під спільним дахом. Зразком такої хати може служити хата на Берестейщині (Харузин, Слав. жилище, ст. 170) з 4 кімнатами: хата, сіни, комора і колешня. Хати на Поліссі далі зливаються з білоруськими, відзначаючись від останніх лише деталями.

Певні архайзми в хатньому будівництві зустрічаємо також в окрузі Рави Руської і Сокалю (на північ від Львова). Тут розположення будов і спосіб кладки зруба також наближається до бойківського, так що з двох боків від хати і сіней містяться інші господарські приміщення (комора, хлів, шпихлір). Середня частина житлової хати знадвору вимазана глиною і побілена або лише побілена, тоді як хлів чи шпихлір заховує природню барву дерева. Цей спосіб побілки зустрічаємо також в інших частинах Галичини, причім часто лише сіни знадвору (з обох боків) мають природню барву дерева або пофарбовані на гнідо чи жовто, тоді як хата, а з другого боку комора та ін. побілені.

ЧАЙНІ СТОЛИКИ

Є такі меблі в хаті, що ніяк не знаходять застосування; стоять та й годі. В давнину це були секретарки-бюрка при яких ніхто ніколи не писав (та й не вигідні вони були, нічого й казати!) а тепер це чайні столики.

Чому воно? Цеж меблі скромні, невибагливі. За-

Чайні столики в помешканні п. І. Бонковської у Львові.
Робота різьбаря Н. Коверка.

суваються одні в других, або їздять по кімнаті куди завгодно. Здавалось би, що не заслужили цього.

Але причина тут інша. У нас чаїв немає.

Чай, five o'clock, jour fix, чи як це хочете назвати, на заході прийнялося як звичний вияв гостинності. Кожна пані дому має свій день у тижні, в якому її відвідують знайомі. Важне те: не тільки пані багата чи високопоставлена. Власне пані нашої середньої верстви, що не може дозволити собі великих приймать з ра-

дістю прийняла оцю звичку приймати в себе раз у тиждень. „Чай“ не становлять великого видатку в бюджеті а дають змогу приємно поготорити зі знайомими.

Подають тільки чай і закуски чи солодощі. Отже до них придумано чайні столики.

На одному, — найбільшому з них стоїть самовар. Сипить, випускає клубок пари. А менші столики можна поставити там де згрупувалося більше людей. На них знайде місце дві-три чашки чаю і тарілка з тісточками.

Так само столик рухомий. Він — навантажений ріжним добром — посувається поміж гістьми. Одначе менше вигідний як попередні, тому що килими на долівці треба обїздити.

Шкода що ці чайні столики не знаходять у нас примінення! Та й уся ця легка французька гостинність!

Л. Б.

»ЖІНКА«, двотижневик, Львів. Рік I, ч. 1. Видає жіноча видавничка кооператива «Союз Українок» у Львові.

Потреба часопису для актуальних питань фемінізму показала-ся особливо дошкульною перед Укр. Жін. Конгресом. Тоді то широкі кола нашого громадянства виявили так мало зрозуміння для його проблем, що навітлення цих питань в окремому видавництві показалося необхідним. Перше число »Жінки« вже взялося за це завдання. Статті Мілени Рудницької, З. Мірної та М. С-кої обговорюють актуальні питання дня та відношення жінки до них. Рубрика »При громадській роботі« дає перегляд жіночої праці в краю.

Л. Б.

Олена Ржепецька: НА БЕРЕГАХ ГОРИНЯ. Львів 1935. Накладом Українського Товариства Допомоги Емігрантам з України (вул. Руська 3.). Ст. 48.

Волинянка Олена Ржепецька дебютує в літературній прозі вже немолодою. Тому її стиль повісті несучасний. Пригадує те, чим ми колись усі захоплювались — звязкість і холодну простоту скандинавців. Але тим не менш уважно читаємо повість »На берегах Гориня«. Сюжет її цікавий, акція аливе й завязується бистро. А головне, що описує інтелігентське середовище. Не тільки письменник, але й сучасний читач урбанізується — не шукає вже описів села, не боліє вже »недолею« селянина. Мимозолі відчуває, що таке село вже минуло, а нове не ввійшло ще в літературу.

Постатей у повісті небагато. Але тим краще вони виведені, тим більше релефно вони виступають на тлі волинської природи. Природі авторка присвятила багато місця. Описи її майстерні і зручно вплетені в акцію книжки, як наприклад опис лісової бурі на ст. 30. Одначе окрім цієї природи нічого немає в цій повісті нашого, рідного. Може підчеркнула це авторка навмисне, даючи землемірові та Зіні маму-японку? Все те могло би діятися не лише на берегах Гориня, але кожаної іншої ріки.

А хотілось би багато більше почути про Волинь, таку близьку нам і все одно далеку. Улас Самчук та Галина Журба оспівують село. А волинського інтелігента з його окремими від наших умовами та вихованням, ми все одно не знаємо.

Дебют Олени Ржепецької каже нам сподіватися від неї багато. Композиція повісті на дебютантку бездоганна. Стиль звязкий і ясний. Поодинокі картини чергуються швидко й викінчено. Тому чекаємо великої повісті про волинську землю.

Л. Б.

Чайний столик, що посувається на колісцятках. — Виконаний у робітні Тимочко і Гальов, Львів, ул. Коперника 54.

ТЕАТР

Театр мав для мене все дивно притягаючу силу. І різні з ним спомини зв'язані в мене. Мистецький осередок Відня дав мені можливість видіти і чути багато. Я виборола собі право ходити там до театру сама. Після тодішніх понять воно не зовсім годилося, але супроти моєї впертості всі були безборонні. Опіка відпала. Як це було гарно — зосередитись зовсім — стати наче цілістю з тим що діялось на сцені! Давало сильні і безпосередні враження. Спостерігати людей, підглядати їх маленькі смішності бавило мене. Я не відчувала ніколи самоти.

Зовсім інакше Прага. В ній переживалося студентські часи і вкупі з тим стоячі місця на горищах. Треба бути витривалим і за-

Із 6. виставки АНУМ.

П. Холодний:

Пані з котом.

робити собі на приємність бути в театрі оцим стоянням. Артисти неначе грали виключно для нас. А ми — вседоволені. Часами дозволено нам сидіти на сходах. Це була приємна несподіванка, якою ми тішились сердечно. Звичайно стрічали ми на висотах всіх, хто цікавився мистецтвом. Годі ж заплатити сидячий білет, коли обов'язково треба бути на всіх прем'єрах. Проте чи ми вбрані, як слід на прем'єру, нам було байдужісінько. Не доводилося у Празі ніколи стрічати вислову, такого типічного для Галичини — не можу піти, бо не маю що вбрати!

До моїх споминів про театр треба додати також знакомства з артистами. В Черновицях коло Праги була неначе українська колонія. Там жив духом вічно молодий Садовський. Він оточував себе гарними і молодими жінками і вмів силою своєї індивідуальності вмовити у всіх, що він ще молодий. «Цей старий, кажете, має сімдесят літ, так як я — хіба ж я старий!» — І ми дійсно готові були вірити вже, що він ще зовсім не старий. Такий молодечий і свіжий був він силою свого духа.

Галичина дещо розчарувала мої сподівання. Знайшла я мінімальне зацікавлення справами театрального мистецтва. Вважалося добрим тоном піти до чужого театру на дороге місце і показати нову коштовну сукню, — а до українського театру треба піти тільки — як конче мусить бути — і з патріотичного обов'язку.

За останніх п'ять літ дещо змінилося в тім напрямку в Галичині. Сталася навіть така майже неймовірна подія — що зовсім модерна комедія Лужницького «Акорди» притягнула публіку і зробила враження на неї. Але наш поступ вперед іде ще черепашим кроком. Наприклад: мали ми п'ять літ тому справжній репрезентативний театр ім. Тобілевича. Мені врилася в пам'ять надзвичайна гра Блавацьких в «Несподіванці» і прекрасна гра Кривіцької в різних її ролях. Наче завершенням стремління театру Тобілевича можна вважати постановку Мотрі (Лужницький—Лісевич). Виведення оперетки «Залізна осторога» показало перші прояви занепаду театру Тобілевича, — а коли покинули цей театр Блавацький, Боровик, опісля Кривіцькі і Совачева, — театр Тобі-

левича, позбавлений найкращих сил, не зміг вдержатись на давній висоті.

Цікаві дуже вмілі спроби внести модерного духу в наше театральне життя дала Експериментальна сценка Богема. Ставила «Жабуриччя» — музичну комедію Лужницького-Балтаровича, «Подружжя в двох мешканнях» — тих самих авторів і комедію з життя, як назвав свої «Акорди» Меріам Лужницький. Дивно тільки, чому наші театри так мало зацікавилися оцим новим придбанням нашої театральної літератури. З винятком Яреми Стадника, який виставляє «Подружжя двох мешкань» ніхто не інтересується даними творами. А здається мені, наш репертуар не такий уже багатий у сальонові пєси!

Театр «Заграва» драматичний. Блавацький старається силою своєї індивідуальності внести модерного духу в нього. Спроби того зовсім вдатні. Інсценізація «Землі» Стефаніка внесла безперечно багато цікавого і робить у деяких сценах потрясаюче враження. Модернізацію Гриця треба назвати сміливою, але до найвищих мистецьких висот ще недотягнутою спробою. Недостроєна головню музика (Оперман-Горницький), яка не має нічого спільного з музичною драмою і вводить безпотрібно малосійщину. Старанно підібрані костюми, яких стилевість підкреслено вміло і дискретно. Дуже цікаві декорації Боровика. «Святе полум'я» Соммерсет Могема переконало мене що сила Заграви в сальоновій драматичній штуці і мимоволі насунулась думка — як прекрасно відіграв би цей театр «Акорди» Лужницького.

Болить мене те театральне лихоліття — щиро жаль мені артистів які скитаються бездомно з села в село — з міста в містечко. І так дуже хочеться, щоби щось змінилось на краще — може свій постійний театр — власна театральна сая — от, непоправний мрійник з мене!

Меля Нижанківська.

ПРОПАМ'ЯТНА ВИСТАВКА УСС.

Українське Січове Стрілецьтво овіяне для нас чаром дивної романтики. В перспективі минулого всі наші дівочі сни про стрільчиків набирають особливої ваги. І дійсно мило побачити стільки знайомих лиць на світлинах і образах. Приємно полинути думками в минуле, пригадати це й оте — вже може призабуте — припорошене часом. Для учасників, бувших січових стрільців — виставка ця є дорогою і неоціненою пам'яткою, для других — кусник історії — для нашої молоді наглядний доказ як жили, воювали і умірали наші стрільці. На цій виставці переважають світлини, які безпосередньо й мистецько передають моменти з життя-буття стрільцтва. Мальовані картини в більшості зображують портрети проводирів-старшин, показують реалістично бої, часом заблукає якийсь краєвид, часом і спонукає нас карикатура до сміху. Портретами занявся Курилас. Він малює стрільцтва; дає прекрасні тили — і добрі моменти з воєнного життя. Портрети дає теж Буцманюк. З мистецького боку найбільше враження робить образ Петра Холодного: Дм. Вітовський. Акварелем і графікою вносить Кульчицька ядерну ніжність і простоту вислову. Характе-

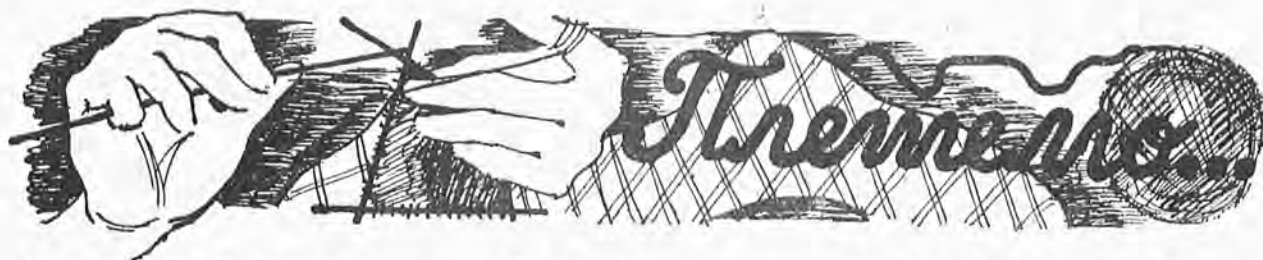
І. Іванець:

Завія.

ристичний для себе самого і в малих образах Гец. У своїй атмосфері наші баталісти Іванець і Перфецький. Масютин зображує гетьманів, які до вистави, на жаль, не зовсім підходять. Назарак малює бої.

Самих памяток воєнних доволі мало. Кілька одностроїв, кілька крісів, одна полиця з документами, книжками і газетами. Може в цьому і кусок вини нашого громадянства, що не вміло зберегти тих цінних памяток і не вміло їх дати, коли ще був час, до музею. Але загальне враження з вистави корисне. Має вона пропам'ятне, але й величезне виховне значіння і дійсно дякувати треба ініціаторам її, які не жалували ні труду ні праці для влаштування її.

М. Нижанківська.

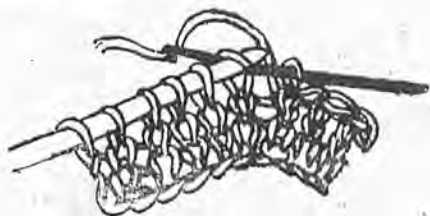

1. **Здіймання очка нормальне** (з двох очок зробити одно). Вкладаємо дріт у два очка нараз, перетягаємо нитку і так творимо із двох очок одно.

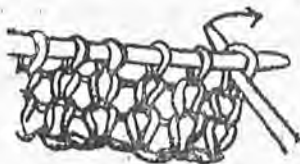
2. **Здіймання з перетяганням** (з трьох робимо одно). Зняти одно очко, переробити одно очко через два слідуєчі, а нове очко перетягнути через зняте перше.

ДОДАВАННЯ ОЧОК.

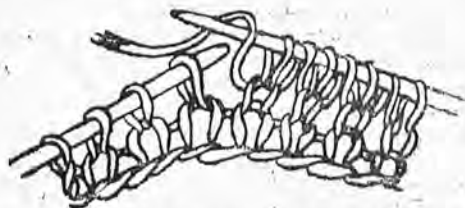
1. **1-ший спосіб:** воздушне очко. Перероблюємо очко, потім кладемо нитку на дріт зі споду на верх роботи так, як при плетенні очок навиворіть і перероблюємо слідуєче очко. У слідуєчому ряді в тому місці перероблюємо нитку положену на дріт так як нормальне очко.

2. **2-гий спосіб:** додавання кілька очок на одно. Перероблюємо очко просто потім не здіймаючи його з дроту перероблюємо вдруге навиворіть і здіймаємо з дроту. Можна перероблювати так довільно, але завжди раз просто, раз навиворіть.

3. **3-тій спосіб:** перероблювання нитки поміж очками. Накладаємо на дріт нитку поміж очками і перероблюємо її як перекручене, англійське очко. Цього способу аживаємо там, де хочемо оминати дірку в плетінці, а саме при рукавичках, шкарпетках і т. д.

Очко перекручене (англійське) виконуємо в той спосіб, що лишаючи нитку зі споду роботи, вкладаємо дріт в очко збоку, так як при плетенні навиворіть. Потім лапасмо нитку зі споду роботи й перетягаємо, творячи тим нове очко.

ПОДЯКА.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя «КАРПАТІЯ» у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моому бл. п. мужові о. Матієві Лишакові, парохіві в Стрептові п. Камінка Струмилова.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми амер. доларів 400 уповажняю мене поручити це одинокое українське Товариство обезпечень на життя «Карпатія» у Львові найширшим кругам української суспільности.

Володимира Лишакова.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Через навал роботи в літографії не могли ми виготовити на час і долучити до цього числа зору на хоругов. Тому, хоч на окладинці зазначено, що долучуємо аркуш узорів до цього числа, прохаємо його не рекламувати. Взір на хоругов буде долучений до чергового числа з ручними роботами.

ВИКІНЧУВАННЯ ОЧОК ГАЧКОМ.

Коли хочемо спустити нараз більшу скількість очок, або й усі, викінчуємо їх гачком. Вкладаємо гачок у перше очко, хапаємо й перетягаємо нитку, витягаючи на гачку велике очко. Тепер вкладаємо гачок у слідуєче очко, витягаємо знов нове і перетягаємо через попереднє. Вкладаємо гачок у третє очко, нове очко перетягаємо через друге і т. д.

Викінчуючи в такий спосіб роботу мусимо пам'ятати, що в ліві очка вкладаємо гачок так, як дріт при плетенні навиворіть, а в очка праві так, як дріт при плетенні правих очок.

Коли таким способом викінчуємо тільки кілька очок на краю, зачинаємо завжди з зовнішнього краю. Останнє перетягнене очко накладаємо знову на дріт і перероблюємо цілий ряд на д्रो-тах.

На закінчення цієї лекції треба ще раз повторити всі подані способи плетіння, здійснення й додавання очок.

Останні новини в ШОВКАХ на карнавал

п о р у ч а в ф і р м а

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

Ринок 20. Тел. 7-54. Боїмів 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

Серед зимової метелиці
приємна нам затишна хата!
А затишна буде, коли при-
красимо її **КИЛИМОМ**

ХАМУЛИ

Станиславів, Сапінжинська 17
Львів, вул. Рутовського ч. 1

НАЙНОВІШІ КРОЇ КОРСЕТІВ

КОРСЕЛЕТІВ
НАГРУДНИКІВ

Білля у великому виборі

порукає фірма

GERMAN PIZEN

Львів, Ягайлонська ч. 4.

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі
опаски для вагітних, по породі та
по операції.

Замовлення з провінції полагодуємо від-
воротно.

Не висилаємо ніяких агентів!

ІРИНА ВІЛЬДЕ, Коломия.

Не маю змоги (ані права) говорити про естетичний смак всієї нашої молоді, але та її верства, з якою я сходжуся, читає Ваш журнал з великим зацікавленням.

Багато молодих дівчат з виробленими вже мистецькими критеріями цінить в «Н. Х.» власне те, що собі легковажить багато наших інших редакцій: не містять невдалих, молодечих спроб — з сентименту, чи — що гірше — з браку кращих матеріалів під рукою, не містять річей «протегованих» авторів і — маєте відвагу написати в листуванні редакції — не надається.

Звідси й походить те, що «Н. Х.» містить самі добрі речі.

Найбільше цікавить молодь у «Н. Х.» народне мистецтво й література, включно з її критикою.

Але й без невдоволення обійтися не може. Невдоволені дівчата, що замало (хоч би час від часу) відношення до справ суспільних і замало — літератури.

В цих недомаганнях, на погляд молоді, містяться заразом і побажання молодішої генерації відносно змін у змісті журналу.

Др. ОСИП НАЗАРУК.

Редактор католич. органу «Нова Зоря».

Мало коли в своїм житті був я такий здивований, як у хвилині, коли пані Лідія Бурачинська-Рудикова приступила до мене в «Європейській Каварні» та вручивши мені річний жіночого журналу «Нова Хата» з 1933 р., разом із трьома анкетними питаннями, заявила, що пані, які видають і редагують той журнал, постановили в 10-ліття його існування засягнути про нього опінії п'ятих чоловіків і п'ятих жінок, а з чоловіків, моєї опінії як політика, М. Рудницького як літерата, Ковжуна як мистця, й Ф. Колесси як етнографа.

— Високоповажана Пані, аж крикнув я, ваш журнал зовсім не політичний і до того я його ніколи не читав!

— Власне тому постановили ми засягнути думки політика, що наш журнал не політичний. Нехай нам політик скаже, чи він думає, що такий зовсім не політичний журнал має під цю пору рацію існування. А що ви ще не читали нашого журналу, то передбачуючи це, принесла я вам цілий річник.

Слідувала довша розмова про сучасне наше положення взагалі і про жіночий рух зокрема. Розуміється, я мусів приречити, що заведомо собі труду позайомитися з журналом і на час доставлю коротку відповідь на анкету. Оцим додержую слова:

1. «Нової Хати» я аж до листопада 1934 р. ніколи не читав, хоч бачив її часом у руках моєї жінки. Щойно коли я зобов'язався взяти участь в анкеті, переглянув річник і ще деякі числа крім того.

2. Цікавими і що важніше потрібними вважаю в тім журналі досліди всі його відділи, тільки розуміється, я хотів би бачити в них деякі зміни. І так я переконаний, що найбільша сила жінки і найбільша її краса коріниться в правдивій релігійності жінки. Тому радив би я Вп. Паням — і це буде заразом частинна відповідь на третє питання — час до часу давати коротеньке оповідання з області релігійної. Коли нема своїх таких оповідань, то можна знайти дуже добрі оповідання або уривки з оповідань чужих авторок, нпр. геніальної скандинавської письменниці Зигріди Ундсет. — З черги за найпотрібніший відділ вважаю відділ народного мистецтва в практичній приміненні до дому, до одягу свого і своїх, бо це вводить свідому естетику і свій стиль в наші доми і в наші родини, чим починається до викристалізування нації в високій мірі.

3. В часах коли загрожена наша українська нація вважаю потрібним, щоб і ваш журнал протидівав тому загрошенню. Він не може робити цього політичними статтями, ні взагалі статтями: по-перше тому, бо він повинен і далі стояти здалека від політики, а по-друге тому, що він не має місця на такі річі, а якби й мав, то це дуже трудна річ відділити політичні справи від національних чи навіть чисто культурних. А ваш журнал повинен на мою думку вдержатися власне як не політичний журнал, бо тільки тим способом він може дійти до таких кругів нашого жіноцтва, до

яких ніколи не дійде журнал політичний. І є ще інші причини, про котрі писати незручно. Отже щож остає, щоби не вмотатися в партійну політику і не стати тубою якоїсь партії, але по змозі причинятися до скріплення свідомості жіноцтва своєї нації? Остає добирати й містити коротенькі афоризми своїх і чужих письменників і філософів пор вагу вірності своїй нації, про любов Рідного Краю і т. п. Це булаб найтривкіша в наслідках «політика» Вашого не політичного органу, котрому щиро желаю дожити столітнього ювілею. Та при всіх вказівках, які колинебудь одержите, дуже раджу не спускати з ока вашого головного завдання, задля якого оснований ваш орган: творити товариську атмосферу між українцями, бо її українцям дуже треба. Чи трошка не за мало стійте на цю тему було, бодай у тих числах вашого органу, котрі я бачив?

Соломія Охримович-Скорикова, Самбір.

Може й не годиться мені забирати голос у цій анкеті. Я ж належу до співосновниць «Нової Хати» й тому незручно здається говорити про власних рук діло. Але стаття Стефанії Савицької в ч. 12 «Н. Х.» викликала стільки спогадів! Хочеться розказати саме про ті початки, такі неспівливі й успішні, про мотиви, що спонукали нас до цього.

Десять літ тому.

Я вернула тільки що як укінчена студентка філософії з Відня до Львова. У Відні довелось багато працювати в жіночих організаціях своїх та чужих, стрічатися з цікавими людьми, побувати на з'їздах. Все те, що бачила я за границею, викликало в мене бажання перещипити це на рідний ґрунт. Взагалі настрої серед віденського студентства були такі, щоби як найскорше кінчати студії та придбане фахове знання використати серед своїх.

Не тільки один Вілень впливав у тому напрямку на мене. За посередництва Міжнародної Жіночої Ради я виїхала на курси данського народного університету в Гельсінґер. Там мала я нагоду пізнати англійських жінок, що дивували мене своєю самопевністю в прилюдних виступах та висказуванні своїх поглядів. Нишком порівнювала я їх із нашими жінками. Яка величезна різниця!

Але хіба воно неможливе досягнути в нас щось такого? В чужих жіночих організаціях побачила я як високо цінять тамешні організаторки свої власні видавництва. Преса! Ось важкий виховний чинник! Нам треба часопису, в якому наші жінки, не привичні до прилюдних виступів, могли б вільно спробувати своїх сил на кожному полі. Часопису, що ознакомлював би нас із заграничними жіночими організаціями та їхньою роботою, помагав би піднести вартість себе самих та скріпити хитку нашу самопевність.

Я згадувала вже про те, що ми у Відні мріяли про скорий поворот до дому та працю серед своїх. Такий настрій був і в інших студентських центрах. Бо коли я розглянулася у Львові поміж товаришками, стрінула Стефу Чижович, що саме повернула з Праги. Вона носилася теж із планом жіночого часопису, який обіймав би жіночі моди, домашню культуру, літературні новини та новітній жіночий рух. Такий вид журналу мав притягнути наше жіноцтво до передплати, а в хатне господарство впровадити західноєвропейську економію часу й гроша, піднести вартість жінки як організаторки цього осередку та впровадити зрозуміння естетики в улаштування хати. Звідси зродилася назва журналу «Нова Хата».

Фінансову сторінку справи налаштовувала Стефа Чижович. Я ж займалася підшукуванням співробітниць.

Одно було нелегке, а друге ще трудніше. Скільки відмов стрінула я на початку! Новий тип журналу дивував усіх, а його організаторки — молоді дівчата, не будили довіря. Але ми не слухали скептичних заваг. Ще нині згадую, з яким святочним настроєм взяли ми в руку перше число! З яким запалом бралися ми вишукувати відповідний матеріал, статті з чужої літератури до

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу ґартів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, I. п.

Спеціальність: машинові поети й джети

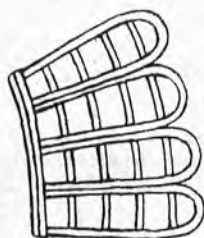
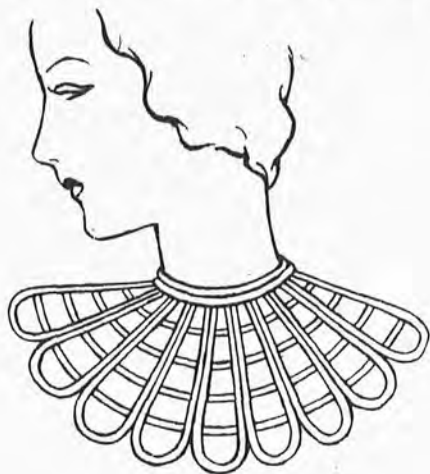
перекладу та з яким зацікавленням читали перші надіслані дописи!

В 1927 р. я покинула Львів і через те втратила безпосередній контакт із редакцією журналу. Але все сліджу з зацікавленням за розвитком «Нової Хати», якої поява будить у мене все милі спомини. В кожному разі я тоді, засновуючи «Нову Хату» ніколи не припускала, що тепер у вільних хвилях від праці в школі, вибиратиму з «Нової Хати» форми одягів для моїх синків і так практично використаю спільно започатковане видавництво.

*) Продовжуємо відповіді наших прихильниць і прихильників, надіслані нам у відповідь на нашу анкету. Десятиліття «Нової Хати» принесло живий відгомін думок, вражень і побажань.

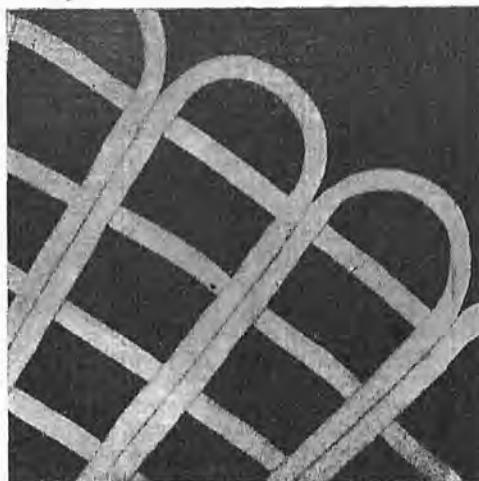
РУЧНІ РОБОТИ

Головною прикметою сучасних робіт це їхня доцільність. Точніше кажучи — практичність. Бо скупо в нас вимірний час і гроші. Ручні роботи любимо всі, в цьому нема що сумніватись.

Модний комірчик із шовкових тасьм.

вити в адміністрації за надісланням 1 зол. Так само доцільно зладити собі тепер легенький комірчик із шовкових тасьм. Можемо

Деталь комірчика в природній величині.

ним освіжити не нову вже сукню та досягнути модного ефекту. Шовкові тасьми можна викроїти з непридатної вже блюзки, або сукні.

Виконання: матеріал покроїти в довгі смужки, широкі на 1.5 см., зішити на машині. Стягнути чисто краї, переварнути тасьми

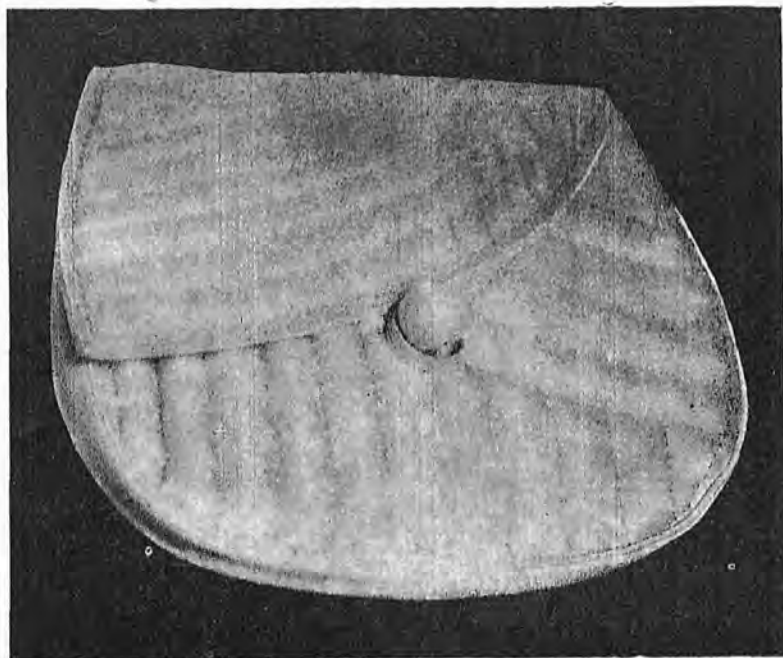
Любимо вишивати, мережати, збирати взори, комбінувати краски і стіби.

Але все з розвагою! Все з думкою, чи нам ця річ конче потрібна. Бо наше помешкання не зносить переладкування, а наші очі перевтоми.

Отже найдоцільніша ручна робота це та, що нам під цю пору потрібна. А саме: торбинка до вечірніх суконь.

Торбинка може бути з гладкого бродату. Коли візьмемо м'який срібний бродат, вона годиться до кожної туалети. Але цікава також буде торбинка тої самої краски, що ваше намисто, квітка, або черевички.

Наперед зладити собі форму торбинки з кравецького полотна (перід і спинка). Потім вирисувати на ньому крейдою взір,

Торбинка до вечірніх суконь.

Волічка

наймодніші новинки в ді-
лянці волічок та останні
журнали — поручає

„ДІМ ВОЛІЧКИ“

Львів, вулиця Сикетуська ч. 3

Безплатна наука на місці.

подібно, як назначуємо стіби при пікованні ковдри. У відступах узору на полотні прикріпити легко верству м'якої вовни. Той сам взір переносимо в однакових відступах на скроєний уже бродат. Тепер прикриваємо полотно бродатом так, щоби взір точно заходив один на другий. І проколюємо взір у рівних відступах від себе. До пришивання беремо міцних шовкових ниток у красні бродату.

Виміри торбинки: 23×19 см. Крій торбинки можна замо-

на другий бік і випрасувати. Тепер комбінувати їх у різні взори. Найкраще для цього нарисувати форму комірчика на кольоровому папері і на ньому укласти тасьми. Прикріпити їх до себе невидними стібами.

Так само зладити й маншети.

Пудри „Альое“

в металевому та паперовому упакованні
мають приємний лісний запах.

Жадайте у всіх дрогеріях і парфумеріях.

ІРИНА ГУРГУЛА.

Аналіза українського орнаменту

Протягом літ на сторінках Нової Хати ми зазнайомилися з виробами народного мистецтва. Ми звертали увагу на різні його відділи й розглядали матеріал описово. Після такої інформативної праці, що поширила розуміння народного мистецтва — приступаємо до його обслідування. Поруч систематичного огляду народного мистецтва (про дерево) проф. Вол. Січинського — розглянемо народний орнамент, як одно з перших і головних питань.

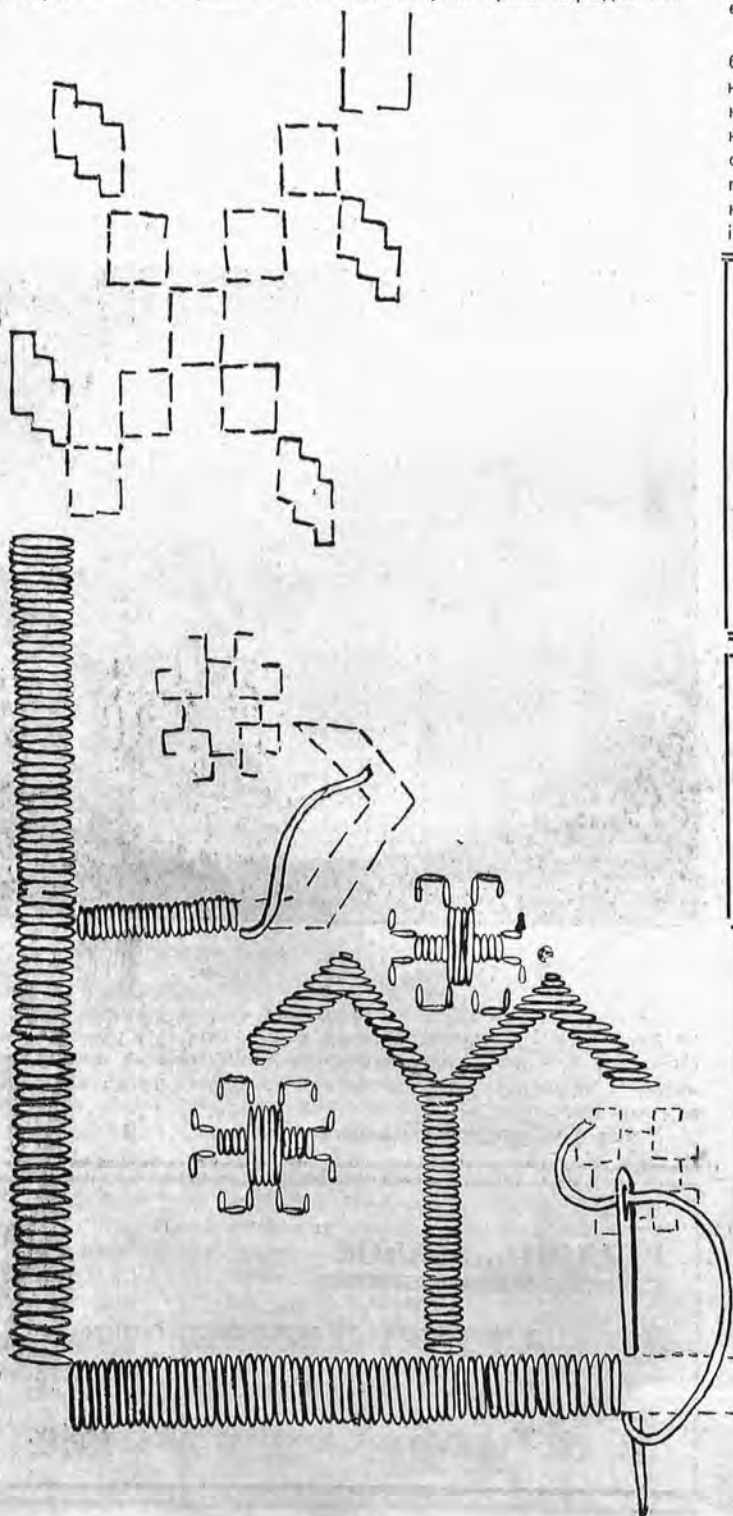
В народному мистецтві орнамент має дуже велике значіння. Він проявляється скрізь, у різноманітних відмінах, залежних від матеріалу, техніки, площини й призначення предмету. В скрі, полотні, вовні, глині, металю, дереві, папері... на писанках, гердах — маємо безчисленні варіанти народного орнаменту, що їх втворює лише матеріал. Майже в кожному матеріалі народна тех-

ніка знає декілька способів прикрашування, що дають знов для себе питомі орнаментальні відміни (напр. різьблення, випалювання, витинання в дереві). Площина, на якій розгортається орнамент впливає на його будову та створює різноманітні, орнаментальні уклади. Форма і призначення предмету обумовлює теж його прикраси.

Окрема низка питань відноситься до орнаментального рисунку. Сюжет, мотив, їх пов'язання, уклад орнаментальних форм і кольорит рисунку характеризують орнамент територіально, вказують на час і оточення, серед якого витворився, підкреслюють індивідуальні первістки поодиноких творців (напр. т. зв. «шкрібляківські мотиви» в гуцульській різьбі).

Багаті аналогії з орнаментами чужоземних народів, первістки й орнаментальні уклади на зразок рисунків різних мистецьких стилів, подібність до орнаментальних форм передісторичної доби — вказують на походження народного орнаменту. Вони виявляють теж, як проникають і передержуються різноманітні первістки в народному орнаменті та як вони перетворюються у своєрідний стиль.

Із безлічі питань про український народний орнамент ми будемо займатися спеціально розглядом його будови та залежності від техніки й матеріалу. Нашою ціллю є проаналізувати докладно орнамент на вжиткових предметах народного побуту та на них пізнати основи орнаментування. Такий розгляд народного орнаменту зглибить розуміння народного мистецтва й дуже багато допоможе при стосуванню народних прикрас до предметів хатньої обстановки, себто до композиції ручних робіт по народнім і модерних зразках.

НИТКИ
до ручних робіт мкира
С-М-С

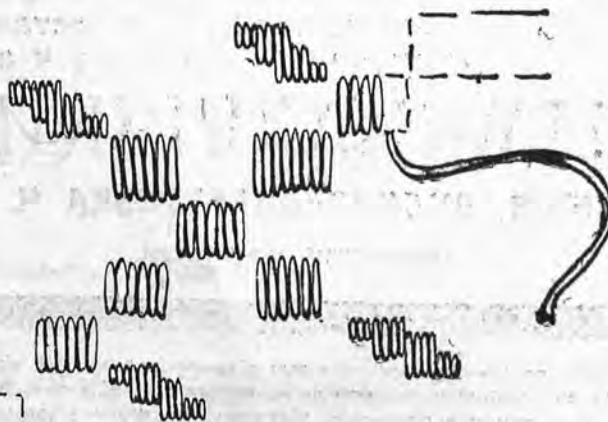

є крашені індантреновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

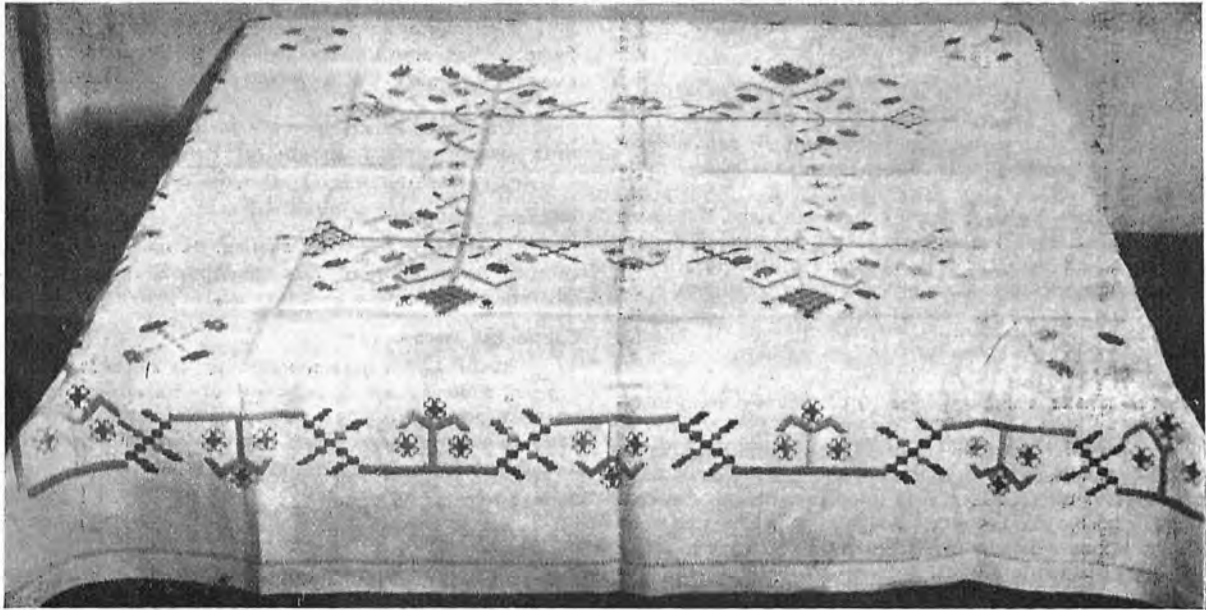
Й. ШРАЙБЕР

Львів, ГЕТМАНСЬКА 6. Тел. 13-05 і 95-59.

поручає по фабричних цінах: горсети, нагрудники, червні паси, гумові панчохи та пропуклинові бандажі.

Роботи

Столовий комплект

Приємно мати столове білля, вишиване одним узором. Наприклад комплект яворівський, буковинський, або як ось цей на світліні — полтавський.

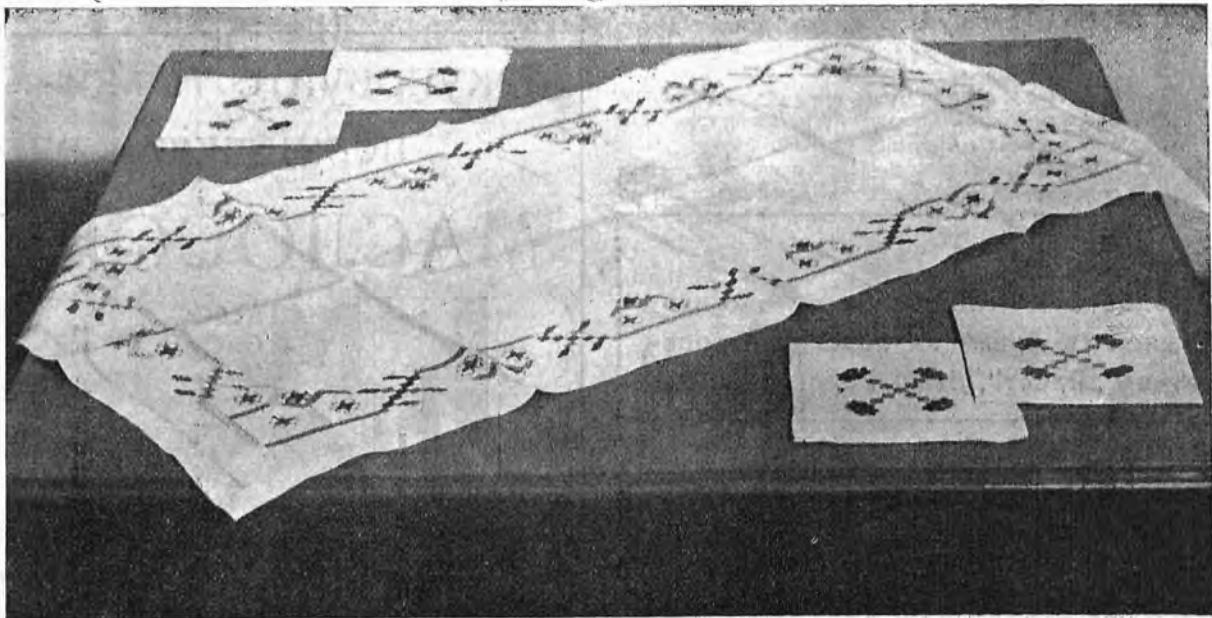
На столовий комплект складається обрус із серветками, доріжка із серветками і настільник. Обрусом накриваємо стіл до якогось більшого прийняття; при менше врочистій нагоді можна застелити білий гладкий обрус доріжкою і серветками. Так само можна приміняти настільник. Однак добре також рівночасно їх

застелити. Наприклад: великий стіл обрусом, а менший столик поруч, чи креденс — доріжкою в тому самому стилі.

Прикрасою цього комплекту послужив полтавський взір. Виконаний настилуванням і стебнівкою, як бачимо поруч на взорі, — вишивається швидко і легко.

Краски: брунатна, синя, голуба. До вишивання вживати ниток марки Ц. М. С.

Велика зізда в середині обруса зложена з мотивів галузистого взору, амовляти в адміністрації часопису за надісланням 1.50 зол. поштовими значками.

**ЖУРНАЛИ
ВЗОРІ
МАНЕКІНИ
КРОЇ**

Р. ЛЯНДАВ
Львів, Чарнецького 3

МОДНЕ ПОМЕШКАННЯ
меблює швидко й зі смаком
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Постійна вистава меблів у крамниці
„Лотос“ при вул. Сикстуській 21

Волинський капусняк.

Потрібно: 20 дека баранини або вепровини, $\frac{1}{2}$ головки капусти, 25 дека ярини, зелений кріп, або петрушка, сіль, $\frac{1}{4}$ літра сметани.

Обмити, почистити ярини, додати сполокане м'ясо і зварити. Капусту покроїти в кістку і зварити до м'якка в невеликій кількості води. М'ясо покроїти в кусники, вимішати з капустою й розсолом, додати соли до смаку. Сметану вимішати з дрібно січеним кропом і всипати ложку до кожної тарілки перед тим як наливати юшку.

Пампушки.

Передовсім кілька загальних уваг до способу приладжування пампушків.

Начиння і потрібні додатки мусять бути огріті. Також у кухні не сміє бути зимно; «застуджене» тісто є до нічого; пампушки не виростуть і ціла робота тоді пропадає. Важна є також якість дріжджів, які треба випробувати в малій кількості літнього молока з кілька ложками муки і дрібного цукру. Такий розчин, оскільки дріжджі є добрі, повинен вирости в теплі на протязі пів години в троє. Товщ призначений на смаження повинен бути троякий: в самому маслі пампушки присмаляться, — масло не видержує високої температури. Тому треба до одної четвертини масла домішати дві четвертини вепрового смальцю і одну частку ростиного товщу. Щоби охоронити тісто перед надмірним втяганням товщу, треба додати до тіста мірку альюголю, найліпше доброго рому, який додає аромату.

Оце кілька уваг, яких треба придержуватися, а пампушки, приладжені вище поданим способом, напевно вдадуться.

Старий і випробуваний припис, на господарські пампушки: Зробити розчин із 3 дека дріжджів, літнього молока й муки. Мусить рости в теплі пів години. В міжчасі розпускаємо 10 дека топленого масла в шклянці літнього молока, вливаємо це до пів літрового горнятка, додаємо два жовтки і одно ціле яйце, 5 дека цукру, дрібку соли і мірку рому. Цю мішанину вбиваємо на кухонній плиті в іншому начинні з горячою водою, аж згусне, — тоді відсуваємо, і літні вливаємо разом із розчином, що повинен був за цей час добре піднятися, — до огрітої муки. (Муки має бути $\frac{1}{2}$ кг.). Тісто вбиваємо, принаймні пів години. Вимішане тісто, збираємо на середину миски, посипаємо легко мукою, прикриваємо, і ставляємо в тепле місце, щоби росло.

Надівання й викроювання пампушків повинно відбуватися рівнож на огрітій стільниці, на якій вони потім мусять вирости до

„ЯКЕЖ то смачне!“

„Я знаєте чому? Все моє печиво зладжене все тільки на порошку кооперативи „Пласт“, Львів, Городецька 95“

подвійної висоти. Пампушки, які добре виростуть, западаються в товщі при смаженні тільки на одну третю своєї висоти, і тоді творяться ті білі, так гаряче бажані обручники. Не виросте тісто, западається на спід товщу, і тоді вже по обручниках. Найкраще випробувати і посвятити на пробу один пампушок. Товщ повинен бути сильно розпалений. До обертання пампушків не треба ніколи вживати вилок, не можна колоти тіста, бо через пороблені отвори всякає в тісто товщ і пампушки стають тяжкі й несмачні.

Пампушки із сира.

Пів чашки літнього молока, в яким розпущено кістку цукру, і 2 дека цукру, поставити в теплом місці. Осібно втерти 4 дека масла з одним жовтком і одним цілим яйцем і 4 дека цукру; потім додати по ложочці, втираючи невпинно, 15 дека тертого сира, не надто сухого, ані мокрого. До втертої маси додати підрослі в міжчасі дріжджі, і 25 дека муки і виробити досить вільне тісто. Зараз по виробленні викроювати без начинки. Рости мусять принаймні годину. Усмажені накроювати з боку, та наповнювати конфітурами.

Бабка з картопляної муки.

20 дека цукру і 5 жовток втерти до білості, додати 6 дека парених мелених мідгалів, сок із пів цитрини і стерту з неї шкірку,

арешті 20 дека картопляної муки досипати, мішаючи по трохи на перемену з густим снігом з білок. Влити до добре висмарованої форми і пекти 30—40 хвиль.

Хрін у майонезі.

Утерти тверде жовтко з ложкою сметани, додати дрібку цукру, соли, оцту до смаку, вкінці хрін, — передтим спарений кип'ячою водою, та відціджений, — та дрібно посічене білко.

Дещо про канапки.

Канапки саме дуже актуальні через часті тепер прийняття та буфети. Для апетитності канапок найважливіший вигляд їх. А для смаку — підклад. Себто масло чи якась інша маса, якою смаруємо булку.

Подаємо кілька приписів на смашне канапкове масло. Одначе завжди треба пам'ятати, що найсвіжіше масло купимо тільки в крамницях «Маслосоюзу» (1 цеголка коштує 80 сот.).

Масло з гірчицею.

Перетерти 2 жовтка, зварені на твердо і вимішати з 14 дека свіжого масла. Додати 3 ложки доброї муштарди, посолити, поперчити і поставити в зимному місці.

Сарделеве масло.

Взяти 4—5 сарделі на $\frac{1}{4}$ кг свіжого масла. Вимити чисто сарделі зі соли й лусок, вибрати ості і втерти їх ножом, зразу без масла, а потім із маслом на кашку. Чим краще втерти, тим краще воно буде виглядати. Коли цього масла потребуємо до м'ясива, а не на канапки, тоді дати менше сарделі.

Зелене масло.

Два жовтки зварені на твердо втерти з 14 дека масла. Додати ложку шпінатової краски (можна дістати в дрогеріях). Масло набере гарної зеленої краски і годиться тоді на ріжні прикраси.

Солодке масло.

Коли нема в хаті нічого спеченого солодкого до чаю, можна це заступити при помочи солодкого масла. Його люблять особливо діти. Тому радимо, коли діти не їдять звичайного хліба з маслом, приправляти їм масло «на солодко».

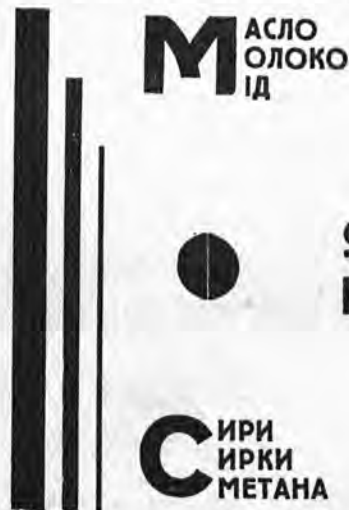
Чекольдове масло.

Взяти 14 дека свіжого масла, 3 жовтки зварені на твердо, 2 таблички тертої шоколяди і вте те добре втерти. Можна також додати ванілії. Смарувати цим булки.

Оріхове масло.

Змолоти кілька ліскових орхів і вимішати їх зі свіжим маслом.

**Закупуйте тільки
першоякісні вироби
МАСЛОСОЮЗУ**

**Яйця
Битий дріб**

**Битий дріб доставляється
до дому на телефонічне замов-
лення, 39-66 або в котрійбудь
крамниці М. С.**

СТАРИЦЬКІ І ЛИСЕНКИ

XLII.

Михайло Петрович Старицький у спілці з Людею зобов'язалися постачати фейлетони в газету „Московський листок“. Вони почали історичний роман у кількох частинах з часів Хмельницького.

Газета була бульварного типу, суто-монархістичного напрямку. На Михайла Петровича посилалися догани, обурення за його участь у такому органі. Але він звик до швидких осудів і провадив свою працю, відповідаючи, що бере участь не в редакції газети, а в папері і друку тих півсторінок, що розповсюджують його роман.

Сидить Михайло Петрович у кабінеті, поклавши ногу на ногу, придержуючи її руками й оповідає своїм слухачам міркування з приводу свого історичного роману:

— Мабуть ні один народ у світі, як поляки, — себто панська частина поляків, — не уявляв собою так яскраво культивованій егоїзм людини, самопевність, зажерливість, жорстокість. Все те виросло на беззаконних, штучних підвалинах привілеїв. Той егоїзм базувався навіть не на своїй силі (в силі є деяке право), а на безправних привілеях. З того велика деморалізація. Католицтво, яке так піднімали польські чани, було в них бездушною релігією, що не надіяла їх справжніми ідеями християнства. Вона служила їм тільки пишною декорацією серед усіх тих пишнот, які вони так любили. Найзанападливіші католики були найгіршими катами.

— Польське панство дуже подібне до нашого полтавського, — додавав Михайло Петрович усміхаючись. — тільки в більш естетичній формі на зверх.

Говорили про Хмельницького, Мазепу. Виникали що раз дові суперечки між Михайлом Петровичем з Людею з одного боку і проти них Лора за державний ідеал України. Михайло Петрович і Людя були найбільшми прихильниками Мазепи, а Лора — Семена Палія і гаряче доводила красу справжньої демократичної республіки, яку побачила за короткий час і в малій частині України при Палію.

В домі Старицьких панувала письменницька атмосфера. Поза Михайлом Петровичем і Людкою всі, крім Софії Віталівної, щось писали, принайменше хоч перекладали. Людино́го чоловіка, доктора Черняхівського, довго не визнавали за правовірного, поки він не написав популярно-наукової розповіді, що була надрукована і слідом вилаяна в „Київлянину“ за її українську мову. Тоді в сім'ї привітали його, як охрещеного огнем і водою, і він остаточно приєднався до „клану“.

Навіть у кухню вливалася та атмосфера і захоплювала слуг.

Одного разу Софія Віталівна побачила в кухні на столі напірець з надрапанним віршом:

»Я для тебе душестое мило,
А ти для мене свинячье рило.
Я для тебя одеколон,
А ты для меня пешол вон!»

То була творчість кухарчина.

А покоївка, кацанка Поля, почувавши хистке своє становище в українському домі, презентувала Михайлу Петровичеві на його іменини вишитий рушник. На одному краю вигантована була квітка, на другому — овечка і під малюнками напис:

Старицкому атцу
Вишивала Поля авцу
От тех самих причин,
Чтоб далі Поле чин.

Якось говорили про нову літературу, про декадентський напрям.

— А знаєте, — сказав Михайло Петрович, — це цікаво: „Сови — мовчання; кажани — зловіста“..

Треба скласти данину тому новому.

І він присвятив Лорі вірш:

О, поклади лілеї рук
На мої очі вже слабії,
Хай духом зрину серед мук
І в млі пахистій бачу мрії
Крізь квіт лілей...

Згаси в очах палкі вогні,
Скрий квітку вуст рожеву, милу.
Нехай забудь в тихім сні,
Щоб гвалт думок знайшов могилу
І зникнув в сонній далині,
Крізь квіт лілей...

Скоро після того, з нагоди Лориного одруження з Ол. Вілінським, Михайло Петрович, як весільний дарунок, написав і присвятив їй песу „Остання ніч“. Тут уперше серед історичних і побутових пес релефно виступила драма на політичному тлі.

Взагалі ж ні Старицькі, ні Лисенки не кохалися в політиці. Вона не приваблювала їх. Душею зверталися вони до мистецтва, в ньому вважали найдужчий засіб освідчення і придбання, в ньому вбачали майбутнє.

XLIII.

В Києві заснувалося літературно-артистичне товариство головним чином із росіян, чи в кожному разі російської орієнтації. У склад його ввійшли по особистому запрошенню М. В. Лисенко, як найвизначніший композитор у Києві, М. П. Старицький, як театральний діяч, О. П. Косач і ще дехто з українських громадян, причасних до мистецтва.

В прекрасному помешканні на Роднівській вулиці збиралися поговорити, читати нові твори, розважалися музикою і співом, частувалися, зміцнювали знайомства.

Коли бувало не застануть Михайла Петровича дома і питають, де він, то Софія Віталівна з усміхом відповідає:

— В шинку.

Тобто в літературно-артистичному клубі, де він любив грати в шахи і проводити час на розмові. Михайло Петрович захопився тією новою установою з її веселим інтелектуальним рухом, її можливостями в майбутньому.

Він зміркував догідність тієї эрени для української літератури і мистецтва і рішив здобути її для українців.

Як і в кожній громадській установі, постанови стверджували більшістю голосів. Вся сила полягала в кількості тих чи інших членів.

Михайло Петрович вірно обрахував свій план і почав проводити в члені один по одному своїх українських людей. До того завдання пристала з приналежною їй енергією Людя, що завжди була щирою помішницею батькові, поділяючи його погляди і думки.

Як звичайно, у Старицьких все робилося весело, з питомих їм гумором; складали при тому численні анекдоти. В члені клубу могли вступати лише літерати і артисти; треба було набирати їх як мога більше зпоміж українського громадянства. Тут і пустилися на вигадки. Оксана Старицька по неухильному поклику свого дому спромоглася написати дитяче оповіданнячко на зразок Андерсена під назвою „Три чайнки“. Враз надали їй титул „детская писательница“ і так провели її в кандидати на членів клубу. Її прийняли і поруч її імення в відчиті надрукували „Детская писательница“. Довго її потім дразнили тією пишною назвою.

Помалу в аристократичному клубі набралася переважна частина українців і він фактично опинився в їхніх руках. Увесь час його існування українські діячі мали змогу широко користати з нього. (Далі буде).

Ірина Вільде.

А гроші, що їх поставив тато перед нею на столі, фікнула з таким розгоном від себе, що аж по землі подзвенькотіли.

Це називалися уродини.

Мабуть тому тільки, що то був Дарчин день, не дісталася їй нічого за це нечуване зухвальство. Аж віра не бралася голови: ніхто їй ані слова не сказав.

На другий рік, менш-більш у тому самому часі, дістала Дарка аж дві листівки. Сам листоноша приніс до хати. Справді. На одній листівці був намальований кошик з квітами, а на другій — голова пелехатої дівчини. Якби не уста й ніс, то можна б було ту дівчину взяти за Дарку. Така подібна була. Дарка зразу втішилася, як дурна, але хвилину пізніше мусіла хіба соромитись своєї радості — на листівці з квітами був підпис: „Твої батьки“, а на пелехатій дівчині було підписано: „Твоя бабуня“. По цьому Дарка відразу пізнала, що то домашні написали. Було прикро, що дома ще не забули тамтої немилої пригоди. Ці уродини теж не вдалися.

Третього року не прийшла вже картка ні від батьків, ні від бабуні. Дарка ж дякувала Богові, що врешті вже все забулося.

На чотирнадцятому році життя стрінула Дарку нова несподіванка. Дарка не носила вже стрічок у волоссі, і нова служниця, що щойно стала на службу, говорила вже їй „ви“. За два тижні перед уродинами (тринадцяті з черги!) мама сказала:

— Як здаш добре до четвертої, то зробимо собі забаву на твої уродини.

Прошу вважати: мама сказала „зробимо собі забаву“, чи це не значило, що мамині й Дарчині гості відтепер будуть бавитись в одній порі, в одній кімнаті й... їсти при однім столі?

Дарка ходила того дня задумана. Кілька разів за день зупинялась перед великим дзеркалом у спальні й дивилася на себе, якби щойно цього дня приїхала звідкись додому. Над вечір зібрала свої обидві малі ляльки та всю виправу з великої ляльки й віднесла раз на все Сафтиній Марці.

Як вернулася без ляльок у хату, почувала себе якось так, якби в хаті хтось хорий лежав. Одне знала певно, що той хорий уже ніколи не видужає: її дві маленькі ляльки вже ніколи не повернуться до неї. А велика лежала обдірана в шафі з останньої суконки, як сам глум.

Це був пам'ятний день.

Згодом було вже й по іспиті. Учителі брав стільки на місяць, що Дарка мусіла здати. Так говорила бабця і так сталося. Гімназійна шапка й чотири пасочки — хіба найкращий доказ, що все пішло добре.

Дарка приходила перед іспитом до Бога, як Він тільки сам був у церкві: ставала навколішки на холодну, як чоло мерця, долівку й обіцувала „гори-мости“ Богові за той іспит. По іспиті відкладала подяку за ласку з дня на день, з години на годину. Почувала себе винна перед Богом й засоромлена перед усіми святими в церкві, свідками її прохань і обіцянок. Оминала Божий дім і потішала себе думкою, що можливо Господь і без покути простив її. Хіба ж Він не наймилостивіший?

Перші досліди ранні яблука принесли з собою парні, аж густі від спеки дні. Пес Циган шукав раз-у-раз холоду на цементовій плиті під ганком і як навмисне

пригадував Дарці, що в таку спеку ніяк не годиться вбирати у село вовняної (але гімназійної!) шапки.

Нова, з блискучим дашком шапка висіла над Дарчиним ліжком і похихочувала тихенько зі спеки на дворі.

Все ж не можна сказати, що Дарка зовсім не мала слова для щастя. (Як Дарці було п'ять літ, то вона уявляла собі „щастя“, як грубого карлика з повними міхами золота. Залежно від своєї волі карлик давав одним більше, іншим менше повні пригорщі золота).

Одного пополудня (бувають такі „пополудня“, бо ранки все чогось жвавіші, що тягнуться без кінця, як „царська дорога“) Дарка нудзі наперекір надягла гімназійну шапку, йдучи до крамниці. Там мала купити синки до білизни. Було так близько, що могла ще навіть тепер, як учениця четвертої гімназійної, перебігти боса. Дарка чогось вибрала обхідну дорогу селом попри школу.

Видно, так хотів уже карлик — „щастя“, бо саме коло церкви, так простісенько дзвіниці стрінула сина директора школи, Данка і його товариша.

З Данком була Дарка вже два роки знайома (наскільки це загалом можна „знайомством“ звати). Ну, так, відколи батьки його прийшли до села, відтоді й вони побачили себе. Данко був тоді ще в четвертій класі: носив іще короткі штани й ганяв по цілих днях на луці за мячем. Тоді ще був такий час, що він міг заговорити їй на „ти“ й сьогодні могли вони бути добрими знайомими. Але він цього не зробив. Дарка не зна чому. Може був за гордий, що би з „другачкою“ собі заходити, а може... може... не подумав про те, що й вона колись підросте. Потім прийшли ще одні вакації. Вона вчилася вже з книжок на третю гімназійну, він ішов вже до п'ятої: про „ти“ й якесь знайомство без зазнайомлення вже й мови не могло бути.

Раз якось (Данко від якогось часу взагалі не признавав дівчат і поведився навіть із старшими від себе так, якби ласку робив їм, що говорить з ними) пані директорова хотіла познайомити їх і назвала Дарку його товаришкою, а він, — це соромно повторяти, — але воно так дійсно було, відповів своїм зухвалим, якби все до лайки готовим голосом, що його товаришами можуть бути тільки хлопці.

А щоб ще більше вколоти Дарку, щоб найменшого сумніву не було, що його слова тільки до неї відносяться, сказав:

— У мене той гімназист, що ходить до школи й носить шапку... Пхі, „приватна наука“! Я міг би сказати, що я університет „приватно“ переробляю.

З тієї години враз й жаль до Данка приросли до Дарчиного серця, як мох до старого дерева й кроком не відступали від спогаду про нього в Дарчинім світі.

— Дурний хлопчисько, — хотіла сказати собі так твердо, щоб аж повірити, але чи ж могла? Мусіла б хіба позатикати долонями вуха, щоб не чути, що Данко переходить з класи до класи з одним, найбільше, і то вже найбільше, з двома „достаточними“.

— Дітвак, — хотіла осмішити, щоб тим гостріша була пімста, але — хіба так дійсно було? Хіба — Данко дітвак?

Вистрілив так угору, що мусів би хіба носити метрику уродження на чолі, щоб повірив йому хто, що він недавно п'ятнадцять скінчив. Не згадувати вже про те, що від Зелених Свят чesався „до гори“ й носив краватки.

(Далі буде.)

Несподіванки під ялинку готує крамниця „У. Н. М.“

Львів, вул. Косцюшки 1.

Елегантські торбинки
Роскішні блюзки
Різблені коралі
Квітчаста Кераміка
Вишивані хусточки

ЦІНИ ПРИСТУПНІ

Оглядати без обов'язку купна!

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двохтижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за с творців всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, плястичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у українського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол.; чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилляється одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Писати за зразковим числом!

„Жіноча Доля“

Часопис для українського жіноцтва
виходить у Коломиї, вул. Замкова ч. 37.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

порукає власні вироби найкращої якості:

- Пасту до звуття „Елегант“ терпент.
- Пасту до взуття „Елегант“ воскову
- Пасту до підлоги „Французька маса“
- Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Крамниця „У. Н. М.“

Львів, вул. Косцюшки 1

порукає

КАНВОВЕ полотно (панам) догідне на фелони й хоругви широко на 165 см. в ціні від 8-10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ марки С. М. S. всі краски потрібні до наших вишивок

ШОВК ДО ШИТТЯ у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

СКЛЯРСКА РОБІТНЯ великий вибір рам і оправа образів, карніші модні й зеркала виконує найдешевше українська фірма

В. Стельмах, Львів, Коперника 22

телефон 45—72.

Спеціаліст жіночих хоріб і акушерії

Др. Володимир Станецький

ординує у Львові, вул. Хоружини 12 II. пов.

(бічна Академічної)

ТЕЛЕФОН 89—89

НОВА ЖАТА

журнал для плекання
домашньої культури
виходить двічі в місяць
Львів, Ринок 39.

Приносить: цікаву повість
Ірини Вільде
нарис Софії Яблонської
огляд ужиткового мистецтва
В. Січинського
графологічний порадник
трикотарський курс

Пишіть за зразковим числом!
Чотири кольорові таблиці взорів
Два аркуші взорів (фелон
і хоругов).

Передплата за рік 16 — зол.
Квартальна . . . 4'50 „
Поодинокє число коштує 80 сот.

НОВА ХАТА

1935

Д В О Т И Ж Н Е В И К

До цього числа долучуємо запрошення до передплати.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноке число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноке число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Листування

Т-во ім. О. Бесарабової, Едмонтон. Гроші ми одержали через заступництво в Філаделфії. Передплата заплачена до кінця 1935 року.

Жін. Т-во «Доньки України», Монреаль. Гроші одержали. Заплачено до кінця березня 1935 року.

Параскева Данилюк, Монреаль. Гроші одержали. Заплачено до кінця червня 1935 року.

Пляцедіна Кобилянська, Куритіба. Гроші одержали. Заплачено до кінця липня 1936 р. Часопис висилаємо від ч. 12, 1934.

Стефанія Хомишин, Колфакс. Гроші одержали. Заплачено до кінця квітня 1935 р.

Осип Варениця, Апостолес. Пезети ми одержали. Заплачено до кінця 1935 року.

Оксана Мандзій, Буенос Айрес. Передплата заплачена до кінця 1935. Цінник наших виробів висилаємо.

Олена Фролякова, Рахів. Гроші передано «Комареві».

Жін. Т-во, Роблін. Часопис висилаємо від ч. 1. Передплата вирівнана до кінця вересня 1935.

Ольга Гук, Іст-Орандж. Реклямовані числа вислали. Передплата вирівнана до кінця червня 1935.

Юлія Цеплова, Риманів. Аркуша взорів до ч. 2. ми не долучили з причин технічних. Про це дали згадку в ч. 2, на ст. 9. Прохаємо не реклямувати.

Т-во ім. Лесі Українки, Гаффорд. Гроші одержали через нашу представницю, п. Славу Галан у Філаделфії. Передплата вирівнана до кінця 1934. Лист одержали, помилку справили.

Марія Весоловська, Стрий. Щиро дякуємо за світліну. Використаємо її в найближчих числах.

Катря Долинюк, Букарешт. Переклади одержали.

Др. Остап Грицай, Відень. Дякуємо за привіт. Чекаємо.

Жіноча Національна Рада, Прага. Щиро дякуємо за привіт з нагоди нашого десятиліття.

Укр. Науковий Інститут у Берліні. Ч. 7—8 ми вислали вдруге. Ч. 4. на жаль вичерпане.

Улас Самчук: Марія. Накладом видавництва „Українська Бібліотека“, Львів, 1935. Ст. 126.

Улас Самчук одержав першу літературну нагороду за 1934 рік за свою повість «Волинь». Чому не за «Марією»?

Однаково ця повість свіжа і глибока. «Марія» цеж і є та сама «Волинь», у якій осередку поставлено замість Володька дівчину Марію. Але є ще й інші суттєві різниці. Тоді коли Володько мрійник і по своєму філософує над життям — Марія первісна, житерадісна й проста. Вона, хоч зросла у наймах, все жартує і сміється — спів її раз-у-раз лунає селом. Марія любить Корнія. Але Корнія немає, отже вона виходить за Гната, тому що життя й природа сильніша від неї. Вертає Корній із війська, вертає й Марія до нього. Вона ж його любить, це просто і ясно.

І життя оправдує її. Діти від нелюбого чоловіка гинуть. А Корнієві ростуть і розвиваються. Гнатове господарство важко їй було припилювати. А Корнієву хатину вона білить і чепурить доки не заохотить його самого, зледащілого матроса, до господарської роботи.

Оце Марія. Вона неначе наша родюча земля, багата в творчі сили. Наперекір усім стихійним нещастям, вона всюди перемагає своїм всесильним материнським інстинктом.

Але приходять і до Марії зневіра. Нове, повоєнне село, нові порядки їй незрозумілі. Діти пішли врозтіч, один син підняв руку проти батька. Навіщо вона трудилася все життя?

Автор не дає відповіді ні читачеві, ні Марії. Взагалі закінчення повісті якесь чуже, неначе не тою рукою писане, що ціла «Марія».

Але доля Марії символічна. Для всіх жінок, що занадто стали матерями, а замало громадянками.

Л. Б.

Н О В А Ж А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

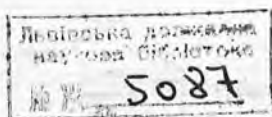
1. ЛЮТОГО 1935.

Ч. 3.

ЗМІСТ: *Н. Забіла*: Білий птах. *М. Рильський*: Зимовий спів. *Н. Тененко*: Перший п дув. Памяти Михайла Грушевського. *Володимир Січинський*: Хатне будівництво. *Л. Б.*: Ох, та каріюка! З нашого досвіду. Оплітки з Парижа. Приписи. Плетемо. *Ірина Вільде*: Метелики на шпильках. *Валерія О'Коннор-Вілінська*: Лисенки й Старицькі. — ІЛЮСТРАЦІЇ: Софія Яблонська. Хата з околиць Львова. Плян хати. Мазана хата з Поділля. Хата з Куликова,

*Білий птах простер сріблясті крила,
Кораблем пливе у височині.
Чи це сон, чи дійсність снігом окрила
Китарем гаттовані дні?*

Наталія Забіла

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

З И М О В И Й С П І В

Сніг падав безшелесно й рівно
Туманно танули вогні,
І дальній дзвін стояв так дивно
В незрозумілій тишині.

Ми вдвох ішли й не говорили.
Ти вся засніжена була,
Сніжинки грали і зоріли
Над смутком тихого чола.

І люди млисто пропливали,
Щезали й гасли, як у сні, —
І ми ішли й мети не знали
В вечірній сніжній тишині.

ПЕРШИЙ МОДУЛЬ

Написала Наталя Яхненко.

I.

Всією істотою свого молодечого незайманого тіла Оленка любила танець.

І що ж дивного в тому? Довший час, бо ж ціле дитинство, ви не помічали вашого тіла, не звертали на нього особливої уваги, оскільки вам щось не сталося, або не заболіло.

А воно собі тим часом пнялося вгору, набирало маси, ставало через це незграбним, перешкарджало само собі і вам. І ось, нарешті, ваші члени починають виплутуватися з цього замішання; удосконалюються в формі, набирають певности себе, з кожним днем, з кожною годиною, аж поки одного дня ви винайдете своє власне тіло. Винайдете, себ-то застановитеся над ним — і здуетесь.

Колеса могутнього паровоза, що його незримий машиніст пускає в рух, двигун на пароплаві, мовчазна і потужна турбіна гідроелектрівні — як любила Оленка зупинятися коло них і впиватися видовищем. Ця маса чавуна і сталі, ці блискучі від олію, зграбні й несокрушимі підйоми, ці зажерливі міцні зубчата... Ніодного зайвого руху, ніодного зайвого міліметра маси: все міць, все доцільність, і тому — досконалість. Здавалося Оленці, що це уосіблений людський розум замкнений у цих машинах.

А що вже тіло — ця наймудріща й найпрецизійніша з усіх машин, найбільш незбагнена і найбільш досконала, при будові якої невідомо вже хто зматеріялізував свою розумову потугу. І оскільки ж вища, бо: заберіть від машини її дух, людський розум — і обернеться вона в безсенсове накопичення мертвих, незрозумілих предметів. В людському ж тілі ще ніхто не поставив межі, де кінчається матерія і де починається дух, що ним володіє.

Вслухуватися в співзвучну гармонію тіла — покірне скорочення найдрібнішої жилочки м'яза, опір і гнучкість кісток, біг крові такий ще свободний, стукіт серця, такий ще рівномірно-спокійний — вслухуватися в це все, впиватися тим, найліпше могла Оленка в танку.

Отже зрозуміємо Оленку. Вона була молода, добре розвинена, здорова. Її ще в колисці обдарувала чарівниця особливою любов'ю до життя. Танець для Оленки це був один із проявів радості існування. Вже свідомої, не як перед тим, у дитинстві. Свідомої, бо опанованої.

Не треба гадати, що для Оленки це все було так

самозрозуміло і ясно, як для нас із вами. О, ні, далеко ні! Може десь далеко пізніше, коли вже функції тіла не справлятимуть жадної приємності, лише тяготу, з досягою на зужиті і спрацьовані деталі своєї машини, скаже вона: „От як я була молодого козою“... Та й тоді, може, не здасть собі справи, яка то гірка для неї правда криється в тих, таких простих, простих словах.

II.

Тим часом Оленка бігала завзято на години танців. І танцювала. Спочатку з усіма партнерами, які лише траплялися. Потім виявилось, що далеко не всі вони вмili не порушувати тієї чудесної гармонії ритму, яка в танці була понад усе для Оленки: деякі неможливо і безглуздо тупцювали й навіть віддушували ноги. Але що й Оленку оцінено, то за деякий час вона мала стати і добрих тансерів. А з них найліпший був один.

„Він танцює, як молодий бог“ казала, було, Оленка в захопленні підлітка. Це означало інакше: він не лише не псує мені моєї насолоди, але ще подвоює її — робить її вдвічі яскравішою і повною для мене.

Ніхто не міг заперечити, що в танку вони творили дібрану пару. На здорових його біцепсах делікатна Оленчина рука видавалася ще делікатнішою, а біля його м'язистої (він був Сокіл і спортсмен) постаті, її ще не закінчена, але вже ясно наштрихована і дещо вишукана жіноча округлість форм не зменшувала цього вражіння тендітності.

Без манірності і штучності, цілком природно віддавалася Оленка танцям. Кожний відрух його тіла зроджував такий сам відрух в її, раніше, ніж вона встигла про це подумати.

Задоволення обіймами тансера, що біля нього так добре було відчувати свою жіночу слабкість, було лише укоронованням приємності від самого ритмічного руху, від радості руху, гармонії і легкості з якою вони підпорядковувалися мельодії.

Проте скоро той перший елемент набрав більшої ваги: приємно було танцювати, але правдивою втіхою було лише з ним танцювати.

Досі для Оленки тансери були це фігури безособі — щось на вид живих манекінів. Тепер же почала вона звертати на них більшу увагу, порівнювати і робити заключення. Оці широкі плечі, оці дужі рамена, оце голова мала і зграбна на сильному карку — все могло подібатися їй. Риси обличчя трохи за великі, ніс корот-

кий і рівний, підборіддя тверде. Все мужне і трохи хлоп'яче.

Своєю гострою інтуїцією Оленка, хоч як молода, відчувала, що не такий то вже він хлопець, як здається. Вже самими роками своїми... Відчувала, і була непевна, і шукала підтвердження.

Одного разу, танцюючи з його співмешканцем і колегою Дадою, вона опинилася у парі позад Михайла. Його партнеркою була цим разом гарна brunетка, яка дивилася на нього з таким виразом самопевності і неприхованого визову, що в Оленки мимоволі тьохнуло серце.

„Гляньте, Дадо, як та чужачка дивиться на Михайла“, сказала вона з метою потягти того за язик. І, дійсно, він, перериваючи ток своєї невгомної балачки і не збиваючися ні на мент з ритму танцю, подивився уважно на пару: „А, я її знаю“, мовив. „Вона живе недалеко від нас. Дуже гарна, як бачите. З деякого часу часто приходить до дочки нашого господаря. Біг-ме, я готов подумати, що він впав їй в око. Ви знаєте, жінки просто бігають за ним“.

І Дада, з наївним і щирим подивом, в якому чулася заздрість, оповів Оленці, що дівчата й жінки просто „вішаються“ на Михайла: шлють йому листи, визначають зустрічі, підплачують господиню, щоб познайомила з ним, і пускаються на тисячу інших способів, якими жінки вміють повернутися під руку чоловікові, що є їм до вподоби.

І від тієї пори, Оленка танцюючи з Михайлом, і майже зливаючися з ним в одну істоту, нагло ловила й себе на думці, що він, таки притягаючий і мужній, і такий старший від неї, мусів черпати обіруч зі зграї тих золотих рибок, що припливали в його вершу. З веселим обличчям і насторожена внутрішньо, крадькома приглядалася Оленка і порівнювала. В деяких рухи і спосіб обіймів при танку були нерішучі й боязкі — це були переважно молоді хлопята. Інші були певніші себе, але занадто виразну байдужність чула вона в їх рухах. Ні, такий певний, такий сильний і уважливий був лише він один. Не шкодить, що то була певність досвідченості. Правда, це трохи бентежило її, але заздрості вона не відчувала; навпаки, їй схлібляло, що він, такий інтересний і мужній звернув увагу саме на неї, на недосвідчену новичку, що навіть не встигла ще призвичаїтися до думки, що вона теж є жінкою.

III.

Знову і знову відбувалися години танків і продовжені години для вправ. І на останню знову прийшла „Пантера“ (так її прозвали хлопці).

Оленка саме протискалася до салі через тісне коло молодиків, що стояли в дверях, коли несподівано опинилася позад Михайла і Дади, що стояли в першій ряді, придивлялися танцюючим парам і обмінювалися увагами. І... говорили про „Пантеру“.

„Ні, таки гарна вона, що й казати, гарна“, захлинався від захоплення Дада. „Н-нда, нічого собі, фігуриста“, протягнув Михайло з усмішкою, якої ще не бачила в нього ніколи Оленка. „І танцює-ж! — я її тримаю, а вона вється; я ще дужче тримаю, а вона ще більш вється“... В ту хвилину він зауважив Оленку і запросив її до танцю. Але безтурботний настрій її пропав. Грубовате завваження і особливий смішок Михайла не виходили їй з голови. І це слово... Що то за жінка, що викликала таку реакцію у мужчин?

Оленка все придивлялася „Пантері“, і відчувала мимовільний страх і повагу. Дійсно, та була гарна. Чорне волосся, чорні великі очі на матовому обличчі — казали, що в її жилах текла італійська кров — буйний бюст і тонкий стан, зграбні і малі ноги. Ціла постава тонка, гаряча та гнучка. Очі й уста її мали вираз, що своїм змістовим змістом ніби казав Оленчиній скромній душі: „Я знаю“. І Оленка почула, що їй дійсно відомо щось таке, про що вона, Оленка, щойно має довідатися.

Молода наша співробітниця Софія Яблонська вернула зі своєї подорожі довкруги світа. Перебуває тепер на лікуванні в Криниці. Незабаром приїде до Львова та розкаже нам про враження зі своїх подорожей. Наша читальня приготує вже окрему гутірку на цю тему.

Хлопці навипередки запрошували Пантеру до танцю, Михайло теж танцював із нею часто й охоче, — щоразу як Оленка була занята з кимсь іншим. І щоразу, як чорне волосся і гнучка постать в зеленій (неможливій!) сукні проносилися повз, пригадувалася Оленці та його така дивна, — але негарна, ні, — посмішка і той його грубоватий вислів.

І хоч Оленка й танцювала багато, але ще далеко перед кінцем забави стала збиратися додому. Казала, що вона стомилася. Михайло пішов її відпроваджувати: зрештою, це траплялося і раніше.

IV.

Ніч була пестлива. В її світлі спали спокійно довгі ряди чепурних віль, у безконечність тяглася лінія хідників коло них, і випростувані молоді деревця дрімали в своїх колісках-огорожах. Десь губився кінець цієї стрункої перспективи, а пара, він і вона, все, здається, були при її початку, скільки не йшлиб.

Розмова не вязалася. Розпучливо пробувала Оленка навязати їй, щоб відігнати ту тривогу, що дрижала в її душі. Михайло не підхоплював, не підтримував. Він ішов спокійним, певним кроком, лиш трохи похитуючися. І в цій його повільній ході, в його мовчанні, в його розміряному вигляді, чула Оленка щось — тривожне, незвичайне, від чого хотілося б утікати, але для чого, варто було і зостатися й зобачити, що то воно таке. Вона щебетала відважно, а її маленька душа завмирала в очікуванні.

Вони завернули за ріг, недалеко вже від її дому, і враз він єдиним рухом притяг її до себе в обійми, владно, майже брутально, майже рвонув. І послухна мужеській волі піддалася Оленка рухові його руки, покірною і в туж мить, одвічний бо інстинкт казав їй, що ці, такі дужі і такі здібні чинити біль рамена не заподіють їй нічого злого, лише підтримають, отулять, пригорнуть.

Плечистий і дужий, в широкім плащі — її майже не було видно з тих обіймів, тулив її до себе і цілував, цілував її уста, її вид, її очі... Знайшов у плащі її тоненьку шийку — виріз її сукні... Дух їй спирало від чогось нового, невідомого, солодкого, ноги дрижали в колінах

і безвладність і втома розливалися по тілі... Вона заплющила очі...

Враз одна його рука міцно підхопила її за стан — вона булаб упала інакше — а друга... друга на мить зупинилася коло вирізу, знайшла застібку — Оленка шарпнулася й забилася як рибка в сітях — щось затріщало, щось подалося... І вже Михайло пив повними устами, поспішно і жадібно.

Оленка замерла. Образа, жах, розкіш, біль билися в ній, як зграя сполошених птахів, заступаючи одно одному дорогу. Її уста, що вже були розхилилися, стиснулися міцно.

То тривало мент, який здався Оленці віком. Нагло вона опритомніла, здригнулася, затріпотіла ціла, відштовхувала руками й просилася жалібно, з відчаєм: „Михайло, дорогий, хороший... пустіть... о, пустіть“. І щось такого незвичного було в її голосі, що Михайло відкрив обійми і здивовано й тривожно старався зазирнути їй ввічі. Але в ту саму мить вона вирвалася і як стріла понеслася до дому.

„Взавтра, взавтра приходить!“ ще вспів він їй кинути навздогін.

V.

Оленка була вже за дверима. Сходи, коридор... прожогом вскочила в свою кімнату і кинулася ниць у подушку-прибіжище всіх скривджених жінок на цілому світі, в усі часи. Звідти видно було лише закучерявлену потилицю і пару червоних, як жар, кінчиків вух: так їй пашіло лице. Силкувалася вона опанувати хаос почувань і думок, здати собі справу, що властиво сталося, в чім річ. І не в силі дати собі раду, відчуваючи тільки якийсь невиразний біль, вибухла нарешті плачем.

Довго плакала вона так: то стихала на мить, то знову вибухала. Якись складні процеси відбувалися в психіці; фізична образа від бруталного мужеського дотику палила її „Певно і плями zostалися“ — думала, схлипуючи.

Встала, засвітила світло, стягнула аби-як сукню і підійшла до умивальника, над яким висіло люстро.

І зненацька перед очима виринув образ Пантери. Хижа з визовом блискуча усмішка білих зубів у коралевій оправі, відкинений назад тонкий і буйний стан. — Хижа, трохи вульгарна — і блискуча. Став так яскраво, так виразно, такий спокусливий, такий самопевний, що аж потуск заплаканий образ у люстрі.

„Ох яка ж вона гарна, яка ж вона...“ шепотіла. А я? Перестала тулитися в сорочку, спустила рамена і дивилася. Задумливо гладила долонею плечі, рамена, де перлова шкіра просвічувала блакитними жилками, проводила по грудях... „Худе, все худе“, думала з зіт-

ханням. Пригадалася Ганна, служниця в бабці, здорова як мур, два пуди однією рукою підіймала. Казала, бувало: „панночко, які ваші ноги тоненькі, марні“. А знову, іншим разом, коли ввійшла ненароком підчас умивання: „І щоб я такі груденята закривала“. Знову переможно сміялася до неї Пантера-розквітла, пишна, і вихилилася-гнулася в обіймах Михайла.

„Прийди взавтра!“... Ні, нікуди не піду“. Знову потекли сльози градом. „Ні... не піду, куди мені“, хлипала: „Хай іде до своєї Пантери“.

Стук у двері. Просунулася рука з горнятком кави на таці. Оленка зціпила зуби, щоб не зрадитися, прикрила перід хусткою, взяла каву, подержала горня в руках нерішуче — ніде навіть було поставити його, бо все було звалено шматтям — і стала попивати її маленькими ковтками, схлипуючи потихеньку. Очі, підпухлі й червоні, дивилися до люстра, вже нічого не видячи, а сльози, великі як горох і солоні, текли по щоках і змішувалися з кавою.

Однак, цей привичний процес заспокоїв її і пригадав їй, що вона голодна. Сіла на ліжко і таким самим порядком, розпатлана, серед схлипувань, зїла ще пару смашних булочок. Нервова екзальтація уступила, натомість приходило почуття апатії і втоми. Білосніжна чиста постіль так манила, подушка була така свіжа й м'якенька, кімната така тепла і затишна.

„Тільки на хвилиночку, тільки спочину, щоб голова так не боліла“ — схилилася вона на подушку. „Отак трошки, ледви прихилось“. А тим часом ноги самі підібралися в привичну позицію, а рука помандрувала під щок. Через якийсь час знову тихий стук розітнувся від дверей. Хвилина тиші, потім рипнули двері. Господиня прийшла забрати горня від кави. Зупинилася над ліжком: Оленка спала міцно. На щоках позасихали сльози патьоками; від часу до часу схлипування ще стрясало струнке тіло, ніби зза обрію грім, коли громовиця вже віддалилася. Господиня оглянулася, знайшла теплу хустку, — окинула ненароком зором спадисті плечі, руки хоч худощаві ще, але лінії шляхетної і тонкої, погрудя свіже, як пупанок чайної троянди на світанку. Глянула мимохіть до люстра на себе, зітхнула і отулила сонну Оленку так, як би отулювала свою власну молодість, що так швидко, і так безповоротно, і тому так давно проминула.

„Гарне дівча, що й казати. Гарна буде з неї панна, гарна жінка“. Похитуючи головою, згасила світло і нагло „І яка то мама пустила таку дитину саму в світ? Чи довго...“.

Але вже відчинилися двері й освітлений коридор своєю нахабною реальністю зігнав з неї останній сентимент і вернув до життя.

ПАМ'ЯТИ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

Невеличка кімната нашої читальні ледви могла вмістити в собі всіх, що хотіли вшанувати пам'ять покійного. Дня 19. січня ц. р. обіцяли його львівські ученики, др. Іван Крип'якевич і Олена Залізняка, розказати нам щось про його львівську працю.

Др. Іван Крип'якевич не обмежився лише львівським його побутом. Розказував про його дитинство й гімназійні та студентські часи. Дальше наукову працю при університеті та переїзд до Львова. Але найцікавішим для нас це львівський етап та слід, який залишив він тут серед нас.

Головними центрами його діяльності, була праця при університеті та Науковому Т-ві ім. Шевченка. Викладав він історію України, яка тоді звалася історією Сходу Європи та писав свою велику кількатомову працю.. Довкруги нього гуртувалися студенти.

Саме тут підкреслив прелегант вагу його роботи. Бо наукова його праця, всіма признана й відома, не ви-

магає зайвих слів. Але оце його відношення до студентів, дружне й щире не знайшло ще оцінки. Студенти бували в нього дома, добували в нього матеріали, знайомились, гуторили. В невимушеній домашній атмосфері ставав покійний близькою, щирою людиною, другом і дорадником своїх учнів.

З черги розказала нам свої вражіння п. Олена Залізняка. Вона, хоч історії не студіювала, проте вписувала виклади проф. Грушевського (це вважалось амбіцією українських студентів) і була там часто. Цікаві виклади його не були. Проф. Грушевський читав а радше мимрив у свою довгу бороду рядки, призначені для своєї „Історії України“. Його мало хто слухав. Зате на семінарах усе оживало. Тут читали праці студентів, проходили матеріал, дискутували. Покійний руководив усім із питомою йому живою увагою. При цьому держався все в дискусії на однаковому з студентами рівні, навіть звертався до студентів не інакше, як „пане то-

варишу". Тільки в моментах якоїсь неадаптованості з боку студентів, якогось надто великого прогріху, миготіла в його ясних очах іскорка добродушної іронії. Оця іскорка опам'ятувала.

Зокрема згадала ще п. Залізняка про відношення його до студенток. Тоді, коли свіжо допущено до університетських студій жінки, неслівно входили до викладових саль, він ставився до них із повною повагою і в нічому не вирізняв їх від студентів. А це треба було

оцінити. Бо тоді траплялись такі дивогляди, як професори, що не хотіли бачити студенток на своїх викладах, відмовляли їм здібності до наукової роботи і т. д. У нього не тільки що не було цього відношення, але зі своєї Придніпрянщини приніс він зі собою широкий погляд на жінку, як надійну наукову робітницю, що й доказав він вихованням своєї дочки Катерини.

Вечір закінчився товариською гутіркою.

ВОЛОДИМИР СІЧИНСЬКИЙ

ХАТНЄ БУДІВНИЦТВО

Галицька рівнина і Поділля.

На галицькій рівнині існує так мовити стабілізований суто-український тип рільничої хати, незвичайно вироблений щодо функціональності окремих частин і деталей, пристосованих до усталених побутових особливостей і життєвих потреб. Однак тут село, що було в тісніших взаєминах з більшими містами та осередками світової цивілізації, переймало в більшій мірі сторонні впливи.

Хата з Куликова, Львівщина (за Мокловським).

Але ці впливи дуже мало торкалися основного розположення хати, більше відбивалися в деталях і прикрасах, де можна знайти відгуки навіть світових т. зв. великих стилів.

В центральній частині Галичини (приблизно від Жовкви до Стрия і від Бережан до Перемишля) навряд чи можна намітити якусь типізацію будов, залежну від місцевих особливостей. Правда, тут зустрічаємо різні типи будов, але це залежить виключно від соціальних і господарських відносин того чи іншого села (громади) та окремих індивідуальних господарств і

Мазанка на Галицькому Поділлі, с. Залозець (за Мокловським).

нарешті близькістю більших чи менших міст, що приносили певні впливи міщанського будівництва та іншого смаку.

Середнім, нормальним типом хатнього будівництва може послужити будова, досліджена нами в околицях Львова (див. розвідка автора «Укр. хата в околицях Львова», Львів, 1924). Типова вона не тільки для Галичини, але загалом для цілого Правобережжя. Порівнюючи з іншими хатами, це вже тип, так мовити поступової хати з деревляною підлогою в двох хатах (великій і малій), з печею, що складається в «великій» хаті з грубки і плити, а в «малій» із грубки, плити і властивої печі для випікання хліба з отвором і топкою з боку сіней. Це вже остання стадія розвитку селянської хати. Дальший розвиток бачимо лише в більших дворах шляхетських, коли з'являється вже три, чотири, п'ять і більше кімнат, що повстали через переділення сіней

на передпокій і кухню та самих житлових хат («правички і лівички», на «покої», «алькіри»).

Переходовим типом хати від селянської до шляхетської чи мазурської може служити т. зв. «подільська хата» з «німецькою» формою стріхи на бічних причілках. Таких хат, пристосованих до громадських потреб, а також коршем було, ще до недавня, багато на галицькому та східному Поділлі.

По матеріялу і способі будування, в Центральній Галичині, крім хат деревляних у зруб, будують хати

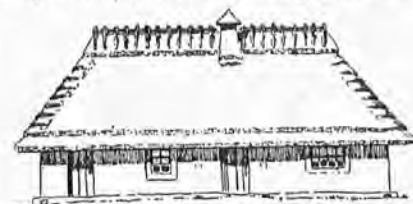

«у стовби» чи «у слупи», коли на рогах будови і коло отворів ставлять (на підвалини чи вкопують у землю) вертикальні стовби, в яких роблять із двох боків пази а в ці останні вставляють бруски чи дошки, або й просто жерді, уложені в поземному положенні аж до самої гори.

Крім того в безлісних місцевостях і спеціально на Галицькому Поділлі, центральному Поділлі (Камянець, Проскурів) будують глинобитні хати чи мазанки, яких обрізки говорять про певні впливи барокового мурованого будівництва.

Так мовити «чистіший» тип української глинобитної хати зберігся на долішній Буковині і Центр. Поділлі, що становить певну цілість із галицьким Поділлем та північною Бесарабією (Хотинщина).

Спеціально щодо Буковини, то вона поділяється на дві частини — гуцульську Буковину в горах, що має відомі типи гуцульських будов і низину (долішню Буковину), що становить одну цілість із Поділлем і північною Бесарабією.

Хата з околиць Львова

Переходового типу до міського будівництва є хата з більшим відкритим ганком, що говорить вже про впливи класичного ордену, найскорше стилу ампір.

В усіх цих випадках, коли хата обмежується лише до житлового призначення, інші господарські приміщення будують окремо, як стайні, хліви, комори, сто-доли чи боїща, повітки (піддашся на реманент, дрова тощо), курники і т. д. Всі ці будови, навіть хліви для «безрогих», як у Галичині делікатно називають свиней, часто бувають інтересних форм із різьбленими кольонками та різними прикрасами.

МЕРЕЖАНЕ ДЕРЕВО УКРАЇНСЬКОГО ПРОМИСЛУ і ТОРГОВЛІ

гроздковий
порошок,
ванільний
цукор,
мелений
чиполотон,
кавізна
варин з кави
м'ясо.
ПІАСТ
сиротинська 29.

жодного лише
**БІЛИНІ
АРОЗА**
в різних ароматах
Львів
вулиця
30.
тел: 5-64.

лише в члє.
пак
**ЦАРОДІОІ
ТОРГОВЛІ**
дістанете найкращі
споживчі і польові
елєкт товари.

Львів
члєн: руська 20. тел. 71-83.
**ХРОМ
ФУТРА**
фабрика: городища 95.
тел: 53-29.

бутий грїд
МАСЛОСОЮЗІ
лише в
МАСЛО
плєхо
і
МАСЛО
ури
урки
мотана
айца

найліпша
французька
і
краська
МУШТАРДА МІКА
Львів. городища 121.
тел. 95-50.

сиротинська
ЕЛЕГАНТ
лише в
П.ЛЕВИЦЬКА І С-НА.
КОРДЕЦЬКОГО 51.

Львів. XV.
цукор
солодощів
кава
ЛУНА
цукор
тел: 42-97.
підмилка
кава
ПРАЖІНЬ

МИЛО
Центросоюз
НИТКИ

**ФОРТУНА
НОВАДА:**
найкращий товар
і працю українсь
ким робітником

ЖІНКИ!
ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО РОЗВИТОК ЦЬОГО ДЕРЕВА ВІД ВАС
ЗАЛЕЖИТЬ - ЖАДАЙТЕ ЛИШЕ ТИХ ТОВАРІВ
ЖІНКИ!

Хто бажає негайної листовної відповіді на свої запити, прохаємо долучити значок 20 сот. на відповідь. — Ред.

Теклі Д. При перерібках вечірніх суконь найкраще приміняти мереживо. Мереживо тепер недороге і його можна дуже добре дібрати в красці. До темносинього сатену легко знайти відповідний відтінок. Так само комбінувати можна лиску-чий бік якоїсь матерії з матовим. Але це вдається добре при чорній красці, при темносиній трудніше дібрати відтінок.

Гарні моделі перерібки знайдете в ч. 12 «Н. Х.».

Киянці. Добрий припис на домашній кефір подамо в черговому числі.

Чи можна пускати молодих дівчат без опіки на вечірні за-
бави в карнавалі?
Мама підлітка.

Питання, яке завдають собі нинішні мами заклопотано, — не знаючи як вибристи вдало з цієї заховики «бон тонк»-у.

Бо скажимо собі отверто й щиро, що в цій «опіці» не йде властиво про опіку, а більше тому, щоб запобігти обмовам — мовляв — оця або ота пускає свою доньку саму по ночах на за-
баву. Очевидно, що так воно ніколи не є, бо коли донька йде на якусь забаву, то все в якомусь товаристві, більшому або меншому, коли це забави в чужім осередку, або до знайомих, коли це забави в меншому замкненім крузі.

Коли маємо на увазі більший якийсь баль, або вечерниці, то звичайно збирається кілька знайомих осіб, які спільно умовляються піти на цю забаву; тоді між групою знайомих молодих зложиться так, що є хтось із старшого покоління, мами, старші заміжні сестри чи брати, чи хто інший з рідні чи знайомих теж туди йдуть, так, що захована є формальність, мовляв, молодь не була сама.

Нинішній світ не вимагає від мамів такої жертви. Коли не має вона змоги з такої або іншої причини піти на забаву разом із донькою, але не в ролі Gardedame, а як співучасниця забави, то є нагода післати її в товаристві котроїсь із своїх знайомих;

врешті й до молодих людей, знайомих доньки, і до самої доньки треба мати довіря, — таку вимогу ставляє до нас наша стільки-літня праця над вихованням кільканадцятьлітньої доньки.

А в нинішніх часах, коли доростаюча молодь, стільки пе-

ВСІ УЖИВАЄМО ПУДРІВ *aloe*

Дуже симпатично, коли молода мама йде на забаву з донькою, та не в ролі суворої Gardedame але також забавитися з своїми знайомими й ровесниками.

Та мертві ролі опікунок, які висиджують вздовж стіни ба-
левої салі, самі скромно повбирані, мовляв, «я й так не йду бави-
тися, то можу що небудь натягнути на себе», із змученим, зну-
дjenним обличчям, закинені шаликами, торбинками й іншими дріб-
ницями гардероби їх пупілок, є нині щонайменше смішні.

ребуває разом на довгих прогуляках, вакаційних чи лещетар-
ських, — деж мами мають фізичну змогу наздігнати своїх дітей
в їх змаганнях?

Тоді й на баях недоцільна «опіка».

Головне те, що виходить з самого відповідного виховання,
що у відношенні до молоді треба руководитися довірям. До-
віря ушляхотнює і не допускає до нетактовного поведення й не-
бажаних поступків.

С.

**Меблі: їдальні, спальні,
кабінети, тапчани,
клуби**

поручає віденська виробля
столярсько-тапіцерська

ІВАНА ОРТНЕРА
Львів, Сикстуська 41. Тел. 92-79.

подяка.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству
взаємних обезпечень на життя «Карпатія» у Львові за скорі й без-
зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моєму
бл. п. мужові о. Миколі Кравців, парохів в Лопатині.

Скорі й акуратне виплачення обезпеченої суми амер. дол.
500.— уповажнює мене поручити це одиноке українське Товари-
ство обезпечень на життя «КАРПАТІЯ» у Львові найширшим кру-
гам української суспільності.

Олена Кравців.

Власний виріб!

Фабричні ціни!

КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІР'ЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ

А.Петрушевський

ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20
ТЕЛ. 13-33. ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

**Жінки! Купуйте лише в тих фірмах які оголошу-
ються в нашій журналі.**

ОХ, ТА КАРІОКА!

I.

Вона бо завела мене до невеличкої жовтої салі. В ясну світлі ламп крутилися пари, багато пар. Важко було просунутися від входу вперед. А там збоку рядок порожніх крісел — хотілося чим скорше сісти. Щоби ніхто не завважив.

Але не було обави. Ніхто й так не звертав уваги на мене. Тільки одна «опіка» з другої сторони глипнула в мій бік. Але не зацікавилася мною. Бо саме зупинилася музика на хвилину й носовий голос впорядчика почав щось пояснювати. Треба було слухати.

Оце вона — та каріока! «Два кроки вперед, два в бік і — фігура!» Учитель показував кроки. «Жваво й легко, мої панове! Музика!»

Збоку роздався швидкий ритм каріоки. Задріботили пальці п'яніста. Пари рушили з місця.

Це не таке просте, як здається! Ось переді мною «він і вона» ніяк не можуть трапити в такт. По його обличчі видно, що він збентежений. А вона сміється, видно не бере собі цього до серця.

Інша пара. Легко й плавно. Це вже «зіграні», думаю. І справді. Він несе високо голову з кучерями й наче не думає про танок. Але видно, що жвавий ритм каріоки кружляє в його жилах. Вона побожно дивиться вгору, — цеж він її провадить.

Зовсім як колись, подумала я. Як на моєму курсі танків. Були зіграні пари, що лиш зі собою танцювали. Були бентежливі хлопці, що боялися нового танку. А головне: та сама атмосфера легкої музики, мрій, невеличких заздростей і спліток.

Але годі міркувати. Вже мене завважили. І не танцюючи, ні! Вони занадто захоплені собою. Ось іде до мене пані Тамара Панченко, помішниця вчителя. Привітались.

Розкажую чого мені треба. Пані Тамара просить сюди господаря і власника школи, пана Тараса Витвицького. Балакаємо.

Довідаюся, що це курс «молодших». Два рази в тиждень танцюють молодші, а двічі старші, для яких окремий курс. Танки проходять ті самі. Оба курси тривають по шість тижнів.

«Бачу, що маєте багато учнів», кажу.

«Це зрозуміло. Наш «Хоровід» (бо так зветься офіційно

Пп. Л. Яблонський і Стефа Кассараба в танку Танго. Права рука пані спочиває в цілості на передрамені пана. Ліва рука пані держить руку пана в висоті ramen.

Пп. Л. Яблонський і Стефа Кассараба в танку Каріока. Одяг дансінговий: Темне вбрання (не смокінг) у пана, довга (але не надто довга сукня) з невеличким вирізом у пані. Права рука партнера обгорнула високо плечі тансерки. Ліва рука держить руку тансерки у висоті ramen.

моя школа), це не тільки школа танків. Це місце товариської розваги. Беріть під увагу, що вона витворює товариську атмосферу, якої в нас така нестача. Вона заступає подекуди вітальню. Молоді люди мають змогу познайомитися, стрінутися, побалакати в приймній, культурній обстановці, вчаться поводитися у більшому товаристві».

«Ну, а попри те вчаться танків!» сміюся.

«Вчаться й танків», підтверджує пан Тарас.

«Яких саме? Розкажіть мені щось про цьогорічні танки!»

«Добре! Ось вони» —

II.

Шал танку досягнув свого завершення в 1927 і 29-ому році. В 1930 і 32-ому охота танцювати впала. Але тепер вона змагається. Щораз більше бачимо імпрез, сполучених із танками по клубах і дансінгах. Бо це є властиві арени танку, оті невеличкі кількаметрові площі. Великі балі — це радше збіговища людей для якоїсь добродійної чи репрезентативної цілі. Тут не культивують танку для танку самого, для самої насолоди ритму, що несе два зіграні тіла.

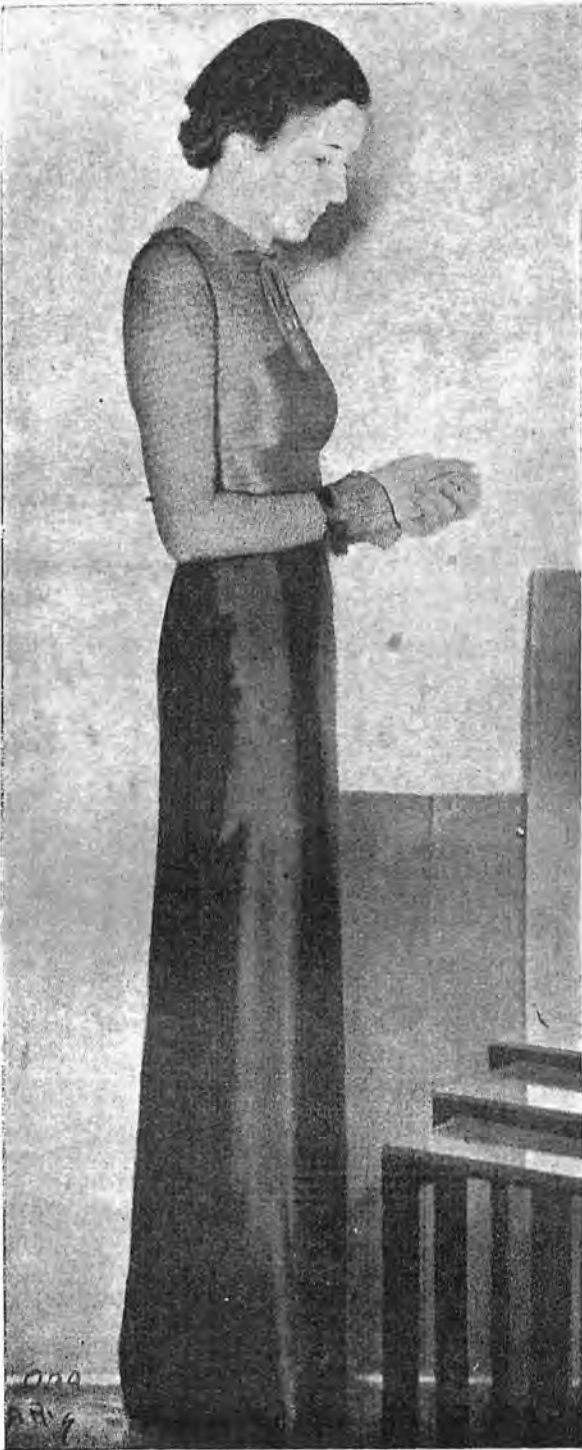
А ритм цей дуже змінився. В перших повоєнних роках він неначе мав щось в собі з її божевільного темпа. Миж пам'ятаємо ще всі ці онстепи, фокстроти, що знайшли нарешті своє завершення в чарлстоні. Добре відданий чарлстон вимагав не лише грації й вправності, але також виспортованого тіла й короткої сукні (з чарівними ніжками в додатку). Все це приніс зі собою повоєнний час. І жіночі спорти і коротку моду.

Але незабаром усе змінилось. Не знаю, чи втомилися шаленим ритмом чарлстона, чи надокучили гарненькі ніжки? З довгими сукнями появлялися плавкіші танці. Запанувало мрійливо-тужне танго, вернувся давно невиданий вальс.

Тепер лишився з попередніх танків слов-фокс, зовсім повільний фокстрот. Багато ще танцюють і співають танга. Дуже популярний англійський вальс, якого танцює тепер і молодь з охотою.

Але правдивою новиною сезону це — каріока. Це танок екзотичний і жвавий, хоч значно повільніший від чарлстона. Очевидно, не можна припускати, що сальонова каріока те саме що й правдива, самобутня, яку ми бачили в фільмі. Це в суті річ дикий, первісний танок. Але на паркеті він втихомирюється, а тільки в неправильному ритмі можна вичути його нестримний, визиваючий темперамент.

Л. Б.

Сучасна візитова сукня. Блузка з чорного мережива на підкладі з золотої лями. Спідниця з чорного креп-сатену.

СПЛІТКИ З ПАРИЖА

В парижському воздуху вже відчувається перший подув весняних несподіванок. Найновіші колекції великих творців мод принесуть нам небавком справді „щось зовсім нового“. Нова мода запвідає, що на бальях і нечорницях вже більше не будете „буфясті“. Вона хоче бачити Вас стрункими на зразок англічанок з Лондону, та ніжно прозорчастими як німфи. Тяжкі, агресивні матеріали уступають. Скоро вже будемо всі вдягатися в м'які ніжно-крашені шифони. Блідо рожеві краски вишневого цвіту будуть дуже модні. Тонесенькі сіткові матеріали, тюлі, мереживо ніжно обгоратимуть Вашу постать. В вечірніх туалетах прийдуть маркантні зміни. Приділ сукні зпереду буде коротший, зі задку довший лише легко торкатиме землі. Стан прикрашувати будуть гірлянди з яблуневих цвітів або різних ягід.

Очевидно, що ця надходяча „лірика“ з Парижа не повинна вбити у Вас довіря до Ваших сучасних вечірніх туалет. Ця мода ще не закріпилась у Парижі, а поки вона дійде до Львова, то ще трохи часу проміне. Як зачуваємо Сальон мод „Труд“ з великим успіхом приготують на балі „Преси“ сукні з тафти, креп-сатени, шовкового оксамиту, срібної та золотої лями. Характеристична новинка в тих сукнях прорізи з придолу до колін. Нагортки, про які ми писали в 1 числі Н. Х. даліше вдержуються в моді. Їх шийють різно: коротенькі, довгі, середні. Теж з різних матеріалів: з мережива, зі шовку або футра. В Парижі заповідають, що нагортки знайдуть примінення ще до суконь у березні й квітні. Коли хочете мати практичну вечірню туалетку, до кожного вжитку, на зимовий сезон, то до цього знаменито надається дводільна сукня (гляди модель на ліво), в якій приділ зроблений з чорної креп-сатени, а верх із шовкового мережива.

Дуже приємну новинку (головно для тих, що багато танцюють) приносить мода у вечірніх черевиках. Своїм виглядом вони зовсім нагадують пляжові сандали. З переду повирізувані, часто лише вузькими поясками вдержуються на нозі. Навіть каблук значно знижений. В таких черевиках нога не томиться. За те вони вимагають дуже вибагливої панчішки. До чорних туалет збирають тепер у Парижі, як новість, чорні прозорчі панчішки з мережива або тюлю.

Стелля.

В Е Ч І Р Н І С У К Н І

Головною прикметою сучасних матерій — це їхня м'яккість. Шовк, чи вовна — байдуже. Все повинно спливати м'яко й плавно. При цьому матеріали багаті в різні спліти, прості й скомбіновані.

Вечірня сукня з чорного мережива й воляновою прикрасою.

2. Елегантний вечірній плащ із лілієвого оксамиту. Довкруги вирізу наряднений комір.

3. Оригінальна вечірня сукня з чорного оксамиту. До цього нагортка, що складається лише з плечей і рукавів.

НАЙНОВІШІ КРОЇ КОРСЕТІВ КОРСЕЛЕТІВ НАГРУДНИКІВ

Білля у великому виборі
поручає фірма

ГЕРМАН ПІЗЕН

Львів, Ягайлонська ч. 4.
Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі
опаски для вагітних, по породі та
по операції.

Замовлення з провінції полагодуємо від-
воротно.

Не висилаємо ніяких агентів!

Інститут **Б. ТІЛЬ**
краси

Львів

пл. Домбровського 8.
телефон 54-86.

виконує всякі косметичні заходи на тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижчих цінах.

Волічка

наймодніші новинки в ді-
лянці волічок та останні
журнали — поручає

„ДІМ ВОЛІЧКИ“

Львів, вулиця Сикетуська ч. 3

Безплатна наука на місці.

Безконкурсно
дешево і добре

Нова машина до шиття від давна очікувана. Шие все, ендлює,
пришиває ґузики, виконує кількадесят різних родів шиття.

Найліпша на світі машина. — Мільони машин в ужиттю. — 70 років досвіду!

СКЛАД МАШИН Ю. ЛОМАГА

Львів, вул. ВАЛОВА ч. 11. Тел. 28-79:

П О П О Л У Д Н Е В І С У К Н І

Оksamити гарні в темних, спільних красках. Ось цікаві моделі: 1. Елегантна поплуднева сукня з оксамиту. Делікатний рясований жаботик. Потрібно 5.60 м. 2. Принцеска з чорного оксамиту. Цікаво збирані рукави. Потрібно 5.85 м. матеріалу. 3. Елегантний оксамитний плащ. Потрібно 4.50 м. оксамиту, широкого на 1.10 см. 4. Візитова сукня з синього оксамиту. Гарнітур із жовтавого мережива. 5. Принцеска з чорного оксамиту. Жабот із білого матового крепу.

Р О Б І Т Н Я дамських суконь „М А Р І Я“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, I. п.

Спеціальність: машиніві поети й джети

Український Інститут **»КОСМЕО«**

плекання краси

виконує всякі косметичні заходи.

Львів, вул. Миколая Ч. 7.

Надійшли з Парижа нові моделі легких шнурівок невидні під карнаваловими сукнями.

МАГАЗИН ПАРИЗЬКИХ КОРСЕТІВ

„МАЛГОЖАТА“

Львів, уліця Баторого число 34, II. пов.

Шию сукні плащі і костюми, ціни приступні

В. БУДНЬОВА

Львів, Валова 14, м. ч. 10.

В І З И Т О В І С У К Н І

На пополудне модна тепер вовна в усіх відтинках. Окрім неї пробивається також оксамит на більше святочні нагоди.

Ч. 1. Візитова сукня з чорного шовку. Чотирикутний комір із білого сатену: Потрібно 3.10 м. чорного, а 85 цм. білого шовку, широкого на 1 м. Ч. 2. Сукня з вовняного крепу. На раменах прибрана стебнованням, що сходиться на плечах у капішон. Потрібно 4 м. матеріалу, широкого на 1 м. Ч. 3. Елегантна сукня з темнозеленого оксамиту. Жабот із шовку в горошки. Потрібно 3.30 м. оксамиту, широкого на 90 цм. Ч. 4. Скромна візитова сукня з легкої смужкованої вовни. Потрібно: 4.20 м. матеріалу, широкого на 1 м. Ч. 5. Елегантна пополуднева сукня для гладших постатей. Можна зладити зматового й лискучого матеріалу тої самої краски. Потрібно: 4.15 м. матеріалу, широкого на 1 м.

Й. ШРАЙБЕР

ЛЬВІВ, ГЕТМАНСЬКА 6. Тел. 13-05 і 95-59.

поручає по фабричних цінах: горсети, нагрудники, черевні паси, гумові панчохи та пропуклинові бандажі.

Останні новини в ШОВКАХ на карнавал

п о р у ч а є ф і р м а

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

Ринок 20. Тел. 7-54. Боїмів 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Р. ДЖАЛА

Львів, вул. Хорущина ч. 5

(біля кіна „Аполльо“)

поручає по найнижчих цінах

КОВДРИ, МАТЕРАЦИ

і ПОСТІЛЬ

ПЕРЕРАБЛЯЄ

ковдри по 4 зл.

матераци по 6 зл.

Смужки це вдячний взір, що гладшим постатям надає стрункості, а надто струнких пригублює. Зручне зіставлення взорів дає цікаві й елегантні моделі.

- Ч. 1. Сукня для гладших постатей. Широкі білі вилоги. Потрібно 3 м. матеріалу, широкого на 130 см. Ч. 2. Легка вовняна матерія зложена у взір. Потрібно 5.990 м. матеріалу, широкого на 80 см. Ч. 3. Спортова сукночка. Потрібно 3.20 м. матеріалу, широкого на 130 см. Ч. 4. Блузка з білого шовку прикрашена стебнованими поясами із цього самого матеріалу. Ч. 5. Елегантна блузка з жовтого шовку, прикрашена закладками та різаною мережкою.

Приписи

Подільські зрази.

Потрібно: 1 кг. волового мяса, 10 дека масла, 1 столова ложка муки, $\frac{1}{2}$ літра сметани, $\frac{1}{3}$ літра росолу, 15 дека тертого хліба.

Покроїти мясо на грубі зрази. Вбити їх добре і посипавши мукою, усмажити в маслі. Уложити на полумиску.

Зробити зі сметани підливу, додавши росолу й тертого хліба. Залляти зрази підливою і вставити на пів години до гарячої рури.

Сушені гриби як свіжі.

Потрібно: $\frac{1}{4}$ кг. грибів, 1 літер молока, 5 дека масла, 2 дека муки, 1 цибуля, пів шклянки сметани, $\frac{1}{2}$ цитрини, сіль і перець.

Обмити сушені гриби, намочити на цілу ніч у молоці. Другого дня варити їх у тому самому молоці, аж змякнуть (біля години). Зробити запражку з масла, муки й цибулі, розвести сметаною і рештою молока, в якому варилися гриби, вложити посічені грибки, додати соку з цитрини, посолити й дусити кілька хвилин. Подавати з бараболями, або як ярину до котлетів.

Оріховий пиріг.

Потрібно: 15 дека масла*), 15 дека цукру-мучки, 15 дека во-

Цикорія „ЛУНА“
найліпша!

лоських орхів обираних, 1 ложка сметанки, 4 білка, 10 дека муки. Зладити спід з крухого тіста.

Начинка: втерти масло з цукром, додати змелені орхи, сметану, білка, муку, і терти разом пів години. Цією начинкою посмажувати легко підпечений спід, вирівнати ножом, замоченим у білку або воді і вставити на пів години до середно гарячої печі. Вийнявши, покроїти в паски або квадрати.

Січені біфштики.

Добре біфштикове мясо докладно вижигувати, відділюючи увесь товщ. Перепустити двічі через машинку до мяса, додати на пів кг. мяса меленого ложку зимної води й добре вимісити рукою або деревляною ложкою. Виробляти круглі біфштики, посолити, посипати пшеничною крупковою мукою. Смажити на розпаленому маслі. Окремо всмажити тонко покраяну цибулю, скільки хто любить. Цибулю всмажити на золотий колір і на хрупко. Подаючи біфштики на стіл, положити на кожний трохи цибулі.

Накипляк із бараболі.

Окремо втерти до білого 4 жовтка з ложкою масла, додати три ложки густої солодкої, або молоді квасної сметани, вимішати з бараболями й додати цибулю та зеленину. Вимісити деревляною ложкою, а наприкінці додати штивну піну з білків і все те легко вимішати. Виповнити тією масою форму до $\frac{3}{4}$ її, але наперед висмажувати маслом і висипати тертою булкою. Щільно замкнути. Варити на парі годину до 5 чвертей. Подавати з теплим маслом, або гострою підливою. З так приготованої картоплі можна смажити шницельки, як подається з грибовим соусом.

*) Найкраще десерове масло в «Маслосоюзі» 80 сот. цеголка.

Металі чистить найкраще плин **СІЛЬВА**. До чищення кухонного начиння порошок **СІЛЬВА**. Жадайте скрізь виробів української фабрики **СІЛЬВА**, Львів, улица Бандурського ч. 5.

Повторивши ще раз усі стіби, можемо взятися вже до роботи. Щоби легше було визначатися в описах плетених робіт, подаємо нижче знаки на всі досі подані стіби. Добре було би запам'ятати собі, або витягти оці знаки, щоби пізніше при роботі ми мали їх під рукою.

- Переробити очко прямо.
- Переробити очко навиворіть.
- Зняти одно очко звичайно й прямо.
- Зняти одно очко звичайно навиворіть.
- Зняти одно очко, перетягаючи прямо.
- Зняти одно очко, перетягаючи навиворіть.
- Зняти два очка просто (з 3 очок зробити одно).
- Наложити нитку на дріт.
- Перекручене очко (англійське).

ЗАГАЛЬНІ ЗАВВАГИ.

Подаємо тепер загальні засади, що торкаються всіх плетених робіт. **Обчислювання скількості очок.** Коли хочемо знати на скільки очок маємо почати роботу, виконуємо на тих самих дрютах прібку з даної вовни. При грубій вовні вистарчить нам прібка на 10 очок, при тоншій на 20. Височина її 5 см. Потім міримо сантиметром ширину прібки, розтягнувши її злегка і обчислюємо

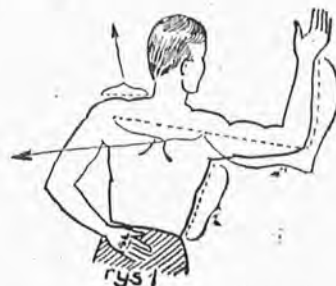
скільки разів така прібка міститься в ширині тієї роботи, яку хочемо почати. Множимо разів 10 або 20 і маємо вже загальну скількість очок.

Приклад: хочемо з вовни «Польо» марки «Трикутник у Колі» зробити на дрютах ч. 4 рижовим стібом шалик, широкий на 25 см. Набираємо на дрюти 10 очок і плетемо стібом так довго, аж прібка матиме 5 см. довжини. Міримо і бачимо, що вона широка на 4 см. 4 міститься в 25 разів 6.2, отже множимо 6.20 разів десять і дістаємо 62. Ми повинні почати шалик на 62 очок.

Починаючи робити свєтер, мусимо мати точну міру особи, а саме: ширину плечей, ширину переду, ширину рамени, відступ від стану до пахи, відступ від пахи до рамени, обвід руки в най-грубшому місці, довжину руки від рамени до чиколонка.

Міру беремо в слідуєчий спосіб: наперед міримо обвід грудей, потім ширину плечей у висоті рамен. Обвід грудної клітки повинен рівнатися обводі плечей і грудей разом.

Дальше ширина рамени це віддаль від шиї до заокруглення рамени. Решту вимірів бачимо на рисунку.

На рисунку подано: ширину рамени, ширину плечей, довжина рукава, відступ від пахи до стану.

НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-C

є крашені індантреновими красками
й тому ніколи в пранню не пускають!

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

**ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“**

**ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“**

**АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОЇНСЬКА 20–22**

**ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.**

Ірина Вільде.

І на жаль не було ліку на того хлопчиська. Він зростав з кожним днем, з кожною неділею, як диригував хором у церкві, з кожною новою краваткою (хоч би й була перелицьована з директорової зношеної). Це Дарка знала з математики: враз до Данка росла в її серцю просто пропорціонально до росту поваги директорового сина в селі. І на це нема ради. Зустрівши його сьогодні знечевя, Дарка збентежилася, як від приїзду несподіваних гостей. Де ж пак: сонце пражить, як найняте, обидва вони простоволосі, а вона одна на все село у вовняній шапці. Чи не виглядало так, начеб вона почванитись хотіла своїм блискучим дашком?

Достоменно так!

І раптом хтось бунтівничий підшепнув Дарці: А якби й так, то що? Власне: хоч би й похвалитись хотіла — хіба не вільно?

Прилетів на думку „приватний університет“ й давна враз скипіла, як брила вапна під зимною водою.

Хлопці поставали собі коло дзвіниці й ждали. Чого й на кого? Дарка мала ще час і бічну стежку під боком, щоб завернути. Навмисне цього не зробила. Шеста кляса не втекла на десять миль від четвертої.

Піт затулював повіки, ноги скоботали під колінами, а Дарка йшла просто себе, задивлена у вибої на гостинці, на око байдужа до тих, що стояли під дзвіницею й певна себе, така певна, як перша учениця в класі.

Як минула дзвіницю, дігнали її Данкові слова:

— Ти, маємо нову товаришку...

Це було сказано до товариша, щоб почула Дарка. Бо: це було сказано до неї. Перепросини, перемиря, визов, чи насміх — майже все одно. Все воно походило від того, що ще перед роком признавав своїми товаришами тільки — „хлопців“.

Все, щоб воно не було, дісталось їй від того, що ласку робить дівчатам (навіть старшим від себе), коли відповідає на їх питання...

На закруті вулиці, обганяючи муху знад вуха, глипнула ще раз у сторону дзвіниці: хлопці йшли вже в напрямі школи. Почепилися руками за рамена й колихалися в крок.

Вже безпечніше оглянулася за ними: Богдан був трохи що не на цілу голову вищий від свого товариша. Блакитна сорочка відбивала від русавої голови.

Тоді пригадалося те, що раз сказала мама про Данкового батька. Мама сказала „пристійний“. Так. А Орисяна мама додала:

— Коли б ви були його молодим бачили... Данко зовсім подібний до нього.

І від того, що пан директор „пристійний“ і від того, що Данко зовсім подібний до свого батька, задавнена враз починає на очах корчитися, маліти, звиватись у клубочок, якби ніколи й не було її.

Божий вівчар наганяє хмарку на сонце: за горою хмарок сонце тратить свою силу. На розжарену землю налягає одним крилом прохолода. Дарка каже собі один, другий, третій, четвертий раз: я маю вже „товариша“. І я вже маю від сьогодні „товариша“.

І знову чогось так легко, якби хто крила почепив. Тільки не на плечі, як у янголів, але десь там у грудях розгортав хтось білі, шовкові вітрила.

Приспішує ходи й летить (чути тільки, як у грудях лопотять білі вітрила) до своєї приятельки й товаришки Орисі.

На приходстві гавкнув пес. Пізнав Дарчину ходу,

засоромився нерозуму (Дарка на приходстві щоденний гість!) і сховався за буду.

Орися сиділа під „крапанистою“ і цирувала свої святкові панчохи. Так, правдиві, шовкові панчохи. (Перші шовкові панчохи). Дарка може теж такі дістане на уродини.

Дарка сідає коло Орисі, заслонює рукою очі від сонця, що навіть за гіляками „крапанистої“ знайшло її, але зараз схоплюється: треба вже йти, бо мама синьки жде. Орися скліпує віями, як вітер лопухами: пощо було приходити, коли треба вже йти? Вогню вхопити?

— Посидь іще... Знаєш, ті шовкові панчохи дуже нетривалі... Вистане, кажу тобі, щоб одно очко пустило й вже.. ого! —

Дарка відповідає нерадо:

— Я теж може такі дістану на уродини...

Ніби шовкові панчохи це звичайнісінька річ у світі. Щось, чим навіть тішитись не варто.

— Вже йду, Орисько... — це тільки остоорога, що вона справді може собі піти, якщо Ориська не задержить. Але — Ориська не може й знати „від духа святого“, що за новину таїть Дарка під серцем, тому каже:

— Добре, йди, як мусиш, але не забудь зараз по обіді прийти...

Новина вже тепер розсаджує груди. Не сила ховати її аж до пополудня: задавила б хіба серце.

Дарка скубає по дорозі до брами зелені ще порічки й каже ніби обурена, ніби певна, що воно мусіло колись прийти до цього (радість заховалась у найтемніший куток серця й тільки покліпує звідти до Дарки).

— Той директорів Данко зачіпив сьогодні мене... Іду собі коло церкви...

Ориська не дає докінчити. Вона наставляє своє вузьке, як мордочка куни, личко й питає відразу перейнята, зацікавлена до всіх закутків свого серця:

— Дарка, він може тебе прозивав...? Ти не знала, що йому відповісти? Стефко каже, що його в гімназії „льонгус“ прозивають...

Дарка аж пристає: пощо даєш, Боже, приятельок на світі, коли навіть таємниці нема в чие серце перелляти... а у власному для неї, заповно...

Мусить аж ображену вдати:

— Мене? Він? Прозивав...? Ну, знаєш, щось таке... ні, він в інший спосіб шукав собі зачіпки зі мною... Він „приговорював“ щось ззаду мене.. ніби тепер вже й познайомитися хотів би... але нема дурних!

Аж тепер відчиняються Орисі очі на всі спусти й замки: правда, вони вже гімназистки...

Вона хоче направити свій нетакт (Боже мій, навіть ще двох неділь нема, як вона вже гімназистка — звідки їй вже все так знати...?) і каже, щоб приподобатись Дарці, щоб якось злагіднити смішне вражіння свого здогаду (гімназист гімназистці тай прозиватися мав би!).

— Мене він теж зачіпав... Іду якимось, а він кланяється... Що він собі думає?

Вузька мордочка кунічки шукає Дарчиного лица. Знайшовши його за тепло-жовтавим, як гречка під косу, пасмом волосся, лоскоче смішком Дарчині виски.

(Далі буде).

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

XLIV.

Лора увійшла до Старицьких в незачинені двері. Було так тихо, мов нікого дома. Але в другій кімнаті вона побачила Михайла Петровича і Софію Віталівну, що сиділи тихо в задумі, мовчки дивлячись на неї. Вона збентежена підійшла до них. Чи не сталося чого?

— Уяви собі, — журно обізвався Михайло Петрович, — Шекспір не був Шекспір.

— Як так?

— Ми оце прочитали цілу розвідку Хтось інший під тим найменням, Бекон чи що... Це страшенно сумно: весь вік жити з образом Шекспіра, з цим генієм, в його постаті і його прізвисьці і раптом — то не Шекспір!...

В очах Михайла Петровича, десь глибоко за журним поглядом, мигтів жартівливий вогник.

Лора почала заспокоювати Михайла Петровича і Софію Віталівну, додержуючи поважного тону, як у діїсному юрі. Всі розсміялися.

Прийшла Маня. Прийшов Микола Віталіович Лисенко. Почалась розмова про мистецтво. Лора дивувалася хисту танцюристок, їх легкості й силі ніг, що утримують на кінчиках пальців усе тіло в штучній поставі.

— Оце не диво, — сказав Микола Віталіович, — Ось диво, якому я завжди не надивуюся і не можу зовсім збагнути: ти уяви собі скрипку. На її струнах кожна цяточка, кожна точка впродовж струни, а також на бік дає різницю у звуку. Це тобі не фортеп'яно, де все визначено, все ясно. Волосинка віддалення на струні має значіння. І от скрипач звернувши від неї очі, веде смичком з таким вірним притиском і нахилом, що до найтоншої тинини виводить потрібний йому звук, а далі підносить смичок в гору і кидає його звідти вірним рухом на струну так, що падає саме туди, куди треба, не схибивши ані на волосинку того виключного, призначеного йому місця. Яка незрозуміла сила кермує його рукою? Тільки одніський інстинкт. В нім вся сила артиста. Але яка таємнича сила!

XLV.

Український театр процвітає; репертуар ширився, але тяжко доводилося Старицькому в його роботі. Вона йшла серед нападів, наклепів, заздрости. Тяжко відбивалося те все на хворому серці. Все частіш і частіш Михайло Петрович лягав у ліжку.

Найгірше було з авторами тих творів, які давно вже вони були занедбали, розуміючи, що немає в них життєздатности, а тепер, побачивши на сцені втілені в припадну форму майстерньою рукою Старицького, починали вважати, що то їх власний твір, який таки дочекався належної оцінки.

Вони розшукували кожну нікчемну дрібничку, що залишилась зпід їх пера і тішилися нею, а все те, що надав Старицький і зробив тим їх твір здатним до сцени, вони гостро критикували і навіть обурювалися.

— Я не пізнала мові „ціломудрої“ Прісі, — говорила Лорі авторка оповідання „Ніч під Івана Купала“ з якого за її згодою Старицький зробив пєсу. І багато дечого свого вона не пізнала там. Проте пєса з року на рік жила на сцені.

Про пєсу Мирного „На Кожум'яках“ ніхто б і не почув, а „За двома зайцями“ не сходила з репертуару за все існування українського театру.

Талановитіші зпоміж авторів тих творів, які Старицький взявся пристосувати до сцени, розуміли його працю і були вдячні йому; найгірше сталося з нездатними. Вони зняли пастирливий галас і потягли свої скарги аж до суду.

Михайло Петрович на той час лежав хворий. А треба було боротися на суді.

Від обвинуваченого мав виступати знаний в Києві адвокат Куперник; але Михайлу Петровичу самому хотілося і було що сказати при тій нагоді.

Він говорив зі своєю дочкою і другом Людею. Вона розуміла його і брала все те близько до душі. Радилася, обмірковували і нарешті вирішили, що Людя виступить у суді замість батька.

Алеж виступити привселюдно з промовою! Вона склала і написала, що має говорити, прочитала те батькові, одержала згоду і зважилася на своє діло.

В суді було повно людей. Вся київська інтелігенція цікавилася тим літературним процесом. Наприкінці, після всіх запитів і дебат із двох сторін, виступила молода дівчина з своїм дитинячо-ніжним виразом розумних очей, що робив її ще молодшою і почала свою обгрунтовану, щирі і блискучу в вислові промову, що зачарувала всіх присутніх.

Вона звернулася до суддів в останніх своїх словах, прохаючи захистити честь її батька.

Справу виграли.

Колись після того адвокат Горбунов, згадуючи той процес, сказав:

— Ми, адвокати, мплувалися красою і силою слова тієї дівчини і жартуючи, казали один одному: „це для нас небезпечний конкурент!“

XLVI.

Як тільки Михайла Петровича Старицького покидала хвороба, він враз оживав.

У Москві скликано перший зїзд діячів театру. Михайло Петрович конче хотів бути там. Маня на той час перебувала в Москві, але здоров'я Михайла Петровича з його слабим серцем завжди було в небезпеці, а Людя не могла покинути дому. Вирішили, що має їхати з ним Лора.

Михайло Петрович, як і всі Старицькі й Лисенки, спав мало, вставав рано. Зранку сідав писати в бадюрому натхненому наладі і найпродуктивніше працював. Так було і в Москві. Лора спала трохи довше і коли прокидалася, Михайло Петрович казав їй:

— Бач, я не еґоїст: мені вже давно хочеться говорити, а я не будив тебе.

Починався рухливий день. На десяту годину збори театрального зїзду, в Оперному театрі; відтіля обідати в одному з популярних московських ресторанів, де „половие“^{*)}, побачивши велитенську постать Старицького в смушевій шапці і синьому жупані, радісно повідомляли: „Малороси пришлі!“; а там ще різні побачення і відвідини і знову збори.

Поки одягалися, переглядали часописи, що приносили до готелю.

— Ось почекай, — сказав Михайло Петрович, — я запитав „Московський листок“: там сьогодні наш фелетон.

І звернувся до газетника.

— Уже немає, — відповів той, — враз розібрали. Коли виходить фелетон Старицького, то завжди не вистарчає.

Михайло Петрович задоволено усміхнувся до Лори.

— От бач, фелетон цікавий, розбігається широко по людях, по тій московській юрбі, що складає тут ґрунтовну опінію, а несе він у собі нашу історію, її красу, український патріотичний дух. Пропаґанда потрібна не в дружніх колах, а в ворожих. Отож, розумієш, що даремні наклепи на нас за „Московський листок“.

*) Половий — слуга.

(Далі буде).

ВИШИВАНИЙ ФЕЛОН

з розкішним буковинським
узором можна набути

В КРАМНИЦІ У.Н.М.
Львів, УЛИЦЯ КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Жінки дають приклад

Українське жіноцтво виявило в останній час великий поступ у своєму організованому житті. Досить згадати лише надзвичайний успіх Жіночого Конгресу в Станиславові — такий успіх, якого давно вже не мало ні одно українське підприємство більшого масштабу й значення. Виступи нашого організованого жіноцтва в національних справах — політичних і загально-громадських, — участь українських жінок в акціях допомогів, просвітніх, господарських і інших, викликає подив і притягає увагу не лише самих українців.

Особливо показною є участь нашого жіноцтва в справі здійснення Українського Дому для Музею Визвольної Боротьби України. Українські жінки від початку входили в склад музейного товариства та його виконавчих органів, працювали над упорядкуванням музейних збірок. Вони ж першими відгукнулися на заклик Музею й послали свої пожертви. Дехто з них, як наприклад лікарки на Словаччині, ось уже другий рік посилають місячними ратами свої датки (по 14 рат і по більше!); часто приходять спільні пожертви від чоловіків і жінок. Організації українських жінок за океаном надіслали вже кілька більших збірних пожертв. Так, наприклад, Управа Українського Червоного Хреста в Америці (підписані самі жінки!) збрала на святі пам'яті О. Бесарабової 50 дол. і переслала Музеєві. Це найбільша досі збірка українських жінок на Музейний Дім. Український Жіночий Клуб в Бінгемтоні зібрав 25 дол. Обидві ці організації вписані в золоту книгу Добродіїв Музею Визвольної Боротьби України. Клівлендське жіноцтво, як доносять газети, об'єдналося і впорядило величавий концерт в пам'ять Лесі Українки. Частину доходу з нього (10 дол.) призначили на Український Музей у Празі. З одержанням цієї суми об'єднаний комітет українських жіночих організацій в Клівленді буде вписаний в пам'ятну книгу Фундаторів Українського Дому в Празі.

В останньому числі коломийського часопису «Жіноча Доля» появилася стаття заслуженої діячки З. Мірної, голови Українського Жіночого Союзу в Чехословаччині, яка в імені цього Союзу закликає все українське жіноцтво прийти з негайною допомогою Музеєві в справі Українського Дому. Цю видатну статтю мають перечитати всі українські жінки. Український Жіночий Союз у Празі перший відгукнувся на заклик свого голови, і показав, як це треба робити. Він улаштував у себе змістовну вечірку з літературно-вокальним програмом та лотерією, а чистий дохід з неї в сумі 500 чк. передав на Український Дім у Празі. За таку пожертву цей Союз вписаний в золоту книгу Добродіїв Музею ВБУ. Треба сподіватися, що такі приклади заохотять також і всі інші жіночі організації до наслідування. Досі жертвували лише жіночі організації з Америки й еміграції. З краю надходили пожертви лише від одиноких жінок. По 10 дол. надіслали пані К. Малицька й Д. Лещогубська-Чубатова (вписані в Фундатори Українського Дому). Прийшло й кілька дрібніших пожертв. Треба, щоб кожна жіноча організація, як і кожна українська жінка, склала свою пожертву

на цю ціль. Хай кожна дасть, скільки може, але нехай дадуть усі, невідкладаючи. Музей містить у собі не лише матеріали про збройну й політично-дипломатичну боротьбу нашого народу за визволення, а також і про національно-культурне відродження України й про історію жіночого руху, праці окремих визначних наших жінок (малярську, літературну, наукову і т. д.). Щоб усе це відповідно примістити та мати можливість і далі громадити ці матеріали, треба мати для них відповідне помешкання. Справа Українського Дому в Празі є справою загально-національною, це є загально-національною, це є завданням також і всього українського жіноцтва. Українське жіноцтво це завдання здійснює й допоможе довести його до успішного кінця.

МАРІЙКА СТРУЦІВНА.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

До ч. 3 долучуємо поштові складанки. Прохасмо негайно вирівняти залеглу передплату, тому що довше числа на кредит вислати не можемо. Кошти видання збільшилися внаслідок переїзду на двотижневик, а передплата остала та сама, отже лише тим, що точно вирівнюють передплату, можемо вислати журнал.

Передплатникам із Чехословаччини, яким пощастило виграти при лосьуванні нагород, не вислали ми ще виграних через задержку посилок на миті. Прохасмо не нетерпеливитися; по полагожденні формальностей вони незабаром посилки дістануть.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, уліця Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.
Присилайте при замовленнях готівку!

**Вагаєтесь,
з якої волічки гачку-
вати светер?**

Напишіть, а ми порадимо.

**Всі роди зимових волічок
спортові й люксові найдете**

**В крамниці „УНАМ“
Львів, улица Косцюшки число 1**

Польо 10 дека 2'50 зол. Кот 10 дека 2'70 зол.
Скотлянд 10 дека 2'80 зол.

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
дво тижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю
ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам
того роду.

НАЗУСТРІЧ має за співробітників всіх українських пись-
менників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, плястичне ми-
стецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про
кіно, радіо й спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літе-
ратурного-мистецького і громадського життя свого
і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у країнського читача
з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; пів-
річна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилиться одно-
разово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Пишіть за зразковим числом!

„Жіноча Доля“

Часопис для українського жіноцтва
виходить у Коломиї, вул. Замкова ч. 37.

„Жіноча Доля“ — часопис для українського жіноцтва
виходить вже одинадцятий рік в Коломиї під редакцією
Олени Кисілевської. Річна передплата 7 зл. 15 січня появи-
лося 2 число цього журналу з таким змістом: У. Кравченко:
***, О. К.: В новім році всі фронтом до освіти села! Н. Ко-
ролева: „Запорожець“, О. Кисілевська: Виховання, Млада
Липовецька: Як фашизм ставиться до материнства. Шлях
до щастя в домі (А де батькове слово?) — Ірина Вільде,
О. Кисілевська: З моїх мандрівок по ріднім Краю. (Полісся),
Ювілей Марії Омельченкової. Вечір народньої ноші. Вістки
з моря. Господарська частина. З жіночого руху. Що їсти.
Новинки.

Спеціаліст жіночих хоріб і акушерії
Др. Володимир Станецький

ординує у Львові, вул. Хорушини 12 II. пов.

(бічна Академічної)

ТЕЛЕФОН 89—89.

32.265

НОВА ХАТА

1935

4

Д В О Т И Ж Н Е В И К

До цього числа долучуємо запрошення до передплати.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноке число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноке число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Листування

Т-во ім. О. Бесарабової, Едмонтон. Гроші ми одержали через заступництво в Філаделфії. Передплата заплачена до кінця 1935 року.

Жін. Т-во «Доньки України», Монреаль. Гроші одержали. Заплачено до кінця березня 1935 року.

Параскева Данилюк, Монреаль. Гроші одержали. Заплачено до кінця червня 1935 року.

Пляцедіна Кобилянська, Куритіба. Гроші одержали. Заплачено до кінця липня 1936 р. Часопис висилаємо від ч. 12, 1934.

Стефанія Хомишин, Колфакс. Гроші одержали. Заплачено до кінця квітня 1935 р.

Осип Варениця, Апостолес. Пезети ми одержали. Заплачено до кінця 1935 року.

Оксана Мандзій, Буенос Айрес. Передплата заплачена до кінця 1935. Цінник наших виробів висилаємо.

Олена Фролякова, Рахів. Гроші передано «Комареві».

Жін. Т-во, Роблін. Часопис висилаємо від ч. 1. Передплата вирівнана до кінця вересня 1935.

Ольга Гук, Іст-Орандж. Реклямовані числа вислали. Передплата вирівнана до кінця червня 1935.

Юлія Цеплова, Риманів. Аркуша «зорів до ч. 2. ми не долучили з причин технічних. Про це дали згадку в ч. 2, на ст. 9. Прохаємо не реклямувати.

Т-во ім. Лесі Українки, Гаффорд. Гроші одержали через нашу представницю, п. Славу Галан у Філаделфії. Передплата вирівнана до кінця 1934. Лист одержали, помилку справили.

Марія Весоловська, Стрий. Щиро дякуємо за світліну. Використаємо її в найближчих числах.

Катря Долинюк, Букарешт. Переклади одержали.

Др. Остап Грицай, Відень. Дякуємо за привіт. Чекаємо.

Жіноча Національна Рада, Прага. Щиро дякуємо за привіт з нагоди нашого десятиліття.

Укр. Науковий Інститут у Берліні. Ч. 7—8 ми вислали вдруге. Ч. 4. на жаль вичерпано.

Улас Самчук: Марія. Накладом видавництва «Українська Бібліотека», Львів, 1935. Ст. 126.

Улас Самчук одержав першу літературну нагороду за 1934 рік за свою повість «Волинь». Чому не за «Марією»?

Однаково ця повість свіжа і глибока. «Марія» цеж і є та сама «Волинь», у якій осередку поставлено замість Володька дівчину Марію. Але є ще й інші суттєві різниці. Тоді коли Володько мрійник і по своєму філософує над життям — Марія первісна, житерадісна й проста. Вона, хоч зросла у наймах, все жартує і сміється — спів її раз-у-раз лунає селом. Марія любить Корнія. Але Корнія немає, отже вона виходить за Гната, тому що життя й природа сильніша від неї. Вертає Корній із війська, вертає й Марія до нього. Вона ж його любить, це просто і ясно.

І життя оправдує її. Діти від нелюбого чоловіка гинуть. А Корнієві ростуть і розвиваються. Гнатове господарство важко їй було припилювати. А Корнієву хатину вона білить і чепурить доки не заохотить його самого, зледащілого матроса, до господарської роботи.

Оце Марія. Вона неначе наша родюча земля, багата в творчі сили. Наперекір усім стихійним нещастям, вона всюди перемагає своїм всесильним материнським інстинктом.

Але приходить і до Марії зневіра. Нове, повоєнне село, нові порядки їй незрозумілі. Діти пішли врозтік, один син підняв руку проти батька. Навіщо вона трудилася все життя?

Автор не дає відповіді ні читачеві, ні Марії. Взагалі закінчення повісті якесь чуже, неначе не тою рукою писане, що ціла «Марія».

Але доля Марії символічна. Для всіх жінок, що занадто стали матерями, а замало громадянками.

Л. Б.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

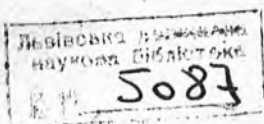
15. ЛЮТОГО 1935.

Ч. 4.

ЗМІСТ: Уляна Красченко: З героїчних мітів. Таня Чайківська: Сірий дім. О. З.: Український Жіночий Комітет у Відні. М. Нижанківська: Микола Глушенко. Володимир Січинський: Хатне будівництво. Л. Б.: Віблотечні шафи. Вістки з відусіль. М. П.: Баль преси. З нашого досвіду. Плетемо. Рукавички. Софія Яблонська гостем у нас. Ручні роботи. Приписи. Ірина Вільде: Метелики на шпильках. Валерія О'Конор-Вілінська: Лисенки й Старицькі. — ІЛЮСТРАЦІЇ: О. Кульчицька: Укр. Жіночий Комітет у Відні. Микола Глушенко: З оповідання „Мертві душі“ Гоголя. В. Січинський: Полтавська хата. Хата знід Харкова. Сипанець. Піч із Київщини. Піч із Запоріжжя (2 іл.). Розпис печі. Віблотечна шафа.

У ДВАЦЯТЬЛІТТЯ
згадаймо тиху жіночу працю...

З ГЕРОЇЧНИХ МІТІВ

І радощі і мрії і бажання

і чар кохання —

все віддала я для ідеї...

і молоде життя на жертвенник

складаю без вагання...

без відчаю...

Від ранніх днів

горять в душі вогні екстаз...

Хиба ж не знала я раніш, що жде мене!!

Хиба ж я вірю в смерть!!

Ні, не на те, родилась я, щоб вмерти...

О, ні! Я світла кинути прийшла

на визвольний наш шлях...

Як Жанна д'Арк... як та Кордей,

життя віддам і я — ідеї...

ТАНЯ ЧАЙКІВСЬКА

СІРИЙ ДІМ

Кожна людська людина соромиться за нього
і кожна боїться його. А він є на цілому люд-
ському світі.

Той сірий дім.

Вріс міцно в тіло землі і придавлює її своїм
холодним, понурим тягарем.

Той сірий дім — ганьба людини — чорна
пляма землі.

Хто його видумав?

А я тоді повірю в правду і силу якогось
народу, коли в ньому збурять сірий дім.

Треба промовити.

Як можна промовити тоді, коли уста зам-
кнені?

В одному краю, краю багатому в чудову
землю, тепле сонце й оксамитні ліси, жила дів-
чина, що думала над тим, як можна промовити,
коли уста замкнені.

Стала вона сама проти себе і думала. Тоді
її серце, що билося міцно й гаряче, відповіло їй.

Коли здавлене горло й замкнені уста, можна
говорити серцем-очима.

Пішла тоді по своїм краю, краю багатім
у голубе, ясне небо і срібні співаючі ріки й за-
говорила очима.

Говорила так ясно й вимовно, так сильно
і гарно, що в її краю, багатім у верхи гір і світло
зв'язд, почули люди її мову.

Та там, у краю здавленого горла і замкне-
них уст, тим більше не дозволена була розмова
серцем.

Серце дівчини увязнили, очі осліпили а її
замкнули в сірий, холодний дім — на сотні
довгих літ.

Там сидить вона й думає, як заговорити,
коли здавлене горло, осліплені очі й замкнене
життя.

А сірий, холодний дім має також очі. На
його очах повисла думка осліпленої дівчини. На
залізних повіках завис голос увязненого серця.

Він дзвенить так вимовно, ясно і сильно
вже сотні-сотні літ.

Чи не чуєте?

Інститут Б. ТІЛЬ

Львів

краси

пл. Домбровського 8.
телефон 54-86.

виконує всілякі косметичні заходи на тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижчих цінах.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові поети й джети

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОМІТЕТ У ВІДНІ

Між цілою масою світлин, так дуже цінних своїм історичним змістом, розміщених на Виставці Українських Січових Стрільців в Національному Музею у Львові — невеличка знимка Українського Жіночого Комітету помічі раненим жовнірам у Відні, що якраз перед двадцятьма роками почав був свою працю. Не від річи буде посвятити по цій причині декілька слів згаданому комітетові і тим, що в ньому працювали. Зорганізували його ті жінки, що по своїй чи не своїй волі опинилися зпочатком світової війни в столиці Австро-Угорщини — Відні.

Перед військовою владою, що про все тоді рішала, та управами військових шпиталів Комітет уходив за чисто харитативну організацію. Лише добродійні комітети можна було творити в ті часи, коли всіх українців

подавали себе зі страху перед шиканами за поляків чи чехів, щоб не називали себе „рутенами“, а українцями.

Тяжко хорим треба було писати і читати листи від рідні, відписувати родині в прифронтових полосах чи в таборах виселенців, нераз переховувати і передавати відтак близьким їх послідну волю-завіщання. Скільки горя і життєвих трагедій приходилося бачити підчас таких відвідин, знають тільки ті, що самі бували в таких зборищах людського терпіння, як кількатисячні шпиталі тяжко ранених — або на фронті.

В Комітеті працювало кількадесят, пізніше кільканадцять членів.

Головували по черзі пані Левицька Олена, Ціпановська, Новотна, Карановичева. З членів Комітету працювали найдовше п. Білецька, Кисілевська, Марія

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОМІТЕТ У ВІДНІ.

Від лівої стоять: п. п. Дольницька Ірина, Лежогубська Ірина, Дмитеркова, Кудрикова, Матковська, Залізняка, Пелліхова, Каштанюківна, Льошкова, Ольга Левицька. — Сидять: п. п. Громницька, Демчишин, Левицька, Карановичева, Новотна, Трильовська, Кисілевська.

наші приятелі старалися представити як прихильників Росії, коли над нашими селами висіло марево мадярських шибениць а сотки української інтелігенції поневірялися в тюрмах і концентраційних таборах. Однак на ділі Комітет мав більш суспільний чим гуманітарний характер і завданням його було в першу чергу ширити національну свідомість між українцями і пропаганду української справи між чужими.

Майже ціла Галичина опинилася в руках москалів, в Карпатах велися завзяті бої і до Відня надходили день у день довжезні поїзди з раненими на фронті вояками, між якими чимало було наших Січових Стрільців і жовнірів. Пізніше привозили багато наших ранених людей з тяжкого і затяжного італійського фронту.

Не лише школи, приватні палати і віллі перемінялися в військові шпиталі — на периферіях Відня вирости цілі баракові оселі.

Вступ до шпиталів був заборонений, члени Комітету могли приходити туди на підставі спеціальних легітимацій. Завданням нас, жінок, що працювали в Комітеті було, мати в евіденції всі шпиталі, відвідувати там земляків, роздавати укр. лектуру (Діло, Вістник Визволення України, молитовники, брошури), несвідомих почувати, щоб шанували свою національну гідність і не

Левицька, Трильовська; зі старших — Стефановичева, Демчишинівна (дуже обовязкова секретарка), Громницька, Бордунівна, Дольницькі, Гіжовська і багато інших; члени Комітету дуже змінювалися — одні повертали до Галичини в звільнені околиці, інші прибували до Відня з інших міст Австрії.

До Відня привозили здебільшого тяжче ранених, що потребували довшого лікування. Між ними були й укр. Січові Стрільці. Їх окружав Комітет спеціальною дбайливістю та опікою.

В шпиталях, де було постійно більше українців улажнувано концерти Т. Шевченка, нераз непересічної артистичної вартости, яким прислухувалися також сотні чужинців — з управи шпиталю та пацієнтів.

У Відні формувалися нові сотні У. С. С. Для них улажнував Комітет прощальні вечорі, дарував відзнаки і прапори — тоді ще з львом, а не тризубом. Для стрільців у полі висилав Комітет святочні дарунки і спеціально для них видавані календарці та листівки роботи О. Кульчицької. А тим що були в Відні влаштовували традиційні українські свят-вечорі та свячене.

Гостив Комітет у себе і Олену Степанівну поки не попала в полон, і Софію Галечко.

Може комусь така праця видаватися тепер дріб-

М. Глущенко З оповідання «Мертві душі» Гоголя

ним сентименталізмом — тоді в обставинах емігрантського життя і відірваних, неповних вісток з рідного краю — та робота була не лише потребою душі українського жіноцтва, але і потребою хвилі.

Для виздоровців, що не йшли ще на фронт, або ставали інвалідами, уряджувано школи та читальні. Чимало ідейної, повної самовідречення праці вложила в цю справу покійна Ольга Левицька.

Вела вона постійні правильні курси української грамоти і історії в великому військовому шпиталі на Гринцігу, що мав 4—5 тисяч ранених, а між ними всього півтора сотні українців. Постійно вела вона освітню працю між українцями в таборі інвалідів в одинадцятій околиці, де безрукі та безногі каліки вчилися по-слугувувати і працювати протезами.

Для інвалідів та виздоровців, що могли самі ходити уладив Комітет, а вірніше кажучи Ольга Левицька читальню й бібліотеку, де щоденно кілька годин визичала книжки, пильно слідкуючи за добром відповідної лектури.

Приходилося їй також вести широку кореспонденцію та полагоджувати масу справ для жовнів і їх родин, що перебували на фронтах чи по шпиталях в інших містах та засипали Комітет своїми проханнями допомогти їй поради.

Повна посвята і любові для свого народу радо і свідомо виконувала всяку — хочби чорну і дрібну роботу в переконанні, що праця над національним освідомленням і культурним піднесенням одиниць це праця для цілого народу.

О. З.

МИКОЛА ГЛУЩЕНКО

В Венеції, підчас повного розквіту малярства, коли панував особливий культ мистецтва і мистців — модельками славних малярів були дами з високої аристократії. Це було можливе тільки тоді. Тепер маляр по більшій частині мусить вдоволитися тільки платними модельками, які заробляють позуванням на свій щоденний хліб. На великодушний жест позувати маляреві — щоб дати йому почин до творчості, — щоб увести його в натхнення — рідко хто з нинішніх жінок здобудеться. Зрештою малярами тепер не одушевляються. Тепер захоплюються — спортсменами. Через те мрії малярів про ідеальні моделі — не здійснюються. Часами криються прегарні лінії тіла під одягом, але раз на все недоступні маляреві.

Кожному мимовільно на думку насувається фільм Маскарада. Виведено там правдиву подію з колишнього Відня, в якій маляр Резнічек грав велику роль. Дивним дивом довелося сконстатувати дамі з товариства, яка з цікавості зайшла в малярську робітню, що там нічого особливого не діється, що там попросту працюється. Маляр дискретно відвернувся, коли дама, що йому позувала, стала вбиратися. Тому дехто з нас був би дійсно розчарований, коли би побачив справжню малярську робітню, що не має нічого спільного з чаром романтики, — яким її овіяли.

В українських малярів справа модельки особливо болюча. Ділянка акту майже зовсім занедбана, — все через брак гроша, — через неспроможність заплатити модельку. Портрети ще не перевелися — це не тільки не компромітує — це навіть підлегує жіночому самолюбству — що, мовляв, малював її портрет той або той, уже знаний маляр.

Один із щасливців, що може похвалитись прекрасними модельками, що живе в середовищі де не можна не мати моделей — це Микола Глущенко. В творчості його — жінка грає неабияку роль. Подивляти треба з якою справжньою мистецькою майстерністю скоплює красу жіночого тіла, як добре опановує рух, як чудово передає чар наготи й півнаготі. Акти й півакти — як їх бачить Глущенко — поправду дещо незвичні нам. В них пробивається дух Парижа — сміливість вислову малярських думок.

А однак не в актах і півактах справжня мистецька вартість творів Глущенко. Правдива краса жіночої ніжності, тендітної крихкості, слабкості, того всього, що зовемо «вічно жіночим» — криється в гоголівських типах Глущенко. Стрункі пані з осячим станом, в широких сукнях, схожих на нинішні, з гордо піднесеною голівкою, справжні дами-аристократки. Майже інтернаціональні — мають вони щось особливого, українського. Типи старушок, хитрих і підступних, з загадкою усмішкою на обличчю. Чи вони не чудові своїм старечим чаром?!

Особливо гарно відтворені гоголівські постаті в красках (так на виставці не було). Коліри ніжні, ясні, невловимо-свіжі лишують слід безпосередності і соняшної радості в людській душі. Рисунок точний — до найдавшого йдучи подробиць викінчений. Рідко коли трапляється, щоби література й мистецтво — так тісно злилися зі собою, творили таку тонку нерозривну цілість. Це дійсно дивно глядіти на представлених типів і пізнавати — це той і онтой — з оповідання «Мертві душі».

Питома — характеристична черта всіх творів Глущенко — це є їх життєрадісність. І пейзажі його наче надихані веселим усміхом. Це життєве вдовілля, трохи дивує нас, українців — звиклих до меланхолійності, задуми, все чимось зажурених — але воно вносить безпосередню легкість в нашу душу і від того стає добре дивитися на твори Глущенко. Вони тимбільше вартісні для нас, що так притакують життю. Це рідкість у теперішніх похмурих часах. Хоча Глущенко живе в Парижі і мабуть там прекрасно почув ється — він все таки не перестав бути українцем. Цього доказом, що його твори все знаходяться на відповідних українських виставках. Цього доказом — тісний листовний контакт з товаришами по фаху в краю.

Українське малярство здобуло собі чільне місце на всевітній мистецькій арені. А один із тих, — що репрезентує його гідно перед світом — це Микола Глущенко.

Меланія Нижанківська.

Серед зимової метелиці
приємна нам затишна хата!
Лише тоді, коли при-
красимо її КИЛИМОМ

ХАМУЛИ

Станиславів, Сапїжинська 17
Львів, вул. Рутовського ч. 1

Й. ШРАЙБЕР

ЛьВІВ, ГЕТМАНСЬКА 6. Тел. 13-05 і 95-59.

порукає по фабричних цінах: горсети, нагрудники, червні паси, гумові панчохи та пропуклинові бандажі.

ХАТНЄ БУДІВНИЦТВО

ЦЕНТРАЛЬНА УКРАЇНА.

Полтавська хата (за В. Щербаківським).

ні й у середині обмазані глиною і білені. Але коли на Київщині й загалом на цілому Правобережжі й у Галичині солом'яні дахи мають виступаючий гребінь і т. зв. остріжки по ребрах схилів стріхи, то на Полтавщині стріха завжди гладка, «чесана», себто снопи укладаються колосками вниз, навіть на ребрах даху. Крім того на Полтавщині й почасти на Слобожанщині в новіших хатах є віконниці знадвору, іноді розмальовані в різні орнаменти. Полтавський тип хати зустрічаємо також на Харківщині й у північній Катеринославщині. В південних повітах Чернігівщини полтавський тип хати має ту різницю, що тут кладуть високі, тонкі дерев'яні комини. Ще далі на півночі замість білених, з'являються жовті, глиняні, а дах покритий драницею. На Херсонщині й південному Запоріжжі, куди переселилося багато селян із правого берега Дніпра, панують хати київського типу. Знову на південній Херсонщині переважає тип південно-української хати, дуже часто з ганками та підстрішшям на кольонках уздовж цілої чільної стіни хати. Цей самий тип, разом зі зміненим київським типом хати, панує і на цілій Кубанщині. На Волині, у південних повітах хати нагадують київські, але чим далі на північ, зникають остріжки й з'являються дахи перекриті драницею і навіть двохсхильні, білорусько-польського типу. Натомість на північно-східному етнографічному кордоні суто-український тип хати закінчується зовсім точно на московській границі.

Стара хата зпід Харкова (за С. Таранущенком).

Крім лісової полоси, загальний тип української хати є цілковито устійнений і спільний для всіх найдальших частин українських земель, а якщо й зустрічаються деякі відміни, то тільки в деталях, які не міняють загального вигляду будови. Українська хата в уяві своїх і чужих має багато привабливих рис мальовничості й затишності. Серед садків і квітів визирає гладко обмазаний і чисто побілений будиночок із зачесаною і підстриженою солом'яною стріхою. Загальні маси будови скомпоновані з великим почуттям пропорції, а окремі форми й деталі не порушують загальної гармонії. Сильно напушена стріха дає глибокі й сильні тіні, які на тлі синявої побілки дають різні відтінки синього й фіолетного кольору, що контрастує з гаряче-жовтою або брунатною краскою стріхи. Цю кольористичну скалю не рідко підсилює розмальовування стін по призьбі, навколо листів дверей і вікон та нарешті орнаментальним розписом над вікнами й попід стріхою.

Не менше усталений і цілковито однаковий на цій Україні внутрішній вигляд і розположення хати. Тут усі частини, входи, освітлення, меблі й прикраси підпорядковані побутовим, коженденним потребам праці

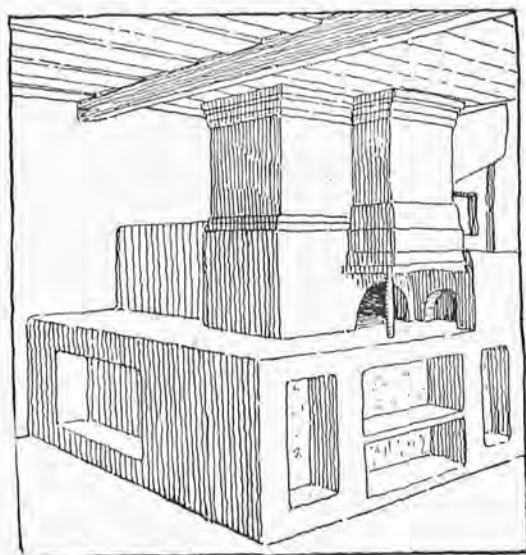
й відпочинку, нема тут нічого зайвого й непотрібного. Коли входимо до хати з півдня до сіней, то з одного боку маємо комору, а з другого хату або з двох боків сіней хати — «правичку й лівичку». Коли хата буде з правого боку, то при вході до неї — з лівого боку (в північно-східному куті) буде піч, з правого від входу мисник з начинням. У протилежному (північно-західному куті) стоїть ліжко й нарешті в південно-західному куті буде стіл із лавицями, а над ними образи (малюнки на дереві, дереворити, малюнки на шклі). У середині хати, так само як і назовні, незвичайна чистота й порядок, а різні прикраси та малюнки ще більше підсилюють

«Сипанець» у Вапenniку на Маковиці.

красу житла. Велику увагу присвячують передовсім печі, що нерідко має дуже інтересну й вибагливу форму, де сполучено в одну цілість функціоналізм (пристосованість до практичних потреб), простота й краса. Велике багатство форм із різними полочками, «запичками», «печурками», «підприпичками» і заглибинами, мають печі

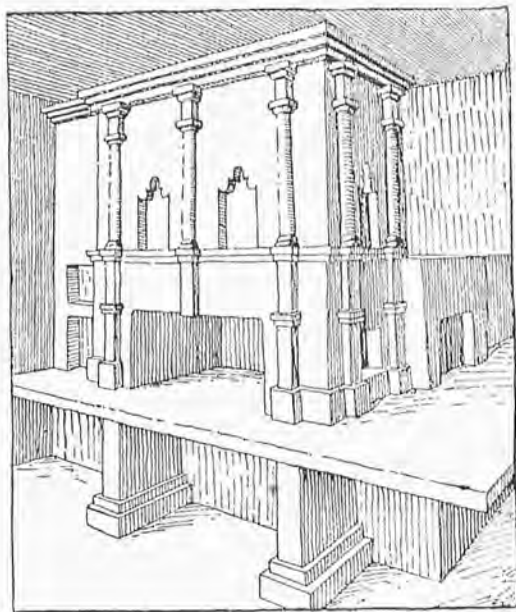
на Київщині й Слобожанщині, Запоріжжі, Поділлі та Полтавщині. Тут уже в більшій мірі відбивалися впливи світових стилів від готики до ампіру. Стіни, а часами стелю хати білять, долівку змазують жовтою глиною, та коли долівка з дощок, то мастять жовтавою краскою (з цибулі). Іноді одвірки й віконні рами в середині й назовні обводять колірними розводами й взорами, нерідко й різьблять геометричною орнаментикою. Так само різьблять і меблі: ліжко, стіл, скриню, лавки й мисник. На останньому розставлена краща поливана посуда з колірною орнаментикою. Ліжко застелене посмугованою веретою, а то й килимом, стіл орнаментованою скатертю, лавиці — налавниками. Над образами, а часом і над вікнами нерідко бачимо вишивані й ткани рушники. Внутрішнє прибрання хати доповнює розмальовування стін і печі різноколіровою орнаментикою, витинками й штучними квітами. Все це дає незвичайне

Піч із Київщини (Бердичівський повіт).

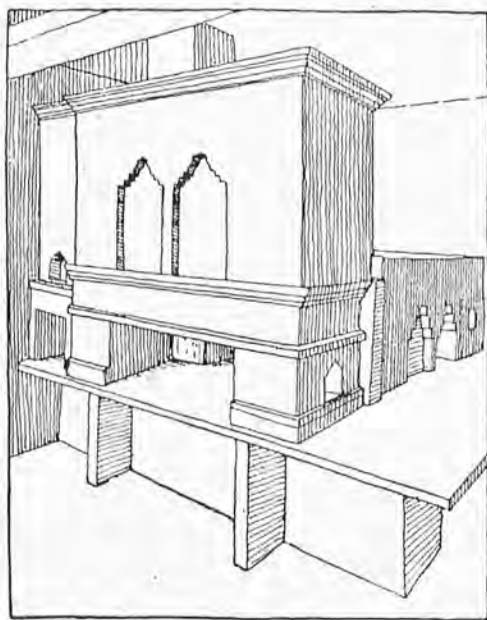
багатство мистецьких зразків, яких огляд зробимо пізніше при відповідних розділах про вироби з дерева, глини (кераміки), паперу та ін.

Тут спинимося лише коротко над розписом хат, тому що це галузь малярства, тісно зв'язана з са-

Піч із Запоріжжя.

мим хатнім будівництвом. Досі зібрані та опубліковані лише матеріали з Поділля (головно з Кам'янецьчини), Уманщини, Білоцерківщини й Запоріжжя, але й вони дають незвичайне багатство цієї галузі селянського ми-

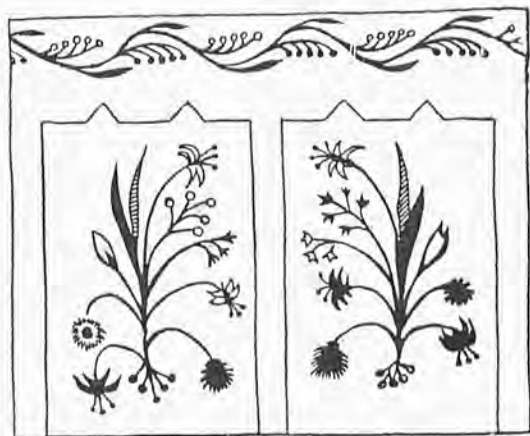
Піч із Запоріжжя.

стецтва, яким займаються головно дівчата й молодіці. Розмальовують переважно середину хати, в меншій мірі назовні, а також різні господарські будівлі — сто-доли, хліви, шопи, курники, комори — переважно з боку вулиці. В середині хати розмальовують головним чином піч, також одвірки, стелю, сволоки, вільні місця стін, а навіть іноді підлогу. Фарб звичайно вживали природних, власного виробу, як жовта й червона глина, крейда, сажа, попіл, сік рослин і овочів, які розводять просто водою або молоком, яйцями; лише в новіших часах почали вживати хемічних анілінових красок. Мальовила на стінах хати, що мають привабити око прохожого та

створити життя господарів більш приємним і радісним, виконують жінки з великою любов'ю, вкладаючи до того багато праці та дбайливості. Рисунки виконують переважно з вільної руки, рідше паперовими трафаретами або штампками (переважно для зірок, квіток, розеток), зробленими з картоплі, буряка чи моркви.

Орнамент розписів незвичайно різноманітний, але завжди стилізований, схематичний, що йде за принципом декоративності, а не природності форм. З окремих мотивів переважають рослинні геометризovanі елементи, рідше т. зв. технічний абстрактний орнамент: птиці (курки, півники, пави, кавки, зозуля), звірі (пес, коні, риби), й дуже рідко людські фігури.

Розписи хат на Україні поширені на Правобережжі, головно на Поділлі, Київщині, Бессарабії і Буковині, а в меншій мірі в Галичині. На Лівобережжі головно на Запоріжжі. В інших частинах України стрічаємо

Розпис печі.

його рідко, крім деяких околиць Слобожанщини й Вороніжчини. В сусідніх до України краях зовсім немає розписів. Рідкі вони на Білорусі й Польщі, дуже поширені на Словаччині, в Румунії, відомі також на Балкані. На Поділлі й Київщині орнамент розписів має чіткі, графічно-викінчені форми з гармонійною шкалою барв. Поруч із геометричними мотивами зикзаковатих і хвилястих ліній, безконечних стрічок, зірок поширені різні мотиви віночків, гілок, вазонків. На Запоріжжі панують майже виключно рослинні мотиви, а якщо зустрічаємо й геометричні фігури, то лише для розбивки цілої площі рисунку на окремі частини. Тут рисунок більш скомплікований, рослинність рясна, виконання більш бравурне, розмашисте та більш імпресіоністичне, що наближує Запоріжжя до словацьких розписів. Поруч із вільною творчістю, що властива настінному малюванню, зустрічаємо на Поділлі й Запоріжжі наслідування орнаментів тапет, писанок, кахоль і цілі розкішні композиції килимів, мальованих коло ліжок.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

Модерні бібліотечні шафи

Книжки — це підступні приятелі. Спершу зявляться в вас одна-дві, пізніше ще десять позичите дві, а згодом дивися, їх уже спора громадка. Треба їм придумати пристановище. Бо хоча Карло Чапек каже, що гарні бібліотеки мають не власники книжок, а їхні приятелі (що ці книжки позичають), то всеж таки мусять вони мати в помешканні своє місце.

Бібліотечна шафа звичайно буває достосована до оточення в красці та матеріалі. Тому про це нема що говорити. Цікавіше вже побалакати про форму бібліотечної шафи, що значно змінила свій вигляд.

Сучасні бібліотечні шафи це здебільшого полиці, що спочивають на основній замкненій скрині. Скриня має внутрі теж полиці та засувні двері або просто засувки (шухляди). Це місце на журнали. На полицях вміщаються книжки, звернувшись гарними хребтами до глядача.

Книжки мають бути видні; на цьому становищі стоять усі їхні любителі. Замкнена книжка відчувається, кажуть. А так, коли

бачимо раз-у-раз її колірні хребти, вона входить якось у атмосферу кімнати.

Оцей перегляд вимагає також плоских полиць, у яких вміщався б лише один ряд книжок. Їх легше таким способом удержати в чистоті. Ох та чистота! Оце головний аргумент проти відкритих бібліотечних шаф, на які раз-у-раз насядають і порохи. Дехто помагає собі великими шклянними шибками. Але це вже нехай господині рішають, що легше: чи стерти порохи з книжок, чи мити й виликувати гладку шклянну плиту.

Бібліотечні шафи роблять тепер «на виріст». Себто шафу виконують так, щоб до неї можна долучити другу. Бо книжки множаться неймовірно швидко. І коли хочемо мати їх у порядку, переглядно, не можемо навалювати одні на другі.

На світліні бачимо мініатюрну бібліотечну шафу. Вона може послужити пристановищем для початку бібліотеки, або підручної, в якій зберігаємо потрібні нам що хвилі книжки. Біля неї умістити вигідне крісло й затишну лампу і маємо вже привітний до читання кут.

Л. Б.

Прага. Чеські жіночі організації обходять урочисто шістьдесятиліття сенаторки Ф. Пламínкoвoї. Вона предсідниця Жіночої Народної Ради. Рівночасно з роковинами уродин обходить також сороклітній ювілей своєї громадянської роботи, тому, що вже молоденькою вчителькою почала брати в ній активну участь. Її заслуги для рівноправності чеської жінки — величезні. Перед війною оснувала Жіночий Чеський Клуб, її стараннями засновано Комітет для борби за жіноче виборче право. По перевороті працювала зразу в празькому самоврядуванні, а пізніше вибрано її першою посолкою до сойму, пізніше першою сенаторкою до сенату. Однак центром її зацікавлення являється Жіноча Народна Рада, яку вона провадить від ряду літ.

Жаль що не можемо подати світлина цієї невтомної, і по-мimo її літ, напричуд молододі жінки.

Лондон. На цьогорічну виставку Королівської Академії Наук прийнято між іншими і дві різьби артистки Гаріет Бенсу. Показалося пізніше, що Гаріет працювала як господиня й кухарка в одному лондонському домі, а тільки в вільних хвилях від роботи в кухні, місила для відміни глину й ліпила з неї постаті і предмети. Зацікавлення нею і її різьбами зросло. Знавці дивувалися її вишколенню та культурі її різьб. Але коли побалакали з нею й розпитали тут і там, почули, що Гаріет, хоч кухарка — походить із інтелігентної родини і перейшла вже поважний мистецький вишкіл. Через важкі матеріальні обставини була приневолена покинути мистецтво й підшукати собі більш дохідне заняття. Тому, що змалку любила зарити й навчилася цього від своєї мами, прийняла добре платню посаду кухарки в одній лондонській сім'ї. Мабуть не сподівалася, що саме її кухарське заняття принесе славу її різьбам, які до того часу не звертали на себе увагу знавців.

Подібний випадок трапився в Будапешті. Тільки що головною дієюю особою тут не перелицьована, а дійсна фабрична робітниця, Марта Гергелі.

У вільних хвилях Марта пише. Описує все те, що діється кругом неї — розмови товаришок, їх життєві невдачі й радості, їх кохання й горе. І все це з такою безпосередністю й теплотою, що коли прочитую товаришкам написані розділи — вони одушев-

лені. Просять її далі писати. Марта пише, маючи таку вдячну публіку. І вкінці зважується показати написане якомусь видавцеві, що зараз же береться видати книжку.

Звідси починається слава. Марту «відкрили». Про неї заговорила преса й критики. А вкінці признали торічну літературну нагороду молодій 20літній дівчині.

Берлін. В Німеччині, по-мimo відродження-чотирьох К (Kinder, Küche, Kleider, Kirche) вишукують усе нові звання жіночі. Видно не так то легко вертати назад до домашнього вогнища! Здається, що власне оце домашнє вогнище вимагає все більше фахової підготовки. Бо тепер повстали в Берліні мешканево-господарські дорадниці.

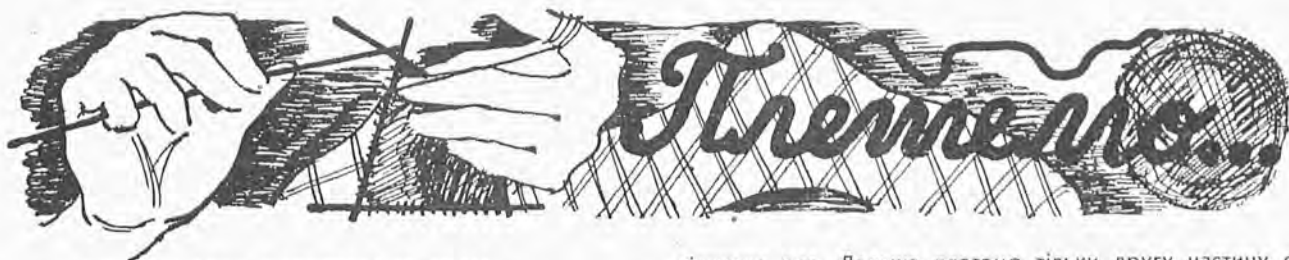
З їх допомоги користають передовсім молоді подружжя, що закладають собі кубелечко. Вона радить при вишукуванні помешкання, закупі меблів і посуду, при влаштуванні хати.

Коли вже це все зроблене, впроваджує в рух господарство, підучує служницю, радить молодій господині при господарських закупках.

Оці господарські дорадниці знаходять багато заняття. Користають із їхніх услуг ті подружжя, де пані працює поза домом, хворіє, або з інших причин не може зайнятися домом. Особливо добре припадають при перепровадженні.

У нас оці дорадниці не мали би ще належного розуміння. Господині полагоджують ці справи самі, думаючи, що господарство це річ, яка не вимагає особливо фахового знання. Ну, й полагоджують це по своєму, раз краще, раз гірше.

Однак й нам варто пригадати над тим чи не заснувати в Львові таку господарсько-дорадчу станицю. Скільки, знаємо, львівських пань заходить нераз до Редакції, спитати про таке чи інше джерело купна! А вже ті що приїздить із провінції, раз чи двічі до року по закупна, стають часом зовсім безрадні! Крамниця, яку вони знали давніше, збанкрутувала, ремісник десь перенісся, а хто скоро порадить нового? Час дорогий, бо велике місто коштує! Треба купити скоро, дешево й модно, ось заковика!

ЛІТНЯ БЛЮЗКА З КРУГЛИМ ВИРІЗОМ

Матеріал: вовна «Трикутник у Колі», «Кот» або «Міміза» у скількості 10 дека. Дроти ч. 2 і 3 та гачок ч. 3.

Стіби: 1. Звичайна стяганка. Перший ряд іде одно очко прямо, друге навиворіть. В дальших рядах прямі плетемо прямо, ліві навиворіть. Фіг. 1 і 2 — це ажурний стіб блюзки, який плетемо

після рисунку. Тут подані тільки паристі ряди по правій стороні роботи, паристі ряди по лівій стороні плетемо навиворіть. Кожний значок представляє одно очко. Частина wzору відділена подвійною лінією — це значить один мотив wzору, який дальше повторюємо.

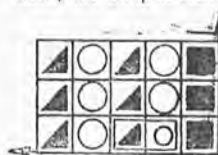
Плечі: Фіг. 3. Значаємо з долини. Плетемо 20 до 30 рядків стяганкою на дротах ч. 2. Потім на дротах ч. 3 плетемо після фіг. 2 аж до рамени. Тут закінчуємо всі очка гачком.

Перід: Фіг. 4. Значаємо з долини. Плетемо дротами ч. 2 і 3 так само як плечі до височини пахи. Тут викінчуємо гачком на початку ряду 10 очок, потім докінчуємо ряд і зпочатку слідуєчого ряду викінчуємо знов 10 очок. Дальше плетемо, здіймаючи по одному очку зпочатку і з кінця кожного ряду, доки не лишиться нам на дроті стільки очок, як було в послідному ряду на плечах. Плетемо далі рівно, а 5 см. нижче рамени починаємо формувати круглий виріз.

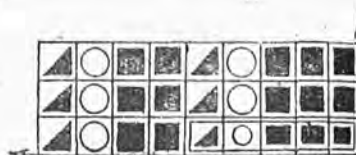
Виріз: Перероблюємо ряд аж до шестого очка перед серединою переду. Потім викінчуємо гачком дванадцять очок і до-

кінчуємо ряд. Дальше плетемо тільки другу частину очок, здіймаючи по одному очку зпочатку і зкінця рядів від краю до середини роботи. Коли нам лишиться на дроті стільки очок, скільки є потрібно на ширину рамени, плетемо ще кілька рядів рівно, так щоби перід був на 3 см. довший від плечей. Тоді викінчуємо всі очка на рамени. Тепер плетемо друге рамя. Зшиваємо перід і плечі.

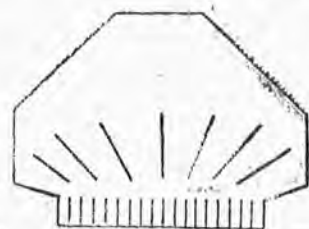
Рукавці: Фіг. 5. Значаємо згори на 16 очок, плетемо стібом (фіг. 1) дротами ч. 3, додаючи на початку й на кінці кожного ряду по одному очку. Коли обвід заокруглення рукава є на 10 см. більший, як викрій пахи, перестаємо додавати очка й плетемо дальше

фіг. 1.

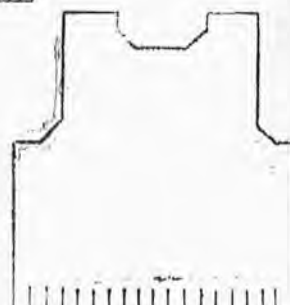
фіг. 2.

фіг. 5

фіг. 3.

фіг. 4.

рівно на довжину 16 см. Тепер здіймаємо стільки очок, щоби ширину рукава рівналася обводі руки, змінюємо дроти на ч. 2 і плетемо стяганкою 10 рядів. Готові рукави зшиваємо і всаджаємо до пахи.

Шалик: Плетемо дротами ч. 3 з тієї самої вовни, що й sweater, тільки в красці білій. Значаємо 26 очок і плетемо як фіг. 1 на довжину 80—90 см. Прикріплюємо його до блюзки листвами, зробленими стібом фіг. 2 на 10 очок. Оці листви пришиваємо до вирізу блюзки й викінчуємо перловими гудзиками.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“

АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО

ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20—22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

Це неначе зовсім нова частина гардероби. Сучасна рукавичка це не ота скромна її посестра зперед п'яти літ, що мала практично берегти руку від холоду й пороку — тепер це зовсім самостійна істота.

Вона змінється разом із сезоном. Так як її посестра — сукня, чи капелюх. Своєю красою, формою чи викінченням може піднести або притягнути туалет. А головне, що — чарівна. Хто з нас може остоятися проти спокуси розкішного середньовічного маншету?

Весняний сезон внесе в ту ділянку багато новостей, так і в добір матеріалу, як і в самій формі рукавички.

З хаосу моделей у зимовому сезоні, дуже часто пересадних і неестетичних у формі, вибиваються простіші й благородні лінії. Висотою рукавичка не сягає вище 26 см. Крій теж упрощений. У весняній рукавичці не буде клинів ні вставок. Зате вона затрачує характер масовості, а розвивається більше по лінії індивідуальних уподобань. Воно тим лекше, що найбільше поширена тепер рукавичка ручно шита, де її власниця може сама приміняти свою фантазію та власний смак.

Прикраси цього сезону скромніші. В тяжких матеріалах велике примінення знайдуть спряжки та різнорідні замочки. Гудзики, обтягнені шкірою тої самої краски або відповідною контрастовою. В тонших матеріалах ефектовну прикрасу становлять фальбанки, морщення, ажурні а навіть барвна інкрустація, наприклад на яснозеленому тлі чорні листочки, на гороховому тлі пастелеві червоні орнаменти.

Часто стрінемо також сполуки лискучої шкіри з матовою. Спід і верх рукавички будуть виконані з різних красок, при чому спід буде темніший а верх ясніший.

З матеріалів, уживаних на рукавиці, на перший плян виступають дуже різнорідні шкіри. Побіч оригінальних рессарів (шкіра диких бразилійських свиней), які все ще не виходять з ужитку, носитимуть шкіри ягнят, кізлові й баранячі. Із тих, на жіночу рукавичку найкраще надається шкіра з ягнят. Панове виберуть завжди шкіру кізлову в красках природній або попелястій з наколенням, що імітує шкіру «пеккарів», або й без нього.

Слід зазначити, що з усіх імітацій «пеккарів» заслуговують на окрему увагу французькі шкіри виправи фабрики в Millau*, яка опатентувала новий рід наколювання, т. зв. Care-Kid. З усіх відомих досі імітацій вона найкраще імітує «пеккарів».

З красок передбачуємо в весняному сезоні краску природню, білу, ясно і темносіру і темносиню. Оця послідна знайде велике примінення при плащах і костюмах. До брунатних, чорних і темносиніх суконь підходять лагідні контрасти, як шкіра пастелево-червона або попелясто-зелена, т. зв. gris-vert.

Зпоміж замшів, які завжди знайдуть своїх прихильників у крузі елегантних пань, найбільше вибивається замш сатиновий, уживаний тепер на балеви рукавичку.

Отже про весняну рукавичку мусимо вже думати, хоч-не-хоч. Може попробуємо зладити собі її самі?

Хочемо піти назустріч зручним жіночим рукам та почати з весною рукавичницький курс у нашому часописі. В черговому числі подамо засадничі уваги щодо шиття рукавичок та рисунок форми. Просимо підготувати фантазію і матеріал!

*) Заступництво у Львові: «Центроскір», ул. Голуба 8.

ВОЛІЧКА

наймодніші новинки в ділянці волічок та останні журнали — поручає

„ДІМ ВОЛІЧКИ“
Львів, вулиця Сикетуська ч. 3

Безплатна наука на місці.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК.

Чоловік: Ти вже не лікуєшся в тої лікарки?

Жінка: Ні! Подумай собі, вона остерігає мене, щоби я не денервувалася, а приходять до мене кожного разу в новій сукні! Молоде подружжя.

Чоловік: Люба моя, чому в цій лакомиці надивав я лущину з яйця?

Жінка (затривожена): Я тому не винна, коханий. У приписі було написано: «чотири цілі яйця»...

Ми привитали її в нашій читальні дня 12. ц. м. Знову зібралися всі члени. Жінка — подорожниця! Хіба це не цікаво? Як вона виглядає, коли зважується на далекі подорожі й небезпечні пригоди?

Ну, й ми здивувалися. Коли по перших словах привітання, що їх сказала Л. Бурачинська, заблисли в очах сміливої подорожниці — сльози.

«Напевне вам видаватиметься дивним оте моє зворушення», сказала Софія Яблонська, відповідаючи. «Здається, що людина була, яка переходить ріжні пригоди й небезпеки, не повинна так легко піддаватися вражінню. Щож, коли це вражіння надто сильне! Не повірите, як нас, приїзжих із далекої чужини зворушує кожний прояв нашого життя, кожне тепле слово з наших уст. Он, я бачу українську вишивку, — бесідниця стянула по серветку, що лежала на столі — і мені хочеться плакати від зворушення, коли дивлюся на ці складні стіби, що їх виводила наша рука».

По цих простих, щирих словах геть зникла віддаль, що завжди ділить бесідницю від аудиторії. Оця невеличка сльоза, що заблисла на її чорних віях, неначе наблизилася нас до себе. Здавалося, що пропала вже та невтомна подорожниця, а сидить перед нами — жінка, що зворушується, плаче, сміється, розказує, як і ми, подібно.

Тому й ледви вичекали ми, що Софія Яблонська прочитала нам нарис — один епізод із далеких країв —, коли вже й засипали її ріжними питаннями. Цікаво було передовсім почути, в який спосіб пощастило їй потрапити на Дальний Схід та яке було там її заняття. Ми почули про фільмову експедицію, що виїзжала до французьких кольоній і забрала її з собою як зручного кіно-оператора. На місці вже, скінчивши роботу, вона «усамостійнилась», себто стала крутити для місцевих фільмових компаній короткометражні фільми з життя ту-бильців.

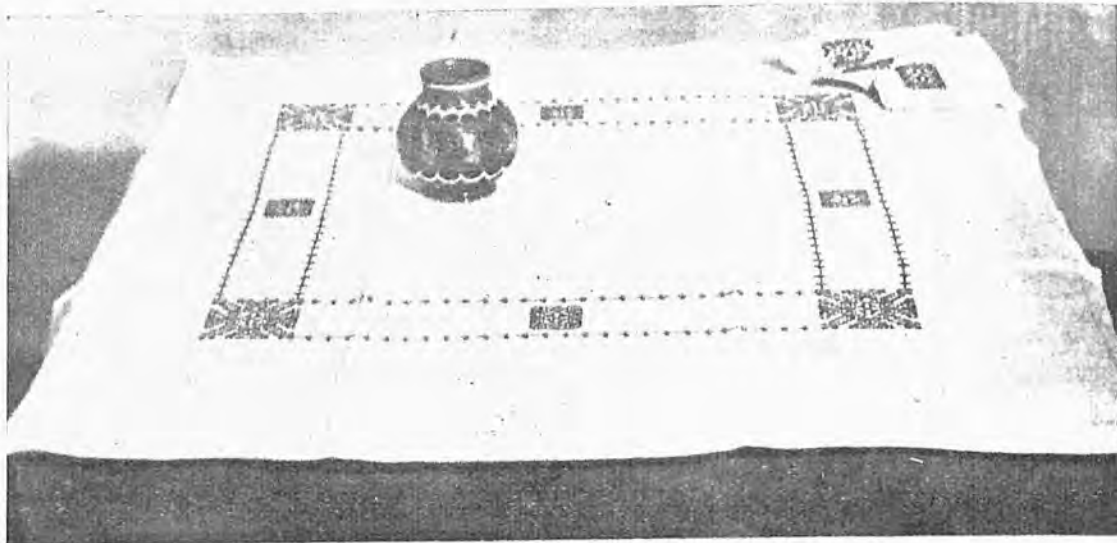
Ми побачили світліни, розкішні, великі. Почули подих Азії, великої, загадочної, жорстокої.

Пізно увечорі закінчилася гутірка. Софія Яблонська обіцяла розказати все обширніше на своєму відчиті, що відбудеться заходом Т-ва Письменників і Журналістів, дня 24. ц. м.

Л. Б.

Зимові вечори це найкраща пора для ручних робіт. Коли в хаті тепло й затишно, нема кращої розривки як малювання розкішних народніх узорів голкою. Лютий і березень, це місяці коли ми повинні придбати щось для прикраси нашої хати. Обруси, настільники, рушники, подушки, чи занавіси це відповідні роботи на ці місяці. У другій половині березня, вже мусимо думати про прикраси весняного одягу для нас та наших дітей. Бо цього річний сезон заповідається під знаком льну і вишивки. Заграничні журнали приносять вже багато цікавих несподіванок в тій ділянці на весну. Тому всі вишиватимемо ще цього місяця скатерті, рушники чи обруси, залишаючи собі черговий місяць на вишивання суконок чи блюзюк. Кооператива «У. Н. М.» підготувала кілька зразкових проєктів примінюючи узори буковинські із І. кол. таблиці зорів за цей рік, яку саме долучуємо.

Ч. 1. Скатерть на стіл з 4 серветками. Величина 90×90 см., серветки 30×30. Матеріал тонке льняне полотно, біле або піскової краски (потрібно 90 см. матеріалу, широкого на

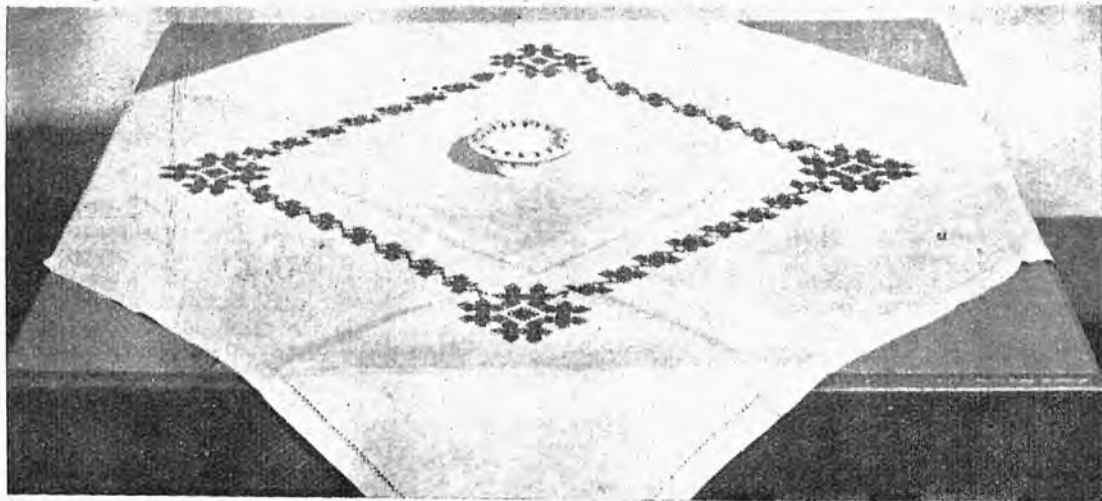
Ч. 1.

150 см. Можна теж ужити домашнього полотна, але тоді сервета буде значно менша (75×75 см.). Скатерть викінчена кругом циркою, у відступі 2 см. від краю. Відтак слідує взір (у відступі 12 см. від цирки) ч. 3 отриманий вузьким взірчиком ч. 6 (табл. І). По середині між великими квадратами приміщений узір ч. 11 із тої самої таблиці.

Взір виконаний півхрестиками та гладдю в красках: червоній, жовтій, зеленій, помаранчевій і чорній. Числа тих красок в нитках Ц. М. С. такі самі як при обрусі ч. 4.

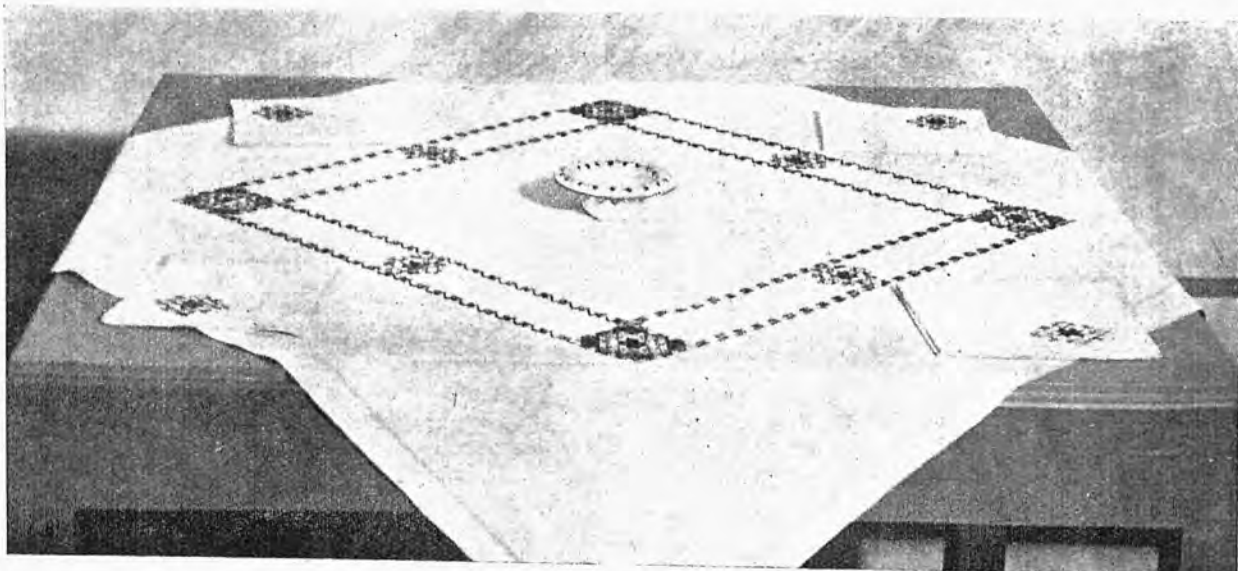
Льняне полотно біле до вишивання без канви в ширині 150 см. по 4.90 зл. за 1 м. (грубше), в ширині 160 см. по 6.50 за 1 м. (дрібніше), полотно кремове широкі на 155 см. в ціні 5.90 за 1 м. Домашні полотна широкі на 70 см. в ціні 1.40 зл., 1.60 зл. та 1.80 зл. за 1 м. можна замовляти в крамниці У. Н. М., Львів, Костюшка 1.

Ч. 2. Сервета на квадратний столик на жовтому льняному полотні (90 × 90 см.) прикрашена дуже оригінально зіставленим узором ч. 9. Взір цей виконаний хрестиками і півхрестиками в красках чорній, зеленій, жовтій, червоній та помаранчевій.

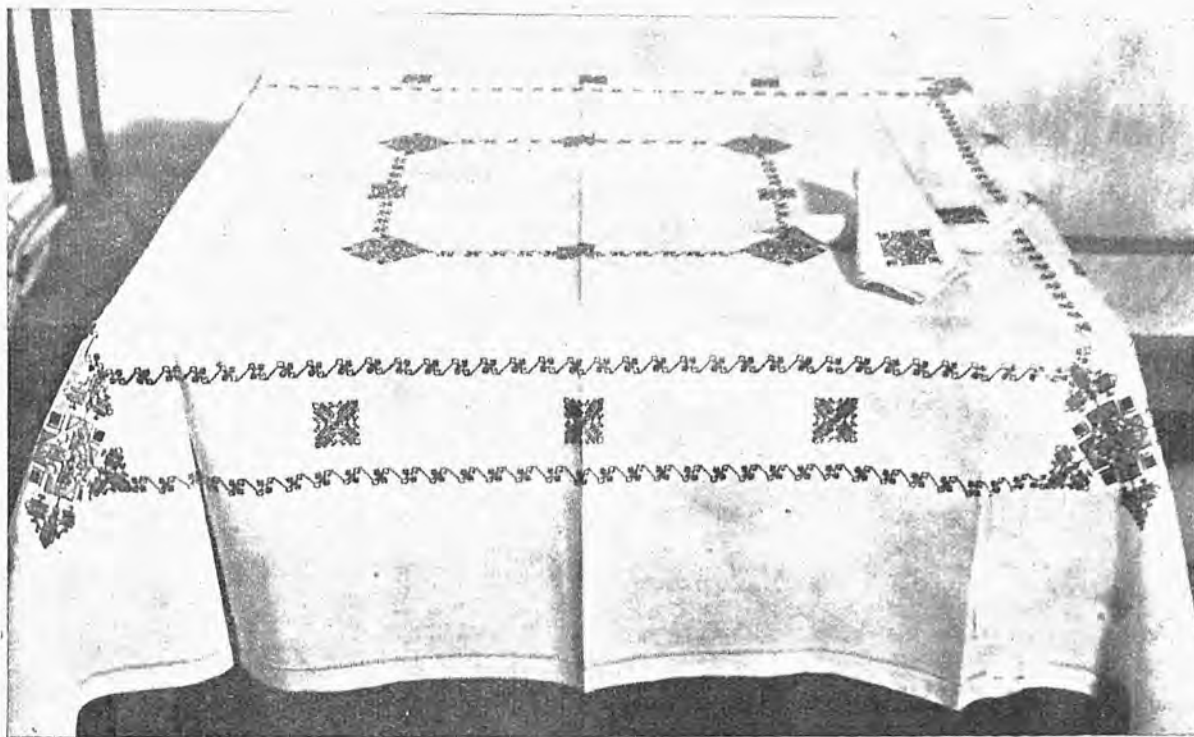

Ч. 2.

Ч. 3. Бріжовий комплект (сервета і 4 серветки) виміри 90 × 90 см., серветки 33 × 33 см. Комплект прикрашений буковинським узором в красках: червоній, жовтій, синій, зеленій і чорній. Квадратний мотив отриманий вузьким ніжним узірчиком — поміж ним розміщений мотив із більшого квадрату. Взір ручно рисований можна замовляти в «Н. Х.» за надісланням 1.— зл. в поштових значках,

Ч. 3.

Ч. 4.

Ч. 4. Підвечірковий обрус зі серветками величини: 150×150 см., льняне широке полотно краски білої або ясно кремової. Кругом у відступі 2 см. цирка, згодом у відступі 15 см. від берега розміщений узір ч. 1, табл. I. Наріжні великі мотиви получені вузьким узором, який можна до вподоби вибрати із табл. ч. I. Між великими квадратами а вузьким взірчиком розміщені ще менші мотиви, які є середушою частиною того самого узору ч. 1. Серветки викінчені кругом циркою (у відступі 1/2 см.) та прикрашені меншим мотивом із узору ч. 1. Взір виконаний хрестиками та півхрестиками. До вишивання уживаємо ниток Ц. М. С. у красках: червоній (ч. 716), жовтій (ч. 432), зеленій (ч. 793), цеглястій (ч. 709) і чорній.

Ч. 5. Декоративні рушнички для гостей. Одною із новинок, яка дуже радо приймається вже й на нашому ґрунті, це вишивані декоративні рушнички не так для буденного вжитку в хаті, як радше для гостей. Фактом є, що коли приїжджають до нас гості на короткий час у відвідини, ми повинні кожному із них послужити чистим рушничком. Особливо, коли гість задержується в нас коротко й лише хоче вмити руки від дорожнього пороку. Тоді нееконімічно є, подавати гостям великі рушники які щоденно уживаємо. До тої цілі надаються рушнички декоративні, з льняного полотна у вимірах 40×65 см. Подаємо кілька проєктів прикрашування таких рушничків. Примінені на декотрих із них узори ч.: 1, 2, 7, і 8 із табл. ч. I.

Ч. 5.

НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-S

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в пранню не пускають!

Ч. 5.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

поручав по найнижчих цінах

Р. Д Ж А Л А КОВДРИ, МАТЕРАЦИ
і ПОСТІЛЬ

Львів, вул. Хоружина ч. 5

ПЕРЕРАБЛЯЄ

ковдри по 4 зл.

матераци по 6 зл.

БАЛЬ ПРЕСИ

Часами небезпечно перереклямовувати. Баль преси був добре заповнений, але передбаченого переповнення не було. Пантофльова почта шумно заповідала туалети до шістьсот золотих — а громадянство не хотіло пускатися в конкуренцію. В дійсності жіночі убори, хочай пишні, не були люксові. Пані представлялися дуже корисно, товариство було гармонійно дібране.

Хороводом привіталися присутні зі совою. Пройшов хоровод спокійно — маєстатично — без зайвого замішання — під проводом Льоня Лепкого.

Балевий одяг мав одноцільний характер. Плавні, безпаскові принцески-сукні, великі трени, які тримали в руці, розпір на придолі, який позволяв бачити при танку гарні ніжки. В уборах панночок переважала краска біла — вносила вона свіжість і безпосередність на балеву салью. Молода, біла — в шовку і тюлю Стецюківна. Дві ніжно білі дівчини — Ціпановська і Чоліївна. Наче образочок старого Відня — Марта Колтунюківна. Зовсім на чорно цим разом — Кука Гвоздецька. Ніжножовта — Марія Чижович. Наче грецька антична постать — Ляля Федаківна. Мила дівчинка в червоній тафті — прізвище невідоме. З багатьох зелених суконь корисно вибивалися Лепкова і сестра, З пань мали дуже добірні, пишні туалети з оксамиту шафірової краски — п. Кміцикевич — і Марія Сокол. Поставна в чорному оксамиті — п. Доценкова. Дуже дистинговано-елегантна Іця Бонковська — в чорній тафті, білі плоскі квіти як убір голови. Ніжна біла сільветка — п. Вічковська. Ефективно з добрим смаком убрана Марта Рудницька. В стилевій сукні — репрезентативна Іванна Приймова. Дуже маєстатична, в чорному, з пелериною зі струсинних пер — Еля Олесницька. Годі відмітити й спостерегти в натовпі всіх, але треба сказати, що було багато тонкого смаку й удатного ефекту. Варто підчеркнути, що багато з цих креацій вийшло з робітні «Труду» зпід майстерних рук п. Елі Олесницької, що може сміло поставитися поруч найкращих чужих кравецьких сальонів. З чільних представників українського громадянства завважено (і цей образ тільки приблизний) з послів: Дмитра Левицького, Макарушку, Луцького, Целевича, Пеленського, Матчака. З музиків: Барвінського, Нижанківського, Лісовську, Рудницького, Шухевича, лянїста Савицького. Співачки Сокол і Приймову. З письменників: Левинського, Лужницького, Черняву, Яблонську. З журналістичного світу: Мудрого, Рудницьких, Голіана, Купчинського, Пашківського. З видавців: Таранька і Тиктора. З промислового світу: Авдиківич-Глинську, Скопляка, Левицького. З малярів: Ковжуна, Осінчука, Гординського. З лікарів: Дзеровича, Приймю, Лукяновича, Осінчука. Королевою балю вибрано Лялю Федаківну — її придворними князями: Наталку Галушинську (доньку Івана) і Марту Почапську. Доростаючими королівнами Марту Колтунюківну і Олю Стецюківну. По саях розвішено ряд вмілих карикатур Козака і Гординського. Теж проєкт на прикрасу деяких тортів (на

З нашого досвіду

Передплатниці з Долиниціни. Дуже жаліємо, що ви не подали свого прізвища, а то ми могли би вам листовно обширніше відповісти. Дякуємо за запропоновані взори й радо їх використаємо. Безумовно, що краще було би додавати таблицю до кожного числа, однак друк кольорових таблиць такий дорогий, що можна долучувати їх лише раз на квартал.

Дивуєтесь, чому ми перейшли на двотижневик? Правда, поодинокое число зменшилося, але воно приходить двічі в місяць! Двічі в місяць можете слідкувати за актуальними подіями, двічі в місяць читати повість, використовувати приписи. І це при давній

ціні! Очевидно, не думаємо зупинятися при цьому етапі, а розбудовувати наші числа сторінками й якісно.

На інші ваші запити трудно нам тут відповідати. Це зайняло би за багато місця. Може подасте свою адресу?

Ксені. При цій нагоді подамо вам також припис на прання, а не лише прасування вишиваних річей.

Роботи з сільського льняного полотна найкраще прати в миляних платках, або розвареному милі Центросоюзу. Перепрати раз у літньому миляному розчині, потім у теплій воді переполокати, а вкінці ще раз у змилній.

Викрутивши, повісити. Ще вогку добре перемаглювати. Потім прасувати з лівого боку гарячим залізком, витискаючи сильно вишивані місця.

ВСІ УЖИВАЄМО ПУДРІВ

жаль виконані не в «Фортуні» — та проєкт запрошень виконав Ковжун. Некоронованим королем карнавалу — через аклямацію — вибрано Зенка Пеленського. Баль преси лишив якнайкраще вражіння по собі. В годині осмії всі розійшлися остаточно домів. Навіть легке підхмілля деяких панів пройшло без інцидентів. На руки голови товариства письменників і журналістів Романа Купчинського складаємо подяку за цей чудовий вечір.

Меланія Нижанківська.

Кімнатні квіти

Пальму вважають несправедливо дуже вибагливою кімнатною квіткою. Правда, вона трошки більше вередує, як інші, але всеж таки доступна кожній господині, що має трохи систематики.

Місце вони люблять затишне. Не зносять протягів, перед якими треба їх берегти. Навіть у літі, виставляючи їх під голе небо, треба вибирати затишне місце в садку чи на веранді.

Сильного соняшного проміння також не терплять. Коли вони приміщені під соняшним вікном, треба його вполудне затінювати, при помочі легкої білої завіски чи бібулки. Але не спускати стори! Тоді заступаємо пальмі світло, яке вона потребує цілий день.

Пальми вимагають багато вогкості. Коли раз лише висушити, вже можуть захоріти, а то й згинуть. Але вважати, щоби надмірним підливанням не заквасити землі,

Отак пильновані пальми розвиватимуться швидко і вдячно. Потребують також скріплення погноєм. Найкраще реагують на коровячий гній у формі ціпкій або плинній. Ціпким гноєм скріплюємо пальми влітку, коли вони на свіжому воздусі. Інакше гній міг би докучати своїм запахом в помешканні. В кімнаті гноєм пальми гноївкою, яку можна зладити в слідуочий спосіб: гній, відчищений з соломи зложити до пунті, залпати невеликою кількістю води і лишити на кілька днів. Потім розводити сильно цей згущений розчин і поливати ним раз на тиждень.

Оце скріплювання пальм примінюємо підчас сильнішої їх вегетації, а саме від весни до осені.

Але на протязі цілого року треба пальму зрошувати щодня водою, якої температура є на кілька степенів вища від кімнатної. Листки треба часто й обережно обтирати з порохів. Це збереже рослину від галапасів.

Для **кактусів** зима це час відпочинку. Звичайно вони не вимагають ясного підливання, а зимою тим більше. Мусять мати постійне місце, добре освітлене, соняшне й спокійне. Якщо їх часто переставляти, то вони від того нидіють і не цвітуть.

Пересаджувати треба що два або три роки. Ще раз зазначуємо, що поливати треба дуже мірно. При пересаджуванні витрясти давню землю з коріння.

Зимою найкраще тримати кактуси на поширених підвіконнях. Багато світла, сонця, спокою і свіжого повітря, небагато води — ось найкращі умовини розвитку кактусів.

Жауаптыңыңың
БҮДИНІ
АРОЗА
Жауаптыңыңың

**ΠΑΡΟΔΙΟΙ
ΤΟΡΓΟΒΛΙ**

дистанките най-красиве
спортировчи и хольки.
Ельки товари.

Місто іри
плоту ірки
іди мотани
лише в айца

МАСЛО СОЮЗ

Синкаго Сина

EXEDUIT

Львів
Д.ЛЕВИЦЬКА:С-КА.
КОРДЕЦЬКОГО,51.

МИЛО

до промна
до зопенна

"Центросоюз" НИТКИ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

chron: psych 20. Feb. 71-83.

„ХРОМ“ ФУТРА

фабула: загадка 95.
тел: 53-29.

Найлигнал

срѣщѣ сѣхъ
хрѣм сѣхъ

МУШТАРДА МІКА

Львів. Зоргуєцька 121.
тел. 95-50.

Subit. XV.

Utopia
concordia
liberty

Червоно
тел.: 42-97
підприємств
Коду ПРАЖИЇ

ΦΟΡΤΥ.ΙΑ. Η.ΟΒ.Δ.Δ.Ε.:

наикрощий товар
и право украинсь
ким робітникам

ЖІНКИ! ЖІНКИ!
ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО РОЗВИТОК ЦЬОГО ДЕРЕВА ВІД ВАС
ЗАЛЕЖИТЬ - ЖАДАЙТЕ ЛИШЕ ТИХ ТОВАРІВ

Приписи

Накипляк із тертої булки.

Потрібно: 3 яйці, 10 дека тертої булки, 4 дека родзинок, 10 дека цукру-мучки, 5 дека лісових оріхів, $\frac{1}{4}$ ліски ванілії, ложка руму, 2 дека масла. Втерти жовтка з цукром до білого, вимішати легко зі штивним снігом, тертою булкою і меленими оріхами. Вкинути туди товчену ванілію, сполокані родзинки, вляти рум, вимішати все те і вложити до форми, висмарованої маслом і висипаної булкою. Замкнути щільно й варити $1\frac{1}{2}$ год. на парі. Подавати гарячий із конфітурою, або овочевим соком.

Запиканий макарон із яйцями.

Потрібно: 25 дека італійського макарану, 2 яйці, 6 дека твердого сира, пів шклянки сметани, 2 дека муки, 6 дека масла.

Поламати макарон на довжину 5 см., зварити, спарити окропом, вимішати з бешамелевою підливою і вареними й січеними яйцями. Вложити до вимашеної ринки, посипати зверху грубо тертим сиром і запікати пів години.

Підлива. Зл дити запражку з 4 дека масла і 2 дека муки, розвести молоком або сметаною. Коли гусне, долляти росолу, посолити й заварити.

Книдлі з сушених сливок.

Потрібно: 20 дека сушених сливок, $\frac{1}{2}$ кг. бараболі, 5 дека цукру, 1 яйце, 5 дека масла, 5—10 дека муки.

Сполокати сливки, залляти зимною водою, і намочити на ніч. Потім відцідити, висушити на ситі й виробляти книдлі з тіста.

Тісто. Обібраї бараболі, зварити на сипко, а коли вистигнуть, перетерти через сито. Втерти масло з жовтком. Змішати з бараболею, додати муки, вбитого штивно снігу, і виробити тісто. В нього завивати сливки. Варити 3—5 хвилин під покришкою. Подавати з цукром або битою сметаною.

Кефір.

Таблетки кефіру, які можна купити в аптеці, намочити в воді. Потім перецідити до молока.

При відповідній температурі по кількох годинах починає молоко ферментувати. Це можна завважити по легкому шипінню. Дріжджі кефіру починають свою роботу. Вони перетворюють молочний цукор у молочний квас, двоокис вугля і алкоголь, а протеїни, білкові тіла перемінюють цілком, так що кефір стає легко стравним і поживним напитком. Лікарі дораджують його пити хворим на легені та анемічним.

Як звучить ВАШ ГОРОСКОП!

Дозвольте мені зрадити Вам його безплатно.

Хто бажав би довідатися, цілковито безплатно, що можуть сказати зорі про його долю, чи чекає його успіх, багатство і щастя, про інтереси кохання, подружжя, приязнь і неприязнь, подорожі, хвороби, щасливі й нещасливі відтинки життя, чого слід уникати, які нагоди використовувати та ряд інших дороговісних інформацій, може дістати життєвий гороскоп після зір і то зовсім безплатно.

Prof. ROXROY
znakomity astrolog

БЕЗПЛАТНО дістанете сейчас Ваш гороскоп в обемі не менше як дві сторінки машинного письма після звід, зладжений отим великим астрольогом, якого віщування впровадили в подив найповажніших людей обох півкуль. Позвольте передсказати Вам безплатно подиву гідні речі, що можуть зовсім змінити напрям вашого життя і принести щастя й успіх. Треба тільки післати трізвище й адресу власноручним виразним письмом, зазначити, чи мужчина чи жінка, (заміжна, жонатий, панна чи парубок) або

подати титул, докладну дату й рік народження. Грошей перек зувати не треба. Хто хоче, може залучити 1.—зол. в значках поштових на покриття коштів порта і бюра. Точність гороскопу здивує Вас. Тому не зволікайте й пишіть сейчас до Roxroy Studios, Dept 3566 B. Emmastraat 42, Den Haag, Голандія. Порто на лист до Голандії вносить 60 гр.

Н. Б. Проф. Роскрой тішиться найвищим признанням серед своїх численних клієнтів. Він є найстаршим і найславнішим астрольогом на континенті, практикує під тою самою адресою вже більше як 20 літ. Доказом влучності його передбачень служить факт, що всякі роботи, за які побирає кошти, достачає на засади «Вдоволення з запорукою» — інакше звертає гроші.

Н. Б. Проф. Роскрой не знає української мови й тому може відповідати тільки по німецьки (на бажання по французьки або по англійськи).

Металі чистить найкраще плин **СІЛЬВА**. До чищення кухонного начиння порошок **СІЛЬВА**. Жадайте скрізь виробів української фабрики **СІЛЬВА**, Львів, уліця Бандурського ч. 5.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

рим на легені та анемічним. Найвідповідніша температура для цієї ферментації є 12—15° Ц.

По 2—3 днях кефір готовий. Щоби не збиралася сметана на верху молока, треба його часто мішати. Тим перешкодимому й творенні вудри. Удатний кефір не піниться й не має гострого посмаку. Виглядом нагадує колочене квасне молоко.

Півфранцузьке тістечко.

Потрібно: 40 дека муки, 20 дека масла, $\frac{1}{2}$ шклянки сметани, 3 жовтка, дрібку соли.

Пересіяти муку на стільниці, додати решту всього і сікти сікачем, аж повстане суцільна маса. Замісити легко рукою і розтачати на пів сантиметра. Витинати тістечка, мастити яйцем, посипати кристаловим цукром і пекти в гарячій печі.

Без цукру можуть служити як грінки до юшок.

Надійшли з Парижа нові моделі легких шнурівок невидні під карнаваловими сукнями.

МАГАЗИН ПАРИЗЬКИХ КОРСЕТІВ
„МАЛГОЖАТА“
Львів, уліця Баторого число 34, II. пов.

ОБИДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

Неділя: Борщ із ушками, заяць з бурачками, пампушки.
Понеділок: Юшка яринова, вепрові котлети з капустою й бараболями, омлет.

Вівторок: Грибова юшка з різанцями, теляча потравка з рижом і морковцею, коржик із мармелядою.

Середа: Кмінкова юшка, волова печеня на дико з французькими галушками, мішана салата, будинь «Ароза» чеколядовий.

Четвер: Цибульова юшка, гуляш із кашою, волоська капуста, штрудель із яблуками.

П'ятниця: Горохова юшка, голубці, вареники з бараболями й бриндзою.

Субота: Росіл, росолове мясо з хріновою підливою, бараболі й квашені огірки, риж зі сметаною.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

Дарка не може втерпіти: крутить вліво, то вправо. Вістка, яка щойно облетіла її серце, (Данко, тепер уже „той пристійний“ Данко кланявся на дорозі Орісі) заморозила всі струмочки крові в тому серці.

Кланятись, аж кланятись („здоровити“ — ще не було звички) це не те, що когось там одним словом зачепити. Це зовсім щось інше.

І в одній секунді, якби хто з батога тріснув: не буде забави! Не треба забави, не треба уродин, не треба Орісі! Ах — що тут багато говорити! — нічого не треба більше. Так.

Увільняється від Орісі й дріботить додому. Нездійснена надія й передчасно постаріла радість штикульгають по обох боках її бідного серця...

На сам вершок розжалобленого серця налетіла настирлива думка й уступитись звідти не хоче: чому? Ну, чому? Чому наївненька, затуркана Оріська має мати аж таке велике щастя?

Щось прорізує навскоси свідомість і нова правда, гіркіша від полину, стає перед очі: Оріська не має веснянок. Оріська має зуби рівненькі, якби хто на них міру брав.

Ах!!!

Хочеться впасти на землю і нігтями до крові здирати з носа й чола ті погані, зухвалі веснянки. Якби не боялася, ох, якби тільки не боялася, болю, то камінням повибивала б собі ті криві зубища, що як п'яні повалились одні на одних...

До того всього ще очі розкліпались, якби вже плакати хотіла. В руках синька, а дома мама з білизною і лайкою чекає. Хай чекає, хай увесь світ чекає. Проте — ноги самі підганяють себе й Дарка вже ось-ось коло брами свого дому.

З комина кучерявиться дим. Заносить варенням білизни й грибів. Саме полудне.

Перед хатою, як гончі пси на припоні, насторожились нетерплячка і очікування: все жде Дарки. Дівчата-прачки з закасаними рукавами „відпочивають“ на дубах, бо ще немає синьки й їм робити нічого. Звої білизни, поскладані в копички й собі ждуть на ту прокляту синьку. Так, якби світ перевернувся коміть головою, якби один раз розвішено білизну непосинену. Дарці тепер не до цього, але мусить признати: (спізнилась таки занадто).

Ось і мама. Просто з кухні, розігріта, червона, як помідор. „Аж тепер пічнеться“, якось тупо думає Дарка, начеб річ не про неї. І воно починається:

— Де ти дотепер була? Дівчата здержались з роботою... я не знаю... дівчино, ти, чула?

Дарка все чує, ну і що з того? Кладає синьку перед білизну й хоче йти собі в хату.

— Мастить собі й голови тією синькою, не тільки білизну — думає. Все одно до кого відносяться ці негарні, грубі слова. Якось так все одно, що навіть не хоче дослухати, що мама говорить. А цього прецінь невільно. Навіть колиб мама сварила, то треба вистояти й вислухати до кінця, але тепер до цього не має сили. Дійсно таки не має сили, чи не можна раз цього зрозуміти?

Але Дарка замолода, щоб і її хтось мав розуміти. Замолода ще на власні болі.

Так певно думає мама, бо заходить Дарці дорогу до хати, бере сильно, так сильно за рамя, що аж болять і не кричить вже, а сичить Дарці у саме лице:

— Я тебе питаю, де ти дотепер була..?

Дарка не пробує звільнитись навіть від болю на рамені. Мовчить одну хвилиночку, а потім каже навіть — не злісно:

— Ніде не була...

Дарка мусіла це сказати особливим голосом і — особливими очима, бо мама пускає її руку і каже докірливо, але вже без лайки, може навіть з жалем:

— Тобі знову вже муха на ніс сіла...

Але це неправда. Мама не сказала того, що думала. Мама вже знає, що Дарку щось болять. Тільки мама не хоче ще признати того болю, не хоче допитуватися, не хоче втаємничуватися, бо... може не має часу, щоб розігнати той біль. Це Дарка чує.

Дарку вже ніхто не зупиняє: вона йде до вітальні, бо там на день спущені штори в вікнах. Лягає горілиць на отаману і думає, якби це добре було, колиб вона могла бодай годину, бодай пів години нічого не думати. Але так не можна: думки, як горобці від зерна: відстрибують від того важкого на серці, щоб за мент знову бути при ньому.

Нічого не думати... бодай пів години нічого не думати...

Від шарудіння за портієрами думки насторожуються: хтось увійшов до кімнати. Може мама.

Кроки повільні й непевні: бабця.

— А все ж таки мамі зробилося жаль і післала до мене бабцю... — ластиться до серця м'ягка думка. — Кохана мама, хіба це її вина, що має таку негарну доньку...?

Бабця намацує наомацьки отаману і присідає на краечку:

— Ти знаєш, Дарухо, що сьогодні в нас на обід твоя улюблена страва? Ану вгадай, що таке?

Дарка борониться руками: чого поводяться з нею як з дитиною? Пів села вже занюхало, що в них гриби варяться, а їй кажуть „вгадувати“... Бідна бабця, як незграбно береться вона розважувати її...

— Мене голова болять... мене дуже голова болять, бабцю, — каже, щоб залишитись сама.

Та — це було дуже невластиво сказано. Бабця вже заметушилася:

— Не дивота... такі спеки, а ти, дитинко, ходиш у вовняній шапці... Чекай, я зараз тобі...

Вона вже готова йти по лікарство на біль голови. Дарка бере її за руку, зразу за одну, а потім за обидві:

— Бабцю... —

Бабця нахиляється над нею: Дарка навіть у пригніченій кімнаті бачить, що бабці тремтять губи. Щось тепле, лоскотливе клубиться в горлі.

— Бабцю... — і мимовільний рух рукою за бабцину шию. Вже рука нагинає бабцину голову собі до вуха, вже весь таємний біль висить на волосочку і — та сама рука, що обняла шию, пускає її.

— Бабцю... прошу... прошу мені нічого на голову не давати... тільки... прошу попросити сюди мамцю...

Бабця не питається, чому вона не може заступити мами, не протестує, не добивається таємниці, не налягає, тільки навшпильках виходить тихо з кімнати.

(Далі буде).

СТАРИЦЬКІ й ЛИСЕНКИ

В оперному театрі, де відбувалися збори, було весело і вродливо. На сцені за довгим столом і побіч у фотелях сяли зірки театального небозводу: Южин, Ленський, Савіна, Ермолова... Були тут і драматичні письменники, серед них найбільшу увагу звертав на себе Бобрикін.

Виходили на естраду з привітанням.

Коли від українського театру виступив перед зборами Старицький, його зустріли гучними оплесками, що довго не вгадали і не давали йому говорити. Гарячий вияв симпатії розчулив його. Він притулив хустку до очей, а Маня в цей мент шепотіла до Лори:

— Зовсім йому не хочеться плакати; це так для вигляду.

Ім обом, і Мані і Лорі, було весело серед тієї чужої людної юрби.

Гучно вітали артистів: Садовського і Саксаганського.

Ленський казав потім:

— Ви не досить цінуєте ваших артистів. Ми, російські актори, розуміємо їх надзвичайний хист.

У Лорі було доручення від Миколи Віталювича Лисенка: оборонити справу його авторського гонорару. Він нічого не дістав за свої оперети, як „Чорноморці“, „Майська ніч“ і т. ін. Сталося це тому, що російських оперет не було, все чужоземні і діставав за них гонорар тільки перекладчик лібрета; українські композитори підлягали загальному розпорядкові.

Лорі треба було поговорити з відповідними особами і вона звернулася в антракті до Невежіна, що сидів у президії. Той зрозумів справу і запропонував, що оперети будуть йти під назвою „музичних комедій“. Микола Віталювич з того часу почав діставати „авторські“.

Михайло Петрович Старицький вернувся одного разу до готелю незадоволений, схвилюваний.

— Подумай, — почав він з порога, — Барцал, диригент Московської опери, хоче поставити тут „Тараса Бульбу“, а Микола тягне і не дає: не згоджується на російський переклад лібрета. Ну, цей незрозуміла впертість: музика у всіх мовах — музика. І імператорську Петербурзьку оперу пропустив і цю пропустить. Уже й Чайковський умер і Римський-Корсаков, що опікувалися „Тарасом Бульбою“; тепер черга за Барцалом. І бідний Барцал умре, ось побачиш!

Михайло Петрович у роздратуванні кинув шапку на стіл.

А Микола Віталювич таки й не згодився, щоб його опера йшла на столичних російських сценах із російським текстом.

XVII

Михайло Петрович Старицький уже майже безперестанно хворів рік за роком. Більше лежав у себе в кабінеті на широкій каналі, засланій, як ліжко, і тільки часами виходив в інші кімнати.

— Коли одного разу приїхала з Харкова Лора і спитала його, як він себе почуває, відповів:

— Почався п'ятий акт драми...

В ідальні висів його портрет, твір Фотія Красицького, намальований для картини „Кочубей у в'язниці“ Сидячи під тим портретом, Михайло Петрович здавався дуже подібний: схилена голова, змучений вираз глибоких журних очей.

Говорили про останні події в політичному і громадському житті. Про страшні насильства.

Михайло Петрович обурено підвів голову і його глибокий погляд занявся гострим полем.

— Я не можу більше терпіти того! — сказав він владно. — Я проклинаю Ніколая! Я проклинаю його!

Він кілька разів повторив це. Страшно було дивитися на той погляд, чути сказані тим голосом слова.

З часом довелося згадати його прокляти...

Сили Михайла Петровича снадали, страждання збільшувалися. Він сказав раз:

— Я не хочу більше жити!

Це було особливо тяжко почути з його вуст.

В його кімнаті навкруг нього вартувала його родина. Він непокоївся, мучився... Звів очі до образу і вимовив з благанням: „Господи! Прости мої прогрішення!“ Гостро крикнув від болю в серці і замовк навіки.

В грудях вогонь, холодне повівання
Вже чую смерті над чолом.
І знов зривається пекуче питання:
Яким заснути маю сном!

Чи в ту страшну сподівану хвилину,
Коли перерветься життя,
Все, що любив і сам цілком я згину,
Погаснуть враз всі почуття!

Чи та любов переживе могилу
І буде знов моя душа страждати
За свій нарід, за Україну милу,
За неї думати й гадати!

Над селами обдертими літати
І люду в темрявім кутку
На боротьбу відагу навідати
Й будити силу в сповитку!...

О, коли так, в обіймища холодні
Хоч зараз ляжу у труну
І без страху у безвісній безодні
На вікі вічні я пірну!

М. Старицький.

(Далі буде).

Шию сукні плащі і костюми, ціни приступні
В. БУДНЬОВА
Львів, Валова 14, м. ч. 10.

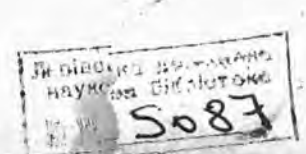
Власний виріб! Фабричні ціни!
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІРЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ

А.Петрушевський

ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20
ТЕЛ. 13-33. ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

ВИШИВАНИЙ ФЕЛОН

з розкішним буковинським
узором можна набути

В КРАМНИЦІ У.Н.М.

Львів, уліця Косцюшки ч. 1.

Жінки дають приклад

Українське жіноцтво виявило в останній час великий поступ у своєму організованому житті. Досить згадати лише надзвичайний успіх Жіночого Конгресу в Станиславові — такий успіх, якого давно вже не мало ні одно українське підприємство більшого масштабу й значення. Виступи нашого організованого жіноцтва в національних справах — політичних і загально-громадських, — участь українських жінок в акціях допомогових, просвітніх, господарських і інших, викликає подив і притягає увагу не лише самих українців.

Особливо показною є участь нашого жіноцтва в справі здійснення Українського Дому для Музею Визвольної Боротьби України. Українські жінки від початку входили в склад музейного товариства та його виконавчих органів, працювали над упорядкуванням музейних збірок. Вони ж першими відгукнулися на заклик Музею й послали свої пожертви. Дехто з них, як наприклад лікарки на Словаччині, ось уже другий рік посилають місячними ратами свої датки (по 14 рат і по більше!); часто приходять спільні пожертви від чоловіків і жінок. Організації українських жінок за океаном надіслали вже кілька більших збірних пожертв. Так, наприклад, Управа Українського Червоного Хреста в Америці (підписані самі жінки!) збрала на святі пам'яті О. Бесарабової 50 дол. і переслала Музеєві. Це найбільша досі збірка українських жінок на Музейний Дім. Український Жіночий Клуб в Бінгемтоні зібрав 25 дол. Обидві ці організації вписані в золоту книгу Добродіїв Музею Визвольної Боротьби України. Клівлендське жіноцтво, як доносять газети, об'єдналося і впорядило величавий концерт в пам'ять Лесі Українки. Частину доходу з нього (10 дол.) призначили на Український Музей у Празі. З одержанням цієї суми об'єднаний комітет українських жіночих організацій в Клівленді буде вписаний в пам'ятну книгу Фундаторів Українського Дому в Празі.

В останньому числі коломийського часопису «Жіноча Доля» появилася стаття заслуженої діячки З. Мірної, голови Українського Жіночого Союзу в Чехословаччині, яка в імені цього Союзу закликає все українське жіноцтво прийти з негайною допомогою Музеєві в справі Українського Дому. Цю видатну статтю мають перечитати всі українські жінки. Український Жіночий Союз у Празі перший відгукнувся на заклик свого голови, і показав, як це треба робити. Він улаштував у себе змистовну вечірку з літературно-вокальним програмом та лотерією, а чистий дохід з неї в сумі 500 чк. передав на Український Дім у Празі. За таку пожертву цей Союз вписаний Добродієм Музею ВБУ. Треба сподіватися, що такі приклади заохотять також і всі інші жіночі організації до наслідування. Досі жертвували лише жіночі організації з Америки й еміграції. З краю надходили пожертви лише від поодиноких жінок. По 10 дол. надіслали пані К. Малицька й Д. Лежоговська-Чубатова (вписані в Фундатори Українського Дому). Прийшло й кілька дрібніших пожертв. Треба, щоб кожна жіноча організація, як і кожна українська жінка, склала свою пожертву

на цю ціль. Хай кожна дасть, скільки може, але нехай дадуть усі, невідкладаючи. Музей містить у собі не лише матеріали про збройну й політично-дипломатичну боротьбу нашого народу за визволення, а також і про національно-культурне відродження України й про історію жіночого руху, праці окремих визначних наших жінок (малярську, літературну, наукову і т. д.). Щоб усе це відповідно примістити та мати можливість і далі громадити ці матеріали, треба мати для них відповідне помешкання. Справа Українського Дому в Празі є справою загально-національною, це є загально-національною, це є завданням також і всього українського жіноцтва. Українське жіноцтво це завдання здійснює й допоможе довести його до успішного кінця.

МАРІЙКА СТРУЦІВНА.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

До ч. 3 долучуємо поштові складанки. Прохасмо негайно врівняти залеглу передплату, тому що довше числа на кредит вислати не можемо. Кошти видання збільшилися внаслідок переїзду на двотижневик, а передплата остала та сама, отже лише тим, що точно врівнюють передплату, можемо вислати журнал.

Передплатникам із Чехословаччини, яким пощастило виграти при льосуванні нагород, не вислали ми ще виграних через задержку посилок на миті. Прохасмо не нетерпеливитися; по полагожденні формальностей вони незабаром посилок дістануть.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, уліця Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви
широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.
Присилайте при замовленнях готівку!

**Вагаєтесь,
з якої волічки гачку-
вати светер?**

Напишіть, а ми порадимо.

**Всі роди зимових волічок
спортові й люксові найдете**

**В КРАМНИЦІ „УНАМ“
Львів, улица Косцюшки число 1**

Польо 10 дека 2'50 зол. Кот 10 дека 2'70 зол.
Скотланд 10 дека 2'80 зол.

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двохтижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за співробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, плястичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у країнського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (ящо присилється оди-разово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Пишіть за зразковим числом!

„Жіноча Доля“

Часопис для українського жіноцтва
виходить у Коломиї, вул. Замкова ч. 37.

„Жіноча Доля“ — часопис для українського жіноцтва виходить вже одинадцятий рік в Коломиї від редакцією Олени Кисілевської. Річна передплата 7 зл. 15 січня появилася 2 число цього журналу з таким змістом: У. Крачченко: „* * *“, О. К.: В новім році всі фронтом до освіти села! Н. Королева: „Запорожець“, О. Кисілевська: Виховання, Млада Липовецька: Як фашизм ставиться до материнства. Шлях до щастя в домі (А де батькове слово?) — Ірина Вільде, О. Кисілевська: З моїх мандрівок по ріднім Краю. (Полісся), Ювілей Марії Омелянкової. Вечір народної ноші. Вістки зза моря. Господарська частина. З жіночого руху. Що їсти. Новинки.

Спеціаліст жіночих хоріб і акушерії
Др. Володимир Станецький

ординує у Львові, вул. Хорушини 12 II. пов.
(біля Академічної)

ТЕЛЕФОН 89—89.

32265

НОВА ХАТА

1935

5

Д В О Т И Ж Н Е В И К

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокі число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокі число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокі число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

В Народньому Домі

7. III. буде забава!

По чужих далеко-японських саях буде напевно мило і свійсько в тім домі.

Є там повно переживань — споминів, що сковалися колись за старими філярами й золоченими дзеркалами й ожують наново в ту ніч забави. Уривки молодости й багаті в гарні почування ночі, що нераз гуртували своїх людей.

Дає забаву об'єднання — комітет усіх студентських товариств у Львові — свої великі, репрезентативні вечерниці.

Що об'єднало і згуртувало їх!

Я вам скажу, коли цікаві.

Є на світі бідні люди, що в ту ніч на 7. березня буде їм холодно і самотно.

Не будуть чути вони в ту ніч звуків музики і не будуть бачити золочених рам дзеркал, в котрих снуються тіни їх власних переживань, колись прожитих.

Ім треба помічі, тим людям!

В їх самотності і голоді і холоді їм треба помічі!

На сього березня просить Вас усіх — усіх, хто радий дати поміч, Комітет українських студ. товариств до Народнього Дому, до всіх саль.

Заграє Вам Яблонський і заспівають Ревелерси, щоби було мило й весело.

Школа ритмічна п. Суховерської покаже Вам прекрасні танки, щоби Ви побачили щось гарного й цікавого.

Щоб Ви могли мати чисте сумління зробіть Вам конкурси на найскромнішу суколку.

Все буде. Будуть всі старатися, щоби Вам було на правду добре, свійсько і мило в ту ніч. Тільки Ви прийдіть. Конче! Барато Вас! Прийдіть усі!

Листування

Стефанія Скалко, Самбір. «Рідна Школа» звернула нам 4,50 зол.; передплата вирівнана до кінця 1934.

Марійка Терпиляк, Запуква. Заплачено до кінця 1934.

Левка Зайшла, Городенка. Заплачено до кінця 1934. На цей рік остало 50 сот.

Стефанія Охрименч, Мухачів. Гроші одержали, передплата вирівнана до кінця червня 1935.

Іванна Вовкова, Шешори. Заплачено до кінця червня 1935.

Іванна Кітова, Коньсковоля. Передплата заплачена до кінця червня 1935.

Анна Купак, Доленга. Заплачено до кінця жовтня 1934.

К. Качмарова, Сан Павл. Гроші одержали через нашу представницю, п. Славу Галан у Філадельфії. Заплачено до кінця 1935 р.

Анна Петрик, Менчестер. Гроші одержали. Заплачено до кінця 1935 р.

Я. Гребенюкова, Більче Золоте. Щиро дякуємо за світліну. Варто би подати також опис ноші в Більчу Золотому. Чи не могли би ви зладити її?

Орися Щербанович, Чернівці. Щиро дякуємо за матеріал та світліну. Незабаром використаємо їх. Лист слідує.

Улас Самчук, Прага. Дякуємо за привіт. Чекаємо.

Прохаємо всіх читачок, що не комплетують річників „Нової Хати“ відступити нам слідуєчі числа: 1933 р. чч. 1 і 2, — 1934 р. чч. 2, 3 і 4, які почислимо на рахунок біжучої передплати.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Повідомляємо всіх передплатників, що не вирівняли ще належитостей за перший квартал цього року, що вишлемо їм поштові доручення для улекшення заплати. — Ще раз пригадуємо всім, що змінюють свою адресу, щоби при повідомленні про її зміну подавали також давнє місце замешкання.

Н О В А Х А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

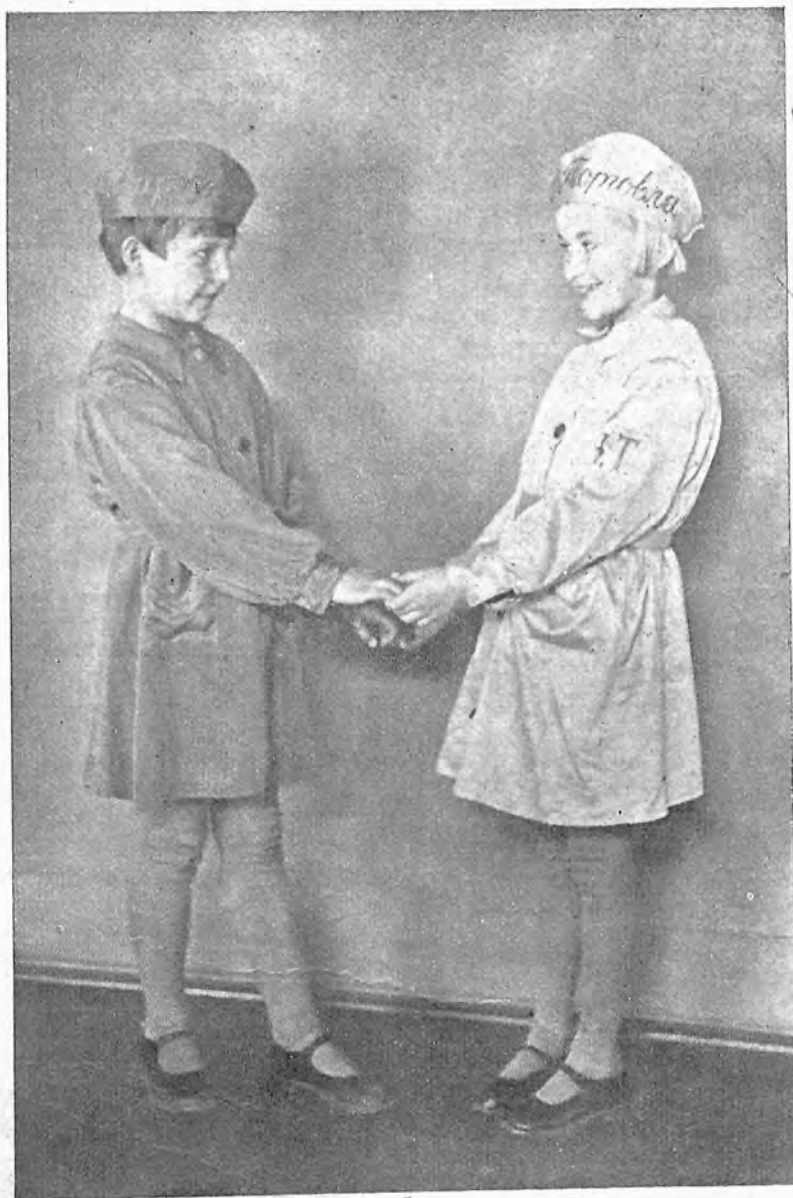
РІК XI.

1. БЕРЕЗНЯ 1935.

Ч. 5.

ЗМІСТ: *І. С.*: Цікаве піоніретво. Keep smiling! Українські солодощі. Вістки з відусіль. *Софія Яблонська*: Китайські забобони. *Ірина Гургула*: Народні тканини. Наші руки. Рукавички. *Инж. Ст. Чижович*: Український промисл і завдання жінки. З нашого досвіду. Помаранчі, помаранчі! Приппен. *Ірина Вільде*: Метелки на шпильках. *Ва-єрля О'Коннор-Віліньська*: Лисенки й Старицькі. ІЛЮСТРАЦІЇ: Представниці „Народної Торговлі“. *Софія Яблонська*. Робітниці „Фортуни Нової“. Пагода Будди. Простий переплет. Перемітка. Скатерть. Наші руки. Старт змагунок. *Рукавички*. *Олена Левицька*. *Кл. Авдікович-Глинська*.

Число під гаслом: Жінка і підприємство.

Дуже вдатною діточою імпрезою був торік „Діточий Ярмарок“. Вперше наші діти вчилися торгувати, переконувати покупця, важити товар, пакувати. Це дало їм безліч цікавих вражінь. Ось обі Вірки з „Народної Торговлі“ по виконаній праці. Втомлені але щасливі! *Світлик Ар. Савка*.

Львівська державна
наукова бібліотека
5087

Ц І К А В Е П І О Н І Р С Т В О

Це не був жарт, ані примха моди, коли кількадесять літ тому молода дівчина зачиняла самостійне життя! Правда, були вже жінки на вчительській роботі, але це були ціонірки, що мусіли проходити через труднощі та насмішки на своєму шляху.

Покинути втерту дорогу тодішніх жінок, вибрати собі інший шлях, як тодішній загальний священичих дочок, вважали майже за прогріх. Тому жінки, що виломлювалися згідно того звичаю, були дуже відважні. Вони руководилися жаждою самостійної праці і бажанням пізнати світ.

Оця непоборна охота спробувати власних сил потягнула в світ і піонірку нашого промислу — Олену Левицьку.

Молодою дівчиною, скінчивши школи у Львові, пішла вона на село вчителювати. Але не на довго. Маленьке село в Жовківщині це не був „світ“, а школярки, змішані всі в одній клясі, це не ті „люди“, з якими хотіла зміряти своїх сил. Тому кидає вчителювання й переходить до торгівлі. Праця живіша й підприємчива більше підходила власним мріям.

Перший практичний вишкіл перейшла в Народній Торговлі в Стрию. Пізніше працювала в Перемишлі в підприємстві брата, що мав тут торгівлю церковного приладдя. Саме тут познайомилася з С. Глинським, власником хемічної фабрики в Варшаві. Цей цікавий і щирий чоловік, хоч поляк, так розлюбився в наших Карпатах, що перебував тут щороку і навіть побудував літнисьце „Стахову Волю“. Зацікавлена його виробництвом та далеким, невідомим містом, прийняла на себе обов'язки агентки його фабрики на Галичину.

А треба собі пригадати, що в ті часи Галичину з Варшавою ділив російський кордон, для нас усіх дуже страшний і строгий. Та ще з'ясувати собі, що агенатура товарів це праця трудна й вичерпуюча а в ті часи для жінки майже невикональна. Але власне всі труднощі цієї роботи манили молоду дівчину непереможно. З довірям у свої сили та маленькою валізочкою в руках перебігала бадьоро вулиці Львова, виїздила на провінцію захвалювати купцям свій товар. По кількох місяцях такої праці, перебувши „хресний вогонь“ купецтва, виїжджає до Варшави.

Тут інший світ, інші умовини. Праця стає справді цікавою. Чого за тих 12 літ, що вона тут провела, не прийшлося робити! Працювала в фабриці при виробі пасти, чорнила, вазеліни, при пакуванні товару, при висилці його на місто й на залізницю, в конторі за бюроком, при умовах із доставцями чи купцями. Зацікавлення підприємством провадило її через усі відділи від підрядної, простої роботи, аж до складних торговельних активів. Оцю її живість, готовість усе пізнати й виконати оцінили власники фабрики. Дали їй доступ до всіх відділів та прийняли до своєї родини, як милого гостя. (Пригадую собі одні такі щасливі вакації, які я з нею в Варшаві перебула. Я, молоденька тоді 16-ти літня дівчинка, з дива не могла вийти, коли слідувала

за її невтомною роботою. Її вміння усе погодити з собою, всьому дати раду, кожного вислухати, а при тім все бути доброю, усміхненою впроваджувало мене в подив. Дуже радо ходила я з нею на т. зв. „інкаса“ до міста. Вона вміла в особливий спосіб балакати з бородатими гуртівниками, коли хотіла досягнути якоїсь корисної умовини або ціни і я любила слідувати за розмовою. Часом і добре насмішила вона мене цими розмовами).

До її обов'язків належали поїздки по різних містах колишньої Росії. Окрім головних міст, Києва, Москви й Петербурга, обїхала вона також менші міста як Кишинів, Бердичів, Ченстохову, Лодзь, Мінськ. Петербург, який саме тоді прикрився сніговою пеленою зробив велике враження своєю величию а весела пригода з „звозчиком“ аж просить щоб переказати. Оszczаджуючи часу, прикликала візника з тим характеристичним каблучком при запрязі і веліла завезти себе по адресі. При заплаті за їзду хотіла визбутися дрібняків і платила самими 2- чи 5-копійками. Візник подивився на гоетю і сказав: „А ти под якою церквою сідела?“.

Згодом, коли оглянула багато світа й придбала фахове знання, захотілося поспробувати своїх сил самостійно. Ну, й тягнуло до своїх, хоч як їй добре жилося в Варшаві. В 1905 р. вернулася до Львова.

Під осінь 1906 р. вже повстала фабрика хемічних виробів пасти й вазеліни. Початки були трудніші, ніж вона собі уявляла. Ніхто не вірив у те, що підприємство вдасться, одні відраджували, другі кивали головами й усміхалися скептично. Промисл був весь у чужих руках і саме жінка мала почати його розбудову в нас?

Одинокою підпорою збуту могла стати тоді „Народня Торговля“. Тодішні її директори Нічай і Нагірний розуміли, що від їх піддержки все залежить. Обидва вони ставилися прихильно до жіночого руху і жіноча підприємчивість їх зовсім не лякала.

І так у скромній домівці при горішній Городецькій вулиці повстала нова станиця рідного промислу, що прибрала небесну назву „Зоря“. Незабаром приступив до спілки в цьому підприємстві брат Омелян.

Підприємство розвинулося знову завдяки невтомній праці власниці. Продукцію налагодити було, при її фаховому знанню не важко. Але знайти збут, підійти під смак консумента і ввійти до наших хат, коштувало багато зусилля. Були ясні хвили успіху, були вдатні потягнення, але скільки було турбот, скільки різних побоювань, а то й цілковитого застою в часі війни, яка нічого не пощадила!

З приємністю згадує вона своє життя, багате в різні події. Не минає й труднощів, але й вони при успішному висліді не видаються такими страшними.

А для нас цікаве не тільки те, але й факт, що цю першу цеголку в підвалини українського промислу поклала жінка, дочка священика зі села.

І. С.

Keep smiling

Ці англійські слова — сьогодні дуже модні — значать менш-більш: усміхайся.

Гасло, незвичайно на часі, — бо як мало маємо сьогодні нагоди до сміху!

Кріза, безробіття, і — що за парадокс — перепрацювання, стирають з наших лиць рештки усміху, — схилюють наші чола в безнастанній журі і перемученні. Що більше, — маєте вражіння, що хоч війна, революція, з усіма їх страхіттями і тяжкими переживаннями вже давно проминули, — то все ще вони гомонять в ухах очевидців, застигли в їх очах, і немає сили пробитися через них ясним промінням сміху.

Це завважують особливо ті, що приїждять з закордонів, — які війни не бачили на власні очі, не переживали її як очевидці і знають її лише з часописних звітномлень і книжок. Їх так і вдаряє понурий вигляд прохожих у нас по вулицях. Журба і смуток насіли на чола наших стрічних знайомих і годі їм отрястися з тих понурих настроїв.

Цей сам журливий сумний вигляд можна бачити на принагідних світлинах із Великої України з теперішніх часів. Ніби люди й забули, що таке сміх.

А втім здобути бодай крихітку погоди духа стає просто пекучим питанням. Бо лекше поконати життєві труднощі в погіднім настрою з великим засобом віри й оптимізму.

Сміх це сильний мотор, який порушує психічну і фізіологічну енергію. Він відриває думку від щоденних турбот, розвеселює душу, відвертає увагу від поганих привычок і непотрібної зазисті. Бере верх над зідливістю, злістю, оживляє бистрість ума і настроює поблагливо.

Підчас сміху відчувається якби нагле відсвіження сил і оживлення енергії, чого не повинні ми ніяк легковажити.

Тому треба добровільно попрацювати над відзисканням веселости й енергично поборювати понури настрої. Такий щоденний тренінг, в напрямі здобуття радості й задоволення, навіть як не має до цього справжніх причин, виробить поволі більш оптимістичний світогляд. Додасть він витривалости і сили до поборювання противенств і поконування труднощів.

І не треба ніколи стидатися об'явів радості та діточих вибухів сміху, ані нападів веселости. Вони є об'явом здорової реакції і відпорности. Погідний настрій серед домашніх і здібність уміти зносити багато противенств з гумором і усміхом — улекшують перетривати тяжкі дні.

Та не лише в домашньому оточенні своїх найближчих пожаданий усміхнений вигляд і веселий настрій. Ви радо стрічаєте знайомих з погідним обличчям, з веселим усміхом та дотепом на устах. Не годиться на запит: — «Як Вам поводитьсь?» — виводити «літанию» клопотів та нарікань. Від самих слів не поправляється

ваші відносини, а розсіваєте непотрібно настрої негодуння й атмосферу журливости, яка не впливає корисно ані на вас ані на оточення. Навіть ті самі клопоти передані в жартовливій формі підбадьорують нас самих та не відстрашують стрічати ваших знайомих. Веселі люди є бажаними гістьми, тому таким людям куди лекше удержувати товариські зв'язки.

Та не лише в товариському житті потрібний веселий вигляд та погідний настрій.

Також у зарібковій праці, при професійнім заняттю погідний настрій та добрий усміх є великим засобом для успіху. Лише, щоби не був вимушений і офіційний. Чи застановилися всі над тим, що погідна ввічлива панянка в склепі, є притягаючою атракцією для публіки. Добрі купці звертають на це постійно увагу, і вимагають від свого персоналу в склепі особливої ввічливости і погідности. Також від робітниць і кравчинь у робітнях, від працівників у бюрох, від усіх людей, які у своїй праці мають зустрічатися в ділових справах з другими людьми вимагають погідної ввічливости та усміхненої чечности. Тоді кожна трудна справа стає лекшою до виконання, кожна комплікованість лекшою до поборення. На ту обставину повинні наші школи, особливо фахові звертати окрему увагу.

Врешті сміх є також засобом фізичного здоров'я. Сміх побуджує віддихові м'язи до скоршого ділання, прискішує травлення, підсичує печінку до справнішої переміни, навіть черевна опона і нирки працюють справніше. Сміх як вибух нервового укладу, впливає на зміну і фізіологічну реакцію в цілім організмі. Сміх прискішує обіг крови, — тому коли болить вас голова, — смійтеся! Це кращий лік від усіх порошоків і пігулок.

Сміх це здоров'я для тіла й душі!

Сміх є органічною потребою людини, є зовнішнім виразом погідної думки, щасливого настрою, а також здоров'я. Все в його насвітленні набирає іншої краски.

Тому сміймося!

Keep smiling!

Милим усміхом витає нас також Софія Яблонська, що за короткий свій побут у Львові здобула ним серця нашої публіки...

Українські солодощі

Наша читальня має щастя витати в без самих небуденних жінок. Побіч подорожниця Софії Яблонської, загостила до нас ще одна з наших піонерок —

Климентина Авдікович-Глинська.

В короткій гутірці, дня 8. лютого ц. р. почули ми історію її підприємства. Початки «Фортуни» відомі всім, що слідували за її розвитком. Але не шкодить навести тут слова прелегентки про свої перші кроки в промислі.

«На весну 1922 р. зродилася в мене думка продати машину до шиття, а з одержаних грошей почати виріб та продажу помадок. Тим способом рішила я заробляти на прожиток.

Задумала й скоро рішилася, бо положення не дозволяло довго думати. Кравчиня заплатила і забрала з хати машину, а за одержані гроші я купила перший мішок цукру.

На маленькій залізній кухонці, варила цукор, втирала відтак сироп на тарілці, кресила, додавала смаків, накладала в коробки, тапки й сама розносила по буфетах та цукорнях. Коли все розпродувало, починала наново варити.

Такий був початок першої української фабрики цукорків, помадок, печива та овочевих перетворів «Фортуна Нова».

Такий був початок багатьох великих підприємств. Тому й приємно творцеві його зупинитися й глянути на відступ, що ділить його від перших скромних кроків. Успіх усе оправдує.

Дальше почули ми про закупню першої машини до виробу цукорків. Потім про урядження скромної робітні в Перемишлі, а вкінці переносини до Львова.

Переходи фабрики при вул. Павлінів тверді й зворушливі. Просто вірити не хочеться цьому завзяттю й залізній волі власниці, що все вміла перебороти. Перенесення фабрики на вул. Кордецького 23 позбавило її дрібних клопотів, але насунуло безліч нових, поважних. Далі приходиться бігати, вговорювати, переконувати, шукати збуту й сирівців. Та що й говорити! Тільки один підприємець може другого зрозуміти. Хто знає, що це значить мати термінові зобов'язання, з яких треба — хоч гинь — вивязатися в час, той зрозуміє оце тривожне життєве темпо.

Для нас цікавий факт, що цієї підприємчої відваги знайшлося стільки ж у наших жінок, як і в мужчин. Найкращий доказ: в нашому молодому промислі, що викazuje небагато прізвищ, всілякі записати себе міцно вже три жінки. Побіч нашої прелегентки згадаймо ще прізвище піонерки нашого промислу, п. Олени Левицької (фабрика пасти «Елегант») та співвласниці фабрики «Здоровля» п. Олександри Гірякової.

Оце явище каже нам вірити у жіночі сили. І тому й не хотіли чути зневіри, про яку прелегентка говорила наприкінці свого викладу. Не може її бути в нас тепер, коли ми зрозуміємо вагу нашого власного промислу і здорового фабрикату. Ми, жінки, повинні пам'ятати, що лише від нашого закупна залежить розвиток нашого промислу. Від отих сотиків, які щоденно видаємо, залежить успіх підприємчих одиниць, розвиток життєздатних установ, а таких нам потрібно як найбільше.

Л. Б.

Париж. Коли вже обговорюємо роль жінки як підприємця, треба в першу чергу звернути увагу на Францію. Французькі жінки найактивніше працюють у промислі й торгівлі, найчастіше стрічаємо там жінку на чолі підприємства. Як воно дивно й не виглядало! Французенка зовсім не та модна цяця, якою чомусь її вважають. Вона й не розбиває собі лоба об непризнане виборче право. Змагається інакше. Погоди й певно проникає в усі ділянки чоловічого зацікавлення, здобуваючи собі рівноправність *de facto*. Може й тим пояснити оцю їхню активність у промислі й торгівлі, що активні й підприємчиві одиниці не можуть «вижитися» в політиці?

Оця обставина заважила напевне в молодшого покоління. Старші жінки, як от пані Кемп-Бертело, що провадить від літ свою фабрику текстильну, пані Рудо, власниця фабрики цукорків і помадок, пішли в промисл через смерть своїх чоловіків чи синів. Треба було заступити його в роботі, тягнути далі розпочате діло. І показалося, що вони хоч недосвідчені, прекрасно засвоїли собі всі правила фаху. Перевели підприємство через важкий воєнний час, не лякаються й кризи. Правда, тепер вони займають більш почесне як активне місце в французькій торгівлі: п. Кемп-Бертело є головою палати експортерів і імпортерів французії, та секції бавовняної мануфактури в міністерстві торгівлі. Але ці почести є тільки вислідом багатого в небезпеки життя.

Зрештою всюди піонерок промислу й торгівлі спонукували до цього особисті обставини. Жінка була тоді ще за мало самопевна, за мало переконана в свої сили. Хіба крайня konieczність кидала її в вир підприємства і (о диво!) вона виходила побідно з нього.

А молода французенка вже розуміє інакше. Її цікавить підприємство, його риск і невдачі. Людині з бистрою орієнтацією та організаційним хистом ця праця найкраще відповідає.

Ось пані Боє, головна акціонерка великої імпортової деревної фірми в Франції. Вона оснувала власними силами своє підприємство по війні, коли показала потреба відбудови краю. «Кажуть, що я працюю жіночою інтуїцією», розказує вона сміючись, «коли мої потягнення вдатні. А я просто читаю економічні часописи, говорю з ріжними людьми, прислухаюся до їхніх потреб. Нічого тут надзвичайного нема...».

Жіночій участі в французькому промислі сприяло й те, що промисл французький має особлину черту. Він призначений в великій мірі для жінок. Тому й без участі жінки тут не могли обійтися, хоч і яких вдатних великих кравців мав Париж. Правда, був Поаре й Пату, великі знавці жіночого одягу. Але нові конфек-

ційні дома як Скіяпареллі, Лянавен, що ладили недовго тому посаг княжні Марині, вже проваджені жінками. Їхні власниці зуміли з малих паризьких кравчинь пробитися на верхівя конфекційного успіху.

Лондон. Англійки починають систематичну акцію оборони краю на випадок війни. Англійська діячка Мері Глін скликала недавно в тій справі велике жіноче віче до Сентрал Гол у Лондоні. У своїй промові доказувала, що модерна війна, в якій головну роль гратимуть засоби хемічно-газові, втягне в воєнну акцію цілу людність, отже й жінок. З огляду на те жінки повинні змінити своє дотеперішнє становище пасивних учасниць, а приготуватися до активної участі в боротьбі.

Акція Мері Глін має успіх. На тому ж вічу ухвалено створити нову організацію «Жіночу Резервову Армію», що мала б помагати владі на випадок внутрішніх заворушень підчас війни. Вся служба внутрі краю мала би бути виконувана Жінармією.

Організація прийняла проєкт умундування й приступила до вишколу своїх членів. Переходять воєнну муштру, орудування зброєю та протигазову оборону.

Чернівці. Заходом Жіночої Громади та при допомозі Лікарської поради відбудеться в Чернівцях курс гігієни і першої помочі в наглих випадках, на якому викладатиме ряд лікарів українців. Радіємо оцим поширенням діяльності «Жіночої Громади». В останньому часі доходили до нас звідтія дуже невідрадні вістки. «Час» подав свого часу, що з приводу браку фондів замкнули заборонку товариства, яку воно провадило вже більше як десять літ. Одначе сподіємося, що заповіджені курси є ознакою оживлення. Шкода булоби, щоби Товариство, яке має за собою більш як 30-літню традицію, занепадало в часі, коли воно є найбільш потрібне.

Інститут Б. ТІЛЬ

Львів

краси

пл. Домбровського 8.
телефон 54—86.

виконує всякі косметичні заходи на тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижшій цінах.

КИТАЙСЬКІ ЗАБОБОНИ

Одного разу в оселі, де я мала звичай зупинятися під час моїх мандрівок, при нагоді, коли мій слуга купував курку в одного селянина, я сфотографувала сина цього господаря. Хлопчина вертав з пасовиська на спині бика.

На другий день уранці, хочаби зеднати собі тубильців цієї оселі, я занесла цьому господареві світлинку його сина „на спомин“. Цієї самої ночі мій слуга прийшов з оселі до пагоди збудити мене, повідомляючи про паніку в оселі.

Хлопчина, якого я фотографувала — пропав! Досі його не віднайшли! Знаючи вже забобонність тубильців, я відразу зрозуміла повагу становища. Я була винна й відповідальна за долю хлопця.

Маючи вражіння, що бонз цієї пагоди, де я вже не раз зупинялася, відноситься до мене прихильно, я покликала його на нараду.

Без найменшого вагання він порадив мені негайно втікати. Не знаю чи з зичливості до мене, чи тільки щоб скинути зі себе всю відповідальність перед селянами, які напевно внаслідок цього прийдуть сюди домагатися пропавшого хлопця.

По цій „безсторонній“ раді я хвилину завагалася. Втікати це значило дати тубильцям певність щодо моєї вини. — Значило ще збільшити їхню ворожість до європейців та раз на завсіди замкнути собі дорогу крізь цю оселю.

Але лишитися — це значило виставити моє життя на небезпеку та мої апарати на певне знищення. За них я була відповідальна перед моєю фільмовою компанією!

Навіть колиб зі страху перед наслідками розлючені тубильці „подарували“ мені життя — то напевно не пощадилиб моїх апаратів, яких незavidну долю я передбачувала згорі.

Під час моїх міркувань, мій слуга завважив, що далеко від міста та від найближчого посту китайської поліції, ми не маємо ніякої надії на скору поміч. Зрештою з китайською поліцією я воліла не мати до діла, знаючи, що по подібній пригоді вони раз на завсіди, заборонилиб мені мандрувати по Юнані.

Хоч не боягуз, мій слуга також став переконувати мене про необхідність скорої втечі. При цій нагоді він пояснив мені свої домисли. Або хлопця вкрали пірати, казав він, бо це дитина досить заможного тубильця, або це попросту підступ з боку самих тубильців, яких драгує присутність білої людини з дивачними апаратами у їхній пагоді.

Підступ чи ні, втікати видавалося мені чином негідним білої людини.

— Деж наша расова вищість, деж буде доказ моєї невинності, розмишляла я, лиха на себе за мою необачність. Це раз на завсіди відучить мене роздавати знімки дикунам.

Бачучи мою нерішучість, мій слуга трохи несміло пригадав мені, що за якої пів години тубильці вже будуть під пагодою.

— Ти боїшся? гукнула я. То втікай!

— Ні, я лишусь з вами!

— До кінця?

— Так!

— В такому разі, скоро збери мої апарати та сховай їх під постать Будди у середнім вівтарі. Вона по-

рожня всередині. Вони, не посміють рухнути своїх бо-

З моїм слугою я балакала по англійськи, — бо він краще розумів англійську мову ніж я китайську. Присутній бонз не розумів наших слів, хоч я мала вражіння, що він відгадав мій намір.

Ледви мій слуга вийшов з апаратами, він пішов слідом за ним.

За кілька хвилини слуга вернувся.

— Краще відіслати апарати з мафу*) назад, ніж

Пагода Будди в горах Юнану.

їх тут ховати. Все одно бонз зрадить, де вони, або — злід Будди вже ніколи не дозволить їх витягнути.

— Так силою візьмем!

— Не візьмем! Він зажадає за них великого викупу, або віддасть їх на ласку тубильців.

— Значить бонзи також пірати, подумала я, певна, що мій слуга не багато пересаджує. Він краще знав своїх за мене, а мені він служив вірно, бо я краще платила йому за інших. З моєю смертю був би кінець його доходам. Навіть щодо нього я не мала ілюзій! Почуваючи себе серед павутиння зрад, підступів та ворожнечі, з пересердя я рішила не дати за виграну.

Мій слуга, зрозумівши мої остаточні наміри, вийшов впевнитися чи двері пагоди зачинені та оглянути можливості оборони. Я стала ховати свої апарати під лавку, прив'язуючи їх знизу до дошки.

Ледви я підвелася, коли в кімнату вбігли перелякані мафу, повідомити мене про похід Льо-Льотів в напрямку пагоди. В них, мовляв, були навіть дві рушниці. В страху за своїх коней, мої задихані мафу втікли з оселі, де вони ночували, не сумніваючись, що вже більше не побачуть їх.

Я починала щораз то краще розуміти плян грабежів тих Льо-Льотів. Ці на око спокійні селяни, користаючи з будьякої нагоди, яких при дорозі караван напевно їм не бракувало, час від часу займаються також „піратуванням“, яке їм більше оплачувалося від садження ризи. (Докінчення на ст. 8).

*) Софія Яблонська виїхала перед трьома роками із французькою фільмовою експедицією до Індо-Хін. Як здібна кіно-операторка знайшла працю в Китаю, фільмуючи життя тубильців. Вернула до Європи через Тихий Океан і так, завдяки своїй підприємовості, обїхала світ довкола.

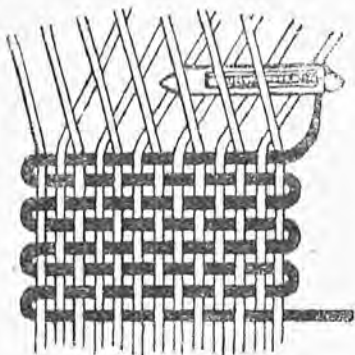
Нарис, який подаємо, прочитала вона на вечорі в нашому клубі.

*) Погонич коней.

НАРОДНІ ТКАНИНИ

Ткацтво залишилося по сьогоднішній день одним з найбільше поширених, народніх домашніх промислів. Майже в кожній хаті приготують зимою пряжу з льону, конопель і вовни та віддають до ткачів, щоби мати нові полотна, скатерті, запаски для домашнього вжитку. Протягом літ народне ткацтво не витворило організованого промислу, а залишилося хатнім ремеслом, що обслуговує запотребування свого господарства, односельчан чи оточуючих сіл. Денеде воно вже й зовсім затратилося під напором фабричних текстильних виробів.

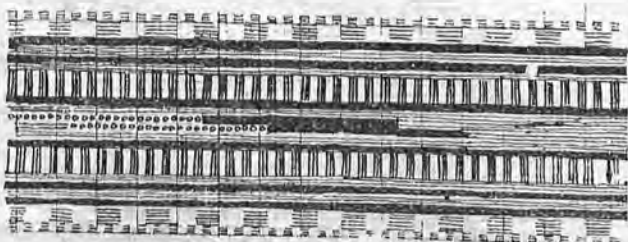
Розглядаючи народні тканини ми в першу чергу звертаємо увагу на вироби з рослинних волокон —

Простий переплет (за Аверінцевим).

льону й коноплі. — Виробництво полотна було здавна розвинене на Україні. Про полотна місцевого виробу згадується в найстарших українських пам'ятках, а останки льняних тканин знаходяться в стародавніх могилах. Описи майна й побуту козацької старшини згадують про полотна місцевого виробу, якого вживали на сорочки, скатерті, рушники. В описі України пол. XVII. в. Боплан каже, що жінки прали для себе льон і вовну та ткали полотна й сукно. За часів кріпацтва були в деяких маєтках ткальні, що славилися своїми майстерними виробами.

Як ще донедавна виробництво полотна було розвинене серед селянства вказують статистичні описи ткацтва на Полтавщині й Чернігівщині з кінця XIX. й поч. XX. ст.

Перемітка з Москалівки, пов. Косів.
Краски: біла, ≡ червона, ■ чорна, ||| зелена, oo жовта.

У своєму описі Василенко¹⁾ розказує, що молода з багатого дому діставала як придане — 100 сорочок з тоненького льняного полотна, прегарно прикрашених на старовинний зразок мережками, лиштвою, вирізуванням, занизуванням; 100 рушників для роздачі як дарунки; 15 декоративних, вишиваних рушників; 12 дуже великих ряден; 10 скатертей та до 200 аршинів полотна в кусках. Найбідніша мусіла мати бодай 10 сорочок і принайменше 12 рушників для роздачі та 50 арш. полотна в кусках.

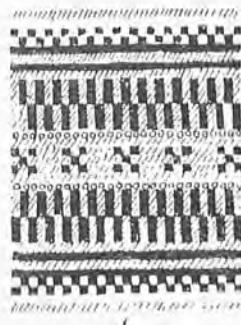
Тепер по селах виробляють повільно льняне та конопляне, плоскі й матірчаті. Найбільше поширене є плоскіне, особливо в полудневих околицях. На півночі виступає переважно льняне повільно. В околицях де виробляють різні роди полотна — льняне є ознакою багатства, конопляне матірчаті ознакою недостатків. На Покутті, Поділлі, Буковині, Катеринославщині виробляють тонке повільно з домішкою бавовняного прядива.

Відповідно до призначення тчуть повільно — на сорочки, перемітки, хустки, рушники, скатерті. З грубої конопляної пряжі та вическів тчуть рядна, верети, що їх вживають як окриття підчас негоди та вистеляють ними вози або сушать на них вимолочене зерно. Із сирієї пряжі, відпадків конопляних і льняних тчуть рядовину на мішки. Рушники й хустки окрім практичного призначення в щоденному житті мають обрядове значіння. Рушники дарують старостам і своякам на весіллі; підчас весілля дарують теж хустки боярам і парубкам.

Повільно на сорочки, перемітки й хустки тчуть простим переплетом, який полягає на тому, що нитка підткавання переходить напереміну над і під ниткою основи. Рушники, скатерті, верети тчуть скісним, чинуватим сплетом, себто нитка підткавання перебігає понад одною й по-під дві, три й більше ниток основи. Повільно чинувате міцніше від простого. Через скісний переплет тво-

¹⁾ Очерки кустарных промыслов Полт. губ. Вып. I. Полтава 1900, стр. 13—14.

ряться різні ткацькі взори на повільно. Особливо складні взори бувають на скатертях; їх ткають відбивається не раз при допомозі 6, 8 і більше нитиць та поножів і вимагає великої технічної справності ткача. Загально поширені є скатерті й рушники ткані в «сосонки», «ряди» (вузькі полоски під кутом до основи), «кружки» (2 ломані лі-

Скатерть із Москалівки, Косівщина.
Краски: біла, || червона, ■ чорна, oo жовта.
Із збірок Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка.

нії, протилежно звернені творять чотирикутники), «кривулю» (ломану лінію), «коропову луску». Складніше ткані скатерті бувають звичайно льняні.

Рушники, верети, рядна, перемітки, а навіть сорочки та спідниці (Полісся) є прикрашені тканими кольоровими зображеннями. Призначення полотняних тканин у щоденному житті та їх ремісничий виріб витворили певний шаблон ткацького орнаменту. Вироблений технічно ткацький орнамент дає цікаві зразки плоскої декорації. Ткані прикраси розміщують різно на предметах, залежно від їх призначення. Рядна, верети, що їх розстеляють на постелі, лавах, возах — мають барвні зори розміщені на цілій поверхні. Скатерті й рушники мають звичайно виткані кольорові пасма на поверхні, а на кінцях орнаменти, деколи доволі багато розвинені. На сорочках орнаменти прикрашають вставку й підполіча; на спідницях і передниках ткані зори укладаються від долу до гори що-раз то вузькими кольоровими пасмами. Перемітки мають виткані зори на заборах, себто самих кінцях, що звисають при перевязанні.

Тканий орнамент на всіх полотняних предметах укладається однаково: поземими й доземими пасмами в напрямі поздовжних і поперечних ниток тканини. Такий

уклад орнаменту підкреслює його тісний зв'язок з технікою ткацтва; створений з переплету орнамент укладається в напрямі основи й підткацтва.

Орнамент на полотняних тканинах складається з дуже простих первістків: поздовжніх ліній, дрібних черток, східців, чотирикутників — що укладаються ритмічно побіч себе. Багатство відмінних узорів залежить від згрупування ліній та пов'язання орнаментальних первістків.

Характеристичною прикметою

тканих орнаментів на полотні є розложення барвних площин і їх відношення до тла. Хоча кількість красок невелика — часто одна (нпр. червона), дві (червона й чорна), рідше три, чотири на білому полотні — проте різноманітність тканих узорів залежить багато від чергування вузьких і ширших кольорових пасем, черток, фігур наперемінну із білим тлом. Тло бере загвсиди чинну участь у кольорванні орнаменту. Назагал ритмічний уклад елементів і ритмічне чергування барвних площин складають-

ся на зміст пасмових орнаментів, тканих на полотні.

Донедавна було поширене прикрашування полотна вибиваними зображеннями. «Мальованки», «димки», «вибійки» ще й сьогодні вживають на спідниці на Бойківщині, Яворівщині, Побужжі, північному Поділлі. Рисунок вирізаний на плоских дошках або вальцях та намазаний відповідною олійною фарбою відбивали на полотні. Мотиви вибіжок — хрещики, кілочка, зірки, цяточки, дрібні квітки — укладаються звичайно пасмами.

НАШІ РУКИ

Заняті своїм щоденним званням та біганиною за всякими дрібними справами, не зауважуємо багато дрібних і цікавих річей. Наприклад руки наші й наших знайомих; скільки вони виражають про прикмети й вдачу своїх власників! Вимова рук щиріша від вимови обличчя, над яким ми привикли вже панувати.

Знаємо, що форма рук є дуже різномодна. Добре вдержана рука, хоч би й спрацьована, викликає корисне, естетичне вра-

жіння. Навпаки рука занедбана, хочби й гарних, благородних ліній, викличе відразу.

Найбільше нищить руки праця при домашньому господарстві. А саме чищення металів, прятання, палення в печах, прання, миття начиння, оббирання багаторіч. Тут ділають на руку гострі середники чищення (сода й мило), як також і бруд, або часті зміни температури. З тієї причини носимо при роботі старі рукавички, що зпочатку може перешкаджують, але з часом рука до них привикне. Помагають тут також різні щітки на довгих держаках, щипці до накладання вугля і різні інші дрібниці, що помагають зберегти руки від надто великого бруду.

Є робота, що особливо прикро відбивається на руках і завжди лишає плями. Це є оббирання бараболі.

При оббиранні повинні руки все бути вогкі. Тому треба їх час від часу занурити в воду, або просто оббирати в воді. Скінчивши роботу, треба зараз обмити руки в теплій воді, милом і щіточкою, запламлені місця натерти цитринним соком, або втерти ватю, намоченою в амоніаці. Вогкі ще руки намазати вазеліною і добре втерти її в шкіру.

Наближається час перепровадження і весняних порядків, коли особливо важко вдержати руки в чистоті. Тоді треба обов'язково працювати всюди в рукавичках. При пакуванні річей дуже легко можна задропнутися, або скалічити руку.

Постійне плекання рук це передовсім їх ідеальна чистота. Мити їх треба дуже часто. Найкраще по якійсь виконаній праці, чи то в бюрі чи при господарстві. Все терти добре рушником, бо вогкі легко тріскають. Ще вогку шкіру треба завжди натирати легкою верствою крему. Крем входить у шкіру, надає їй м'якості. Найкраще тут надається біла вазеліна або мішанина з різних ча-

стин гліцерини, оливи, ляноліни і жовтої вазеліни. Сама гліцерина не вистачає.

Знищені й занедбані руки вимагають лічного крему, т. зв. японського, якого припис тут подаємо. Однак пригадаємо, що здоровій шкірі такий крем непотрібний, тому що за сильно ділає. Японський крем складається з 50 гр. амоніаку, 50 гр. гліцерини, 30 гр. спирту, 20 гр. дестильованої води. Спосіб примінення цього крему є особливий. Перед натиранням треба приготувати тепло залізо, кусник пергамінового паперу величини долоні й тонкий рушник. Насмарувавши руку отим пліном, прикриваємо її папером, потім рушником і прасуємо не надто гарячим залізком.

Гладкі й білі руки придбаємо стосуючи оклади в формі рукавичок. Беремо 2 сирі жовтки 2 ложочки мідялового олійку, 25 гр. рожаної води, 5—10 краплин бензоесу. Розбиваємо жовтки з мідяловим олійком, додаємо бензоесу, рожаної води і втираємо добре. Мастою рідиною руки на ніч і на них вбираємо рукавички. Решту рідини зберігати в слоїку в холодному місці.

Прикро вражає також піт рук, який може бути неприємним при подаванні руки. Лікування цього стану дуже трудне. Добрий вислід дає часте миття зимною водою і перетовщенням милом та пересипування рук слідуючим порошком: 5 гр. саліцилового квасу, 10 гр. борного квасу, 25 гр. тленку цинку, 25 гр. тальку. Порошок можна заступити рідиною, якою натираємо руки по вмиванні (100 гр. кольтонської води, 3 гр. ароматичного оцту). Окрім того є в торговлі різні готові пліни, що лікують надмірне почення рук і ніг.

Особливої уваги вимагають нігті, які при домашній праці легко ломляться. Легло повстають задири наскірня, прикри й болючі. Найкраще усувати його щодня по миттю через мокрий рушник. Тоді наскірня є вогкий і посувається легко.

Коли нігті ломляться легко, треба їх скріпити. Помагає натирання їх на ніч оливою, білою вазеліною, або соком із цитрини. Ще краще увечері зладити для нігтів купіль із теплої води, в якій ми розпустили ложочку соди. Держати в тій купелі нігті 20 хвилин, а щойно потім намазати їх одним із вище поданих середників.

Обтинати нігтів не треба. Вистачить часте заокруглювання пильником.

Артритизм, поширений тепер навіть у порівнює молодім

віці, викривлює пальці і деформує чиколонки. Тут помагає найкраще масаж і гімнастика пальців. Починати треба скоро, якщо тільки повстане загроза артритизму. Масаж дуже простий: два пальці одної руки, насмаровані вазеліною, натирають сильно кожний палець другої руки, боки й поверхню. Потім іде гімнастика: двома пальцями одної руки беремо кінець пальця другої й затуємо коло, як найширше в один і другий бік. Так само добрий рух: отворимо цілу руку, вигнути її в чиколонку і вигинати пальці взад. При цьому руку в чиколонку крутити.

Дбати про гарну руку варто й тому, що з руки значно легше відгадати вік особи, як із лица, якому присвячуємо більше уваги.

Старт змагунок у Славську

Старт до зїздового бігу підчас І. Зимових Запоріжських Ігрищ. З ліва до права: Маковей, Шухевич, Корінець, Рожанківський, Рогожа, Охримович, Дмоховська.

(Докінчення зі ст. 5).

Мої мафу, не розуміючи моєї проволоки стали кричати всі нараз.

Вони домагалися негайної заплати за тиждень їзди. Я нічого не розуміла і мусіла покликати на поміч мого слугу та перекладача.

Вони справді домагалися заплати, в разі колиб я дійсно хотіла лишитися в пагоді. Певно вони були переконані, що „потім“ не буде кому їм заплатити, подумала я. Моє становище було безрадне, бо я при собі не мала досить грошей, щоб заплатити їм. Звичайно розраховувалась із ними щойно по повероті з наших мандрівок, що здавалося мені, зв'язує їм руки. Так мені тільки здавалося. Тепер дивлячися на їх загізні міни, я зрозуміла, що вони щонайменше такі самі небезпечні як і самі пірати. Колиб я їм не заплатила, то вони відїхалиб з усім моїм багажем, якого я більше не побачилаб.

Щораз то ясніше я розуміла необхідність вертати назад, хоч по вибуху зайвої брагури перед моїм слугою я не могла стерпіти цієї думки. Я пробувала ще успокоїти їх.

— Коли лишитесь зі мною, то по повероті в Юнанфу я вам заплачу подвійну ціну, приобіцяла я їм через мого слугу. Негативні відповіді, протести та погрози переконали мене, що їх страх перед збунтованими Лью-Льотами був ще більший, ніж жадоба зарібку. Страх цей мусів бути безмірний! В надмір труднощів мій слуга виявив мені наміри бонзів, яких нараду він підслухав. Вони рішили повідчиняти усі двері пагоди перед Лью-Льотами, або викинути нас геть, щоб, оселяни не думали, що вони мене боронять. Ця зрада бонзів, та перспектива, що нас викинуть перед ворота мов пса, якого віддають гицлеві, переконали мене таки вибрати втечу, — спомин якої ще досі болить мою задряснену гордість. Поспіх моїх наполоханих мафу був такий великий, що ми в одну мить були готові.

На наше щастя з цієї пагоди бігла інша дорога в гори, якою ми відїхали.

На вершку гори я не стерпіла покуси й оглянулася поза себе. У нічній темноті, крізь галуззя дерев я побачила довгу процесію смолоскипів, що наближались до пагоди Будди.

Незадовго потім через окремого післанця, якого вислала на звіди, я дізналася, що хлопча, якого я фотографувала справді пропав без сліду. Його досі ніде не віднайшли, та досі пірати не зажадали від його батька ніякого викупу. — Це свідчило про те, що це не пірати викрали його.

Де, чому, як він пропав, ніхто цього не знав. Хоч, мій слуга переконаний, що бонзи з пагоди знають....

Ця хвилююча, неймовірна тайна довго не давала мені спокою.

Мене переслідувала згадка про терпіння батьків

цього хлопчини, яким лишилася по нім тільки маленька знимка — „на спомин“!

Якже їм не вірити в моє чародійство? А як мені доказати їм, що це чистий збіг нещасних обставин, а не моя вина ні мого апарату, що мовляв за зображення людського обличчя забиває його душу. Щож я могла зробити, щоб відкупити свою „вину“ перед тубильцями та їхніми богами? Хіба треба булоб закинути раз на завсіди мою професію та самій повірити, що знимка вбиває душу. Замість того, я рішила пометитися на фальшивих та підступних бонзах пагоди, яких мій слуга підозрівав у пропалі хлопця. Хоч я не була цього певна — те тільки самі боги знають — для мого бажання німсти вистачила їх підступна поведінка підчас мого побуту в їхній „захисній“ пагоді. Найбільше дратував мене спомин моєї наївності, коли я ніразу навіть не спробувала фільмувати пагоди, з огляду на їхнє до мене „довіря“ (!). За те втрачене довіря — не їхнє а моє — я рішила розплатитися з ними. Взявши зі собою сімох „дорого“ наймлених їздців-китайців, ми поїхали гірськими доріжками до незабутньої пагоди з наміром маленької, невинної „карної“ експедиції.

Обережно виминаючи села та дороги караван — по яких „важні“ новини розбігаються неймовірно швидко — в третій день в полудне нам пощастило зовсім непомітно підїхати до пагоди. Здивовані нашою появою, забувши про свій „фаталізм“ — бонзи привітали нас втечею та окликами жаху. Тоді коли мій слуга та інші куплені мої оборонці, були заняті „вспокоюванням“ переляканих бонзів, — я досхочу фільмувала цілу їхню пагоду зі всіх боків, їхні вівтарі, Будди та всіх інших не-тикальних богів.

Решту китайського та особистого поррахунку з ними скінчив мій слуга, який з іншими китайцями дїгнав мене на вершку гори, звідки я фільмувала загальний вид пагоди.

Не гаючи часу, ми швидко відїхали назад до Юнанфу.

Хоч, — тайна зникнення хлопця ще досі лишилася для мене та для інших незагаденою загадкою.

ПОДЯКА.

Оцим почувуюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя «Карпатія» у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моєму бл. п. мужові Тадею Йосифі Косановським емер. контр. поштов. в Бережанах.

Скорі й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одинокі українське Товариство обезпечень на життя «КАРПАТІЯ» у Львові найширшим кругам української суспільности.

Клявдія Косановська.

РУКАВИЧКИ

Починаємо з цього числа заповіджений курс. На початок іде сезонна рукавичка легкого виконання. Форму на шаблон можна замовляти в адміністрації за надісланням потрібних вимірів та 1 зол.

Матеріал: 1) Шкіра ягнят гладка, або імітація пеккарів, замш, фільтр, дифтина замшова і т. п.

2) Нитки cotton perlé ч. 8., краски контрастової у відношенні до матеріалу.

3) Гудзики обтягнені матеріалом, з якого шита рукавичка або теж з інших матеріалів.

Знаряддя: Голка звичайна (не кушнірська!), острі ножиці, наперсток.

Препарування шкіри: Шкіри, які стрічаємо в продажі не надаються ще до шиття. Шкіру треба перед тим «спрепарувати». В тій цілі складаємо її в двоє вздовж хребта, верхню стороною до середини і завиваємо в змочений у зимній воді рушник та лишаємо її так на довгий час, щоб вся звогла (замш на 30—60 хвилин, шкіру з серни на 2—3 год., телячі шкіри на 5—8 годин). Коли вся звогне, розтягнути її сильно в руках та розіпнати на стільниці чи підлозі, розтягаючи сильно у всіх напрямках та прибиваючи густо беріжком дрібними цвяшками. По кількох годинах, як шкіра цілком висохне, витягнути цвяшки і щойно тоді можна її вжити до шиття.

Інші матеріали — як ще зімняті треба перед краєнням випрасувати, а коронку нагумувати дещо.

Крій: Крій рукавички засадничо все той самий. Зміни виступають тільки в горішній частині рукавички — в маншеті.

Величина форми означена числами, які означають обвід долоні — поданий в англійській мірі довжини, в цалях. Відси означування величини рукавичок числами 6, 6 $\frac{1}{4}$, 6 $\frac{1}{2}$, 6 $\frac{3}{4}$, 7 і т. д.

Примінення готової форми до індивідуальних вимірів:

Щоби переконатися, чи дана форма відповідає величині руки, вистарчить перевірити: 1) обвід долоні в найширшій місці (по кістках) і 2) довжину середнього пальця, мірячи від насади

пальця до вершка по стороні хребта руки (від сторони долоні довжина менша!). Залежно від висліду поширюємо або звужуємо форму по обох боках, та збільшуємо або скорочуємо довжину пальців, заховуючи при тім пропорцію у всіх вимірах. Це значить: якщо поширили ми рукавичку о 6 мм., тоді ділимо цих 6 мм. на чотири часті і поширюємо кожний палець о 1 $\frac{1}{2}$ мм.

Обвід палюха при насаді зменшується, стинаючи лук від точки + до 0 — найбільше однак в горі.

Отвір на палюх збільшується викроюючи його тільки від сторони долоні і в горі, ніколи від сторони хребта руки.

Зладження шаблону.

Примінену тим способом до індивідуальних вимірів форму, перенести (відбити) на твердий і еластичний картон найкраще на т. зв. «англійський прасований картон» і витяти її точно по нарисованих лініях. В той спосіб дістанемо шаблон головної форми рукавички, шаблон палюха, та 6 бічних стінок до пальців. Па-

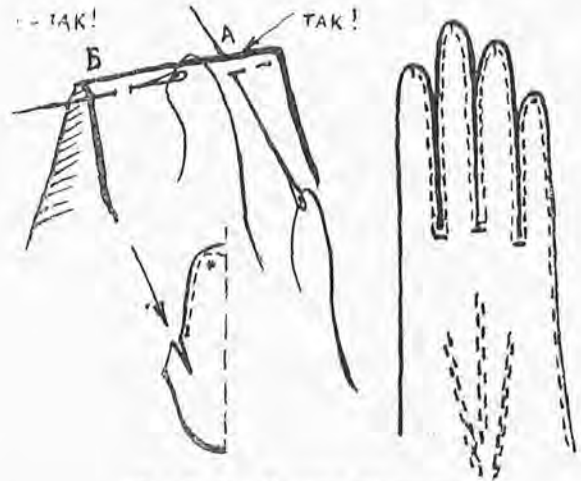

Рис. II. Спосіб шиття рукавички.

лець вказуючий і малий мають по 1 стінці, середній і перстенний — по 2 бічні стінки, кожний шаблон назначити з одної сторони білою карточкою.

Прикрювання матеріалу.

Обернувши шаблон білою карточкою на верх, приложити його до верхньої сторони матеріалу і обрисувати дуже старанно крейдкою або олівцем (по шкірі) контури шаблону. Дістаємо рисунок форми правої руки (Рис. II. 1.) Опісля відвернути шаблон карточкою до споду і обрисувати шаблон як перше. Це рисунок форми на ліву руку. Той сам спосіб примінявати при рисованні форми бічних стінок і палюха.

Шиття.

Рукавичку шиємо дрібним стібом (Рис. II. 1.) «перед голку». Віддаль шва від берега: 1 — 1 $\frac{1}{2}$ мм. Довжина верхніх і спідних стібів однакова.

Порядок шиття: 1. Вишити жилки і прикраси на маншеті — стібом перед голку, складаючи матеріал (Рис. II. 1.) по нарисованій лінії вдовоє. 2. Зшити палюх (Рис. II. 2.). 3. Пришити палюх до долоні, починаючи від пришиття язичка (точка + палюха до точки 0 у викрою. 4. Пришити б. стінки до хребта рукавички. В лівій руці починати від пришивання малого пальця (Рис. ч. I. 8.) ідучи від вершка пальця до насади. При переході до перстенного пальця виконати один довший стіб поземий і зчерги пришивати стінку 7 (від насади до вершка, точніше: до половини ширини нігтя). — Приложити з другої сторони стінку 6; уформувати вершки стінок і шити як при малому пальці.

По пришитті всіх стінок одним боком до верхньої сторони рукавички, пришити стінки другим берегом до пальців від сторони долоні. Перед тим можна стінку залежно від потреби, стягти дещо зі ширини.

5) Зшити сусідуючі стінки зі собою — при насаді пальців (з лівої сторони, стібом поза голку). Лишний матеріал з довжини стінок стягти — лишаючи 2—3 мм. нище шва).

6) Зшити рукавичку вздовж.

7) Пришити гудзики.

8) Спрасувати.

с. с.

Рис. I.

Модель рукавички, розложеної в складові частини. Ч. 1. Форма рукавички, розложена. 2. Форма палюха. 3. Стінка вказуючого пальця. 4, 5. Стінки великого пальця. 6, 7. Стінки перстенного пальця. 8. Стінка малого пальця.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

Українська жінка купує лише

дріжджевий порошок, ванілевий цукор, ГОРОДЕЦЬКА ч. 95 **ПЛАСТ** СИКСТУСЬКА ч. 29 мелений цинамон, насіння ярин і квітів

БУДИНІ В РІЖНИХ СМАКАХ
АРОЗА ЛЬВІВ, ДВЕРНІЦЬКОГО 30
тел. 5-64

Всі споживчі
й кольоніальні
товари в складах

**НАРОДНОЇ
ТОРГОВЛІ**

Синку до білля — шварц до чобіт —
пасту до взуття — пасту до підлоги
французьку масу

ЕЛЕГАНТ

О. Левицька і С-ка
Львів, Кордецького ч. 51

МИЛО до прання
до голення

„ЦЕНТРОСОЮЗ“
НИТКИ

Овочеві мармеляди, слинкові
повила, соки, джеми й інші
овочеві перетвори

одинокі української кооп. фабрики

ПРОДУКЦІЯ

Фабрика: Львів, Павлінів 16,
бюро: Ринок 36.

ФОРТУНА ЧЕКОЛЯДУ
І ЦУКОРКИ **НОВА**

Львів,
вул. Кордецького 23

Жіночі і мужеські

ФУТРА
„ХРОМ“

Склеп: Руська 20, тел. 71-83.
Фабрика: Городецька 95, тел. 43-29.

Найліпшу
французьку
і кремську
МУШТАРДУ

МІКА

Львів, вул. Городецька 121.
Тел. 95-50.

Народний стрій
і вишиваний одяг
в крамниці **У. Н. М.** Львів, вул.
кооперативи Косцюшка 1

Цикорію,
солодову
каву

„ЛУНА“ Підмішка

до кави

„ПРАЖІНЬ“

Львів, XV, Церковна ч. 2.
Тел. 42-97.

бо ті товари найліпші й найдешевші та свої

П. К. Авдікович основниця фабрики пасти «Елегант».

Український промисл ще дуже молодий. До війни українці мало присвячували уваги вільним фахам, промислові й торговлі взагалі. Більшість населення були хлібороби, а лише незначний відсоток урядництва. Самостійних підприємців в торговлі й промислі можна було почислити на пальцях. Щойно після війни, коли українцям замкнено доступ до державних урядів, а малоземельному населенню доходу до еміграції, почалося у нас певного роду пересунення суспільних груп в напрямі ремесла, промислу і торговлі, чи загально кажучи в напрямі вільних фахів.

У статті інж. Ст. Чижович „Український Промисл і завдання жінки“ зайшла немила помилка в підписах світлин, завважена по видрукванні числа. І так: світлина зліва повинна мати підпис: «П. О. Левицька, основниця фабрики пасти „Елегант“», світлина зправа повинна мати підпис: «П. К. Авдікович, основниця фабрики чеколлади „Фортуна Нова“».

ВИДАВНИЦТВО „НОВА ХАТА“.

Інж. Ст. Чижович

Український промисл і завдання жінки

допомоги торговельно-кооперативної організації не міг би ніяк розвинутися. — Тому можемо сміло сказати, що завдяки кооперації починає розвиватися український промисл у щораз швидшому темпі.

Маємо вже нині свої фабрики: мила («Центросоюз»), цукорії і підмінки кави («Суспільний Промисл»), мармеляди («Продукція»), паперців (кооп. «Будучність»), пасти, синки, чорнила, воску до підлоги («Левицька і С-ка»), мін. вод («Здоровля»), футер («Хром»), шкіри (кооп. в Яворіві), косметиків («Альбе»), «Фамоза»), шевських кілків («Дендра»), пасти до чищення металів («Сільва»), чеколлади й цукорків («Фортуна Нова»), будинів («Ароза»), порошоків до печива («Пласт»), муштарди («Міка») і т. д.

Це все в порівнанні до потреб нашого населення є лише першими початками. Бракує ще багато дуже важких ділянок промислу як приміром промисл текстильний, який фабрично у нас не існує, а як ремісничий, дуже занедбаний. Таких примірів можна би навести дуже багато.

Та на жаль вузькі рамки цієї статті, не дозволяють нам довше зупинитися над тим питанням. Наше завдання відповісти тут, яку роль має чи повинна відіграти укр. жінка у розвої промислу.

З приємністю можемо ствердити, що а в розвитку нашого проа позаду чоловіків, а на едила. Для прикладу ви хочби таких піонерок укр. Левицька, основниця фаб-згант», П. Авдікович-Глин-і фабрики цукорків «Фор-Ірнякова співтворець фаб-них вод «Здоровля», даль-ганізаторок різних коопе-иств (як «Труди» та ро-о промислу).

тих піонерок українського мо наглядно, що україн-сїбна до самостійної твор-і в тій ділянці народного Це значить далше, що у-і, яка має відповідний ор-ганізаційний хист не сміє і не повинна сидіти зі зложеними руками та чекати готової «посади», але повинна підшукувати такі ділянки праці, в яких могла би бути продуктивна, мобілізувати потрібні до цього капітали й розбудовувати новий верстат праці й який принесе заробіток їй та другим.

Ми свідомі того, що ця праця є дуже трудна й відповідальна. Її не можна робити нерозважно. Тут справді треба «сім раз зміряти, щоби раз вірізати» — як каже народна приповідка. Та все таки її треба робити, хочби приходилося побо-рювати великі труднощі.

Та це перше завдання, яке повинна сповнити укр. жінка у розбудові власного промислу, відноситься лише до тих одиниць, у яких є хист і можливість організування праці й капіталу.

Натомість обов'язок виховання молодого покоління у господарському дусі відноситься вже до дуже широких кругів укр. жіноцтва. Кожна мама, кожна вчителька, кожна громадянка має можливість сповнити цей обов'язок. Треба в першу чергу змінити психологічне наставлення молодого покоління до праці на полі ремесла, промислу й торговлі. Мусимо собі усвідомити, що при теперішнім господарським й політичним положенні українського народу ці ділянки є для нас найважливіші, бо вони забезпечують господарську незалежність та уможливають

П. О. Левицька основниця фабрики чеколлади «Фортуна Нова».

боротьбу з безробіттям. Тому обов'язком кожної української жінки плекати вже змалку в дитини зрозуміння й пошану до вільних фахів, та заставляти їх самих думати над тими справами. Коли ця думка вціпляється і нуртуватиме в малих мозках в заранні їхнього життя, то є надія, що їх почини у пізнішому житті на господарському полі, будуть зрілі й успішні. — Найкращим доказом цього це жиди. Вони зуміли через ряд поколінь виплекати таку психологію у свого народу, що як кажуть, жиди родяться вже готовими підприємцями.

Чергове завдання укр. жінки, яке вже об'язує всіх нас без виїмку, включаючи й дітей, це дбати за поширення власних виробів, заспокоювати всі наші потреби лише у власних крамницях, затруднювати лише українських ремісників, робітників.

На жаль у тій ділянці робимо ще всі великі прогріхи супроти власного промислу.

Хоч ця справа здається самозрозумілою, що через купування власних виробів, ми причинюємося до розбудови укр. промислу, а через те у свою чергу до збільшення запотребування на українських робітників фізичних і умових, то в буденному життю про це дуже легко забуваємо. Нема в найближчій крамниці українського виробу, то нам вже затрудно піти туди, де той виріб можна дістати. Купуючи українські вироби та ще в українських крамницях, ми тим свідомо причинюємося до розбудови українського господарського життя, а тим самим забезпечуємо будучність нашим дітям.

Реасумуючи це все, можемо сказати, що нема ділянки в народньому господарстві, в якій жінка не могла би працювати не тільки як першорядний робітник, але й як творчий чинник.

Життєва практика показує, що жінка, яку від давна охрестили за слабшу, є в дійсності дуже витривала, та зуміє перемогти великі життєві труднощі.

В інтересі не тільки жінок, але й цілого укр. народу дати жінці можливо найвищу освіту й фахову підготовку, щоби жінка могла належно використати всі свої природні здібності.

Перед сучасною жінкою, що формально здобула всі основні громадські права, питання рівноправності стоїть вже не в площині дискусії: «чи жінка має право, чи не має», але чи вона життєвою підготовкою може в дійсній праці здобути для себе належне місце в суспільстві. Не право жінки як такої, але її творче продуктивна праця є фактичним мірилом її рівноправності.

Багате минуле укр. жінки, каже нам дивитися з оптимізмом на її майбутнє.

Українська жінка купує лише

дріжджевий порошок,
ванілевий цукор,
ГОРОДЕЦЬКА ч. 95
ПЛАСТ
СИКСТУСЬКА ч. 29
мелений
цинамон,
насіння
ярин і квітів

БУДИНІ В РІЖНИХ СМАКАХ
АРОЗА ЛЬВІВ, ДВЕРНІЦЬКОГО 30
тел. 5-64

Всі споживчі
й кольоніальні
товари в складах

НАРОДНОЇ
ТОРГОВЛІ

Синку до білля — шварц до чобіт —
пасту до взуття — пасту до підлоги
французьку масу

ЕЛЕГАНТ
О. Левицька і С-ка
Львів, Кордецького ч. 51

МИЛО до прання
до голення
||
„ЦЕНТРОСОЮЗ“
||
НИТКИ

Овочеві мармеляди, сливові
повила, соки, джеми й інші
овочеві перетвори

одинокі української кооп. фабрики
ПРОДУКЦІЯ
Фабрика: Львів, Павлінів 16,
бюро: Ринок 36.

ФОРТУНА
ЧЕКОЛЯДУ
І ЦУКОРКИ
НОВА

Львівська фабрика цукерок "Фортун" виробляє цукерки, шоколад, мармелад, пастилу, цукорки, печиво, пряники, вафли, бісквіти, мафіни, кекси, булочки, хлібці, солодощі, кондитерські вироби. Адреса: Львів, вул. Кордецького, 30. Тел. 5-64.

„АРОМ“
Склеп: Руська 20, тел. 71-83.
Фабрика: Городецька 95, тел. 43-29.

Найліпшу
французьку
і кремську
МУШТАРДУ
МІКА
Львів, вул. Городецька 121.
Тел. 95-50.

Народний стрій
і вишиваний одяг
в крамниці
кооперативи **У. Н. М.** Львів, вул.
Косцюшка 1

Цикорію,
солодову
каву
„ЛУНА“ Підмішка
до кави
„ПРАЖІНЬ“

Львів, XV, Церковна ч. 2.
Тел. 42-97.

бо ті товари найліпші й найдешевші та свої

Івж. Ст. Чижович

Український промисл і завдання жінки

допомоги торговельно-кооперативної організації не міг би ніяк розвинути. — Тому можемо сміло сказати, що завдяки кооперації починає розвиватися український промисл у щораз швидшому темпі.

Маємо вже нині свої фабрики: мила («Центросоюз»), цукорії і підмінки кави («Суспільний Промисл»), мармеляди («Продукція»), паперців (кооп. «Будучність»), пасти, синки, чорнила, воску до підлоги («Левицька і С-ка»), мін. вод («Здоровля»), футер («Хром»), шкіри (кооп. в Яворів), косметиків («Альое»), «Фамоза»), шевських кілків («Дендра»), пасти до чищення металів («Сільва»), чеколяди й цукорків («Фортуна Нова»), будинів («Ароза»), порошоків до печива («Пласт»), муштарди («Міка») і т. д.

Це все в порівнянні до потреб нашого населення є лише першими початками. Бракує ще багато дуже важких ділянок промислу як приміром промисл текстильний, який фабрично у нас не існує, а як ремісничий, дуже занедбаний. Таких примірів можна би навести дуже багато.

Та на жаль вузькі рами цієї статті, не дозволяють нам довше зупинитися над тим питанням. Наше завдання відповісти тут, яку роль має чи повинна відіграти укр. жінка у розвої промислу.

З приємністю можемо ствердити, що українська жінка в розвитку нашого промислу не остала позаду чоловіків, а навпаки їх випередила. Для прикладу вистачить згадати хочби таких піонерок укр. промислу як п. Левицька, основниця фабрики пасти «Елегант», П. Авдиківич-Глинська, основниця фабрики цукорків «Фортуна Нова», П. Гірякова співтворець фабрики мінеральних вод «Здоровля», дальше десятки організаторок різних кооперативних підприємств (як «Труди» та робітні домашнього промислу).

Із прикладу тих піонерок українського промислу, бачимо наглядно, що українська жінка є спосібна до самостійної творчої праці також і в тій ділянці народного господарства. Це значить дальше, що українська жінка, яка має відповідний організаційний хист не сміє і не повинна сидіти зі зложеними руками та чекати готової «посади», але повинна підшукувати такі ділянки праці, в яких могла би бути продуктивна, мобілізувати потрібні до цього капітали й розбудовувати новий верстат праці, який принесе заробіток їй та другим.

Ми свідомі того, що ця праця є дуже трудна й відповідальна. Її не можна робити нерозважно. Тут справді треба «сім раз зміряти, щоби раз вірізати» — як каже народна приповідка. Та все таки її треба робити, хочби приходилося поборювати великі труднощі.

Та це перше завдання, яке повинна сповнити укр. жінка у розбудові власного промислу, відноситься лише до тих одиниць, у яких є хист і можливість організування праці й капіталу.

Натомість обов'язок виховання молодого покоління у господарському дусі відноситься вже до дуже широких кругів укр. жіноцтва. Кожна мама, кожна вчителька, кожна громадянка має можливість сповнити цей обов'язок. Треба в першу чергу змінити психологічне наставлення молодого покоління до праці на полі ремесла, промислу й торгівлі. Мусимо собі усвідомити, що при теперішнім господарським й політичним положенні українського народу ці ділянки є для нас найважливіші, бо вони забезпечують господарську незалежність та уможливають

П. О. Левицька основниця фабрики чеколяди «Фортуна Нова».

боротьбу з безробіттям. Тому обов'язком кожної української жінки плекати вже змалку в дитини зрозуміння й пошану до вільних фахів, та заставляти їх самих думати над тими справами. Коли ця думка вціпіється і нуртуватиме в малих мозках в заранні їхнього життя, то є надія, що їх почини у пізнішому житті на господарському полі, будуть зрілі й успішні. — Найкращим доказом цього це жиди. Вони зуміли через ряд поколінь виплекати таку психологію у свого народу, що як кажуть, жиди родяться вже готовими підприємцями.

Чергове завдання укр. жінки, яке вже обов'язує всіх нас без виїмку, включаючи й дітей, це дбати за поширення власних виробів, заспокоювати всі наші потреби лише у власних крамницях, zatrudнювати лише українських ремісників, робітників.

На жаль у тій ділянці робимо ще всі великі прогріхи супроти власного промислу.

Хоч ця справа здається самозрозумілою, що через купування власних виробів, ми причиняємося до розбудови укр. промислу, а через те у свою чергу до збільшення запотребування на українських робітників фізичних і умових, то в буденному житті про це дуже легко забуваємо. Нема в найближчій крамниці українського виробу, то нам вже затрудно піти туди, де той виріб можна дістати. Купуючи українські вироби та ще в українських крамницях, ми тим свідомо причиняємося до розбудови українського господарського життя, а тим самим забезпечуємо будучність нашим дітям.

Реасумуючи це все, можемо сказати, що нема ділянки в народньому господарстві, в якій жінка не могла би працювати не тільки як першорядний робітник, але й як творчий чинник.

Життєва практика показує, що жінка, яку від давна охрестили за слабшу, є в дійсності дуже витривала, та зуміє переломити великі життєві труднощі.

В інтересі не тільки жінок, але й цілого укр. народу дати жінці можливо найвищу освіту й фахову підготовку, щоби жінка могла належно використати всі свої природні здібності.

Перед сучасною жінкою, що формально здобула всі основні громадянські права, питання рівноправності стоїть вже не в площині дискусії: «чи жінка має право, чи не має?», але чи вона життєвою підготовкою може в дійсній праці здобути для себе належне місце в суспільстві. Не право жінки як такої, але її творче продуктивна праця є фактичним мірилом її рівноправності.

Багате минуле укр. жінки, каже нам дивитися з оптимізмом на її майбутнє.

П. К. Авдиківич основниця фабрики пасти «Елегант».

Український промисл ще дуже молодий. До війни українці мало присвячували уваги вільним фахам, промислові й торговлі взагалі. Більшість населення були хлібороби, а лише незначний відсоток урядництва. Самостійних підприємців в торговлі й промислі можна було почислити на пальцях. Щойно після війни, коли українцям замкнено доступ до державних урядів, а малоземельному населенню до рогу до еміграції, почалося у нас певного роду пересунення суспільних груп в напрямі ремесла, промислу і торгівлі, чи загально кажучи в напрямі вільних фахів.

Розвиток промислу й торгівлі залежить не тільки від знання цієї господарської ділянки, але й у великій мірі від капіталів. Дрібне селянство й урядництво не мало й не могло мати нагромаджених індивідуальних капіталів. Тому із самого початку наростаючий укр. промисл й торгівля мусіли шукати збірного капіталу, який найштов свій вислів в кооперативній організації.

Не дивлячися на дуже важкі умовини господарського життя, наша кооперація за розмірно короткий час, може вже похвалитися значними успіхами. Возьмім приміром **Маслосоюз**. Сьогодні він зосередив молочарський промисл нашого населення, та є головним доставцем молочарських виробів не лише на нашому внутрішньому ринку, але й заграницю.

Центросоюз, головна торговельна централія нашої кооперації, в останніх часах поширив свою ділянку праці також у напрямі промислу (мило, нитки і т. д.). Центросоюз це теж один із визначних експортерів деяких наших сільсько-господарських продуктів, головню яєць, беконів тщо.

Народня Торговля — одна з найстарших укр. кооператив, здобула собі признание одної з найсолідніших торговельних фірм не лише серед нашого громадянства але й чужинців. Народня Торговля має свої крамниці у всіх більших осередках нашого краю.

Загальна сітка українських кооператив начислює сьогодні коло 4000 одиниць із власним капіталом понад 10 мільонів золотих.

Заслуга укр. кооперації полягає в тому, що вона причинилася до зменшення безробіття, що звернула увагу широких кругів укр. громадянства на господарсько-торговельну ділянку праці, а найважливіше, створила торговельно-організаційну сітку при помочі якої може український продукт дійти вже до широких мас укр. консумента. Цею торговельною сіткою кооперація уможливила розвиток українського промислу і то не тільки кооперативного але й приватного. Кволий український промисл, що не розпоряджає відповідними капіталами необхідними для

З нашого досвіду

Прошу мені поради чим і як випрати завіски з тусору, запламлені від тоненького червоного паперця? Пляма досить велика.

Текля Д.

При цьому подаємо вам добрий випробуваний припис на прання завісок взагалі.

Витріпати завіски від порошоків, зложити в четверо а потім залляти дощівкою. Нехай постоять через ніч. Потім виполокати добре й витиснути воду, але не крутити їх! Тепер намити добре й уважно, знову зложити в четверо і вкинути до зимної води в баняку. Коли вода почне нагріватися, виполокати завіски, знову намити й повторити те саме з зимною водою. Але не варити! Особливо, коли завіски вишивані колірними візорами. Потім виполокати, накротхмалити, повісити. Коли ще вогкі, прасувати.

При чищенні плями з завіски залежить, чи пляма вже була прана. Також треба би знати, чи завіска є білої чи кремової краски.

Якщо завіска не була ще прана, вистачить залляти пляму двома ложками чистого спирту (96%) і лишити так годину на тарілці. Коли завіска з плямою вже прана, треба сильнішого середника, а саме окисненої води 3%, до якої додати трохи амоняку. Оця вода вибілить місце досконало. Однак, коли тусор є кремовий не можна цього стосувати, тому, що окиснена вода вибілює й нитки тканини і тоді лишиться велика біла пляма. В такому випадку треба взяти цитрину або цитринову кваску, розпустити в воді і натирати цим так довго, аж пляма зникне.

Всі уживаємо
пудрів
„А Л Ь О Е“!

Ксені С. Дивуєтеся чому тепер усяди відбуваються тихі весілля?

Чеж зовсім зрозуміло. Тихе весілля загально ввійшло в моду не лише в нас. Давно, коли люди не мали стільки розваг, а головне жили далеко від себе, по селах, гучні весілля мали свій змісл. Тоді зізджалася вся родина, що не бачилася роками, сусіди й знайомі і забава тривала тиждень. Весілля припадали на час догідний у господарстві — зиму або пізню осінь — коли комора була повна й часу багато. Сільські хати були просторі, могли вміщати гостей доволі. Така забава, одна або дві, заступала те що дає сьогоднішнім людям карнавал.

Ще й тепер гучні, а властиво людні, весілля мають оправдання по селах. Може зіхатися родина, місця доволі, побут багато не коштує. Але в містах? Теперішні молоді подружжя мають значно трудніші початки, як їхні батьки. Стільки клопотів поза ними, а скільки ще їх чекає! Як часто тепер молоде подружжя — чого не бувало давніше — мешкає ще роками в батьків! Отже входити в це співажиття гучним весільним акордом, що мимоходом кажучи, — багато коштує — показується невмісним.

Але пишете, що й заможні пари, що не потребують «числитися», покидають цей гарний звичай.

Цьому теж не можна дивуватися. Окрім матеріальних при-

Останні новини в ШОВКАХ на карнавал

п о р у ч а є ф і р м а

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

Ринок 20. Тел. 7-54. Боїмів 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛЛІ ЯРЕМИ

УЛ. ФРЕДРИ 9.

чин, які зрештою не є тут суттєві, грає ролю також психічне наставлення молодої пари. Цей день як не як, є один із найважливіших у житті. Перед ним буває багато хвилювань, — сама шлюбна церемонія, коли молода пара є в осередку уваги — теж напружує нерви. А туг ще чекає її довга година з тостами й офіційними розмовами і що найгірше — невдатними дотепами. Що дивного, коли вони хочуть віткити від цього?

Звичайно відбуваються тепер весілля дуже скромно. По шлюбній церемонії просить родина молодої на обід або вечеру (залежно від пори дня) до себе. Окрім молодої пари й обох родичів бувають запрошені ще свідки. У своєму гуртку переходить ця година невимушено й мило.

Ольга Микласевич, Стрий. Рукав до сорочки моглиби ви прикрасити білою вирізуваною вставкою. Мігби також послужити вузький галузистий вірець, чорно-червоний. На всякий випадок вставку треба робити тут малу і невизначну, тому, що сам рукав є дуже багато вишитий. В оригіналі сорочка без вставки, а має тільки майстерні збирки, себто морщення, яке називаємо «пухликами». Як зразок вставки можемо вказати вам на таблицю число 6, візір число 5, або таблицю ч. 2/II, візір ч. 2, 4, 5.

Для молодої дівчинки годиться найкраще квітчаста спідничка (темне тло, дрібні червоні квіти). Запаска може бути червона, але не ярка. Візір на запаску ми видали на листівці ч. 3, яку долучили торік до «Н. Х.».

Не пишете нічого про корсетку; чи не робите її взагалі? Бо краска корсетки повинна теж гармонізувати з цілістю строю. Дуже гарні колірні зіставлення знайдете на листівках наших народніх типів роботи М. Андрійка і Галини Мазепи. В Стрию провадить їх книгарня Шевченка.

Меблі: їдальні, спальні,
кабінети, тапчани,
клуби

поручає відецька виробні
столярсько-тапіцерська

ІВАНА СОРТНЕНА
Львів, Сикетуська 41. Тел. 92-79.

НОВА СИЛЬВЕТКА

Мода ніколи не поступає нагально й нерозважно. Завжди один сезон є природним вислідом попереднього, хоч як несподіваною видається нераз якась модна новість. Оце треба пам'ятати, коли приглядаємося модній сильветці 1935. Вгорі поширені рамена стратила свою канчастість. Спадають лагідно вниз. Але не можна сказати, щоби вони звузилися. Далі лишаються нагорі крила й пелеринки, що надають сильветці ширини. Натомість сильно звужені бедра, обхоплені модною сукнею.

Є велика різниця поміж спортивною лінією плечів і костюмів, а фасоном французьким. Перші є широкі, повівні. Французький крій виразно обхоплює і моделює постать. До спортових треба зачислити також «кепи», широкі пелерини що загортають постать від ніг до голови. Оці пелерини вдячні тільки для високих постатей, незалежно від їх повноти.

Рукав перейшов різні зміни. На верху вже не може поширюватись. Отже всю вагу прикрас звернено тепер на лікоть.

Викрій угорі має виразний вигляд квадрату. Однак окрім нього ще видно багато високо зіпнятих колірів. Навіть плащі застібнуті під шию, без коміра.

У красках є багато нового. Враз із зимою відсуваємо від себе всі сумні й темні відтінки а шукаємо колірів тепліших, ясніших. Багата скаля красок брунатних у сполуці з зеленим, багато сірого в сполуці з блакитним і спокійна краска беж.

На вулицю годиться найкраще краска кавова, що в сполуці з помаранчевим шаликом створить приємний ефект. Темнобрунатний костюм повинен мати доповнення селєдинове, для спокійного ефекту бежове.

Дуже вдатно можна лучити колір темносиній із білим. Біле взагалі буде провідною краскою цієї весни. Білі капелюшки, костюми, білі комплекти з колірним і темним доповненням будуть дуже популярні.

Найновіші спортові весняні сукні виконані з легких вовняних матеріалів. Мають велике примінення до бюро, до школи, на вулицю.

Елегантна блузка з білого або кремового шовку, прикрашена делікатною одноколіровою вишивкою краски чорної, брунатої або темносиньої — залежно від спіднички яку до неї вдягатимемо. На раменах блузка зіпнята двома великими різбленими деревляними ґузиками (крій і взір до цього моделю можна замовити в «Н. Хаті» за надісланням 1,75 зл.).

Вечірна стягана блузка з м'якого шовку. Широкі рукави, теж стягані.

Блузка є даліше любимцем моди. Вжэ не можна уявити собі без неї жіночої гардероби. Вовняну блузку носимо передполуднем до праці. Шовкові блузки з шовковими спідничками заступають тепер візитові сукні. Блузки носять навіть увечорі до театру або на концерт. Тоді шують їх з м'якого велюру бо шовкового мережива. Часто нашивають їх джетами. До таких пишних блузок годяться довгі шовкові спіднички, розтіяті внизу до коліна.

C-M-S

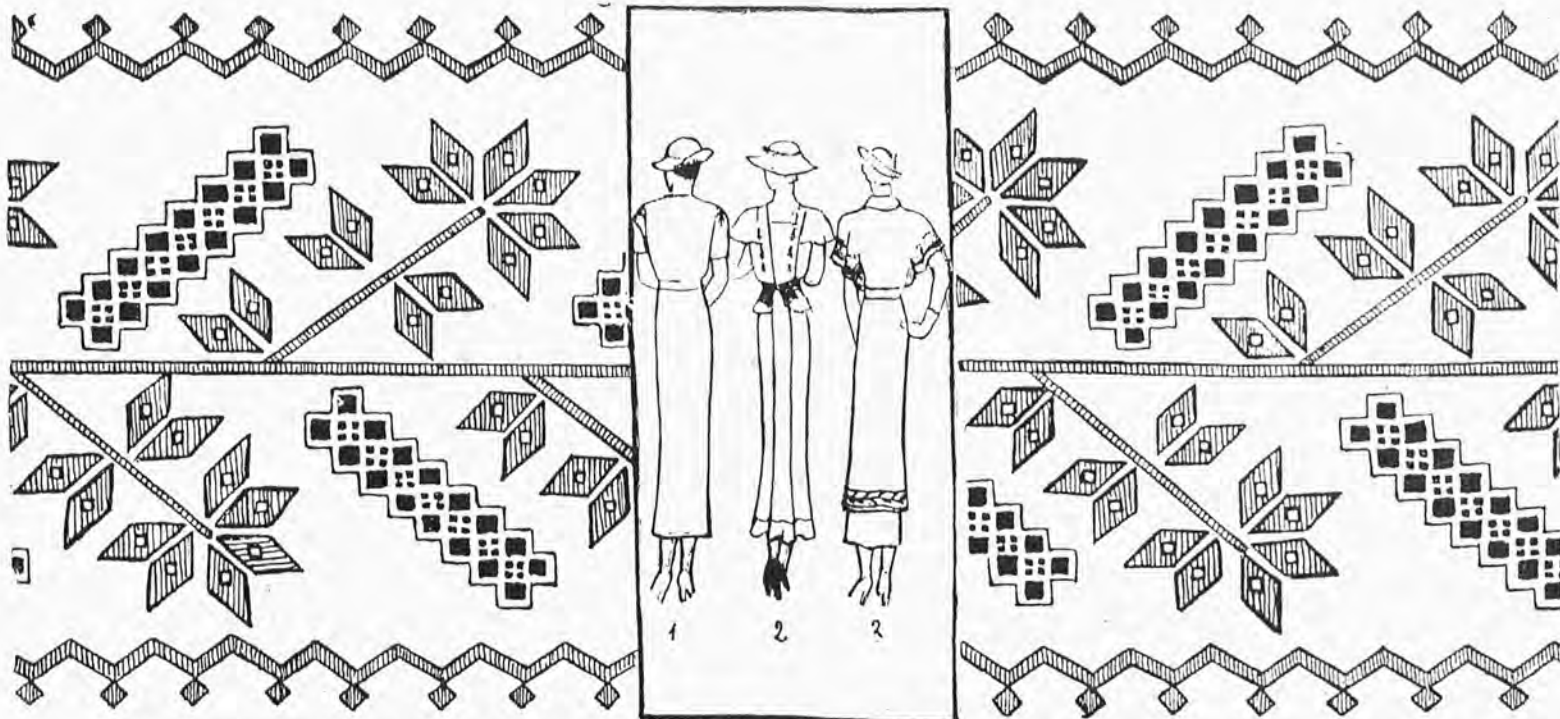
НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-S

C-M-S

є крашені індантеновими красками й тому ніколи в прання не пускають!

Полтавський взір до моделю сукні ч. 3 із ст. 14. Взір виконаний гладю та вирізуванням, в двох голубих красках (листочки та зубчики що замикають взір), жовтій і бронзовій (обвідки при ви-

різуванні). Взір треба рівно відбити при допомозі кальки на шовку (ще заки сукня ушита) і тоді легко вже шийється без канви. Найкраще вживати до цього ниток муліне марки Ц. М. С.

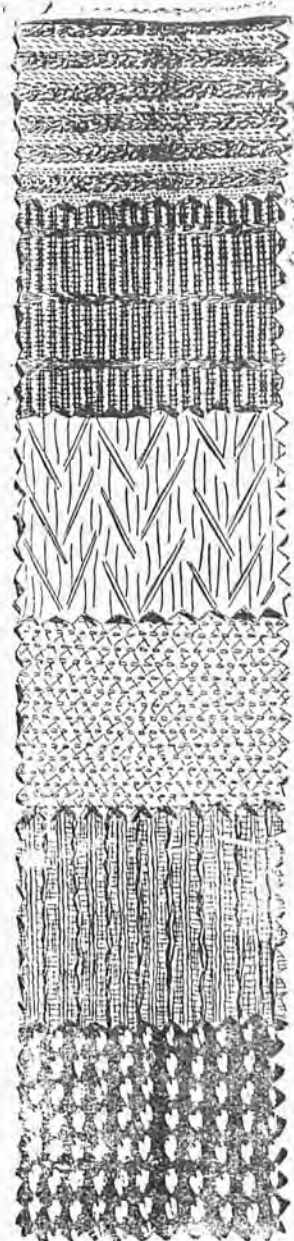
1. Сукня домашнього льняного полотна прикрашена буковинською вишивкою (таб. I, взір ч. 9) та різьбленими деревляними ґузиками. До цього білий полотняний капелюх, та полотняні рукавиці, теж прикрашені вишивкою. Потрібно 4 м. полотна і 12 ґузиків. Домашнє полотно від-

повідне для вишивання провадить крамниця «У. Н. М.», Львів, ул. Костюшки 1.

2. Легка дводільна сукня з білого бурунчуку, крепону або ґуцульської сітківки прикрашена вишивкою на раменах і плечах. До цього червоний пояс із лисучого

шовку. Рукавиці з того самого матеріялу що суконка, теж прикрашені вишивкою.

3. Касакова сукня із креп-марокену. Широкі вахляроваті рукави прикрашені при краях полтавською вишивкою (взір на ст. 14). Приділ касаку вишитий тим самим узором.

ОДЯГ НА ВУЛИЦЮ

Плащі і костюми нового сезону приносять багато цікавих подробиць не тільки в формі але і у матеріалі. Помітна є зміна коміра. Є троякі типи: високі стоячі лямовані футром, даліше плоскі, англійські. А в кінці вузькі коміри, що поширюються в шаль. Головною приметою весняних плащів і костюмів є прилягаючий стан. Костюмові жакети дуже короткі і прилягаючі або широкі хвилюючі пальта. Покажуться вперше пелерини прикріплені до

коміра або зовсім самостійні. Костюмова спідниця даліше рівна і вузька.

Матеріали дуже різноманітні. Мають цікаві поперечні і по-вздовжні спліти, смужки, гудзи. На загал переважають тканини м'які, податливі.

Ч. 1. Весняний костюм з пружкованого матеріалу. Комір з озельоту, потрібно 3,35 м. матеріалу, широкого на 130 см.

Ч. 2. Спортивний костюм з оригінальним футряним коміром. Потрібно 3 м. матеріалу широкого на 130 см.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“

АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО

ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

Враз із довгими хвилюючими сукнями змінилося й модне білля. Зникли куці сорочки й короткі комбінації. Сорочка сягає тепер до колін, комбінезон під сукню до кісток.

Ч. 1, 2. Теплі ранні кабатки.

Ч. 3. Роскішна комбінація під сукню. Широке мереживо.

Ч. 4. Практична піжама з чорного пельвету.

Ч. 5. Комбінація під сукню з легкого шовку.

Ч. 6. Нічна сорочка з колірної перкаліни.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові поєти й джети

Й. ШРАЙБЕР

Львів, ГЕТМАНСЬКА 6. Тел. 13-05 і 95-59.

поручає по фабричних цінах: горсети, нагрудники, черевні паси, гумові панчохи та пропуклинові бандажі.

Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Білля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. Замовлення з провінції полагодуємо відвратно. Не висилаємо ніяких агентів.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Р. Д Ж А Л А КОВДРИ, МАТЕРАЦИ і ПОСТІЛЬ

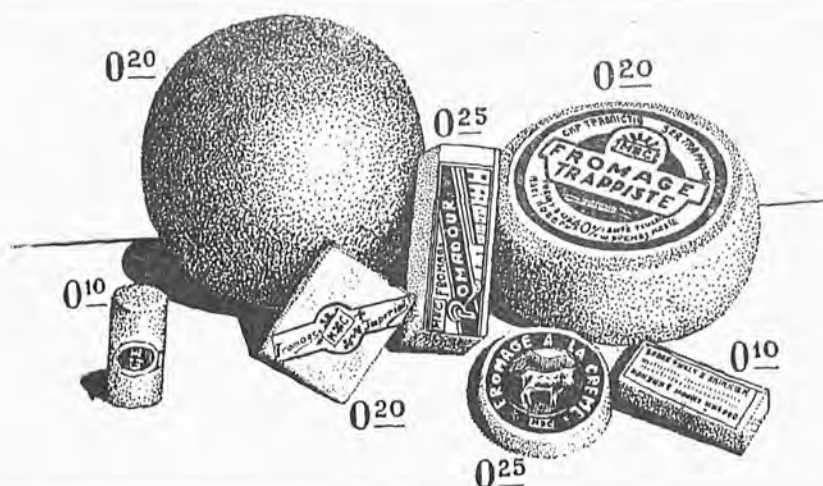
Львів, вул. Хорущина ч. 5

поручає по найнижчих цінах

ПЕРЕРАБЛЯЄ

ковдри по 4 зл.

матераци по 6 зл.

Конкуренційні ціни

які установив „Маслосоюз“ на всі роди своїх сирів завдяки подвоєнню збуту — уможливають тепер і менш засібним споживати у збільшеній кількості для здоров'я так цінні, добірні споживарські вироби „Маслосоюзу“.

Помаранчі! Помаранчі!

Від хвилини коли наслідком компенсаційної умови з Еспанією появилися на нашому ринку великі кількості недорогих помаранч, гарячка огорнула найширші круги публіки. Не дивно, що огорнула вона купця і дрібних продавців. Відчувають вони можливість великого зарібку, отже іде боротьба, щоби було його якнайбільше. Але чому ж та епідемічна гарячка огорнула господарині, пані дому? Торговельної умови не можна зірвати протягом тижня чи місяця. Помаранчі і за місяць, два будуть так само дешеві а може і ще дешевші, якщо спровадять їх надмір! Запасів на довгий час: конфітур, сиропів, робити не варто, а з кожним тижнем будуть помаранчі більше дозрілі, сочисті, солодші. Отже тепер використаємо цей знаменитий овоч на різні лакоминки, за якими підчас довголітньої дорожнечі, так дуже ми стужилися! Отже робім:

Помаранчевий суфлет: утерти на терці три помаранчі разом зі шкіркою, зернятка викинути. Чотири жовтка втерти з чашкою цукру аж до білості, додати пів чашки втертих на мучку бішкoptів і помаранчеву масу, потім терти, аж маса стане суцільна. Додати твердо вбиту піну з білою. Уложити на полумисок, висмагований маслом, посипати цукром кришталевим з кількома посіканими солодкими м'ядами. Вложити на 20—25 минут до середньої теплої печі. Подавати просто з печі, щоби не опав.

Помаранчеві грінки: на чотири особи пократати 16. тоненьких пластинок черстої струцельки або коржа. Половину посмагувати помаранчевою мармолядою або густим сиропом з помаранчевих конфітур, та поскладати парами. Шклянку молока розбити з цілим яйцем і ложкою цукру і тим звогчити грінки, потім мачати їх в терту булку, смажити на маслі, щоби легко зарум'янилися. На полумиску полити помаранчевим сиропом, або посипати цукром, ароматизованим тертою на терці помаранчевою шкіркою.

Помаранчевий крем: обтерти цукром шкірку з двох помаранч і половину відложити. До соку з тих помаранч і з двох цитрин додати чашку цукру і стільки води, щоби разом усього плинну було 3 шклянки. Заварити, процідити, а якщо плин є мутний, прояснити (склярувати) білком. Додати 6. листків намоченої у зимній

воді желатини, остудити цю галарету в кришталевій селятирці. Коли застигне, вбити крем з $\frac{1}{2}$ літри кремової сметанки, вимішати з ложкою цукру-пудри потовченого з відложеним цукром натертим помаранчевою шкіркою. Цим кремом полити галаретку. Зверху можна убрати пластинками сирі помаранчі і поясками смаженої в цукрі помаранчевої шкірки. Сейчас подавати, щоби крем не підійшов водою.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Приписи

Незвичайно важним завданням є сьогодні для кожної ощадної господині приладжування дешевих, а при тім поживних потрав. Обіди можна знаменито доповнити смачними і поживними зупами. Організм присвоює собі плинну страву далеко легше чим цілку, яка до того ж є значно дорожша. Знамениті, а тані зупи можна одержати швидко і без великого труду при мінімальнім зужиттю палива при допомозі Knorr'a кісток на зупу, або Knorr'a горохівки. З кісток розпуцених у воді звариться протягом кільканоцятых минут без ніяких додатків поживна зупа, Knorr'a кістки на зупу і Knorr'a горохівка уможливають велику різноманітність, з огляду на кільканоцятх відмін!

Knorr

Кістка на 2 тарілки зупи коштує тільки

20 сот.

12 різних родів зуп з найкращих природних продуктів, як гриби, стручки, шинка, товщ і т. п., без якихнебудь хемічних домішок дають змогу в кількох хвилинах приготувати смачну страву. На снідання знамениті вівсяні платки Knorr

Шню сукні плащі і костюми, ціни приступні

В. БУДНЬОВА

Львів, Валова 14, м. ч. 10.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

поруває по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

Ірина Вільде.

І від цього образу бабці навшпильках, перед якою щойно зачинено фіртку до серця, стає зразу гаряче на всьому тілі, а потім мокро в очах. Мама застає вже Дарку в сльозах. Це вже не та сама мама, що ще перед годиною була. Це вже добрий янгол, що бере Дарку за голову й питає:

— Що тобі, донечко?

Боже, тільки не таким голосом питати, тільки не таким, бо прорветься гребля десь там у серцю і таємниця виллється, як повинь. Дарка закидає мамі руки за шию, добру хвилину дивиться німо мамі в очі, а потім питає від самого серця:

— Мамцю... мамціку... прошу мені сказати... але прошу мені правду сказати... я дуже... дуже... погана?

Мама замахує головою, якби бджола вкусила десь у саме око. В цій хвилині злітає Дарці каменюка з серця: тепер вона вже напевно знає, що вона не дуже погана.

— Хто тобі таких дурниць наговорив, дитинко? Та ж ти, мамцина любя, гарненька доня... Хто має такі, як моя доня, розумні гарні, оценьята? Ну хто? А кому мамця розчесує щодня коси? „Наші“ гарні, золотисті коси...?

— А про веснянки мовчить... мовчить... — щипає щось за серце Дарку. — Ніхто мені нічого не говорив... а чому Ориська не має веснянок?

Мама сміється.

— Дурненька моя „панна“.. Хто має кілька весняночок на носіку... то значить, що він здоровий. Ориська не має тому веснянок, бо вона анемічна... чи ти не знаєш, що вона не тран? Дурненька... Дарка дурненька...

Тепер Дарка і собі сміється, що звучить, як пісенька щастя. Потім якось само з себе Дарка опинюється у маминих раменах... Лежать притулені до себе так близько, що Дарка чує, як бючка на маминій шиї вибиває такт. Щасливі собою і своєю любов'ю не відриваються одна від одної, нерозривні, зеднані в одно так, як тоді — заки ще Дарка світ побачила.

Холодком, як сонце збирається постілоньку розстеляти, вибирається ще раз до Орисі. Нові думки, хитрі й підступні, гудять у голові, як чмелики. Ориську застає на порозі веранди. Саме в перехресних вогнях останніх проміннів добре спрацьованого, того дня, сонця.

— Хай собі буде, що вона не тран, але вона таки гарна... Дуже гарна... Вона — як весна — знаходить порівняння, хоч не розуміє його.

Орися, доглянувши її, замахує руками, як ластівка крильми.

— Ах, Дарка...

— Знаєш, Орисько, я забула тобі сказати...

(Це неправда, бо забава ця мала бути на останній день обчислена, несподіванка).

— ...що мамця обіцяла мені на уродини забаву зробити... Будеш ти, Орисько, твій татко, твоя мамця... може й пан директор... може навіть і Данко...

Це останнє — мушка на гачку, але рибка ловиться і без цієї мушки. Орисині очі спалахкують, як вогні на Івана.

Вона прилягає до Дарки й відразу хоче всі подробиці знати: коли акуратно? Хто буде? Чи будуть вони разом із старшими бавитись? Вночі? В день? В яких суконках? Що буде з солодоців?

Дарка відповідає, що знає й чого не знає. Коли між

питаннями й відповідями паде підступне, на центиметри згори вимірене, питання:

— А ти... ти... йшла сама тоді, як... тобі Данко кланяється? — Ориська не полапується і каже:

— Та звідки!... Я йшла з Софійкою... ми ходили до пані Стефки по рожу...

II.

— Дарка, до тебе гості — голос мами несе з собою й остерогу, (може розпатлана, може заїджена овочами панна гімназистка...) і радість, врешті і міх відповідальності за привітання, що його хоче передати на плечі тій, до якої прийшли гості.

Дарка, як бушувала в шафі за сіткою на метелики, так застигла: за порогом у відчинених дверях, як образ у рамах, стала панна в білому. Ясна, як сонце. Все ясне: волосся, суконка, очі, усмішка.

— О, я вас злякала, — каже ясна панна й простягає до Дарки руку.

— Зовсім ні, ані трохи. — Занадто скоро, занадто запобігливо, щоб повірити в правду, відповідає Дарка і кладе свою долоню в холодну, дивно гнучку долоню ясної панни.

— Оля Данилюк.

— Ляля! Ляля — Данкова сестра з Відня... — защебетала думка Дарки. Вітаємо, вітаємо...

— Ви з Відня приїхали?.. Приїхали до нас... Прошу, прошу сідати... Я зараз... я... —

І раптом з одної перелякані несподіванкою Дарки робиться десять жвавих, тріпотливих, як перші метелики, „Дарок“, що роєм метушаться, заскакують, сміються, догоджають Лялі — Данковій сестрі з Відня.

Ляля, гарна, як сонце, ясна ляля, бере все, що їй дістається повними пригорщами. У відплату витрушує з свого серця перед Даркою все, що має:

— Я ще й цих вакацій не мала їхати додому... Ви думаєте? Інтернат... вакаціями мусимо з концертами по „курортах“ їздити... Але я сказала собі: цих ферій вже ні... Ні і ні... До того Данко все пише мені, що в цьому селі багато дівчат... Ви думаєте... Інколи мусимо вправляти по сім годин денно... Я сама вже не знаю: люблю я музику, чи ні? Я приїхала так кажу до Данка: „Ну, покажи мені тих панночок, що про них ти писав мені“... А він, Fratz einer, каже, що він вас усіх тільки „здалека“ знає...

Він хоче, щоб я повірила йому... Ніби село це місто, що можна жити в ньому роками і не знати інших... Але він навмисне мені так... Знаємо, він хоче, щоб я до всіх вас перша пішла і сама познайомилася... І я так зробила... Він ще сказав мені, щоб я від вас почала, а ви вже... ви вже так зробите, що ми всі будемо знатися... вже певно всі уложили собі плян на ці ферії... Ну, ну, які ваші пляни?

Певність Дарчина поволеньки, крок за кроком поступає взад: що та дівчина говорить? Хіба на селі можна якінебудь пляни робити? Загалом, що Ляля розуміє під „плянами“?

Та — Ляля вже знову говорить. На щастя забула, що Дарка винна їй відповідь

— Воно буде так, воно найкраще буде так: ви вберіть на ноги сандали й ходім у село... Поможете насамперед мені всіх пізнати... бо як же ж інакше? Потім скличемо всіх на завтра до нас, до кляси — татко казав,

що дуже радо відступить нам ту клясу „від дороги“ на наші сходини — вам не подобається, щось у роді „вакаційного клубу“? А там вже вродимо...: в які околиці прогульки... ну так, і на скільки днів... потім мусимо дати хоч один концерт — ви співаєте? Розуміється, від чого-ж ви українка! А вистава? ...Ах, якби так оперетку... я вже від біди могла б і сольові партії взяти... Вечорниці розуміється... обов'язково! А щонеділі спортові змагання! Ви знаєте, я маю в інтернаті друге місце в плаванні...

Дарчина голова, як веретено, крутиться від цих задумів і смілих думок. Дарка думає: як це сталося, що Ляля в одній годині перемінила їх спокійне, аж нудне, село на Відень?

Насамперед хоче Ляля знати, хто є в селі. Гм... Хто є? Хто є? Багато є, але... Але досі все так було, що вона з Орисею — були „ми“. Ми — ще „малі“, ми — „зелені“, ми — (як щирість, то щирість, нема чого ховати),

„смаркаті“; так, навіть смаркаті, ми — з ляльками, ми — з заздрими очима на все те, що творять „вони“. Так думають про „нас“ — вони.

Хто вони? Прошу дуже: сестра Орисіна, Софійка і брат Стефко, Дмитро Улянич, Влодко Костик, Славко Празький... а твій брат, гарна Лялю, і його товариш, той мрук, вже не „ми“, ані ще не „вони“...

— А панна Софійка, то вже якась старша..? — питає Данкова сестра.

Язик Дарки зашпортується на власне піднебіння:

— Ттак... я не знаю... вже по матурі... —

— Знаменито! — тішиться Ляля — це знаменито, що ми всі такі рівні собі... Я... дуже зле почувуюся з старшими... Що ви думаєте? У нас в інтернаті самі професорки, а наймолодша має тридцять і п'ять літ... брр!! (Далі буде).

ВАЛЕРІЯ О'КОННОР-ВІЛІНСЬКА

17

СТАРИЦЬКІ й ЛИСЕНКИ

Підчас передсмертної хвороби Старицького справляли урочисто ювілей Лисенка.

Ні в опері на виставі „Різдвяної ночі“, ні на привітаннях численних делегацій Михайло Петрович не міг уже бути присутній. При ньому залишилася Людя, вивидивши всіх своїх на свято.

Але й не покидаючи дому, Михайло Петрович брав живу участь разом з усією родиною в святкуванні музичної діяльності свого побратима.

Минуло тридцять років з першої вистави „Різдвяної ночі“. І автор опери і кілька перших виконавців, сидючи тепер, як глядачі, в ложі театру, слідували за дією на сцені, згадуючи свої найдорожчі молоді часи і, сходячись в антракті, признавалися один одному:

— Тоді було краще.

Колішній Грицько — Орест Левицький, цілуючи руку колишній Оксани — О. О. Лисенковій, казав:

— Наша Оксана була без порівняння припадінна.

А вона відповіла йому:

— Та й Грицько не той, що був у нас.

Микола Віталійович поділяв ті чуття і, сидючи у своїй ложі в задумі, перебував у минулому.

Як дар на ювілей, громадянство зібрало і презентувало Лисенкові п'ять тисяч карбованців. Микола Віталійович ужив ті гроші на влаштування музичної школи. Коло того діла згуртувалися старі й молоді мистецькі сили. Скоро школа Лисенка стала вогнищем української культурної творчості, бо там плекали не тільки саму музику і театр, а в стінах тієї школи збиралося не раз і наукове товариство і різні інші громадські гурти. Тут було свіже, щире, яскраве життя. Програма з кожним роком поширювалась, учнів усе прибувало. Двоповерховий будинок ч. 15 на Великій Підвальної вулиці (Ярославів вал) ледви вмівав у собі той натовп і всю свою програму. Кілька разів на рік збиралася юрба гостей на якусь виставу, концерт, відчит і чергові іспити. На маленькій шкільній сцені ставили здебільшого уривки кращих п'єс, що з жарт прозвали „Малі-ними оддерками“. Ті вправи показували здібність учнів і режисури; і режисери великих театрів мали нагоду надивуватись і помилуватись дечим.

Учні мали в школі не самі тільки фахові виклади, а й усе те оточення розмов, дотепу, критики, доброго зразку, яке виховувало їх у національному мистецькому дусі. Усі любили школу, покладали собі за велику честь входити до неї і, без огляду на всі перепони, що завжди ставили українцям, не згожувалися міняти свою утруднену кар'єру на облегчену російську.

Тут найближчим співробітником Лисенка стала небога його, Марія Старицька, що скінчила драматичну школу в Москві і придбала вже відоме ім'я на сцені.

Замість безплатних музичних годин в Інституті благородних дівич. Лисенко приходив у свою школу учити дітям по здібностям учнів у вільному демократичному зборі.

XLIX.

Ретельними заходами Леоніда Жебуньова в Києві заснували український клуб.

Вкуні з усіма молодими, Микола Віталійович Лисенко, незмінно молодий серцем, — хоч уже й ушкодженим, — тішився розвагами в клубі: співом, музикою, товариськими вечерами, придивляючись до танців. Навіть дитячих вечірок ще пропуслав він, сам привозив не раз свого малого Тарасика і милувався діворою в українському вбранні. Сам охоче грав їм козачка і разом із ними слухав цікаві оповідання Людмили Старицької, що як казку, розказувала їм географію буцімто якоїсь подорожі по світу.

Розповідала дітям і Ольга Петрівна Косач, що рідніш говорила попередньому поколінню на дитячих Шевченкових рапках.

Тільки зявиться було Микола Віталійович, як усе в клубі оживало: знали, що буде добра музика, барвиста розмова, добірність зверхнього ладу. Всім стало гарно, весело. І Микола Віталійович моточив. Тільки коли ставало душно, а він грав, то рідні з тривогою спостерігали червоні плями на його щоках. Але стримати його було годі.

Коли одного разу, як несподіванку для глядачів, зробили кабаре на актуальні клубні події, при головній участі О. Олеси і Оксани Стененко, він до сліз сміявся з того жарту. Особливо сподобалося йому, що чотири співачки одна по одній заводили нестерпний для нього романс „Ой казала мені мама“. Четверта з них була Маня Старицька в ролі славнозвісної співачки Б., мовби то запроханої на той вечір до клубу. Маня позакручувала волосся баранцями, наділа ясну дуже викресну сукню, низько присідала, малювала і солодко посміхалася. Вона завела на три тони нижче ту саму „маму“ і так крутила очима, що всі вмирали зі сміху.

А ретельний скринач, що грав у завязатті, не звертаючи уваги на те, що з нього одна по одній тріскали струни і вже опинився при одній захопив Миколу Віталійовича.

Артисти найбільше старалися для нього і були задоволені, що розважають його. Миколу Віталійовича дуже всі любили.

Клуб гуртував київську українську інтелігенцію. Тут почулося, що то вже не абияка родина, що набуває вона сили і це дуже тішило Лисенка.

(Кінець буде).

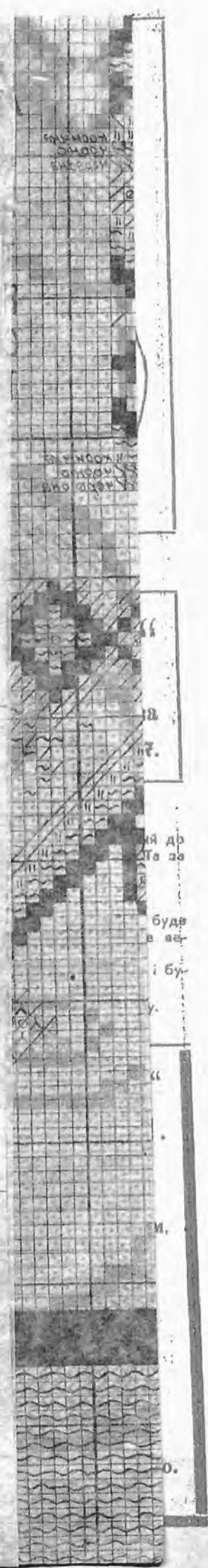
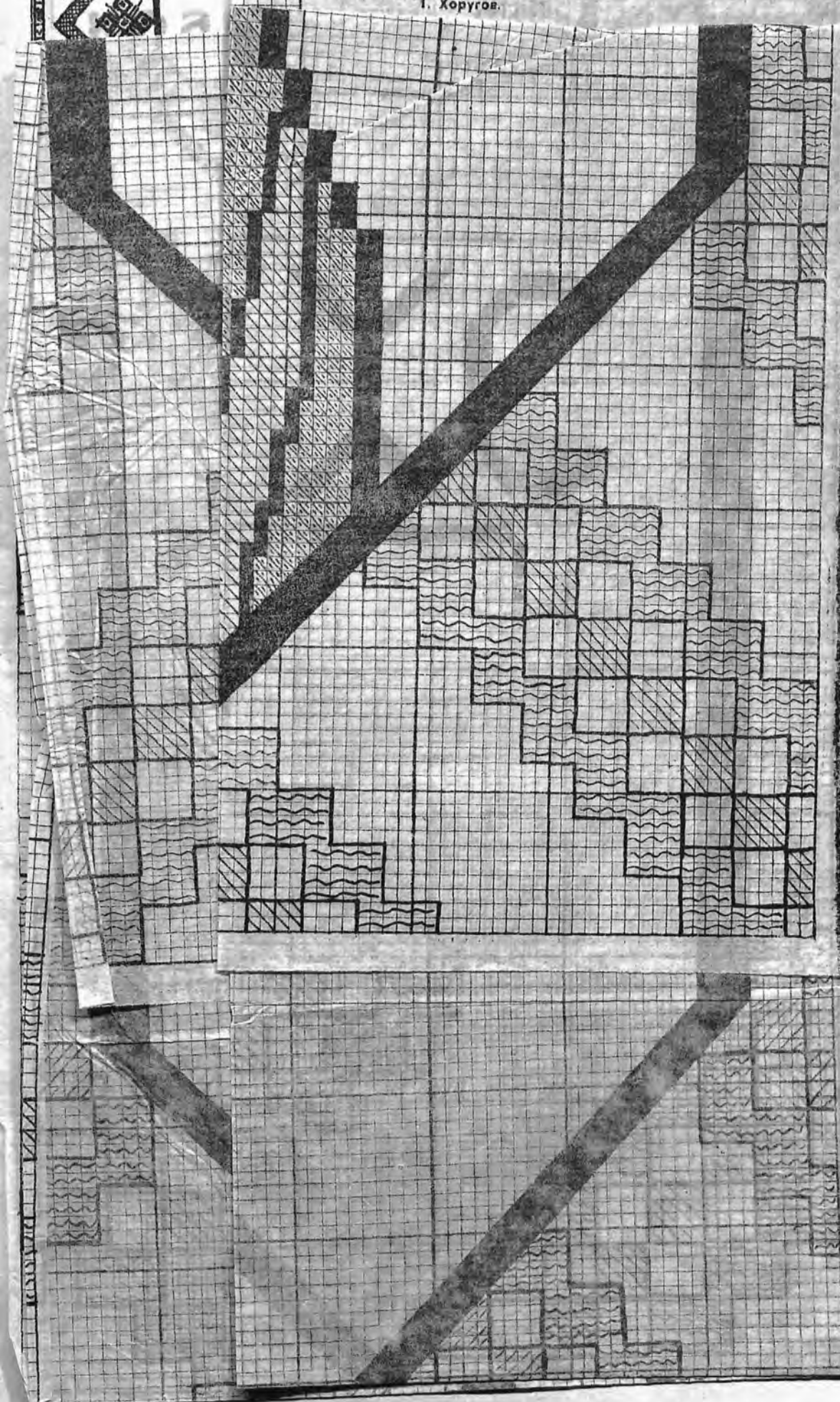
ХОРУГОВ

ІЗ ОБРАЗОМ ІСУСА ХРИСТА.

(Проект Е. Рудницької-Охримович)

Хоругов виконана на чеському льняному полотні. Величина: 1.70 X 1.70 м. Складається з:

1. Хоругов.

ХОРУГОВ

ІЗ ОБРАЗОМ ІСУСА ХРИСТА.

(Проект Е. Радомського)

АРКУШ УЗОРІВ Ч. 7.

ЧОРНА
ЧЕРВОНА
ТЕМНО ЧЕРВОНА
ТЕМНО СИНЯ (ГОЛУБА)
СИНЯ
ТЕМНО СИНЯ

ЖОВТА
ЗЕЛЕНА
РОЖЕВА
БРОНЗОВА
ЗОЛОТА
ЛІЛЯ

Хоругви виконані на чеському льняному полотні. Висота: 1,70 X 1,70 м. Складається з:

1. Хоругви.
2. Дві ленти до зав'язування.

Посередині хоругви укладений образ Ісуса Христа, обведений докружжям золотистих лучів. Образ лікняний хрестиками, проміння виповнені настільванням (гладдю). Оце проміння творить хрест довшої образ.

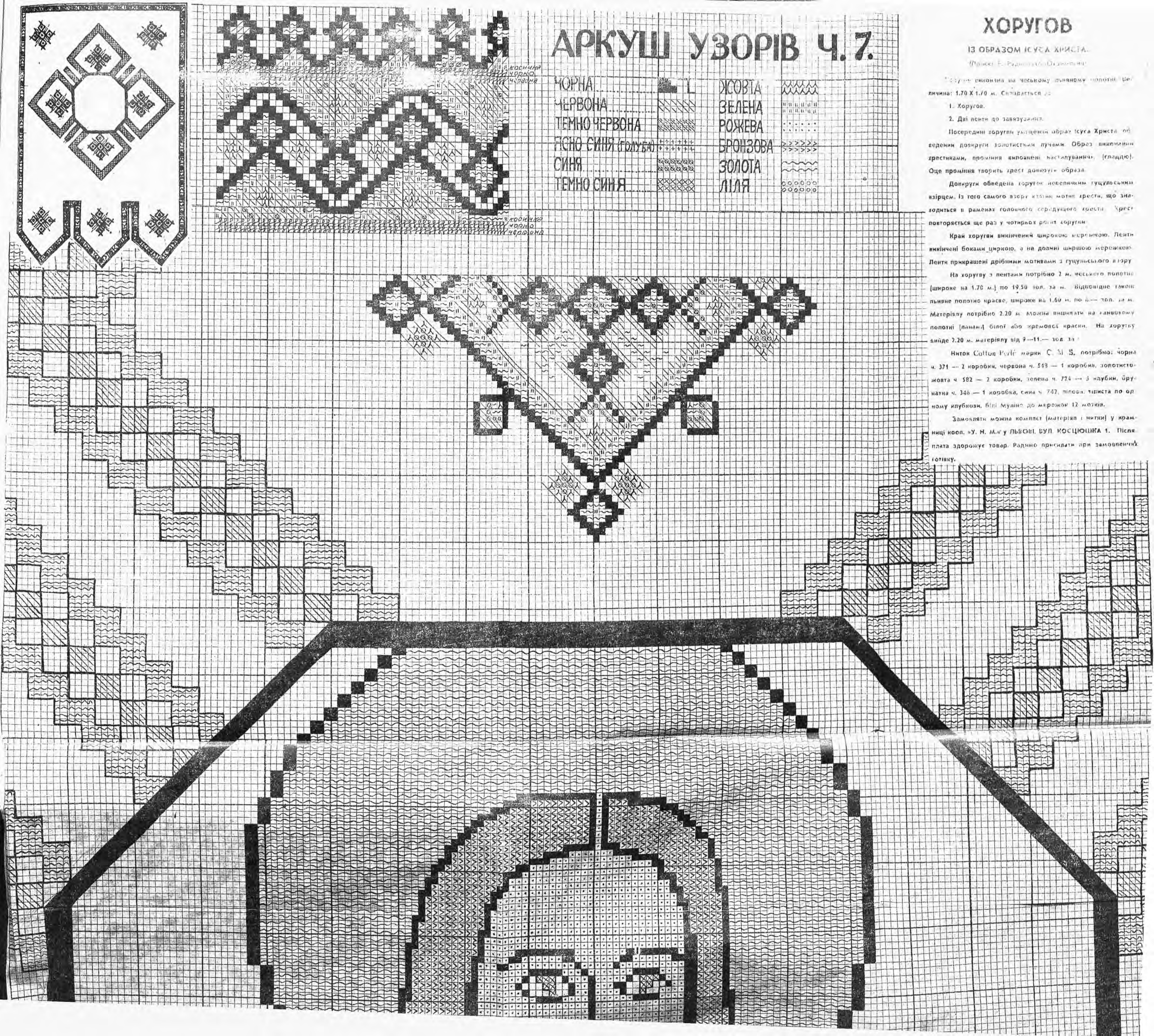
Докружжя обведена хоругви невеличким гуцульським візерцем. Із того самого візерця взяті мотиви хреста, що знаходиться в раменах головного середнього хреста. Хрест повторюється ще раз у чотирьох кінцях хоругви.

Край хоругви викінчений широкою мережкою. Ленти викінчені боками циркою, а на долній ширшій мережкою. Ленти прикрашені дрібними мотивами з гуцульського візерця.

На хоругву з лентами потрібно 2 м. чеського полотна (ширше на 1,70 м.) по 19,50 зол. за м. Відповідне тамон льняне полотно краще, ширше на 1,60 м. по 8— зол. за м. Матеріалу потрібно 2,20 м. Мокна вишарпати на канвою полотно (панамі) білої або жовтої краски. На хоругву вийде 2,20 м. матеріалу від 9—11— зол. за м.

Ниток Cotton Floss марки C. M. S. потрібно: чорна ч. 371 — 2 коробки, червона ч. 543 — 1 коробка, золотисто-жовта ч. 582 — 2 коробки, зелена ч. 774 — 3 клубки, бронзова ч. 346 — 1 коробка, синя ч. 747, пілова, типста по одному клубку, білі муліно до мережок 12 мотивів.

Замовляти можна комплет (матеріал і нитки) у крамниці кооп. «У. Н. М.» у Львові, вул. Косцюшка 1. Після плати одержує товар. Радимо присилати при замовленні готівку.

IC

XC

що дуже
наші схо
ційного
прогульк
ти хоч о
го-ж ви
я вже від
розумієт
ня! Ви зв

Дар
задумів і
Ляля в о
село на В
Насам
е? Хто є
з Орисею
ми — (

ВАЛЕРІЯ О

Під
ляли ур
Ні в
танях ч
уже бути
рядивши
Але
живу уч
зичної ді
Мин
ної ночі
сидячи т
за дією н
і, сходяч

Кол
руку кол

А в
— Т
Мир
у своїй л
Як

тувало Лі
тальович
школи. К
тецькі си
українськ
тільки сам
лося нера
гурти. Ту
з кожним
Двоповер
вулиці (Я
і всю св
юрба гост
іспити. Н
шого ури
ними од
і режисур
дивувати

Учн
а й усе т
разку, я
кому дусі
честь 'вхо
завжди ст
утруднен

Тут
небога й
школу в М

До весняних костюмів легенькі вишивані
БЛЮЗКИ у великому виборі провадить

КРАМНИЦЯ У. Н. М. Львів, улица Косцюшки ч. 1.

Розкішна жоржетова 25.50 зол. Елегантна лябаль 24.50 зол.
Практична з сирого шовку 12.50 зол. — I. II. і III. величина.
Висилаємо за післяплатою з правом виміни. — Готові,
вкромлені купони шовкових блузок зканвою і взором 16 — зол.

Передплатуйте „ВІСНИК“ і його „КНИГОЗБІРНИЮ“ на 1935-ий рік

під редакцією д-ра Д. Донцова.

Передплата на „ВІСНИК“ у краю вносить: квартално
зл. 6.60 ал., піврічно зл. 12; річно зл. 23; платні згорі. Ціна
окремої книжки 2.20 ал. Для заграниці річно зл. 30 — або
рівновартість у чужій валюті. Ціна окремої книжки зл. 2.50.
Річна передплата на „Книгозбірку Вісника“ (4 книжки,
з звичайного об'єму, 1 більша) вносить зл. 5 річно; для пе-
редплатників „Вісника“ зл. 2.50. Для заграниці зл. 6. Для
передплатників зл. 3 без пересилки.

Досі в „Книгозбірні Вісника“ вийшли такі книжки:

Ч. 1. М. Островска: **Мусоліні, людина й чин**. Ціна 1 зл.
Ч. 2. М. Макиєвель: **Володар**. Ціна 2 зл. — Ч. 3. Д-р М. Анто-
нович: **Йозеф Геррес**, вістун німецької єдності. Ціна 1 зл.
Ч. 4. Д-р Р. Бидик: **Адольф Гітлер**. Ціна 1 зл.

Адреса: „Вісник“, Львів, Чарнецького 26, м. 21
чековеkonto 500.371.

„Жіноча Доля“

Часопис для українського жіноцтва
виходить у Коломиї, вул. Замкова ч. 37.

Засумувавсь.

Милий Влодко взявся читати часопис і каже зажуриний до
тата: Тату, то зле, дідь стільки людей розводиться, праада? Та за
хвилю вже не буде на світі ніяких родичів!...

Ювлей.

Одна пані каже до свого чоловіка: Чуєш, за тиждень буде
25 літ, як ми побралися, Мусимо зробити величаве срібне ве-
сіння!

— А я думаю, що краще буде, як пождемо ще 5 літ і бу-
демо святкувати роковини 30-літньої війни!...

З чеського гумору.

УВАГА!
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ УКРАЇНИ
ЗБИРАЄ ПОЖЕРТВУ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ НЕГАЙМУ
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗВІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ

НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

КРАМНИЦЯ „У. Н. А. М.“ Львів, улица Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

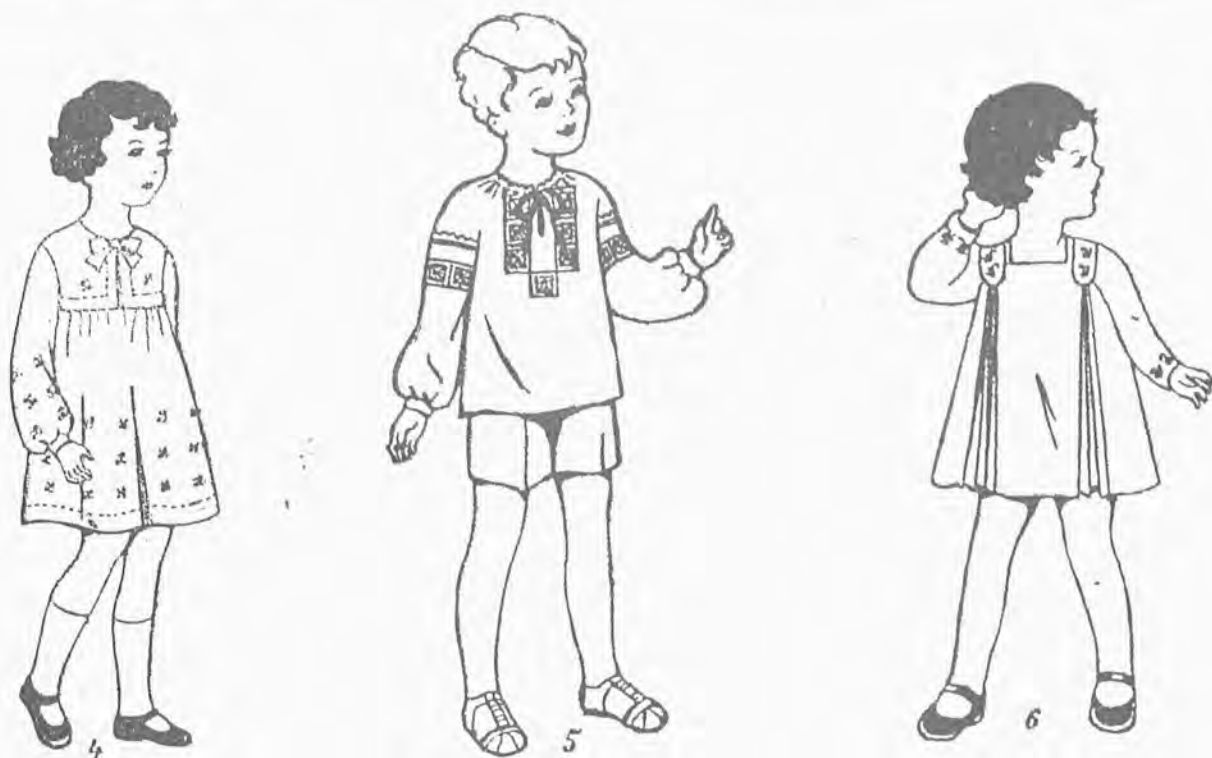
у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

ДІТОЧІ СУКОНОЧКИ

вишивані на кожен величину виконуємо швидко й дешево. Замовляти після моделей у „Н.Х.“ в робітні „УНАМ“, Львів, Ринок ч. 39.

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двоптижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за синарботників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у українського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилається одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Письміть за арешковим числам!

ЛЬНЯНІ ПОЛОТНА

на літні сукні й костюми
провадить у великому виборі

КРАМНИЦЯ „У. Н. А. М.“,

Львів, улица Косцюшки число 1.

Ціни: Догідне до вишивання, широке на 150 см. по 5.50 зол.
Дрібніше, широке на 160 см. по 7.— зол.
Кремове полотно, широке на 155 см. по 6.50 зол.

Сільські полотна, широкі на 70 см. в ціні від 1.60 зол. до 2.— зол.

Післяплата здорожує товар! Присилайте при замовленнях готівку!

Прібки полотна висилаємо за зворотом порта (30 сот.).

НОВА ХАТА

1935

6

Д В О Т И Ж Н Е В И К

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 35-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокі число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокі число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 лейв, піврічна 210 лейв, чвертьрічна 120 лейв, поодинокі число 25 лейв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згорі; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Наталка Лівницька-Холодна — Вогонь і поліл. Варшава. 1934. ст. 67.

Молода поетка, що дебютувала на сторінках ЛНВ, подарувала нам збірку любовних пісень. Небагато в нашій літературі любовної жіночої лірики, не диво, що один критик видагнув навіть проблему, чому це так? Чому між жінками так багато діачок — а так мало поеток? А мені здається, що їх не так вже мало. Марійка Підгірянка, Галя Мазуренко, Мирослава Сопілка, Олена Теліга, Ірина Нагірна. Всі вони живі, вони творять, але що іншого співати — а що іншого видати збірку.

Поезії Наталі Лівницької-Холодної видані незвичайно гарно і дбайливо.

Пливають вони мелодійними ритмами і будять у нас відгомін спогадів, розворушують мрії. Кожна поезія — інше переживання: враження першого балу, звідрість, перемога, любовна екстаза...

Та всеж таки, хоч багато пристрасних слів, хоч багато порушених тем, поезії ці якісь одноманітні. Вони скорше жар, — ніж вогонь. Нема в них полум'я — його багатства форм і образів. Вони однотонні — і однобарвні. В них тільки одна сторінка почувань — фізична. Психічна сторінка, оця, що творить жінку «трагічною сестрою дитини» — ще закрита.

Поетка зберігає її мабуть для другої збірки. На неї ми чекаємо.

Листування

Стефанія Скалко, Самбір. «Рідна Школа» звернула нам 4,50 зол.; передплата вирівнана до кінця 1934.

Марійка Терпиляк, Залужжя. Заплачено до кінця 1934.

Левка Зайшла, Городенка. Заплачено до кінця 1934. На цей рік остало 50 сот.

Стефанія Охримович, Мукачів. Гроші одержали, передплата вирівнана до кінця червня 1935.

Івонка Воякова, Шешори. Заплачено до кінця червня 1935.

Іванна Кітова, Коньсковоля. Передплата заплачена до кінця червня 1935.

Анна Купяк, Доленга. Заплачено до кінця жовтня 1934.

К. Качмарова, Сан Павл. Гроші одержали через нашу представницю, п. Славу Галан у Філадельфії. Заплачено до кінця 1935 р.

Анна Петрик, Менчестер. Гроші одержали. Заплачено до кінця 1935 р.

Я. Гребенюкова, Більче Золоте. Щиро дякуємо за світлинку. Варто би подати також опис ноші в Більчу Золотому. Чи не могли би ви зладити її?

Орися Щербанович, Чернівці. Щиро дякуємо за матеріал та світлинку. Незабаром використаємо їх. Лист слідкує.

Улас Самчук, Прага. Дякуємо за привіт. Чекаємо.

Прохаємо всіх читачок, що не комплетують річників «Нової Хати» відступити нам слідуючі числа: 1933 р. чч. 1 і 2, — 1934 р. чч. 2, 3 і 4, які почислимо на рахунок біжучої передплати.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Повідомляємо всіх передплатниць, що не вирівняли ще належитостей за перший квартал цього року, що вишлемо їм поштові доручення для улекшення заплати. — Ще раз пригадуємо всім, що змінюють свою адресу, щоб при повідомленні про її зміну подавали також давнє місце замешкання.

Н О В А Ж А Т А

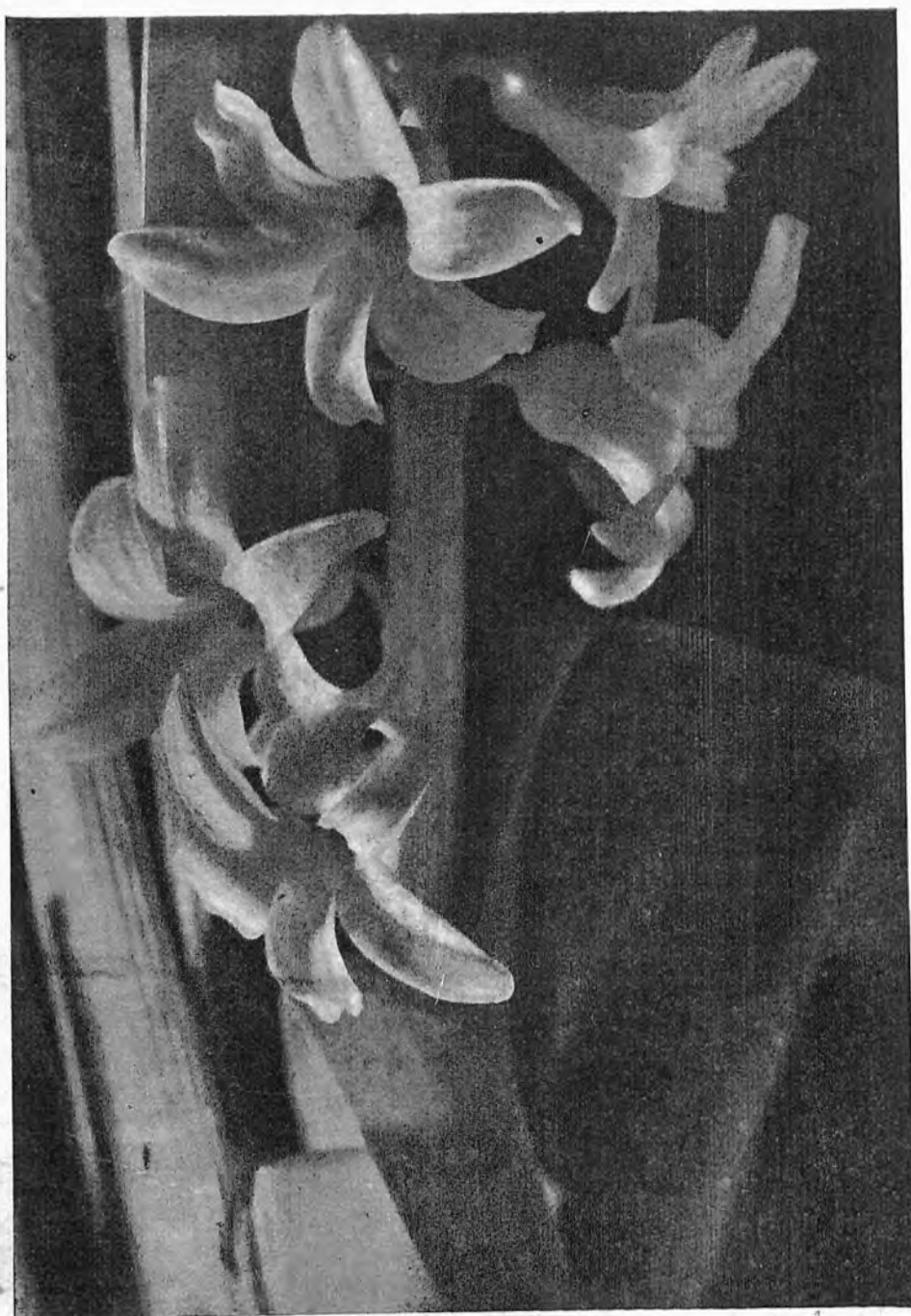
ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

15. БЕРЕЗНЯ 1935.

Ч. 6.

ЗМІСТ: *Ірина Гургула*: Народні тканини. *Г. Малицька*: Із наших кльових гутірок. *М. Рудницький*: Шевченко про красуні. *К. М.-а.* Софія Яблонська поміж дітьми. *Ольга Ліщинська*: Весняні порядки. *Марія Білецька*: З минулого. З нашого досвіду. Весняний одяг. Ручні роботи. Приписи. *Ваєрія О'Коннор-Вілінська*: Лісенки й Старицькі. *Ірина Вільде*: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: *Степан Щурат*: Гіацинт. Червоні плахти (2 ілюстр.). Картата плахта. Обгортка з Заліщищини. Агата Ускова. Юлія Целевич-Танчаківська: Микола Лісенко.

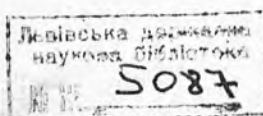

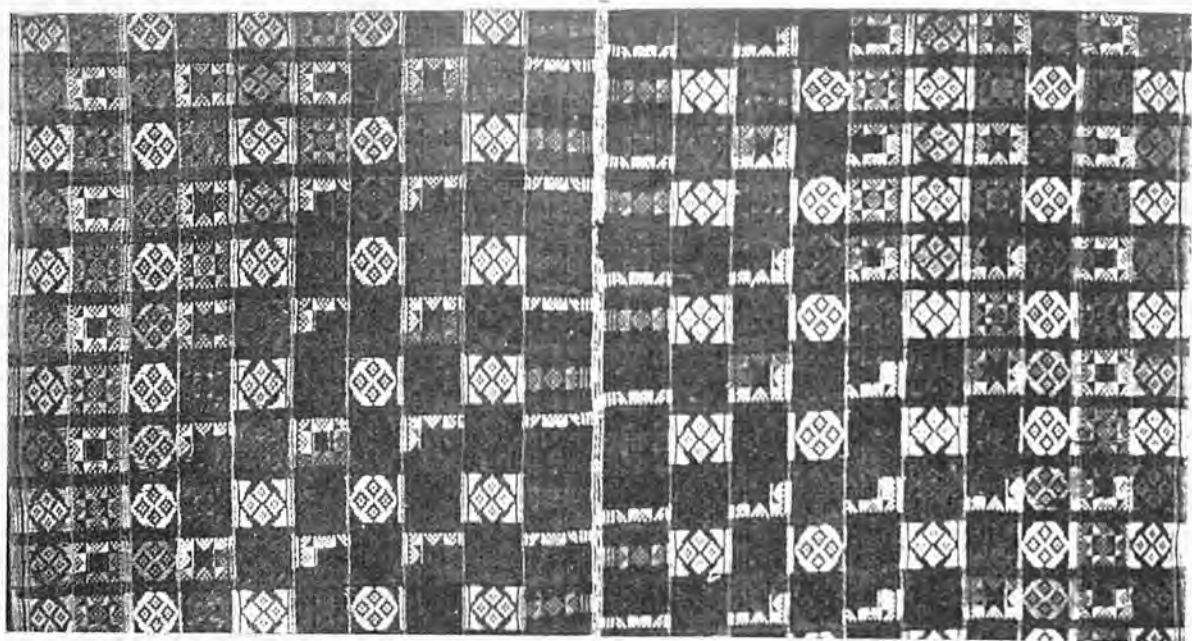
Весняний вітер — мов окропом!!
Я ждала — вірна Пенелопа,
і дочекалась! — В ополонці
сьогодня — День і Сонце.
Втікай оленем бистроногим
упертий лід — жених убогий!
Мій сміх з узгір розбився на скалки,
внизу — задивлені фіялки.

Оксана Печеніг.

Ст. ЩУРАТ

ГІАЦИНТ

Червона плахта з Полтавщини.

ІРИНА ГУРГУЛА

НАРОДНІ ТКАНИНИ

Вовняні тканини виступають передовсім у народній ноші. Дерги, запаски, обгортки, плаhti, пояси — дають багатий матеріал для пізнання народного ткацтва й свідчать про ремесло майстерне й технічно високо розвинене. Про столітню традицію ткацтва плаht і запасок свідчить згадка про те, що у XVIII. ст. замужні жінки й дівчата носили вовняні плаhti й запаски (домашнього виробу), прив'язувані в поясі, а давніше одягалися так само й жінки з панських родів, тільки для відрізнєння від селянок, носили плаhti й запаски шовкові¹⁾.

Ткана запаска, обгортка чи плахта, обвита кругом стану полами до переду та прив'язана в поясі — творить один із найстарших типів одягу. Хоча обгортка виступає в різних околицях під різними назвами й ви-

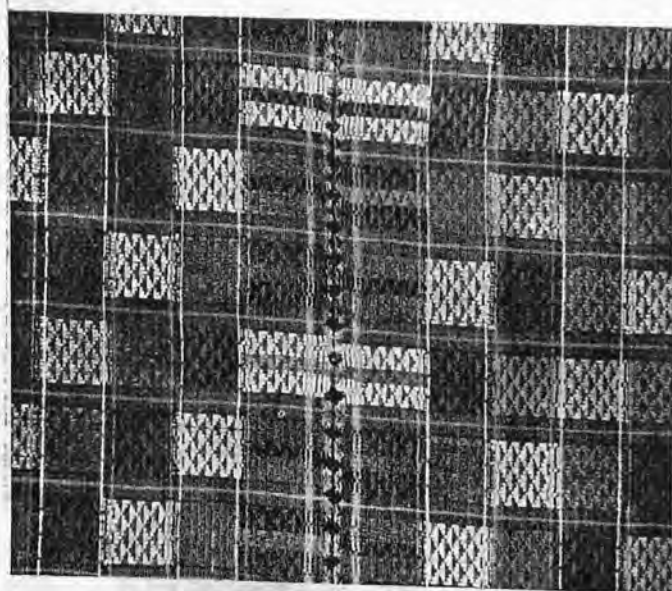
дами — по суті вона скрізь має форму прямокутника, тканого в поздовжні й поперечні колірні пасма.

Обгортка з Покуття, Буковини й придністрянського Поділля є велика, виміром 150×90 см., тканая з тонкої та м'якої вовни скісним сплетом, прикрашена колірними поздовжніми смугами та крайками при берегах. Звичайно буває дві крайки: долішня ширша й вузла горішня; є теж обгортки із чотирьох сторін викінчені крайкою. Обгортку обвивають кругом стану так, що одна пола далеко заходить на другу, а в поясі прив'язують окремою крайкою. Залежно від прийнятої моди в даній околиці-селі, долішній кінець верхньої поли відвертають та запихають високо; деколи відгинають долішні кінці верхньої й спідньої поли; часом заширокі поли запихають з переду в глибокі складки. На Гуцульщині носять подвійні запаски: попередницю й позадницю, що зав'язками або попружками (поясами, кр'їлками) приперізують до стану. Запаски (попередниці) носять скрізь при обгортках (але необов'язково), вони звичайно ткані з грубшої вовни. Позадниця й попередниця є характеристично відрізнєні в обгортках подільських (над Дністром); боки обгортки, що творять передні поли є прикрашені колірними пасмами, середня частина, що приходить ззаду є гладка, одноколірова.

На обгортках і запасках виступає скрізь один тип технічного орнаменту — лінійні пасма різної величини й краски, що ритмічно чергуються. Хоча уклад прикрас є дуже одноманітний проте обгортки дають враження орнаментального багатства й різноманітності головно через особливий добір красок і кольористичну ритміку.

Обгортки й запаски поодиноких околиць різняться між собою красками. Поділля над Дністром має обгортки темні, переважно чорні, темно-брунатні, темно-зелені; на темному тлі укладаються пасма в'яло-жовтої, цеглястої, темно-синьої, темно-зеленої, фіо-

¹⁾ Шафонській: Черниговское Намѣстничество. Київ, 1851.

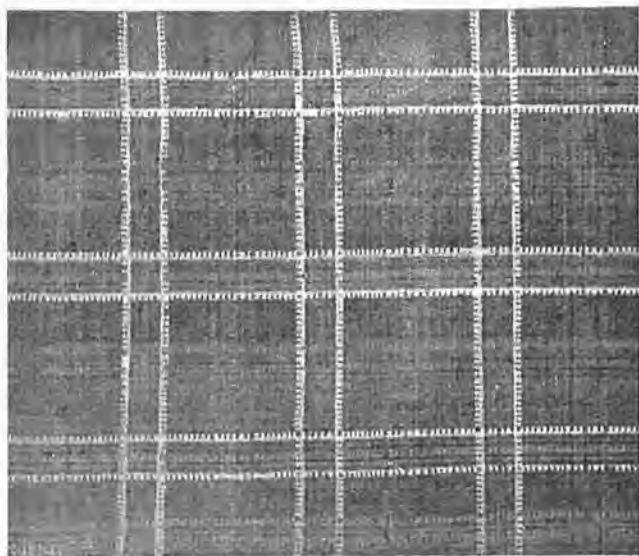

Плахта із збірок Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка.

летної та білої, — червоної краски мало. На Покутті обгортки червоні ясні й темні, ткани на цілій площині лінійними пасмами в зеленій, жовтій, чорній та білій красці (декуди синій). На буковинському Покутті й на Поділлі гарну сполуку творять краски: цегляста, зелена, чорна й біла. Основою розкрашення гуцульських запасок є краски: червона, жовта, зелена, помаранчева, вишнева.

Пояси (крайки, попружки) є відповідно добирали до обгортки. Вони теж (як обгортки) кольоритом характеризують околицю.

Плахта складається з двох довгих кусків тканини. Їх частинно зшивають. Зшита частина творить «станок», який обвивають кругом стану, незшиті куски звисають «крилами» — ніби великими вилогами по боках. Зшивані частини й відвернені крила називають «гривки». Деколи плахта складається лише із зшиваних гривок, себто самого станка — «половинчата» плахта, та доказом багатства й пишноти є ціла плахта «рясна», «крилата». Обвинена кругом стану плахта розходиться з переду внизу й тому вбирають до неї попередницю, тонку вовняну запаску синю або червону, а деколи квітчасту шовкову чи з іншого купного матеріалу. Відпо-

Картата плахта з Полтавщини.
Із збірок Музею Наук. Т-ва ім. Шевче ка.

відно до краски тла, себто краски вовни, вжитої на основу вирізняють плахти: «червона», «синятка», «напільня» (мішане червоне з синьою) та «чорнятка». Від краски основи залежить яркість плахти й узорів. Старші жінки носять звичайно синятку й чорнятку з темними квітками, молодь вбирається в червоні плахти й напільні, виткані якими узорами.

Тканням плахти займаються виключно жінки спеціалістки — плахотниці, що своє майстерство передають найближчим (дочкам, сестрам). Вони самі приготівляють тонку вовняну основу переважно ягнячу, бо м'якша й тонша. На піткання вживають теж вовни домашнього виробу й закрашення; деколи для особливо складних узорів докуповують фабричного матеріалу.

Технічно ткання плахти є доволі трудне, відповідно до роду плахти — «картата», «стовпата», «проста», «накладана» — міняється кількість ничиниць і поножів, яких звичайно буває 5 до 6 пар. При плахтах накладаних, які тчуть при помочі 2 поножів і 2 пар ничиниць вживають «начиннячко» в виді доповнюючих ничиниць.

Орнамент плахт складається з рівнобіжних прямих — поздовжніх і поперечних, що замикають чотирикутні клітки. Поздовжніх пасем буває звичайно 8 до 10, а кількість поперечних залежить від якості взору — дрібнішого чи більшого. Клітки, напереміну виповнені різними фігурами («рожа», «гвоздик», «фіялка», «папоротник», «рачки», «павині очка» і т. д.) творять узірчасту шахівницю на цілій поверхні.

Плахта є святковим одягом. На будень носять дерги з грубої вовни, закрашені в чорний колір (з вільхової кори) або сирі, незакрашені. В деяких околицях окрім плахт носять теж запаски з підтичками. Запаски тчуть з ягнячої вовни й красять на синьо. Верхню частину запаски збирають у дрібні складки та пришивають до підтички — червоного вовняного пояса. Запаску овивають кругом стану, її долішні поли розходяться, тому до запасок потрібна попередниця.

Обгортка з Заліщищини.
Краски: на чорному тлі пасма в жовтій, зеленій, синій і червоній красці. — Крайка: червона, жовта, зелена, синя, біла.

З НАШИХ КЛЮБОВИХ ГУТІРОК

Увійшло в звичай у нашому жіночому клубі при „Новій Хаті“, що два рази в тиждень — в середу і п'ятницю — сходяться всі члени, щоби вислухати якогось поважного відчиту-реферату, або побалакати собі на актуальні теми, які піддає преса, чи насуває само життя. Оці свободні, непрограмові, необдумані заздалегідь у деталях гутірки якраз найцікавіші, бо втягають загал учасниць у дискусію й торкають іноді дуже важких питань.

Так було й останній раз, коли по обговоренні різних сенсаційних історій з преси зійшли ми на справу безробіття серед наших жінок і молодих дівчат. Я саме зачіпила цю тему, а ось з якого приводу: Перед тижнем зголосилася до мене моя бувша учениця, укінчена семінаристка, дівчина незвичайно солідна й інтелігентна, прохаючи, чи не знаю де якого місця для неї. Впродовж п'яти літ подається вона на учительську посаду і завжди безуспішно. Готова прийняти всяке заняття: бони, помічниця в господарстві, інструкторки, продавчиці, щоби тільки не сидіти дома на хлібі родичів, бо це їй душевно пригноблює, но, і треба-ж жити. На жаль, я сама не могла їй в нічому допомогти, так тільки порадила, де евентуально могла би звернутися за посадою.

Та ось за кілька днів приходить до мене одна добродійка з проханням, поручити їй яку совісну, інтелігентну дівчину, дещо познайомлену з гігієною, на доглядку до зтяжконого хорого батька. Перед кількома роками Кружок ім. Ганни Барвінок улаштував був тримісячний курс плекання хорих і помочі в наглих випадках, може котра зі слухачок схоче те місце обняти. Умови добрі.

Правда, курс такий у нас відбувся і покінчило його поверх сорока семінаристок і студенток, але де їх тепер шукати? Найдти можна, але-ж це забере часу, а тут справа пильна, хорий не може ждати, а будького годі поручати. Згадала я й мою кандидатку зперед кількох днів, та точної адреси не знаю, переписка може

проволікти справу, а зрештою може вона вже й знайшла що для себе.

Розповіла я на клубі обі історії і розвинулася на цю тему дискусія. Всі були згодні з тим, що безробіття між жіноцтвом є, що багато молодих дівчат з укінченими вищими студіями, а то й фаховим формуванням не може найдти найпримітивнішого заняття в наших установах, хоч деякі з них затруднюють і по трьох членів одної родини.

Піднеслися теж голоси, що наші дівчата не вміють солідно працювати, що по кількох днях покидають нероботу, яка видається їм „за проста“ або за мало платна, хоч чужинка приймає ту саму роботу й виконує її за менші гроші. Буває теж і таке, що наші жінки не підготовані як слід до фаху, який під теперішню хвилю дав би їм хліб.

Але в одному всі погодилися: якщо хочемо помогти безробітним жінкам, мусимо мати точну їх евіденцію (адреси й кваліфікації), а одночасно перевірити по установах і в приватних працедавців стан запотребування. Треба теж запізнатися з невизисканими досі в нас ділянками праці, усякими підготовчими курсами до такої праці і про них інформувати широкі круги нашого жіноцтва*).

Щоби наша дискусія не покінчилася лише на словах, порішено відразу приступити до діла. Комітет клубовий збере статистичні дані про стан безробіття у нас і запотребування робучих сил. П. Ст. Чижович зобов'язалася виголосити на клубі реферат про невикористані досі у нас жінками нові терени праці — а редакція „Нової Хати“ міститиме від тепер на своїх сторінках даром оголошення пошукуючих заняття і пошукуючих жіночих робучих сил.

Стільки про те, що говорилося на клубі. Хто зі шановних наших Читачок хотів би забрати ще голос у тих справах — радо послухаємо. **К. Малицька.**

*) Цю останню справу порушила вже на своїх сторінках „Нова хата“ в своєму Перегляді жіночої праці.

М. РУДНИЦЬКИЙ

ШЕВЧЕНКО ПРО КРАСУНІ

Знаємо якими теплими словами звеличував Шевченко щире кохання та материнство. Образ жінки творив наш поет із найкращих своїх мрій, здебілька нездійснених. Коли Муза нашіптувала йому ці мрії — забував він за власні досвіди. Та коли почав списувати спомини із свого життя прозою, прозаїчні досвіди пригадувались.

Читаючи його автобіографічну повість „Художник“¹⁾, з дива виходиш, як міг її написати автор „Тополі“ та „Марії“. Бачимо перед собою Шевченка — реальну людину, подібну у буденному житті до тисячі інших, що кохали поетично, а потім дуже прозаїчно роздумували про своє кохання і доходили з цього приводу до дуже холодних висновків. Коли ліричний поет починає обмірковувати причини та наслідки свого захоплення тою, що була колись його Музою, а потім залишила йому гіркий досвід — тоді не різниться він нічим від усіх нас, філософів для власного вжитку. А проте є й різниця. Наші погляди на кохання та подружжя можуть цікавити тільки дуже вузький гурт наших близьких, на короткий час, часто тільки тих, яких ці по-

гляди безпосередньо торкаються. Погляди великого поета, іноді зовсім приватні, непризначені для прилюдного відомо, можуть цікавити нас завжди, як причинки до його психології.

Роман героя „Художника“ з „верткою пустункою“, сусідкою Пашею, оснований на справжній події з життя Шевченка. Поет мешкав пів року (кінець 1838 та початок 1839 р.) у свого друга Ів. М. Сошенка, що віднаймав кімнату в одній петербурзької німкні. У неї виховувалась бідна гарна дівчина, теж німкня, Маша, в якій закохався Сошенко. Шевченко став його суперником і відбив у нього Машу. Через те приятелі пересварилися і то так, що Шевченко мусів покинути хату Сошенка. Сошенко оповідає у своїх споминах, що роман Маші з Шевченком мав для бідної дівчини прикрі наслідки — вона стала матір'ю.

У своїй повісті Шевченко перемінює ролі. Тут не головний герой (себто Шевченко) здобуває серце дівчини, а його приятель (себто Сошенко), а винуватцем „прикрих наслідків“ стає особа третя — мічман Оболонський. Мабуть ніколи не будемо знати, як було в дійсності — Сошенко міг теж помилятися або не сказати повної правди. Може і ця третя особа в повісті (мічман) теж існувала, бо Шевченко деякий час жив разом із якимсь офіцером.

¹⁾ Повне видання творів Т. Шевченка т. VII: Повісті й оповідання. Художник, Наймичка, Варнак. Український Наук. Інститут, Варшава—Львів, 1934.

Для нас не мають великого значіння такі факти. Письменник перетворює поезії свого життя та чужого відповідно до вимог композиції твору, часто свідомо запозичуючи навіть такі, які міг би передати правдиво, щоб не кидати зайвих тіней на своїх живих сучасників. Зате як зображена ним подія забарвлює його погляд на життя — для нас цікаво, інколи і дуже важно.

Саме тоді, коли Шевченко згадає свою любовну петербурзьку історію з молодою німкенією, до неї додає він новий, свіжий досвід зв'язаний з особою Агати Ус-

Портрет Агати Ускової роботи Т. Шевченка
(між 1853—1855 рр.)

кової, жінки коменданта Новопетровського форту. Ці два приклади стають для нього матеріалом до роздумувань про становище мистця до жіноцтва.

Кохання — божеське почування, джерело поезії та животворних поривів! Та що-ж, коли найбільше надхнені жерці краси закохувались у гарну зверхню форму, за якою скривалась морально безвартна душа. Закохувались і женились з жінками, що затроювали їм життя. А проте і геній, як і звичайний смертник, потребує родинного вогнища. „Блаженний, (читаємо в „Художнику“) стократ блаженний той чоловік і той мистець, що його життя, неслухно зване прозаїчним, осяяла прекрасна муза гармонії! Його блаженство, як і Господне, не має краю“.

З усім тим жіноча краса взагалі всіх губить, бож „красуня це є й є те каламутне джерело, що затроє все прекрасне й велике в житті“.

Хто-ж винен цьому? — питається Шевченко. — Ми самі. Ми робимо з жінки ще дитиною — ідола і вона до гробової дошки залишається кокеткою. „Жадне в світі виховання не може її переродити. Так глибоко запало випадково кинуте нами зерно себелюбства й ко-

кетства, якого вже нічим не вилікуєш!“. Є тут іще одна спеціальна причина:

„Наше любе славянське плем'я, хоч і залічують його до родини кавказької, та щодо краси, то воно не геть то відійшло від породи фінської та монгольської; тому вродлива жінка у нас — явище дуже рідке. І от ледве те рідке „явище“ виросте з пелюшок, як ми починаємо його начиняти своїми безглуздими похвалами, себелюбством та іншим сміттям і нарешті робимо з нього дерев'яну ляльку на шарнірах, на зразок отих, що ними користуються малярі, укладаючи драперії. У країнах, що їх Бог благословив вродливим жіноцтвом, красуні мусять бути звичайними собі жінками, а звичайна жінка, на мою думку, — найлучша“.

Шевченко крім звичайних красунь відрізняє ще інші — упривілейовані. „Упривілейована красуня може бути тільки — красунею: ні лагідною жінкою, що любить, ні доброю, ніжною матір'ю, ні навіть палкою коханкою. Вона дерев'яна красуня та й годі, а дурницею було б з нашого боку чогось більшого від дерева вимагати“.

Тимто мистці та вчені повинні тільки любоватись ними, наче статуями здалека, а на жінку вибирати добру людину. Є й винятки, але рідкі, Шевченко за пів віку „ані разу такого дивного явища не бачив“, хоч не зараховує себе до мізантропів.

У цьому місці приходить „притча“. З приводу Агати Ускової (у повісті її ім'я не згадане). На безлюдді зустрів наш поет прегарну жінку: розумну, скромну, навіть начитану, без сліду кокетливості. Став він з нею приятелювати, сповідався мабуть із свого життя. Та ось раз запримітив він, як вона заплітає своє волосся у кісочки, а він гадав, що воно само кучерявиться (страшне відкриття!). Після цього не смів уже сказати їй, як її кохає. Приятелює далі. Розмовляє з нею відомо про що: про літературу та мистецтво. Починає пані Агата хвалитись, що все читала, але творів не пам'ятає, бо через недугу ще з малку втратила пам'ять. Аж тут поет відкрив, що дома не має вона ніяких книжок. Зате годинами залюбки придивляється, як її чоловік з приятелями грає в карти.

Який страшний удар для поета, що гадав знайти удуховлену вищу істоту, а найшов „дерев'яну ляльку!“

З таких-то розчарувань вийшли Шевченкові рефлексії про небезпеку подружжя для мистців. Недібрані подружжя траплялися, признає він, не тільки „з розумними, але навіть і з обережними людьми“ — тимто краще для мистця триматись осторонь „упривілейованих красунь“ і яко мога не женитись.

Міг би хто сказати, що Шевченкові погляди на подружжя не дуже відбігають від поглядів „здорового розуму“; хтож хотівби оженитись із кокеткою, для якої „дзеркало стало єдиним товаришем її нікчемного, егоїстичного життя“? Шевченко і не думає про те, як це важко вимагати від мистця, якого око вражливіше на красу, ніж інших людей, щоб він вибирав собі на дружину свідомо некрасуню. Досвід показує, що негарні жінки теж не зрікаються всесильної зброї — кокетства, здебільша сильнішою у боротьбі двох полів, ніж чоловічий мозок. Мало яка жінка погоджується з тою думкою, що вона не може подобатись; мало який мужчина сумнівається у свій критичний хист, коли йому жінка подобається.

Робітня дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові поети й джети

Інститут Б. ТІЛЬ

краси

Львів

пл. Домбровського 8.
телефон 54—86.

виконує всі косметичні заходи та тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижчих цінах.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА ПОМІЖ ДІТЬМИ

Як тільки розійшлася вістка, що п. Яблонська вертає до рідного краю й буде у Львові, наша дівоча школа ім. Шевченка по-рішила запросити її з відчитом для старших учениць. Маємо спітійаскоп, отже можна буде висвітлювати фотографії, які п. Яблонська схоче нам певно показати.

Пані Яблонська згодилася дуже радо стати перед наймолодшими своїми землячками, хоч заявила, що має трему, бо ще ніколи не говорила до дітей. Але вже по вступній передмові увійшла наша люба гостя в теплий контакт з молодістю аудиторією, а аудиторія з нею. Дівчатка зацікавилися передовсім самою особою прелегентки, бо це-ж небудення річ, побачити власними очима молоді дівчину, яка обіхала землю довкола й побувала довгі роки поміж чужими племенами. Тимто перші хвилини посвятили малі слухачки «люструванню» незвичайної подорожнички.

Пані Яблонська показала на мапі й описала дорогу, яку відбула з Парижа до Індокіну, а звідти з поворотом до рідного краю, а відтак сказала: «Ну, а тепер самі питаєте, що хочете знати, бо я не знаю, що вас найбільше цікавить».

Коротка мовчанка — дівчатка трохи збентежені, як сформулювати те, що засіло в головах, та ніяк не може протиснутися на язик. Але ось одна сміливіша — і саме з наймолодших — зважується спитати. І поспіналися питання одно за другим, може й хаотичні, неясно стилізовані, але свідчать про розбуджений інтерес до подорожі прелегентки.

— «Чи бачили пані святую ріку Гангес? Чи бачили пані морських бандитів? Які пригоди мали пані з людьми й звірами? Як

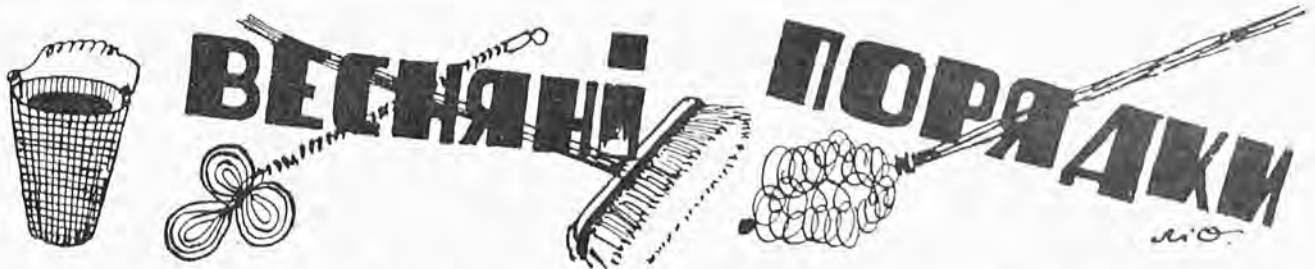
«трактують» китайці жінку? Яка віра на острові Балі? Чому французи не дозволили пані лишитися на райських островах? Які гроші мали там пані? Защо платили пані своїм помічникам? Які хати будують китайці? Як моляться у святинях? Як учаться там діти? Як пані тамки вбиралися? Чи там хрестять дітей? Як відбуваються шлюби й похорони? Чи мали пані яку пригоду з водою? Чи обходять там новий рік? А є зелені свята? Чи бачили пані королеву з Тагіті?»

Пані Яблонська сміється, пояснює, розповідає, простежує фальшиві погляди на далекий Схід, показує образки, фотографії людей, святинь, околиць, побутових сцен. Оживлення на салі росте — діти чувають, що скрізь на землі є аналогічні звичаї, обряди, що скрізь володіє велика материнська любов, а наші народні вишивки й вбрання знаходять там далеко на Сході схожі мотиви.

На жаль, останній образок висвітлений — питання припиняються — треба розпрощатися зі симпатичною прелегенткою, яка присвятила нам майже дві години. Діти дякують їй сердешно за труд і розходяться по класах. Ще довго ведуть між собою балачки про те, що бачили й чули. «Ох, як хотіла б і я поїхати в світ і побачити далекі краї й народи...» несеться тихе зітхання тут і там.

Поїдуть — не поїдуть, але вже розбуджений в них інтерес пересвідчення, що сильна воля, інтелігенція й меткість отвіають дорогу в далекі світи.

К. М-а.

На порядку світ стоїть, в неладі цілі народи і суспільства пропадають. Порядок менше коштує праці як нелад і час людям ошаджує.

Порядок в хаті робимо щоденний, тижневий і кварталний. Домашні порядки ділимо на три роди: порядок в мешканні, в річах і в рахунках.

Найважливіша пора роблення порядків є весна, коли тепле сонце своїм промінням, через відчинені вікна і двері розсіває свою чародійну силу — винищує плісня і вбиває хвороботворні заразки. Щоби не впровадити в хату заколоту при так званих порядках, — треба переводити їх систематично з певним поділом праці, починаючи від кімнати, яку найменше вживаємо, а кінчаючи на кухні.

Першою роботою буде постягати завіси, портієри, стори, які на подвір'ю, витріпані й вичесані з пороку, складаємо й відкладаємо до прання. Потім знімать образи і дзеркала, вичистити сейчас і поставити в безпечному місці, щоби не стовклися. Дальше повиносити всі дрібнички і меблі до тріпання.

Річи зі шафи, постіль із ліжок винести на подвір'я, витріпати і щіткою вичесати з пороку. Подушки і ковдри не тріпати, лише вичесати, бо тріпанням нищиться так піре як і вата. Провітрити на сонці 2 год. і сховати в тінь, щоби сонце не висувало піря, яке потім крушиться. Ковдри виставляти на сонце простиралом до гори, щоби краска не вилиняла.

Легкі меблі повиносити, а ті що тяжко їх винести, відсунути від стіни, стерти з них порох, прикрити, щоби при дальших роботах незапорошувалися. При головних порядках треба уможливити доступ до всіх кутів кімнати, щоби вичистити як слід. Коли кімната порожня, відчинити всі вікна і двері, обмітати стелю і стіни щіткою, обв'язаною чистою ганчіркою.

Занежені й затовщені тапети відчищувати черствим хлібом. Олійні стіни змити теплою водою з сірим милом. Якщо усунений порох і з долівки, можемо забратись до миття вікон і дверей. Теплою водою, милом шуруємо мягкою щіткою докладно рами вікон і дверей. Шибі миемо, помивши вже рами й двері. До миття шиб треба теплої води зі содою, а коли занежені мухами, то водою зі спиртом. Мягким, чистим платком витираємо їх до суха. Плями з вапна вичищуємо сильним оцтом а плями з олійної фарби терпентиною. Товсті плями на матовому шклі натерти мішаниною крейди з бензиною, по кількох годинах стерти. — Крім води вживаємо до миття шиб сідолю, тертої крейди заробленої з водою. Для гарного блиску поліруємо шибі замшовою шкіркою, або газетним зім'ятим папером.

Мосяжні клямки чистити сідолюм або помадою до металів, а для полиску натерти порошоканою крейдою і сукном.

Час і перепроваджування нищать домашню обстановку. Політуровані меблі тратять полиск. У першій мірі треба вичистити плями, брудні місця а опісля відсвіжити політуру. Брудні і занежені мухами місця натерти товченим пшеничним крохмалем, заробленим з оливою до їди. В тім тісті замачати жмут вати і натирати ним політуровані і лякероані меблі так довго, аж бруд пустить. Потім витерти сукном до суха. Дуже брудні місця натерти а ластивою осторожно змити мішаниною з одної частини сальміяку а двох частин води.

Крім бруду повстають нерас ясні плями з води, котрі щезнуть, якщо натремо їх мішаниною соли з водою а по часі зітремо сілй з звичайним корком витремо до полиску.

Плями з води на лякерованих річах чистимо оливою зі сіллю.

Білі плями на політурі, що повстали внаслідок гарячих посудин можна усунути, якщо натремо їх оливою зі содою. Тою мішаниною покропити пляму і так довго терти, аж пляма щезне. Інший спосіб: розігріти лопатку від вугля, потримати близько над плямою, а пляма щезне.

Плянино і лякеровані річи натерти оливою і витерти сукном для гарного полиску. Клявіші змиваємо спиртом.

Щоби відсвіжити політуру незнищених меблів, вистарчить натерти їх молоком і витерти до суха.

Обстановку більше знищену, яка в цей спосіб не прибралаб гарного вигляду — відсвіжуємо мішаниною з чотирьох частей воску стопленого з трьома частинами терпентини, а коли прохолодне, додати дві частини спірту. Цією масою легенько натерти поверхню меблів і витерти сухим сукном. Другого дня витерти ще раз сукном, щоби забрати весь товщ, який надав би матовий блиск політурі.

На кінець треба вичистити підлогу. Спосіб чищення залежить від її роду. Незапускану підлогу шуруємо малими куснями гарячим лугом з деревного попелу а змиваємо кілька разів чистою водою і витираємо на сухо, щоби скоро висихала. Помилково є думати, що підлогу треба намочити і тоді скорше пустить бруд. Дошки мокрі натягають вохкості, а з тим і бруд; така підлога не буде ясна, жовта, лише сіра.

Запускану підлогу воском, натираємо пастою, а по часі, коли просохне, вичищуємо щітками і сукном. Пастою натирати дуже ошадно. Легко натерта, скорше і легше вичищується до полиску.

Щойно по вичищенні підлоги вставляємо хатні меблі на своє місце, а на стіни розвішуємо образи.

Таким способом легко допроваджуємо один покій до порядку не впроваджуючи хаосу в цілий дім.

Ольга Ліщинська.

З МІНУЛОГО

I.

Чи доцільним є відгребувати минуле — відтворювати картини подій, одиниць чи гуртків, які в давній добі давали почин до організації роботи? — Важко відповісти на це питання.

До коріння організації нам не дійти. Основи великого варштату суспільної роботи вкриває тінь минулого часу. Не відомо хто начеркнув пляни, та коли покладено угольний камінь під будівлю, яка росте на наших очах.

В міру вимогів часу, покоління кожної доби розбудовує нові ділянки, свідоме цього, що підвалини громадських здобутків клали минулі — доповнюють сучасні а девершуватимуть грядучі покоління.

В активізації змагань велику роль відграє організація робучих сил в напрямі означеної ділянки. Вона криє в собі велику творчу силу, реалізує кличі кидані принагідно в приватних гуртках, на зборах — вічах чи то на шпальтах преси.

Думки та змагання українського жіноцтва протягом довгих рядів літ, проявляли себе несміливо в затишку домашнього життя. Тут і там закладали жінки курси шиття, устроювали аматорські виставки, концерти, фестини, здебільша призначені на гуманітарні цілі.

Спороадично стає жіноцтво в ряди активних робітниць по філіях «Просвіти» та Тов. Педагогічного. Кекилія Курівцева поклала немалі заслуги як голова філії «Просвіти» в Калуші, М. Петрушевичівна заснувала в Новиці пов. Калуш жіночу читальню «Просвіти». В Тернополі гуртувалися жінки при роботі філії «Рус. Тов. Педагогічного».

Привілей вирішування громадських справ та прилюдних виступів належав виключно до чоловіків. — Найкращі думки та найдоцільніші критичні помічення жінок пропадали безслідно.

Не ставало жінкам відваги висказати прилюдно свою думку — своєю волю в громадських справах. Недовіра у власні сили держало їх осторонь. Завжди відповідали: Я не вмію говорити. На ділі не в тім була річ — жінки говорити вміли, а не доставало їм відваги та самопевності, яку дає вища освіта. Хто з нас старшого громадянства не чув у минулому зітхань дівчат до середніх шкіл та університетів, як до неосягненої мрії?

Голод знання відчували діти — розуміли вагу науки і їх батьки. Синів посилали до гімназії — вчився син добре — не було жури. Та немало турбот приносило питання, що робити з дівчатами. По більших провінціальних містах урядничі діти побирали науку в приватних конвіктах. Там вчилися і наші дівчата. Здобували знання польської літератури, історії, музики і чужих мов.

Сільська інтелігенція, головно духовенство, майже не користало із згаданих закладів. Кого нестати було на більші видатки — а дівчат в родині більше — спроваджувано гувернантку. Звичайно змаргану лі-

Юлія Целевич-Танчаківська.

тами та працею по панських домах. Витончені товариські форми, знання чужих мов та певність себе здобували гувернантці необмежений авторитет у справах виховання. Вона ставала диктатором товариських форм для цілого оточення.

Плян науки не всюди був однаковий. У одних образування дівчат зачиналося і кінчилося на домашній науці — у других мала вона стати підготовкою до вищих студій. Тим вимріям прибіжищем вищої науки для дітей засібніших родичів були: Сакраментки та Сакрекерки у Львові. —

Вихованки тих шкіл чужими почували себе між своїми. Морозом переймала їх думка, що може колись прийдеться жити на селі. То були кандатки на меценасові, докторові і т. п. Національне питання у виборі жениха не все входило в

рахубу. В чужих школах вчилися чуже шанувати, не цікавитися своїм.

Мами «аристократки старого типу», призначували свою доню для дідича.

Пригадався мені дрібний епізод з діточих літ. В домі священика гучні іменини. Прийшли й сини дідича. Всіх очі звернені були на них. Казьо найбільше танцював з домашньою панною. Гості шепотіли. Нараз вбігла до кімнати найомлодша, п'ятилітня донечка господарів дому. Спинилася біля порога. Підняла в гору головку, мов когутик, що вперше збирається піяти і голосно заспівала: **Купив Казьо когута і чубату курку — прийшов Казьо на заплоти по дзеканську цурку.** Служба реготалася за дверми.

Домашня наука хоча не все відповідала вимогам педагогіки, мала ту добру сторону, що дівчата не відчужувалися від свого осередовища. Жили з народом і трудилися для нього.

Учительська семінарія не здобула в початках свого засновання великої популярності. Вона давала науку, а батькам залежало в першій мірі на товариських формах — на огладі дівчат.

Підготовляти свою дитину до заробкування не належало до доброго тону.

Молоде, сучасне покоління, подумає, що мої спомини сягають сотку літ взад. Та ні. Так далеко вони мене не ведуть. Поверх пів століття, попри діточі та шкільні часи творилися в душі образи людей та подій. — Одні вщиплювали в душу віру в красу і правду — другі немилосердно підтинали крила.

Гарний — ясний образ остав в пам'яті з першого українського віча, скликаного Володимиром Барвінським 1881. р. Далеко не такі почування викликували віча та політичні збори пізніших часів а головною повоєнні. З острахом кілька нас учениць вкрадалося на сальо «Н. Дому»: Юлія Целевич-Танчаківська Марина Поховська - Малішевська, Юлія Карачевська - Чижова. Ев. Бохенська та Гаська Левицька вибралися на галерію. Перше враження, яке нас захопило — то був цей щирий невимущений ні штучно піддержуваний пієтизм до особи Барвінського. Всюди чути було: Котрий то Барвінський? Тихо будьте Барвінський говорить! Слухайте, що відповідатиме Барвінський!

В словах тих слідна була глибока віра в щирість висказуваних думок, що творили гармонійну цілість з програмою політичного Провідника.

Коли зійдеш на дорогу спогадів образи міняються неначе в калейдоскопі. Є між ними і такі, що годі їх мовчки поминути. Згадка про Юлію Целевич-Танчаківську збудила в моїй душі почування — яким не вмію найти назву. Вони пригадують мені, що не годиться переходити попри тіні заслуженої громадянки не похиливши перед Нею голови. Щира згадка належить Громадянці, яка відійшла від нас шляхом незбагнутої вічності.

Високорозвинене розуміння та відчуження громадянських обов'язків, не змогли захитати ні підшепти моди ні вимоги особистої вигоди. В домашньому бюджеті Покійної перші позиції займали зобов'язання на громадські справи — по них слідували особисті видатки. Слово «випадає», яке каже людині улагоджувати життя для людей — для

«людського ока» чужим було для Покійної. Поблажливою усмішкою приймала критичні погляди пань, які неначе чванилися своїм послідним криком моди. Мала відвагу «плисти проти струї». В часі визвольних зривів української нації послідні харчі з хати та одіж розділювала між тих, що їм все забрала воєнна хуртовина. Бездомні — гонені долею у важких часах находили в тісній хаті великої Громадянки те — від чого відпекувалися просторі, багаті дома. До щасливих може зачислити себе нація — яка має такі типи жінок.

Настирливо тиснеться під перо подія, що в'яжеться тісно з іменами учениць, учасниць першого українського віча. Епізод не перший і не послідний в історії нашого шкільництва, а саме: Боротьба за права рідної мови. Наш рік в уч. жіночій семінарії у Львові 1884. р. започаткував був боротьбу за права нашої молитви.

Ми відбули нараду. Запала ухвала, що та на котру припадає черга має молитися по українськи.

На перший вогонь пішла Юлька Целевич. — Чую громи, бачу блискавки в шкільній атмосфері. — Стає лунати по класі рівночасно голосна українська і польська молитва. На здогони намагається голосніше і скорше молитися українка і полька.

Молотом б'ють серця, віддихає, кров утікає з лиця. — Одна насильно добуває — друга взято боронить своїх прав. — Слідували палкі суперечки, слідства, конференції. Ми побідили.

При одному слідстві учителька запитала нас зворушенням голою:

Kto wszczepił ten jad nienawiści w wasze niewinne serduszka?

Питання остало без відповіді. Мене особисто переслідувало воно від народньої школи. Про це згадаю на другому місці.

В лабіринті спогадів я зблудила. Зійшла на стежки порослі бур'яном забуття а мала йти шляхом жіночих організацій у Львові.

Марія Білецька.

Передплатниці з Бережан. Костюми носитимуть далі цього року. Взагалі костюми ще не вижилися вповні, так що нема обави, щоб вони ще кілька літ вийшли з моди. Наймодніша краска цього сезону є беж у всіх відтінках аж до брунатного. Питаєте, яка цього року характеристична новинка? Пелерини в усіх відмінах. Якщо ви є високого росту, то можете зважитися на цю милу й цікаву новість.

Тричвертевий жакет можна переробити на короткий, прилягаючий. Пелерина з нього не вийде. Можна хіба при короткому жакеті зробити широкі вилоги, цього року будуть дуже модні. Ці вилоги мають сукно тільки зі споду; верх звичайно зі шкоцького матеріалу, такого самого як підшивка костюму.

Блюзка до костюму повинна бути вишивана; взагалі вишивка цього року буде дуже модна й при сукнях. До брунатного костюму гарно виглядатиме вишивка помаранчева або зелена. В цьому числі приносимо цікавий проєкт блюзки, може покори-стуетеся ним?

Зasadничо модне тепер постільне білля колірове, але наші крамниці не мають ще тих матеріалів. Тому радимо зістати при білому шифоні і може тільки прикрасити його кольоровими прикрасами. Наприклад: край пошевки і ковдри засіяний кружальцями з іншого матеріалу, аплікованого при помочи обмітки.

Одначе якщо ця новинка видається Вам занадто смілою, тоді приберіть постільне білля закладками. Пошевка і ковдра, прибрані однаковим числом густих закладок виглядає гарно і модно, а при тім практично.

Ковдри без гузиків, т. зв. копертові не показалися практичними. Ковдра не сидить міцно в них, а сувається. Найкраще таки лишитися при гудзиках, випробуваних ще нашими бабунями. При модних простиралах верх і край заходять доволі далеко на ковдру.

Моделі модного постільного білля знайдете в ч. 2 «Н. Х.»

—X—

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

порукає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

Українська жінка купує лише

Дріжджівий порошок, ванілевий цукор, мелений цинамон, насіння ярин і квітів

П Л А С Т

Городецька 95, Сикстуська 29

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста

„СІЛЬВА“

Львів, БАНДУРСЬКОГО ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“

БУДИНИ в різних смаках

АРОЗА

Львів, ДВЕРНІЦЬКОГО 30
тел. 205-64

Всі споживчі
й кольоніальні товари,
насіння ярин і квітів
в складах

НАРОДНОЇ

ТОРГОВЛІ

Синку до білля — шварц до чобіт —
пасту до взуття — пасту до підлоги
французьку масу

ЕЛЕГАНТ

О. Левицька і С-ка
Львів, Кордецького ч. 51

МИЛО до прання
до голення

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

НИТКИ

На весну треба оновити хату!
Але лише килимом з робітні

ХАМУЛИ

Львів, РУТОВСЬКОГО ч. 1.
Станиславів, Сапінжінська 17.

**Ф
О
Р
Т
У
Н
А**

ЧЕКОЛЯДУ
І ЦУКОРКИ

**Н
О
В
А**

Львів,
вул. Кордецького 23

Жіночі і мужеські

ФУТРА

„ХРОМ“

Скелп: Руська 20, тел. 71-83.
Фабрика: Городецька 95, тел. 43 29.

Найліпшу
французьку
і кремську
МУШТАРДУ

МІКА

Львів, вул. Городецька 121.
Тел. 95-50.

Народний стрій
і вишиваний одяг

в крамниці **У. Н. М.** Львів, вул.
кооперативи Косцюшка 1

Цикорію,
солодову
каву

„ЛУНА“

Підмішка

до кави

„ПРАЖІНЬ“

Львів, XV, Церковна ч. 2.
Тел. 42-97.

бо ті товари найліпші й найдешевші та свої

Олена Левицька,
основниця хемічної фабрики «Зоря».

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

Прикру помилку в ч. 5 — переміну підписів під світлинами наших піонерок промислу — завважили ми щойно по видрукуванні числа. І хоч додали вістку про те в тому ж числі, містимо обі світлини зі справжніми підписами ще раз, щоби непорозуміння було вповні вияснене.

Кл. Авдикович-Глинська,
основниця фабрики чоколяди «Форту
Нова».

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

Вповажана пані редакторко!

В останньому числі журналу «Нова Хата» в статті «Цікаве піонірство» закралася помилка яка мені не дає спокою. Річ іде про пам'ять бл. п. Станіслава Глинського, в якого підприємстві я довго працювала. Це був син нашого священика з Миклашева піді Львовом, щирий український патріот а не поляк, як подачо в статті. Доля нашого народу завжди його клопотала і тому коли лише міг, все і всюди нашим помагав. З тою метою й заложив своїм власним коштом першу школу в Гребенові, удержуючи сам її вчи-

**ЖУРНАЛИ
В З О Р И
МАНЕКІЙНІ
К Р О І**

Р. ЛЯНДАВ
Львів, Чарнецького 3

теля (це був покійний Михайло Губчак, пізніший директор театру Т-ва «Бесіда»). Живучи довго в Варшаві старався стягати в свою хату всіх земляків, що забрили до цього міста, чи то була відома співачка Сальомея Крушельницька, чи члени мандрівних наших театрів. Покійний був усе щирим українцем. Інакша справа з його родиною: жінка походила з вірменської спольщеної родни, а син однак вже і поляк.

Пам'ять Покійного ще жива в Гребенові і в Миклашеві, де багато людей ще його памятає. Тому залежить мені на справленні цієї помилки, яка для мене особисто, є дуже болюча.

З правдивою пошаною
Олена Левицька
основниця хемічної фабрики
О. Левицька і Ска

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

Й. ШРАЙБЕР

Львів, ГЕТМАНСЬКА 6. Тел. 13-05 і 95-59.

поручає по фабричних цінах: горсети, нагрудники, червоні паси, гумові панчохи та пропуклинові бандажі.

Власний виріб!

Фабричні ціни!

КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІР'ЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ

А.Петрушевський

ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20
ТЕЛ. 13-33.

ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

На весну і літо! модні накидки,
мужеські убрання, плащі і костюми
дамські поручає

Мечислав ЗАЛЕЇСКИЙ

Львів, площа Марійська 10. — Тел. 200-53.

Товари

блатні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ

Львів, Ринок ч. 29.

Телефон 25-55.

ВОВНИ ПОЛОТНА

ШОВКИ ПОСТІЛЬ

Шапочка і шалик

Матеріал: вовна «Клюбова», «Урзус», «Прімуля» марки «Трикутник у колі» в кольорах: брунатній, червоній і жовтій, разом 20 дека.

Дроти: ч. 4.

Шапка: Значаємо брунатною вовною на 80—90 очок і плетемо рівно слідуєчим стібом: 1 ряд одно очко просто, друге навиворіть, 2 ряд і дальші: очка праві плетемо просто, ліві навиворіть.

Переробивши 50 — 60 рядів, закінчуємо всі очка гачком, а при цьому вкладаємо гачок у праві очка так як перед тим дріт, а в ліві так само.

Зішиваємо краї шапки так, що повстає тепер рульон. У від-

далі яких 10 рядів від краю перешиваємо густо шапку впоперек. Через те замикаємо її згори й творимо фантастичну прикрасу. Зпереду прикріплюємо край рульону до шапки.

Шалик: Значаємо брунатною вовною на 35 очок. Плетемо французьким стібом (просто) і що другий ряд з одного краю до-

даємо, а з другого боку здійсмаємо по очку. Таким способом шалик вийде скісний. Що кілька рядів плетемо 5 рядів червоною і жовтою вовною. По 70 рядках міняємо стіб. Плетемо так само, як на шапці і самою тільки брунатною вовною. Здійсмаємо з 1-ого боку, не додаючи нічого з другого, так що вкінці на дроті лишиється 20 очок. Тепер уже додаємо знов по очку, хоч і здійсмаємо з другої сторони по одному. Ця (середуща) частина шалика має мати 45 цм. Наприкінці перестаємо здійсмати з одного боку, а тільки додаємо, так що знов здобудемо на дроті 35 очок.

Знов працюємо французьким стібом, так як на початку. Здійсмаємо тепер з того боку, де ми перед тим додавали. По 77 рядках викінчуємо всі очка гачком.

Всі уживаємо
пудрів
„АЛЬОЕ“!

Це що іншого.

- Твій чоловік вчора був такий недобрый, Люно! Що це знову сталося?
- Він знайшов у моїм бюрку невідчинений любовний лист.
- Ну, щож! Коли не був розпечатаний, то нема причини до гніву!
- Але цей лист був від нього.

Тяжка недуга.

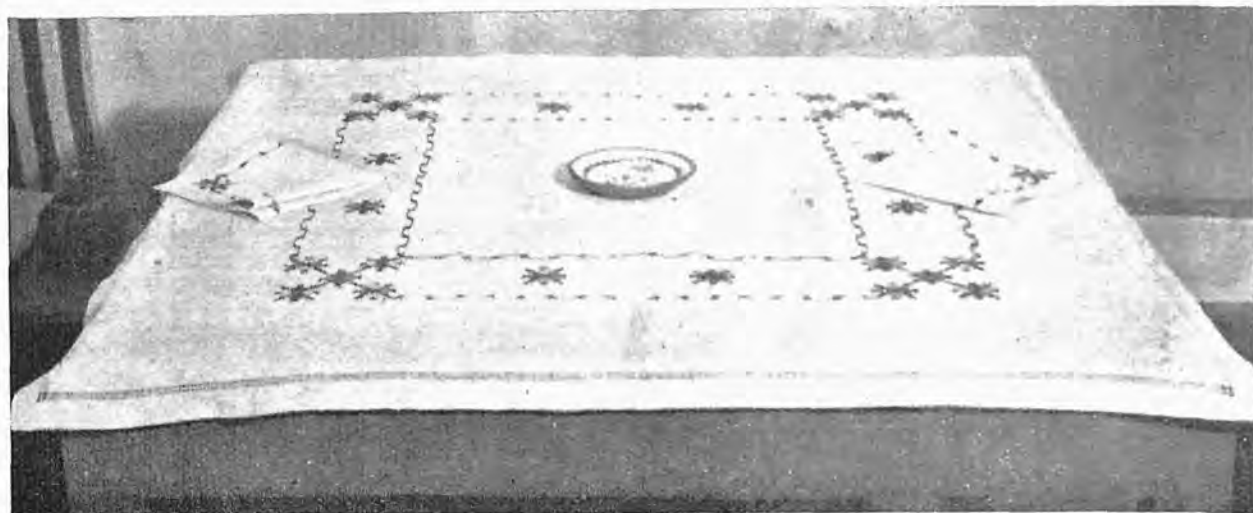
- Доктор, нотуючи, вимовляє тихим голосом:
«Сильні болі голови, жовчеве каміння, заатаковані нирки...»
- А скільки вам літ, пані?
- Двадцятьдва, пане докторе!
- ...і зник пам'яті — кінчить доктор свої записки.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

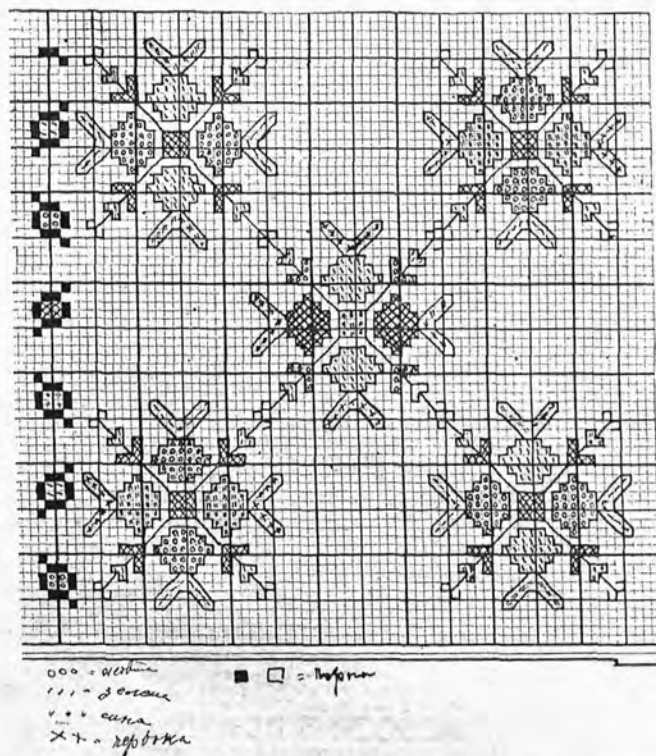
ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20—22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

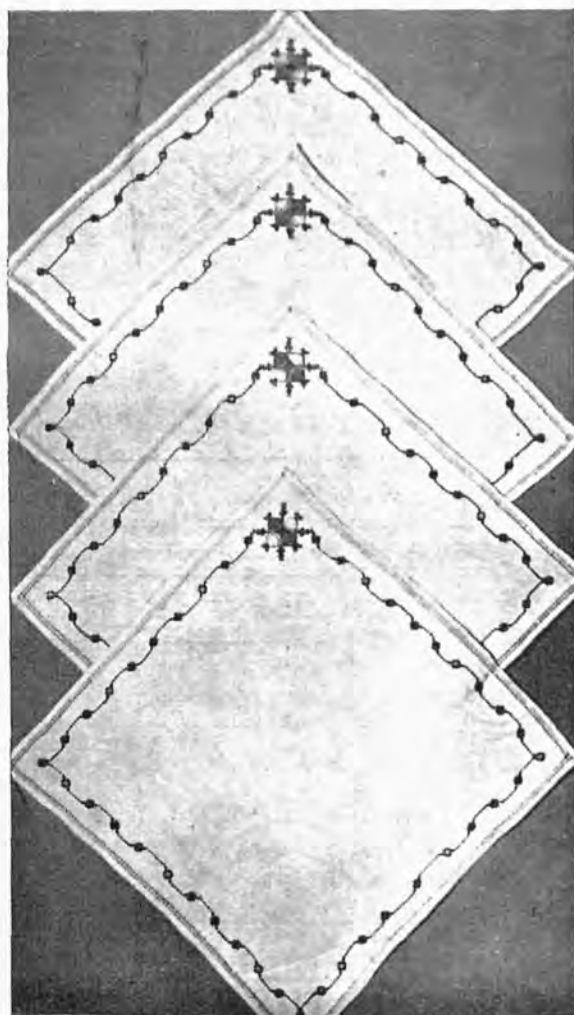

Настільник і 6 серветок, виміри: 90×90 см., серветки 33×33 см.
Прикрашені квадратним складаним буковинським орнаментом

(взір ч. 7 а) в кольорах: жовтій, зеленій, синій, червоній та чорній
виконаний хрестиками, гладдю та півхрестиками

Нитки марки Ц. М. С. в кольорах: жовта ч. 432¹/₂, зелена ч. 793,
червона ч. 548, синя ч. 545.

Серветки до настільника.

C·M·S

НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-S

C·M·S

є крашені індантреновими кольорами
й тому ніколи в пранні не пускають!

Роботи

Ч. 2. Елегантна блузка до костюму. Виконана з білого шовку лявабль. Прикрашена буковинським взором із листівки ч.4 в красці жовтій і червоній. Червоні гудзики.

Ч. 3. Суконка для 5-літньої дівчинки. Виконана з білої маркізети в красках синій і коралевій.. Взір із листівки ч. 1.

Вишивки, всюди вишивки! В кожному журналі мод, за кожною виставовою шибою!

Правда, це стіби машинові. Але якщо вміємо вишивати та маємо таке багатство орнаментів, повинні тут сказати своє слово. Маємо найкращу нагоду видвинути все що наше, на перше місце. Показати розкішні наші взори, накинути всім наш смак та добір красок! Щоби врешті почули в світі про український стиль, українську вишивку!

Треба щоби ми самі зробили перший крок. Даймо собі слово, що всяке наше літнє вбрання, чи це буде блузка, комплект чи сукня, буде прикрашена вишивкою. І то в модний, оригінальний, небуденний спосіб. Пробуймо — примінити вишивку до модного моделю, як онта блузочка до костюму — подумаймо й над стилізованим одягом, як це зробила п. Маруся Весоловська зі Стрия.

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

До редакції «Нової хати» у Львові.

З приємністю мушу ствердити що ваш часопис дуже гарно сповняє своє завдання. Завдяки вашим проектам та узорам вдалося нам прикрасити в Чернівцях нашу церкву і надати їй українського вигляду. Заходом тов. «Мироносиці» вишили ми до церкви хоругви і шаль до Найсв. Дарів, а тепер хочемо вишити фелон.

Бажаю вам сили і витривалости в дальшій праці!

Я дуже втішилася альбомом, що його виграла при льосуванні. При помочи ваших візирців знову скомбінуємо якийсь дарунок для церкви.

Здоров'я щиро і остаю з належною пошаною.

Олена Сірецька

голова тов. Мироносиці в Чернівцях.
Чернівці, дня 30. січня 1935. р.

Ч. 1. П. Марія Весоловська в Стрию поспробувала дуже успішно стилізувати наше народнє вбрання.

Спідня біла сукня з маркізети. Рукави і приділ спідниці прикрашує широка хрестикова вишивка в красках зеленій, павій та цеглястій. Контури брунатні. Такої самої брунатної краски й верхня безрукавка з марокену. Настільки коротка, що видно всю ширину вишивки на придолі. Зпереду застібується на гудзики.

Приписи

Цикорія „ЛУНА“
найліпша

Оселедці в сметані.

Потрібно: 6 оселедців, $\frac{1}{4}$ л. сметани, 1 ложка муштарди, 5 дека корнішонів, 3 дека тертої цибулі, 2 ложки оливи, 3 молочка з оселедців, 2 жовтка на твердо, 1 ложка оцту або сок із цитрини.

Підлива: розтерти молочко з жовтками й оливою добре, додати решту й вимішати. Корнішони посікти дрібно.

Оселедці мочити 24—36 годин, обібрати зі шкіри й остей, кожну половинку звинути в рульон, складати до слоїка й поливати підливою. По трьох днях уживати.

Паштетик з оселедців.

Потрібно: 6 оселедців, 1 склянка молока, масло або сма-
лець, 2 яйця, $1\frac{1}{2}$ ложки оливи, 2 ложки сметани, стільки муки,
щоби тісто було густе як сметана.

Втерти жовтка з оливою, всипати муки, розробити сметаною
і вимішати легко з убитим снігом із білків. Вимочені оселедці обі-
брати зі шкірки й остей, кожну половинку звинути міцно в рульон,
перекроїти в поперек, замачати в муці, потім у тісті й смажити так
як пампушки.

Подавати з хріном або цитриною.

Із 6 оселедців вийде 24 паштетиків. Паштетикі будуть смач-
ніші, коли вимочені й обібрані оселедці залляти молоком на три
години.

Мелені біфштики.

Потрібно: 75 дека волового мяса (не надто товсте й жираве),
8 дека масла, 2 великі цибулі.

Дві години перед обідом змолоти мясо і добре вимісити. Ли-
шити пів години в мисці і виробляти круглі біфштики, мачаючи руки
в воді. Цибулю покроїти, всмажити осібно і додати до біфштиків
перед самим поданням. Біфштики смажитись на дуже гарячому
товщі, й солити зарум'янені з кожного боку.

Бабка до кави.

Втерти 15 дека масла з 15 дека цукру-мучки, вбити 3 жовтка
і одно ціле яйце і мішати весь час аж поки не зробиться одно-
стайна маса. Вливати по ложці $\frac{1}{2}$ склянки молока і всипати по
трохи муки, вбиваючи постійно. Потім всипати ложкою порошок до
печива «Пласт», перелляти тісто до добре вимашеної форми
й пекти в гарячій печі $\frac{1}{2}$ год.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ

Неділя. Помідорова юшка, телячі котлети, бараболяне пюре
брукселька, французьке тісто.

Понеділок. Юшка горохова. Теляча печінка душена, пюре
з гороху і салата з червоної капусти, крухий коржик із марме-
лядою.

Вівторок. Фасольова юшка. Кльопс із кашою, квашені
огірки. Налисники з сиром.

Середа. Цитринова юшка з рижом. Випікана бараболя з яй-
цями. Крокети з капусти.

Четвер. Росіл. Росолове мясо з хріновою підливою. Риж
зі сметаною.

П'ятниця. Білий борщ із бараболями. Краківська кашка з гри-
бовою підливою. Ліниві вареники з сиром.

Субота. Яринова юшка. Вареники з бараболями й сиром.
Сочевниця зі сливками.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

Потішилася.

Молодий чоловік кличе до телефону панну Лесю.

— Панно Лесю, чи годитеся стати моєю жінкою?

— Як Ви смієте? Цеж безличність! Нечуване! Я вам покажу...

— Панно Лесю! Ви так говорите, якби ви вже були по шлюбі!

Під весняний костюм потрібний вам новий корсет!
Але лише з робітні

„МАЛГОЖАТА“

Львів, улица Баторого число 34, II. пов.

Патентовані паризькі моделі.

Конкурентні ціни —

завдяки подвоєнню збуту,

Знаменитий смак —

завдяки дбайливому, вмілому виробові,

Велика виживність —

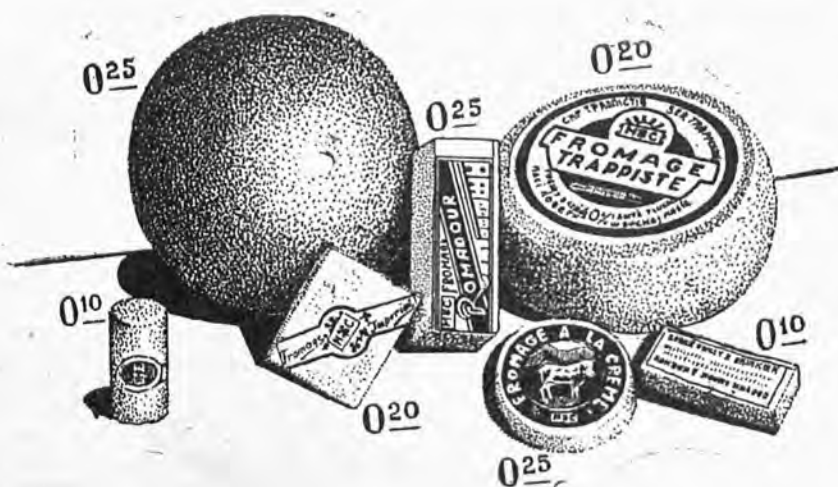
завдяки першоякісним складникам —

це ті прикмети всіх родів

сирів

МАСЛОСОЮЗУ

які заохочують споживати у збільшеній кіль-
кості ці — для здоров'я так цінні продукти.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

L.

Микола Віталійович щодалі з віком, то все більше згадував минуле. В музиці все більше звертався до старовини, пригадував старосвітські романи і дуже тішився ними.

Одного разу, сидючи у Грушевських за вечорою, він сказав Лорі:

— Споруди мені вечір старовинної музики. Прошу. Наказую, — закінчив він рішуче.

І коли влаштували той вечір під назвою „Вечір старовинної музики“ з відповідною виставою, він залюбки взяв у ньому участь.

Йому дуже подобалося, що він сидить на сцені за старинним фортепіаном у довгому суртучі з чорним шарфом на шиї, а довкруги нього в старосвітській вітальні молоді панночки, хто за пальцями, хто біля столу. На канані поважна господиня дому (Марія Старицька) в мереживах на голові і великому шалі читає вголос сторінку з оповідання Марліньського. Панночки зітхають, і як наслідок враження, Лисенко починає стиха стародавній вальс, який грали ще в Грицьках і що ввійшов потім в його останню оперу.

Десять за вікном чути дзвінок. Панночки кинулися до вікна:

— Дядечко Микола Карпович приїхав!

І на сцену ввійшов поважного віку полковник в мундурі (М. К. Садовський) і з ним паніччі студенти.

Радісні привітання.

— А ми тут музичимо, — каже пані господиня.

— То прийміть і нас. Нехай пані студенти покажуть, що у них тепер співають у Харкові. Ану, паніччі!

Починається концерт. Співають паніччі, співають панночки по реплікам полковника і господині. Старинні романи і французькі пісні 16-го віку. „Густолиста клепова алея“, „Вечірній дзвін“, „Шумує дощ“ і т. і.

Декому акомпанює Лисенко, декому одна з панночок. Складається чудовий концерт.

Приходять семинаристи, що загощували у панотця і співають кuartет „Може ми, гості, вам надокучили“...

Нарешті всі обступили дядечка Миколу Карповича, — „справжня кавалерійська атака!“ — вигукує він — і після настирливих домагань він згоджується заспівати: „Скажи мені правду, мій любий козаче“..., а після вибуху одноставного захоплення і нових прохань кінчає концерт „Тройкою“ під акомпаніємент гітари.

Концерт був поділений на два відділи і за останньою точкою програми із хорів Дворянського зібрання. де відбувався концерт, військова оркестра починає польонез Огіньського. Дядечко Садовський подає руку пані господині, Марії Старицькій; за ними Микола Віталійович Лисенко з панночкою (артисткою Іртенєвою), а за ними всі інші парами йдуть з естради по східцях через сальо глядачів і навкруги через фойє на сцену.

Цей вечір дав велику насолоду і Лисенку, і Садовському і численним глядачам.

Щоб зробити дядькові приємність, Людмила Старицька-Черняхівська написала для нього лібретто опери на одну дію, а Лора по бажанню Садовського двох-актову пьєсу для його театру: „Сторінка минулого“.

**

В початку осені 1912 р. Микола Віталійович Лисенко обідав у Вілінських і, смакуючи заварений крем

Микола Лисенко в 1904.

у чашечках, згадував, що такий робили в Миколаївці, коли роздався шпаркий дзвінок і вбігла радісна Людя. Вона вигукнула з порога:

— Ну, написала вам лібретто! І дуже гарне лібретто. — додала з сміхом.

Сіли у вітальні, почали читати.

Микола Віталійович слухав щодалі все з більшим задоволенням і нарешті ніжно поцілував Людю: вона догодила йому.

Хотілося вже швидше творити; уже набіралися музичні ідеї. Він припав до твору і за короткий час скінчив його.

Смерть прийшла несподівано.

Напередодні Микола Віталійович Лисенко був у театрі Садовського на пєсі Черкасенка „Жарт життя“. В антракті на сцені, під нахилом згадувати мляуле, він підвів Лору до ганку з білими кольонами і сказав їй:

— Дивись: Миколаївка.

Виходили після вистави із салі до роздягальні через фойє. Там Микола Віталійович надягав уже пальто, а Лора йшла вперед, коли раптом якась сила наказала їй оглянутися. Вона стрілася поглядом з Миколою Віталійовичем, що уміхнувся їй і кивнув головою.

Більше вона його не бачила живого.

На другий день в одинадцятій годині ранку Микола Віталійович одягався йти до школи, коли враз почув себе недобре. Збіглися сини й дочки. Він сів на фотель біля столу в кабінеті. За пів години він уже був мертвий.

Син його Остап розказував потім, що вираз його обличчя був такий, мов би до його горла приставили ніж.

**

Серед численних вінків, що зносили звідусіль, був великий вінок зі степових трав, який покладено на труну і спущено з нею в землю. На одній стьожці вибито: „З рідного степу“; на другій: „Грицьки, Жовнини, Миколаївка“.

1929 р. 27. X.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

Дарка трохи не розуміє щось, але сміється й собі.
— А ті панове, що ви вичислили, хто це?

— О, це вже студенти... Костик вже кінчить, один ще Стефко ходить до гімназії, але вже восьмак — Дарка начеб почванитись хотіла цією невеселою вісткою, що в них, нажаль, вже тільки самі студенти, не рівня ані їй, ані навіть Лялі, що певно ще матури теж не має.

Дарка бачить, що для „панни з Відня“ не робить різниці обставина, чи хтось має вже, чи ще не має матури. Диво над дивами!! Вона крутить Даркою на всі боки й приговорює:

— Але ж це знаменито... знаменито... самі молоді... сама рівня... Ви знаєте, що це значить?

Ні, Дарка не знає. Вона ковтає порцію за порцією слини, бо в горлі починає дряпати, як кітка лапкою. Дійсно, ця „ясна панна“, ця Ляля з Відня, зуміє одним кивком пальчика розвалити мури між „нами“ й „ними“?

Навіть пів години не проходить, як Дарка з Лялею на стежці в село. Ідуть робити революцію: валити старезні мури й замінити села на міста.

Ідуть так близько коло себе, що Дарка чує, як легіт заносить запах Лялиної шиї, чи волосся.

— Вона пахне, як квітки по дощі — не думає, а молиться Дарка — бо вона сама, як квітка. Ти... ти гарніша навіть від Ориськи... — забігає ласки в Лялі Дарчина думка. Ляля далше розказує про своє життя в Відні. Дарка щаслива й горда дріботить в її тіні.

Ось вже й ясені при брамі приходства. На подвір'ю нема нікого. Якби хто замів. Сміх людям казати: навіть пес не гавкнув! Дарка ще вагається, чи вести Лялю в покої, чи шукати дівчат, де в городі, як раптом наглий сміх у саді, якби хто сто громами по небі покотив... Той Влодко Костик, якби знав, з ким Дарка прийшла сюди, то трохи здержував би себе. У Відні певно ніхто не сміється так розперзано. Дарці аж неприємно за нього.

— Вони всі в саді... ходім туди, — каже Лялі, але подивитись їй в очі справді соромиться.

— Де? Де? Де той сад? — питає Ляля й не чекаючи Дарчиної відповіді, оставляє Дарку саму на стежці й біжить за сміхом Костика.

І знову сміх Костика, а за ним хорове, безстримне, навіжене а... а... а... а...!!!! Знак, що Ляля вже між ними. Дарка приходить вже запізно (як Ляля не хотіла на неї заждати, то Дарка бігти за нею, як цуценя, не буде — будь вона собі і з Парижа, не тільки з Відня). Всі вже обступили Лялю, як теля з трьома ногами на ярмарку, розпитують, сміються, заскакують, розглядають, пояснюють, трохи її на кавалочки не розщипують. Чи ж дивуватись, що в такій метушні навіть ніхто не завважив Дарчиної появи?

— Добрий день! — каже Дарка досить голосно, щоб навіть серед цього розгартіашу почути.

Але нікому ані снитись звертати на неї увагу. Всі вони побожеволіли, затроєні зявою Лялі. Дарка загублена, безпомічна, чужа, водить очима від одного до другого лица: ніхто, ніхто не помітив, що вона тут?

Коли приходить черга на чийсь, ясні, якби з скла, очі, Дарка чує відповідь, запізну, дуже запізну, щоб утішитись нею:

— Добрий день.

Дарка стоїть на вузесенькій кладочці над цією розбурханою рікою непевна, перелякана, обманена і думає... Хоч би Ориська показала... Хоч би Ориська...

бо відси сама не вийду. Очі самі, хоч Дарка цього не хоче, все ще блукають від одного лица до другого і просять, ні, не просять, а жебрають порятунку. Здається, що Костик помітив і зрозумів її безвихідне положення. Він глипнув на неї раз-другий... ось тепер повертає до неї своє негарне (Дарка готова в цій хвилині з вдячності цілувати це „кінське лице“) лице, простягає до неї руку й каже:

— Ов, і донця Дарця тут? Ти чого прийшла сюди, дитинко?

Підлість, підлість... і ще раз підлість... Цей сам Костик ще торік (вона тоді ще навіть до гімназії не здавала!), як прийшов був раз за чимось до татка, то говорив їй „ви“, а тепер при Лялі, при всіх... при Данкові в цей спосіб до неї?

Софійці теж, якби розум притемнило. „Нагадує“ собі, що Дарка тут і каже, якби змовилася з тим Кости-ком:

— Ти, Дарцю, шукаєш за Ориською? Іди, вона на веранді... лагодить суконки на весілля своїй ляльці... іди, поможи їй...

Костик розреготався на Софійчину раду, якби сам чорт сидів у ньому. Так по диявольськи, спокусливо регочеться, що за часок вся альтанка трясеться від сміху. Навіть... Данко, навіть він підсміхнувся. Дарка стає мокра в одній хвилині на всьому тілі. Вже втікала б, гнала б без віддиху з цього місця, але мусить стояти... мусить стояти бо непевна, що як кроком рушить, то не захитається і не впаде...

— „Бже, Боже, дай мені силу, щоб я могла піти звідси... зроби так, Ісусе“...

Ісус вислухує її: вона робить крок і... не паде. Тоді обертається плечима й скоро, скоро на яку тільки скорість дозволяють її спаралізовані ноги, втікає від цього недоброго місця і людей. Тепер сльози продаються собі дорого і нестримувані скакують теплі одна наперед одної.

Недалеко брами, причувається, якби хтось гнав за нею. Щось стукнуло в мізку: не дай Боже, щоб це був Костик, чи навіть Софійка... бо не заручить за себе й своє добре виховання. Той „хтось“ уже ось-ось коло неї... ще трохи й зможе її рукою досягнути. Обертається до ворога всім лицем і... не має сили вже завернути: Данко... сам Данко...

— Костик свиня... не робить собі нічого з нього... Він завжди такий...

Голос цей зцілює біль, і... відбирає всю силу.

— Паскудна свиня — потверджує ще раз Данко. Потім:

— Подивіться на мене...

Але вона не може цього зробити, хоч би хотіла, бо очі в неї тепер, як у старого Йойни.

— Подивіться на мене... — просить він далше... — подивіться на мене, я хочу бачити, що вам вже не прикро...

Тоді вона вже мусить показати йому свої червоні, щасливі очі. Він аж тепер на правду обурюється:

— А з тим Кости-ком, то я поговорю... Я йому покажу, як...

Вона перелякується: щоб із цього не вийшла халепа. Тому просить його:

— Ні, ні... не кажіть йому нічого... Я вас прошу... я вас дуже прошу...

(Далі буде).

До весняних костюмів легенькі вишивані
БЛЮЗКИ у великому виборі провадить

крамниця У. Н. М.
Львів, улица Косцюшки ч. 1.

Розкішна жоржетова 25.50 зол. Елегантна лявабль 24.50 зол.
Практична з сирого шовку 12.50 зол. — I, II, і III. величина.
Висилаємо за післяплатою з правом виміни. — Готові,
скроєні купони шовкових блузок зканвою і взором 16' — зол.

**Передплатуйте „ВІСНИК“ і його
„КНИГОЗБІРНИЮ“ на 1935-ий рік**
під редакцією д-ра Д. Донцова.

Передплата на „ВІСНИК“ у разі виносить: квартално
зл. 6.60 зл., піврічно зл. 12; річно зл. 23; платні згоря. Ціна
окремої книжки 2.20 зл. Для заграниці річно зл. 30' — або
рівновартість у чужій валюті. Ціна окремої книжки зл. 2.50.
Річна передплата на „Книгозбірнию Вісника“ (4 книжки,
3 звичайного об'єму, 1 більша) виносить зл. 5 річно; для пе-
редплатників „Вісника“ зл. 2.50. Для заграниці зл. 6. Для
передплатників зл. 3 без пересилки.

Досі в „Книгозбірні Вісника“ вийшли такі книжки:

Ч. 1. М. Островерха: **Мусоліні, людина й чин.** Ціна 1 зл.
Ч. 2. М. Маківель: **Володар.** Ціна 2 зл. — Ч. 3. Д-р М. Анто-
нович: **Йозеф Геррес,** вістун німецької єдності. Ціна 1 зл.
Ч. 4. Д-р Р. Ендик: **Адольф Гітлер.** Ціна 1 зл.

Адреса: „Вісник“, Львів, Чарнецького 26, м. 21
чекове conto 500.371.

„Жіноча Доля“

Часопис для українського жіноцтва
виходить у Коломиї, вул. Замкова ч. 37.

Засумувавсь.

Малий Влодко взявся читати часопис і каже зажурений до
тата: Тату, то зле, що стільки людей розводиться, правда! Та за
хвилю вже не буде на світі ніяких родичів!...

Ювілей.

Одна пані каже до свого чоловіка: Чуєш, за тиждень буде
25 літ, як ми побралися. Мусимо зробити величаве срібне ве-
сіння!

— А я думаю, що краще буде, як пождемо ще 5 літ і бу-
демо святкувати роковини 30-літньої зйни!...

З чеського гумору.

УВАГА!

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, улица Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

ДІТОЧІ СУКОНОЧКИ

вишивані на кожну величину виконуємо швидко й дешево. Замовляти після моделей у „Н.Х.“ в робітні „УНАМ“, Львів, Ринок ч. 39.

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двохтижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за с'яробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у крайського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо прислаться одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Пишіть за зразковим числом!

ЛЬНЯНІ ПОЛОТНА

на літні сукні й костюми
провадить у великому виборі

КРАМНИЦЯ „У. Н. А. М.“,

Львів, улица Косцюшки число 1.

Ціни: Догідне до вишивання, широкі на
150 см. по 5.50 зол.
Дрібніше, широкі на 160 см. по 7.— зол.
Кремове полотно, широкі на 155
см. по 6.50 зол.

Сільські полотна, широкі на 70 см. в ціні від 1.60
зол. до 2.— зол.

Післяплата здорожує товар! Присилайте при
замовленнях готівку!

Прібіки полотна висилаємо за зворотом порта
(30 сот.).

52265

НОВА ХАТА

1935

люг.

Д В О Т И Ж Н Е В И К

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокі число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокі число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокі число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

ФРАНТИШКА ПЛАМІНКОВА: З нагоди 60-літнього ювілею. В-во «Чесько-українська книга», випуск 10. Прага 1935. Ст. 32.

В лютому ц. р. святкувала Фр. Пламінкова своє шістдесятіття. Про це ми й згадали були в ч. 6. «Н. Х.», не прочуваючи, що празьке українське жіноцтво ладить з цієї нагоди окремий випуск «Чесько-української книги». І так перед нами лежить невеличка книжечка. Зредагувала її Марія Омельченко, а на зміст її зложилися: стаття самої редакторки, привіт Софії Русової та стаття З. Мірної.

Фр. Пламінкова це цікава постать у чеському жіночому руху. Замітна тим, що її шлях не обірався, не станув на зреалізуванні перших феміністичних домагань. Ні, здобувши виборче право для жінки, вона висуває зараз же нові постуляти. Працює невпинно над поширенням і поглибленням жіночих домагань, розуміючи що закон — одно, а життя — друге.

Особливо багато уваги звертає на соціальне законодавство і охорону матері в ньому. Старається розв'язати практично конфлікт жінки-фахівця з материнством. В тій цілі zorganizувала «Т-во охорони жіночих інтересів», що встигло вже вибудувати дім-пансіон для заробкюючих матерей із дітьми.

Її постать, впродовж цілих сорок літ, мала характер борця, хоч літа припорости її гарну голову сивиною. Так і тепер привіт усього чеського світу та міжнародних жіночих організацій не є признанням лише для її минулого. Вона стоїть активно в житті і розуміє його як не можна краще.

Оця сторінка її праці слабо підчеркнена в статті Марії Омельченко. Взагалі образ Пламінкової занадто виідеалізований, а тим і нежиттєвий. Вже краще розуміємо вдачу цієї жінки зі статті З. Мірної, що кількома прикладами її відношення до українців зробила її близькою, рідною.

Книжка видана дбайливо. Поручаємо її всім жіночим бібліотекам.

Л. Б.

Листування

Марія Колісник, Вунсокет. Передплату за Т-во ім. Ольги Кобилянської — одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Д. Яндова, Едмонтон. Передплату одержали. Часопис вислано. Ч. 6 вислали ми на подані адреси.

Фіона Івасюк, Едмонтон. Вирівнано до кінця вересня 1935.

Марія Ткачук, Едмонтон. Вирівнано до кінця листопада 1935.

Гафія Янишевська, Едмонтон. Вирівнано до кінця жовтня 1935 року.

Пульхерія Мошук, Торонто. Порто одержали.

М. Ляхович, Нью-Йорк. Передплату одержали через наше представництво в Філадельфії. Вирівнано до кінця 1935.

Аліса Боска, Окдейл. Передплату одержали через наше представництво в Філадельфії. Вирівнано до кінця 1935.

Теодора Трач, Монреаль. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935.

Жіноче Т-во, Вест-Форт-Вілісмі. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935.

Хижняк, Престон, Канада. Передплату одержали. Ви не подали, чи вислали за Уаг. Рар. Д-м у Престоні, і за І. Стефім у Престоні. Прохасмо повідомити.

Анастасія Кочан, Джоліст. Передплата вирівнана до кінця 1935. — Килим для Вас лежить у Скрентоні. Ближче напишемо в листі.

Слава Левицька, Мельниця. До кінця 1934 р. ще 3 зол.

Катря Бугерова, Милік. Заплачено до кінця червня 1934.

Марія Луцишинова, Гоздє. Заплачено до кінця червня 1934.

Марія Богонінкова, Катовиці. Заплачено до кінця 1934.

А. Долинська, Ужгород. Заплачено до кінця червня 1935.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

З цим числом входимо у другий квартал 1935. Пригадуємо всім передплатникам, що не вирівняли ще належитості за перший квартал, щоби негайно її надіслали. В тій цілі долучуємо чеки Л.К.О. і прохасмо перевірити свою задегільсть.

Подаємо до відома, що зазначення аркуша зорів при ч. 6 було помилкове. Замість при ч. 5, до якого ми дійсно долучили аркуш узорів (хоругов), зазначено додаток при ч. 6. Тому просимо аркуш до ч. 6 не реклямувати.

Н О В А Ж А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

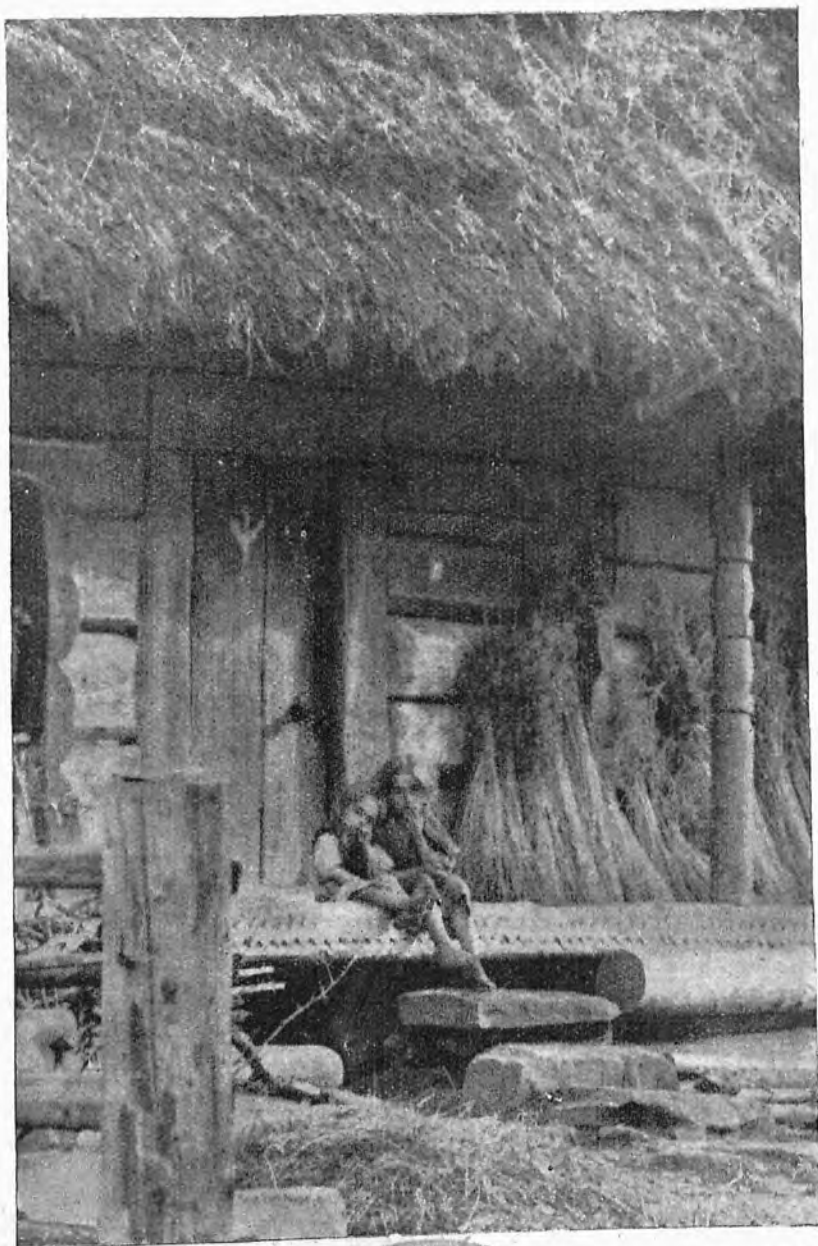
РІК XI.

1. КВІТНЯ 1935.

Ч. 7.

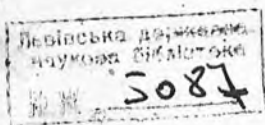
ЗМІСТ: Веснянка. *Софія Рубова*: Весна і діти. *Марія Омельченко*: Український дитячий притулок в Подєбрадах. *Любов Шелухина*: Перший дитячий театр. *Мелля Нижанківська*: Мистецькі діти. *Стефанія Савицька*: Підсумки еманципації. *Ірина Гургула*: Народні тканини. Показ чаю. *Галіна*: Графологія. *У. С.*: У дитячій харчівні. *С. Коржинський*: Бережін немовлят і дітей від кривухи. Суконка для дівчинки. Шкільне снідання. *Еля Олесницька*: Весняні клопоти. Приписи. *Ірина Вільде*: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: *Степан Щурат*: Бойківські діти. Український притулок у Подєбрадах (2 іл.). „Мистецькі“ діти (2 іл.). Еля Олесницька.

ЧИСЛО ДІТОЧЕ

БОЙКІВСЬКІ ДІТИ

Світлив СТ. ЩУРАТ

ВЕСНЯНКА

Прийшла весна,
всміхнулася...
З мандрів красна
вернулася.

Першоквітом квітчасться,
мороз її жахається.
А сніг побіг ярочками.
Висихає горбочками.

Цінь, цінь...

цень...

Цінь, цінь...

цень...

Це весняний перший день.

Нумо, дітки,
працювати,
гостям хатки
готувати.

Молоточком по гвіздочку,
з чотирьох дощечок.
Задзвеніла у садочках
вам подяка пташечок.

(«Ряст.»)

СОФІЯ РУСОВА.

ВЕСНА І ДІТИ

Весна вже близько! Дитячі личка ясніють і широко розкриваються двері школи назустріч веселим промінням сонця.

Надворі кільчиться нове життя. Діти стежать за любки за ним. Ось товстіють з кожним днем бруньки бозу, з берези звисають сережки, зпід останнього снігу тягнеться до сонця пролісок. Велика книга життя, в якій треба дітей навчити читати. Мама й виховниці, пам'ятайте про те! Скоріш ведіть дітей у поле, в ліс і починайте з дітьми найкращу науку природи.

Від ранньої весни до пізньої осені може природа стати вчителькою і виховницею. Недурно відомий педагог Спенсер наприкінці свого життя згадає з захопленням своє дитинство. Воно пробігало серед лісів та ярів його англійської батьківщини. «Правдиву природу свого краю пізнав я властиво тоді, коли розшукував ящірок та комахок, а не з ілюстрованих підручників та ботаничних городів». Тому й тепер всі нові школи будують не в мурах міста, а ген де-сь на окраїнах, де багато воздуха й зелені. Так як колись це бувало з монастирями. А коли вже необхідно мати школу в місті, закладають при ній принайменше город. Виховники розуміють тепер чарівний вплив природи на людську душу, зокрема на душу дитини.

При таких весняних прогулях можна непомітно а тривало впоїти дітям практичне знання. З течії ріки та потоків, із ріжного висихання глини, піску, крейди вчать географії, з пробудження й розмноження різних звірят — біології. Приглядаються жабкам у ставку, трансформації гусільниці з метелика, розрізняють птахів, ось наука зоології. Пізнають різні фізичні біологічні процеси просто й природно. Розрізняють птахів, навчання зоології. Пізнають різні фітають раніш других цибулькові рослини — відомості з ботаніки. Вистачить лише відповідати на безконечні питання дітей, що їм природа раз-у-раз насуває на думку. Тут можна також навчити їх тонко розрізнявати краски, бо лише природа вміє їх так гарно мішати. Блакитні можуть бути пролісок, незабудька, гіяцинт, червоні можуть бути маки, гвоздики, різні відтінки вечір-

нього неба ітд. А звуки в лісі! Тут можна навчитися розрізнявати ухом, як дятель довбає кору, як шумить вітер в листях дерев, як поважно стогнуть смереки, як співає дрозд...

Діти повинні також добувати матеріал для своїх ручних робіт із природи. Глину — промити від піску, добре перетерти, щоби була м'яка й ліпити з неї звірят, птахів. Збирати дивовижні камінчики та укласти з них городи. Плекати ярину й квіти.

Але вплив природи на дітей не обмежується лише дослідями над явищами природи. Ні, природа має також загальне виховне значення для дітей.

Перш усього фізичне. Діти перебувають як найбільше на свіжому воздуху. Фізична втома, яку приводить зі собою кожна прогуля, причинюється до здорового сну та травлення. Дальше, природа розвиває спостережливість, загострює зір і слух*). Привчає дитину саму дошукуватись причини деяких явищ і розвиває в ній естетичне почуття.

До цього треба звертати дітям увагу на красу краєвидів, сходу й заходу сонця, різні форми дерев, шепіт ріки, шум вітру. Потім розпитувати, що дітям подобалося найбільше і чому саме. Просити, щоби дитина висловила це своїм способом, оповіданням, малюнком або піснею.

А найважливіше завдання природи це плекання любови до рідного краю. Враз із пізнанням його скарбів вчиться дитина цінити й шанувати те, що своє. В красі природи виявляється творча сила її Творця і ліс стає великим храмом, в якому діти вчать славити Його.

Весна йде! Відчиняйте шкільні двері й вікна та ведіть дітей в природу, щоби вони серед неї пізнали свій Рідний Край!

*) По деяких школах влаштовують дітям прогулянки вночі. Назначають їм якусь недалеко ціль, до якої повинні прийти самостійно, не згубити шляху й встигнути як найскорше.

МАРІЯ ОМЕЛЬЧЕНКО.

Український дитячий притулок у Подєбрадах

Український дитячий притулок у Подєбрадах має вже свою історію. Засновано його в 1924 р., отже 11 літ тому, коли показала потреба згуртувати дітей наших робітників чи студентів, які не могли удержувати їх при собі.

Головним рушієм для заснування цього притулку була Софія Русова. Її заходами засновано Батьківський Комітет, що мав обняти всі турботи, зв'язані з веденням притулку. Зпочатку приміщено притулок у Черношицях, пізніше переведено його до Подєбрад.

Притулок міститься в гарній поверховій віллі: на партері — кухня, їдальня та світлиця, на поверсі — ку-

Їдальня в притулку. З дітьми п. О. Романченко, управителька притулку.

пальня, дві спальні і кляса. Помешкання обставлено просто, але незвичайно чисто й затишно.

В притулку міститься 20 дітей; інколи число їх доходило до 30. Розділені на дві групи: перша від 4—6 літ, друга дітей від 6—12 літ. Окремо провадиться для них навчання і виховання.

Завідує притулком пані Романченко, яка стала дітям справжньою матір'ю. Виховою й навчанням заняті вчительки, що закінчили Україн. Педагогічний Інститут у Празі: колишні учениці Софії Русової. Для старших дітей пані С. Нагірна, для менших пані Михалевич. Методи навчання згідні з останніми вказівками педагогії з особливим приміненням для української вдачі дітей, та емігрантських умовин. Притулок має власного лікаря; др. Плітас безплатно слідкує за здоров'ям дітей, важить і приписує кожній дитині відповідну для її організму їжу.

Замітне те, що діти весь свій час проводять здорово й практично. Мають своє власне подвір'я, де ховають курей та кріликів, власний город, в якому кожне має свою окрему грядочку, яку й засаджує згідно зі своїм смаком. Цікаво спостерігати практичність хлопчиків, що свої грядки засівають яриною, а дівчатка майже виключно плекають квіти... Двічі на рік діти влаштовують вистави, які стягають

RADION

сам пере

Вистачить:

- 1) розпустити в зимній воді;
- 2) варити біля принайменше 15 хвилин;
- 3) полокати перше в зимній потім у гарячій воді.

не тільки свою, але й чужу подєбрадську публику. Чеські черниці, що мають теж свій притулок у Подєбрадах, радо запрошують наших дітей та самі приходять у гості на різні наші свята.

Головою „Комітету Українського Притулку“ є вже від довшого часу пані Катерина Антонович. Це велика приятелька дітей, що залюбки збирала їх ще в своєму прязькому помешканні та нарівні зі своїми дітьми розважала їх проходами та прогульками. Головний догляд над притулком має в Подєбрадах пані Мартос, що вкладає в нього багато зусилля. Притулок ведений зразково. Це констатували завжди ревізори з міністерства, що навідуються час від часу.

Міністерство Заграничних Справ дає засоби на удержання притулку. Заходами пані Русової діставав притулок кількаразову допомогу від Міжнародного Т-ва охорони дітей в Женеві. Одягаються діти самі, а згідно за пожертви української еміграції.

Покінчивши науку в притулку, ідуть діти до української гімназії в Ржевницях коло Праги. Зв'язків із дітьми притулок не пориває. Навпаки, діти проводять звичайно свої Різдвяні й Великодні вакації в притулку і їдуть до нього, як до своєї родини. Виховання й навчання в притулку провадять у чисто національному дусі і нероз можна завважити, що діти, в розмовах зі сторонніми людьми вже вміють оборонити свою національну гідність.

І так маємо на далекій чужині рідний острів, де діти ростуть і розвиваються по своєму. Треба радіти, що хоч частина нашої малечі, народжена на чужині, виросте на свідомих синів своєї Батьківщини.

Спальня старших дітей у притулку. Світлив Лев Янушевич.

ПЕРШИЙ ДИТЯЧИЙ ТЕАТР

За весь час правничої служби мого чоловіка, найдовше прожили ми в Одесі. Тут провели ми сімнадцять літ, так що з Одесою багато в мене зв'язаних споминів та переживань.

Одеська Українська Громада була дуже численна. Багато було між одеськими українцями щирих патріотів, але всюди в родині говорили по російськи, чи то тому, що жінки їхні не вміли, чи просто по звичці. Ми з чоловіком ще перед шлюбом дали собі слово лише по українськи з собою говорити та дітей по українськи виховувати. Тепер така обітниця може видаватиметься дрібною, але тоді вона була незвичайна, коли не відважна. Можу сказати, що помімо всіх труднощів ми її додержали.

Саме в Одесі зустріли ми чи не найбільші труднощі до переведення її. Наші діти, що вже підросли були, не могли знайти собі відповідного товариства. Та цю біду я залагоджувала тим, що кожного року їздила з дітьми на село і тут вони товаришували зі сільськими дітьми. Всюди в родині діти говорили по російськи і батьки перекладали це зовсім свідомо, щоби, мовляв, дитина навчилася зразу правильної вимови, а не лепетала якимсь жаргоном...

Коли не можна було наклонити матерей, щоби запровадили дома українську мову, ми з чоловіком рішили створити для дітей якесь третє місце, поза домом і школою, де вони ту мову почулиб. Дитячий театр.

Для цього треба було мені жіночої допомоги. За це взялися дві жінки членів Громади, але не українки: бельгійка М. Е. Нестурх і московка Г. П. Погибка. Для тої цілі ми з чоловіком перемінили помешкання: найняли п'ять кімнат із входом на вулицю та салею на сто душ. Нестурх і Погибка взялися за роботу з великим захопленням. Нестурх взяла на себе музичну частину, а я з Погибкою режисуру і догляд над дітьми. Українка, французька та московка стали працювати для української ідеї.

Зпочатку треба було привчити дітей до мови. Збирали ми дітей нижче десяти літ, читали їм, розказували по українськи, вчили їх спі-

вати, влаштовували грища, танці. Зараз першого місяця назбиралося їх яких сорок. Діти вчилися дуже швидко. Полюбили так наші зібрання, що не могли діждатися початку,

Зліва на право: вгорі: М. Люткевич, М. Нестурх, О. Шелухина, О. Погибка, Л. Базілевич, В. Погибка, О. Шульга; в середн. ряді двоє хлопців: К. Погибка, Р. Комарів унук; внизу: П. Шелухин, М. Нестурх, Ю. Люткевич, В. Базілевич. Недостає трьох: Ю. Шелухина, Ліди Нестурх і В. Люткевича — вони були старші і не встигли прийти з гімназії. Фотографував проф. Попруженко в 1904 році.

все підганяли матерей. За місяць уже можна було вивчати представлення. Ми взялися за «Козу-Дерезу».

Захоплення було величезне. Мабуть «Коза-Дереза» ніколи не йшла з такою масою статистів. Кому з дітей не ставало ролі, для них мусіли видумати її кількома словами і вставити. Тільки так рятували їх від плачу, бо кожному хотілося виступати на сцені й сказати кілька слів по українськи. Проби почалися в 1903 році, а зпочатку 1904 р. поставили п'єсу. Публики й чужої дівчорі навели стільки, що не всі вмістилися в салі й того ж вечора довелося п'єсу повторити. Малеча робила це з великим захопленням.

Пізніше поставили ми «Снігову красю», далі «Марусину ялинку», «Попаляся». Потім стали самі komponувати п'єси зі співами й танками, бо наш діточий репертуар був тоді дуже вбогий. На світліні поруч бачимо основну дитячу трупу з учасниками не старше 10 літ.

За кілька місяців діти балакали між собою вже по українськи!

Наступила революція 1905 р. В Одесі відкрили першу на Великій Україні «Просвіту» і в ній влашту-

вали свою сцену. Тут уже наш дитячий театр зразу здобув собі право громадянства. Діти самі влаштували кілька вокально-музичних вечорів. Вивчені п'єси повторяли постійно, тому що публіки все прибувало. Салія була завжди повна, датки добровільні, а грошей вистачало не тільки на видатки театру, але й на просвітянську бібліотеку. Хоч «Просвіту» закрили в 1910 р., то в Одесі вже було багато української молоді. По закритті «Просвіти» збиралася тайно. В домах уже ввійшло в звичку говорити по українськи. На вулиці, чи в трамваї часто можна було чути українську мову, а це в ті часи була рідкість по наших містах. Чужинці вже привикли були до цього й не дивувалися, а інформували цікавого словами: «Це просвітяне».

Замітне те, що український дитячий театр притягав і чужинецьких дітей. В інтернаціональній Одесі жило багато греків, що так чи інакше ввійшли в зв'язок із одеськими українцями. І так до просвітянського дитячого гуртка пристало кілька молодих греків. Одна з них, Хрісто, вийшла заміж за українця і виховувала своїх дітей на щирих українських патріотів. Вона відіграла велику роль в ширенні українських книжок. Друга, Комарницька, організувала в 1918 р. поміч арештованим українцям і за це її розстріляно.

Мати-українка впливом на дітей та на суспільність може зробити величезне національне діло, коли схоче твердо йти до наміченої цілі. В природі з малого росте велике. Так із малих українців ростуть дорослі, а з дорослих робляться свідомі громадяни.

Прага, 1934.

Звертаємо увагу всіх наших читачок на еміграції та заточенні на цю статтю. Хоча Одеса лежить на українській землі, то умовини інтелігентського життя в ній в перших роках цього століття були подібні до тих, що їх переживає тепер багато українських родин на чужині. Показується, що і в чужому середовищі можна навчити дітей по своєму говорити та викликати з них любов до батьківщини, якої вони часто й зовсім не бачили. Все залежить від доброї волі матерей. Від їх зусиль та завзяття. Лише не опускає рук! Не складати все на обставини й лиху долю!

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові поети й джети

Інститут
краси

Б. ТІЛЬ

Львів

пл. Домбровського 8.
телефон 54—86.

виконує всякі косметичні заходи та тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижших цінах.

МЕЛЯ НИЖАНКІВСЬКА

» МИСТЕЦЬКІ « ДІТИ

Діти наших мистців...

Галасують, пустують і плачуть, як усякі діти. Кожне хоче бути малярем, музикою, актором, як татко або мама... А що в них криється, в отих русявих і чорних головках? Чи завдатки на справжніх мистців, чи лише на звичайних смертних, як воно буває найчастіше з „мистецькими“ дітьми?

На всякий випадок — діти цікаві. Хоч би тими сподіваннями, що тяжать на них. Бо коли звичайні смертні втілюють у своїх дітей надії на краще майбутнє, то діти мистців ще більше мають у житті докінчити, перевести, завершити... А покищо вони псують папір, фортеп'ян батька і кишеню...

МУЗИКА.

Хлопчина живий, непосидючий. Може музикальний, може здібний. Але сидіти так довго на одному місці — ще й при фортеп'яні — це каторга для нього. Тому наш Олег викручується, як може і знає. Вживає всіх діточих хитрощів, щоби переконати маму, що властиво на фортеп'яні не треба вправляти. Пеститься — починає забаву, але, на жаль, мама цим разом невмолима. Отже він сидить при фортеп'яні. Подумайте, на дворі сонце, хлопці-товариші — їх галасування доходить до нього — а він має непорушно сидіти. Грає. Мляво і без думки. Мама сердиться. А в нього губи кривляться наче до плачу. Яка кривада! І мама недобра! Дивиться на годинник побіч. Але хвилини йдуть так дуже поволи... Хвилями забувається — захоплюється музикою і тоді грає добре, очі стають дивно поважні — скупчені. Ще п'ять мінут! Зітхає... Нагло встає і шукає щось у шкільній торбі. Приступає до мами і простягає двадцять сотиків, за які хотів собі щось купити і каже:

— Знаєш, мамо, тобі ж треба грошей! На! Але опусти тих п'ять хвилин і не скажи це татові!...

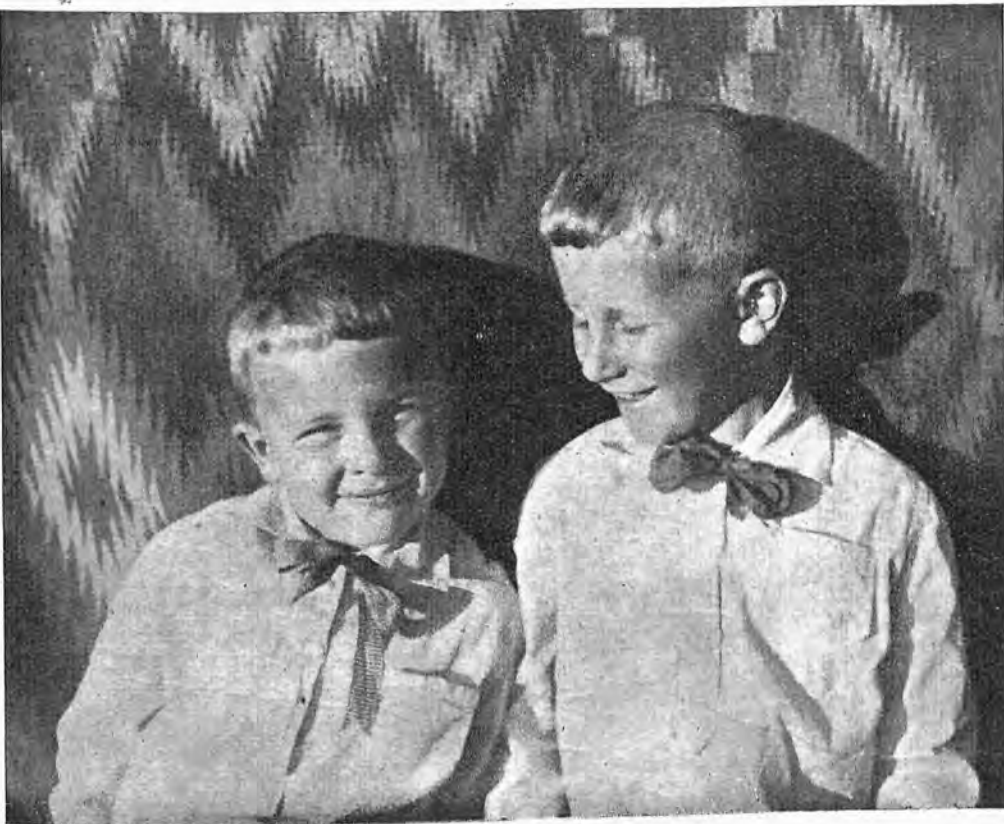

Олько Охримович балакає з мамою.

МАЛЯРІ.

Олег і Левко — це дві різні вдачі. Але малюють однаково радо. Найцікавіше закрестися до татових пензлів і олівців, які брати строго заборонено. Хотят хвилиночку подержати їх в руках — це надзвичайна насолода. А може щось намалювати ними. Які чудові речі виходять у тата! Чому б і в них те саме не було! Попробувати б! Це просто чудотворні пензлі. Шафа теж дуже приглядаюча — тільки що все замкнена. Але часами, коли тато спить, забуває зачинити. Скільки там прегарних книжок, а скільки клптиків сніжнобілого паперу — на ньому далеко краще рисувати, ніж на звичайних шкільних зшитках. Наслідки з тої виправи менш приємні — тато строго карає за такі вибрики. Але вони з покорою приймають це на себе за ту хвилиночку, що сміли побушувати в татовій шафі. Левко більш сентиментальний, мамин пестій має звичай зараз, як тільки поверне зі школи, ще на порозі ніжиться з мамою. Але одного разу — не дає мамі до себе приступити. Робить остерігаючий рух рукою. Мама здивована. А Левко каже: »Ти не цілуй мене — я нині в куті стояв!«

Олег зовсім інший. Оповідає — видумує. Як кожен хлопець він надзвичайно цінить і високо ставить свого батька, він попросту гордий за нього. Вмішуватись у розмову старших, це його слабкість. Говорять про каварню — і що там нікого з наших не було. Це Олега обурює. Він з правдивим патосом родинної гордості заявляє: »Якто ніхто не був — аджеж тато мій був!...«

Левко й Олег Ковжуни.

КОМПОЗИТОР.

Малий Івасько ще не вмів як слід говорити. Але все таки з цікавістю приглядався, як його тато щось там мазав на папері. «Що ти робиш, тату?» — запитав. «Пишу фугу!» — Минув якийсь час. Входить тато до кімнати. На землі лежить Івасько на череві. Перед ним недокінчена композиція тата. В руці олівець. Маже. «Бійся Бога, що ти робиш Іваську?» — питає тато. «Пишу фугу» — ляконічна відповідь.

Інакша справа з „мистецькими“ дітьми, де батько й мати мають відмінні мистецькі замилювання. Вплив батька й матері, котрий буде сильніший?

От хочби Зоя. Її батько маляр, а мати музикольог. Зоя любить рисувати, але й дуже любить мамусю. Вона добре пам'ятає, що татко заборонив будити раненьку маму — тому сидить тихенько, як мишка. Ані не ворухнеться. В неї ж папір і олівець — вона рисує. Старається дорівняти татові. Але якось не щастить. Малює все, що попаде, все, що зобачить. Міна в неї строго поважна. Критично обкидує свій твір оком знавця — так це вдалося. Зиркає в сторону мами. Спить. Підходить на шпинецьках до ліжка.

Мама розплющила очі — яка радість! Перше, що побачить, це Зої рисунок!

Часами Зоя не слухає мамусі. Було це так. Приходить бабуня й просить до вечері дочку й внучку. Але дочка ще не готова — велить Зої йти вперід. Зоя не піде без мами. «Ти нечемна, не слухаєш своєї мамусі» — картає мама Зою. «Ти теж не слухаєш своєї мами» — відпалює Зоя і супроти цієї льогіки мама вмовкзе.

Інакша справа з Ольком. Його батько диригент, а мати малярка. Але Олько не признає маминих рисунків і залюбки дорисовує обличчам вуси й бороду, як тільки стріне їх на столі. Лише батькова праця має в нього значіння і він не може вхопити в руки паличку, щоби не вимэхувати ним у воздуху «так як татко». Взагалі він не признає «баб» і всякі «тьоті», що приходять до мами в гості й лізуть його цілувати, є для нього пострахом. Ось що трапилось одній такій «тьоті», що довго його не бачила і привитала словами:

— Як ти виріс, Ольку! А який подібний до мами! Тиж ціла мама!

— Я не є ніяка мама! Я є хлопець!

ПІДСУМКИ ЕМАНЦИПАЦІЇ

З приводу реферату Д. Старосольської виголошеного в клубі „Нової Хати“.

В середу 13. березня ц. р. на однім з чергових вечорів клубу „Нової Хати“ виголосила п. Дарія Старосольська реферат, який стягнув показну кількість слухачок. Видно, — тема на яку хотіла говорити прелегентка, а також і сама її особа, були цим притягаючим чинником, що заінтересував певний круг українських громадян Львова, які зійшлися, щоб послухати, і самим забрати голос у дискусії.

В короткім рефераті прелегентка перейшла історію змагань еманципаційного руху перед війною, його здобутки у формальному признанні громадянської рівноправності жінки; відтак перейшла до часу війни, в якім жінка виказала всі прикмети зрілої громадянки й дала доказ, що її передвоєнні домагання за рівноправність — були вповні оправдані.

Повоєнний час очеркнула прелегентка як час, в якому всі досягнення передвоєнних еманципанток доживають повноти розвою і вважає, що користуючись рівнорядними правами з мужчинами — треба працювати спільно з мужчинами на спільній платформі в усіх ділянках, в якіх проявляється суспільне та громадське життя; наприкінці реферату прелегентка висказує певні сумніви, чи теперішня молодь оцінює вповні еманципаційні здобутки попереднього покоління, та чи також теперішня економічна криза не загрожує в деякій мірі цим здобуткам.

По рефераті розвинулася дуже жива дискусія, яка оберталася не лише довкруги питань порушених в рефераті.

Зібрані слухачки мали нагоду чути про конфлікт молодої матері, що лежить у вихованні малої дитини при громадських зглядно зарібкових обов'язках жінки (Павликовська); про біологічну трагедію жінки, та потребу внутрішньо-психологічного визволення з атавістичного рабства (Парфанович), про конфлікт молоді з вимогами до них старшого громадянства (Паліївна) і пр.

Слухаючи цю оживлену дискусію, мимоходом впадало в очі певне степенування оцих питань, над якими дебатували всі присутні.

Перша, це шлях боротьби за формальне признання

жінкам рівноправності й незалежності. Друге, — це становище тих жінок, які, користуючись здобутками піонірок за повне право жінок на громадську рівноправність і матеріальну незалежність, — у своїй праці стрічаються з новими труднощами, що виринають на шляху їх змагань — й які само життя наказує побороти та відповідно упорядкувати. Це свідчилоб що розв'язка жіночого питання формальними признаннями не то що не вичерпана, що тепер питання це поглиблюється, доторкаючи найістотнішої істоти жінки як такої; вимагає якраз особливо докладного прослідження й вирішення.

Третє питання, — це жіночої молоді, яка по традиції вічного конфлікту — батьки й діти, — йдучи по протоптаному шляху їх попередниць, хоче довести, що їй не чужі змагання старшого жіноцтва, але молодь по своєму й на свій лад хоче їх переводити в життя.

Через спізнену пору дискусії не вичерпано; вирішено її продовжувати на черговім вечорі сходи, а саме в п'ятницю 22. березня, під кутом відношення молоді до старшого покоління.

Не порушувано також цього вечора справи виховання жіноцтва, в напрямі закривовання їх до масової участі в політичних угрупованнях, — або прослідження причин, чому цією ділянкою, — справами політичного життя жіноцтво в своїй масі так мало інтересується. Насувається думка, що відмінне від мужеської психіки жіноча не в силі приновитися до структури політичного життя на партійних доктринах, — й жінки інстинктивно оминають цю ділянку громадського життя, — на разі із шкодою для себе.

Є ще також багато інших справ із області жіночого питання, які треба основно передискутувати, обдумати, — й вирішити, щоб можна їх із успіхом й послідовно переводити в життя, — як казала п. Парфанович в дискусії, — щоби в першій мірі перетворити психіку жінки, щоби внутрішньо вона визволила себе від атавістичного почуття другорядності, — щоб навчитися бути чуйною на пості визвольних змагань, щоб не дати приспати своєї сторожкої уваги.

Стефанія Савицька.

НАРОДНІ ТКАНИНИ

Крашення вовни для тканин творить окремий відділ домашнього промислу. Краски добувають із різних рослин, при чому вживають різних способів. Багато відомостей про добування красок не має, бо виготовлення красок і крашенням вовни займаються спеціалісти (найчастіше жінки), що заздро беруть своїх приписів і способів. З другої сторони мінеральне крашення заступає рослинне й багато давніх способів добування красок іде в забуття.

Крашення рослинними красками дає чисті тони, м'яккі й ядерні та дуже тривалі, як це найкраще видно на давніх українських килимах, плахтах, обгортках, поясах, сукні!

З рослин добувають всякі краски у різних відтінках: червону, зелену, жовту, синю, брунатну, чорну й сіру.

На червону краску збирають коріння морели другого й третього року після посадки різки. Зібране коріння сушать, мелють на порошок та прачуть від ділання світла й воздуха. Ясно-червону краску дають висушені й на порошок змелені пелі

респілі ягоди крушини. Темно-малиновий відтінок дає висушене й потовчене листя дикої яблунки на половину з материнкою. Окрім того, дуже поширеним способом є добування червоної краски із червця, кулистий комахі фіолетно-чорної, що живе на листі дуба; її збирають та сушать в червні.

Для зеленої краски збирають листя й квіти заповіті. Висушені й стовчені на муку та відповідно приправлені дають вони три відтінки зеленого, залежно від того, як довго пряжа полежить у красці. Зелені й жовті відтінки дають теж облітаючі листки соняшника, а також зрілі ягоди крушини, лушпина цибулі й крутика.

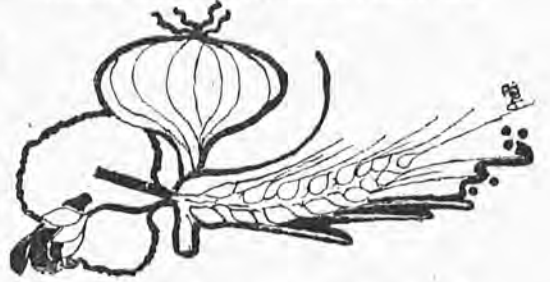
Жовту краску добувають теж у різних відтінках: з цибуляної луш-

пини — ясно-жовту, з гречаної луски або неспілих ягід крушини темно-жовту, а також яру відповідно до кількості алунової чи цинової

приправи. На Гуцульщині жовту краску роблять з заповіті (висушеної й товченої), яку варять з корою дикої яблуні та алуном у кваснім борщі з житнього грису або у сирватці.

Синю краску добувають із крутика: зрілі в цвіті рослини, намочені

в воді, шумують та дають осад, який збирається й висушується.

Тілісті відтінки дає відвар з коріння шипшини й алуно. Кора віток крушини дає цинамонову краску. Брунатну краску дає верхній наскірок кори дикої яблунки.

Чорну й сірі краски дістають із дубових орешків. На Гуцульщині для чорної краски заварюють сухі й спілі стручки вилущеного бобу з дзернятками соняшника, грезилією та вільховою корою. Вовну, вимочену 3—4 доби в тому відварі сушать на вільнім воздуху.

Перед закрашенням протравлюють пряжу. Протраву приготівляють із сирівцю (хлібного квасу) й алуно. При крашенні вовни вважають пильно на те як довго пряжа лежить в алуні, бо „перегалунена“ вовна дасть темні відтінки при закрашенні, а ясні й свіжі коліри дає непередержана в протраві.

Показ чаю в клубі „Нової Хати“

На сходинах членів клубу вирішено по середам уряджувати практичні покази з області домашнього господарства.

Першим таким почином був минулого вісторку показ чаю, на яким фаховий референт Народньої Торговлі п. Галєревич виголосив обширний реферат про час, історію його відкриття, його прикмети як споживчого й лічничого артикулу, його плекання на чайних плянтаціях у кольоніальних країнах, врешті його роду, правдиві й фальсифікати, відтак раціональне примішування й приладжунання до-пиття.

Опісля, переходячи до властивої ділянки домашнього господарства — п. Бонковська дала перегляд подавання чаю при різних нагодах, більших або менших прийнят, гостей запрошених або несподіваних, якого роду перекуски подається до такого прийняття з чаєм і т. п.

Дальше п. Морачевська говорила про спосіб накривання столу до чаю, які обруси й серветки, про сервіси, порцеляну ітп.

Пані Терлецька Нуся, Донцова Марійка, Гашинська Ірина, Бонковська Ірина й Павликовська Ірина зладили різні перекуски до чаю, як знаменитий пікантний торт, мазурки, птисі, салатку, помаранчевий торт; як нагороду за найкращий присмак п. Нуся Терлецька дістала цвітучу квітку в глечикку.

Вечір пройшов з успіхом, бо зібралася велика кількість пань, які не мали змоги навіть добре поміститися в малій кімнаті клубу при гарнім самоварі й столах прибраних вишиваними скатертями.

Чергову імпрезу треба влаштувати в обширнішій кімнаті, щоби публіка могла з користю оглянути всі приладжені до оглядання та смакування експонати.

Заініційована імпреза з області домашнього господарства показується добрим завдатком на заснування організації пань дому.

Щасливо!

С.

ГРАФОЛЮГІЯ

Майже кожному графюлогуvi приходитьсь боронитись проти рiжних закидiв, що їх роблять неофiти. От хочби таке: „Як можна казати, що письмо виражає характер людини, коли це справа зручностi руки, вiдповiдного матерiялу i т. п.“.

Очевидно, щодо матерiялу, то так. Найбiльш пригожим для характеристики буде те письмо, що писане найбiльш вигiдним для автора пером на вiдповiдному (в естетичному розумiннi) паперi. Зате з рукою iнакша справа: практика дала докази, що людина позбавлена можливостi писати правою рукою, — в короткому часi навчиться писати лiвою, задержуючи при цьому головнi риси почерку. Навiть тi, що втратили обi руки й мусять писати устами — задержують характеристичний образ письма. Це тому, бо сконцентрований рух, що його ми при допомiгi пера переносимо на папiр, — це один iз тих виразових засобiв, якими в оригiнальний спiсiб розпоряджає кожна людина. Фiзiологiчний пiдклад тiєї тези я пояснювала в моїй статтi*).

iнший закид: „Моє письмо вiчно змiняється: вранцi я пишу iнакше, як увечорi, на початку листа iнакше, як при кiнцi, в приватних листах моє письмо вiдмiнне вiд урядових i т. iн. Як Ви при такому станi речей можете говорити про характер?“

Те, що ми звикли називати характером — це нiщо

*) Гл. ч. 7—8: „Що каже наше письмо?“

iнше, як наша вдача, пiдсвiдомi iмпульси-рушii. Не забуваймо, що людина — не машина, яка в кожному пору, iз кожних обставинах може виконувати свої завдання. Щойно коли вона знаходиться у повнiй гармонiї iз зовнiшнiм свiтом, або й тодi, коли вона через надзвичайне зусилля дiйшла до такої гармонiї зi собою — можемо говорити про рiвновагу. Звичайно пiд словом характер ми розумiємо щось статичного, незмiнного; тимчасом iстота людини це щось, що весь час реагує — бiльше або менше — на те, що її оточує й через те не може бути в спокою. Змiни в письмi походять вiд того, що iстота людини „переливається“, а не стоїть. Для графюлога, що мусить бути психологом, такі змiни — багата й змiстовна мова. Я вже зазначувала, що для дуже докладної характеристики письма, добре мати кiлька зразкiв, з рiжного часу.

Приходитьсь чути ще й таке: „А я, як хочу, можу змiнити письмо й що тодi скаже графюлог?“ В багатьох випадках такі свiдомi „змiни“ є для нас незначнi: автор не знає, що власне для нас найбiльш мiродайне i що треба би змiнити, щоби письмо втратило питомий характер. Буває, правда, що людинi, в якiй багато драматичного хисту, удаються змiненi почерки, але це тому, що вона має дар вживатися в iншу iндивiдуальнiсть.

Розумiється, що для характеристики даної людини пiдходитиме тiльки те письмо, в якому вона є собою.

Галина.

У дитячій харчівні

Дитяча безплатна харчівня!

Коли це почуєш то мимоволi уявляєш собі темний, душний барак, у якому „гусаком“ уставленi дiти чергою дiстають до своїх облуплених бляшанок якоїсь неозначеної краски i запаху страви. Крiм запаху страви у воздуху лине почуття ласки й погiрдливе милосердя тих, хто дає для тих, хто мусить брати.

Харчiвня „Захоронки“ для дiтей — при вулицi Городецькiй у будинку школи iм. Б. Гринченка!

Приготована на усю цю милосердно-касарняну атмосферу — виходжу.

Замість надутої, „харитативної“ панi... мило усмiхнена управителька харчiвнi — п-нi iльницька у синьому фартушку! Замість брудної, касарняної кухнi, чистенька кухонка! Здалека вже чую приємний запах обiду! А далше... Чи не заблудила я?! Деж тi понурi, прибитi милосердям дiти з бляшаними горнятками у руках? Замість того — на довгих бiлих столах кiвти, бiлi порцеляновi тарiлки, на стiнах вишиванi рушники, а крiзь вiдчинене вiкно весняний воздух! Дiти зриваються i витають: „Слава iсусу Христу“. Заскочена — ледве вiдповiдаю!

Вносять великий горнець i „дiжурний“ хлопчина бере вiд кожної дитини тарiлку, щоби потiм уже наповнену принести назад!

Дiти з пiд лоба оглядають чужу особу... всмiхаються до панi управительки i починають їсти. „Меню“ як iз приписiв „Нової Хати“ (кiмiнкова юшка з краюною кашкою, шницельки, картопляне пюре, бурачки). Нинi менше дiтей чим звичайно, бо нема науки. А звичайно приходять тут просто зi школи, деякi навіть пiдчас перерви. iдять групами, бо всi 160 не помiстились би рiвночасно в малiй кiмнатцi. Найменшi мають окремий стiл та лавочку. Вiдходять всi разом, пiсля столiв. Хлопцi стукають в запятки, дiвчатка роблять „диги“ — „цiлююручки, дякую!“

Приглядаюся дiтям. Чистенькi, вимитi (п-нi управителька робить часом перегляд ух, шийок i черевчикiв — чи чистi) але... оцему черевик уже розлазиться, цей у ясно синiх, флянелевих штанах, мабуть зi сестри.

А в зимi? — Багато не ходить до школи! Оцей, iвась, прийшов раз у сестринiм плащi i її чобiтках на високих зап'ятках. Цiлий день сидiв дома, було так зимно, що й до школи не ходив, аж як сестра вернула зi школи й обiду, тодi він пішов, щоби щось теплого перекусити.

Для кiлькох вдалося вистаратися чи то плащика, чи черевички. Тепер знов потребують для одного хлопчина черевчикiв.

Це все дiти безробітних. Тi три — це браття, є їх у родинi

7-еро дiтей, тi три дiстають обiди, бо ходять до школи — iншi нi! Цих є дома 5, у того знов 6. Де є тiльки 4-еро, 3 — це називається мала родина.

Оцей знов, прийшов раз на обiд, а дiти кажуть, що в школi його не було! Ти ходив поза школу? — питає п-нi управителька. Він у плач! Виявилось... мати їх покинула, батько пiшов шукати її, а він найстарший, мусiв сидiти дома коло iнших, молодших.

На Рiздво — розказує з запалом п-нi управителька — ми уладжували Свят-Вечiр. Ялинка, проскурка, сiно на столi, усе, щоби було їм як дома! Всi не помiстились би рiвночасно, тому, одні їли, другi їм колядували i так по черзi. П-нi iльницька та опiкунка п-нi Донцова, сказали дiтям промову, бажання. Дiти святочно настроєні, їли мовчки i широко вiдчиненими очима подивлялись усе: ялинку, шоколядки на нiй i даруночки, якi подiставали.

Оглядаю ще одягальню, яка мiститься в одній iз клас школи Гринченка, магазин. При тiй нагодi випитую про економiчну сторiнку цiєї iнституцiї. Обiди дiстають тiльки шкiльнi дiти безробітних — даром. Мiйський комiтет позашкiльної опiки, який дає матерiальну пiдмiгу, перепроводжує контролю по домах. За мiнiмальною оплатою дiстає теж обiди кiлькох студентiв, артистiв. Матерiально допомагає теж Митрополит, iз промислових пiдприємств „Маслосоюз“ та „Золотий Колос“ в „натурi“. Позатим усе дає Захоронка. Заходом невтомної п. Ракової зорганiзовано вже другу подiбну харчiвню на Жовкiвськiм.

Коли польськi панi з добродiйного комiтету ставили страву нашої харчiвнi польським за приклад, то тi вiдповiли: Це тому, що в українськiй є добре нове начиння, а вони мають поганi залiзнi горшки, вiд яких чорнiє страва.

Здається менi, що не в тих горшках рiч, а у тому настрою, що кермує нашими органiзаторками. Рiч в тому, що вони вкладають туди не тiльки працю, а щось глибше, вкладають свою любов, своє почування, добру волю дати дiтям харч „як дома“.

На кiнець господинi запрошують мене покоштувати обiд! Багато про нього не скажу, як тiльки те, що був знаменитий!

У. С.

ПОДЯКА.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львовi за скоре й без зайвих труднощiв виплачення повної обезпеченої суми по мiйому бл. п. братовi Миколi Сiтницькiм проф. в Перемишлi.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „Карпатiя“ у Львовi найширшим кругам українськiй спiльностi.

iвaн Сiтницький.

Бережім немовлят і дітей від кривухи

Кривуха — рахітіс — англійська хвороба.

В уяві читачок викликають ці назви прикре враження: дитину з кривими ніжками, якби вродженими до їзди верхом, з великою чотирикутною головою, з вистаючими гузами (мабуть мудрости) на чолі, невеличкого ростом, з повизублюваними зубами...

Сусідки щиро співчують з матерями, що в їхніх дітей лікар ствердив рахітіс. По спині молодої матері перебігає дріст на думку, що її дитина могла би „не дай Боже“ захворіти на кривуху. І не дивниця, бо чейже кожна мати бажає своїй дитині вродити — а кривуха її так викривлює!

Оце й було причиною, що голос лікарів, порадень, гігієністів, — в короткому часі, але на жаль тільки до деякої міри, змінив усвячений спосіб плекання немовлят і виховання дітей. Вслід за тим зменшилося і жниво кривухи. Вона перестає продукувати „цвитучі окази“, зате даліше якби тихцем продовжує своє діло: м'яккі як пергамін кости потилиці, пізно заростаючі тімена, пізніше й неправильне виколування зубів і т. п., це сліди кривухи, які щодня відчитує лікар у нинішніх немовлят.

Якби на тих слідах кінчилося, ми назвали би їх „Schönheitsfehler“ і не займалися би більше кривухою. Але, коли почуємо, що вона дає поважні ускладнення в житті дитини та дорослих, навіть тоді коли не опоганює своєї жертви, легковажити їй не можемо. Для приміру вчислю кілька таких ускладнень:

— Кривуха є часто причиною сильного кишкового розладу у немовлят.

— Т. зв. конвульсії стоять у тісному звязку з кривухою.

— Запалення легенів рахітичних дітей кінчається звичайно смертельно.

— Рахітична будова грудної клітки сприяє розвитку туберкульозу легенів.

— Рахітична будова миски є часто причиною, що порід без хірургічної допомоги не може відбутися.

Про це повинні родичі памятати і подбати, щоби не стрінутися із важким закидом недбалства та оправданим жалем своїх дітей.

Якже можна охоронити дітей від кривухи?

Давніше думали, що м'яккі кости в рахітіс, це наслідок недостаточної кількості вапневих, відтак фосфорових солей в крові рахітика. Згодом переконалися, що самі ті соли хочби їх не знати скільки споживати, не хоронять від кривухи. До того треба ще одного чинника, який зволив би організмові ці соли для костей використати. До того треба т. зв. вітаміни „Д“.

Звідки бере її людський організм?

Вітаміну „Д“ продукує звиринний, а в меншій мірі ростинний світ під впливом ультрафіолетних промінів, яких доволі висилає на землю сонце. Ми находимо її в молоці, а передовсім сметані, маслі, жовтку з яйця, оливі, трані, під умовою, що їх „продуценти“ багато користали зі соняшного світла. Вітаміну „Д“ продукує собі також сам людський організм, коли його шкіру на-світляти згаданими проміннями.

Як бачимо — найбільшим, природним і найдешевшим джерелом ультрафіолетних промінів — є сонце. Осмалена бронзова шкіра — це діло ультрафіолетних промінів сонця. Друге джерело штучне і дорожче, це кременна лампа.

Тепер хіба ясно, що треба робити, щоби дитині не забракло вітаміни „Д“.

Нераз

великий клопіт справляє укладання обідових дань цьому, хто не знає що у кожнім колоніальнім склені можна дістати 12 різних родів, смачних ЗУП „KNORR-a“. Просимо переконатися про знамениту кістку тих зуп. Одна кістка вистачає на 2 тарелі знаменитої зупи і коштує тільки 20 сотиків.

В перших місяцях життя головне її джерело — це молоко. Не може воно бути збиране або з кружлівки, бо вітаміна „Д“ находиться власне в сметанці, а не в решті молока.

Мати, що кормить сама дитину, мусить багато перебувати на сонці і то на вільному воздуху, бо через звичайну шибку хоч як великого вікна ультрафіолетні проміння сонця не переходять. І саму дитину, починаючи від другого місяця життя треба виносити на двір, відповідно зодягнути, навіть у зимі, коли нема морозів. У великих містах вивозять дбайливі мами дітей у візочках до парків і городів. На периферіях та в менших містах, де біля хати буває велике подвір'я, город, або сад, а на вулиці невеликий рух і нема порохів, там виносять дітей в ліжочках, або вмісє на те зладжених клітках, біля хати, або на балкон. Старшим дітям треба давати доволі сметани, масла, яєць, трану та веліти їм досхочу бігати по дворі.

Коли атмосферичні й домашні умовини (пр. в часі гострої зимы) не позволяють дітям користати зі свіжого воздуху на дворі, треба бодай часто відчиняти вікна і позволити соняшним промінням кілька разів на день заглянути до бідної дитини.

Дітей, що мешкають у темних, звернених до півночі кімнатах, треба на-світлювати кременною лампою.

Родичі, що бояться перестуди і тримають дітей у замкненні роблять їм медвежу прислугу, бо якраз рахітичні діти є дуже мало відпорні на всякі „грипові та катаральні зараження“, які проводять до запалення легенів так небезпечного для рахітиків.

„Не жалійте своїм дітям сонця“ — кажу в імені тих, що ще не вміють говорити, щоби ви не мусіли почути колись їхнього докору за малу дбайливість у дитинстві.

Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Біля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. За-мовлення з провінції по-лагоджуємо від-ворот-но. Не висилаємо ніяких агентів.

СУКОНКА ДЛЯ ДВОЛІТНЬОЇ ДІВЧИНКИ

СУКОНКА

Матеріали: 200 гр. рожевої вовни зі шовком «Місс Польонія» марки «Трикутник у Колі»; дроти ч. 4 і 3½; гачок ч. 2.

Приділ суконки і буфки рукавів — стіб ажурний. 1-ий ряд 3 рази по 2 очка разом переробити на право, ★ 1 додати, 1 праве повторити 6 разів.

Потім 6 разів по 2 очка разом переробити на право і від ★ завертати так довго, скільки очок є на дроті. 2-ий ряд цілий на ліво, 3-ий ряд на право, 4-ий на ліво і т. д.

Гезка і долина рукавів — стіб рижовий: 1-ий ряд: 1 ліве, 1 праве, 1 ліве, 1 праве і т. д. напереміну; 2-ий ряд так як і перший, тільки там де в першому ряді було ліве очко, тепер робити праве і противно.

Перід суконки робити від долини. Почати 144 очка на дротах ч. 4 і робити стібом ажурним 40 см. Потім взяти дроти ч. 3½, відняти до 72 очка, переробляючи цілий ряд по два очка разом і робити гезку стібом рижовим. Коли гезка буде вже висока на 8 см., зробити виріз, замикаючи 20 середніх очок, потім відняти з кожної сторони ще по 5 очок, що-другий ряд одно. На рамена лишити по 20 очок, замкнути 4 рази по 5 очок, щоби одержати скісну лінію рамен.

Плечі робити так, як перід. — Зішити перід і плечі, лишити пахи на цілу висоту гезки. Рамена зішити тільки до половини, від сторони шиї лишити застібку на раменах (на затріски). Виріз і застібку на раменах обгачкувати рядом півстовпців.

Рукави. Почати з долини 48 очок на дротах ч. 3½ стібом рижовим. Коли рукав

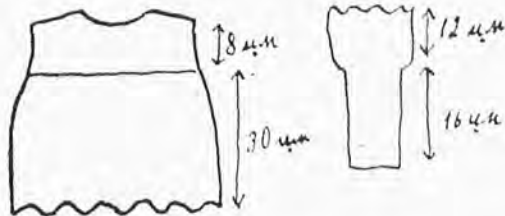
снадцятка» марки «Трикутник у Колі», гачок ч. 2.

Зробити 80 очок ланцюшка. 1-ий ряд стовпці навивані. 2-ий ряд: стовпець навиваний, одно очко у воздусі, стовпець навиваний, 4 очка у воздусі і від ★ завертати так довго, скільки є очок в дротах. Додавати очка ланцюшка у воздусі за кожним разом одно до 15-ти.

ШАПОЧКА-БУДКА

Матеріали: 40—50 гр. рожевої вовни «Скотлянд» марки «Трикутник у Колі», гачок ч. 3.

Стіб: звичайні півстовпці. Зробити 3 очка ланцюшка і замкнути. Гачкувати кругом півстовпцями 5 рядків, додавати, роблячи 2 півстовпці в однім очку. Потім вигачкувати 15 рядів, роблячи по 5 очок два півстовпці в одно очко. Потім гачкувати просто, не додаючи, 12 рядів. Зроблену головку зложити впів, назначити перід і зад і лишаючи ззаду 5 очок, гачкувати по обох сторонах осіб до переду 24 півстовпці, вертати, віднімаючи по

матиме 16 см. довжини, взяти дроти ч. 4, додати очка до 72, переробляючи 1 очко двічі, плести стібом ажурним 12 см. Закінчити і вшити рукав звичайно. Можна теж зробити рукав короткий, тоді треба виплести тільки 12 см. стібом ажурним.

Комірчик. 20 гр. рожевої вовни «Ші-

кожній стороні 1 стовпець; скінчити на 14-ти (продовження на вухо).

Потім гачкувати рондо через перід і продовження на вухо, додаючи що 5-те очко один півстовпець. Рондо може бути з ангорі або з тої самої вовни, закінчене ангорію.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія «Лотос»

Останні новини в **ШОВКАХ** на карнавал

п о р у ч а є ф і р м а

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

Ринок 20. Тел. 7-54. Бюків 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20—22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

МЕРЕЖАНЕ ДЕРЕВО УКРАЇНСЬКОГО ПРОМИСЛУ і ТОРГОВЛІ

грудкований
порошок,
випілений
цукор,
г. 95.
ПІАСТ
с. 29.
мелений
цукор,
какао-порошок,
ароматизатор,
т. 29.

качайте лише
БУДИНІ
АРОЗА
в ніжних апаратах
Львів
г. 30.
тел: 5-64.

лише в шин-
ках
ЦАРОЦІ
ТОРГОВЛІ
г. 95.
сподоби і кольори
вільні товари.

Львів
ш. 20. Тел. 71-83.
ХРОМ
ФУТРА
г. 95.
тел: 53-29.

Битий гріс
МАСЛО
лише в
МАСЛОСОЮЗІ
у ки-
вотина
вища

найліпша
французька
кремська
МУШТАРДА
МІКА
Львів. Г. 121.
тел. 95-50.

синька
ЕЛЕГАНТ
Львів
Д. ЛЕВИЦЬКА-С-НА.
КОРДЕЦЬКОГО, 51.

Львів. XV.
цукор
солодо
кава
ЛУНА
г. 2.
тел: 42-97.
підприємств
Ковч. **ПРАЖІНЬ**

МИЛО
г. 95.
Центросоюз
НИТКИ

ФОРТУНА
НОВАДА:
найкращий товар
і працю українсь-
ких робітників

ЖІНКИ!
ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО РОЗВИТОК ЦЬОГО ДЕРЕВА ВІД ВАС
ЗАЛЕЖИТЬ - ЖАДАЙТЕ ЛИШЕ ТИХ ТОВАРІВ

Шкільне снідання

Багато дітей взагалі не їсть другого снідання в школі. По їх думці не мають на те часу. Властиво — не мають апетиту. Отже треба би друге снідання дитині урізноманітнити, щоб збудити її цікавість та охоту до нього. А також, щоб друге снідання обіймало складники, потрібні для здорової відживи та росту дитини.

Отже не треба часто давати їм аудженин. Протівно — як найрідше. Це харч коштовний, а коли ним надуживаємо, стає для діточого організму шкідливий. Солодощі також шкідливі на друге снідання. Псувають апетит і відбирають охоту до якоїсь солідної страви. Не треба також давати дітям грошей, щоб вони самі собі купували. Звичайно дитина видає ті гроші по своєму, себто купує власне ті солодощі, або якісь інші предмети своїх побажань.

Здоровля дитини вимагає ярин, овочів і набілу. Отже на друге снідання треба приготувати: хліб (краще разовий, як пильований) зі свіжим маслом і сиром. Тепер весною можна його перекладати редьківцею, покранною в платки, ріпою стертою на терці й посоленою, сиром морквою, стертою на терці і скропленою цитриним соком. Смакують теж пластинки квашеного огірка, або в осені сирих помідорів. Можна також перекладати хліб салатом. Салатки є різні. Дуже смашна буде салатка бараболяна, перемішана з січеним сирим яблуком, або салатка з осе-

ледця, якщо він добре вимочений, перемішана з сиром квашеною капустою. Добра також салатка з червоної капусти, перемішана з січеним яблуком і оливом.

Всі ці комбінації можна змінити, залежно від замишувань дитини. При цьому треба призначувати їй до різних нових додатків до хліба. Хліб також треба перемінювати час від часу, вважаючи, щоб разовий мав перевагу.

Коли лише можливо, старатися дати дитині до цієї каналки якийсь овоч. Сире яблуко, кілька сливок, свіжих або сушених, мандаринку. В зимі, коли овочі дорогі, навчимо дітей гризти на друге снідання сиру, почищену моркву. Сільські діти гризуть її влітку залюбки просто з грядки.

Найкраще, коли діти можуть у школі докупити собі теплого молока до цього. По всіх наших міських школах зорганізували вже наші батьківські комітети теплі другі снідання. Але там, де нема ще цього звичаю, треба час від часу давати дитині зимне варене молоко в пляшці. Але перед тим його перецідити! Бо більшість дітей не любить кожуха.

Звертаю ще раз увагу на те, що цієї форми відживи не треба легковажити. Краще привчати дитину змалку до яринної їжі. Дорослому вже потім трудніше наломитися. Знаємо це по собі, коли ми приневолені з якоїсь там причини перестерігати дітву.

Оте, що сказано тут про діточе снідання, може бути відповідним також для дорослих, що працюють по бюрах та фабриках.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Р. Д Ж А Л А КОВДРИ, МАТЕРАЦИ
і ПОСТІЛЬ

Львів, вул. Хорущина ч. 5

порукає по найнижчих цінах

ПЕРЕРАБЛЯЄ

ковдри по 4 зл.

матераци по 6 зл.

Весняні клопоти

(З «модної» гутірки в нашому клубі дня 8. березня ц. р.)

Весняне сонце особливо виразно підчеркує всі недостатки й вади нашого одягу. Вже крайній час заглянути до наших шаф і застановитися над тим, що нам бракує в весняному сезоні. Переглянути й перевірити, що треба справити нове, а що переробити, відсвіжити. Тяжкі часи, скажете? На справи одягу й зовнішнього вигляду жінка все мусить знайти час і засоби. Одного і другого не так багато потрібно, як здавалось би.

Щоби зрозуміти, що саме нашим одягам бракує, треба збагнути найновіші зміни моди. Ніколи ще мода не була для нас така ласкава, як тепер. Різноманітність фасонів і красок така велика, що всяка давня «шматка» знайде примінення. Може тут причиною вічна «криза», а може й надокучили вже диктаторам моди цілі ряди жіночих одностроїв?

Найважливішою підставою шикую кожної сукні є гарна її лінія. В оцій саме лінії лежить модний її вигляд. Цього сезону вона незвичайно струнка, гнучка і молодеча. Перевантаження матеріалом з попередніх сезонів зникло. Зокрема при сукнях на вулицю й костюмах — кльошик мусить бути зовсім низько, а складок також небагато.

Перерібки

Підчас гутірки про моду кинено думку влаштувати модний порадник при «Новій Хаті». Думка прийнялася. До фахового проводу вдалося нам позискати п-ню Елю Олесницьку, управительку робітні «Труд». Ось перші відповіді на запити, що вплинули. Перерібку вечірньої сукні, тричвертевого та твідового костюму подаємо в рисунку.

Перерібки, відсвіження, добір краси і матеріалу, ось у чому можна порадитися в нас безплатно. Відповіді появлятимуться у відділі мод із відповідними рисунками.

Зимову сукню з чорного шовку легко змодернізувати. Скоротити, виріз прибрати широким шкоцьким коміром.

Тричвертевий жакет можна переробити на модний, прилягаючий. Широкі вилоги вийшли з полів жакету. Спід зі сукна, верх із того самого, що підшивка, жабот і блюзка. Шкіряний пояс, темніший від матеріалу.

Костюм із ясного твіду можна переробити на спацерову сукню з наложеним передом. Комірчик у контрастовій красці перетягнений під спід.

П. Еля Олесницька, управителька робітні «Труду», в елегантній вечірній туалеті. Чорний матовий шовк. Широкий комір із срібного мережива: листочки з лями, получені срібними павучками.

Спіднички до костюмів вузькі. Для вигоди в ході приміюємо низько одну або дві складки, чи розріз.

Довжина суконь лишилася та сама. На вулицях і при сукнях передполудневих закрита литка поза її половину, себто сукня сягає приблизно 20—24 см. від землі. Чим пізніша пора дня, тим сукня довша; вечірня сягає до землі.

Прикраси суконь уміщені всі вгорі. Приділ сукні дуже простий, щоби викликати враження стрункої в бедрах силуетки.

Стільки про загальну силуетку. А тепер про фасони. Обдумаймо наперед те, що нам найближче — весняні нагортки.

Костюми носитимуть і короткі до половини бедер, довші — нижче бедер, тричвертеві, т. зв. сімчвертеві і — плащі. Крій дуже різноманітний. Бачимо дуже обтислі в стані, лекше обтислі, смокінгові, ззаду довші з оксамитними комірами, широкі повівні, яких плечі сильно відстають в долині і — найновіша новість — різногородні під зглядом крою і довжини пелерини. Тут і там стрічаємо із кількох швів зложені плечі, як колись бувало, і понижче бедер кльошові поли.

Повернуть до моди призабуті гавельоки, себто жакети й плащі, де замість рукавів є пелерини.

Рукави так при костюмах, як і сукнях дають багато можностей виладувати свою фантазію. Носитимуть рукави короткі, тричвертеві і довгі, будуть кімона і раг'яни. Стрічаємо часто сполуки чужих матеріалів при рукавах, що надає сукні особливої свіжості й принади. Рукави з чужого матеріалу особливо вдячні при перебіці.

А тепер краски! І знов ласкава різnorodність дозволяє нам вибрати те, що нам до вподоби. Але варто зазначити, що може з туги за сонцем, якого не забагато мали ми минулого літа, приймемо з тих каскад якраз соняшні відтінки. Жовте, почавши від блідо-кукурудзяної через цитринову, помаранчеву, і давну румба, мідяну аж до брунатної. Рожеві, від легкої фрез, через терракота, аж до вишневої. З зимніших красок носитимуть усі відтінки синіх і зелених. Але біла, як королева, пануватиме над усіма. Треба зазначити, що в усіх красках буде пастелевий спокій, щоби можлива була сполука їх між собою.

Щодо назв матеріалу — це справа менше важна. Назви міняються майже кожного сезону, так що трудно орієнтуватися після

них. Треба вважати, щоби матеріал був м'який і пороватий та гарно укладався. Спробувати також, чи не мнеться легко, а властиво чи зігнення скоро відходить. Мішанини сирівців тепер так спрепаровані, що шовкові тканини виходять матовими, а вовняні і льняні лискучими. Але важне тут лише те, щоби матеріал гарно спливав з постаті та не мнувся.

У вовняних матеріалах бачимо часте зіставлення двох красок, а властиво двох відтінків одної краски, темнішого і яснішого. Оці сполуки зроблені перетиканням, накроплюванням, кратками й смужками. Крати та шкоти будуть взагалі дуже модні, так у вовні, як і в шовках. Як новість появиться знову так люблена пеліта. На літо заповідаться знову *imprimé*. Квітчасті, клітчасті, точковані й шкоцькі.

Блюзки все ще панують. Відповідно до призначення робимо їх із різного матеріалу. На передполудне з флянелі і вовни, на пополудне з шовку й мережива, на вечір із лями. Блюзка в сполуці з довгою шовковою спідничкою доходить іноді аж до вечірньої салі. Форма блюзки теж дуже різnorodна. Бачимо блюзки короткі до пояса, (хоч може найрідше), блюзку-камізельку, блюзку джемперову і блюзку касакову аж до найдовших. Блюзка контрастує звичайно в красці зі спідничкою чи костюмом. Годиться краскою з капелюхом, чи шаликом, а часом із підшивкою костюму. Новістю цього сезону будуть білі пікові блюзки зі шкоцькою краваткою.

Вирізи малі. Далі сягають під шию сукні і блюзки, а навіть плащі. Тут і там проскакує вже виріз квадратний, або овальний, розхилений на раменах.

Пояски це додаток, без якого ніодна сукня не може обійтися. Годі уявити собі сьогодні сукню на вулицю без паса. Навіть плащі є тепер майже завжди підперезані. Пояски є з контрастного матеріалу, часто шкіряні або лякові. Взагалі всі прикраси суконь полягатимуть у відмінній, гарно дібраній красці. Доповнення туалет торбинкою, рукавичками, капелюхом чи шалем, таке приємне минулого року, не тратить своєї вартості й тепер. Черевіки можуть теж контрастувати, однак коли вони не згармонізовані з якоюсь певною частиною одягу, повинні бути в красці сукні. Практичні є в двох красках, бо можуть тоді служити різним цілям. Панчохи переважно тілистої краски.

Капелюхи переходові — малі. На них часто закинені воальки, багато лискучої солімки. Влітку носитимемо капелюхи з широкими крисами, підігнені збоку, то знов спущені, легко хвилясті, прибрані квітами, оксамитками чи стрічками. До спортових одягів дальше модні капелюшки з матеріалу, або, таки практичний повст'яний (фільцовий), прибраний стрічкою, чи спряжкою з дерева. Краска капелюха повинна гармонізувати з цілим одягом, або може бути в контрастовій красці торбинки, пояса чи шалика.

Еля Олесницька.

Костюм піскової краски, блюзка брунатна, шаль цеглясто-червоний. Брунатний поясик із червоною спряжкою. Повст'яний капелюшок.

На сільському полотні

- Ч. 1. Гладка полотняна суконка, прикрашена стебнівками. Долішній взір у двох красках, брунатній і помаранчевій.
 Ч. 2. Полотняна суконка, вишивана скісним узором. Дві краски, брунатна й сина.
 Ч. 3. Полотняний костюм з пелериною. Рубець прикрашений вузьким синім взірцем. Контури його обведені червоним.

АФОРИЗМИ.

Коли відкривають нову святиню, то вступ до неї мають і люди в заболочених чоботях...

Скошені квіти нашої буйної весни, спалені жаром молодечого сонця — все задержують свіжість краски та дивний, упійний аромат.

Дрібні щоденні діла наші — це підступні злодії, що крадуть

нам час та не дають змоги навіть подумати, що може й нам самим чогось потрібно?

Нічого не приносить нам більшого болю, як обава, що за наше щире золото — заплатять нам — фальшивою монетою.

Спомини є одинокою цінністю, що остає людині до самої смерти.

Марія Весоловська.

ВИШИВАНІ СУКОНКИ З ЛЬНЯНОГО ПОЛОТНА.

1. Спортова суконка. Комірчик, рукавички і блюзочка ви-кінчені середущим вузьким узором.

2. Біла суконка з апашкою. Гезка, кишені і рукавички при-крашені одноколіровим узором, що уміщений найнижче.

3. Мила суконка, прикрашена стебнами. Гезка і рукавички прикрашені взором та деревляними гудзиками.

4. Оригінальна суконка до тенісу з деревляними гудзиками та скісною вишивкою.

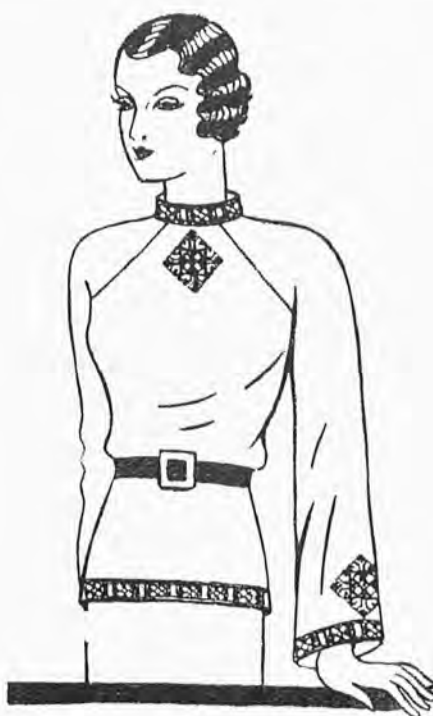
5. Скромна, спортова суконка з модним розрізом приділу. Широкий, одноколіровий взір.

Шию сукні плащі і костюми, ціни приступні

В. БУДНЬОВА

Львів, Валова 14, м. ч. 10.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста
„Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
 До миття рук порошок і паста „Сільва“.

ВИШИВАНІ БЛЮЗКИ.

1. Богато вишивана блузка з рагляновими рукавами з шовку до прання. Широкий, яворівський взір.
2. Оригінальна, прикрашена вузьким узором блузка з важкого шовку.

3. Легка, маркізетова блузка з квітчастим узором.
4. Касакова блузка з бурунчуку або важкого шовку. Широкий буковинський взір.
5. Блузка-касак з льняного полотна. Дерев'яна пряжка при пояску.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

поруває по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

Святочна суконка для 3 літньої дівчинки з тонкого матеріялу, багато прикрашена хвітастою сокальською вишивкою.

Суконка для дівчинки від 5—7 літ з практичного матеріялу до прання прикрашена вузьким узором (взір ч. 7, табл. 1) та стебнівками.

Суконочка з білого полотенця для дитини від 2—3 літ, прикрашена котримнебудь із вузьких узорів із таблиці 1.

C·M·S

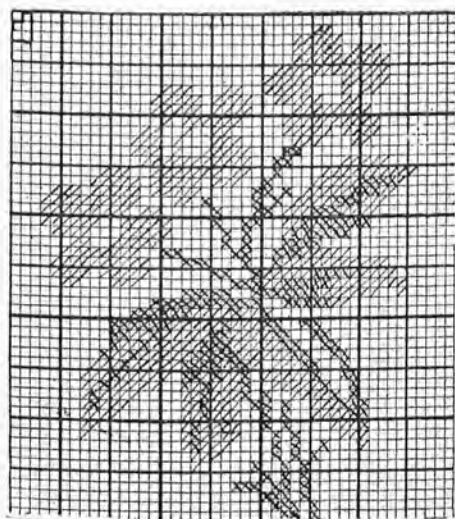
НИТКИ

C·M·S

до ручних робіт марки

C·M·S

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в пранню не пускають!

Практичний фартушок для малих дівчаток. Кругом фартушок викінчений яворівською обміткою в помаранчевій красці. Перід фартушка вишитий легким узором в красці чорній і помаранчевій. Чорна XX, помаранчева //.

Приписи

Цикорія „ЛУНА“
найліпша

Фасолева юшка.

Заварити смак: з великої моркви, такої самої петрушки, пори, цибулі і малесенького грибка. Залляти ту ярину двома літрами води і виварити до півтора літри, посолити до смаку. Осібно зварити сорок дека великої цукрової фасолі, яку треба день наперед намочити в зимній воді. Коли фасоль зовсім змякне, тоді воду відляти, а фасоль ще хвилинку потримати на вогні, щоби обсохла, потім перетерти її через сито. Оце пюре вложити до перецідженого смаку з ярини (для ліпшого смаку, можна петрушку, пору і цибулю перетерти разом із фасолею). Велику ложку доброго масла і добру ложку муки вимішати з пів склянки доброго молока, або солодкої сметанки, влити в юшку і заварити один раз. У вазі приготувати два жовтка розбиті, долити ложку юшки, добре розбити, потім влити решту юшки і подавати з грінками, зарум'яними у маслі і посипаними гострим сиром.

Накипляк із картоплі.

Кільо бараболі очищених з лушпин заварити, воду зляти. Потримати під покришкою, щоби добре обсохли. Перепустити через машину. Удусити дві еспанські цибулі не зарум'янюючи, з маслом, перепустити разом з картоплями, вкінці додати пригорщу зеленого січеного кропу. Посолити та додати білого перцю. Дати пів склянки сметани, чотири жовтка, вимішати накі ці з добре вбитою піною з білок. Варити годину, як усі будини. Підлива до цього будиню може бути помідорова, коперкова або рум'яне масло.

Пісний кулебак.

Чверть кіля муки розчинити двома деками дріжджів розпущеними в пів склянки літної води. Прикрити серветкою, дозволити щоби підросло. Вбити одно яйце, вложити ложку масла, посолити, досипати другого чверть кіля муки, добре вимішати, а як уже відстає від рук, лишити, щоби підросло. Коли вже підросло поставити у холодильник щоби добре стверділо. Розтачати на палець, положити в середину чверть кільо масла, добре висушеного в полотні, без сліду вогкості. Зложити тісто в коперту, валкувати обережно в одну сторону, зложити в четверо, знов валкувати. Знов зложити, винести на годину в холодильник. Повторити ще раз тачання. Останній раз, валкуючи, надати тістові форму видовженого чотирикутника, розвалкувати на пів пальця. В середину вложити начинку (два або три роди один над другим). Завинути тісто з боків, злучити угорі (пиріг цей повинен бути вузький на 6—8 см. і щонайменше так само високий). Злучені береги уформувати пальцями в гарний гребінчик зі зубчиками, посмажувати яйцем і сейчас вложити в дуже гарячу піч. Коли вже гарно за-

Всі уживаємо
пудрів
„АЛЛОЕ“!

рум'яняться і легко відстає від бляхи — тоді виїняти. Подавати гарячий. Начинку можна подати таку: ряд капусти солодкої душеної в маслі, ряд гречанної каші душеної на сипко зі сушеними грибами і знова капусту, потім знов кашу.

Яйця.

Яйця не тільки належать до найпоживніших засобів їжі, але й найбільше розповсюджені. Вони однаково знаходяться в добірній та скромній кухні. Тепер, весною, коли вони такі дешеві, стають головним складником пісних страв. Треба вміти їх приряджувати як слід, щоби використати свіжий їх приплив. Незвичайно добірний матеріал провадять наші крамниці «Маслосоюзу». Тут яйця поділені на більші й менші. Більші по 5 сот, а менші по 4 сот, штука.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

В нашій кухні, на жаль відомі лише деякі способи приряджування яєць. Знаємо яйця на м'яко, на твердо (хоч не все вміємо зладити їх як слід), яйця саджені, яєшню і омлет. А способів цих є безліч. Подаємо тут кілька приписів із різних кухонь, що мають славу добрих, як віденська і французька.

Французька яєшня.

Коли уважно приладити її, не уступає смаком звичайній яєшні, а є далеко видатніша від неї. Поручаємо її тоді, коли впаде в хату ненадійний гість і не маємо досить яєць на справжню яєшню. На шість яєць беремо велику ложку пшеничної муки і ложку соли, розбиваємо це добре в горщику, доливаємо склянку молока і розбиваємо ще раз, щоби не лишилися клюски. Смажимо як звичайну яєшню, тільки даємо на пательню більше товщу.

Салатка з яєць.

Скільки яєць, зварених на твердо, стількиж і бараболі у лушпині. Обібрати одно і друге й покроїти в качільця. На селятирці укладати верствами бараболі й яйця. Посипати дрібно січеним зрізуванцем або кропом. Полляти доброю оливою і добрим естрагоновим оцтом. Оцет можна заступити цитриною, беремо одну на п'ять яєць. Поставити на кілька годин в зимне місце, щоби все добре перейшло. Добре покрити цю салатку майонезом.

Яйця по віденськи.

Зварити яйця на м'яко. Це значить, що білко повинно бути стате на пів, а жовтко зовсім рідке. Спускати яйця на окріп і на кухні передержати там 2—3 хвилини. Потім виїняти всі разом цідилом і розбити швидко шкаралупу. Вливати по два до добре загрітих склянок. Зверху класти великий кусень свіжого масла і пів ложочки мілкої соли. Подавати скоро, щоби не вистигли. При їдженні все вимішати ложечкою. Хто хоче, може додати до цього дрібку перцю.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

Неділя. Борщ забілюваний з фасолькою; телячий начинюваний брустик і картоплі; салатка з червоної капусти; французькі тіста і мішаний компот.

Понеділок. Цитринова юшка з рижом; лазанки з капустою; морковця з грінками.

Второк. Росіл; штука мяса з цибульовою підливою, картоплі і квашені огірки; випіканий риж з яблуками.

Середа. Яринова юшка; накипляк із булки з грибовою підливою; яблука в мундурках.

Четвер. Картопляна юшка; вепрові котлети з капустою; крихкий коржик із мармелядою.

П'ятниця. Грибова юшка; голубці з рижу, пиріжки з повилом. Субота. Неаполітанська юшка з макаронам; кльопс із кашою і бурочки зі сливками; омлет.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

Він ще вагається, довго вагається, а потім каже:
— Добре, нічого йому не скажу, тільки тому, що ви просите... тільки тому...

Коло брами не знає: чи має йому подати руку перша, чи він це зробить, чи загалом цього не треба. Але й тепер він виручує її. Відважно й так свobodно, якби віддавна жили з собою, подає їй руку (така сама гнучка, як у Лялі):

— До побачення...

— До побачення...

Ледве пройшла кілька кроків, як завернуло її його питання:

— Ви виходите до вечірнього поїзду?

— Часом виходжу, — сказала Дарка правду.

— Бо я, щовечора є на двірці... до вечірнього...

Він ще раз струшує перед нею своєю ясною чуприною і вони розходяться: кожне в свій бік.

III

Два дні, що не видно було їм ані початку, ані краю, непевні, як дві години смерті, не виходила Дарка за браму дому.

Топтала стежки в саді й ждала чуда. Міг добрий карлик щастя так зробити, що всі „вони“, що стільки спустошення наброїли в її світі, злетять одного дня на їх дім, як курява і всю ту немилу пригоду заговорять, засміють, заворожать, щоб і пасма спомину не залишилось по ній.

Могла Оріська, приятелька й повірниця, закрестись одного дня попід плоти й розказати, розважити, попередити, донести все до словечка, що „вони“ говорили про неї й на неї.

Але світ з Богом подав собі руки на змову проти неї: ніхто не переказував, ніхто не навідувався...

А тут сторожки, байдуже, що каламутні вже і в окулярах, очі бабуні, як вірний пес, ходять слідом за нею. Дарка відвертає свої очі від бабуниних, але коли неминучий випадок наткне одні на одних, Дарчині сміються. Але як вони сміються? Так сміються, що бабуня, хоч нічого не говорить, ані не питає, похитує головою.

Гай, гай, тут щось твориться!

А думки, вперті й неслухняні, хіба на ланцюги привязувати їх, сіпаються все в один бік: туди! Туди, де твориться нове, невидане-нечуване. Туди!

Так було два дні. Третього дня, коли години так тяглися, так тяглися, якби хто їм ноги попутав, колі

Власний виріб!

Фабричні ціни!

**КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІРЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ**

А.Петрушевський

ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20

ТЕЛ. 13-33.

ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

дома було так самотньо, що чути було відгомін стукоту власного серця, Дарка нагадала собі когось.

Обкинула оком уліво і вправо чи хто не підглядає, і кукурудзами шмигнула до Сафтиної Марці.

Та перелякалась і відразу загрозилася:

— А я ляльок не віддам... було не давати... Я вже їх на „наше“ перебрала...

Дарка зніяковіла, аж змаліла.

— Я не прийшла по них, Марцю... Мені вже не випадає з ляльками бавитись, бо я вже гімназистка...

Марця розсміялась негарно з цього смішного слова, але зараз опам'яталася. Запитала щиро із співчуттям:

— Таки тобі вже не вільно з ляльками бавитись?..

— Уже не випадає, — спростувала Дарка, — але... дай... мені подивитися на них...

Марця все ще з недовірям, на всякий випадок готова до оборони, повела Дарку до дому ляльок за коморою.

— Ой, що ти з них зробила!! Ти... як тобі дам..! — Дарка розмахується вже, але в одній хвилині приводить до свідомості сумну дійсність: це вже не її ляльки! З іншого боку підходить до Марціного, камяного серця:

— Дивися, Марцю, які вони брудні... які обдерті... тобі не жаль їх?

Марця знову чується у своїм праві власнички. Кидає самопевно, зухвало визов:

— Хай забудуть за шовки... вони тепер вже „мужички“!

До вечора пересиджує Дарка в гостині у ляльок. На прощанні перекуплює Марцю:

— Я буду відтепер частіше заходити до ляльок, Марцю... Принесу тобі „панських“ платків... тільки уважай на них, хай не ходять такі брудні... Марцю, щоб ти нікому не сказала, що я ходжу до ляльок... Нікому-нікому...

Шовкові „панські“ платки зовсім підмулили Марцине серце:

— Не скажу, бігме не скажу...

Третього дня вже не стало сили держатись хатнього вугла. Не було сили, чи може це хто зрозуміти? Зраня ходила в гостину до ляльок. Марця не додержала

**Меблі: їдальні, спальні,
кабінети, тапчани,**

клуби

**порушас відпеска виробля
столярсько-танічерська**

ІВАН А ОРТНЕР А

Львів, Сикстуська 41.

Тел. 92-79.

слова: ляльки лежали догори ногами, патлаті, нехарні, як жидівки після шабасу. Дарку вже навіть не зворушив їх вигляд: так уже, видно, було їм на роду написано. Навіть не сварила Марцю: мало ж має ще власного горя?

Зполудня наперекір зграї ображених, бунтівничих думок, наперекір зраненому себелюбству вибралася до Ориськи на звіді.

В квітничку перед хатою поралася Орисина мама. Колись вистачило поздоровити й іти далі, тепер, сама не вміє сказати чому, задержується і питає:

— Чи Ориська дома? — хоч — кожний знає, що Ориська, якщо не в Дарки, то все дома.

Але цим разом мусить чути таку відповідь:

— Нема Ориськи дома... Ориську, Софійку, Стефка забрали Ляля і Данко... Вчора були в нас і сьогодні прийшли по них... Ляля задумує якийсь концерт, чи виставу давати... А по тебе не повертали? Вчора щось згадував Данко, що ти мала б якусь роллю взяти...

„Що тут відповісти? Що тут відповісти...?“ — скиглить Дарчина думка. Нагло Дарчині очі заходять темінню, якби хто чорнила в них повпорскував. Дарка говорить неправду:

— Повертали й по мене, але... не застали мене дома... Я саме пішла була в поле татові обід понести... Тому я прийшла сюди... думала...

Орисина мама заперечує:

— Ні, їх уже нема тут... Іди до школи, вони там... — і нахилиється знову до квітів.

Дарка постоює ще пів хвилини, потім іде... Куди ноги самі понесуть. Ніхто їм не наказує дороги, ніхто не перевіряє їх праці.

А небо таке кришталіно-синє, що на мило видно слід голубів на ньому. Тільки серце важке, як нагробна плита.

А коли вечір починає свої залицання з землею, до бідного, розкалатаного Дарчиного серця, присікаються нові думки: піди сьогодні на двірці до вечірнього поїзду. А коли Дарка й чути їх не хоче, беруться на хитрощі: тільки сьогодні піди, тільки цей один-одніський раз. Чи ж не казав він — підбунтовують Дарчине серце, — що він щовечора там?

І що ж має Дарка робити? Що ж має іншого робити, як не прокинутись заподливою донькою, що хоче татові просто в вагону принести газету?

Дома навіть ніхто не дивується Дарчиній уважливості до батька. Тільки мама, як все, наказує з поїзду простісінько до хати вертатися: вечорі тепер чогось таки добре холодні й пора досить пізенька.

Нечистого сумління не замкнути в клітку. Дарка не має відваги показатись на пероні. Ті, що інакше думають, а інакше роблять, мусять стояти в тіні. І Дарка стає собі в тіні крила магазину: незамітна, причаєна й сторожка, як лис на чатах.

Коби тільки зачула знайомий голос. Все ще буде час удати, що спізнилась і виплигнути із сховища.

Вже чути, як дудонить поїзд, наче далекі удари молотків підземних ковалів. Вже заметушились люди на пероні, а знайомого голосу все ще не чути. Мабуть і не буде чути. Неправда, неправда, що він щодня до поїзду виходить... Навіть він... — думка в половині дороги перелякана відскакує на бік: Данко прийшов. Дарка ще не бачить його, але серед тої метушні сміхів і вигуків, що счинились раптом на пероні, впізнала й його голос.

Вже готовиться вийти з тіни, лиш наставляє голову на світло й ще скорше прилягає вся до стіни магазину. На руці в Данка Орисин светер.

— Яка я дурна, яка я страшенно ще дурна, — бичує своє і так уже ледве живе серце.

Попід магазини, тінню, тінню, аж опинилась на рейках. Сюдою вечором майже ніхто не ходить. Менше свідків її сорому.

На ставищу мряка вже обіруч знялась до неба.

Пахне россою. Так тихо й так молитовно, що чути скрип колес „великого воза“ на небі. Дарка доходить до „трех верб“ і стає. Гріх, шарудінням ніг полошити чари ночі. Хтось збігає з горбка, якби від приходства. Дарка робить крок вперед: можна її у клубах цього туману взяти за чарівницю. Постать з горбка задержується коло кладки, якраз проти стежки, кудюю має іти Дарка. У вечірню пору чути людський крик на десять миль, чого боятися? Враз постать зіскакує з кладки, Дарка бачить тепер виразно, що це мужчина, й біжить навпростець до Дарки. Дарка не має часу кликнути за поміччю, бо Данко вже держить її за обидві руки.

— Звідки ви в цю пору тут? Звідки ви? — дивується, а Дарці чогось вчувається, що в цьому зачудуванні хлюпоче сама радість. Хоч — Дарка знає, що він вертається з приходства, куди відпровадив Ориську.

І Дарка мусить удруге сьогодні шукати рятунку в брехні:

— Я ходила замовляти косарів на завтра, а звідки — ви?

Рада, хоч як від цього шкрябає там в серцю, бо-дай цим питанням ввести його в замішання, збити з рівноваги, може навіть засоромити. Та — від чого він Данко? Відповідає зовсім спокійно, саму правду:

— Я ходив відводити Ориську додому... Ляля із Стефком вернулися дорогою, а мене скортіло напрямці ставищем скочити... І я добре зробив... Правда, що добре? Бо інакше був би сьогодні вас не стрів... Але... ви не кажете, що я „добре“ зробив... — упоминається за своє, бо не знає, задля кого Дарка вечором по ставищу блукає.

— Ви старший від мене... Як кажете, що добре, то мусить бути добре — викручується від ясної відповіді Дарка.

— Це не має нічого до речі, що я старший... Чому ви не хочете розуміти, що я маю на думці?

(Далі буде).

Як звучить Ваш гороскоп?

Дозвольте мені зрадити Вам його безплатно.

Хто бажав би довідатися, цілковито безплатно, що можуть сказати зорі про його долю, чи чекає його успіх, багатство і щастя, про інтереси кохання, подружжя, приятельства і неприязнь, подорожі, хвороби, щасливі й нещасливі відтинки життя, чого слід уникати, які нагоди використовувати та ряд інших дорожніх інформацій, може дістати життєвий гороскоп після зір і то зовсім безплатно.

БЕЗПЛАТНО дістанете сейчас Ваш гороскоп в об'ємі не менше як дві сторінки машинового письма після звізд, зладжений отим великим астрологом, якого віщування впровадили в подив найповажніших людей обох півкуль. Позвольте передсказати Вам безплатно подиву гідні речі, що можуть зовсім змінити напрям вашого життя і принести щастя й успіх. Треба тільки післати прізвище й адресу власноручним виразним письмом, зазначити, чи мужчина чи жінка, (заміжна, жонатий, панна чи парубок) або подати титул, докладну дату й рік народження. Грошей переказувати не треба. Хто хоче, може залучити 1.— зол. в значках поштових на покриття коштів порта і бюра. Точність гороскопу здивує Вас. Тому не зволікайте й пишіть сейчас до Roxroy Studios, Dept. 3566 B. Emmastraat 42, Den Haag, Голляндія. Порто на лист до Голляндії виносить 60 гр.

Н. Б. Проф. Роксрой тішиться найвищим признанням серед своїх численних клієнтів. Він є найстаршим і найславнішим астрологом на континенті, практикує під тою самою адресою вже більше як 20 літ. Доказом влучності його передбачень служить факт, що всякі роботи, за які побирає кошти, достачає на засаді »Вдоволення з запорукою — інакше звертає гроші«.

Н. Б. Проф. Роксрой не знає української мови й тому може відповідати тільки по німецьки (на бажання по французьки або по англійськи).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
дво тижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за с'яробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у країнського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилється одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

ПАНЧОХИ

до весняних костюмів
в найкращих тілих
красках провадить

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, улица Косцюшка число 1.

Передплатуйте „ВІСНИК“ і його
„КНИГОЗБІРНИЮ“ на 1935-ий рік
під редакцією д-ра Д. Донцова.

Передплата на „ВІСНИК“ у краю вносить: квартално зл. 6.60 зл., піврічно зл. 12; річно зл. 23; платні збори. Ціна окремої книжки 2.20 зл. Для заграниці річно зл. 30— або рівновартість у чужій валюті. Ціна окремої книжки зл. 2.50. Річна передплата на „Книгозбірню Вісника“ (4 книжки, 3 звичайного об'єму, 1 більша) вносить зл. 5 річно; для передплатників „Вісника“ зл. 2.50. Для заграниці зл. 6. Для передплатників зл. 3 без пересилки.

Десі в „Книгозбірню Вісника“ вийшли такі книжки:

Ч. 1. М. Островерха: **Мусоліні, людина й чин**. Ціна 1 зл.
Ч. 2. М. Макіявель: **Володар**. Ціна 2 зл. — Ч. 3. Д-р М. Антонович: **Йозеф Геррес**, вістун німецької єдності. Ціна 1 зл.
Ч. 4. Д-р Р. Ендик: **Адольф Гітлер**. Ціна 1 зл.

Адреса: „Вісник“, Львів, Чарнецького 26, м. 21
чекове конто 500.371.

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломні, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочки! Пишіть за оказовим числом.

УВАГА!
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ

НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, улица Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

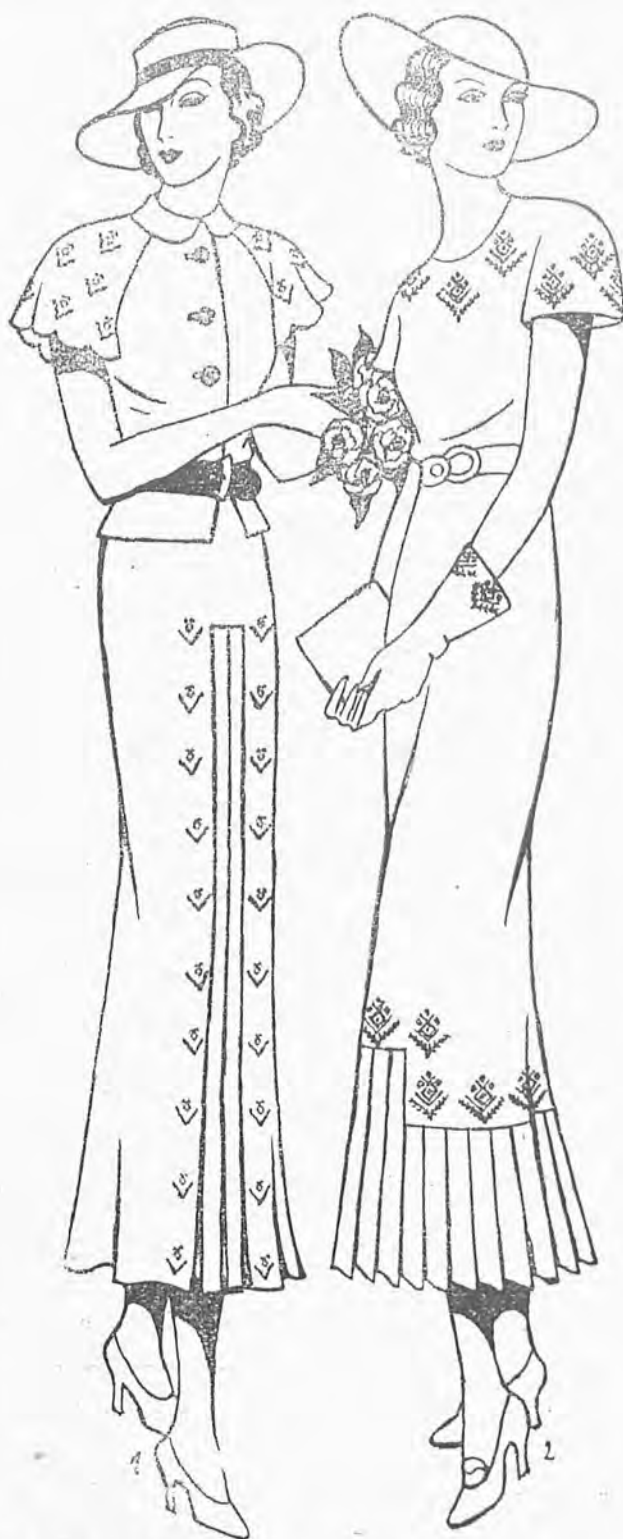
ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.
Присилайте при замовленнях готівку!

КРАМНИЦЯ У.Н.М.

Львів, ул. Косцюшка ч. 1.

Провадить:

Льняні полотна на літні сукні й костюми в різних гатунках:

Сільське, широке на 70 см. від 1.50—1.80 зол. Догідне до вишивання, широке на 150. см. по 4.90 зол.

Догідне на обруси, широке на 160. см. по 6.50 зол.

Кремове полотно на обруси, широке на 155 см. по 5.50 зол.

Готові купони суконь після моделей у „Новій Хаті“ в ціні 18—25 зл.

Панама в різних красках 8—10 зол.

32.265.

НОВА ХАТА

1935

8

Д В О Т И Ж Н Е В И К

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноке число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноке число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництва місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

не

«Буковинка з Канади». Не тільки зразок письма, також загальна форма листа потрібні графологові як дослідний матеріал. Тому я волілаб мати під рукою сторінку листа, або найкраще цілий лист. — З надісланої прібки виходить, що авторка досить рухлива й життєва вдача. Є в неї стремління, але немає великої віри в удачу. Має естетичний смак і цікавиться літературою. Життя ще не збагнула вповні; до деяких справ ставиться може трохи наївно. Взагалі щира й отверта, любить людей і коли може допомогти — робить це радо. Під інтелектуальним оглядом — багато можливостей невикористаних.

«Славута». Опанована, спокійна людина. Життя її проходить без великих переживань і потрясень. У неї добре поділений день, обов'язковість і взагалі свідомість свого завдання. Дещо дрібничкова й сувора в трактуванні життєвих питань. Сильно розвинений критичний змісл. Егоцентризм. До людей ставиться з певним недовірам.

«Вінніпер 27». На Ваш запит подаю до відома, що обширна графологічна оцінка коштує для Америки 1 дол., якого можете переслати до редакції граф. кутка «Нової Хати». Для оцінки потрібний лист, писаний свобідно і найбільш відповідним для автора пером, — ще краще два листи, з різного часу. Оцінку вишлемо Вам на подану адресу.

Що читати?

Раз у місяць подаватимемо перегляд і оцінку цікавих творів чужої літератури. Руководимось тут книжковим матеріалом, що його провадять наші випозичальні в перекладі чи в оригіналі. Окрему увагу звертатимемо на твори жіночого пера чи такі, що обговорюють цікаві для жінки проблеми.

Колет: Кітка. COLETTE: La chatte. Вci ми знаємо звірячі оповідання Кіплінга; хто з нас дитиною не захоплювався іменням Рікі-тіка-таві? (І досі запам'ятала його хоч змісту зовсім не знаю!). Але те, що дає Колет у своєму описі кітки, щось зовсім окреме. Кітка — Сага, це героїня роману. Її відчуття так тонке й благородне, що люди, постаті цієї повісті, вражають поруч неї своєю грубістю.

І кітка виходить побідницею. Хоча вона розбиває подружжя, то Колет надає повісті настрій «чепні енду». Взагалі, поруч книжок Акселя Слупше, це може найцікавіша спроба аналізу звірячої постаті.

Софія Налковська: Недобре кохання. Zofja Nalkowska: Niedobra miłość. Починаючи читати цю книжку, питаєте себе деж те недобре кохання? В малому білоруському містечку наче все в порядку. Є типічні маломістечкові обставини, типічні постаті і нічого більше. Але поволи згущується воздух, чути в атмосфері надтягаючу бурю. Її ще не видно, але вже можна сподіватися.

Оце вичікування, оця підсвідома тривога, це спеціальність Налковської. Здається мені, що вона описує її значно краще, як саму катастрофу. Взагалі Налковська зловіща; в усіх своїх писаннях вона провадить читача так легко й лідступно до катастрофи, все більше напружуючи його увагу, а потім гульк! лишить його самого, щоби розплутав собі всі ці трагедії.

Сіґріда Бо (Sigrid Boa): І в нинішніх часах. Коли хочете відпочати від катастроф та «звірячих» комплексів, прочитайте собі цю книжку. Вона така життєрадісна й проста!

Сіґріда Бо молода норвезька письменниця. «І в нинішніх часах» — це друга її книжка. Життя норвезької молоді, безробітної як і наша, відзеркалюється тут. Але скільки в ньому бадьорости й віри в свої сили!

Книжка написана просто і легко. Має багато природнього дотепу та різних веселих ситуацій. Здається вам, що оглядаєте прецікавий фільм норвезького життя, а чи може бути краще призначення для книжки?

Л. Б.

Н О В А Ж А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

15. КВІТНЯ 1935.

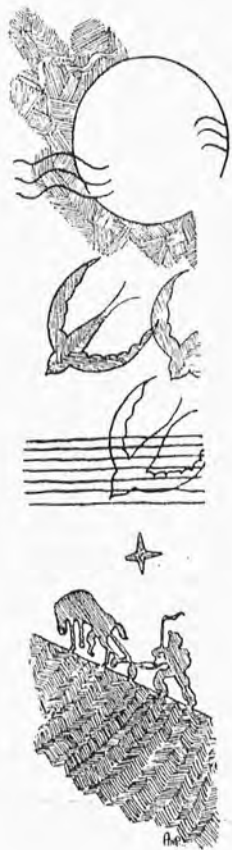
Ч. 8.

ЗМІСТ: Максим Рильський: Поле чорніє. Ірина Гуреула: Народні тканини. Марія Бі-єцька: З минулого. Мелля Нижанківська: У Стефи Туркевич-Лісовської. Молошній вечір. Орієн: Пікантний торт. Досвідчена: Закалець. Ольга Ліщинська: Дещо про розвій городових рослин. М. Нижанківська: У нашої реміснички. Влюзка в двох красках. Приписи. Ірина Вільде: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: Ю. Дорош: Весною. Гуцульський килим. Килим із Полтавщини. Килим із Клівщини. Килим із Поділля. Д-р Стефанія Туркевич-Лісовська. Пікантний торт.

Поле чорніє. Проходять хмари,
Гаптують небо химерною грою.
Пролісків перших блакитні отари...
Земле! Як тепло нам із тобою!

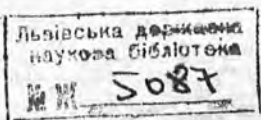
Глибшає далеч. Річка синіє,
Річка синіє, зідхає, сміється...
Де вас подіти, зелені надії?
Вас так багато — серце порветься!

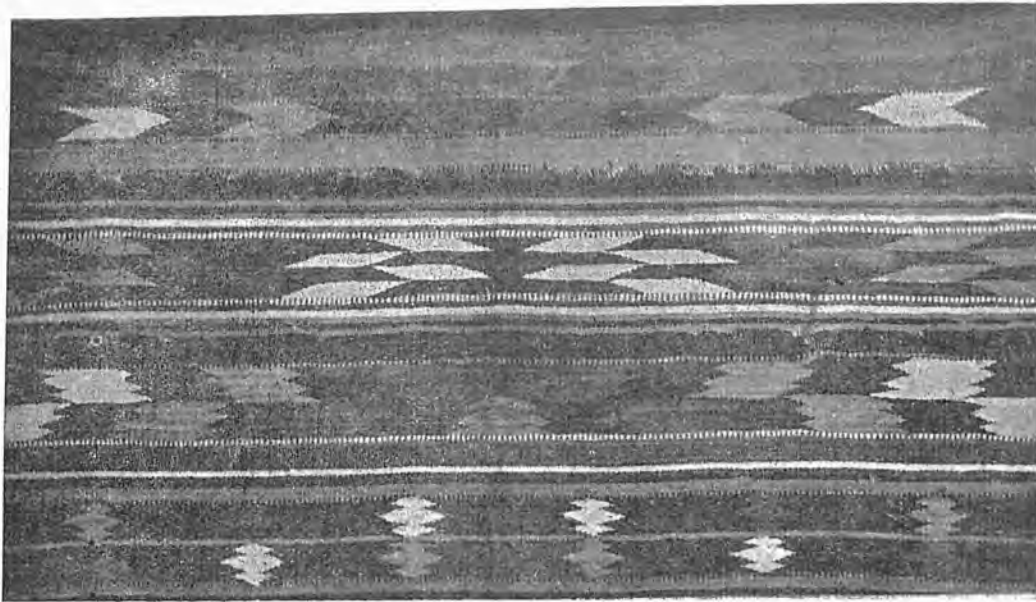
Максим Рильський.

ВЕСНОЮ

Світлив Ю. ДОРОШ

Фрагмент гуцульського килима пол. XIX. ст.; переважають жовті й червоні краски
Зі збірки музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.

ІРИНА ГУРГУЛА

НАРОДНІ ТКАНИНИ

Килимам присвячено більше уваги, чим другим витворам народного мистецтва. Окрім списів і праць про килими маємо чисельні збірки оригінальних килимів у музеях (українських і чужих), бо мистецькі прикмети народніх килимів здавна задецидували про їхню високу музейну вартість.

У львівських українських музеях (Національному*) й Наукового Товариства ім. Шевченка) хороняться багато килимів із різних сторін України, а саме з Полтавщини, Київщини, Харківщини, Чернігівщини, східного й західного Поділля, Гуцульщини, Буковини. Вони є великим музейним багатвом і разом дають багатий матеріал для пізнання народного килимарства XVIII. і XIX. ст.; вони дають теж змогу схарактеризувати й підкреслити регіональні прикмети килимів різних околиць. Ті різниці виступають у технічному виконанні, кольориті та передовсім в орнаментальному оформленні. Треба заважити, що всі ці прикмети залежать багато і від призначення килима — інакше виглядає полавочник, інакше килим, призначений на стіну.

Музейні килими говорять теж виразно про стан килимарства, свідчать за його розвій та упадок. Килими з мягкой вовни, закрашеної рослинними красками у різнобарвні відтінки, з майстерним укладом орнаменту — походять із XVIII і першої половини XIX. ст. Килими пізніші (після знесення панщини) свідчать про занепад смаку й вимог. Їхній рисунок на зразок колишніх значно грубший та упрощений; анілінові й алізаринові краски, яскраво контрастові, не дають гармонійних переливів; пропадає також характеристичне тло давніх килимів, що грало різними відтінками одної краски (жовтої, брунатно-чорної, синьої, сірої, зеленої).

Килими на Україні мають глибоку традицію. Із писаних джерел довідуємося, що

в X. ст. килимів уживали в князівському побуті, між іншим при княжих похоронних обрядах. Про вжитковість килимів читаємо в описах майна козацької старшини, де говориться, що килимами застелявали столи, лави, коляски та прибирали стіни.

Занесений зі Сходу килим прийнявся на Україні й найшов сприятливі умовини для свого виробництва: великі отари овець, що випасалися на степах постачали вовни, а буйна степова рослинність сприяла розвитку фарбарства.

Дідичі у своїх маєтках особливо використовували килимарство й заклади ткальні, в яких кріпаки-килимари й килимарки на свій спосіб передавали взори, бачені на різних привозних коврах.

Килимарство розвинулося й існує по сьогоднішній день як один із родів народного домашнього промислу, що продукує предмети хатнього побуту. Статистичні дані з кінця XIX. й початку XX. ст. про ткацтво на Україні стверджують, що по селах було багато ки-

Килим пол. XIX. ст. зі Східного Поділля. На жовтому тлі стилізовані квіти в білих, червоних і синіх тонах. Край на червоному тлі. Розмір 229×152. — Зі збірки музею Н. Т. ім. Шевченка у Львові.

*) Про килими в Національному Музею були 2 статті директора музею д-ра Ілляріона Свенціцького в «Новій Хаті» 1928 р. в чч. 4 і 5.

лимарок і килимарів, які виробляли килими для себе, на замовлення односельчан та на продаж. Збували свої килими цілими сотнями на дорічних ярмарках або продавали їх на місці дрібним покупцям, які вивозили ці килими до Москви, Петербурга, Риги.

Хоч килимарство було так поширене й килими ткалися на збут — не було ніяких фахових організацій килимарів ані вишколу; дочки й сини вчилися ткати килими від батьків і даліше передавали своє знання найближчим. Через те протягом довгих літ міг задержатися певний тип килима, характерний для околиці.

В народньому побуті килими мають різноманітне застосування. Килими є частиною приданого, вкривають ними скрині, столи, лавки, застеляють постіль, вози й завішують їх на стіні, килимами прибирають теж церкву (вистеляють долівку біля престолу).

Залежно від призначення килими є різні. Ліжники, це килими з грубої, вовняної пряжі гладкі, чорні або прикрашені колірними смугами. Лавки вкривають килимами довгими й вузькими, тканими з крашеної вовни, переважно в геометричний візер. Килими з тонкої вовни різної величини, орнаменту й розкраски, ткані на звичайному варстаті, вкривають скрині, столи. Настільний килим тчуть на кроснах з тонкої фарбованої вовни; він звичайно витканий у складний, різнобарвний орнамент.

Окрім того були ще коці, стрижені килими для стільної прикраси, дуже дорогі виробом, що їх уживали багаті як предмет розкоші.

Килими тчуть на звичайних ткацьких варстатах і на кроснах. На варстатах тчуть ліжники й прості килими з геометричним орнаментом. До виробу килимів декоративних, настільних, з багато розкинутим квітковим узором вживають кросна. Є це чотирикутна рама з прямовісними «столками» й поперечними «бервинами». Через верхні й нижчі бервини переходить кругом кросен основа і творить два рівнобіжні ряди ниток — передній і задній. Щоби нитки основи не сходилися, ставлять поміж оба ряди «глиці» — деревляні палички. Основа буває конопляна, а в кращих і тонших килимах вовняна. Вовняна нитка піткання обводить основу з одної й другої сторони так, що піткання є зовсім однакове з двох сторін. Пряжу збивають «гребінкою» — деревляним зубчастим молотком; від збивання пряжі гребінкою залежить густина килима.

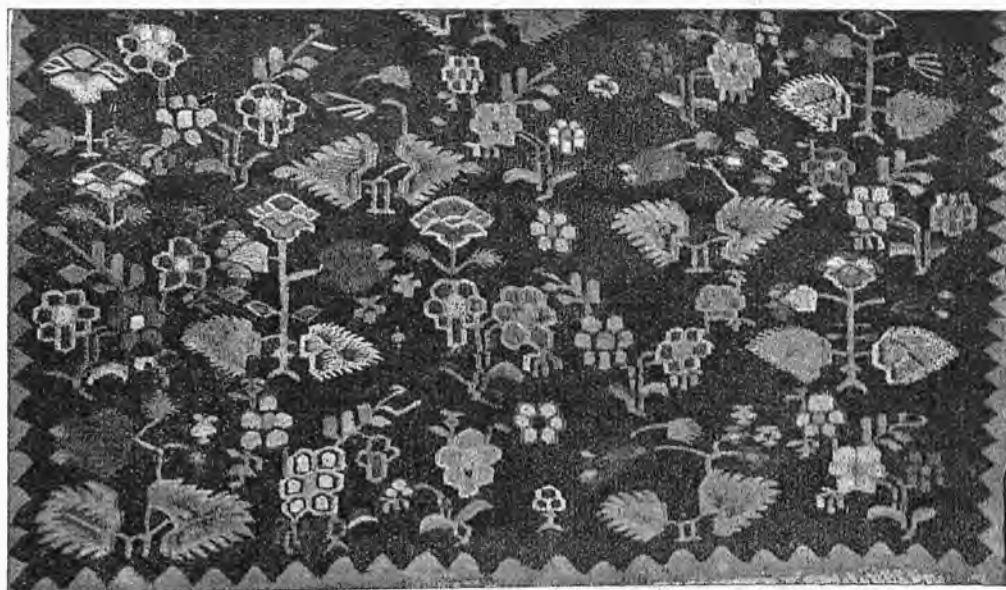
Килим поч. XIX ст. з Полтавщини. На чорному тлі широкі, стилізовані квіти; краї жовті. Розмір 207×143. Зі збірки музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.

Під основу підкладають рисунок орнаменту в природну величину й за ним виводять візер. Але буває, що килимарка робить килим без рисунку^{*)} та досягає кольористичного й орнаментального оформлення своїм чуттям.

Килими роблені в стрижку — вузликами є односторонні. На нитки основи навізують вузликами різноколірову вовну, відповідно до рисунку та гребінкою вирівнюють густоту тканини. Виткану частину взора з вистаючими кінцями вовни стрижуть ножицями або й ножем. Такий спосіб виробу килима є вживаний на Поділлі й Полтавщині. Ткання килимів на варстатах поширене головню в Галичині, Бесарабії й західньому Поділлі. Піткання варстатових килимів йде рівнобіжними рядами, тому ці килими є одноманітні в порівнянні з килимами робленими на кроснах, де піткання укладається нерівномірно.

Розглядаючи килими по орнаментах вирізняємо декілька характеристичних груп. Килими з рослинним орнаментом, дуже різноманітним і багато розвиненим виступають на Полтавщині, Київщині, Харківщині, Чернігівщині. Поділля поруч рослинних мотивів, часто геометризованих, має чисто геометричні. На подільських

^{*)} Рижено: Килимарство й килими Полтавщини. Полтава, 1928 р.

Килим XVIII ст. з Київщини. На чорному тлі дрібні квітки в жовто-рудаво-синіх тонах. Розмір 248×152. — Зі збірки музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.

килимах можна прослідити перехідні форми від геометричного до рослинного орнаменту. Західне Поділля, Галичина, Буковина й Бесарабія мають геометричний орнамент. Часто в подільських килимах і в сполучі з чисто-рослинними мотивами Подніпрів'я, виступають мотиви птахів.

В орнаменті зазначаються регіональні різниці. Полтавські килими дають широкі, розмашисті рисунки квітів, виведені лагідними, заокругленими лініями. Килими київські мають квіти дрібні й гостро зарисовані. Дрібні квіти, часто розміщені в квадратах, дає Харківщина. Поділля має рослинні геометризовані форми. Подільський геометричний орнамент є фігуральний та залюбки вживає розети; гуцульські килими мають лінійний орнамент.

Поміж рослинними килимами Подніпрів'я окрему групу творять т. зв. панські килими, витворені в кріпацьких майстернях на зразок коврів західньої продукції. Характеристичне для тих килимів є обрамлення бордюрою, введення мотиву китиць, перевязаних стяжками, кошів з квітами й інших.

Орнамент килимів укладає мотиви рядами в напрямі поперечної й поздовжньої осей площини. Рідко стрічаємо будову доосередню. Виступає це однаково в килимах з геометричним і рослинним орнаментом. Характеристичною прикметою для килимів із рослинними зображеннями є те, що мотив — квітки, китички, ва-

зона, винограду — трактують лише як елемент цілої композиції. На перший план виступає ритмічний уклад мотивів — лінійний, чи доосередній — а не їхній зміст. Відхилом від цього є килими з рисунком дерева, що його укладають на всю поверхню.

Розкрашення килимів творить окрему й особливу для них прикмету. Багатство кольорів, головне ж відтінків поодиноких барв виступає на килимах вел. України, рівнобіжно з багатством рослинного орнаменту. Дуже важну роль в розкрашенні килима грає тло. Від нього залежить і розклад рисунку й добір красок. На тло добирають різних красок: білої, жовтої, брунатної, зеленої, синьої, сірої, червоної, чорної — й відповідно достроюють відтінки рисунку. Коли тло виступає за ярко, або загалом не вдовольняє килимара — він змінює його тон. Нераз попадаються килими, в яких невелика частина взору виткана на блідім тлі якоїсь краски а решта на сильнішій і навпаки. Розкрашення мотивів є засобом до введення різноманітності: на килимі повторюються ті самі мотиви не точно копійовані та звичайно інакше розкрашені, без усталеного порядку послідовності тонів. Таке розкрашення надає килимам особливої принадли й життя.

Розкрашення має теж велике значіння для геометричних килимів; добираючи різних красок до лінійних і фігуральних первістків орнамент вражає мозаїкою тонів.

З МІШУЛОТ

II.

Невидимий керманіч держить стерно людської думки у своїх руках. Надає їм довільний напрям — не все згідний з нашою волею. — Зійде думка на соняшний ясний простір, і не стямишся, як стане вона блукати берегами джерела смутку, заводів чи упокорення, які стрічали нас на дорозі життя. — Почування ті відомі в нас кожній людині, яку виховувала чужа школа. Вони дрімають на дні душі та темрявою вслонюють образи спогадів шкільних часів, діточих та молодечих літ.

Бачу себе в клясі школи в місті Т. Чую періт, жарти — витаю сердечні дівчата-товаришки, ведеться щира розмова — в душі ясно-тихо. Та недовго радіє душа гарними спогадами. Сумерк вкриває ясні картини.

З невисказаною радістю переступила я вперше поріг вимріяної святині знання. Але жорстоко і безпощадно ранили в ній діточу душу. При кожній нагоді находила вчителька притоку до пониження та зогидження українській дитині її народності. Їхав селянин — бив коні, говорила „to pewnie Rusin“. На майдані проти вікон кляси відбувалися муштри рекрутів. Ми бачили немилосердне знущання над нещасними новобранцями. Їх били старшини по лиці, тростиною по голові та ногах, багнетом штуркали попід бороди, щоби слуги найяснішого пана навчилися держати гордо голову в гору. Чули дикі верески, грубі проклони старшин, бачили сльози та покривавлені лиця тих, що мали віддати майно та життя за цесаря і державу. Учителька в задумі гляділа крізь вікно, ми тихенько сиділи, прислухуючись методам вщиплювання в серця горожан любови та пошани до влади. Прохожі, особливо жінки, ставали біля майдану, рясні сльози котилися по лиці, виривалися з душі тихі ридання. Хто бачив ті пекольні муштри — тому зрозумілі були сцени плачів і розпуки біля будинку, де відбувався асентерунок новобранців.

Прочунавши з задуми, вчителька переконувала нас, що всі катовані жовніри то безсумнівно українці, бо в них тупий та дикий вираз лиця. І старшини, що знущалися над новобранцями, рівнож українці. Поляк

обдарований ніжністю і вищою культурою не знущався би над безборонним.

Не минув день у школі, щоби не вщиплювано в душі дітвори „вищої культури“ згаданою метою. З другої сторони, коли вчителька вкорінювала в наші серця якусь життєву правду, як вшановання чужої тайни, правдомовності, приличну поведінку і т. п. вона поривала самою вимовою. Я намагалась тоді любити ту, як здавалося мені, наймудрішу людину в світі. — Вонаж вчила ще мою маму. Але понижуванням нашої народності вона нищила в завязках любови, яка прозябала в діточих душах до неї.

Наруга, нетерпимість до всего що українське, вишукування диких інстинктів виключно в українців оне-смілювали слабші одиниці. Сильніші завзято і гордо зазначували свою народність. Дарма, що вчителька птанувала це як дику впертість та ненависть до чужого.

Пів століття глядала я відповіді на питання вчительки: *Kto wszczepił jad nienawiści w wasze niewinne serduszka?*

Одинока відповідь могла бути доцільна, а саме: не ми вас, а ви нас ненавидите. Та відношення учениці до вчительки в тих часах змушувало здавити відповідь на дні душі.

Проклоном тяжив цей закид над нашими головами. На шпальтах ворожої нам преси, в салях судових розправ, з трибуни законодатних установ, все і всюди сугерували нам ненависть. Ніж не розберу вірування, що любов і пошана до свого рівняється ненависті до чужого. — Та годі! У відношенні сильніших до слабших правила логіки не зобов'язують.

Виходить на таке: Ти любиш свого батька, тим самим ненавидиш мого.

Але відчуваю втому згадуючи прикрі картини переживань на шкільній лавці. Думка домагається спочинку. Який гарний спочинок жде тебе коли заглянеш до світлиці в куті, біля шафи. Відвідаєш там великі ляльки, що вміли плакати й замикають очі та їх діти малесенькі порцелянові ляльочки. Згадаєш і щасливу

(Докінчення на ст. 8)

У СТЕФИ ТУРКЕВИЧ-ЛІСОВСЬКОЇ

Будинок парохіяльний при церкві св. П'ятниці робить понуре вражіння. Але в помешканні привітно. Чекаю тут на Стефу, яка ще не вернулася додому. Усміхається до мене її портрет з дуже молоденьких літ. Малював його Курилас. Бачу й інші портрети на стінах. Ось Стефина сестра Ліда, портрет Мороза. А там друга сестра Марійка, тепер уже покійна, малюнок її власного чоловіка. Бракує тільки четвертої сестри — Ірини, але може її портрет десь в інших кімнатах?

Чую швидкі кроки й діточий сміх. Це вернулися Стефа й Зоя, її дівчинка. Зоя вбігає перша й розказує зараз же про найважливішу подію, а саме діточий балет „Мікі-Мавс“, де вона виступала. „Мамуся написала музику! Мамуся!“ Взагалі її мамуся це нехтобуть...

Зоя голодна й мама мусить дати їсти. Обовязково мама. Так вона привикла ще з Праги, де для всього була єдино і виключно мама.

Але остаточно ми самі. Говоримо про різне. Згадуємо добрі минулі часи. Вкінці спинюємось на музиці. „Вже здавен-давня любила я музику. Причиною тут була моя мама, яка прекрасно грала на фортеп'яні. Малою дитиною я пристрасно любила слухати її гри. Вона вчилася у проф. Курца (він тепер у Празі), потім у проф. Міколі. Вона Кормош із дому. Софія Кормош — старшій генерації це ім'я ще дещо говорить — вона пам'ятає її як п'яністку.

Ну, а потім повсталася в нас домашня сальонова орхестра. Грала ми в такому складі: тато на басі (хоча властиво тато п'яніст, вчився у проф. Марка), мама на фортеп'яні, Льоньо на чельо, я на фісгармонії, Марійка і Зенко (учні проф. Перфецького) на скрипках. Тато оснував також наш домашній хор — ставив наші перші музичні кроки. Не жалів ніколи гроша на наше музичне формування. Але вертаймо до концертів. Це були однією домашні концерти в українському Львові і притягали чимало любителів музики в наш дім. Всі почувалися, як одна музична родина. Скільки в нас було цікавих людей! Хоч би згадати Романа Придаткевича, але не він лиш один! Коли подумати, що тепер нема вже цього, здається що йдемо взад, а не вперед в нашій музичній культурі. Може зробить щось у цьому напрямку Супром, влаштовуючи популярні концерти в малій салі Лисенка і скріпить тим наше завміраюче музичне життя.

Тепер ще одно. Можливо, що в нас, Туркевичів, попри фахову освіту, є певного роду дилетантизм. Моляв ми талановиті, музика дається сама собою, нам не треба над собою працювати. А музика властиво вимагає найбільше мозольної праці. Це я переконалася по собі. Мені особисто вдалося перервати постійною працею над собою і своїм музичним формуванням зачарований круг дилетантизму — нині можу сміло твердити, що вийшла поза нього. Але признаюся, що це чимало труду коштувало.

Взагалі всі ми, з молодшої генерації Туркевичів, перейшли вже фаховий музичний вишкіл. Моя сестра Ірина має добрий голос. Вчилася в Заремби, виступала навіть у львівській опері. Тепер живе в Празі й тішиться сином. Ліда, наша наймолодша, скінчила драматичну школу у Львові та фільмову у Варшаві. Займається тепер диригентурою, провадить три жіночі хори Союзу Українок, з жовківського, клепарівського і знесінського передмістя. А Льоньо, найменше витривалий, а може найздібніший з нас — диригував хорами львівської опери, не маючи до того фахових даних, а тільки свої здібності. Тепер збирається їхати зі мною до Праги. Хоче там працювати. А вже моя Зоя — це моя гордість. Вчиться на фортеп'яні в мене. Малювати не вчиться ще, але проявляє й до того неабияку охоту.

Побачимо, хто кого в ній перемаже, чи музика малярство, чи малярство музику.“

Стефу закликали до телефону. Я передумую. Мимоволі згадую Відень. Там ми з нею пізнались і заприятелювали. Раз — пригадую як нині — з'явилася на концерті, сперта на двох палицях, була по важкій хоробі. Ледве могла ходити, а на концерт прийшла. Це таке характеристичне для неї! Нераз стрічалися ми з нею в Любки Колессівної. Там були щотижневі музичні вечори, які мали дати відпруження нервам. Там не смі-

Др. Стефанія Туркевич-Лісовська.

лося говорити про музику, або насильно припрошувати когось до якихсь музичних продукцій. Але якось все випадало так, що грали з власної волі й охоти і це було природне й безпосереднє.

У Відні скінчила Стефа музикольогію, здала всі іспити, бракував тільки докторат. Поїхала додому і склалося інакше, як пляновано. Тут пізнала свого чоловіка і до Відня вже не вернулася. Чоловік її, Роберт Лісовський, маляр і співак (вчився співу в Києві, пізніше в Празі) піддержував її дуже в музичній праці. Із ним вона виїхала до Берліна.

Ось уже Стефа знову переді мною. „У Берліні ми не забавили довго. Переїхали до Праги, там мій муж дістав посаду у малярській школі. Я рішила продовжувати свою музичну працю. Мене прийнято на найвищий рік пражської консерваторії. Вчилася у проф. Шіна. Тут і абсолютувала клявірним квартетом, базованим на українській тематиці.

Але це коштувало мене чимало зусилля. Не уявля-

ете собі, як це важко догодити всьому, бути матір'ю, жінкою, господинею, учнем консерваторії, композитором. Треба було нераз закусити зуби! Все доводилось самій зробити: хвору дитину припильнувати, з нею на клініку ходити, хатюю зайнятися! Сама собі дивуюся, як я все це витримала.

Але якого я дізнала задоволення, коли почула на цьому концерті свій твір! Я властиво не знала який він буде. В відповідному виконанні став мій квартет для мене новий і дорогий, неначе почула його вперше. Я не вірила, що це я його написала. Але всі мене витали, давали квіти, славний композитор Вітеслав Новак приступив до мене й запропонував вчитися в нього. Я чомусь боялася його „містровської“ школи. Лякали мене, що наука довго триває. Але я пішла. І не пожаліла цього. Прегарні відносини втворюлися між нами. Взагалі відношення Новака до своїх учнів загально відоме. Під його вмілим проводом написала я симфонію, скрипкову сонату, сюїту на фортеп'яні.

Одного разу загравав мені Новак новий свій твір. Виконував його чудово. Твір був такий глибокий і я почувала себе такою манюсінкою супроти нього! Вигукнула імпульсивно: „Годі мені вчитись, я нічого не вмію! Вже більше не буду компонувати!“ Але Новак заперечив:

„Не говоріть так, дуже вас прошу! Вам треба вчитись, це правда. Алеж Ви талановиті! Яж не на те вам грав, щоби ви знеохотились до себе самої!“.

Стефа згадує. „Знаєте, який був мій перший твір? Служба Божа. В 1919 р., по відступі нашого війська в нас панував настрій відчаю й душевних терпінь. Ми всі молилися горячково. Я відчула потребу вилити це горе в пісні й скомпонувала тоді першу духовну пісню. З цього повстала Служба Божа, яку я зрештою прекрасно знала, бо нераз її співала. Хібінський, професор музикології у Львові, якому я показала тоді свій твір признав мені багато музичної інтуїції і радив вчитись. Цю музичну інтуїцію завважував і Вітеслав Новак у мене і ставив мені її в плюс.“

Тепер одинокою моєю мрією вернутися до Праги. Правда, я зробила докторат музикології при українському університеті в Празі, у знаменитого знавця української пісні, проф. Неєдлого. Але хотілось би докінчити „містровську“ школу...

Маю труднощі з виїздом. Але може все таки незабаром побачу улюблену „золоту“ Прагу, піду на концерти, живу справжнім, інтензивним музичним життям.

МОЛОШНИЙ ВЕЧІР

Кажуть, що в жіночому гурті не можна посидіти довше як пів години, щоби не забалакати про „приписи або слуги“.

І ми в жіночому клубі при „Новій Хаті“ не робимо інакше. Тільки що балакаємо про приписи, не чекаючи й тої пів години. Відразу на самому початку.

В середу, 3. ц. м. відбувся в нас „молошній“ вечір. Властиво його можна назвати вечором пісних страв. Бо хоча головну вагу покладено на фаховий виклад про відживність молока й сира, проте найбільше зацікавили жіночу публіку страви з сметани, сира й яєць, розложені на столі. Та їх прирядження.

Цікаво було послухати викладу інж. Хроновята, відпоручника „Маслосоюзу“, про молоко, як важний відживний середник. Ми почули, що молоко й його знамениті відживні вартості „відкрили“ доволі пізно. Особливо по війні почали на заході пропагувати молоко й його перетвори. Із хемічного розбору показалося, що відживна вартість одного літра рівняється 5 яйцям, відживна вартість 1 кг. сира рівняється 1 кг. волового мяса. При цьому молоко значно дешевше від згаданих засобів поживи. Містить в собі найважливіші вітаміни, А, Д і Е, потрібні для доброго розвитку дітей.

Однак молоко має тільки тоді цей благодатний вплив, коли воно подане гігієнічно. Річ відома, що в молоці гніздяться бактерії. При нечистоті доєнні, переховуванні й перемішуванні — шкідливі бактерії множаться. І так через молоко можуть ввійти до організму бактерії сухіт, тифу або й шкарлатини. Недуга корів, особливо сухоти сильно відбиваються на дітях, що те молоко споживають.

При гігієнічному обходженні з молоком ця небезпека відпадає. Розвиток бактерій припинює чистота молока і низька температура. Нищимо бактерії через пастеризацію, себто підгрівання молока до 70° Ц. через пів години і варенням через 10 хвилин. Поважні молочарські підприємства провіряють ще якість молока хемічно. Цікава перевірка хемічного заневищення в „Маслосоюзі“ при помочи окремого цідила й вати. Прелегент показав нам ряд таких ват з поодиноких склепів „Маслосоюзу“. Кожна з них заосмотрена в дату і скількість молока, що перейшла через неї. Осад лишається на ваті у формі брудно-жовтого кружальця, яке не кожного дня є однакове. Аж страшно стає, коли подумати скільки то бруду може нагромадитися в та-

кій білій, невинній рідині. Ще й коли купуємо молоко без провірки дебуть і втягаємо весь той бруд у себе!

Прелегент зупинився ще на здорових якостях молодших перетворів, як маслі, сирах і бриндзі.

З черги з'ясовано, що ціллю цього вечора було познакомити членів клубу не лише зі знаменитими виробами „Маслосоюзу“, але й їхніми перетворами. В тій цілі зладили пані, члени клубу, кілька страв та закусок із молока, сметани чи яєць, які оце можна скоштувати. З черги, пані, авторки страв, диктували на загальне бажання приписи. І пішли в рух олівці й папері!

І диво! Саме частина приписів була найбільше оживлена. Видно, що жінки, хоч давні господині, все охочі довчитися щось нового. І справді! Домашнє господарство, зокрема кухня, дає так багато відмін, що все можна в них експериментувати. Тому й рішили ми частіше влаштовувати господарські покази.

А тепер подаємо подиктовані приписи. Всі ми коштували страви й можемо їх поручити. **Л. Б.**

Тісточка з солодкого сира. Подала п. Ольга Ліщинська.

Зладити крухе тісто з 20 дека муки і 20 дека масла, терти в руках. Потім додати 20 дека свіжого сира замісити на тісто і поставити на хвилину. Тачати як французьке 2—3 разів у відступі 15 хвилин. Вкінці розтачати на 1/2 см, викроювати квадратики і начинювати конфітурами. Пекти в гарячій рурі скоро.

Сирник. Подала п. Тамара Юр'їв.

Взяти 1 1/2 кг сира, перетерти через сито. Добре втерти 1/2 ф. масла, по трохи додавати сира. Вкінці додати 12 жовтків і два цілі яйця. Цукру до смаку. 4 білка вбити на сніг, додати ванілію і помаранчеву шкірку, родзинки. Додати 1 ложку муки, пів пороху Еткера, вимішати добре, висмарувати бляху, висипати її булкою і пекти 1/2 год.

Пікантні рогалики. Подала п. Володимира Вічковська.

12 дека масла, 12 дека муки, 10 дека сира ементалера, 1 жовтко. Вимішати і виробити рогалики. Спекти.

Крем зі сметани. Подала п. Михайлина Говикович.

Вбивати 1/2 літри сметани наполовину з кремовою сметанкою. Цукру до смаку. Для запаху додати ванілії. Поділити сметану на три частини, одну закрасити малиновим соком, другу чеклядою, третя лишається біла.

Підігріти трошки молока, розпустити в ньому 4 листки желатини, перецідити по трохи до сметани і легко вбивати. Найкраще розпускати желатину для кожної частини зокрема, щоби чекаючи, вона не стялася.

Можна домішати сухих конфітур, покращити у кусники напр. вишень. Зверху посипати січеними оріхами.

Поставити на лід.

Пікантний торт

На чайному показі «Нової Хати» побачили ми вперше канапку в формі торта. Два кружки чорного хліба, другі два білого, переложені білою, рожевою і знову білою начинкою. Зверху це все прибрано кружками з майонезу.

Все це робило незвичайне враження. Звідусіль сипалися питання: як це робиться? А чи це легко краяти? А з чого та рожева маса? А з чого біла? Пані хотіли зараз забезпечитися в приписи, яких трудно було занотувати. Тому подаємо тепер докладний спосіб приладження. На великодному столі такий торт виглядатиме особливо ефективно. А головне, що внесе щось нового в традиційні великодні страви.

Окрім цього ці «модерні» канапки дуже зручні при їдженні. Вони не розсипаються, не брудять пальців. Їх можна легко запакувати, перенести й тому годиться добре на прогульки, забави, бюрові снідання.

З а с а д н и ч і п р а в и л а:

1. Хліб повинен бути спечений 24 год. тому.

2. Викроїти два рівні кружки зі споду. Якщо мають бути великі, треба взяти до того два хліби. Ніж тонкий і дуже гострий.

3. Посмакувати хліб тонко маслом на цілій поверхні.

Можна вживати також різних родів хліба, як разовий звичайний і солодкий, житній і пшеничний ітд. Наприклад спід і верх із темного хліба, а в середині ще одна верства з ясного.

5. Якщо не хочемо ладити канапки цієї в формі торта, може вона бути подовгувата, або чотирикутна, залежно від того, на якому полумиску подаємо її.

6. Начинку накладати дуже уважно, щоби вона не виставала на

краях або щоби хліб не був без неї. Боки вигладити ножом.

7. Робимо це на кілька годин перед поданням, щоби начинка добре перейшла в хліб.

8. Пікантний торт можна брати й їсти пальцями, тому, що зовнішні стінки хліба досконало ізолюють усе що масне й рідке. Але можна також подавати на десертних тарілках і їсти вилками й ножом.

Ріжні начинки: Ось кілька догідних начинок, які можна відповідно комбінувати, залежно від їхнього смаку й барви.

1. Печене волоче, теляче або вепрове м'ясо, добре змелене і перемішане зі сметаною або майонезом. Смакувати грубо на пів см.

2. Паштет із дробу, або печінки, перекладаний дрібно покраяними корнішонами, або маринованими грибочками.

3. Яйця зварені на твердо (але не переварені), перетерті через сито, розтерті майонезом або дрібно січеними оселедцями.

4. Сир зі сметаною і зрізунцем.

5. Бриндзя перетерта з маслом і сардинками, або шпротиами.

6. Полядниця, або шинка змелена, змішана зі сметаною і посмакована на пів см.

7. Біла дрібна фасолька, зварена, перетерта через сито і змішана з січеним оселедцем.

Комбінуємо наприклад білий спід із бриндзі, середню верству з шинки і знову верх із бриндзі. Може бути спід із фасольки, середня начинка з яєць, верх із бриндзі.

Цілість є дешева, смашна і практична.

Орися.

Закалець

(Історія, як пекти без закальця).

Просто зі шкільної лавки попала я в газдині. Молода, недосвідчена, така сама й моя служницка.

Треба розчиняти хліб. Сипати до діжі муку, чи скорше давати воду. Скільки води, скільки муки? Яка густа має бути розчина? Все те книга з семи печатками.

Якось розколотили, поклали тісто в тепле місце. Порадилися обі, що варто запалити в печі.

Розчина не рухалася. Зполудня незаметно підросла. Дівчина вмила руки, перехрестилася. Вспала до діжі муки, місити. Допитливо позирає на мене. А я вдаю, що не бачу.

Місила довго. Пястук занурювався в тісто до самісенького дна діжі, в такт вишпльовувався на верх. Обертала, відціпувала, приплескувала — тісто всеж таки не відстає від руки. Що робити? Треба далі місити, мусить відстати.

Але воно не відставало. Вже й західне сонце стало зазирати до вікна. Треба кінчати. Що буде, то буде!

Тісто гнало вгору. Саджаймо! Зладили миску з водою (руки мачати), помело, лопату, муку на підсип. Але що з печею? Ані приступити! Жарить неначе в гуті. Недаром докладали палива від самого рана. Вигортаємо огонь, та годі. Сліпить очі, шкварить руки. Іскри скачуть, коцюба горить, помело зітліло дочиста. І вода не помагає. Гора грані біля челюсти.

«Саджаймо! Я буду підсипати лопату, а ти виробляй хліб». Дарма, що Наця випрошується: «Я ще ніколи не саджала!». «Колись мусиш зачати, кажу, прибий». Вмачала руки в воду, всадила до діжі. Годі набрати. Тісто висмикується крізь пальці. Накладає потрохи на лопату, вигладжує.

З тяжкою бідом ми впоралися. Нагорнули край челюсти грані, приклали затулу. Шпари позатулювали мокрими ганчірками. За пів години заглядаю до печі. Надто темний хліб, але підріс. Славити Бога, вдався. Вдруге заткала піч. чекаю. Пора виймати. Що за лихо? Хліб важкий неначе камінь. Не випікся.

Нехай ще сидить. Сидів до пізнього вечора, на вазі не трапив. Не було ради. Вийняли хліб, ще й водою полиску додали. Вранці надкроїли.

При долішній шкірці закалець на три пальці. Над ним порожнеча, а горюю високо видута спалена шкірка.

—х—

Укладаючи пляни що зладити на свята, молоду газдиню переслідую зява закальця. Згадає бабку, паску чи сирник — усюди бачить лискуче-клийку смугу на споді печива. Стільки заходу й видатку, а все даром. А чоловік? Буває, що в першому році спільного газдіства здобувається на геройство, впевнюючи, що йому дуже смакує печиво з закальцем. А як буде цих свят? А гості? До самого Різдва Христового малиб про що балакати!

Спіачуваю з вами, молоді газдині. Колись сама переживала таке лихо.

Подам нашим читачкам кілька вказівок як позбутися цієї лязви, що зветься закалець. Говорю до тих газдинь, що їм рура заступає пекарську піч.

Головна причина невдачі — це невміле й нерівномірне підсичування вогню. В холодній рурі тісто розкисає, рідне, виливається поза береги форми. Ще гірше є докламати під кухнею, коли маємо давати тісто до рури. Тоді спалахне сильний вогонь, тісто пригоріє, куриться. Переполохана газдиня витягає печиво з рури, підкладає рушт. Тісто ще рідке, в середині зрушене, западається. От і причина до закальця.

Друга причина лиха — це цікавість молодої газдині. Всадило до рури печиво; воно ще не встигло загіртіся а тут вже заглядає до нього. Часте заглядання вистуджує руру, не дає печиву підрости. Краще за той час доглянути, щоби рівномірно горіло.

Заглянути можна аж пізніше. Коли печиво зверху надто темніє, викрити папером, розгорнути легко вогонь, або зсунути на хвилю засуву над паленищем.

Треба пам'ятати, що рура неоднаково гріє на кожному місці. Коли тісто печеться пів години, вийняти і перевернути обережно місце.

Булки мають пектися цілу годину. Коли ще не відстають від країв форми, нехай печуться ще з чверть години. Так само м'яка шкірка є знак, що печиво ще за скоро виймати.

Отже перш усього стараймося збагнути примхи нашої рури, потім держімося приписів. Побачите як гарно виходитимуть усі печива.

Досвідчена

Дещо про розвій городових рослин

Городництво творить одну з найбільш поплатних галузей господарства. Пильний городник є в змозі 10 до 20-кратно більшу користь витягнути з землі, як господар при управі ріллі, якщо до цього користується парником, уведе плодозмін, підбере відповідний рід даної ярини та вміло погноїть та плекає її.

Рослина це живуча істота, якої розвій залежний від певних життєвих умовин, як тепла, світла, воздуха й поживи. Якщо витягнемо рослину з землі, розріжнимо в ній одну частку зелену з листками і білом — надземну і другу підземну — корінь.

Рослина побирає поживу з землі й воздуха. Щоби корінці могли побирати поживу, мусять розпустити густу сіть дрібних корінчиків, якими висисають мінеральні частини землі, а вже розпущені в воді, втягають.

Найкращі прислуги дасть у городі стаєнний навіз, який своїм складом сприяє розвою рослин. Окрім цього, через безнастанний розклад нагріває землю. Земля стає легкою, пухкою і може держати воду, яка є головним чинником відповідної відживи рослин. Він сприяє розвитку земних бактерій — він оживляє землю.

Штучні навози дають поживу, але не нагрівають землі і тому не можна віддати їм першого місця.

Якість стаєнного навозу не все однакова, залежна від заходів коло нього. Цілоком свіжий не надається під управу ярин.

Одностороннє гноєння або перегноєння приносить шкоди культурі рослин.

Так як чоловік може переїстися, так і рослина може потерпіти від надмірного погною. Це помилка, коли думаємо, що більшою кількістю можна відразу

поправити бідну, неврожайну землю. Не лише багатство поживи сприяє розвою рослин, але й механічні прикмети землі; як тепло, воздух, світло і т. д.

Рослина приспособлює свої корінці до шукання поживи. Якщо вони мають її подостатком, корінця нидіють, хоріють і гниють. Листя хоча буде м'ясисте, краса їх буде жовта — нездорова. Лише розумний і правильний погній може випродувати гарну ярину.

Не всі роди ярин вимагають однакового погною. Одні листяні, як капусти, салати, огірки, помідори, потребують багато азоту, тому вдаються на свіжій погною, інші, окопові: як морква, петрушка, редьковця, цибуля, менше його потребують, а такі ярини як: горох, фасоль, так звані мотилькові, самі так приспособлені, що присвоюють собі азот із воздуха, тому свіжого навозу не потребують.

Щоби упорядкувати і відповідно провадити яринний город, треба поділити його на 3 частки і ввести плодозмін, щороку погноювати одну частку і там упорядкувати ярини першої потреби, (щодо азоту), в другій році на це місце дати окопові, а в третій році мотилькові. Найкращі прислуги в яринній городі робить підсипування рослин компостовою землею.

Компост збагачує землю і поліпшує життєві умовини рослин. Тільки одна цибуля не зносить компосту, бо зле переходується — скоро гниє.

До цього компост не коштує нічого, а всякі нежитки з кухні, з господарства та з города, які лише можуть перегнати, знаходять тут примінення. До цього зуживає корисно всячину, яка тільки занечишує повітря.

На весну і літо модні накидки,
мужеські убрання, плащі і костюми
дамські поручає

Мечислав ЗАЛЕСКИЙ

Львів, площа Марійська 10. — Тел. 200-53.

(Докінчення зі ст. 4.).

власничку тих скарбів. Вона мала себе за найщасливішу та наймудрішу людину, опираючи своє переконання на певних даних: вміла читати писане та друковане, шила прегарні сукні та капелюхи, прибрані курячим пір'ячком для ляльок, уряджувала салони з обстановкою та килимами, виконаними власними руками. Одним словом вона все вміла, все знала. Тією всесторонньо обркованою людиною була я сама у віці 6—7 літ.

Взагалі твори власної фантазії, що при їх виконанні приходилося поборювати часто непередбачені труднощі, давали велике вдоволення. Вони скріплювали добру віру в власну силу. Часто ставила я собі питання чи можливо, щоби я могла бути з часом ще мудріша? Відповідь приходила скоро й рішуча: мудрішою вже ні-

коли не буду! — Та зайшла подія з босими воробчиками, яка стягнула мене з вершин. — Може колись поверну до неї.

Лялькам належить на цьому місці ще декілька слів. Забаві ляльками приписую велике значіння. Ведена умілим проводом, розбуджує ініціативу, вишколює зручність та щіплює довіря у власні сили. Різно-родні ділянки забави ляльками займають дитині час, бережуть її перед нудьгою. Вона самочинно вишукує щораз нові заняття, укладає нові пляни шиття одяжі-прикрас ляльчиної світлиці. Працює тут фантазія. Дитина вчиться любити працю, радіти працею. — Тим робом кільчаться в диточій душі найцінніші прикмети сильної німецької нації.

Марія Білецька.

Інститут Б. ТІЛЬ Львів
краси пл. Домбровського 8.
телефон 54—86.

виконує всі косметичні заходи та тривалу ондуляцію

і тривале фарбування волосся по найнижчих цінах.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові пасти й джети

Українська жінка купує лише

Дріжджівий порошок, ванілевий цукор, мелений цимамон, насіння ярин і квітів

П Л А С Т

Городецька 95, Сикстуська 29

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста

„СІЛЬВА“

Львів, БАНДУРСЬКОГО ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“

БУДИНІ в різних смаках

АРОЗА

Львів, ДВЕРНІЦЬКОГО 30
тел. 205-64

Всі споживчі
й кольоніальні товари,
насіння ярин і квітів
в складах

НАРОДНОЇ

ТОРГОВЛІ

Синку до білля — шварц до чобіт —
пасту до взуття — пасту до підлоги
французьку масу

ЕЛЕГАНТ

О. Левицька і С-ка
Львів, Кордецького ч. 51

МИЛО до прання
до голення

III
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

III
НИТКИ

На весну треба обновити хату!
Але лише килимом з робітні

ХАМУЛИ

Львів, РУТОВСЬКОГО ч. 1.
Станиславів, Сапінжінська 17.

**Ф
О
Р
Т
У
Н
А**

ЧЕКОЛЯДУ
І ЦУКОРКИ

**Н
О
В
А**

Львів,
вул. Кордецького 23

Жіночі і мужеські

ФУТРА

„ХРОМ“

Склеп: Руська 20, тел. 71-83.
Фабрика: Городецька 95, тел. 43 29.

Найліпшу
французьку
і кремську
МУШТАРДУ

МІКА

Львів, вул. Городецька 121.
Тел. 95-50.

Народний стрій
і вишиваний одяг

в крамниці **У. Н. М.** Львів, вул.
кооперативи Косцюшка 1

Цикорію,
солодову
каву

„ЛУНА“

Підмішка

до кави

„ПРАЖІНЬ“

Львів, XV, Церковна ч. 2.
Тел. 42-97.

бо ті товари найліпші й найдешевші та свої

Власний виріб! Фабричні ціни!
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІР'ЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ

А.Петрушевський

ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20

ТЕЛ. 13-33.

ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

ЛИСТУВАННЯ

Др. Зоя Плітас, Жегунь. За відомості дякуємо.

Інж. Ростислав Каплінський, Вильно. Статтю використаємо. Будівельний кутик був би дуже потрібний у нас. Особливо тепер, коли починають будувати. Однак поради внутрішнього устаткування більше цікавлять наших читачок. Якщо працюєте в тім фаху, просимо надсилати матеріал.

Ірина Наріжна, Добжіховіце. Чекаємо щось гарного, бадьорого, весняного від Вас.

Святослав Гордінський, Париж. Дуже дякуємо за вістку. З видавництвом ми вже вийшли в зв'язок.

Олександра Сірополко, Прага. Світлина одержали. Стаття піде в черговому числі.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

ШУКАЄМО ПРАЦІ!

Починаємо рубрику безробітної жіночої молоді. Хочемо створити порозуміння поміж тими, що шукають праці й такими, що не можуть знайти відповідних робітниць. Гл. ст. „Із клубових гутірок“ в ч. 6 „Нової Хати“.

Я покінчила учит. семінарію „Рідної Школи“ в Самборі; іспит зрілості здала з відзначенням перед двома роками. Живу на селі в батьків, далеко від міста, не знаю до кого звернутися і в який спосіб шукати праці. Могла

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ

УЛ. ФРЕДРИ 9.

би взяти працю інструкторки, помічниці в торгівлі чи промислі. Знаю також добре домашнє господарство.

МАРІЯ Р.

Належу до безробітних, що вже довго безуспішно шукають праці. Бралася би за ріжну роботу, готова на все. Пішла би на доглядачку, чи до дітей, господарки чи як служниця, щоби лише мати дах над головою і не бути тягарем своїх добродіїв.

Маю скінчених два роки семінара і кооперативний курс. Працюю тепер (безплатно) в адвокатській канцелярії, щоби навчитися писати на машині. Але виглядів на працю не маю ніяких. А до цього я сирота й мушу сидіти на „ласкавому хлібі“ добрих людей.

Маю охоту до шиття й гарно вишиваю. Не знаю чи можна використати цей мій хист?

МИХАЙЛИНА Г.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Р. Д Ж А Л А КОВДРИ, МАТЕРАЦИ
і ПОСТІЛЬ

Львів, вул. Хорущина ч. 5

поручає по найнижчих цінах

ПЕРЕРАБЛЯЄ

ковдри по 4 зл.

матераци по 6 зл.

Блюзка в двох красках

Матеріал: Вовна «Перла», або «Прімуля» марки «Трикутник у Колі». Дроти ч. 2 і 3. Скількисть до 20 дека.

Стіби: Стяганка звичайна, себто одно очко на ліво, одно на право.

Взір ажурний: 1-ий ряд: 3 очка на право, 3 на ліво, разом 99 очок у ряді.

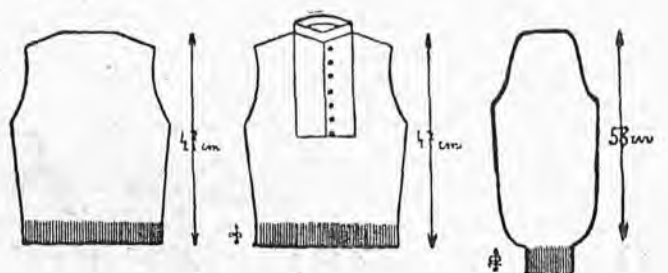
2-гий ряд: 3 очка на право зібрати разом, переробити, накинути нитку, 3 ліві очка переробити по черзі на право, накинути, 3 праві очка зібрати разом, переробити, накинути нитку, 3 ліві очка переробити по черзі на право, і т. д. аж до кінця ряду.

3-тій ряд: 3 ліві очка переробити на ліво, 3 слідуєчі очка на право, 3 очка ліві на ліво, 3 очка праві на право, і т. д.

4-тий ряд: до 9 ряду плести так як 1-ший ряд.

10-тий ряд: так як 2-гий.

11-тий ряд: так як 3-тій.

Спосіб роботи: Значаємо роботу від плечей. Звичайна стяганка на 90 очок дровами ч. 2. Стяганка висока на 8 см.

Тепер міняємо дрова на ч. 3. Починаємо ажурний взір, дібравши при кінцях 5 очок, щоби на дробі було 95 очок. Робимо просто аж до пах. При пахах здійсмаємо по 8 очок із кожної сторони, а потім просто аж до рамен.

Кінчаємо роботу раменами. Горішній обвід треба поділити через 3. На раменах зробити скісно, шийка рівна.

Перід. Знову починаємо звичайною стяганкою. Але тут набираємо не 90 а 100 очок. Потім дровами ч. 3 плетемо ажурним стібом 5 кліток.

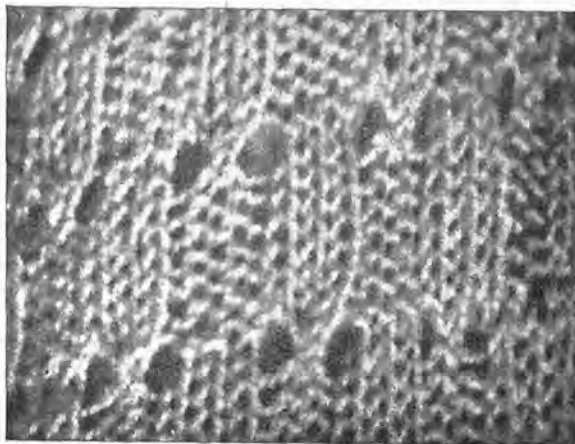
Тепер ділимо роботу на половину. Середущих 34 очок плетемо білою ангорою звичайною стяганкою. Лучимо в рядах «Перлу» з «Ангорою», перекидаючи нитки, щоби не було отворів. Плетемо так аж до пахи 4 кратки. Значаємо паху, здійсмаючи зпочатку 7 очок і 3 або 4 рази по 2 очка, щоби вийшло заокруглення на протязі одної кратки.

Потім плетемо просто догори, маючи на дробі 40 очок разом із ангорою (друга половина чекає, зіпнята шпилькою).

Викінчуємо ангорою, щоби при шії заокруглити. Збираємо по 4 очка нараз, а потім за кожним рядом 2 очка разом на просторі двох краток. Закінчити нитку ангору. Пів кратки робимо

тільки «Перлою». На дробі лишаються 24 очка, яких викінчуємо з поділом на три часті, щоби рамена вийшли злегка скісно.

Вертаємо до другої половини переду й плетемо її так само як першу.

Рукав. Значаємо згори ажурним стібом на 20 очок. Додаємо з кожної сторони наперед по одному, а потім по два очка, аж доки не буде на дробі 70 очок.

Аж до чиколонка плетемо просто стібом ажурним. Тепер міняємо дрова ч. 3 на ч. 2 і значаємо звичайну стяганку, зі-

Всі уживаємо
пудрів
„АЛЬБЕ“!

бравши очка так, щоби їх лишилося на дробі 56. Стяганку, високу на 10 см. закінчити.

Зішиття. Перед зішиттям намочити поодинокі частини, надати їм форму, розіпнявши із землі. Коли висхнуть, зішити з лівого боку грубою іглою.

Комір. Тепер набираємо шийку на дрова ч. 3 і плетемо звичайною стяганкою 3 см., щоби вийшов стоячий комірець.

Застібуємо на шклянні гудзички.

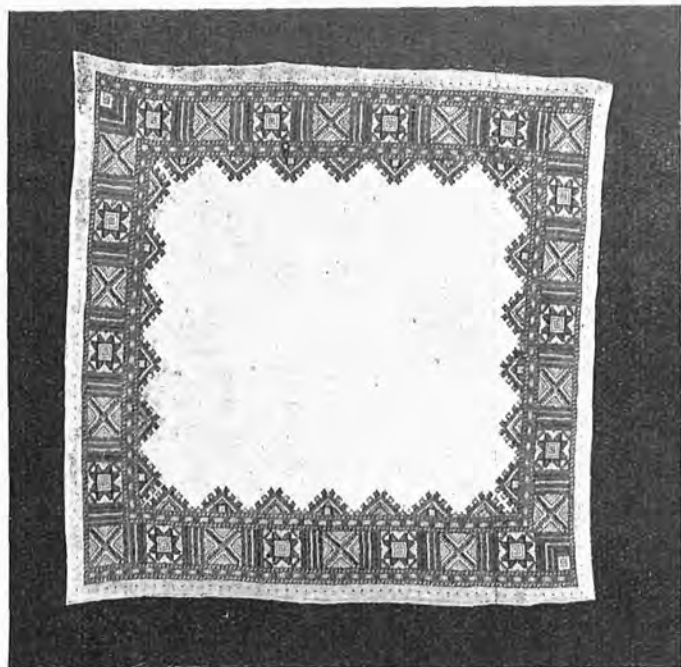

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІАКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20–22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

Таблиця ч. 2, яку долучуємо до цього числа приносить улюблений бучацький взір. Ми подавали його вже раз в одноколіровому виконанні, та його так часто замовляють коліровано, що ми рішили вмістити його цього року на таблиці. І справді, він дуже мальовничий. Годиться на прикрасу серветок, альбомів, подушок, торбинок, рушників, а також може знайти примінення при церковних ризах та хоругвах.

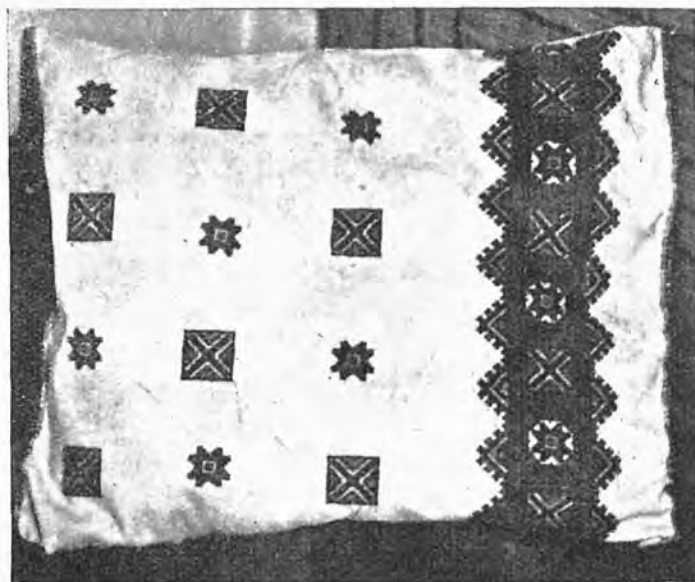
Бучацький взір (на таблиці означений ч. 1) виконаний хрестиками, півхрестиками та подекуди стебнівкою.

Нижче подаємо всі три способи, в яких ми досі використали його. Для повного перегляду повторюємо світліну з ч. II, 1931 р., де бучацький взір примінено вперше на серветці.

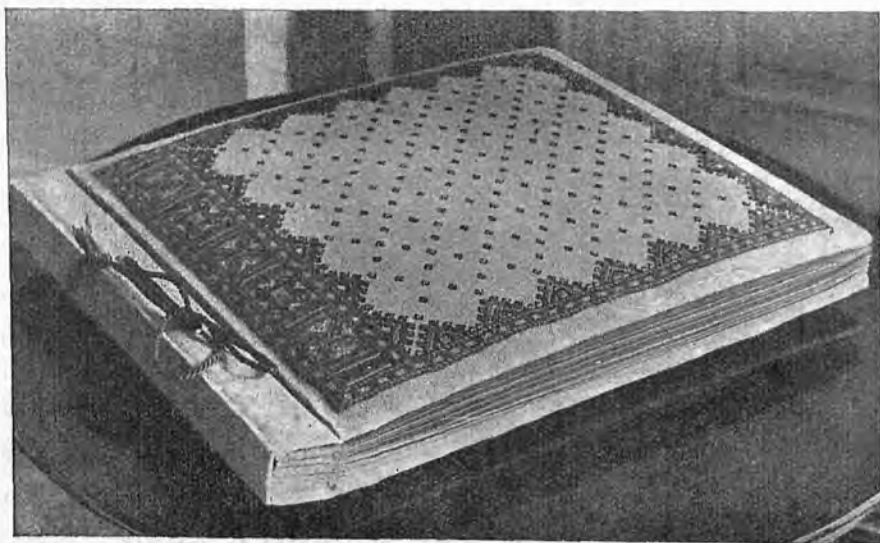
Ч. 1. Матеріал: біла панам. Ріг узору впроваджений однаково на переміну. У двох рогах це звичайна клітка взору, а в двох других це квадратик, скомбінований із красок вишивки. Зазублення взору звернене до середини. Білий вузький рубець.

Ч. 3. Подушка. Подібно як при альбомі, примінений бучацький взір при подушці. Збоку біжить широка смуга взору; вміщає в собі п'ять квадратиків. Поле подушки засипане «одскочками».

себто мотивами головного взору, що неначе відірвались, відскочили від головного. Окрім дрібних хрестиків, що примінені на альбомі, тут ужито також більших хрестиків, що вміщаються в квадратах узору.

Ч. 2. Альбом, прикрашений бучацьким узором. Подібний альбом подали ми в ч. 5, 1932. Теперішній значно більший; його поле вміщає з вузького боку п'ять квадратиків узору. Ціле поле

обведене тільки зубцями, що спочивають на вузькій обрамованні.

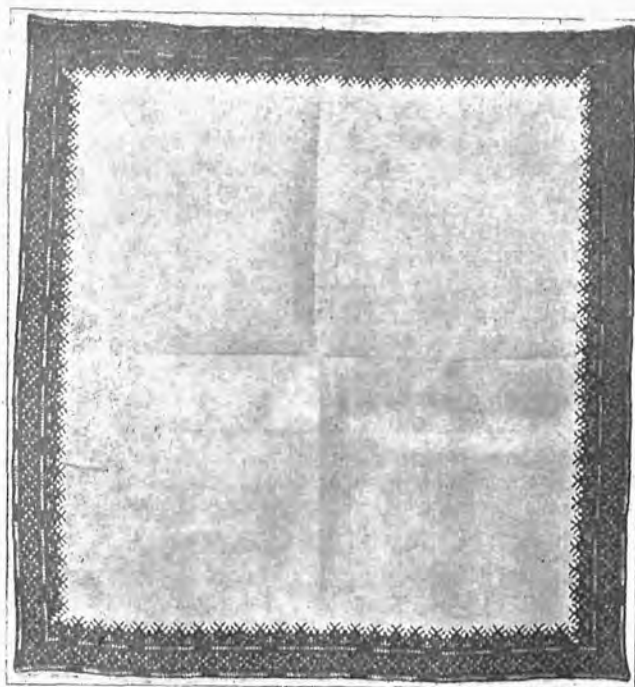
Матеріал: канвове полотно піскової краски. Відповідно до цього дібраний картон у середині. Шнур червоний.

Роботи

СЕРВЕТКА.

Взір ч. 9 на таблиці II — гуцульський. Дуже добре годиться він на обрамування площі. Для тої цілі відкидаємо одні зубці долини, а лишаємо тільки горішні. На серветі взірець біжить тісно при краю і замикає її з чотирьох сторін. Рубець серветки загнений під спід і викінчений там.

Взірець цей можна успішно примінити при вишиванні полотняних суконь в цілості й без зубців. Незабаром подамо відповідні моделі.

C·M·S

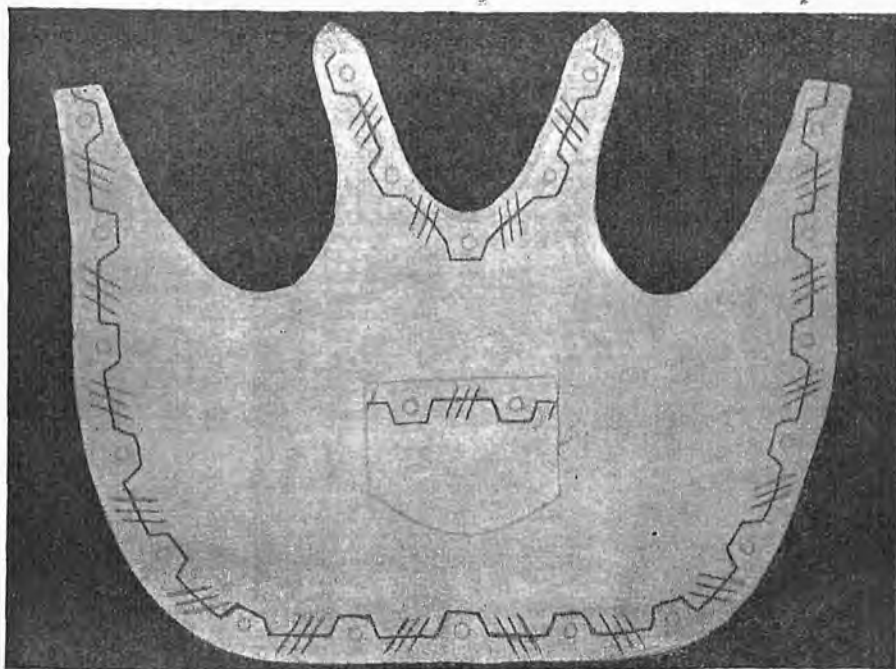
НИТКИ

C·M·S

до ручних робіт марки

C-M-S

є крашені індантреновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

ДІТОЧИЙ ФАРТУШОК.

Всі ми хочемо обновилися на Великдень. І наші найменші сподіються щось нового, барвного й весняного від «зайчика». Ще час вишити доні фартушок, у якому вона, як справжня господиня, прийматиме гостей.

Фартушок із сільського льняного полотна. Виконаний в фаховій школі С. С. Василянок у Львові. Проектувала Марія Морачевська.

Вишивка виконана легкою стебнівкою у красках брунатній і голубій. Брунатні гудзички.

ТАБЛИЦЯ ВЗОРІВ Ч. 2.

Ч. 1. Взір бучацький. Виконаний хрестиками, півхрестиками й стебнівкою.

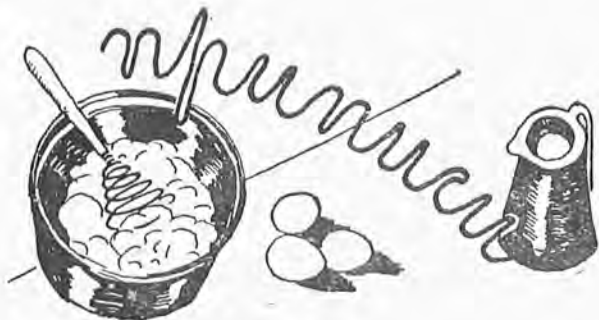
Ч. 2. Взір із вставки жін. сорочки в Станіславщині. Виконаний хрестиками, півхрестиками й настилюванням.

Ч. 3. Взір із вставки жіночої сорочки в Товмаччині. Виконаний низинкою.

Ч. 4. Взір із коміра жіночої сорочки в Товмаччині. Виконаний хрестиками й півхрестиками.

Ч. ч. 5, 6, 7, 8. Втори з жіночих сорочок у Яворівщині. Виконані яворівськими стібами.

Ч. 9. Взір із дудів жіночої сорочки на Гуцульщині. Виконаний хрестиками й півхрестиками.

Сарделєва підлива до риб або дробу.

У шклянці сметанки розбити 2 жовтка і 3 дека муки, додати $\frac{1}{2}$ філіжанки доброго росолу і вбивати на вогні, аж згустіє. Відтак додати пасту втерту з 5 дкг. масла і кілька сардельок, добре вимішати і подавати зимне або гаряче.

Паста до канапок.

Два тверді яйця, 10 дека шинки, 10 дека ковбаси, 10 дека бриндзі або гострого сира, очищеного почтового селедця змолоти й вимішати з 10 дека масла, втертого передтим із ложкою оливи й муштарди на гладку масу. Січені капарки як додаток.

Телятина як риба в майонезі.

Телятину плоско розбити і звинути в рульон у формі риби, обв'язати шпагатом і варити 2 години в байці з легкого оцту, телячих костей, коріння й ярин. В смаку лишити до другого дня. Виняте й покраяне м'ясо обляти татарською підливою.

Підлива татарська.

3 яйця зварити на твердо, 3 ложки муштарди, $\frac{1}{2}$ л. квасної сметани, 1 ложечку цукру, 1 ложечку соли, кілька корнішонів.

Розтерти жовтка з сіллю, цукром і муштардою, додати сметани, білка і корнішони дрібно покраяти, добре вимішати.

Знаменитий сирник.

Перетерти через густе сито півтора кіля сира і одну зварену помаранчу і зложити до великої поливаної миски. Вбити тріпачкою 20 жовтків і 40 дека цукру на теплому місці, аж збілюють, перемішати з добре вбитою піною з 20 білок і тою масою поволи розпустити сир. Досипати потім 14 дека найкращої муки, додати 20 дека топленого масла і добре це все вимішати. Додати ще родзинок, вилляти масу на кружок із крухого тіста з високим краєм і поставити на годину до рури.

Святочна булка.

$\frac{1}{4}$ кг. (пів літри) муки запарити $\frac{1}{2}$ л. горячого молока і розмішати в посудині, де маємо розчиняти тісто. Нехай пристигає. Приготовити 10 дкг. дріжджей, розправити в горнятку теплим молоком, додати 3 ложки муки і ложечку цукру і покласти в теплому місці. Як дріжджі підрустять, змішати з $\frac{1}{2}$ л. теплого молока і тим розчинити запарене тісто, розтираючи, щоб не було грудок, додавати ще муки, доливати розпушені дріжджі і вибивати добре дерев'яною ложкою або варехою. Розчина має бути така рідка, щоб тягнулася за ложкою. Як покажуться на тісті баньки, вкрити і покласти в теплому місці. За той час приготувати 10 цілих яєць, 20 жовтків і $\frac{1}{2}$ склянки цукру, бити усе в горшку, аж покажеється піна. Коли тісто підрусте добре, влити яйця, дати ложочку (стриховану) соли, досипати потрохи муки і місити. Тісто має бути рідше, як на пироги, таке, щоб при мішанню відривалося, а не тягнулося за рукою. По пів годині дати $\frac{1}{4}$ кг. топленого масла, місити далі, аж масло в тісті згубиться. Як на тісті стануть творитися баньки, тісто готове. Вигладити, вкрити, нехай підрустає.

Коли маємо великі рондлі чи тортівниці виробити 2 булки,

коли менше — 3. Тіста в начинню повинно бути значно менше ніж половина посудини. Посудину висмажувати маслом. Коли печемо 2 булки в рурі, поставити в тепле місце, щоб підросли, а коли буде повне начиння, посмажувати зверху розбитим яйцем і дати обі разом до рури. Як більше булок, то другі хай стоять тимчасом у холоднім місці, аж перед всадженням дати на коротко у тепле. Булки щодо форми краще вдаються в круглому начинні, ніж на довгих бляхах.

Відносно способу печення гляди «Закалець».

Підлива французька.

1 ложка масла, 1 ложка муки, 1 склянка літньої води, 1 цибуля, 1 ложка муштарди, 2 жовтка, 2 ложки оцту, зелений копєрок (дрібно краєний).

Зробити запражку з масла і муки, розвести водою, варити 10 хвилин. Вимішати муштарду, оцет, січену зеленину, розбити жовтка в риночці, яку тримається в теплій воді, у другій більшій риночці, тріпачкою, аж згустне, змішати з білою запражкою.

Добрі й дешеві ґалєретки.

$\frac{1}{2}$ дека «Агар-агар» розварити в 4 склянках води. Пересіяти й додати 60 дека цукру. Цей соковик має кипіти і є готовий тоді, коли тягнуться вже нитки. До соковика додати кваску цитринового до смаку. Поділити весь соковик на три частини. До першої додати малинової есенції і кілька краплин алькєрмесу, до другої помаранчевої есенції для запаху і зафарбувати шафраном, до третьої частини додати есенції ананасової і зафарбувати її шпінатною краскою. (Усі додатки можна дістати в дрогерії). Вимішавши кожну краску зосібно, вилляти в глибокий таріль. Як вистигне, кроїти в кістки і обкачати в кришталевім цукрі. Надаються вони до убирання тортів.

Майонез.

4—5 яєць зварити на твердо. Коли вже зимні жовтка перетерти крізь сито, додати 2 ложки оливи та 2 ложки муштарди плинної і розтерати на гладку масу. Додати оцту, перцю і соли до смаку та терти добре даліше. На кінці дати кватирку густої, свіжої сметани і 1 дкг. капарів.

Тим майонезом залляти приготувану ярину та легко вимішати. Держати в холоді. — Добре робити салату день наперед (прим. вечєром).

Торт Стефанія.

Потрібно: 8 дека ліскових мелених орішків, 8 дека мелених мідгалів, 25 дека цукру, 8 жовтків, 5 дека пересіяної булки, 2 дека муки, сніг із білків.

Втерти цукор із жовтками, вбити сніг, всипати по трохи до жовтків і орішків. Потім додати булку, муку і спекти два кружки. Начинка: 14 дека масла, 14 дека цукру, 14 дека чеколяди, цілі яйця, мішати добре, аж згустне. Тому найкраще вбити наперед яйця з цукром і чеколядою на парі, потім бити на столі, аж прохолоне і зойно до зимного додати масло, втерте осібно.

Переложений торт посмажувати зверху мармелядою, обсипати січеними, праженими мідґалами.

Торт помаранчевий.

Потрібно: 25 дека цукру, сік із двох помаранч із дрібною водою, 25 дека парених мелених мідгалів, 10 жовтків, шкіра з двох помаранч, півтора дека муки, сніг із 5 білків.

Зварити густий соковик із цукру, вкинути мідґали, підсмажити, вибрати до миски і втерати на масу, щоб трохи прохолоне. Додавати по одному жовтка, змішати тонко покраяну і посічену помаранчеву шкірку, наприкінці сніг і муку. Спекти обережно в легкій рурі.

Полюкрувати румовою склицею. Хто хоче, може переложити слідуною начинкою. Зварити 4 великі помаранчі в кількох водах, щоб позбавити їх гіркости. Вийняти з води, а коли прохолонуть, покроїти в тонкі пластинки, пересипати цукром і так висмажити, щоб помаранчі майже висохли; переложити кружки.

Виріб — продаж
Маріян Млєко
тільки
Львів, коральницька 6.

тел. 37-72.

поруває по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

Ірина Вільде.

Дарка мовчить і це найкращий знак для нього, що вона розуміє, що він мав на думці. Вони ідуть чогось що раз повільнішим кроком... Він починає говорити, але це вже не говорення, а шепіт сам. Дарка прихилиє голову ближче (він майже на голову вищий від неї), щоб не пропустити ані словечка з його мови. А він їй шепоче над головою:

— Чому ви не приходите на пробу?... Ну, чому? Ляля все хоче по вас повернути, але все не стає їй часу через того Стефка... І ми все йдемо ніби по вас і все опинюємося у панства Підгірських... Але чому ви самі не прийдете? Ви знаєте, що ви мали зі мною ролю грати? Тепер замість вас, грає Ориська, але... вона нічого не розуміє... Чому вас нема?...

Він зупиняється й дивиться їй просто в очі

— Тепер він мене поцілує... — не стає віддиху Дарці. Але Данко торкається лише рукою дуже легенько, дуже обережно її підборіддя й ще раз питає:

— Прийдете завтра?...

— Я не можу туди ходити — каже Дарка й ховає в тінь своє лице. Думає: якби це все була правда, що твої очі говорять, ти теж туди не ходив би... Бунтівнича кров знову відзивається в Дарці, бо вона каже відважно:

— Я не буду туди ходити, де могла б із Костиком зустрітись...

Решту вже хай Данко догадається сам. І він догадується:

— Я мушу вже ходити на проби... бо раз узяв на себе, ви знаєте, що це значить...

Дарка знає, але не може перемогти себе, щоб у дусі, бодай у дусі, не просити його: Лиши їх... лиши... ти наймолодший між ними... тому ти певно останній між ними... а в мене будеш перший над першими...

Данко, якби відчув, що Дарка про нього в цій хвилині думає. Він знову зупиняється без одного слова, а по добрій хвилині каже зовсім тихо:

— У вас гарні коси...

— У вас дуже гарні коси — каже ще раз й кладе свою руку на Дарчині коси на плечі.

— Поцілуй... поцілуй тепер мене... — безсоромно просять Дарчині очі... Ніхто не буде бачити, ніхто не буде знати...

Данко нахилиється так близько до Дарчиного лица, що в неї аж серце перестає битись, але не цілує. Коло брами держить Дарчину руку в своїх долонях так довго, що аж гаряче стає в руку. На останку каже:

— Я ще ні одну дівчину не цілував у руку... але вас, як хочете... то поцілую...

Дарка не відзивається. Тоді він цілує наперед одну, потім другу руку.

— Дарко... — вимовляє він перший раз голосно Дарчине ім'я і обводить теплою долонею по Дарчинім лиці.

Хтось замикає вікно в хаті. Дарка мусить замикає вже за собою фіртку.

Без вечері, без відповіді на таткове питання, де та приобіцяна почта, без сили й волі — положила в ліжко. Навіть світла не хотіла світити.

Потім — сама не знає, скільки часу пройшло, як мама ввійшла до кімнати з лямпою в руках.

— Дарчик, ти чого плачеш?...

Щойно тоді опам'яталася Дарка. Не було іншої ради, як третій раз того дня збрехати:

— Я заснула вже... і мені щось таке страшне приснилося...

— „Погані“ сні — погрожує мама і цілує Дарку в чоло.

— Прекрасні сні — думає Дарка й заплющує очі.

IV.

Кожний новий день приносив якусь новину в кошечку: забаву мама відложила на 20 липня. Чому? Тому, що прийшла листівка від далекого свояка, але близького приятеля, „вуйка Мухи“. Вуйко писав, що зараз по п'ятнадцятім впаде до них. І мама, не питаючи навіть Дарчиної думки, зразу рішила, що приємно буде, як „вуйко“ приїде на саму забаву. Ця самоволя мами щипнула Дарку за серце.

„Подарували мені забаву на уродини, а тепер розпоряджаються нею, як своєю... Не хочуть бачити, що я расту“...

Одного пополудня (рівно три тижні пройшло, як була вона тут перший раз) прилетіла Ляля. Забагато часу прогуло, загрубою верствою накіпало біля серця, щоб радіти тими відвідинами.

Та влетіла в хату, як чміль, обгуділа по всіх кімнатах і закружляла біля Дарки.

— Вона ще вжалить мене, — чогось прийшло таке смішне на думку Дарці.

— Я за вами, Дарко... Скоро, скоро, вбиратись... ідемо на пробу... Ну... вже! Ви знаєте, ми ще ані разу не були в комплекті? Ну, не стійте... вже... бо там ждуть...

— Ждуть? — спитала протяжно Дарка й розсміялася сміхом, яким уміють сміятись тільки дорослі. — Ждуть?... Чому саме сьогодні мене ждуть?...

Вона тепер уже сміялася з того, що їй вдалося так добре „штучно засміятись“. Сміялась так довго, аж Ляля стягнула уста й брови. Тоді й Дарка вмовкла.

— Ви ображені? — спитала Ляля.

І Дарка в тій хвилині вибачила їй за сам тон питання. Так само запитала б напевно Ляля і панну Софійку, і Празького, навіть самого „чорта“ Костика.

— Я не ображена, — відповіла зовсім тихо, — але... на пробу не піду.

Ляля зробила здивовані, аж неприємно невинні очі.

— Це якесь непорозуміння... Мені казав Данко, що ви погодитесь... Ну, казав, щоб я тільки вернулася по вас, а ви напевно прийдете... Ви так казали йому?

— Як не згодишся піти туди, зрадиш його й себе — остерегла думка.

Вони стояли тепер проти себе без помічних усмішок і фальшивої невинності. Перша пішла на перемиря Ляля.

— Ходіть, Дарухо... — вона неждано обняла Дарку й міцно притулила її голову до своїх запашних грудей. Можна мати вразу до Лялі Данилюк, але ніколи до Данкової сестри. Таке вже химерне серце дав Бог першим людям, а вони передали його нам у спадщині.

— Ось вам Дарка, й починаймо пробу — відчинила широко двері Ляля і замкнула водночас усім уста. Тільки Улянич докинув:

— Гостям раді!

Улянич має такі очі, що сліпий не заблудив би в них, тому Дарка відсміхнулася йому на привітання. Тоді він пересунувся поміж лавки і прийшов до Дарки.

— Нарешті й ви зволіли прийти... Тепер граємо „повною парою“... тільки наші молоді панночки дуже похопні до образ... Попереджаю, що ані мур-мур мені, хоч би я й десять разів завернув на проби... Згода?

Мусить бути згода, коли говорить Улянич. Бо Улянич має серце на долоні, що його кожний бачити може. Бо Улянич один на багато людей, що не соромиться бути щирим, як простак.

І Улянич усе добрий на початок. Ледве він відійшов від Дарки, прийшов привітатися Стефко й Празький. Ніби, якби не приклад Улянича, зробили б це?

Данко не відривався від скрипки, але це не боліло. Так повинно при людях бути.

Ориська притулилась до Дарчиної шиї:

— Тепер уже знову все добре, — шепнула.

Дарка не відповіла, бо зпоза лаштунків показалась Костикова голова. Допавши очей Дарки, він показав свої верхні зуби, перескочив через суфлерську будку і двома кроками опинився коло Дарки.

— Як маємося?...

Простяг до неї свою, на метер довгу, руку. Тоді Даркою щось штовхнуло. Сама не знає, як це сталося, що вона в одній мінутці обернулася йому перед саміським носом і станула, як стовп. Можна було її на шматочки посікти — була б не обернулася. Цьому Дарка невинна, що не може нікому образи дарувати. Хоч би це рідна мама була. Хоч би це сам король був. Чула тільки, як за плечима просвистів Костик:

— С-с-м-аррката...!

Тоді Празький розсміявся у голос. За ним ще де-хто захіхотав, але більшість мовчала, а це був поганий для Дарки знак. Нагло розреготався Костик. І — якби шнурком усіх потягнув за собою. Дарка аж тепер остовпіла: сміються вони з Костика, чи з неї?

— Панове, що сталося? Чому не робимо вже раз проби?... — затягнула тоненько Ляля. Аж по цьому пізнала Дарка, що Данкова сестра фальшива.

— Прошу, проба! Панна Софійка на сцену — щойно Уляничеві вдається потрохи вгасити ту пожежу

Як звучить Ваш гороскоп?

Дозвольте мені зрадити Вам його безплатно.

Хто бажав би довідатися, цілковито безплатно, що можуть сказати зорі про його долю, чи чекає його успіх, багатство і щастя, про інтереси кохання, подружжя, приятельство і неприязнь, подорожі, хвороби, щасливі й нещасливі відтинки життя, чого слід уникати, які нагоди використовувати та ряд інших цінних інформацій, може дістати життєвий гороскоп після зір і то зовсім безплатно.

БЕЗПЛАТНО дістанете сейчас Ваш гороскоп в обемі не менше як дві сторінки машинового письма після зв'язу, складений отим великим астрологом, якого віщування впровадили в подив найповажніших людей обох півкуль. Дозвольте передсказати Вам безплатно подиву гідні речі, що можуть зовсім змінити напрям вашого життя і принести щастя й успіх. Треба тільки післати прізвище й адресу власноручним виразним письмом, зазначити, чи мужчина чи жінка, (заміжна, жонатий, панна чи парубок) або подати титул, докладну дату й рік народження. Грошей переказувати не треба. Хто хоче, може залучити 1.— зол. в значках поштових на покриття коштів порта і бюра. Точність гороскопу здивує Вас. Тому не зволікайте й пишіть сейчас до Roxroy Studios, Dept. 3566 B. Emmastraat 42, Den Haag, Голандія. Порто на лист до Голандії вносить 60 гр.

Н. Б. Проф. Роксрой тішиться найвищим признанням серед своїх численних клієнтів. Він є найстаршим і найславнішим астрологом на континенті, практикує під тою самою адресою вже більше як 20 літ. Доказом влучності його передбачень служать факт, що всякі роботи, за які побирає кошти, достачає на засаді «Вдоволення з запорукою» — інакше повертає гроші.

Н. Б. Проф. Роксрой не знає української мови й тому може відповідати тільки по німецьки (на бажання по французьки або по англійськи).

сміху, що вибухла ні з цього, ні з того. Софійка вискакує на сцену, решта стає за лаштунки і Дарка знову сама. Знову мусить мати почуття, що вона тільки з ласки тут. Дарка повертає головою на всі боки, в прихильні й неприхильні собі сторони, щоб доглянути на чийомусь лиці думку про свою поведінку з Костиком. Бо ж вона не знає, чи так, як вона зробила, це зовсім погано, чи тільки „невиховано“, чи попросту лише смішно... Не знає, чи за це будуть її хвалити, чи ганити, чи сміятися з неї?

Улянич (ціле щастя, що саме він режисерує!) викликає Дарку на сцену.

— Слава Богу — зідхає в душі Дарка. — Прецінь ще не так зле зі мною, коли й мене кличуть.

— Ви виходите зпоза лаштунків і співаєте: „Ой, у полі при дорозі“... Знаєте цю пісню?

— Ні — каже неправду Дарка, бо знає кожне слово з цієї пісні. Тільки — не вміє її співати. Ні її, ані будьякої іншої не вміє співати Дарка, бо не має, таки ані трохи не має слуху. До цього повинна вона була відразу признатись. І може булаб мала настільки відваги, напевно булаб мала її, якби не той випадок перед хвилиною з Костиком. Тепер уже запізно, бо Улянич звертається до Данка:

— Данилюк, візьміть скрипку й переграйте Дарці кілька разів цю пісеньку, щоб уже можна нарешті почати ту пробу...

Дарці стає гаряче, якби нагло зі столітровою кітла бухнула пара на неї.

— Тепер... ще тепер признатись... — підбичовує останками волі свою відвагу, але та не може кроком рушитися з місця.

Данко (він теж вірить, що вона може навіть на сцені співати), стає перед нею зі скрипкою. — Яке непорозуміння... яке страшенно неприємне непорозуміння... — трохи не бе себе кулаками по голові Дарка.

Данко настроює скрипку.

— Прошу — і як на глум подає її тон, так, якби це могло врятувати її, чи повернути її слух.

— Прошу, панно Дарко — і потягає смичком по скрипці, наче пилою по Дарчинім серцю.

— Прошу! — нагадує втретє вже злий й починає ногою так вибивати. Дарці відобрав уже не тільки спів, але й людську мову. Забула, буквально забула в одній хвилині говорити. Тільки теплі краплини поту, що напереміну скапують то з одного, то з другого виска, пригадують їй, що ще жива. Тоді Ляля (хто б це подумав, що навіть фальшиві люди можуть інколи допомогти нам у біді?) порадила:

— Данку, попроси Дарку до другої кімнати... Там переграй їй, бо в цьому гармидері третьої не розбереш...

Дарка йде за Данком, як за янголом-спасителем. Йому одному можна виявити навіть цей сором.

— Я вам переспіваю насамперед без скрипки..., добре?

— Не треба — може тільки вимовити Дарка.

— Чому „не треба“? Буде вам лекше потім за скрипкою співати... — каже таким голосом, щоби Дарка пізнала, що він хоче щось для неї, спеціально для неї зробити.

— Ну, добре? — питає не знати вже котрий раз і кладе свою руку на Дарчине рамя.

— Добре, Дарко?

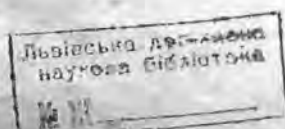
Цього вже забагато. Очі не видержують, заколихують повіками і дві сльози викочуються поза їх береги. Данко ніяковіє.

— Що сталося? Я вас чимсь уразив? Прошу... дуже прошу сказати...

Прохання таке щире, що Дарка вже без страху визнає всю сумну правду:

— Я не маю слуху... Ніколи не співаю... чого хочете від мене?

(Далі буде).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
дво тижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за сьмаробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним звязком у країнського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилляється одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Передплачуйте „ВІСНИК“ і його „КНИГОЗБІРНИЮ“ на 1935-ий рік

під редакцією д-ра Д. Донцова.

Передплата на „ВІСНИК“ у краю виносить: квартално зл. 6-60 зл., піврічно зл. 12; річно зл. 23; платні згори. Ціна окремої книжки 2-20 зл. Для заграниці річно зл. 30— або рівновартість у чужій валюті. Ціна окремої книжки зл. 2-50. Річна передплата на „Книгозбірку Вісника“ (4 книжки, з звичайного об'єму, 1 більша) виносить зл. 5 річно; для передплатників „Вісника“ зл. 2-50. Для заграниці зл. 6. Для передплатників зл. 3 без пересилки.

Досі в „Книгозбірні Вісника“ вийшли такі книжки:

Ч. 1. М. Островерха: **Мусоліні, людина й чин.** Ціна 1 зл.
Ч. 2. М. Маківель: **Володар.** Ціна 2 зл. — Ч. 3. Д-р М. Антонович: **Йозеф Геррес,** вістун німецької єдності. Ціна 1 зл.
Ч. 4. Д-р Р. Єндик: **Адольф Гітлер.** Ціна 1 зл.

Адреса: „Вісник“, Львів, Чарнецького 26, м. 21
чекове конто 500.371.

===== УВАГА! =====

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБЫ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ

НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

===== НЕ ЗАБУВАЙТЕ! =====

ПАНЧОХИ

до весняних костюмів
в найкращих тілистих
красках провадить

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, улица Косцюшка число 1.

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочки! Пишіть за оказовим числом.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, улица Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуюмо негайно.
Присилайте при замовленнях готівку!

КРАМНИЦЯ У.Н.М.

Львів, ул. Косцюшка ч. 1.

Провадить:

Льняні полотна на літні сукні й костюми в різних гатунках:

Сільське, широке на 70 см. від 1.50—1.80 зол.
Догідне до вишивання, широке на 150. см. по 4.90 зол.

Догідне на обруси, широке на 160. см. по 6.50 зол.

Кремове полотно на обруси, широке на 155 см. по 5.50 зол.

Готові купони суконь після моделей у „Новій Хаті“ в ціні 18—25 зл.

Панама в різних красках 8—10 зол.

НОВАХАТА

В 1935 г. ч. 9

Н О В А Х А Т А

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноке число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноке число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV, Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Олена Цегельська: ВЕЛИКА МОВЧАНКА, Львів, 1935. Літературна Бібліотека.

Цю книжку краще можна було назвати «Туга за красою». Так називається в ній перша новела і вона є немаче програмова. В цілій низці нарисів шукає авторка краси, в буденному житті й у святі, в коханні й у ненависті. Краси й правди.

Торкається в них різних проблем. «Туга за красою» це протиставлення краси буденщини й краси «від святка», яких авторка хоче бачити нарівні. «Велика мовчанка», «Коли цвіт яблуні опадє» — краса в коханні. «Зрада», «Заздрість» і «Дві природні сестри» це шукання правди в цих проблемах людського життя. В «і» на багні ростуть квіти» обговорює продажність жінки, а властиво її властолюб'я. (Наголовок не зовсім відповідає змістові). «Давно і нині» питання участі жінки в війні. «Легенда про діва галицької землі», питання вічної любові.

В деяких нарисах знаходимо розв'язку даного питання, в других знов воно лишене без відповіді. Для кращого видивнення теми мають ікоди нарисів форму діалогів. Тому й проблема поставлена особливо виразно. Розв'язки часом противорічать зі собою: молодий хлопець, що тужить у першій новелі за чепурною плеканою рукою у косметичному сальоні, це той самий Ерик, що в нарисі «Давно і нині» не хоче бачити своєї жінки на війні. Дарма, що авторці жалі стас хлопця. Але Ерики, для яких жінка є «міжною, слабою», не мають зрозуміння для руки «нинішньої, працюючої, інтелігентної жінки-робітниці».

Мова книжки дбайлива.

Л. Б.

Листування

Текля Шмігельська, Шінаго. Передплату одержали через наше заступництво в Філадельфії. Вирівнано до кінця 1935 р.

С. Чапельська, Майнерсвіл. Передплату одержали через п. Славу Галан у Філадельфії. Вирівнано до кінця 1935 р.

Анна Курилло, Дітройт. Передплату одержали через наше заступництво в Філадельфії. В цій справі пишемо окремого листа.

Параскевія Молодець, Клівленд. Передплату одержали через наше заступництво в Філадельфії. Вирівнано до кінця червня 1935 р.

Евгенія Сцібало, Нью-Йорк. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Пульхерія Мошук, Торонто. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Юлія Кучер, Карнегі. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Марія Малевич, Пітсбург. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Укр. Т-во ім. Лесі Українки, Ест Вінзор, Онт. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Укр. Нар. Дім, Торонто. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Т-во ім. О. Бесарабоні, Мирнам. Передплату ми одержали через п. Ганну Романіч. Зачислено до кінця 1934. Лист окремо.

Укр. Т-во ім. Лесі Українки, Дервент. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Марія Музика, Верревіл. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Укр. Жін. Т-во, Верревіл. Передплату одержали. Вирівнано до кінця червня 1935 р.

Галля Стецюнова, Підгайці. Вирівнано до кінця червня 1935.

Марія Столярчук, Козлін. До кінця травня 1935 р. ще 50 гр.

Анна Руденська, Цінова. Вирівнано до кінця червня 1935 р.

МАМИ!

Чи знаєте, що журнал «СВІТ ДИТИНИ» — це Ваш союзник у справі виховання дітей! Передплачуйте його конечно! Коштує на рік ЛИШ 5 ЗЛ. — Адреса: Львів, ул. Зіморівича ч. 3.

НОВА ЖАТА

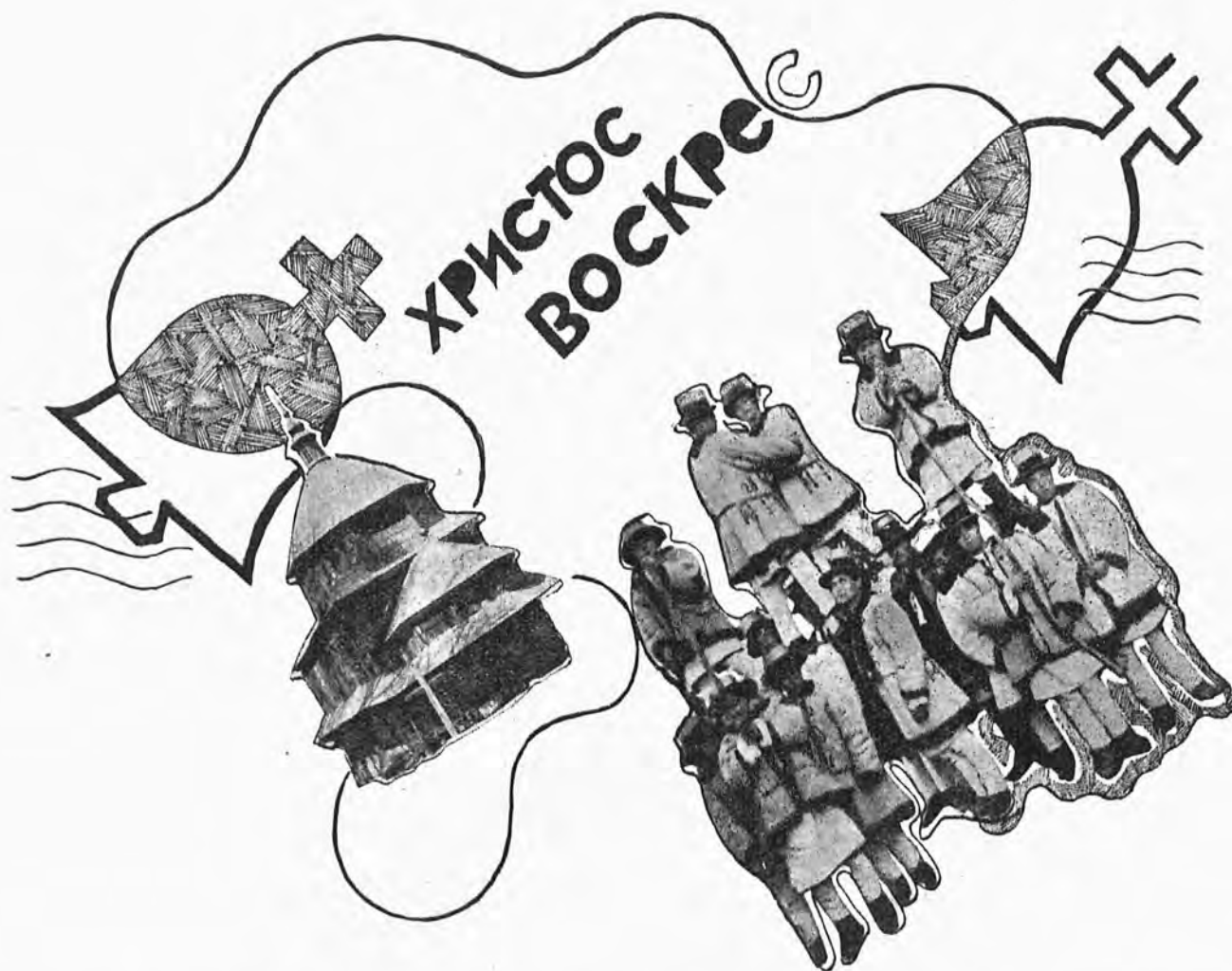
ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

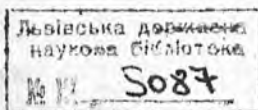
1. ТРАВНЯ 1935.

Ч. 9.

ЗМІСТ: *Уляна Кравченко*: * * * *Володимир Січинський*: Дзвіниці. *П. Красноїльська*: „Кочіло“. *Олександра Сірополко*: Про танкове мистецтво. *Л. Бу, ачинська*: Життя жіночої молоді. *Инж. Ростислав Капистий*: Балькони й веранди. *Юра Окуневський*: Леонтія Лучаківська. Великодній стіл. Плотняні рукавички. Модний порадишник. *Орися*: Мрії про літо. Приписи. *Ірина Вільде*: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: Христос Воскрес. Дзвіниці в Поталичу. Дзвіниці в Язові. Великий дзвін. „Кочіло“ (2 ілюстр.). Олександра Щуратова. Похиллий спід балькону. Зразок модерної веранди. Великодній стіл.

Усім нашим читачкам і співробітницям бажаємо веселих свят!

* * *

Весна!

*І знов
у храмі з блисків і блакиту
знімається віток*

зелена хоругвов!

*На стебелинах трав
заблисло срібло рос
і квіти білі як алмаз
схилилися і гомонять:*

— Із гробу встав!

Воскрес Христос!

Теслярська вмілість, плекана на Україні протягом довгих віків, чи не найбільш яскраво виявилася в будовах релігійного призначення. Велика кількість дерев'яних церков заховалася на великих просторах цілої України, але найбільше в Галичині. Вони старенькі, похилі, зчорнілі, нерідко занедбані, але у своїх вишукано-простих і ясних лініях заховують прекрасну, своєрідну форму народнього мистецтва. Гармонійна і функціональна сполука окремих частин будови, логічність і строгість у компонованні форм, а передовсім конструктивістична засада цілого будівництва — творять усі ці будови дорогоцінними скарбами мистецтва. Вони говорять про давню нашу велику культуру деревного будівництва, якої початків треба шукати ще далеко перед християнською добою.

І так, наприклад, дзвіниці, що їх будують у нас переважно окремо від церков, у своїх формах та конструктивних особливостях, заховують дуже давні тра-

диції. Вони ведуть нас до замково-оборонного будівництва. Самі церкви, а особливо монастирі на Україні, також приспособлювалися до оборонних цілей, навіть у XVII—XVIII ст. Тим більше дзвіниці мали значіння оборонних, обсерваційних веж, нерідко з віздовою брамою, а навіть зі стрільницями (с. Крехів). Найстарші вежі-дзвіниці XVI—XVII ст. у пляні квадратні, в долішній частині з «опасанням» чи «фартушком», криті пірамідальним дахом готичного (гостролучного) стилю. Ця проста схема в руках народнього майстра дістала незвичайно великої різноманітності форм. Пропорції в різних будовах безконечно міняються. Навколо будови з'являється «опасання» в кілька поверхів і то різної величини, ускладнюється дах і самі форми зруба. Але найбільшою вигадливості та вміння вкладає мистець у «голосники» чи вікна, що розположені під самим дахом. Їх кількість міняється від 1 до 6-ти з кожного боку квадрату, вживають також подвійних вікон.

Вежа-дзвіниця в Потиличу, XVI ст.

Дзвіниця в Яжові (рис. А. Лушпинського).

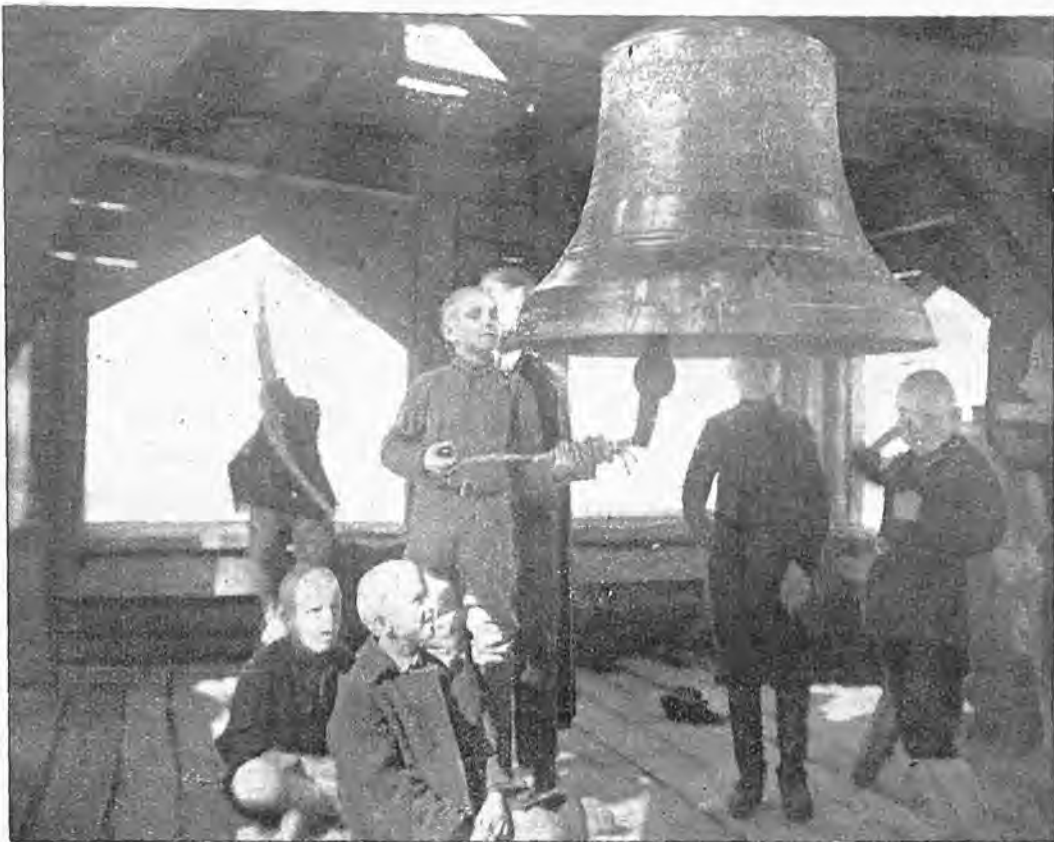
Вежа-дзвіниця в Потиличу, XVI ст.

Форма їх незвичайно різноманітна: квадратова з півкольним, еліпсовим чи кількакутним закінченням, далі трьохкутна, п'ятикутна, шостикутна, округла, еліпсова, у формі сегмента, півеліпса і т. д.

Квадратові дзвіниці побільшуючи свої розміри і кількість поверхів, часами виростають у складні архітектурні твори з широкими опасаннями, прекрасно різьбленими кольонками (напр. м. Печеніжин, пов. Коломия, с. Ясениця Замкова, п. Самбір, також на Київщині і Полтавщині).

Крім квадратних дзвіниць, відомий тип восьмибічних дзвіниць, або квадратних в основі, восьмибічних у горішній частині з таким же восьмибічним стіжковим накриттям. Останній тип особливо поширений на Буковині і Гуцульщині.

У дальшій зміні форм, з'являються вежі-дзвіниці з банями безпосередньо на пірамідальному перекритті, бані з підбанником («вісілкою») різної форми, відповідно до доби і стилю. Найстарші бані бувають зви-

Великий дзвін у Володимирі Волинськім.

Світлий М. Ермолаїв.

чайно у формі шолома, ренесансові — півкулісті, або барокові і рококові у формі грушки, вибагливого і мальовничого вигляду.

Вол. Січинський.

П. КРАСНОЇЛЬСКА

„КОЧІЛО“

У Великодню суботу заплітала ненька Одоцю в бовтиці. На Великдень годиться дівкам у заплітках бути. Котрі мають думку віддаватися, то чільця вбирають.

— Одоцю! — каже злегонька матір, щоби не вразити дівочого серця.

— Шьо, ненько? — питає Одоцька.

— Кобис не сердилася, дитинко — то бих ті шос сказала.

— Ану, кажіт. Най чьюю! — зацікавилася дівка.

— Ти в мене донечко, найстарша, тай розум в тебе вже не дитинцкі. Завтра Великдень. Файна днина здається буде. Певно й кочіло на Триногах розведут молоді. Може бис убрала, синку, чільце? Вно так тобі пасує, що їк панцка дівка в нім виглядаєш.

— Ни хочу я мамо чільце вбирати! То би зараз взыли мене в зуби — „віддаватисі ноче“ мут казати. Я би й ці бовтиці зараз звергла, рванулася дівка вставати.

— Та бо ти зара мечіши їк коза! — гримнула Юріючка на доньку, не випускаючи кісок зі своїх рук.

— Одоцько! — заговорила знов. — Ти вже не молодінка. Другі в твоїх роках вже газдинями стали. Ото вчера каже до мене Василя: А коли весіле гуляєте, Юріючко? Парубки ходь, ек по водицу. Вібирай, кумко, його, бо дивиси, аби ти дівка стида ни зробила.

Одоця не відзивалася. Слова пекли її молоду душу і викликали упір. Мама тягнула далі.

— Слухай дівко! Я знаю, шьо ти на душі ни легко. Знаю, шьо ти в гадці маш Андрія. Андрій пару-

бок газдівський, це правда. Він може й люби дивитися на тебе, але за жєнінку може й гадки ни має. А ти ек будеш другими поміткувати длі него, то він з тобов тогди ожєнитси, ек у мене тут волосє віростє. — Юріючка плєснула по своїй долоні. — Так ни робиси дівко. Ни берєш чільця, ни бєри. Але завтра, екби хто тебе брав у танєць, то йди. Ни вібирай, кажу тобі!

— Ой ненько! То ви хочєте, аби я в парі стала з тим охаблєним Іваном? Тажє він перший до мене прилїзє! — відїзвалася Одоця, трохи що не з плачєм. — Хїба ви нєнько ни знаєтє, шьо хто завтра підє перший раз гуляти з котрим парубком, то вжє екби звінчєнні!

— Ни дурій, дівко, ни дурій! Ти роби все Андрїєви навкірки. Жєртуй, гуляй. А тогди будєш видїти, ци він тебе люби, ци лиш милуєтси...

Юріючка вплєла послїдну лискучу „пуговицу“ в русяву косу доньки тай пішла відпочивати. Лиш Одоці не спалося тієї ночі. Думала над маминими словами та над Великоднім „кочілом“.

Прекрасний випав цей Великдень. Давні люди не памятають такого. Сонєчко пригрївало, як сєред лїта. Пташки щєбетали „цвітїть, цвітїть“, а ранні цвітки вихїляли головки з зївялої трави. З усіх усюдів збиралися люди на „кочіло“. Старі, молоді, висипали на Триноги, як пїльний мак прибрані. Пави на крисанях хиталися від жвавого ходу, мигали червоні, жовті хустки, а сміхи сріблом котилися довкола. Старі посїдали кругом царинки. Взяли молодь у сєредину, неначє в оборонний вал — робили „кочіло“.

Десь із кутка відізвався флоера; такої сумної завела, що кожне де стояло, неначе в землю вросло. Молодих засмутила, а старим привела та показала на одну мить їх молодість жагучу і знов до старости вернула.

Ой дуду, дуду, дуду,
 Ни ставай на груду,
 Та ни ходи ти за мною
 Я ни твоя буду.

Але старший парубок у селі, зизокий Іван, привів музик. — Ануко пляц музикантам! — розказав.

Молодь розступилася, а Лесів Михайлик виніс стілець. — Сідайте музиканти, та веселої вдарте. Най си розвеселимо трохи, бо флоера ади ек всіх розібрала, хе-хе-хе!

Задзвеніли стуни, задрожали цимбали. Ударив бубон: так, таки так, так, таки так... Понеслися вихром парубки, приспівуючи до такту:

Ни дивиси файна любко,
 Шо сми розгулявси,
 Бо мій дьидик такий сам був
 Тай я в него вдавси.
 Гуляй, гуляй легінику
 Йик маїш гуляти,
 Іді, іди дівчинонько
 Бо меш банувати.

Білі головки квіточок летіли, відірвані запятками, на всі сторони. Місце до танців було готове. Парубки перестали гуляти, хоч музика заохочувала. Шукали очима своїх дівчат та чекали з кличем на старшого парубка.

— Одо' Юріночіна! Ануко д' міні гуляти! — закликав Іван.

Одоцю прошиб його голос, неначе грім. Вона зробила кілька кроків у напрямі Івана, здавалося їй, що йде по грани. І зараз же посипалися переклики парубків, що кликали своїх дівчат у танець:

— Анни' Гнатівива! Пара' Бельмеджіна! д' міні! — Дівчата поспішилися, щоби не вразити парубка й потягнули зі собою Одоцю. Пішла. В ухах її гомоніла пісонька: Іди, іди, дівчинонько, бо меш банувати.

Старі газди слухали флоери, а пари тимчасом половилися за руки і утворили колесо. Блиснули постільці, затупотіли чоботи, заблищали на сонці „дротяні“ запаски. Танець розпочався. Темпо змагється, тісно молодим у колесі. Іван пустив руку сусідки, махнув рукою, а другий бік колеса випростувався як шнур. Сам з Одоцею виступив на середину, поклав руки

на рамена дівчини і як вітер пішов з нею кругом. Вліво, вправо, присяде, стане, дрібоче коло дівчини, а вона потупила очі в землю й навіть не зиркне на парубка.

Старші газдині кругом зашепотіли.

— Дивітси, кумо! Файна пара!...

— Кажут, шьо дівка ни хочи, бо старий, — відповіла сусіда.

— А вна шо за

одна, шо так вібирає? Та-же гола йик палец! Ний де-кує Богу...

— Та казала Юріночка, шьо вна з Андрієм Демидовим...

— Ади видите, кумо, шьо не взив її в данец. Ади стоїт збоку...

Андрій справді не гуляв. Вперся барткою об землю і дивився на танцюючих зпід лоба. Якось не мав гадки сьгодні гуляти. Але що Одоцю закликав старший парубок та що вона пішла в танець, його здивувало. Чув на собі погляди сусідок та гнівався. Тиснув бартку в руках, аж пальці синіли.

Пари гуляли за парами, як розсипані маки. Скрипка рвала мелодію з поспіху, а цимбали додавали такту ногам, що летіли як на крилах. Кожухи кидали з „кочіла“ до рук свояків, які в лету хапали їх. Парубки приспівували своїм дівчатам. Заспівав і старший парубок:

Сватав бих ті, дівчинонько
 Хотьби й цеї днини,
 Кобих лиш знав, красна любко,
 Де маш полонини?

Одоця, якби віджила. Піднесла гордо голову вгору й відспівала:

Ой чіяж то халупчіна
 Ци ни Івацева?
 Штири коли підпирают
 Вна ни варта й лева.

Хахаха! зареготалося все кругом.

— А то відтьила, їк бритвов! — прицмокували.

— О, вна гостра на їзик! — гомоніли дівчата.

— Так йиму треба, — говорила сердито Юріночка. Сам голий їк палец, а за полонинами сягат.

Музики дійшли до найшвидшого темпа й урвали. Пари розскочилися. Одоця станула коло мами. Світ крутився в її голові а перед очима падали на землю жовті й червоні плями. Втерла спітніле лице хустиною й повернула голову в бік.

— Йик дужья, Одоцько? — привитався Андрій. Підійшов з боку і станув.

— Гараз, йик ви, Андрійку, — ніжно відповіла Одоця.

— Удаласи тобі пара? — спитав.

— Най си з ліснєв парує, — кинула гнівно.

— А зо мнов хотіла бис жити в парі? — спитав Андрій дівчину і взяв її за руку.

— Жертуйте, здорові, Андрійку, — відповіла Одоця, паленіючи. — Та де мені до вас? Я бідна...

— Ни біси, Одоцько, хіба шо ти з Іваном по слові.

— Ба ци! Най си то тримат та, що в корчах сидит!

— Йик так, то згода!

Одоці заступило дух. В голові ще дуднів такт гуцулки, а серце билосся ще жвавіше.

— Андрі! — заговорила сміливіше.

— Чьо Одоцько!

— На тобі, бо зараз відбирут, — а це для тебе лиш були злагоджені. Подала парубкови дві однакові писанки — пари.

— Пари? — здивувався Андрій, ховаючи їх скоро в тобівку. — Ти міні принесла, ни брешеш, дівко?

— Ні! — відповіла Одоця й подивилася парубкові просто в очі.

Вони й не завважили, що хлопці зловилися ключем і замкнули дівчат у колесо. Потягнули й її.

Ланцюх дужих молодих рук стискав дівчат щораз кріпше. Дівчата бігали, кричали й відкупувались писанками.

Одоця шукала очима вільного місця, щоби протиснутися на другий бік. Знайшла. Лише схилилася, щоби пролізти, коли чийсь дужі руки вхопили її за стан і втягнули назад у колесо. Одоця зирнула поза себе й задрожала з гніву. То був Іван.

Тримав її міцно за руки.

— Йик ни пару, то бодай одну файну писанку, — жадав окупу.

— Пусті! Нима в мене писанок длі таких богачів, шо полонинами гимблюють... — пручалася Одоця.

— Ни жертуй, дівко, лиш тьгни писанку зза попружки, бо сам найду.

— Йва! Йик кау шо нима, то нима!

Її сміх парубка розлютив. Він пустив нараз її напружену руку, так що Одоця, як підкошена впала на землю.

Колесо зареготало: ха-ха-ха!

В одну мить була Одоця на ногах. Лице палало. Випрямилася перед Іваном і процідила крізь зуби:

— Писанки тобі треба? На! Маш писанку! — І з розмахом вдарила його в лице.

Кочіло заворушилось. Парубки вхопили за бартки. Одоця одним скоком була при Андрію. Всі здивувалися: одні станули за Одоцю, другі за Івана.

RADION

зберігає м'якість вовни!

ВИСТАЧАЄ:

1. розпустити Радіон у зимній воді.
2. в зимній воді гріти.
3. в зимній воді полокати.

— Не смій! — крикнув Андрій і підняв свою стелівку вгору.

Грімкий Андрієв голос опам'ятав усіх. Знали його тяжку руку.

— Ані палцем не кини Одоцю! Чьули? Вна від сьогодні моя!

Одоця дрожала, як осиковий лист. Андрій взяв дівку за руку і повів із „кочіла“ в село.

— Добре, шос му дала, Одоцько, — сказав за поворотом. — Так му треба. Але дивиси, шобис у мене чьимнов була. Я жертувати ни жьиртую...

Кріпкою рукою обняв парубок дівчину за стан і гаряче поцілував.

Такого кочіла ніхто не пам'ятав, а Іван буде його пам'ятати до смерті. До сьогодні парубкує.

ОЛЕКСАНДРА СІРОПОЛКО

ПРО ТАНКОВЕ МИСТЕЦТВО

Коли спостерігаємо якесь мистецьке явище, то можемо йому надати щодо нашого спостереження певні ознаки. Так, наприклад, коли дивимось на якийсь образ, об'єктом нашого спостереження є площа, на якій нанесено даний образ. Скульптурний твір вимагає простірного спостереження; слухаючи музику, наші вражіння що-хвили змінюються, отже спостереження музики відбуваються у часі.

Щож буде характерне для танкового мистецтва? Кожний танок спостерігаємо у просторі; але так само, як і при музиці, наші вражіння що-хвили міняються. Отже для танку є характерне: простір — час*).

*) Тут можна б було мені закинути, що музичні й світляні хвилі так само відбуваються у просторі, але тут я відкидаю фізичні властивості явищ, а розглядаю їх лише, як об'єкт наших спостережень.

Олександра Щуратова, молода танечниця, виступила вперше перед нашим громадянством на Святі Весни Кружка ім. Ганни Барвінок. Ось вона в «Пташиному Етюді» Борткевича, в якому передала прегарно і з тонким відчуттям усі пташині рухи.

Фото Ст. Щурат.

Та хіба цим цілковито вичерпується характеристика танкового мистецтва? Наші звичайні щоденні рухи мають ту саму ознаку, та ніхто мабуть не відважиться зарахувати їх до мистецьких явищ.

Послідовна зміна рухів (що відбувається в просторі й часі) при гімнастичних вправах також ще не є мистецтво. Щож тоді є танкове мистецтво?

Гармонійна зміна рухів і поз, які мають глибший зміст і викликають у нас естетичне почуття й надхнення, може бути повнішим означенням танкового мистецтва. Це надхнення мусить у нас хтось викликати. Отже тут маємо до діла з виконавцем даного мистецтва. Є це той, для кого струментом служить власне тіло і який бездоганно ним володіє і на поклик внутрішнього ритму снує павутиння рухів, що пориває наше чуття.

Проте внутрішньому ритмові переважно товаришує зовнішній ритм музики та її мелодія. Вони інспірують виконавця танку.

Нова форма танку — ритмічний, чи ліпше казати плястичний (бож кожний танок є ритмічний чи то новітній танок, чи плястичний балет, чи народній, чи ще який інший) іноді послуговується лише внутрішнім ритмом виконавця, цілковито не вжи-

ваючи музики. Проте треба зазначити, що при цьому не багатьом вдається досягнути великих успіхів. Вже значно більше виглядів має танок під згуки ударів гонгу чи інших приладів до биття. Мабуть, уже споконвіку людина вживала пісню й рух одночасно і в неї стало немов вродженою потребою плекати ці два роди мистецтва поруч себе і вязати їх до купи. Тим самим керувався й Жак Далькроз, коли у своїй музичній школі завів ритмічну гімнастику, яка допомагала майбутнім музикантам усвідомлювати музичний ритм за допомогою рухів власного тіла.

В цьому першому періоді розвитку ритмічної гімнастики бачимо, що рухи тіла стояли цілковито на послугах у музики. Проте з дальшим розвитком ритміки, спостережено, що й рухи можуть існувати «самі для себе», якщо так можна сказати. Більше стали звертати увагу на виконання цих рухів, дбали про гармонійне відношення поодиноких рухів і на їхнє технічне виконання. Музика тут лише інспірувала.

Народжувався новий танок...

Та саме в сей час (в початках нашого століття) з'являється молода дівчина, що силою свого генія підносить цей новий танець на рівень високого мистецтва. Се була Ізидора Дункан.

Ізидора була перша, що сміливо й рішуче станула за природність і безпосередність танку. Своім виступом вона викликала надзвичайне захоплення, але одночасно й обурення багатьох. Вона перша танцювала боса й в неї не було ніякої штучности, до якої так звикли глядачі класичного балету. Декому її ганець здавався надто примітивним, та ніщо не спиняло Ізидору, й вона певно йшла своїм шляхом.

Ще в дитинстві ця маленька американка виявляла свій хист, та аж у Європі вона знайшла признання.

Її життя, повне бур і трагедій, мало містичне забарвлення. У своїх спогадах, де вона пише про свій приїзд до Києва, описує, наприклад, як вона їхала саньми через місто й раптом вгляділа, як з обох боків вулиць простягалися ряди дитячих труп. Сей привид мучив її цілий день, а ввечері на сцені вона імпровізувала похоронний марш Шопена. Київ божеволів із захоплення...

А незабаром у Парижі згинули в Сені її двоє коханих дітей...

Її власна смерть також не була звичайна: їхала аэтом, шаль закрившись в колесі й задувив її. Ізидори не стало... Але по ній лишилися її школи, де її дух ще довго буде вітати.

ЖИТТЯ ЖІНОЧОЇ МОЛОДІ

(Спроба характеристики).

Зацікавлення справами молоді тепер велике. Росте її участь у громадському житті, в мистецтві; щораз частіше приходиться зустрічатись із її відмінною від старшого громадянства психікою. Тому й багато очей звертається тепер у їх сторону з вицікуванням, острахом або сподіванням.

І в нашому клубі виринула справа молоді, на рефераті л. Дарії Старосольської. В ньому обговорено підсумки еманципації, а що вони в першу чергу торкалися молоді, то в дискусії головним чином розглядали її завдання. Але що дискусіантки майже всі були „зі старших“, а властиво себе до них зачислявали, почули ми лише односторонній погляд на справу.

Мимоволі насувалося питання: яка границя віку, що розділює ту молодь від т. зв. старшого громадянства. Саме тепер читаємо в „Світі Молоді“ ч. 4 міркування на ту тему. Авторка статті кладе як межу тут заміжжя, що заважає на жіночій психіці, а властиво на її обов'язках. А нам здається, що причина лежить деінде. До молоді можемо тепер зачислявати всіх тих, що виростили по війні. Не бачили підйому визвольних змагань, але й не пережили на собі великої невдачі. Необтяжені цими споминами, в ходять у життя, як нові люди.

Тому зраділи ми, коли одна з них згодилася розказати нам про себе. Дня 15. квітня п. Цюпа Паліїв прочитала в нашому клубі реферат про життя жіночої молоді.

Прелегентка вийшла в характеристиці молоді від пласту, як головного виховного чинника. „Ми показали несприготованими до великої війни і до визвольних

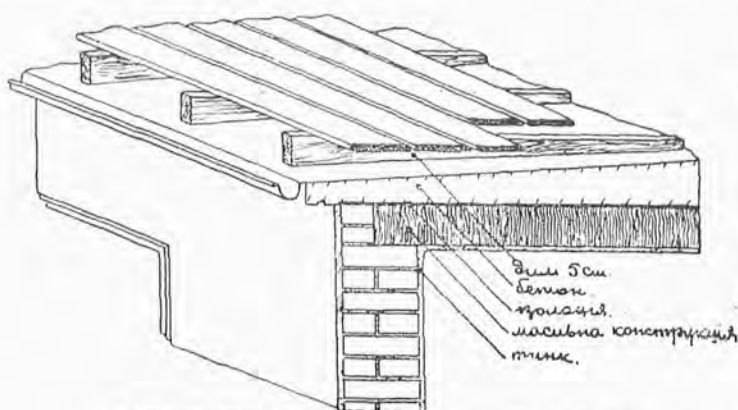
змагань. Треба було почати працю на ново. Виховати новий тип громадянина, зрілого, чуйного, загартованого. Пласт давав ці передумови. Він розвивав цінні прикмети духа, як точність, обов'язковість, карність, зарадність. Він гартував фізично тіло, привчаючи його зараня до невгод. Лише треба було чужу англійську концепцію наповнити українським змістом, щоби пластові виховання не кінчалось, як у чужинців, виходом із середньої школи. Але щоби раз повзяті в ньому засади прищиплювались на все життя. Щоби пластун почував ціле життя зв'язок зі своєю карною обов'язковою громадою і був її вірним членом.

Пласт відновили в 1920 р. На цей час припадає початок жіночого пласту. Щоправда були й пластунки перед війною: Олена Степанів, Савина Сидорович, Гандзя Дмитерко, бл. п. Ольга Левицька. Але вони працювали в одній, спільній із хлопцями організації. А тепер засновано окремі жіночі пластові відділи, тому що окремий вишкіл дівчат показався зручнішим. Спершу панувала загальна охота дорівняти хлоп'ячому пластові у вправах, програмі іспитів і таборуванні. Відтак зайшла переміна. Сліпе наслідування показалося зайвим. Навпаки, підчеркування й плекання жіночих прикмет пластунки станули на перше місце. Досконала санітарна служба, добре переведена адміністрація, вмільсть перебування в терені, ось на що звернули тепер головну увагу.

В 1930 р. пласт розв'язали. За десять літ вспів він уже виховати цілі кадри жіночої молоді. Що з нею сталося?

(Докінчення на стор. 20).

БАЛЬКОН І ВЕРАНДА

Похилий спід балкону вимагає подвійної підлоги.

При будові нашого дому маємо завжди це невелике бажання: широкий балкон від сторони саду, що тоне в проміннях сонця, вбраний навколо квітами. Так, бажання цілком оправдане!

Маємо змогу „згори“ подивитись на наших сусідів і з вибраною книжкою провести на ньому свої вільні хвили. Зелень від дерев і повільні хмари кидають на нього свою тінь... А коли настане вечір і місяць обілляє все своїм блідим світлом, яке прегарне місце для тихої гутірки!

Безперечно не будемо говорити про балкони в місті, на яких вглинемо більше порошу, ніж свіжого повітря. Ні, балкони мають оправдання за містом, по містечках і селах, де звуться верандами. Він нам потрібний і в часі недуги і під час негоди, коли не можна вийти з хати.

Балкон — це кімната під відкритим небом.

Веранда, це виступ перед домом, який може бути зроблений невеликим коштом. Веранда це місце, що лучить нас безпосередньо з садом, де лише височина одного ступеня відділює нас від землі.

Коли після щоденної праці шукаємо місця на прочитання газет, чи теж маємо бажання сьогодні зїсти обід на свіжому воздуху — ідемо на веранду.

Балкони й веранди неначе відсвіжують, розвеселяють будинок. Вони надають йому затишності і дім без веранди виглядає так, як вікно без завіски.

Веранди можуть бути відкриті й закриті. Відкрита веранда без порівняння дешевша, як відкрита. Але коли при

поверховому помешканні будуємо балкон, можемо все під ним умістити закриту веранду (гл. світлина). Тоді балкон буде для веранди стеєю; треба лише потягнути бічні стіни.

Конструкційно дуже легко розв'язати балкон, ще легше веранду. Однак, коли лучимо оба ці виступи, треба звернути увагу на стікаючу воду, яка мусить десь підітисся. В цьому випадку балкон не сміє бути цілком плоский. На ньому буде затримуватись вода. Зробити спад 6—7° не хочеться, бо по такому балконі незручно ходити (при спаді 2° вода не цілком стікає!).

Можна знайти розв'язку. Зробити спад, потрібний для стікання води і то досить великий. Для ходження на балконі треба зладити другу підлогу, яка вирівнює нам сей спад для стікання води. Підлогу можна зробити з дерева, як на рисунку.

Отже, як бачимо, легко можна запобігти протіканню балконів для задоволення власників веранд.

Користаємо з готовости автора, досвідченого будівничого, й відкриваємо з цим числом будівельний і мешканевий poradnik. Звертаємо на нього увагу тих читачок, що думають про будову й улаштування своєї домівки. Відповіді на питання будемо поміщувати в кожному другому числі з відповідними ілюстраціями.

Ред.

Ось зразок модерної веранди, сполученої з балконом.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

порукає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

ЛЕОНТІЯ ЛУЧАКІВСЬКА

1858—1935.

Смеркає давній світ. Повоєнне покоління може не лише не знає, але й не зміло би зрозуміти ані уявити собі того чим була наша суспільність в давні часи. Коли в час руйни пропадало все, лишалося в нашій народі одно одинокі прибіжище світла і культури: це була хата священика. Проти неї зверталася всяка пімста ворогів, всякі „проекти на знищення“, в ній заховалося більше як матеріальні добра, більше як і духове багатство: заховалося непоборна воля служити та й відбудувати все втрачене ще раз. І відбудували ті старі рідні нашу культуру ще раз. Відбудували її гідно і вірно — видали цілу — ще й своїх власних противників, своїх критиків таїх неприятелих видали зі себе таки вони самі. Найтвердші консерватисти й найгостріші радикали, працівники таїх фантасти, політики й теологи, газди й жовніри, всі вони були синами тих самих родів.

З такого роду вийшла Леонтія Лучаківська. На багацькій подільській землі жили вони, в Должанці під Тернополем, і хата її родичів була гідна старої назви „резиденції“, як наше селянство називало старі приходства. Там все було місце для сиріт що ховалися на найліпші газдині і віддавалися за найбогатших, там рік Божий був дійсно святым роком, чи в день праці, чи в свято, там і газда, що казав, що і цісара не послухає — „егомосця“ послушав, там і в щоденній праці в жіночій газдівстві було і знання і досвід поколінь і артизм. Може воно не було життям широкого розмаху, незвичайних поривів і змагань, але була у тім життю глибока наука: як у найтихшій, щоденній, сирій праці знаходити красу і мудрість і святість. Тою наукою жила покійна Леонтія Лучаківська. Судьба не дала їй того що мало бути змістом і найвищою ціллю її життя: власної хати. Хто так, як вона була вихована власне на газдиню, той лише великим серцем міг перемогти таку долю і не зломитися, ані не згіркнути. Дивна, непонятна сила характеру була в неї — дивна якась героїчна погода, спокій і гідність — мимо всіх труднощів життя. Від смерті батька перенеслася вона з сестрою Олександрою до Львова і тут пережили вони пів століття.

П'ятьдесять літ життя в скромних, нераз дуже трудних відносинах, пережитого без великих подій і переживань, але і ніколи без труднощів, ніколи без праці й труду — це відай більше чим одноразовий порив. А тим більше, коли його так пережити як ті дві сестри. У їх хаті був все якийсь дивно добрий, погідний, нераз веселий настрій. Була все при обмеженні до найконечнішого, велика гідність, при гідності старосвітська чемність і уважливність, всі ті старі, достойні форми товариського життя, що було впливом культури многих століть. У сирій буденщині їх маленького життя була виплекана і вихована пам'ять того, що їм дороге: старої доброї культури співжиття з людьми і мира зі світом і з власною долею чи недолею. Тому їх хата була все неначеби спомином „резиденції“, — гостила многих людей і притягала нераз пару поколінь. Бог один знає, як трудно було нераз вижити їм, — але цього ніхто не бачив і не чув, — доступу до власної журби і клопоту боронила тиха але непорушна гідність, — а для людей було все добре слово і була щира прихильність що виводилася з доброї культури і стала дру-

гою натурою. Леонтія Лучаківська не дозволяла журитись і скаржитись перед чужими — наказувала добрим словом витривати і того її слова слухали. Так погода її серця і достоїнство панували над людською слабкістю ще й найближчої родини. А разом з тим не було в неї холоду й бездушної формалістики — цілий світ творив для неї і з нею певну тиху гармонію. Не була вона чужа ніякій людській справі, але ще її симпатія і прихильність мала в собі якусь особливу жіночу ніжність і повздержливість. Така була її віра — сердечна, а не фанатична, такий був її патріотизм, специфічно жіночий — патріотизм що відчуває все, хоч і безпосередньо не виповідається чином — любов до своєї землі та свого народа, повна зрозуміння для всіх найглибших тайн його душі, його краси й долі, — але любов тиха, мирна, та, що підтримує і кріпить других, на те, щоби вони творили і працювали. Така була і творчість Леонтії Лучаківської. Досвід довгого життя, працю і знання передане їй, вона зібрала в скромненькій книжечці — в збірці куховарських приписів: „Домашня кухня“. Постаралася про те розумніші люди, що на цьому не зробила маєтку, — але відай не про те йшло. Це була дарована книжка. Не годилося в її родині брати гроші за раду — так і вона пустила ту книжечку в світ, як добре слово — не для своєї користи — як дарунок даний зі свого убожества.

Для її чистого і погідного серця все творило гармонію. Було в її світі місце і на радість і на кривду — на красу і на убожество, на суд і на доброту — на цвіті і на людей. Та гармонія життя огорнула і ту хвилину, що для найліпших є короною життя — власну смерть. Тихо і спокійно відійшла він нас і як годиться дочці доброго роду, постаралася, щоби так як життя, смерть і похорон не були з нічної ласки — щоби були свої. За її посаг її ховали, казала в достойнім смутку сестра — і це була до послідної хвилини та до послідної дороги й спочинку її гідність.

Інститут **Б. ТІЛЬ**

Львів

краси

пл. Домбровського 8.
телефон 54-86.

виконує всякі косметичні заходи та тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижших цінах.

І так як за життя з пошаною стрічали її великі таї малі цього світа, так і по смерті стали над її могилою ті всі, що так довго були їй вірні і прихильні. Зворушити мусіла кожного та дивна сердечність, що казала їм усім не відступити, що в передвесняну слоту дала співакам добру волю відпровадити її співом аж на місце, де спочала на віки з трудної дороги. Далекі поля видно звідтіля — ті поля, що їх любила все — незабутні для неї, хоч і пів століття пережила у міських мурах. Може у послідному сні пригадають їй вони її молодість, гарну і щасливу, що дала їй на цілу дорогу життя той добрий усміх, з яким жила і прощала той світ.

Юра Окуневський.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

поручає по найнижчих цінах

Р. Д Ж А Л А КОВДРИ, МАТЕРАЦИ
і ПОСТІЛЬ

Львів, вул. Хорущина ч. 5

ПЕРЕРАБЛЯЄ

ковдри по 4 зл.

матераци по 6 зл.

Великодний стіл

На свята маємо звичайно більше часу на гарне прибрання стола. Зрештою й більше охоти: всі ми обновилися новим капелюхом чи весняним костюмом і в помешкання хочемо внести щось нового. Тому зясуймо собі як поступила мода і в тій ділянці. Бо і в накриванні стола мода змінюється; воно тісно пов'язане з їдальнею, яка в останньому часі змінила свій вигляд.

Перш усього столове білля. Давніші сніжно-білі адамашки уступили своє місце кольоровим обрусам. Адамашкові обруси вважають надто штивними, солідними, тоді коли ніжна барвність сучасних обрусів дає місце фантазії. Ну, й головне: вони практичніші з огляду на плями, які все можуть трапитися при столі.

Коли вже допускають білі обруси до пишного накриття, тоді обов'язково прикрашені білим, або кольоровим вишиванням. Вишивкою неначе переривається ота його біла тугоість, що колись була найкращим підкладом офіційних гостин. Оцю грикрасу приміщують різно. Біжить вона краєм, покидана по цілому полі обруса, інколи лише на столовій плиті. Стіби дуже різноманітні. Найчастіше стрічаємо англійський гап, що викликає враження ажурності. Маємо тут також можливість примінення наших полтавських гаптів. Вони держані звичайно в таких молодих тонах, що дуже добре можна їх сполучити з білим сподом. Наприклад на білому обрусі легке кремове вирізування! Або сіроголубе!

В останньому часі ввійшли в моду цілі обруси з мережива. Одначе вони приходять під увагу тільки для дуже пишних і невеликих прийнят. Варто згадати також американську новинку в столовому біллі, де замість одного великого обруса є під кожне накриття один малий, а серединою стола біжить відповідна доріжка. Оце накриття теж може служити лише зрідка. Вимагає бездоганної столової плити та великої уваги в подаванні, щоби від якоїнебудь плями столова плита не потерпіла.

Порцеляна донедавна була біла, хіба що прикрашена вузьким золотим беріжком. Тепер уживають квітчастих узорів і живіших красок. Окрім порцеляни вживають також фаянсу, який здобув собі вже признание нарівні з порцеляною.

Столове срібло не міняється так часто, як усі інші складники накриття, обруси чи порцеляна. Одначе хто справляв би собі тепер нове, повинен знати, що модне столове

На столі зі свяченим гарно виглядатиме висока ваза, розмальована в полтавському стилі. — Виконана в мистецькій робітні С. Литвиненка у Львові.

срібло є просте й гладке, без усяких дрібних прикрас, як воно бувало в давнину.

Шкло змінило також свою форму. Келихи й чарки мають низькі ніжки, зате ширшу чашу. Внаслідок міцнішої будови ніжки можуть більше рідини в собі змитити.

Стільки про складники модерного накриття. Одначе святочний стіл повинен бути прибраний, як воно годиться на таке велике свято. Так щоби сам вид накритого стола надавав гостині вродистості.

Прибранням стола служать квіти й стяжки. Цих перших маємо тепер подостатком. Тому й сягаємо по них, як по найкращий засіб. Одначе треба їх гармонізувати з прочим накриттям і добирати відповідні вази.

А в вазах тепер нема недостатці. Відколи продукує їх мистецька робітня „Око“ маємо різні форми і взори. І так на столі зі свяченим

примістимо високу струнку вазу, щоби вона вирізнялася серед розложених там баб і тортів. На їдальняному столі найкраще виглядатимуть вази низькі, присадкуваті. Неприємно, коли при столі заслонює нам обличчя нашого *vis-à-vis* хоч би й найкраща квітка. Та й господині краще мати так перегляд стола й гостей.

До форми ваз треба й добирати квіти. У високій вазі може міститися тепер вязанка жовтих базьок, що звисають поза неї. У низьких вазах густі китички перших пільних квітів, пролісків, незабудьок, фіялок, або й лише свіжої лісної зелені. При вишиваному обрусі треба квіти добирати до краски вишивки. До кольорового обруса квіти контрастові: до жовтого гарно виглядатимуть фіялки, до синього білі проліски, до блідозеленого темніша зелень.

Стяжки знаходять примінення тільки при білих обрусах. Прекра-

сно його оживляють. Достосовуємо їх до краски квітів на порцеляні, до краски мальовила в кімнаті. Часто лучимо стяжки з квітами. Наприклад два червоні тюльпани на краях довгого стола, і до цього червоні стяжки точно тої самої краски. Або рожева примула посередині і від неї розходяться такі самі рожеві стрічки. Або три білосні гіацинти й такі

самі кокарди, покидані по столовій плиті.

Укладаємо їх різно. Ділимо ними столову плиту на прямокутники. Або від середнього вазона розходяться вони на всі чотири сторони, або зрештою кидаємо їх по столовій плиті в виді кокард, які треба пришпилити зі споду.

Ще одна заввага: при модерно-

му накриванні не повинно бути на столі нічого більше, як накриття й прикраса. Всякі полумиски чекають збоку на окремому столі. Причиною цього є те, що полумиски зняті зі стола, лишають на ньому неприємну щільну, яка лишається до кінця обіду. Краще урядити стіл так, щоб він був однаковий на протязі цілої гостини.

Л. Б.

ПОЛОТНЯНІ РУКАВИЧКИ

Поруч різного рода шкір знайдуть у літньому сезоні заміни для рукавичок деякі тканини. Наприклад льняне полотно, піка, дифтина, мереживо. Особливо популярною буде рукавичка полотняна з огляду на велику моду полотняних суконь. Прикрашена відповідною вишивкою, буде вона прегарним доповненням льняного костюму чи суконки.

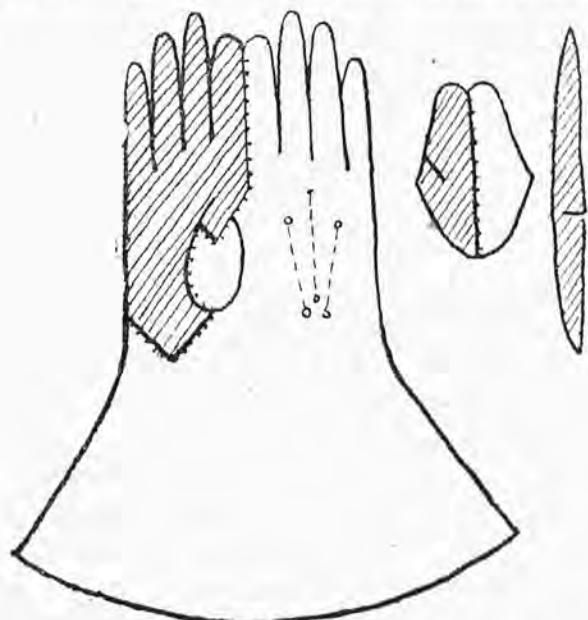
Із шиттям полотняної рукавички зв'язані деякі технічні труднощі. Шиття її буде дещо відмінне від того, яке пізнали ми при шитті шкіряних рукавичок.

Полотно по своїй суті мало розтяжне. А матеріял на рукавички повинен приспособлюватися до руки. Отже тому полотняну рукавичку лучимо завжди з якимсь розтяжним матеріялом, як дифтина, або трикотина. Спід рукавички, бічні стінки пальців і половина пелюха від сторони долоні шиемо з дифтини (на рис. ч. 1 зачеркнені частини), а тільки верх, цілий маншет і верхня частина пелюха з полотна (на рис. ч. 1 незачеркнені частини).

Приготування. Перед кроєнням треба полотно випрати і дуже старанно випрасувати.

Мереживо треба трохи нагумувати, щоб матеріял був тугоший.

До приготованого матеріялу прикладаємо шаблон (по скосям матеріялу!), старанно обрисовуємо олівцем і витинаємо форму дуже точно по нарисованій лінії (часть I-а і II-а). В той сам спосіб витинаємо прочі частини рукавички з дифтини (спід, бічні стінки і спід пелюха) з тією різницею, що всі ті частини витинаємо з довжини матеріялу. Стінки витинаємо не поодинокі, а парами, як при шкіряних рукавичках. Наприклад стінку малого пальця, ра-

зом із стінкою перстенного (рис. 1, 3). Друга пара це стінка перстенного і вказуючого пальця. Третя пара це стінка середнього і вказуючого пальця.

Шиття. Рукавичку полотняну шиемо цілу, на машині, швом до середини (полотно торочиться!).

Порядок шиття: 1) зішити верх зі сподом по черткової лінії, 2) зішити і пришити до долоні пелюх, 3) пришити стінки до пальців а) до верха рукавички від точки н до н. 4) Розтяти стінки до половини ширини при насаді пальця і пришити до пальців, від сторони долоні. 5) Зішити надтяті стінки при насаді пальця.

Прикраси рукавички. Взір можна розвинути тільки на маншеті рукавички. Тут можна гарно примістити тільки стіби з табл. ч. 2, взір ч. 4—7. Гарно виглядатиме також колірова обмітка в красці вишивки на суконці. Взірці низинні й хрестикові трудно примістити з огляду на скісний крій матеріялу.

Рис. 1. Поверхня маншета прикрашена мережкою і вузьким поясовим орнаментом.

Рис. 2. Беріг маншета викінчений обміткою. Довкола вузький візирець, долом маншет стягнений на нитяний шнурочок.

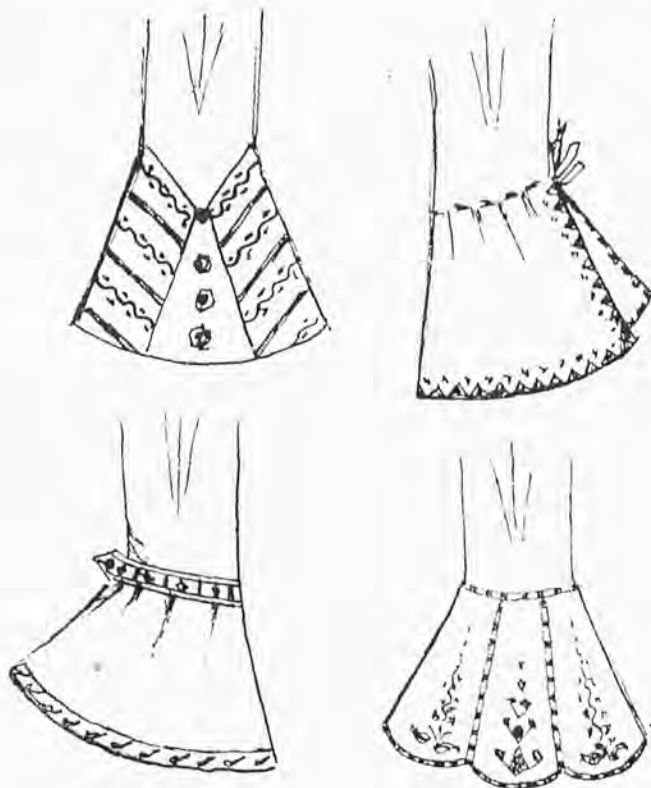

Рис. 3. Рукавичка стягнена вузьким пояском, прикрашеним вишивкою. Поясок застібується на гудзик і пряжку. Гора викінчена скромним хрестиковим узором.

Рис. 4. Маншет виконаний із 6 клинців, получених мережкою зі собою. Поля клинців прикрашені на переміну двома різними мотивами.

Всі уживаємо
пудрів
„АЛЬ ОЕ“!

Великодний стіл в кожній українській хаті

Сир — масло — яйця
„АРОЗА“ дригці і будині
Є на нашому святочному столі
Бо у нас Великдень нині.

Масарні «Центросоюзу»

1. при вулиці Личаківській ч. 50,
2. при вулиці Жовківській ч. 175,
- 3-тя крамниця в Ринку число 2.

п р о д а ю т ь:

всі роди вудженини й сире мясо:
волове, теляче, вепрове й товщі
що дня свіжі!

„Народна Торговля“

поручає

в 33-х своїх складах в Галичині і на Волині
різного рода товари в найдобрішій якості по
найприступніших цінах.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ приймає рівнож вкладки
до обороту на найдогідніших услівях, а на забез-
печення їх має 9 власних кам'яниць.

Святочне печиво і тісточка вдаються Вам
лише на виробах „ПЛАСТ“. — Дріжджевий
порошок. Ванілевий цукор.

Модний порадник

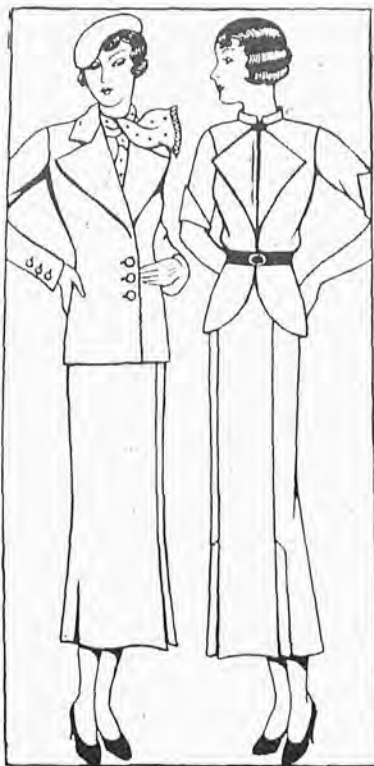
під проводом п. Елі Олесницької, управительки робітні «Труду».

Перемишлянци. Питаєня перерібки костюму на сукню видвигають тепер дуже часто, так що подаємо поруч розв'язку цього в рисунок. Якщо ваш костюм гладкий, з коротким жакетом (так ми зрозуміли з запиту), може з нього вийти модна тепер джемперова суконка.

А саме: починаємо від спідниці. Спідничка при теперішніх і торічних костюмах вузька, з одною складкою збоку. На сукню невідповідна. Пересуваємо складку на середину, або розміщуємо її по боках, так як це зроблено на рисунок. Однак складки дуже плиткі, як для сукні. Тоді відтинаємо долішню частину рукавів і з них накладаємо по одній малій складці збоку, так, що сукня ними вдовольні поширюється. Звертаємо увагу на те, що складки тепер починаються дуже низько!

Верх перероблюємо в той спосіб: рукави є скорочені до ліктя, що при вовняних сукнях загально прийняте. Вилогів зменшуємо, стулюємо до купи. Можна їх напереді зішити, або підложити коліркову вставку, відповідну, або контрастову. Комірчик вузький, стоячий зі сукна. Верх нього може ще прийти круглий, колірвий. Застібється зпереду на гудзики, або на кокарду. Такими самими гудзиками прикрасимо маншет. Матеріал на нього лишиється з верху вилогів.

Ще одна завага: часом костюм по хемічній чистці збіжиться, так, що доста-

ємо вузькі плечі. Поширюємо їх лиштвою з вилог, по середині плечей, прикрашеною декоративними гудзиками. Однак, скажете, тоді відпадають вилоги зпереду сукні? Це правда. Але період можна тоді застібнути один на другий такою самою лиштвою і на такі самі гудзики, як ззаду. Застібнення під саму шию дуже модне. Вгорі можна викинути білим комірчиком і кокардою.

Недосвідчені. Переробити чорний шовковий плащ на широкий тричвертєвий неможливе. Але може вийде з нього пелеринка? Не можна цього твердити певно, не бачивши його. Це залежить від ширини полів та крою плаща.

Але варто спробувати. Чорні шовкові пелеринки в білі горохи носитимуть цього року до білих суконь. Білі горохи можете вишити самі по ньому. Не мусять бути в правильних відступах, навіть краще, коли будуть менші й більші. Якщо боїтеся роботи, можна це зробити лише на краю.

Паням клієнткам бажає веселити
свят косметичний кабінет

D I S T I N C T O N

Львів, вулиця Коперника число 42а

З нашого досвіду

ЧЕПУРНИЙ. Воздушна ондуляція властиво по фаховому називається паровою. Це є новість у фризйерському фаху і то новість, яка має майбутнє. Парова ондуляція є таксамо тривала, як електрична, але корисніша від неї. Не висушує так волосся. Однак її інсталяція й апарати дорогі й тому у нас вона ще незаведена.

Шню сукні плащі і костюми, ціни приступні

В. БУДНЬОВА

Львів, Валова 14, м. ч. 10.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаємних обезпечень на життя «КАРПАТІЯ» у Львові за скорі і без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моїй сестрі бл. п. Климентії Марії Огоновській, емер. учит. в Станиславові.

Скорі й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажняю мене поручити це одному українському Товариству обезпечень на життя «КАРПАТІЯ» у Львові найширшим кругам української суспільности.

Надія Огоновська.

Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Білля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. Замовлення з провінції полагодуємо відворотно. Не висідаємо ніяких агентів.

Елегантна пані

носить лиш взуття

з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ

УЛ. ФРЕДРИ 9.

Мрії про літо

На теплі соняшні дні — білі капелюшки.

Може за відважно буде порівняти настрої цьогорічної весняної моди з настроями в політиці. Але оце порівняння насувається мені мимоволі, коли переглядаю заграничні модні журнали і прочитаю в часописах новини з дипломатично-політичного світа. Несподівано — нові приязни й трактати неначе зримувався з різноморідністю і помисловістю, зовсім неочікуваною, в моді. Маю враження, що великі мистці моди, які донедавна все йшли по якійсь одно-

До ясного костюму темніша взориста блузка.

стайній лінії стилю, не дійшли до порозуміння, можливо що й навмисне не хотіли порозуміватися, і своєю помисловістю стараються викликати свій власний ефект, не накидаючи свого смаку чи переконань. Мода на тій фантазії не тратить а гра фасонів і красок дає великі можливості при дрібці власної ініціативи.

Вовна, полотно, шовк правдивий і штучний, бавовна, все те перероблене в тканини в кліточку (пеніта, нкот), паски, переривані пружки, найдуть примінення на сукні спор-

КРОЮ, ШИТТЯ, МОДЕЛЮВАННЯ

для домашнього і заробкового вжитку можна навчитися при допомозі опатентованих приладів

ПАТРОН ЕКСПРЕС

професора паризької Академії К. Леванського Дуже догідні услівя. Здібніших льокуємо на посади в цілому краю.

Щоденні записи: Львів, ул. Сикестуська 21, II. пов.

Учениці користають із залізничних знижок.

тові, блюзи, пелерини; квітчасті і в горохи всякої величини, на літні легкі сукні. Дуже модні є сполуки різних красок і матеріалів як наприклад: сукня з шовку „imprimé“ у дрібні квіточки золотисто-рожевої краски, зовсім гладко пошита, підперезана зеленим поясом зі шкіри, до того плащик з легкої зеленої вовни, пантофлі зелені а капелюх широкий зі золотистої соломи. Краска гранатова зіставлена з краскою доспілої суниці буде першим криком моди. До білих суконь модні будуть короткі жакети або болерка зі шовку чорного або гранатового у білі горошки, а до темних суконь темні пелерини також у білі горохи або у білу крату.

Біла піка буде модна як прибрання до суконь, а також як матеріал на великі літні капелюхи і рукавиці.

Велика кількість вишивок у цьогорічній моді повинні пайти у

нас як найкраще примінення. При наших чудових взорах і можливості майстерного їх випрацювання, вишита сукня заступить найвибагливішу туалету. Біла вовняна сукня зі широкою чорною вишивкою, біла отворена на переді пелерина, викинчена коло ший крученою косичкою з чорної вовни може дати такий самий ефект, як модель паризького Schiaparelli.

Орися.

Гладкий весняний костюм у вузеньку смужку.

Найстарший магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

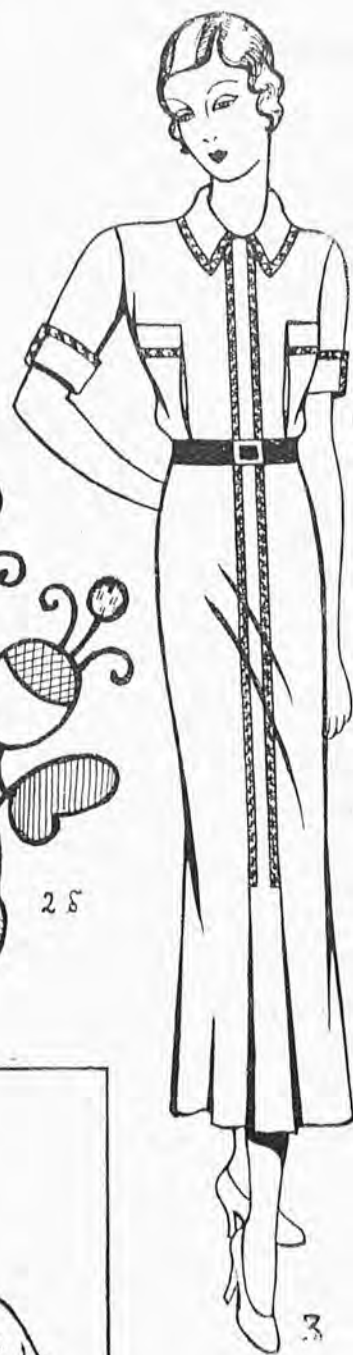
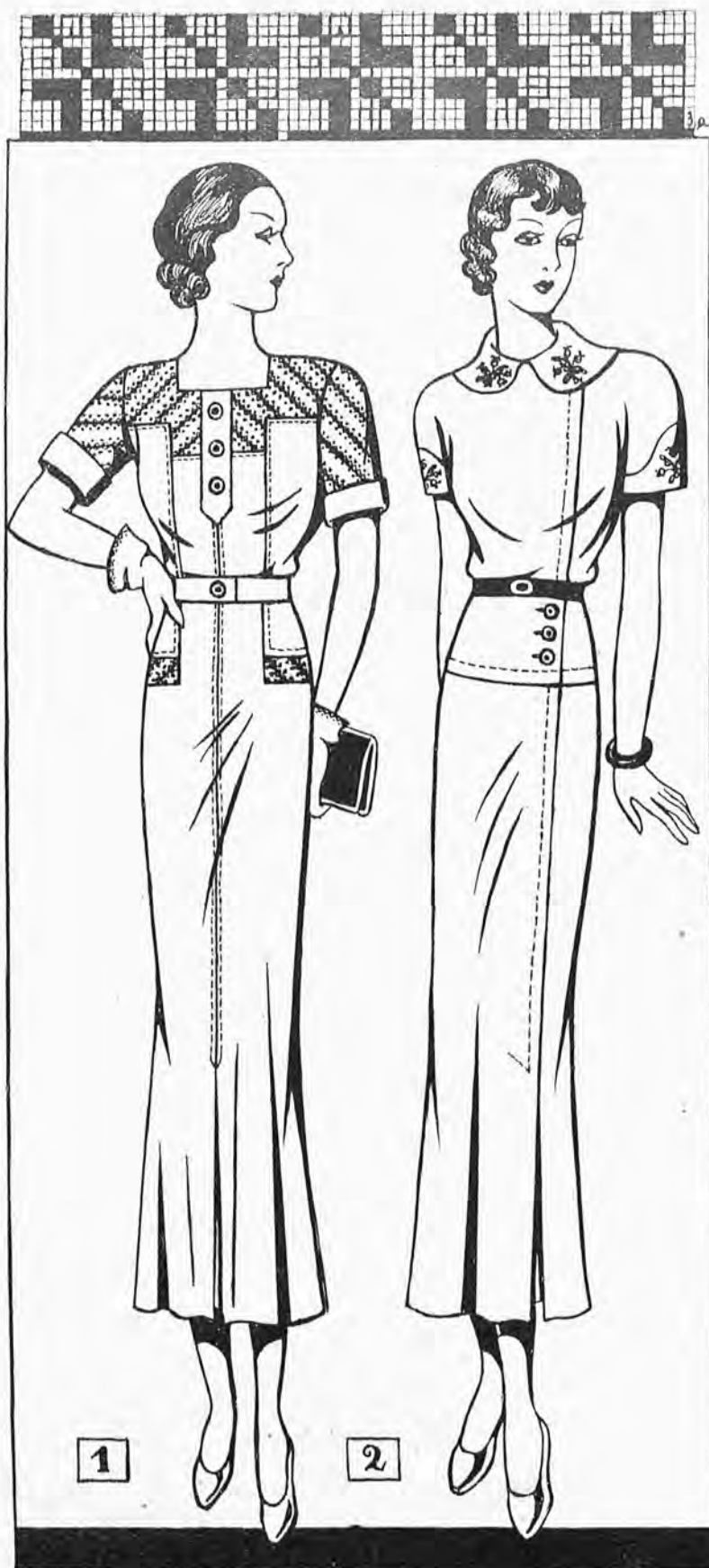
Львів, РИНОК Ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

Великий вибір у кожному сезоні.

Полотняні сукні

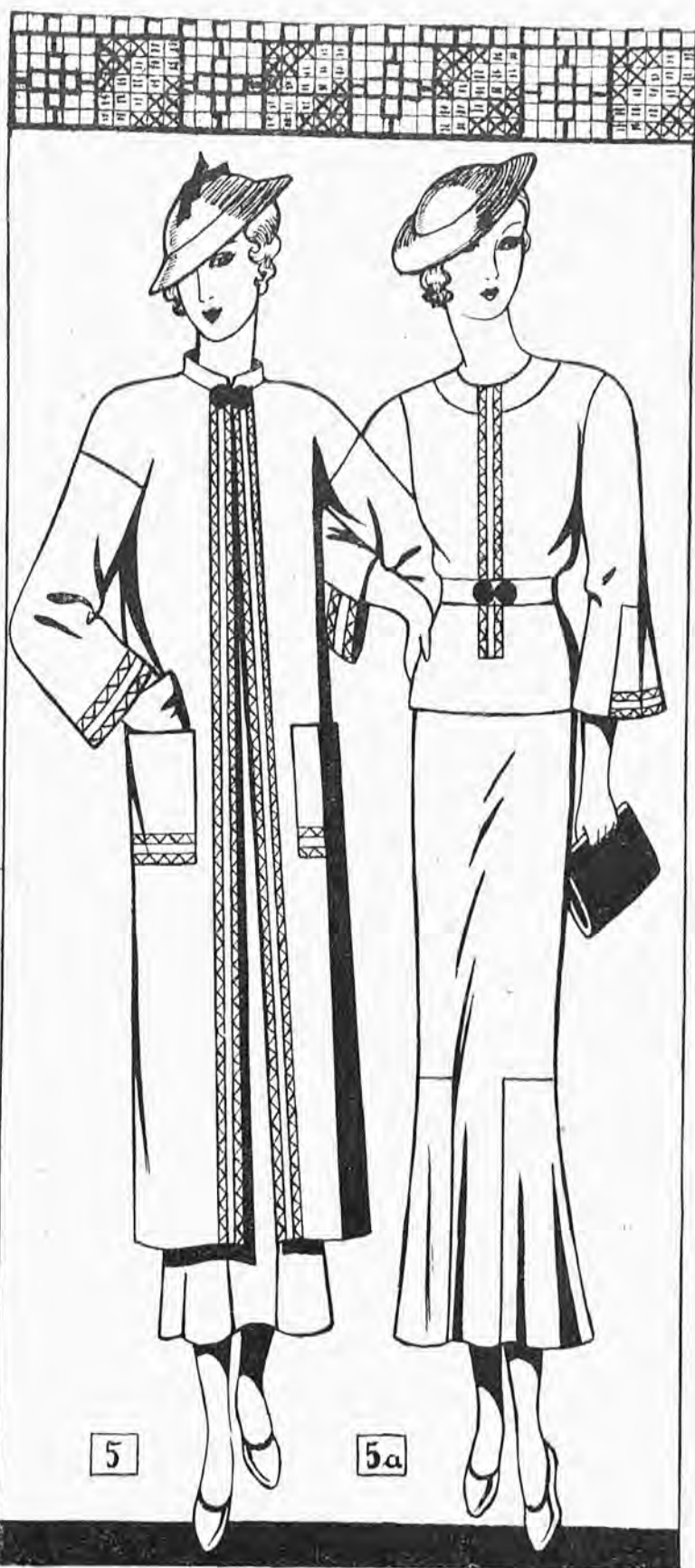
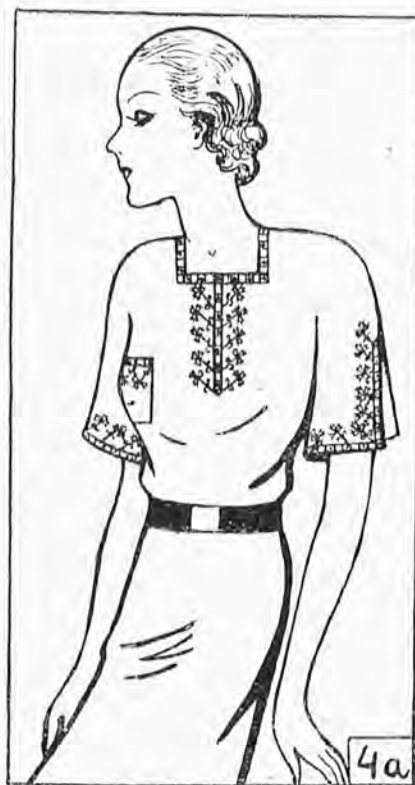
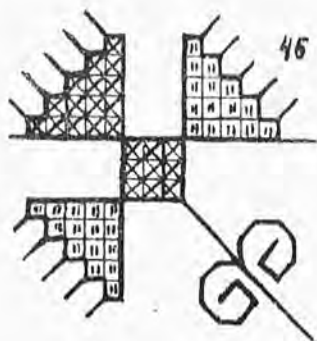
Ч. 1. Полотняна суконка, прикрашена хрестиковою вишивкою. Вишивані рукави, ґезка і кишеньки. Взір у красках чорній і помаранчевій, взятий із таблиці ч. XI, взір 4.

Ч. 2. Полотняний комплет. Гладка суконка, вишивана тільки на комір і маншетах. До неї коротка пелеринка (рис. 2а) з тим самим квітковим узором. Взір полтавський, виконаний стебнівкою

і настилуванням. Можна також примінювати перетикання. Краски: контури чорні. Дальше зелена, синя хх хх, жовта уу уу, помаранчева оо. оо.

Ч. 3. Спортова суконка з сільського полотна. Крій на аркуші взорів. Взірець, виконаний чорною краскою, нарисований на горі.

К О С Т Ю М И

Ч. 4. Елегантний вишиваний костюм. Модель сукні (рис. 4а) вишиваний полуботківським узором. Галузка нарисована вгорі. Синій шкіряний пояс. Жакет вільний, обведений довкруги взором. Краски: контури темносині. Виповнення чергується жовте й синє.

Ч. 5. Вишиваний полотняний комплект. На рис. 5а гладка суконка прикрашена вишивкою тільки зпереду й на рукавах. Жакет сімчетвертевий, вільний. Взір біжить вздовж країв переду й рукавів. Виконаний у двох відтінках помаранчевої краски. Контури чорні.

Ч. 1. Полотняний касак. Крій на аркуші. Обведений довкруги зубчастою вишивкою. Пояс може бути вишиваний, або шкіряний.

С.М.С **НИТКИ** **С.М.С**

до ручних робіт марки

С-М-С

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

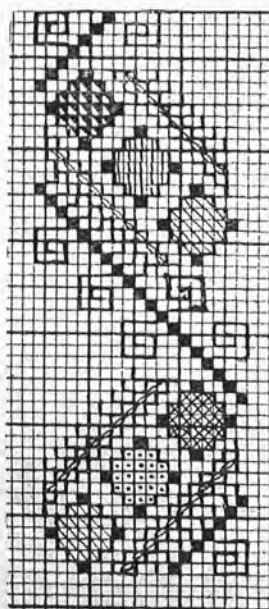
Ч. 2. Блюзка костюмова з білого марокену. Прикрашена оригінально вузеньким вірцем.

Ч. 3. Гладкий полотняний касак. Густий низинний вір.

Ч. 4. Оригінальний полотняний касак. Вір «кручений», взятий із таблиці ч. 10, вір ч. 1.

Ч. 5. Елегантна блузка з білого матового шовку. Вір поданий поруч. Краски: чорна жовта // //, червона хх хх, зелена оо оо.

Товари

блаватні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ

Львів, Ринок ч .29.

Телефон 25-55.

вовни полотна

шовки постіль

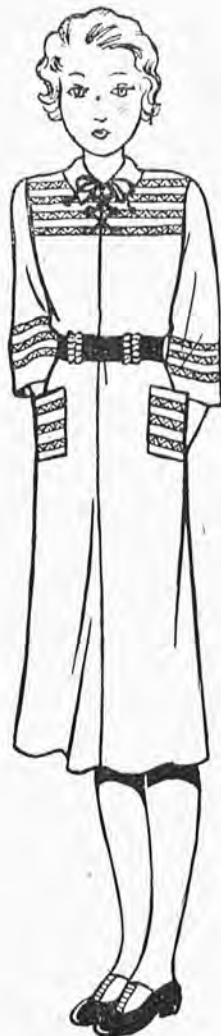
Ч. 1. Діточа суконка з білого батисту. Крій на аркуші. Вузький поперечний візеріць, нарисований на долинці. Виконаний в одній живій красці.

Власний виріб! Фабричні ціни!
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІРЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ

А.Петрушевський
ТЕПЕР
Львів, ул. Галицька ч. 20
ТЕЛ. 13-33. ТЕЛ. 13-33.
Цінники висипаємо на бажання даром!

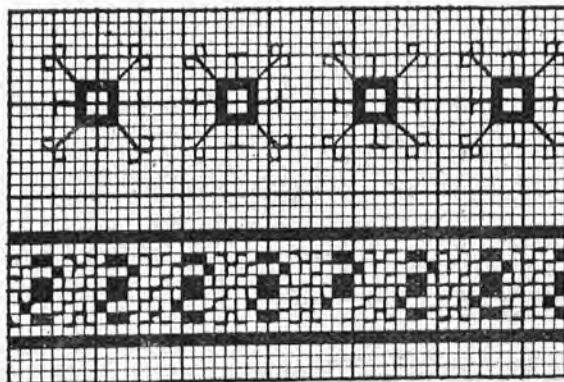
Ч. 3. Суконка для 7-літньої дівчинки. Матеріал: м'який крепон. По ґезці й придолі покидані невеличкі мотиви, нарисовані в долинці. Виконані в одній яркій красці.

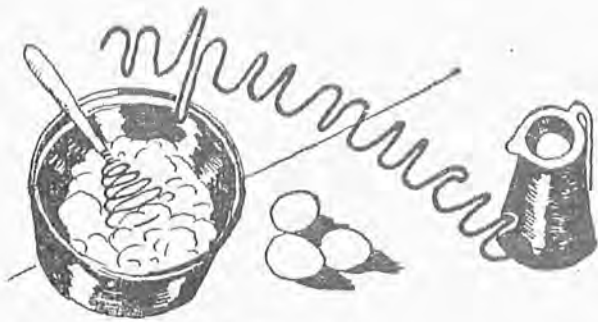
Ч. 2. Полотняна суконка для підлітка. Долішний візері приміненний тут на ґезці й кишенях.

Ч. 4. Полотняна сукня для 9-літньої дівчинки. Широкий хрестиковий візері взятий із таблиці ч. 10, візер ч. 3. Червоний ляковий пояс.

Ч. 5. Суконка для 13-літньої дівчинки з білого крепону. Крій на аркуші. Може бути з кишеньками або без.

Рештки телятини, або дробу в галареті.

Кращі кусники телятини, або дробу покроїти в тонкі пластинки, решту лишити на салатку. Підливу з печені розрізати трохи росолом, або водою, вистудити, зняти товщ і склярвати білком (коли воно всеж таки мутне, додати трохи желатини). Вляти трохи на дно форми й вистудити. Потім уложити на тому пластинки мяса, два або три яйця, зварені на твердо, січені корнішони, зелені листки петрушки, залляти вистудженим авспіком і лишити. Подавати з майонезом або муштардою «Міка».

Салата з решток дробу.

Менші кусники мяса покроїти в кістку, додати ярин із росолу, кілька яблук, огірків, бараболі, сирю волоської капусти, все те дрібно покряяне і заправлене майонезом, або підливою зі сметани, розтертого жовтка, звареного на твердо й муштарди.

З підливи зробити галаретку, як вгорі і вистудити в плоскій формі. Викинути на полумисок, покрити її салаткою, полляти зверху підливою.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні виробни найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Пиріг із мясом.

Щоби зжиткувати рештки мясив, яких не зїлося на свята, можна зладити смашний пиріг із мясом. Взяти 3—4 яйці, трохи муки й пів ложочки соли й розбити добре в горщику. Долляти пів шклянки молока і розбити ще раз, щоби не лишилися кліюски. З того усмажити три кружки на пательні. Посікти мясиво грубо й перемішати з майонезом або бешамелем. Тепер виложити пательню усмаженим кружком, переложити мясом, знову кружком і знову мясом і прикрити. Полляти це все маслом і посипати тертим гострим сиром. Пекти в рурі яких 20 хвилин. Дуже ситне.

Начинка із шинки.

Потрібно: 12 дека шинки, 8 дека десероного масла, 8 дека сира швейцарського «Маслосоюзу» (10 дека коштує 25 сот), $\frac{1}{4}$ шкл. сметанки, 1 ложочка якоїсь гострої підливи.

Втерти масло на сметану, додавати по ложці змеленої шинки і втертого сира. Потім доливати сметанки, заправити підливою і соком із цитрини, а хто любить гостре, може додати муштарди. Витяти 8 квадратних кусників шинки, посмарувати начинкою і звинути в рульон. Подавати з французькою салаткою.

Такою самою начинкою можна перекалати пластинки спеченого індики або качки. Придає їм доброго, пікантного смаку.

Салата французька.

4—5 бульб синих зварених, 5 дкг. звареного зеленого горошку (до варення дати трошки соли, цукру і масла), 2 варені моркви, 1 сире, винне яблуко, 20 дкг. шинки (без товщу), 3—4 грибки мариновані або рижки, 2 корнішони і білок з одного яйця (звареного). Все те покряяти в кісточки.

Підлива голяндська.

2 жовтка, 1 ложка масла, $\frac{1}{2}$ шклянки води, $\frac{1}{2}$ шклянки оцту, 2 ложки муки, трохи соли, цукру.

Зробити запражку з масла й муки, розпровадити водою мішаючи, заварити, доправити сіллю і цукром. Вбити жовтка на парі, вляти оцет, бити аж згусне. Вистудити, вимішати з запражкою.

Лакомника з черствої бабки.

Покроїти бабку в пластинки, покропити сметанкою, або молоком. Переложити якоюсь квасною мармелядою. Зверху покрити битою сметаною з запахом ванілії і прибрати конфітурами.

Яйця з макараном.

Зварити шість яєць на твердо, обібрати й покроїти в чверски. Зварити 20 дека макарану, поломаного в дрібні кусники, змішати з ложкою масла. Пательню висмарувати маслом і класти рядами макаран і яйці. Втерти великий корінь хрину, посолити, всипати ложочку цукру, полляти оцтом, нехай постоїть кілька годин, щоби стратив свою гостроту. Засмажити ложку масла з ложкою муки, розвести півтори шклянкою росолу, або води, додати пів шклянки сметани і приготований хрін, разом заварити, заправити яйцем, розбитим у кількох ложках вистудженої підливи. Обляти тою підливою страву, посипати булочкою, скропити маслом і зарум'янити в рурі. Коли хочемо, щоби було більше яєць, як макарану, беремо їх десять а макарану 15 дека.

Найкраще й найміцніше взуття знайдете в шевській кооперативі

„ДЕРМА“

Львів, УЛИЦЯ СВ. МИХАЙЛА Ч. 4.
(бічна КОСЦЮШКИ)

Струдель зі сиром.

Чим тонше удасться виробити тісто, тим смачніший струдель. Замісити тісто як на домашній макаран — взяти одно яйце, шклянку води і стільки муки, скільки прийме. Тісто повинно бути таке, щоби можна його валкувати, але не може бути надто тверде. Вимішане тісто вибивати об стіл або стільницю, потім прикрити теплою мискою і лишити так на годину. Тісто розвалкувати, потім положити на обрус припорошений мукою і розтягати обережно пальцями, аж стане тоненьке як папір — ліпше як роблять це дві особи рівночасно з двох сторін. Так лишити на пів години, щоби добре висохло. Шістьдесять дека добре витисненого сира, не квасного, втерти з двома яйцями, пів шклянкою сметани, ложкою соли і ложкою цукру. Тісто скропити маслом, наложити тоненько сира, звинути в довгий валок. Плоский рондель висмарувати маслом, уложити в нім струдель в смак, але обережно, щоби не потріскав. Зверху скропити маслом і годину печи в гарчій печі. Струдель, якщо є добре зроблений, є знаменитий.

Земельний Банк Гіпотечний

акційна спілка

Львів, уліця Словацького ч. 14.

Телефон ч. 203-82, 252-92.

Телеграфічна адреса

Конто в ПКО: Варшава ч. 149.000.

Землебанк-Львів.

Конто в ПКО: Львів ч. 500.170.

Жировий рахунок в Банку Польським у Львові.
Акційний капітал зол. 5,000.000. Власна каменіця.

Виконує всякі банкові чинности,
Переводить інкасо у всіх місцевостях в краю і на чужині,

Купує і продає цінні папери, дівізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовах,

Полагоджує перекази заграницю до всіх місцевостей світа,

Приймає і виплачує вклади в золотих і в золотих в золоті та долари на біжучий рахунок.

У всіх краях Європи й Америки власні кореспонденти.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

Ледве докінчила, як уже мусіла пожалувати своєї ширости. У Данкових очах в одній секунді від цього її признання пригасли всі світла. Лице його, що ще перед мінуткою можна було серце гріти до нього, стало тепер студене, як від гострого подуву морозу.

— Не маєте слуху? — спитав по часі, хоч уже знав, що так є. — Не маєте слуху... — відповів сам собі. Потім додав іще:

— Цього був би я по вас ніколи не сподівався... Все чогось здавалося мені, що ви мусите розумітися на музиці...

До кляси, де відбувалася проба, вернувся Данко недобрий.

— Хто казав мені перегравати з панною Даркою? Адже панна Дарка не співає...!!

Тоді Улянич, той із серцем на долоні Улянич, відворкнув:

— Це наслідки пустих амбіцій наших дівчат... Як не маєш слуху одна з одною, то скажи відразу, але не забирай людям пусто часу...

Потім може, щоб якось затерти те неприємне, що наговорив Дарці при всіх, сказав іще:

— Хотів я вас на „артистку“ вивести... але, як не маєте слуху, то нічого з того не вийде...

Дарка підсміхнулася і відразу відчула, що посмішка вийшла дуже глупа й неприродна. Станула собі у сам куток між вікном і шафою. Чула, що Данко намовляв Ориську:

— Це нічого, що голос слабенький... зате слух маєте гострий, як у мишки... Я поможу вам „витиснути“ з себе всю силу голосу... Добре, панно Орисю? Ще сьогодні по пробі підемо до вас і зробимо вдома пробу... Згода?

Орися маніжилася щось потихо, а Дарка думала: — Але вдає... але вдає... трохи їй очі не повисають, що буде з Данком грати...

Данко доніс голосно на всю салю, що він далі гратиме з Ориською, Улянич пристав і... Дарка, як непотрібна, могла винестись за двері. І вже пустилася до дверей, як запримітив це Улянич і кликнув:

— Заждіть, Дарко, проба вже кінчиться... я йду у ваш „кут“, підемо разом...

І вона залишилася. Залишилася, щоб на власні очі бачити, як Данко заскакував з тими дурними нотами коло Ориськи, як притупцював ногою за кожним разом, як вона тільки уста до співу відчинила. Мусіла бачити ще й те, як Данко з помешкання виніс якісь олівцем написані ноти і став грати над самим ухом Орисьці.

— Власні композиції — моргнула Ляля Дарці й прискулила смішно одно око. Але Дарці було не до жартів і вона вдала, що не бачить Ляліної гримаси. На щастя проба скінчилася. Ляля стала з Стефком на порозі й зачіпала кожного, хто мусів попри них переходити. Данко стулив скрипку під пахою і вийшов разом із Ориською. Як проходили коло Дарки, що все ще ждала на Улянича, Ориська відізналася:

— Йдемо до нас робити пробу при фортеп'яні... Як маєш охоту, ходи з нами... — Вона навіть пристанула на хвилиночку.

— Панна Дарка не любить музики — буркнув грубо Данко й потягнув Ориську за собою. Дарці аж уста затремтіли:

— Чого він метиться так на мені? Хіба... хіба це моя вина, що Бог не дав мені слуху? — думала недалеко від плачу.

Нарешті й Улянич з'явився з ключами від кляси в руці. Він засміявся до Дарки і вказуючи бровами на Данка й Ориську, що йшли попереду, сказав:

— З тих двоє шкрабів виростуть колись українські музичні слави... Шкода тільки, що позадурюються в собі й „муза“ піде гуси пасти... Згадаєте мое слово, що тих двоє поберуться ще колись...

Дарка не відзивалася. Хтось там на небі забув того вечора, що пора засвітити світла і сльози могли вільно котитись одна за одною. Ніхто не бачив їх, ані не догадувався.

За якийсь час знову озвався Улянич:

— А вам, мала, здалось би нині порядно вуха винняти... Але то порядно! Що ви собі позволяєте? Костик може бути, який собі хоче... але він ще так раз за старий, як ви... Запам'ятайте собі, дитино, раз на все: в товаристві вітаємось і з найтяжчими своїми особистими ворогами... але тільки з особистими!

Дарка ще не могла прийти до слова без того, щоб не пізнати, що вона перед часочком плакала. Тому далі мовчала. Улянич поклав свою мозолисту, як з заліза, руку на Дарчину голову:

— Я вас розумію, Дарцю... Думаєте, що Улянич відразу мав 29 років?

Коли Дарка далі не відзивалася, він сказав, щоб її потішити:

— Не беріть собі так дуже до серця моїх слів, Дарочко... Ви знаєте, що я вам крайчик неба прихилив би...

Коло самої брами ще щось пробував говорити, але Дарка далі не відзивалася. Подала в теміні руку і зникла за фірткою. Улянич постояв ще хвилиночку, потім пішов горі дорогою, підвистуючи мелодію з „Ой, у полі при дорозі“.

V.

Дні бігли якоюсь нерівномірною ходою: раз дуже поволі, то знову напередки з вітрами. Двадцятий липня визирав уже одним оком. Інколи по вечері за чаєм, коли балачки докочувались аж до кухні, мама любила кинути думку-дві й про забаву. Не знати, чи в повітовім містечку можна буде дістати льоду?

Вуйка Мухи щойно не видно. Навіть постіль у малім покою перетріпали вже на його приїзд.

Дарка дальше держалася домашніх порогів, як ластівка стріхи. Хоч тепер, коли після свого упокорення там, у саді Підгірських, виступила проти Костика на пробі у школі, — властиво могла знову без спущених очей приставати з „ними“. Тим паче, що була там уже Ориська. Ориська завсіди могла бути тією останньою дошкою рятунку, що на ній ані добитись до берега, ані затонути не можна.

Та надії, що покільчилились були з першою візитою Лялі, запустили коріння й розрослися в іншому напрямі. Все пішло внівець, і Дарка почувала себе ще більше самотньою, як раніше. Передтим, бодай Ориську мала при собі. Про своїх наймолодших ляльок, що їх так без надуми й серця віддала напоталу Марці, боялася думати. Якби воно там не було: пережилося з ними прегарні години, був час звикнути і тепер мусіло боліти серце над їх недолею.

Правда, залишилася ще велика лялька в шафі, як королева на вигнанні. Дарка почувала, що завинила їй перед нею. Хіба ж ляльки це вина, що їй, Дарці, доскочив ще один рік і ще одна кляса? Нишком ушила ляльці нову суконку (хоч навіть порівняти її не можна було до того, що колись носила та лялька на собі), прибрала, причесала і — щоб не було багато балачки в хаті на ту тему — прикрила серветкою, як мерця.

Залишилася хіба одна Марця. Брудна, із злодійкуватими очима, невірна й хитра, але жива істота і близька сусіда.

Дарка могла цілу годину блукати в саді попри межу Марциного города, щоб тільки зарвати її на розмову. Могла перескочити через перелаз і прийти до Марці „в гості“, але не хотіла вганяти тамту в гордість, що „школярка“ її товариства шукає. Прецінь Марцин дід був циган. Це кожний в селі знає.

Марця показала свою розкудовчену, перетикану пір'ям голову зза плота. Дарка підбігла до плота:

— У нас буде забава — закинула найцікавішу вістку, як аркан, довкола Марциного серця. Марця насторожилася. Звилася в клубочок на перелазі, як кітка.

— А буде з музикою? — спитала охочо.

— Ще не знаю... — завагалася Дарка, але зараз подумала, що будуть обидві „музичні слави“ й спішно спростувала:

— Що я кажу „не знаю“? Напевно буде музика... Певно аж до вас буде чути!

— Може й не буде чути... — засміялася зухвало Марця. — Або то я не вмію до вас на подвіря прийти? А як піду у покої, то що, виженеш мене?

Дарка на добре перелякалася: Марця готова свій жарт замінити у правду. Готова оттак, як стоїть, прийти до вітальні і при всіх-всіх почепитися Дарці на шию. І нема що перестерігати, чи просити, щоб цього понехала, бо зробить так, як з ляльками: зовсім щось протилене.

Дарка пустилася на підступ:

— Гадаєш, що та забава, це щось дуже цікаве?

Посходяться самі старі, тай будуть карти лупити. Може сама піду спати...

Та Марця вже знайшла щось цікаве:

— Дарко, а яке ім'я дадуть, як буде хлопець?

Дарка розсміялася сердечно.

— Ото дурна!! Ти думаєш, що в нас хрестини будуть? Кого будемо хрестити... хіба кітку? Дурна, та на мої уродини така забава...

— Ти сама дурна — відрубала з місця Марця — дурна Дарка не знає, що її мама має дитину мати... Іди, помадай свою маму за черево, то будеш знати... хто дурний...

Свиснула як вуличник і скочила по той бік плота.

Так випадково довідалася Дарка про те, що відбирало їй сон, охоту до життя й їжі. Це були страшні дні: її мама мала мати дитину. Дарка не розуміла самого акту породу. Скільки б над цим не думала — загадка без розв'язки. Але під порогом свідомості товклося вже десь неясне предчуття, здогади, що їх нав'яли недоскази служби й сусідок, статочних молодичь з соромливими очима й масними словами, про те, якою дорогою дістається та дитина до лона матери.

А це була безсоромність... безсоромність... безсоромність... І власне цього не могла мамі дарувати. Особливо мамі, своїй „мамусі“, яку, не боялася гріха, до Матінки Божої порівнювати. Коли думала, коли уявляла собі, що та мама...

Чим, хай хтось скаже чим, різниться тепер її мама від Олени, що мала дитину з парубком? І яким правом, власне яким правом, випівіла їй мама службу, коли сама не краща від Олени? Може навіть гірша... бо Олена проста мужичка й не має доньки, що вже до четвергої гімназійної буде ходити...

На тата теж не могла дивитись. Гордила ним явно й уникала стрічі віч-на-віч. Видався їй тепер нікчемним, безсоромним облудником, що береться дітей виховувати, а сам творить щось таке, що аж голосно соромно назвати.

(Далі буде).

(Докінчення статті із стор. 6-ої).

Вона розбилася, як по кожному ударі. Згодом зарисувалося кілька замітніших гуртків з окремою програмою і підходом до громадських справ.

Як перший, характеризує прелегентка, найближчий собі гурток, якого виразником є ідеологія часопису „Вогні“. Це група не надто чисельна. Однак на полі громадської праці може виказатися вже поважними здобутками. Фемінізм розуміє як активну участь жінок у громадському житті нарівні з мужчинами, що й доказує тепер спільною працею.

Друга група жіночої молоді зовсім інакше підійшла до своїх громадських завдань. Не признаючи дрібної, конструктивної роботи, зачеркнула собі зразу значно ширші пляни. Не зреалізувавши їх, теж стає вкінці до тої „дрібної“ роботи. Однак робить це, як по кожному відвороті, доволі безп'яново. Відкидає фемінізм як ідею державних націй і висуває на перший плян службу жінки для нації.

Як третю можна згадати колишню секцію студенток при Т-ві Прихильників Освіти. Тут гуртувалися студентки на засаді давніх феміністичних принципів без ріжниць студій і ідеологій. Працювали над самоосвітою членів та над їх громадським вишколом. В тій цілі були в постійному зв'язку з нашими громадськими установами, як „Просвіта“, „Будучність“, „Союз Українок“, де вкладали багато праці та зусилля.

Від недавня згуртувалася при часописі „Світ Молоді“ в Коломиї ще одна група жіночої молоді. Виразником її ідеології є часопис „Світ Молоді“, який зачі-

пає багато актуальних для молоді тем. Його громадське наставлення є явно притакуюче: співробітниця й читачки активно працюють в „Просвіті“, „Союзі Українок“ ітд. Однак феміністична лінія їх дуже нерівна, й як доказ прочитала прелегентка кілька висказів зі статей, які собі крайнє противорічать.

Оцим вичерпано всі жіночі угруповання молоді. Прелегентка додала ще кілька загальних уваг про взаїмовідношення цих груп і цим закінчила реферат.

Дискусію відкрила п. К. Малицька, висказуючи свої спостереження про молодь. Дальше забирали в ній голос пп. Донцова, д-р Парфанович, Пашкевич, Залізнякова. Кожна з дискутанток подала багато цікавих і цінних завваг до характеристики молоді, так що реферат доповнено й поміченнями „старших“.

Шкода тільки, що дискусія надто довго зупинилася над програмою й завданням пласту. Тому й не стало часу розглянути безліч цікавих питань, як наприклад проблеми матерей і дочок, себто відношення молоді до старшого громадянства, дальше підходу молоді до громадської роботи, а вкінці її плянів на майбутнє. Безробіття молоді це також чинник, що мусить заважати на її характеристиці. Варто присвятити цим питанням ще кілька клубових вечорів; може врешті знайдеться шлях до порозуміння між молодими й старими?

Правда, важко вимагати, щоби зайшла повна згода поміж буйними молодими поривами й холодною розвагою старших. Це навіть небажане. Але хочеться зменшити оте провалля, викопане через нетолеранцію одних, а незнання других.

Л. Бурчинська.

Описи моделей на аркуші кроїв

Ч. 1. Суконка для 13-літньої дівчинки.

Ч. 14. Перід суконки (половина).

Ч. 15. Плечі суконки (половина).

Ч. 16. Рукав суконки (половина).

Прикроювання. Зложити матеріал, загнувши його по середині. Приложити перід і плечі по черзі, викроїти. На долішній рубець додати доволі матеріялу.

Ще нім здіймете паперову форму з матеріялу, треба перенести на нього всі вшитки і знаки з форми. Всюди, де має пізнніше загнутися складка, треба також лишити знак. Перетягнути те місце білою або чорною фастригою великими, вільними стібами, щоби потім можна їх в середині розтяти ножицями й лишити на матеріялі слід. Треба перетягнути фастригу також точно вздовж країв форми, лишаючи місце на шви. Це на те, щоби ми мали точні обриси форми, зазначені на матеріялі. Щойно тоді можна зняти паперову форму з матеріялу. Тепер розложити матеріал (наприклад перід), розтяти внутрі його фастригу, а слабо зазначені місця треба ще раз перефастригувати. Середину переду й плечей замаркувати довгими стібами.

Шиття. Злучити перід і плечі суконки. Нашити на придолі канву й вишити довкруги взір. Зарубити широкий рубець звичайною мережкою. Тепер випрацювати пазушку. На аркуші кроїв поданий спосіб, як викінчуємо її з середини. А саме: Накладаємо на праву сторону матеріялу зпереду подовгуватий прямокутник, прикріплюємо й пристебновуємо до споду. Щойно тоді розтинаємо пазуху й забираємо наложений кусник до середини. Тут викінчуємо його легкими стібами. Прикрасити рукав тією самою вишивкою, що й приділ. Вставити його до пахи. Здаolini можна викінчити гумкою, або маншетиком. Комір — це вузький пасок матеріялу, рівнож вишиваний. Можна викроїти його довільно. На передніх краях приміщуємо петлі, де можна протягнути стрічку. Поясок шкіряний, або ляковий.

Ч. 2. Полотняна сукня.

Ч. 1. Зад спідниці (половина).

Ч. 2. Перід спідниці (половина).

Ч. 3. Плечі блюзки (половина).

Ч. 4. Перід блюзки (гезка).

Ч. 5. Плечі блюзки (половина).

Ч. 6. Рукав.

Ч. 7. Пояс.

Ч. 8. Комір (половина).

Ч. 9. Маншет.

Ч. 10. Кишеня.

Ч. 11. Лиштвa зпереду.

Прикроювання. Гляди «Суконка для 15-літньої дівчинки».

Шиття. Зпочатку прикроюємо спідницю. Прикріплюємо

легко складки й запрасовуємо їх гарячим залізком. Застебновуємо їх аж нижче коліна. Тепер зішиваємо спідницю бічними швами, лишаючи з лівого боку розпір. Розпір викінчуємо до середини й приміщуємо затиски. Ззаду звужуємо стан кількома вшитками. Тепер беремо обі частини переду блюзки й пристебновуємо гезку на другу частину. Матеріал на кишеню згинаємо посередині й зішиваємо бічними швами. Запрасовуємо складки при переді й плечах блюзки. Нашиваємо на передню складку спідниці лиштву (ч. 11). Лучимо тепер перід і плечі блюзки бічними швами. Зліва знову треба лишити розпір, заосмотривши його в гудзики. Комір (ч. 8) пришиваємо так як на аркуші кроїв. На рисунку а) бачимо пришивання коміра з одного, на рисунку б) з подвійного матеріялу. Зішити рукави і вставити до пахи. Маншети викроїти з подвійного матеріялу. Зішити спідницю з блюзкою, придержуючи трохи верх. Пояс зішити з лівого боку. Примістити з обох боків петлю на нього.

Ч. 3. Суконка для дівчинки.

Ч. 17. Плечі суконки.

Ч. 18. Перід суконки.

Ч. 19. Рукав суконки.

Прикроювання. Гл. «Суконка для 15-літньої дівчинки».

Шиття. Зішити перід і плечі бічними швами. Нарисувати олівцем місце на взір. Це може бути колірне перетикання, або якась яворівська стебнівка з таблиці взорів ч. 2, аз. 4—7. Вишити. Потім зарубити. Рубець фальшивий зі скісного матеріялу. На аркуші кроїв нарисовано в який спосіб його пришивати. Спершу пристебновуємо скісну смугу правим боком до правої сторони придолу. Потім обертаємо смугу так, щоби рубець сукні трохи виставив. Прикріплюємо фастригою при краю, а при горішньому вдруге. Пришиваємо рубець критим стібом. Потім прикрашуємо рукавці таким самим узором як приділ. Вставляємо до пахи. Виріз біля ший викінчуємо завиваним рубцем. Пригачковуємо до нього патлі, через які перетягаємо шнур у красці вишивки. Можемо викінчити вгорі також вузьким вишиваним комірчиком.

Ч. 4. Касакова блюзка.

Ч. 12. Перід блюзки (половина).

Ч. 13. Плечі блюзки (половина).

Ч. 6. Рукав (з полотняної сукні).

Ч. 7. Комір (з полотняної сукні).

Ч. 9. Пасок (з полотняної сукні).

Прикроювання. Гл. «Суконка для 13-літньої дівчинки». Звертаємо увагу на те, що рукав, комір і пасок треба взяти з крою на полотняну сукню ч. 2.

Шиття. Зішити перід і плечі бічними швами. Вишити приділ, викінчуючи його обміткою. Вставити рукав. Вишити пазуху і комір. Злучити їх як на аркуші кроїв ч. 2, б. Зішити пасок.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М“

Львів, улица Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуюмо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

Найкращі шовкові

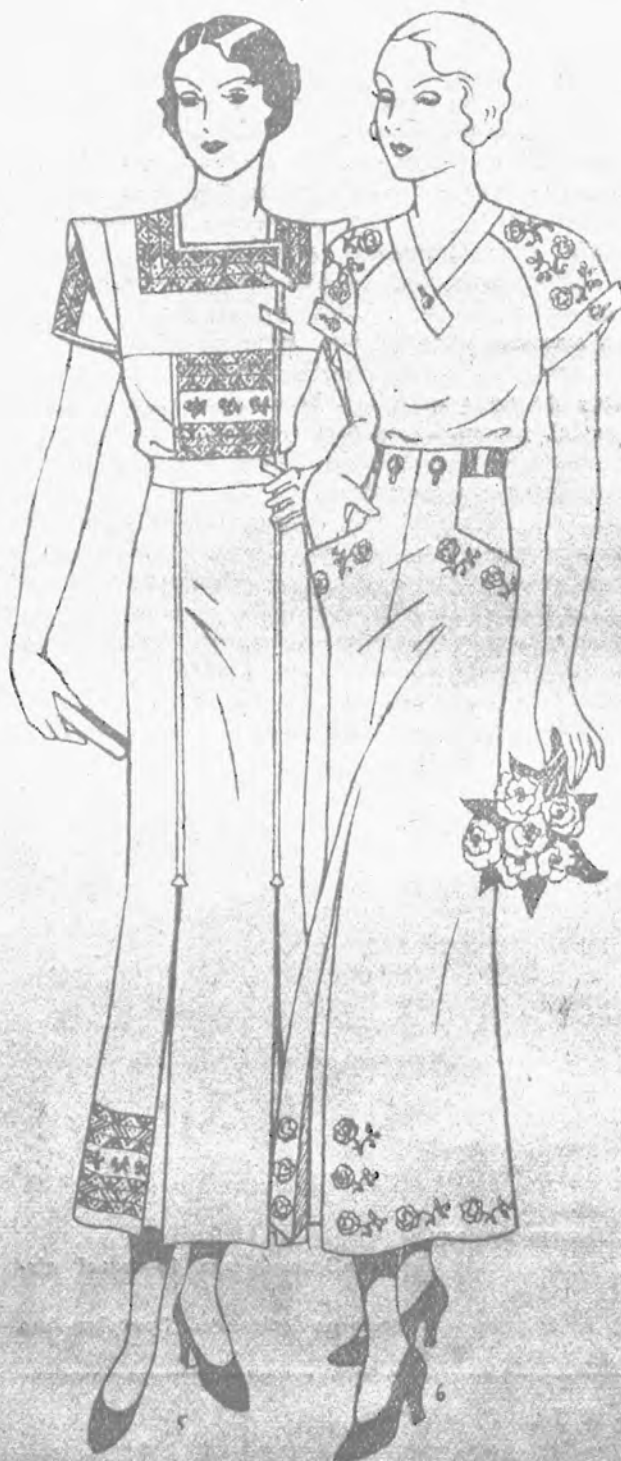
ПАНЧОХИ

в модних красках можна
вибрати собі у Львові

в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,

вулиця Косцюшка число 1.

Ціни від 2'70—3'50 зол.

КРАМНИЦЯ У.Н.М.

Львів, ул. Косцюшка ч. 1.

Проводить:

Льняні полотна на літні сукні й костюми в різних гатунках:

Сільське, широке на 70 см. від 1.50—1.80 зол.

Догідне до вишивання, широке на 150. см. по 4.90 зол.

Догідне на обруси, широке на 160. см. по 6.50 зол.

Кремове полотно на обруси, широке на 155 см. по 5.50 зол.

Готові купони сунонь після моделей у „Новій Хаті“ в ціні 18—25 зл.

Панама в різних красках 8—10 зол.

НОВАХАТА

А Б В Г Д Е Ж З И Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Э Ю Я

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна одного примірника 80 сотиків.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноке число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноке число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництва місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Що читати?

Катрін-Мансфілд: ЛИСТИ. Catherine Mansfield: LETTERS.

В цих листах можна побачити її саму, Катерину Мансфілд. Вона сидить у великій кімнаті з подовгастим вікном, закутана в теплу хустку й працює. Закрадається в себе й підслухує важкі думки, що родить її недуга й самотність.

Катерина Мансфілд це дружина англійського письменника й критика Й. Мурри. Вона живе далеко від свого чоловіка; важке недуга легенів примусила її покинути Лондон. Живе над берегом моря, працює й тужить. З цієї туги зродилися листи до чоловіка, які оце тепер вийшли в перекладі.

Сучасні критики вважають її за найкращу англійську новелістку. Однак останній її твір (вона померла в 1923 р.) це її листи, що завершили її творчість в несподіваний спосіб.

Тут виявила себе цілком друга Катерина Мансфілд. Та, що чує ясно й виразно, що треба змерти самій, одній, відокремлений від усього, що має силу жити. А водночас пробивається в ній друга істота. Соняшна й життєрадісна жінка-дівчинка, повна тепла й гармонії. Широко відчинені в неї очі на все щастя, що може дати світ.

Обі ці Катерини Мансфілд треба зібрати разом. Самотню, заслухану в себе, глибоко вдумчиву, що прагне жити й маленьку, розміряну жінку, закохану в усьому, що соняшне й погідне.

Ірина Кшивіцька: БОРОТЬБА З КОХАННЯМ. Irena Krzywicka: WALKA Z MIŁOŚCIĄ. Варшава 1935.

Радше боротьба за мужчину. В питанні кохання тут немає нічого нового. Геля кохає так само невільничо, так само залежно, як усі Гелі на світі.

Та є в цій книжці щось насправду нового й цікавого. Це велика сміливість у ставленні проблем, це велика відвага у розкриванні правди. Є в тій книжці досконала відбитка вічної незмінної жінки, пражинки. Кшивіцька знає ту жінку і хоче, щоб всі її пізнали. Рішається показати світові силу й причину жіночого терпіння, хоче звернути увагу тих, що завдають біль, дослухатися, що діється там десь у затиснутих глибинах жіночої душі.

Тому навмисне яскравить, і монотонізує, підчеркує й вульгаризує, щоб тим способом ще більше звернути увагу на важність своїх проблем.

Таня Чайніська.

Багато осіб, які займаються підготовкою Свята Матери, має завжди багато мороки із підбором відповідних матеріалів на зложення програми такої імпрези. Тому тут подаємо всім заінтересованим подрібний список матеріалів, які надаються для цієї цілі, а саме:

1) Реферат про ролі матери-вихователки і громадянки — дуже популярно і живо опрацьований п. Іванню Блажкевичевою — надрукований на цикло-стилю. Ціна 1 зл.

2) „Сердечний Віночок“ — збірка побажань, пера Юри Шкрумеляка. Ціна 1 зл.

3) „Шлести нам барвіночку“ — збірка деклямацій на Свято Матери, пера Уляни Кравченко. Ціна 1 зл.

4) „Малий декляматор“ — збірка різних деклямацій підібраних Михайлом Тараньком, ред. „СВІТА ДИТИНИ“. Ціна 50 сот.

5) „Мати-страдниця“ — поема Марійки Підгірянки, підходить до читання у виїмках на таких торжествах. Ціна 1 зл.

6) „Свято Матери“ — сценічна картина в 2 діях Марії Козоріс-Барилякової, підходяща для міських осередків. Ціна 60 сот. (Дозволена до прилюдних вистав рескр. Староства Гродського у Львові з дня 6 травня 1930, до ч. 216/ог. прас.).

7) „В мамин день“ — сценічна картина в 3 діях Івани Блажкевичевої підходяща для сільських осередків. Ціна 80 сот. (Дозволена до прилюдних вистав рескрип. Староства Гродського у Львові з дня 29-го цвітня 1931. до ч. 317/ог. прас.).

8) „Сирота“ — сценка у 2 діях Юри Ігоркова, призначена головню для сиротинців, захистів і шкіл. Ціна 50 сот. (Дозволена до прилюдних вистав і обнята „Списком цензурованих укр. пес“ під поз. 552. відомованим Староством Гродським у Львові).

9) „Світ дитини“ — травневі числа цього журналика за роки: 1930, 1931, 1933, 1934 і 1935. В них великий вибір деклямацій, пісень, та матеріалів до читання на таких торжествах. Ціна 1 числа 50 сот.

Всі ті матеріали має на складі:
Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, Зіморевича 3.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

15. ТРАВНЯ 1935.

Ч. 10.

ЗМІСТ: Уляна Кравченко: У день матері. Ірина Наріжна: З настроїв. Володимир Січинський: Дерев'яні церкви. Л. Б.: Таборова гутірка. Л. Булачницька: У Лесі Кривіцької. Др Софія Парфанович: Безалькогольні гостинці. Наші літниця. З нашого досвіду. Ольга Ліщинська: Креми і галаретки. М. Нижанківська: Концерт Марти Кравців. Светер із коміром. Ручні роботи. Приписи. Ірина Вільде: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: У день матері. Церква в Княздворі. Церква в Рівному. Церква в Дрогобачі. Леся Кривцька Пасіон „Анна“.

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

МАТУСІ.

За біль, за труди, за любов,
за пестощі і за опіку,
за кожний день, що був готов
до жертв великих —

найкращий цвіт шукай у своєму дусі:
досмертну вдячність для матусі...

А згодом, як колись:

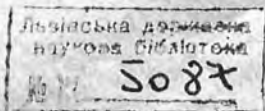
слабенький голос,
срібний волос,
тремтючі руки

натягнуть про день останньої розлуки,

— лести її,

огрій забуту згадку,
пести, як і вона тебе,

коли була ти ще малим дитятком...

ЗНАСТРОЇВ

У храмі св. Віта.

Готичний храм — стремлінь в надземне символ,
невпинний лет в озорені висоти, —
яка краса!

Чому ж душі так зимно,
чом серцеві так тоскно і турботно!
Чом згадується все старенька церква проста,
лампади світ м'який, святих скорботні лики...
Чом відчуваю я так болюче, так гостро,
який чужий мені цей храм великий!

ВОЛОДИМИР СІЧИНСЬКИЙ

ДЕРЕВЛЯНІ ЦЕРКВИ

Деревляні церкви дають найбільш багатий і різноманітний матеріал для студій народного будівництва. Тут творча думка мистця-будівничого дала силу відмін та при тім своєрідних зразків вищого майстерства. Однак усі деревляні церкви лучить один виразний, вироблений і вповні усталений стиль і характер, що різко відрізняє українське будівництво від будівництва ближчих і дальших сусідів. Передовсім переважна більшість наших церков у заложенні трьохзрубна з одною чи трьома банями; рідше зустрічаємо п'ятизрубні будови з 1. і 5. банями. Інше заложення зустрічаємо рідко або як винятки.

Найбільше архаїчний тип церков зберігся на Бойківщині з північного і південного спаду Карпат. Це трьохзрубні будови (з розподілом на три частини) з пірамідально-ступневим накриттям кожного зрубу. Такі самі будови були колись не тільки в цілій Галичині, але також на Придніпров'ю, про що свідчать найстарші збережені пам'ятки XVI—XVII. ст. і старі рисунки і гравюри XVII. ст. (Потилич кін. XVI. ст., Підвисоке 1604 р.,

Крехів початок XVII. ст., Торки 1661 р., Воля Висоцька коло Жовкви XVII. стол., Гравюра Києва 1638 р. та ін.). Хоч бойківський тип церков був цілком усталений і конструктивно зясований, але народня творчість все ж таки знайшла вихід для свого безупинного розвитку. А саме, зміна архі-

Церква у Ясіні, на Закарпатті.

Церква у с. Княждвір на Гуцульщині. Рис. інж. Й. Ржержіхи.

тектурних форм ішла в напрямку компонування ступневого перекриття від двохповерхового до п'ятиповерхового. Таким чудовим прикладом казкової будови може служити церква з Кривки, в 1930 р. перенесена до Львова, ілюстр. в ч. 12 а «Н. Х.» з 1934.

На сусідній Лемківщині «бойківський» тип церков, не міняючи свого внутрішнього вигляду, має назовні надбудовані декоративні, барокові бані і передовсім з заходу (над т. зв. «бабинцем»), що служить дзвіницею церкви.

Крім Бойківщини і Лемківщини, особливо закінчений тип дає Гуцульщина, де будують церкви п'ятизрубні у формі рівнораменного «грецького» хреста з 1, 3 і 5 банями.

Коли слідкувати за зміною типів і форм церков відповідно до окремих географічних і господарських округ, то побачимо, що типологія церковного

будівництва у великій мірі відповідає поділові на окремі етнографічні округи хатнього будівництва. І так на Буковині церкви переходові від гуцульських до подільських, хоч і мають свої особні «буковинські» риси (гл. ілюстрація). Окрему групу займають будови південного Закарпаття зі псевдоготичними високими вежами, як наслідування готичних мурованих костелів Угорщини і Семигроду.

Виразну групу творять церкви подільсько-волинські, переважно трьохзрубні з одною чи трьома банями. Загалом трьохбанні церкви у нас були найбільш поширені та досягали незвичайної продуманості і мистецької суцільності. Не рідко такі будови мають дуже інтересні піддашся чи опасання, часто поверхові, що йдуть навколо цілої будови чи лише одного бабинця. Ці піддашся завжди мають дуже гарні різьблені кольонки і шостикутні отвори продовгастої - витягнутої в поземному напрямку форми. Прикладом таких, особливо інтересних, зразків є церква св. Юра в Дрогобичу і Лишнянський монастир. Будували їх майстри великого хисту і теслярської вишколеності.

На Придніпров'ю більше значіння має стилістична зміна форм, поруч із розвитком плану і просторового об'єму будови від трьохзрубної і п'ятизрубної до дев'ятизрубної церкви. Часова еволюція йшла через розвиток та ускладнення форм і особливо бань, що підлягали різним впливам світових стилів. Найстарші наші будови мали бані у формі шолома і півкулі, останні під впливом ренесансового мистецтва. В добу пишного мальовничого бароко XVII—XVIII ст., форми церков дуже ускладнюються, з'являються кілька поверхів зі складними переходами дашків і мальовничі бані з виразними західними бароковими формами. Але все це перероблено народньою творчістю у своєрідний стиль, що має у світовій літературі спеціальну назву українського або козацького бароко. В добу стилю рококо (друг. пол. XVIII ст.) будови робляться легшими, форми

Обов'язок матері: діточе білля мусить бути особливо чисте.

Які чисті й м'яккі будуть пелюшки, випрані в Радіоні! Радіон економить багато часу і труду, а при цьому вибілює білля на сніжно-біло. Годиться до всякого білля. Привертає йому первісний вигляд і надає милого, свіжого запаху. Ось властивий спосіб уживання:

1. Розпустити Радіон у зимній воді;
2. Варити принайменше 15 хвилин;
3. Положити спершу в гарячій, а потім у зимній воді.

RADION

пере все ідеально чисто!

видовжуються, переважає вертикалізм з рухом повисних ліній вгору. До таких належать численні зразки будов на Поділлі, Полтавщині і Київщині.

Збережені чудові зразки пятибанних церков Придніпров'я, належать до найвисших досягнень української будівельної умілості. В почутті пропорції та гармонії форм, ці будови можуть служити зразком мистецького komponування, як наприклад церкви у Яришеві коло Согилева-Подільського перш. пол. XVIII ст., Старому Дашеві на Київщині, Лісовичах на Київщині XVIII ст., Ромнах, побудована П. Кальнишевським 1764 р. (перенесена до Полтави) і дві найкращі будови — Медведівського монастиря і с. Березянки на Київщині 1766 р. (тепер не існує). Досить поширені пятибанні церкви також на Слободянщині і як зазначено вище на Гуцульщині (прекрасні зразки в сс. Княздівр, Вербівка і Товмачин).

Буковинська церква у с. Рівне.

Дрогобич. Церква св. Юра, XVII ст.

ТАБОРОВА ГУТІРКА

У нашому клубі.

З одного боку засіли рядочком під стіною наші гості — організаторки таборів. Молоді дівчата. А з другого боку, за столиками членки клубу, „грошки“ старші.

Це поділ не навмисний. Так собі. Вийшов випадково. Але було приємно. Бо відразу можна було обхопити оком ряд молодих облич, таких напричуд молодих, що аж дивно! Як можуть вони організувати табори? Цеж вимагає стільки досвіду, загартування й витривалості!

Але показалося, що можуть.

П. К. Малицька розказала спершу про торічний свій побут у таборі на Соколі й Остодорі. Ми почули цікаві подробиці про життя „соколянок“. Працю в кухні, ношення води, вирівнювання площі, ранню і вечірню збірку, ватру, стінну газету — а над усе величезну карність, що її можна було завважити на кожному кроці. Це карність не така, що її викликає примус або небезпека, але власна свідомість і охота.

З черги заговорила п. Стефа Пашкевич, що річно перебуває з молоддю на таборі. Обговорила кліматичні умовини станиці, що є для літних таборів корисні та зупинилася на організаційній їх сторінці. Цікаве власне те, підчеркувала, що на дівочому й діточому таборі дуже добре переведена — окрім виховної — технічна його сторінка. Хоча Сокол та Остодір лежить у глибині гір та харчеві засоби треба довозити, ніколи не було в цьому перерви, або найменшої недостачі. Коли одного разу забракло хліба, який довозили з Брошнева, метнулися дівчата до найближчого села, роздобули муки й на другий день був уже свіжоспечений таборовим кухарем хліб.

Цікаво було також почути думку др. Софії Парфанович, лікарки. Вона застереглася проти таборування дітей у віці 10 літ. По її думці малі діти не користають стільки з благ табору, як старші. Вони вимагають опіки при їдї й купаннях, а цього при масовій їх участі важко припилювати.

Але тут запротестувала мама, що вже від кількох літ висилає свого малого до табору і може похвалитися власним досвідом — Е. Вербицька. Її хлопчик, хоч був найменший (5 літ), по перебуванні в таборі набрав самостійності, зарадності. Загартувався, прибрав на вазі. По її думці таборування впливає благотно й на дітей, якщо вони є нормальні, не хворити. Закид можна скорше поставити мамам, що виряджають часто дитину в дорогу без теплого козика, або відповідних черевиків. Щоправда управа табору докладає всіх старань, (про це вона переконалася підчас відвідин у таборі), але не може усунути таких недостач як ось ті про які згадала.

Досі дискусія точилася серед „наших“: таборування знаходило тут своїх ентузіастів, критиків і оборонців. Щойно тепер заговорили організаторки. Розказали про таборування як виховний чинник, що має дати нового, карного громадянина. Багато дечого, що бракує теперішній школі: знання рідної історії, мови і звичаїв. Програма таборів поліпшується з року на рік. Та й число жіночих таборів більшає: цього року буде їх шість, між ними як новина — табір для дівчат-ремісничок у Рожанці коло Тухлі. Дальше — поминаючи фізичне загартування — табір привчає до зарадності, самостійності, якої в звичайному шкільному житті не набути.

Зближує молодь усіх закутків Галичини й Волині до себе.

Як доказ цього розказала ще п. Леся Підгірська з Ковля, яке величезне значіння мають табори для національного освідомлення волянянок. Дівчата вертають одушевлені, з вірою в серці та спорим запасом стрілецьких пісень і одно й друге заціплюють потім серед своїх рідних і знайомих.

Ще кілька запитів і відповідей і закінчився цікавий вечір.

Мимоволі насувається, з приводу цього, кілька міркувань. Стільки балакається в нас про недостачу роботи молоді, про нехтування нею феміністичних кличів, що можна вкінці в те повірити. А тут бачимо ділянку, яку сама молодь зорганізувала: дошкіл молоді, в якому нарівні й свідомо працюють і виховуються хлопці й дівчата.

Дошкіл молоді — здавалось би, справа педагогів чи батьків! Ні, цю занедбану ділянку взяла в руки сама молодь, мало що старша від тої, яку виховує. І поставила її пляново й доцільно.

Чому саме дошкіл молоді? Мабуть тому, що ця ділянка лежала облогодом, що нею не цікавилися старші, так як „Просвітою“ чи „Рідною Школою“, де треба боронити „народне майно“. Організатори таборів добре розуміли, що народне майно не в кам'яницях та фундаціях, а в молодих серцях та умах тих, що доростають.

А фемінізм? Жіноча молодь розв'язує його ділом, а не словом. Ми чули вже про те як знаменито зорганізований дівочий табір, про поширення таборової програми на дівчат-ремісничок. Це вже вистачає. Бо свідомість свого завдання, добре його виконання дає запоруку цілої, зрілої людини. А така все зуміє зайняти становище до актуальних феміністичних питань, що їх життя їй насуне. Напевне краще як феміністки, що всеж таки воліють оглядати життя зза плечей своїх батьків чи чоловіків.

Л. Б.

КОМІСІЯ ВИХОВНИХ ОСЕЛЬ І МАНДРІВОК

при Українським Краєв. Т-ві Охорони Дітей

і Опіки над Молодю у Львові

організує літом 1935 р. такі оселі:

Для дітей до 14 літ:

1. На Остодорі к. Підлютого від 21. VI.—19. VII. — дів. Оплата: 45.— зол. Зголошення приймає: М. Фіголь, Львів, Марка 20.
2. На Остодорі к. Підл. від 22. VII. — 19. VIII. — хлоп. Оплата: 45.— зол. Зголошення: І. Кліщ, Львів Хлоп'яцького 26.
3. В Старяві к. Хирова від 19. VI. — 16. VII. — хлоп. Оплата: 40.— зол. Зголошення: І. Кліщ, Львів, Хлоп'яцького 26.
4. В Старяві к. Хирова від 18. VII. — 14. VIII. — дів. Оплата: 40.— зол. Зголошення: І. Шухевич, Львів, вул. Сикстуська 58 а.

Для молоді вище 14 літ:

5. На Соколі к. Підлютого від 21. VI. — 16. VII. — жін. Оплата: 40.— зол. Зголошення: І. Шухевич, Львів, Сикстуська 58 а.
6. На Соколі к. Підлютого від 20. VII. — 14. VIII. — муж. Оплата: 40.— зол. Зголошення: М. Гресько, Львів, Городецька 95. »Пласт«.
7. На Полянї к. Космача від 24. VI. — 16. VII. — муж. Оплата: 35.— зол. Зголошення: Б. Павлюк, Львів, вул. Потоцького 110.
8. В Ісакові н. Дністром від 24. VI. — 16. VII. — муж. Оплата: 35.— зол. Зголошення: М. Гресько, Львів, вул. Городецька 95.

Для фахово-працюючих жінок:

9. В Рожанці к. Тухлі від. 1. VIII. — 17. VIII. Оплата: 20.— зол. Зголошення: І. Пеленська, Львів, вул. Міцкевича 11.

У ЛЕСІ КРИВІЦЬКОЇ

Кімната оповита передвечірнім весняним сумерком. З узбіччя цитаделі доноситься гамір діточих голосів; тут улюблене діточе грище. У кімнаті пані Лесі тихо, навіть не чути ненависного дзенькоту трамваїв. Ми балакаємо.

Чомусь у таку передвечірню годину балачка вяжеться особливо легко. Правда пані Леся перебула важку недугу і ще лежить у ліжку. Виходити їй можна тільки в гарні соняшні дні на кілька годин. Але недуга вже ніби ніби перебула й не можна сказати, щоби відбилася некорисно на видужанці. Навпаки пані Леся виглядає, якби відпочала.

— Уявіть собі, мені „мандрівниці“ пролежати цілих чотири місяці! Це неабияка штука!

Притакую, сміючись. Пригадую собі з давніших наших зустрічей розмови, всеціло присвячені театру. Новим плянам, актуальним песам, спробі злучити оба театри в один. Але чомусь тепер не хочеться вертатись до них. Зовсім інакший, неділовий настрій викликає ця тиха кімната та невеличка гачкована робітка в Лесіних руках.

Справді робітка. Від блакитного клубка снується нитка до рук пані Лесі. Тут блищить гачок і перетворює її мигом у хитрі закарлючки. Розглядаємо блюзку. Готова майже, гачкована блюзка з цікавою пелеринкою на плечах.

— Дуже люблю гачкування. Воно дає мені заняття, забуття — що хочете. Снується нитка і снується думка при цьому. Мрію і згадую.

Мрії лишаю на боці. Знаю, що вони торкаються театру — пані Леся не може інакше.

— Що саме згадуєте?

— Чогось тепер думки мої особливо часто вертають до моєї мами. Може тому, що вона вчила мене гачкування. А також тому певно, що такий спокій довкруги мене. Яюсь у гаморі роботи, в вічній мандрівці немає часу вертати до дорогих тіней.

Я прошу пані Лесю й мені щось розказати з часу свого дитинства. І вже бачу в уяві тихе приходство в Суботові, дім її діда. Простора хата тоне в розкішному садку. Два ясені біля воріт боронять входу, для малої Лесі то границя, за якою починається світ. Світ, незнаний, чарівний, розкішний. Бо мала Леся тільки що побачила Суботів; до тепер жила в Тулі.

Справді, не дивуйтеся. Тоді багато українських родин було приневолених жити на чужині. Примусове заслання чи заробіток розсівав оцих „заточенців“ по широкій московській імперії. Тому й мала Леся прожила перші роки в Тулі, славній із своїх самоварів.

Але виразно пригадує, коли вперше побачила Україну, хоча було їй тоді яких п'ять літ. Може була там і раніше, але цього не пам'ятала. А тоді, пригадує собі виразно оте вражіння ясного теплого, сонячного, що вдарило її після довгої подорожі. По кам'яних вулицях Тули та сірих краєвидах — стільки садів, стільки зелені і квітів!

В просторих кімнатах приходства було суворо і тихо. Гамірно було лише в кухні, де мала Леся почула вперше звуки рідної мови. Там побачила також барвні стрічки й корсетки дівчат, Боже, як хотілося самій вдягнутись так барвно і пишно!

І Лесине бажання сповнилося. Леся дістала вишивану сорочечку, широку спідничку і — що вже було найкраще з усього — синю шовкову корсетку. Як приємно було їй вбирати! Приємно й страшно трохи від того шовкового шелесту. Стрічки маяли, як тільки Леся повернула голову, а на шії брязчали два рядки намиста.

Леся почула себе нараз своєю в цій незвичайній країні. Своєю, а навіть кращою, святковою якоюсь. Хотілося показати всім своє намисто, сорочку, а над усе шовкову корсетку, що мерехтіла у сонці полиском. Леся вибігла на рундук, на стежку й подумавши трохи, й за ворота.

А тут уже що сталося, годі пригадати. Саме висипалися з церкви люде, ішов весільний похід. Весело рі-

Леся Кривіцька

зали музики, гуркотіли вози, вганяли на конях хлопці. Лесю, що стояла неначе вкопана й забула про свою корсетку, завважали зразу. „Ходи з нами, дівчино! Потанцюєш на весіллі!“ Дівчинка вже не боялась тих веселих молодих і завітаних дівчат. Сама ж мала на собі вінок і намисто.

Яке це було весілля, як її потім дома шукали й з трудом знайшли в другому куті Суботова, — це вже не пригадує докладно. Але лишилося вражіння чогось барвного, розкішного, завітчаного, як уся ця країна й її люди.

— Така була моя перша прогулянка в світ. Стурбувала нею свою матінку дуже. Часто мама згадувала, як знайшла мене на сільській печі, де мене посадили й де я згодом заснула у своїй шовковій корсетці. Від того часу називала мене „непосидючою“. Так то вкінці її й мої театральні мрії не здивували. Журилася ними, це правда. Часом важко стає, коли це згадаю. Щож коли не можна було інакше. Мимоволі завдаєш біль своїм родичам, коли відбігаєш від їхнього способу життя...

В кімнаті стало тихо. Вже було зовсім темно, руки пані Лесі вже давно не ворушили гачка. Треба було вертати до дійсності.

— Коли вже видужаєте на добре, пані Лесю? питаю й додаю: Але не думайте зараз же грати!

(Докінчення на стор. 10)

БЕЗАЛЬНОГОЛЬНІ ГОСТИНИ

Жінки, скоріше за чоловіків, зрозуміли загрозу алкоголізму й zareагували на неї самооборонним від- рухом: активної протиалкогольної боротьби. Читаючи історію колишньої американської прогібіції ми з поди- вом довідуємося, що американські жінки, йдучи за по- кликом піонерів тверезости, перші станули до боротьби з лихом. Ця праця американських жінок почалася ще в 1830 р., себто тоді, коли в Галичині теж починають лунати гасла тверезости (кардинал Левицький і митро- полит Сембратович, опісля брацтва тверезости). Од- наче наше жіноцтво активної участі в цьому не брало.

Не проявляє її занадто й тепер. Правда, є поодинокі прояви активності на цьому полі. „Союз Українок“ від ряду літ зясував своє негативне відношення до алько- голізму. „Жіноча Доля“, один із нечисленних часописів, що бореться безкомпромісово за ідею тверезости.

Але, що робить загаль нашого інтелігентного жі- ноцтва? Як проводить він цю ідею в житті?

Пригадаймо собі Великодні свята. Вони ще свіжо в пам'яті: принесли нам багато приємних вражень. Ожи- вили наше товариське життя на короткий мент.

Та чи можлива в нас забава чи гостина без аль- коголю?

На селі це можливе. По селах люди пють тепер менше, або загалом нічого. Не так із причини свідомого уникання алкоголю, як з убожества. Але трапляються ідейні одиниці, а то й гуртки, що свідомо усувають алкоголь зі своїх забав. От хочби філія Союзу Украї- нок в Гушанках, пов. Збараж впровадила цього року чайні сходи, які принесли гарний дохід та привчили членів влаштовувати прийняття без алкоголю.

По містах справа мається значно гірше. Просто не можна уявити собі прийняття в інтелігентному домі без якогось алкоголю. Пиття його є майже приму- сове; всіх що з якоїнебудь причини відмовляються від горілки, намовляють, приговорюють, майже силують пити. В найкращому разі насміхаються, а то й глузу- ють із такого „недотепа“. Господині подають як при- чину, що „страва краще смакує“, „зимне м'ясо може пошкодити“, що „треба розігріти шлунок“ і ще більше таких нісенітниць. Так якби не можна загострити апе- тит мінеральною водою, яка є здорова і навіть у дея- ких випадках може послужити ліком. Або якби шлунок не можна розігріти гарячим борщем у чашках, чи гар- ячим чаєм. Це лише давне, втоптане поняття каже на- шим господарям укладати „меню“ після звичаю наших бабунь і не дозволяє відступити від цього. Брак ідейно- сти і доброї волі роблять своє, так що в результаті наша жінка-інтелігентка тепер у протиалкогольному руху остала позаду селянки.

Окрім приватних прийнять варто згадати ще за- бави. Вони становлять у нас найбільші товариські ім- прези, а для установ стають часто головним джерелом доходу. Одначе рівночасно також великим згіршенням. Жіночі товариства не хочуть влаштовувати буфетів без алкоголю!

Заслонюються потребою заробітків. Так начеб на безалкогольних напінках не можна було заробляти! Тільки очевидно, коли буфети провадять безалко- гольні напінки в малій кількості, або в недобрій яко- сті (чай, лімоняда), не можна вимагати від публіки, щоби їх консумувала. Безалкогольних напінків є так

багато й такі вони різноманітні, що могли би задово- лити й найвибагливіший смак. Тільки треба цього хо- тіти. Треба подбати за припис, випробувати, зладити. Знаємо скільки господарня намучиться іноді коло на- ливки чи запіканки. І на це вона не жаліє часу, ані труду. А на безалкогольний напінток так важко здо- бутися?

Одна моя знайома, що цього року продавала бльочки на кількох карнавалових імпрезах, розказала мені кілька своїх помічень. Найбільше, каже вона, пе молодь. Статочні громадяни, від яких властиво маємо витягнути в такій формі гріш на якусь ціль, пють дуже мало й розважно. А молодь пе нерозважно, легкодушно, часто нічого не ївши, лиш так щоби підхмелитися. Ни- щить своє здоров'я й батькову кишеню.

Який із цього вислід? Правда, добуваємо гріш і то невеликий (я слідувала за книговодством кількох на- ших добродійних товариств і ствердила, що вкінці до- хід лишається невеликий, коли відчислити всі видатки), але коштом нашого народного здоров'я, а властиво здоров'я нашої молоді. Чи це доцільно? Навмисне хо- дила я й слідувала за забавою на кількох безалко- гольних імпрезах. Не можу сказати, щоби настрої був гірший. Вражіння лишилося навіть краще, бо без гид- ких, п'яних сцен по буфетах, як воно звичайно буває наприкінці кожної в нас забави. Каса мала такий самий прихід, інколи більший, як за попередні рази.

З нагоди буфетів варто згадати також наші офі- ційні комерси. Тут тільки опишу вечеру, яку давав бу- фет пань (назви товариства не хочу подавати). Кож- ний учасник заплатив 3 зол.; вечера замовлена без алкоголю. Як дістали їсти? Доволі пікантний паштет. Година перерви, з сухими устами. Дальше тверде і не- смашне м'ясо з яриною (її мало) і знову година пе- рерви. В обох перервах гості діляться на дві частини: одна пе мінеральну воду, що знаходиться на столі в дуже малій кількості, друга купує горілку й вино. Обі лаються: якщо вечера безалкогольна, тоді треба давати більше мінеральної води! Або включити в ціну алкоголь! Всі домагаються чаю. Дістають його щойно після торта і то по довшому часі. За весь час сидять із сухими устами і кленуть (потихо й голосно). Розхо- дяться з несмаком. Як треба було це зробити, спита- ете? Після паштету можна було подати борщ у чашках, після м'яса компот і содову чи мінеральну воду, до, а не після, солодкого — чай чи чорну каву.

Отже так невесело представляється відношення нашої жінки до такої важкої для нашого народу справи.

Чи не її вина в цьому, що переглядаючи бюлетени міжнародного протиалкогольного товариства в Ло- занні (находжу теж замітку про „Відродження“: ми посилаємо там щороку звіт із нашої діяльності), з жур- бою й сумом прирівнюю наші дрібні здобутки докинені до спільного великого діла: двигнення людства з неволі отрути. Звернувши очі на наші землі, бачу пустки. „Відродження“ в розпучливому матеріальному поло- женні — а в ньому майже не бачу української жінки. Вона не може тут бути — бо шинкує алкоголем й за- троює ним нашу суспільність. Питаю: коли прийде час, що вона зрозуміє своє поступовання? Коли викине вона цю отруту зі свого стола?

РРОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліе і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові пасти й джети

Інститут Б. ТІЛЬ

Львів

краси

пл. Домбровського 8.
телефон 54—86.

виконує всякі косметичні заходи та тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижших цінах.

Н А Ш І Л І Т Н И Щ А

Вибір літництва тривожить нас від ранньої весни. Цеж бо таке важке питання! Не тільки для міщухів; і для сільських мешканців вакації — це час прогульок, або курації. Правда, мовляв, тепер тяжкі часи. Але тому саме добір літництва особливо важкий для нас, що хочемо відпочати по прикрій зимі та набрати сил для майбутньої.

При доборі літництва руководимося часто порадами наших знайомих. Побут у Н. вони хвалили, може би й нам туди поїхати? А з пансіонату в М. були невдоволені, тож не варто туди їздити. Забуваємо, що при літництвах грають ролю особисті уподобання. Другому може не подобатись те, що нам зовсім буде відповідати і навпаки. Тут треба виходити завжди від власних потреб. На щастя добре літництво має кілька засадничих прикмет. Якщо вони є, якщо ми можемо їх прослідити, тоді нема чого обавлятися невдоволення інших. Літо мусить нам удалися, хіба, що погода не допише.

Ось вони, ці умовини:

1) Суха місцевість, близько лісу. У горах треба уникати вузьких, замкнених долин. Якщо вже рішаємося замешкати в ній, тоді краще взяти помешкання на узбіччю гори, хочби й був трудніший доступ. Зате матимемо більше сонця й чистого воздуха. Уникати свогости, якої маємо досить у міських мешканнях. Про вогкість свідчать найкраще рої комашок, що кружляють довкола й докучають особливо ввечері.

Засадничо можна поділити літництва на місцевости купелеві і кліматичні. Яку з перших вибрати, про те рішає лікар. Кліматичні місцевости для відпочинку звичайно вибираємо після свого уподобання.

Звичайно люди з міст і з рівнини люблять виїжджати в гори. Гірські люди, чи з села радо проводять літо в якійсь шумній купелевій чи кліматичній місцевості, де є багато різноманітності.

Добір кліматичної місцевости залежить також від віку осіб. Для дітей найкраще надаються підгірські височини, 300, 400 до 500 метрів. В кожному разі не Жабя чи Ворохта, хочби й тому, що там зїжджається сила сухітників. Діти потребують чистого й свіжого воздуха, але не надто гострих змін температури й холодних вечорів. Молодь рветься до прогульок, тому домагатиметься, якщо не табору, то принайменше вихідного пункту для всяких дальших, чи ближчих мандрівок. А старші знову вибирають поміж приписаними іупелями і вигідним відпочинком.

2) Помешкання не повинно бути близько стайні, гостинця або якихсь господарських будинків. Від того множаться мухи, що на вакаціях дуже докучають. Найдогідніші кімнати на першому поверсі з огляду на вогкість і отворання вікон уночі. Однак хворі особи й матері з немовлятами повинні вистерігатися сходів. Кімнати звернені на північ не мають ніколи сонця, на південь мають його за багато. Найкраще брати кімнати положені до південного заходу, або сходу.

Важна також чистота помешкання. Якщо вона видається нам сумнівною, треба домагатися вибілення.

Якщо маємо діти, будемо шукати також добре опаркане-ного городу.

3) Вода. Тут розуміємо воду до пиття і до купання. Вода до пиття мусить бути з добре прикритої криниці, не надто віддаленої від помешкання. Купання в ріці є необхідне на доброму літництві. Однак там, де є малі діти, не треба брати помешкання надто близько, тому що дітей важко впливувати.

Є ще кілька обставин, що рішають про догідність літництва. Наприклад лікар і аптика. Якщо виїжджають особи хоровиті, видужанці, або малі діти, тоді близькість цих обох чинників є обовязкова. Так само цікавить господиню доставка харчевих продук-

тів, якщо провадить сама господарство. Однак коли замешкає в пансіоні, тоді цей клопіт відпадає.

Спосіб господарювання на літництві є дуже важкий. Звичайно мами з малими дітьми, або взагалі численні родини воліють провадити літне господарство. При малих дітях це вигідніше: діточий харч, часте прання цього вимагає. Більша родина також воліє сама господарити: це виносить значно дешевше. Однак бездітні люди, чи поодинокі особи звичайно заїжджають до пансіонатів, де знайдуть вигідне приміщення та добрий домашній харч. Масмо вже споре число пансіонатів в українських руках, що є взірцево проваджені. От хочби згадати пансіонат «Анна» в Косові над рікою Рибницею, якого світлинку подаємо нижче. У лагідному підсонні Косова, у стіп лісистій гори «Михалка», дає найкращу запоруку літнього відпочинку. Власниця його, п. Анна Герасимович, що вже провадить його від літ, зуміла надати сво-

Пансіон «Анна» в Косові, у стіп лісистій гори «Михалка».

єму пансіону культурну, рідну атмосферу. Коли взяти під увагу занедбану нашими літниками Гуцульщину, та конечність відвідати її цього року, може нам стати цей пансіонат вихідним пунктом для прогульок чи інформацій.

Ще кілька слів про наше літне господарство. Для господині вакації це час тихого, непризаного геройства. Тоді, коли всі інші члени родини упрянують прогульки, купання й проходи, для неї приносять вакації тільки нові клопоти. Клопіт із пакуванням річей, перевозом, влаштуванням на місці, вишукуванням харчевих продуктів і — варенням у душні літні дні. Чи це властиво є вакації для неї?

Може би цього року було інакше? Ось тільки що минуло свято матері: ми деклямували багато про діточу вдячність, про мамині запрацьовані руки та вічне трудяче життя. Може би ми здобулися цього року на такий подвиг і вислали маму до пансіонату, а самі провадили літне господарство тільки з нашою Ганею? Мама очевидно, буде боронитися, буде впевняти всіх, що це для неї не відпочинок, а тільки тривога, що там роблять без неї! Але це їй тільки так здається. По місяцеві такого побуту що дасть їй відпочинок і нові вражіння вона вернеться на родинне літництво зовсім інакша. Правда, буде трохи невдоволена нашим господарюванням, але це все можна їй весело витолкувати. За хвилину вона сама усміхнеться і візьметься «реформувати» наші хиби.

Власний виріб! Фабричні ціни!
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІРЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ

А.Петрушевський
ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20
ТЕЛ. 13-33. ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

Пансіон „Анна“

в чарівному закутку КОСОВА близько водопаду „Гук“. — Соняшні кімнати, одно-, дво- і три-особові. — Догідне отримання залізничне й автобусове. — Здорова кухня на бажання дієтична. — Ціни умірковані.

Власниця: Анна Герасимович,
Косів коло Коломиї.

Як фарбувати ясні крілячі шкірки на чорні? Як виправляти крілячі шкірки на рукавички і взуття? Я маю понад сто звичайно виправлених шкірок, але вони різної масти, ані продати, ані пошити нічого не можна. В додатку ще почали вапніти. За моєю намовою ціле наше село плекало крілики, є багато шкірок, а що з ними робити, ніхто не знає. Тимчасом пара рукавиць у нас коштує 5 зол.

Гасло «плекаймо крілики!» так гарно прийнялося у нас, але тому, що не знаємо, що маємо робити зі шкірками, крілик швидко стане в нас рідким звірем. Прийдіть на поміч зі своїм досвідом!

Кременецька.

Кременецький. Крілячі шкірки на взуття й рукавиці не надаються. Вони мають дваке призначення. Одні, густоволосі, прим. рас бельгійських, стягані зимою, переробляють, ушляхот-

нюють фабрики. Їх або лише гарбують і красять, або окрім того ще стрижуть і вживають до імітації футер. Другі, не такі густі, або й нерасові, стягані в кожній порі року, переробляють окремо, а саме шкіру на кращі роди клею, а волос на фільц.

І так, коли ваші крілики расові, годівані раціонально, клітковою системою і стягані зимою, їх шкірки матимуть більшу вартість. Крілики нерасові менше оплачуються. З одних і других лишається для годівців дешево і високоартісне мясо. Шкірки треба збувати лише сирі, добре висушені. Ніяк не можемо радити вам, братися самим за виправу шкірок, бо це вимагає фахових відомостей.

Можемо вам поручити до хову крілики раси «Шіншіля велика», які дуже гарно ховаються системою клітковою; а на їх шкірки (лиш зимові) в кожній кількості можемо вам послужити добрим покупцем. В тій ділянці головне: раціональна годівля.

ОЛЬГА ЛИЩИНСЬКА

КРЕМИ І ГАЛЯРЕТИ

Із гутірки в клубі, дня 12. квітня ц. р.

Заки приступимо до обговорення властивої теми — способу приладжування кремів і галарет, задержуся на хвилину при їх відживній вартості, чому саме нинішня кухня присвячує їм бачну увагу.

Найкращою картиною розвою споживчих наук є історія вітаміні. Недавно тому, бо ще 1910 р. здавалося, що наука про підживлювання висказала вже своє останнє слово — думали, що вистачить дати організмові достаточну кількість білковини, товців, угледів та мінеральних солей і організм — навіть у часі розвою вдержитися в рівновазі. І мріяли вже про штучне відживлювання.

Тимчасом медицина боролася з певними недугами, яких причини були загадочними, як пр. шкорбут, пеліягра, англійська недуга.

Відкриття першої вітаміни (бері-бері) професором Функом, дало імпульс до дальших дослідів.

Організм не може без них обійтися. Однак характеристичним і zarazом дивним явищем вітаміні є, що кількість їх, потрібна до викликання поважних наслідків у переміні матерії є мінімальна а хемічне їх ділання є загадкою.

У природі є дуже розповсюджені, але завсіді в малій кількості. Насувається цікаве питання: «Як могли цілі покоління через віки вдержатися в добрім здоров'ї не підозріваючи їх існування?»

Доки людськість задовольалася природними продуктами, не мала удосконалених машин до мелення муки, які відбирають увесь грис, не знала консерв, до того часу й не треба було знати про вітаміни. В часі війни внаслідок лихого відживлювання різко виступили об'яви згаданих недуг.

Весняні новини в вовнах і шовках

п о р у ч а є ф і р м а

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

Ринок 20. Тел. 207-54. Боїмів 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

Довоєнна теорія гігієністів, яка доказувала, що товщі можна заступити мучками — цілком упала. Переконалися, що і білок в кондензованому молоці, чи в м'ясних консервах, приладжуваних при високій температурі, не заступить свіжого молока та свіжого м'яса. Недостача вітаміні ослаблює організм, через що стає він менше відпорний на пошесні недуги і цьому можна приписати причину ширення різних епідемій, як тифу, червінки, еспанки і інших.

Однак у нашій щоденній кухні нормуємо це допровадження вітаміні раціональним приладжуванням страв, а цей спосіб, що бажана кількість вітаміні є заступлена в хлібі, в ярині й набілі.

Підчас варення в нашій кухні нема вищої температури як 100° Ц., а при печенні хліба хочай температура значно вища, вітаміни не гинуть, бо вітаміни дріжджеві вдержують цю високу температуру. При м'ясі й печеннях — ярини вирівнують цю страту.

Коли вже знаємо, що висока температура, а до цього довгий час піддержувана нищить вітаміни, тому більшого зрозуміння наберемо для споживання сирих овочів і ярин.

Галарети і креми своїм способом приладжування н йбільше відповідають цим вимогам, бо як при варенні галарет, так і кремів довгого варення нема, або й цілком відпадає.

Елегантні пані вбираються в відомій фірмі

БРАТТЯ ШТАВБЕР

магазин жіночої конфекції

ЛВІВ, ПЛ. МАРІЙСЬКА ч. 6-7. Телефон 228-61.

Спосіб роблення галарет відповідає кремам.

Характеристичні різниці заходять ті, що галарети є прозорі, бо матеріал з якого їх приладжуємо — це овочеві соки або вина, змішані зі соковиком і зтягнені желатиною, а кляровані білком.

Загальні уваги про галарети. Вдатність галарет залежна від деяких обставин. В першій мірі кількість желатини, її приладження і примінення впливає на вигляд, смак і вдатність галарети.

На 1 л. рідини приготувати 3 дека желатини. До ясних вживати білої, а до овочевих, рожевих — червоної. Червоної брати дещо більше, бо тяжко розпускається.

Перед ужиттям намочити в зимній воді, видусити і дати до теплої рідини — уважаючи, щоби до дна не припала і щоби не закипіла, бо буде чути галарету клеєм. Інший спосіб більше доцільний. Залляти желатину 1/2 шкл. теплої води, поставити в теплом місці, щоби розпустилася, перецідити через ситко до горячої рідини. Вимішати добре і виляти до форми. Форму намочити і посипати мілким цукром — поставити в літ на леді, а зимою на холоді, тільки не на морозі, щоби не замерзла. — Деякі галарети перед застудженням треба склярувати. В тій цілі вбити 2 білка (з ложкою зимної води) на шум, вимішати з рідиною і заварити. Коли осяде білок, перецідити через сервету.

Галарети повинні бути у формі аж до самого подання, а в послідній хвилі обтерти форму стиркою замоченою в горячий воді і викинути на полумисок.

До роблення кремів уживаємо рівнож желатини в тій самій пропорції, що до галарет.

Тільки, коли робимо креми з жовтками, тоді на 1 л. плинну вистарчає 2 дека желатини.

Желятину розпустити в молоці або соку овочевім, ніколи у воді, бо вода розводнює надто крем.

Якість кремів залежна від тугости вбитої сметани і від умілого затиження жовтками.

Креми сметанові вбиті до певної густоти, засолоджуємо мілким цукром, який не всипаємо відразу. Наприкінці додаємо розпушену желатину по ложочці і розбиваємо добре, щоб не потворилися нитки та грудки. Літом не завжди можна мати лід під рукою. Його можна заступити водою, якої температуру можна обнизити амоняком і спорошкованою салітрою. Креми затижені жовтками робимо на молоці або на сметанці. Креми на сметанці роблені мають милий смак.

Смак крему можна зіпсувати, якщо невідповідно затижемо жовтками, а саме, коли нагріємо їх засильно або знова підогріємо замало. Мало нагріті не наростають підчас убивання і не будуть легкі-пухкі.

Креми треба приготувати день наперед щоб добре стужили. У формі стоять аж до подання. З форми викидаємо так само як і галарети.

На вечорі кремів і галарет у нашому клубі мали ми змогу також познайомитися з новим українським фабрикатом Ароза. П. Анна Рожанковська, молода власниця цього виробництва, пояснила кількома словами відживну вартість своїх виробів. Звернула увагу на спеціальну прикмету будинів для малих дітей. Мали діти, що не люблять молока, а повинні його пити, можуть споживати його в формі будиню, що обіймає ще й дрібку масла і цукру окрім того.

Потім показала нам новість свого виробництва — прозорі й гарно коліровані галаретки з овочевих соків. Все те в гарній мистецькій упаковці — як приємно, що наші молоді промисловці звертають на те бачну увагу! Приладження галареток складніше, але докладний припис на коробці улекшує справу кожній господині.

Окрім будинів і галарет фірми Ароза коштували ми й кілька домашніх кремів, зладжених членками

Knorr

нові роди добрих юшок
ПОМІДОРОВА, МАКАРОНОВА (зірки),
МАКАРОНОВА (ріжки), ЗІ СВИНЯЧОГО
ХВОСТА

Одна кістка коштує тільки 20 гр.

клубу. Один із них знайшов особливе признание й тому подаємо тут його припис.

Вітамінний крем. Зладила п. Олена Залізняка. Взяти стільки яєць, скільки є осіб. Так само овочів, помаранчів чи бананів. На кожне яйце взяти повну столову ложку цукру і атерти

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

з жовтками. Окремо вбити добре сніг із білків і перемішати. Розмочити желатину в воді і додавати, мішаючи, по одній ложці. Желятини взяти на один листок менше, як є яєць. Наприкінці дати цитринового соку, для запаху можна дати ванілії. Складати до салатирки верствами, крем і покрояні овочі. Подавати.

КОНЦЕРТ М. КРАВЦІВ

Вже на пописах Музичного Інституту ім. Лисенка вибивалась особливо зрілою грою Марта Кравців. 7. травня відбувся в великій залі її перший самостійний концерт. Цьогорічний концертний сезон був небагатий на дійсно добрі концерти. З найбільшою приємністю слухали ми безпосередньої і зрівноваженої гри Марти Кравців. Її гра робила помітне враження на добірну публіку. Дуже поважна програма відповідала мабуть її задумчивій вдачі. Молода п'яністка показала своє повне уміння поборювати успішно і технічно трудні річі. Вони вийшли в неї певно і прецизно. Найбільша цінність концертантки це її мистецько-зрілий підхід до всіх музичних справ. І тим вона стає глибока понад свій вік у виконанні творів.

Органовий концерт Бах-Страдаля започаткував програму. Концерт цей — як показується після найновіших дослідів, помилково називається органним — в дійсності є це струнний концерт Вівальді. Заграла його молода п'яністка з великою експресією. Бетговен — німецький клясик, що послугувався нерідко українськими мотивами і тим самим нам не чужий, вийшов у виконанні Марти цікаво. Захоплював милими, може ще не зовсім викристализованими п'янами. Але інтерпретувала добре з переконливою свіжістю. Брамса Рапсодію відтворила з молодечим запалом і темпераментом і показувала велику силу удару. Із технічно найтруднішої річі — фуги Нестора Нижанківського, вперше виконаної у Львові, створила могутню, маркантну, мистецьку цілість. Пописова річ Кампанелла Ліста сама собою подобалась. А надатки Косенка і Скарлатті були доказом — що публіка витала концертантку ентузіастично. Марта Кравців, хоч молоденька п'яністка, розпоряджає непересічними п'яністичними здібностями. При її працьовитості, її невимушеному замилюванні до музики — під дбайливим проводом доброї професорки (Галі Левицької) — не тяжко уявити собі, що допровадить вона внадовзі до остаточного технічного і виразового удосконалення своєї гри і стане в ряди найліпших п'яністів на українській концертній естраді.

М. Нижанківська.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ

УЛ. ФРЕДРИ 9.

ДАЄМО ПРАЦЮ!

Моя сестра, хвора від довшого часу, не може зайнятися хатою. Має чоловіка, емерита й дочку, яка є в тій самій місцевості вчителькою. Отже до заряду дому потрібна інтелігентна особа, яка зайнялась би совісно й доброзичливо хатою, добре відносилася до хворої, дбала про неї і робила би все чисто й тихо. Очевидно не малаб вона виконувати грубої роботи: до цього можуть їй дати помішницю доходячу. Вона мала би зварити, спрятати три кімнати, направляти білля і піклуватися хворою. Її положення в домі було би цілковито рівнорядне з членами родини. Вимагаємо тільки доброго відношення до хворої та взаємного зрозуміння.

Марія П.

Найкраще й найміцніше взуття знайдете
в шевській кооперативі

„ДЕРМА“

Львів, УЛИЦЯ СВ. МИХАЙЛА Ч. 4.
(бічна КОСЦЮШКИ)

ШУКАЄМО ПРАЦІ!

Я вдова, маю девятилітню доньку. Вже п'ять місяців безробітна. До тепер прашовала три роки в кооперативній установі, як рахівник. Моя освіта: гімназія і торговельний курс. Погоджуся на будьяку роботу.

Волинянка.

(Докінчення зі стор. 5-ої).

— Ні! сміється пані Леся. Мій лікар, др. Цимбалістий, якому я обов'язана за незвичайно дбайливе лікування, радить мені вернутись до театру. Саме люди, каже він, рух, звична обстановка, найкраще ділають на видужанців, а за 2—3 тижні треба буде ще поїхати до Черча на купелі.

— Але ж саме в театрі вам трапилася ця пригода!

— Ну, що ж! Хіба мало людей терпить від своєї професії? Ми артисти, це не виняток...

Я знаю, що пані Леся не любить говорити про свою недугу. Трапилося, що під високий поміст театральні робітники не підложили сідців, ну і що ж? І що пані

Всі уживаємо
пудрів
„АЛЬОЕ“!

Маю укінчену гімназію. По смерті батька священика остала я без ніякого забезпечення, а брат, що кінчить студії, не всилі мені сейчас помочі. Праці не годна найти. Умію добре по німецьки і можу вчити початкуючих гри на фортеп'яні. Можу зорганізувати і вести гурток аматорських вистав. Можу зовсім самостійно зайнятися веденням домашнього господарства. Шукаю праці донебудь у місті чи на селі, а перебути злидні навчили мене шанувати кожний, хочби й найскромніший варстат праці. Ласкаві зголошення прошу надіслати для „Марії“.

Леся, граючи на підвищенні Марусю в Грицю, коли відходила зі сцени, впала несподівано з висоти півтора метра. При цьому надломилася ногу, пірвала жили. Ну, і що ж? Чи варто про це говорити?

Про те, що вона докінчила грати свою роль, теж не каже нічого! А що у вечорі відіграла ще „Святе Полум'я“ Могема (Гриця давали пополудні) і ніхто з пубрики не завважив найменших признаков випадку, це теж не таке важне. Бо театр це є справа, якій можна себе цілу принести в жертву, що там одну ногу!

Сміємося. — Бачите, ми знов зішли на театр! Краще ні. Нехай цей вечір уже буде вечером ваших дитячих споминів, добре? І як такий передам його „Новій Хаті“.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

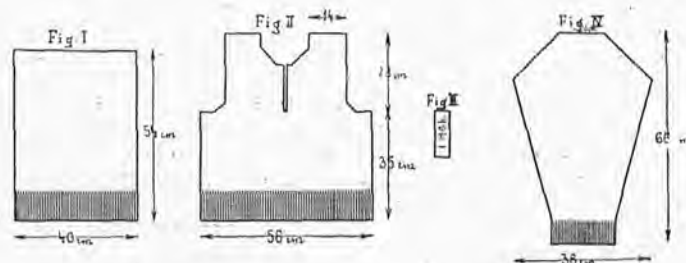
порукає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

Светер із коміром

Матеріал: Вовна „Скотланд“, Ірланд» мішана, або гладка, 35 дека.

Дроти: Ч. 3½ і 2, гачок ч. 2, ігла канвова.

Стіби: Подвійна стягання: 1-ший ряд: 2 очка просто, 2 очка навиворіть на переміну. В дальших рядах плетемо праві очка просто, ліві навиворіть.

Стіб спортивний: 1-ший ряд (права сторона роботи) всі очка прямо, 2-гий ряд: 3 очка прямо, 1 навиворіть, на переміну. 3-тій ряд: всі очка прямо. 4-тий ряд: перше очко прямо, потім одно очко навиворіть, 3 прямо на переміну. Таким способом одно очко навиворіть припадає над середущим із трьох очок прямих у другому ряді. Повторяти від першого ряду.

Стіб жерсей: Права сторона прямо, ліва навиворіть.

Плечі, фіг. 1. Починаємо на 100 очок на дротах ч. 2, плетемо 30 рядів подвійною стяганкою, потім спортивним плетемо до височини 54 см, около 200 рядів. Всі очка викінчуємо гачком.

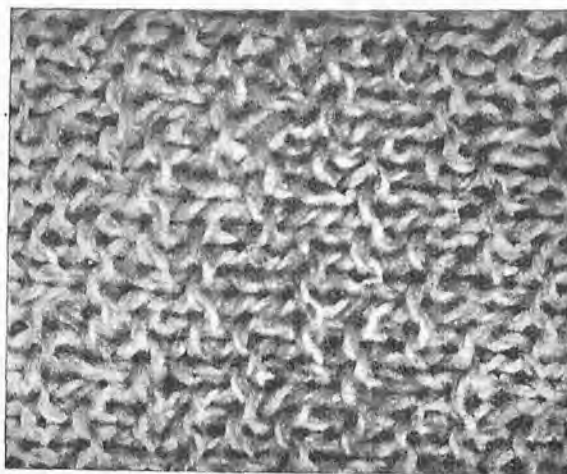
Перід, фіг. 2. Починаємо на 150 очок. Плетемо так само як плечі, спершу стяганкою, потім спортивним стібом до висоти 34 см, около 130 рядів від стяганки. Викінчуємо на початку ряду 12 очок гачком, плетемо до половини ширини, себто 63 очка, потім завертаємо, лишаючи решту очок на дроті. Плетемо

тих 63 очка, здійснюючи по одному очку на краю, де ми викінчили 12 очок, так довго, аж доки не лишиться на дроті 50 очок.

Тепер далі плетемо рівно, аж доки не дістанемо 48 рядів від розділу. Тоді викінчуємо з середущого краю 8 очок гачком, а в дальших рядах здійснюємо по одному очку на початку рядів, аж доки не лишиться на дроті 35 очок. Плетемо далі рівно, аж доки не дістанемо 80 рядів від розділу роботи. Тоді викінчуємо всі очка гачком. Другу половину переди плетемо так само.

Пазуху викінчуємо в слідуєчий спосіб: одну сторону обрублюємо трьома рядами півстовпців. На другу накладаємо лиштву фіг. ч. 3, зроблену стібом спортивним на 12 очок. На тій лиштві робимо дірки на гудзики в слідуєчий спосіб: на три очка від

краю викінчуємо гачком три очка, потім набираємо на дріт три нові очка і плетемо дальше нормально. Дірки треба обкинути, щоби не витягалися.

Комір. Виріз набираємо на дроти ч. 3½, плетемо спортивним стібом, вважаючи, щоби права сторона випала зі середини. По виложенні коміра припадає вона зверху. Перше очко в кожному ряді плетемо двічі (раз прямо, а потім, не здійснюючи очка з дроту, вдруге навиворіть). По 30 рядах викінчуємо всі очка гачком вільно і зарублюємо цілий комір одним рядом півстовпців.

Рукави, фіг. 4. Зачинаємо згори. Набираємо 30 очок стібом жерсей, на дротах ч. 3½. Перше й останнє очко в кожному ряді перероблюємо двічі (як при комірі) так довго, поки не матимемо на дроті 100 очок. Тепер плетемо долі, здійснюючи по одному очку в що 6-тому ряді на початку й наприкінці ряду так довго, аж поки не лишиться нам на дроті 60 очок, а від по-

ЖУРНАЛИ

ВЗОРИ

МАНЕКІНИ

КРОЇ

Р. ЛЯНДАВ

Львів, Чарнецького 3

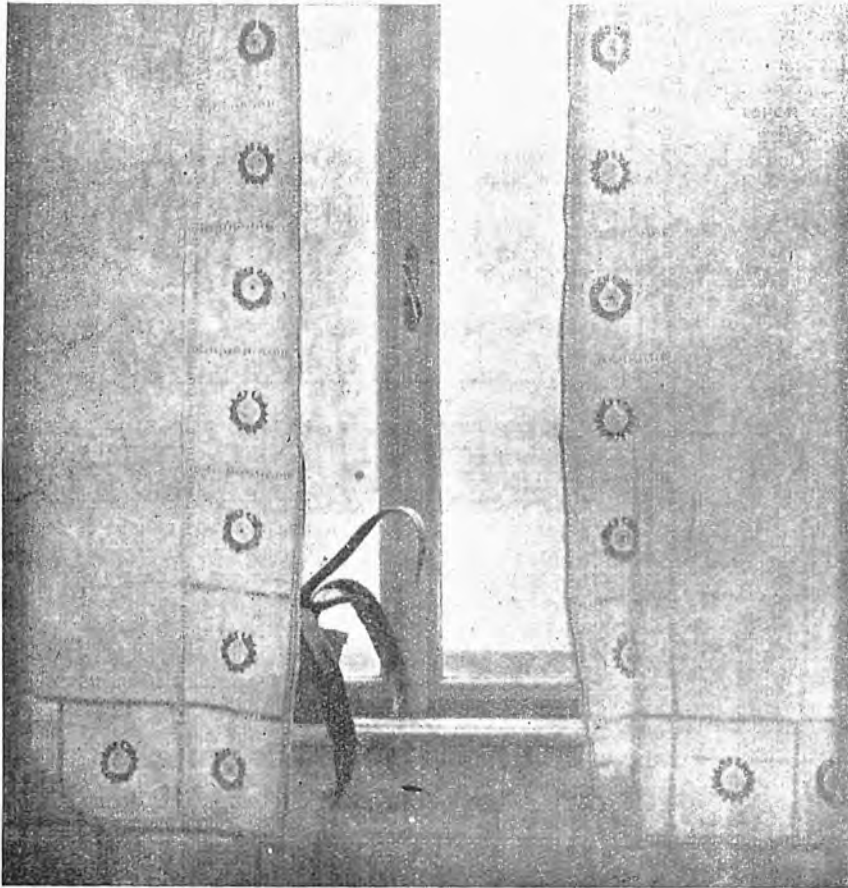
чатку здійснення около 120 рядів. В такий спосіб рукав повинен мати довжини 55 см. Тепер беремо дроти ч. 2 і плетемо подвійною стяганкою 40 рядів. Вкінці викінчуємо всі очка гачком: у праві очка треба гачок вкладати так як дріт при перероблюванні очок очок прямо. У ліві очка так як дріт при перероблюванні очок навиворіть.

**ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“**

**ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОЇНЬСЬКА 20–22**

**ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.**

Завіски з кремового тусору.

Ч. 1. Ці гарні й стилеві завіски є скромно вишивані полтавським узором. Взір нарисований на аркуші взорів ч. 1 з ч. 3, 1932 у природній величині. Невеличкий мотив виконаний кількома стібами: перетиканням і ланцюшком, обведений стебнівкою. Серединки є виконані «сіткою». Всі ці стіби є рушникові і є докладно описані в ч. 5, 1932, в ч. 9, 1932.

Полтавський мотив є уміщений у великих квадратах, на 15 см. завбільшки, обведених широкою мережкою.

До вишивання брати нитки Муліне марки Ц. М. С. у кремовій красці.

C·M·S

НИТКИ

до ручних робіт марки

C·M·S

C·M·S

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в пранню не пускають!

Суконка для 5-літньої дівчинки.

Ч. 2. Суконка ця виконана з білого батисту. Крій її зовсім простий, без рукавців. Широкий комір накриває рамена, так що почасті заступає рукави.

Вишивання дуже легке. Взір узятий із цьогорічної таблиці ч. 1, взір ч. 2 і покиданий у відступах 10 см. Поміж мотивами біжить зикзакувата лінія, в головній красці вишивки.

Суконка застібується ззаду.

Модель виконаний у робітні й школі «Труду». Проектувала Марія Морачевська.

Найстарший магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

Великий вибір у кожному сезоні.

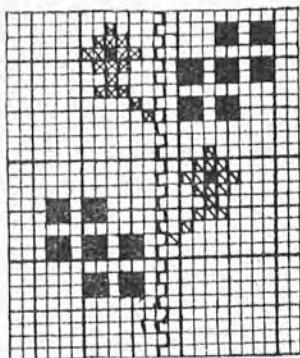

Блюзка з білого марокену.

Ч. 3. Наша співробітниця, п. Меля Нижанківська в вишиваній блюзці з білого марокену.

Вишивка дуже легка й скромна. Блюзка годиться найкраще до костюмів, тому що з вирізу жакету вишивка дискретно виглядатиме. Це вузький буковинський взірець, що розходитьсЯ неначе проміннями від вирізу на перід і на рукави. Виконаний хрестиками.

Виріз стягається на плетений шнурочок і зав'язується ззаду. Так само стягаються рукавці.

Ч. 4. Взір до блюзки ч. 3. Краски — — чорна, × × × зелена, / / / червона. — До вишивання вжити ниток марки С. М. S. чорна ч. 371, зелена ч. 723, червона ч. 547.

Всі наші читачки, коли **покличуться** на це оголошення, отримають значний опуст при закупні плащів, костюмів, суконь, блюзок і т. д. у відомій першорядній фірмі

И. ПОСАМЕНТ
Львів, УЛИЦЯ АКАДЕМІЧНА ЧИСЛО 2.

ЛИСТУВАННЯ.

Софія Шкраба, Текля Тягнибік, Катерина Доманчук, Шікаго. Передплата вирівнана до кінця 1935. Блюзка в дорозі.

Союз Українок ім. О. Кисілевської, Гемільтон. Передплату одержали, вирівнано до кінця березня 1936. Гроші передали ми Світові Дитини й Дзвіночкові.

М. Симчич, Вінніпег. Передплату одержали. Заплачено до кінця 1935. Числа 1—9 висилаємо поручено.

Нуся Наконечна, Отинія. Заплачено до кінця березня 1935. На квітень остав 1 зол.

Стефанія Пушкарева, Перемишль. Заплачено до кінця березня 1935 р. На квітень остав 1 зол.

Вишивана блюзка з білої жоржети.

Ч. 5. Широкий галузистий взір примінений дуже оригінально. Зпереду обводять пазуху аж догори. На руках творить

вставку, а біля шиї вузький взірець. Рукави широкі й підкасані.

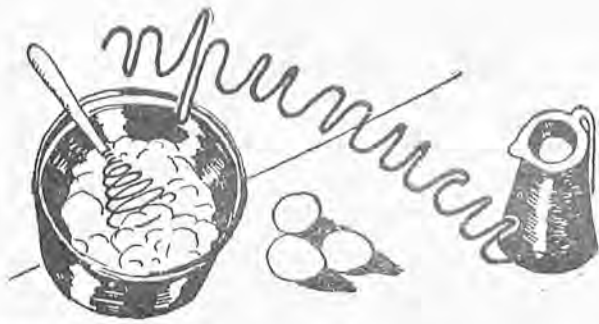
Вишивка виконана ніжними відтінками красок зеленої, жовтої й червоної. Контури брунатні. Взір можна замовити в адміністрації за надісланням 2 зол. поштовими значками.

Народні строї на шкільні
пописи і свята провадить

крамниця У. Н. М.
Львів, ул. Косцюшки ч. 1а.
Сорочки, спіднички, фартушки,
віночки

Знижені ціни!

Знижені ціни!

Біла юшка.

Потрібно: 20—30 дека подрібнок, 20 дека ярин: салери, порів, моркви й петрушки, 4 ложки масла, 5 ложок муки, 6 ложок рижку, або дрібної перлової каші.

Покроїти ярину на тонкі пасочки і дусити на легкому вогні на маслі без води. Заправити мукою, не присмажуючи. Осібно варити росіл із подрібнок, засипати вимитою і спареною кашею або рижом. Коли завариться додати ярину й посолити до смаку. Солити аж прикінці, тому, що каша темніє. Додати кілька краплин цитринового соку, що вибілить юшку.

Теляча печінка з грибами.

Потрібно: $\frac{1}{2}$ кг. телячої печінки, $\frac{1}{2}$ шкл. молока, 3 дека сушених грибів або 10 дека свіжих, 4 ложки масла, 1 ложка оливи, сіль.

Обмити печінку, обібрати з оболонки, покроїти в тонкі широкі пластинки, спарити кипячим молоком, розігріти на пательні оливу, додати масла, обсмажити її з обох сторін і укладати на огрітий полумисок. Солити. Осібно піддусити на маслі покрояні грибки свіжі, або намочені в молоці сушені і подати разом із печінкою.

**Меблі: їдальні, спальні,
кабінети, тапчани,**

КЛЮБИ

порукає віденська виробня
столярсько-тапіцерська

ІВАН А ОРТНЕР А
Львів, Сикетуська 41. Тел. 92-79.

Салата з молодой ярини.

Потрібно: вязанку молодой моркви, вязанку редьковці, $\frac{1}{4}$ головки молодой капусти, зрізуванцю, 2 квашені огірки, 2 яблука, 2 жовтки, 3 ложки оливи, сок із цитрини й сіль.

Покроїти ярину в тонкі паски, посолити. Особливо добре посолити капусту, яка тим способом тратить гіркість. Потім виполокати її під текучою зимною водою, щоби позбулася надміру соли, вимішати з січеним зрізуванцем, огірками й яблуками, покраяними в кістки, заправити розтертими жовтками з оливою і соком із цитрини. Посолити до смаку.

Весняна капуста.

Потрібно: 80 дкг. листків молодой капусти, 6 дкг. солонини, або бочка, 2 цибулі, 1 дкг. муки, сок із пів цитрини, $\frac{1}{2}$ шкл. сметани, кмін, сіль і петрушка до смаку.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

порукає власні виробни найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Обмити молоде листя капусти під текучою водою, спарити солоною водою, відцідити й покроїти. Присмажити покрояну солонину з січеною цибулею, додати муки, прирум'янити злегка, додати покрояну капусту й кмін. Коли капуста почне м'якнути, додати сметану, сок із цитрини, але не дати закипіти. Хвилину по-тримати на вогні, посолити до смаку. Чим коротше її дусимо, тим легше буде вона стравна.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРА-ЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

Будинь із шпінату.

$\frac{3}{4}$ кг. сполоканого шпінату обварити в солоному окропі, перецідити, вистудити, посікти. 5 дека масла втерти з 3 жовтками, вимішати із шпінатом, 2 малими булками намоченими в молоці, витисненими і змеленими.

Додати трішки зеленої посіченої петрушки, 4 ложки квасної сметани, 4 дека дрібно покрояного сира трапистів або ементалера, сніг із 3 білок, соли і перцю до смаку, евентуально трохи тертої булки.

Масу вложити до будиньової форми, вимашеної товщом, посипаної тертою булкою, щільно замкнути і вставити до більшого горшка з малою кількістю кипячої води і варити під покришкою 3 чверти години.

До столу подати будинь з прирум'яненою тертою булочкою.

Яйця на сметані.

Розпустити на металевім полумиску 5 дека масла, а коли гаряче, вляти на то квартиру доброї квасної сметани, раз заварити, трохи посолити, поперчити й відставити. Вбити в то обережно десять яєць і приставити знов. Смажити на легкому вогні. Коли білка зітнуться, посолити зверху. Перехилити пательню на бік, черпати сметанову підливу й поливати нею яйці зверху. Подавати в тій самій посудині.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Крокетки з яєць.

На крокетки можна зужиткувати також індичі або качачі яйця, яких часто по сезоні насаджування нема на що вжити. Отже вісім курячих, або шість качахих яєць зварити на твердо, вистудити, обібрати, посікти. Дві ложки муки засмажити з великою ложкою масла на біло, розвести шклянкою молока. Підлива повинна бути густіша як на бешамель. З цієї підливи вимішати яйця, додати досить зрізуванцю або кропу, посолити, поперчити, вбити два цілі яйця і стільки тертої булки, щоби маса трималася. Формувати овальні крокетки розміру звичайного яйця. Мачати їх у муці, яйці і тертій булці і смажити на гарячому товщі. Подавати зі шпінатом або бруксельською.

Лакоминка з цитрини.

Потрібно: 1 шкл. води, 1 шкл. цукру, 3 яйці, 6 листків желатини, 3 цитрини, бішкоти.

Зварити густий соковик, вистудити, вляти сок із цитрин, додати стерту шкірку з 1 цитрини. Желятину, вимочену в воді відцідити, розпустити в 2 ложках окропу. Вимішати старанно з жовтками, убитими з цукром, соковиком і снігом із білків. Поставити на зимне місце. Подати з бішкочками.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ ВЕСНА

і з тою хвилиною починається для пань дому час, коли з причини різних робіт у господарстві, нема надто багато часу займатися варенням. Помимо того можна без труду й швидко златити добру й знамениту зупу, коли купиться відомі зупні кістки Кнорра, які можна одержати в кожному складі в 16 різних якостях. Присимо звертати особливу увагу на 3 нові роди:

макаронна — зірки з жовтком,
макаронна — ріжки з жовтком,
помідорова,

яких смак є особливо пікантний.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

Аж віритись не хотілося, що це той сам „золотий татусь“ зперед місяця... зперед тижня ще. Тато.. все почувала до нього якусь дивну шану, що онесмілювала і клала наче перегороду між нею і татом. Може це взялося ще з тих часів, як татко вчив її в школі і вона за звичаєм сільських дітей зверталася підчас науки до тата „прошу пана“.

Нераз думала тайком:

— А прецінь це нічий, тільки мій татусь... мій золотий татусь... І якби я хотіла, то могла б навіть по лиці поглядати татка...

І нераз відчувала просто болочу тугу притулитись лицем до татового лица і хоч раз сказати татові одно з тих гарних, солодких слів, що обсіпала ними маму щодня від ніг до голови. Але на дорозі все стояла та невидана перегорода. Бо цей татусь був теж і „паном“, що питав її в школі таблички множення.

Згодом піросла трохи і вже соромилася своїх „дитинячих, найвних“ почувань до батька, хоч туги за дитком татового лица не визбулася навіть тоді, коли здала до четвертої гімназійної.

Тепер мусіла дожити до того, щоб таке довідатись про татка. Світ від цього видався таким брудним, таким негідним того, щоб ходити по ньому, що нераз просила Ісуса, щоби забрав її до себе.

Вночі не могла тепер спати. Все здавалось, що там за стіною у спальні батьків твориться щось нечувано-гріхове. Схоплювалася, сідала, наслухувала. Від найменшого шелесту за стіною завмирало серце. Часом бралася її чиста розпука: хотіла схопитися, задудити кулаками в двері й закричати, щоб аж сусіди побудилися:

— Як вам не соромно!!? Маєте вже таку велику доньку!

Рано вставала роздражнена, якби в постійнім підгорячковім стані. Ходила й робила тепер все, як наомацьки. Старалася вмовити в себе, що це все тільки зловна видумка Марці, але годі було. По мамі вже було так пізнати, що навіть без Марці булаб догадалася всього.

Мама тепер ходила повільніше й була до всіх ласкава. — Що за фальш, — так усміхатись — думала Дарка й воліла не ставати з мамою на розмову. Мама любила тепер годинами пересиджувати в спальні, прикнунвши двері за собою. — А все ж таки соромиться — пояснювала собі по свому Дарка й була в душі рада з маминого упокорення.

Раз якось влетіла Дарка до спальні мабуть за ножицями і відразу, ну, в ту мить встигла заперімити, як мама сполохано шусьнула чимсь під капю ліжка. Дарка вдала, що не бачила нічого. Покрутилася по кімнаті і вибігла, якби нічого.

По обіді, як мама вийшла до городу, Дарка закралася до спальні на перешуки. Під капою не було вже нічого крім наперстка й білих ниток. Даремне перетрушувала нічні столики. Нарешті знайшла: під ліжком мами кошичок із полотном. Розгорнула й аж ахнула з дива: в кошичку було повно білих і рожевих сорочинок. Обережно, начеб це жива дитина, а не її сорочинка, підняла одну з них двома пальцями вгору й трохи не скрикнула: сорочинка була у сам раз добра на її велику ляльку, а не дитину. Поквапно зложила все, як було, і засунула під ліжко. Вийшла на ганок така схвильована, що аж руки трусилися. Зворушило її й те, що

те все таке малюсеньке... таке малюсеньке... Чула жаль (хоч знала, що воно мусить так бути) до мами за те, що мама, не втаємничила її в цю роботу. Адаже колись усе разом шили для ляльок: разом нараджувалися, добирали мережива, крої... і стільки було радості, скільки сонця при тім... Тепер мама усе те сама робить. І того дня вперше спитала себе: кого вона волілаб більше: братчика, чи сестричку? І на таке просте питання не могла дати сама собі відповіді. Просто не знала кого варт більше хотіти.

Уявляла, що як це буде хлопчик, то в хату прийде з ним багато кумедности. Адаже ж за півтора року пошиють вже йому штанці, надягнуть татів капелюх на сам ніс, а Гафія приспівуватиме:

„Шапко, шапко, куди йдеш, де дитину ти ведеш?“...

З дівчинкою нові надії протирали очі: її лялька, ця королева на вигнанні тепер, знову вернулася би до давніх своїх прав. Можна буде ввесь дім загатити ляльками — без найменшої небезпеки для своєї поваги: все це булоб ніби для втіхи молодшої сестрички.

Яке те все булоб гарне й як весело булоб мати молодших братчиків і сестричок! Якби... Якби... діти могли приходити на світ без того... сорому для батьків.

Від того, що не спала по ночах, очі покотилися в глибоку голову, залишаючи по собі тільки чорні кружева. Може й на лиці марніше виглядала, бо бабця знову намагалася її якимись полинами годувати.

— Прошу мене лишити... прошу мене лишити... мені нічого не бракує — боронилася Дарка хоч, часом аж язик підносило, щоб хлопнути в лице правдою, як помями: бабці й мамі.

Бабця не хотіла вірити Дарці і все снувалася за нею, то з молоком, то з зіллям-чаєм, як паламар з кадильницею за пан-отцем.

— Не говори дурниць, як не розумієш, — гримнула зовсім несподівано бабця на Дарку, як та знову брала за свідка своє здоров'я й відмовлялася від молока. — Марнієш на очах, я вже говорила татові сьогодні, що треба буде з тобою до лікаря поїхати...

Дарка спопеліла: священик ізза крат сповідальниці і лікар це були дві особи, яким навіть на страшному суді треба визнати правду. Краще, вже стократно краще скоритись перед бабцею, як перед зовсім чужим чоловіком. Але як? Як заговорити про цей страшний сором, що впа на їх дім?

— Бабцю... — затялася... — бабцю... я бабці щось хочу сказати... тільки мені так соромно. Так страшенно... — але не докінчила, бо сльози не дожидаючи дозволу, затопили в горлі дальше признання.

Потім обняла бабцю за шию і з задуленими повіками, червона, аж спітніла, викинула поза фіртку серця:

— Бабця знає... мамця буде мати дитину... я знаю як дитина береться... і мені так соромно, що мамця... Мені жити не хочеться... як подумаю... що люди собі про маму подумають...

Може інакше думала, а інакше сказала, але бабця добре зрозуміла, бо тільки руки заломила. Дарка відразу зрозуміла, що згубила себе на віки. Бабця вийшла з кімнати, залишаючи Дарку саму на ліжку без одного доброго, чи навіть злого слова. Дарка лежала горілиць на отамані й ждала на те, що мало зараз надійти. Була приготівана, що влетить тут мама, тато, бабця, служба, сусіди, зробиться рух, зачнуть її проклинати,

виженуть з хати, з села навіть... Та — тепер було Дарці чогось так дуже „все одно“. Лежала, як мерлець, що жде тільки, щоб уже раз зачинили віко труни, бо гробу все одно не оминуть йому. Коли кланцнула клямка, Дарка зложила скоренько навхрест руки на грудях і помолилася ще:

— Ісусе, зроби так, щоб я заснула тепер і більше не збудилася.

— Дарко!.. Дарцю!.. — це був голос мами.

— Боже — скавуліло щось у Дарці, — Боже, мама теж плаче... — І в тій мінуті наче зійшло на неї якесь світло, що огріло й осяло, розпорошуючи своїм блиском усі сумніви, всі врази, всі жалі й гніви. Наче золоті ворота відчинились перед Даркою і вона враз із мамою ступила по той бік щастя й радості. Такої радості, що аж серце тане від неї.

— Дитино моя... — захлипала мама і взяла Дарку так в обійми, як колись, коли вона ще справді була малою дитиною.

— Дитино моя... моя бідна дитино... що за непорозуміння... — цілувала й плакала мама.

Але колиб навіть тепер мама ані словечком не відзивалась, колиб навіть вийшла тепер з хати й більше не вернулась, то й так усе вже прощене й забуте. Бо любов, велика, надлюдська любов прорвала нагло всі греблі в Дарчинім серці й гатила почерез всі коридори серця, як весняна повінь. Потім лежали притулені одна до одної на мокрій від сліз подушці, а мама говорила:

— А ти знаєш, чому ти народилася? Ану, чи знаєш?... Ану? Бачиш — не знаєш! То мама тобі скаже: тому, що мамця з татком любилися... любилися і хотіли мати таку, в сам раз таку дівчинку, як ти... А ти тепер, як татко з мамцею хочуть, щоб тобі не було нудно самій, щоб ти мала з ким жити, як ми повмираємо... тепер, як хочемо тобі подарувати маленького хлопчика... ти береш і плачеш... І чи не смішно, Дарухо? Дарухо, а ти не хотілаб мати маленького братчика? Такого пузатенького з кучерявою головою, що бігав би за тобою, як та чубатенька курочка, що була

в нас і на кожну річ питавсяб: — Дядя (бо він прецінь не зможе так виразно відразу говорити), а тьо тьо? а тьо? — Правда, що хотілаб, щоб був у нас такий малий карапузик? Ага, смієшся? Значить ти хочеш те саме, що мамця і татко? Ага, зловили ми тепер пташка!

— А тепер подумай, дитинко, ти вже в мамі панна з четвертої гімназійної, подумай, як виглядав би за сто років світ... якби ані одна мама не вродила дитини? Знаєш, що тоді сталосьяб? Світ вигинувби! Прецінь, як ти виростеш, то теж будеш мати дитинку... а мамця буде її кликати внучкою... а твоя дитина буде теж мати дитинку... і так будемо жити всі навіть тоді, як нас на цвинтарі закопають...

— Тепер скажи мамці в очі, замість плакати по кутках: ще гніваєшся на мамцю? Ну?

Дарка чіпалася обіруч маминої шиї й визнавала щиро, як на сповіді:

— Ні, мамухо, ні... і ніколи... ніколи... вже того в мене не буде...

Тоді ввійшов татко до кімнати й спитав:

— Де мої ластівки діваються?... — хоч мусів від бабці вже довідатись, що Дарка з мамцею саме тут. Потім, якби відгадав, що так буде найкраще сів між Дарку й мамцю. Одною рукою обняв мамчину, другою Дарчину шию. Заколихував обидві, пристав, цілував одну, то другу напереміну і знову колихав.

Це був один з тих вечорів у родині, що так рідко трапляються, як перла в морі: можна інколи ціле життя витратити на розшуки і не мати такого вечора в житті. Мама хотіла конечно щось зробити добре для Дарки. Сміялася, що Дарка мусить скористати ще з тієї нагоди, поки вона ще одначка в родині. Тому мама пішла за конфітурами з морелів, для Дарки. Дарка мала їсти й попивати водою, скільки душа забажає.

Як залишилися самі з татком, татко взяв Дарку на руки, підніс (хоч із Дарки вже тягар собі!) вгору й поцілував в самі уста раз і другий. Тоді прийшло чогось Дарці на думку, що можливо татко так само тужив за цим поцілунком, як і вона... Можливо, так само не мав сміливості, а може... може просто соромився... як мужчина... признатися, що аж так любить свою доню?

І раптом видалося, що з неба, а може тільки з тієї ясності в душі, злетів янгол і розбив крильцем перегороду між татком і Даркою, що стільки років ділила одне від одного.

Дарка закинула татові руки на шию, притулилася щільно до його лиця і сказала голосно, щоб і янгол з білим крилом міг почути й тішитись разом з ними:

— Мій татусь... мій золотий татусь...

VI.

Поки братчик барився в дорозі, Дарка сама бігала за мамою, як та чубатенька курочка, що була в них колись. Мама задумала зробити Дарці несподіванку над несподіванками й одного вечора показала їй те, що було в кошечку під ліжком. І хоч Дарка доторкалася вже раз того дива своїми руками, не могла і цим разом надивитись та начудуватись. Якби справді все перший раз оглядала.

— Мій малюсенький... мій малюсенький... — шептала, цілуєчи рукавчата сорочинки.

Мигнуло їй питання Марці. Тепер Дарка признала, що воно було зовсім до речі. Чейже дитина мусить дістати якесь ім'я.

— А як ми назвемо його? — спитала мами. — Він може вродитись нам зовсім несподівано, тоді що?

Мама засміялася, поцілувала Дарку в куток поза вухо, а щойно потім відповіла:

— Ти моя дорадниця велика... А так, як називався син Володимира Великого, тобі подобається?

— Ярослав! — вгадала відразу Дарка, хоч Володимир Великий мав аж дванадцять синів. — Але ми будемо кликати його „Славчик“, — застерегла собі Дарка.

(Далі буде).

Як звучить Ваш гороскоп?

Дозвольте мені зрадити Вам його безплатно.

Хто бажав би довідатись, цілковито безплатно, що можуть сказати зорі про його долю, чи чекає його успіх, багатство і щастя, про інтереси кохання, подружжя, приязнь і неприязнь, подорожі, хвороби, щасливі й нещасливі відтинки життя, чого слід уникати, які нагоди використовувати та ряд інших дорогоцінних інформацій, може дістати життєвий гороскоп після зір і то зовсім безплатно.

БЕЗПЛАТНО дістанете сейчас Ваш гороскоп в об'ємі не менше як дві сторінки машинопису після зв'язу, зладжений отим великим астрологом, якого віщування впровадили в подив найповажніших людей обох півкуль. Позвольте передсказати Вам безплатно подиву гідні речі, що можуть зовсім змінити напрям вашого життя і принести щастя й успіх. Треба тільки післати прізвище й адресу власноручним виразним письмом, зазначити, чи мужчина чи жінка, (заміжня, жонатий, панна чи парубок) або подати титул, докладну дату й рік народження. Грошей переказувати не треба. Хто хоче, може залучити 1.— зол. в значках поштових на покриття коштів порта і бюра. Точність гороскопу здивує Вас. Тому не зволікайте й пишіть сейчас до Roxroy Studios, Dept. 3566 B. Emmastraat 42, Den Haag, Голандія. Порто на лист до Голандії виносить 60 гр.

Н. Б. Проф. Роксрой тішить найвищим признанням серед своїх численних клієнтів. Він є найстаршим і найславнішим астрологом на континенті, практикує під тою самою адресою вже більше як 20 літ. Доказом влучності його передбачень служать факт, що всякі роботи, за які побирає кошти, доставляє на засади «Вдоволення з запорукою» — інакше звертає гроші.

Н. Б. Проф. Роксрой не знає української мови й тому може відповідати тільки по німецьки (на бажання по французьки або по англійськи).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
дво тижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за с і в робітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, плястичне мистецтво, а науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у країнського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилатися одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Передплатуйте й читайте

„Вістник“ і „Книгозбірню Вістника“

під ред. д-ра Д. Донцова.

Передплата на „ВІСНИК“ виносить: річно зл. 23.—, піврічно зл. 12.—, окрема книжка зл. 2. 20, за кордоном зл. 30.— або 6 дол. ам. річно.

Передплата на „КНИГОЗБІРНЮ ВІСНИКА“ (4 книжки): річно зл. 5.— (для передплатників „Вістника“ — зл. 2.50). Для заграниці зл. 6.— (для передплатників „Вістника“ — злотих 3.50).

Досі в „Книгозбірні Вістника“ вийшли такі книжки:

- Ч. 1. М. Островска: Мусоліні, людина й чин, ціна зл. 1.—.
 - Ч. 2. М. Маківель: Володар, ціна зл. 2.—.
 - Ч. 3. Д-р Е. Антонович: Йозеф Геррес, вістун німецької єдності, ціна зл. 1.—.
 - Ч. 4. Д-р Р. Ендик: Гітлер, ціна зл. 1.—.
- Найновіше вийшло 1-а ч. „КНИГОЗБІРНІ ВІСНИКА“ на 1935. Д. Варнак: Кардинал Мерсіє, оборонець церкви і бельгійського народу, ціна зл. 1.—.

Адреса:

„ВІСНИК“, Львів, Чарнецького 26, м. 21. П.К.О. № 500.371.

УВАГА!

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРотьБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВАРИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!

ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ

НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського жіноцтва і „Світ Молоді“ журнал для українських дівчат виходить в Коломні, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочки! Пишіть за okazовим числом.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, улиця Косцюшки ч. 1.

провадять:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуюмо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

Найкращі шовкові

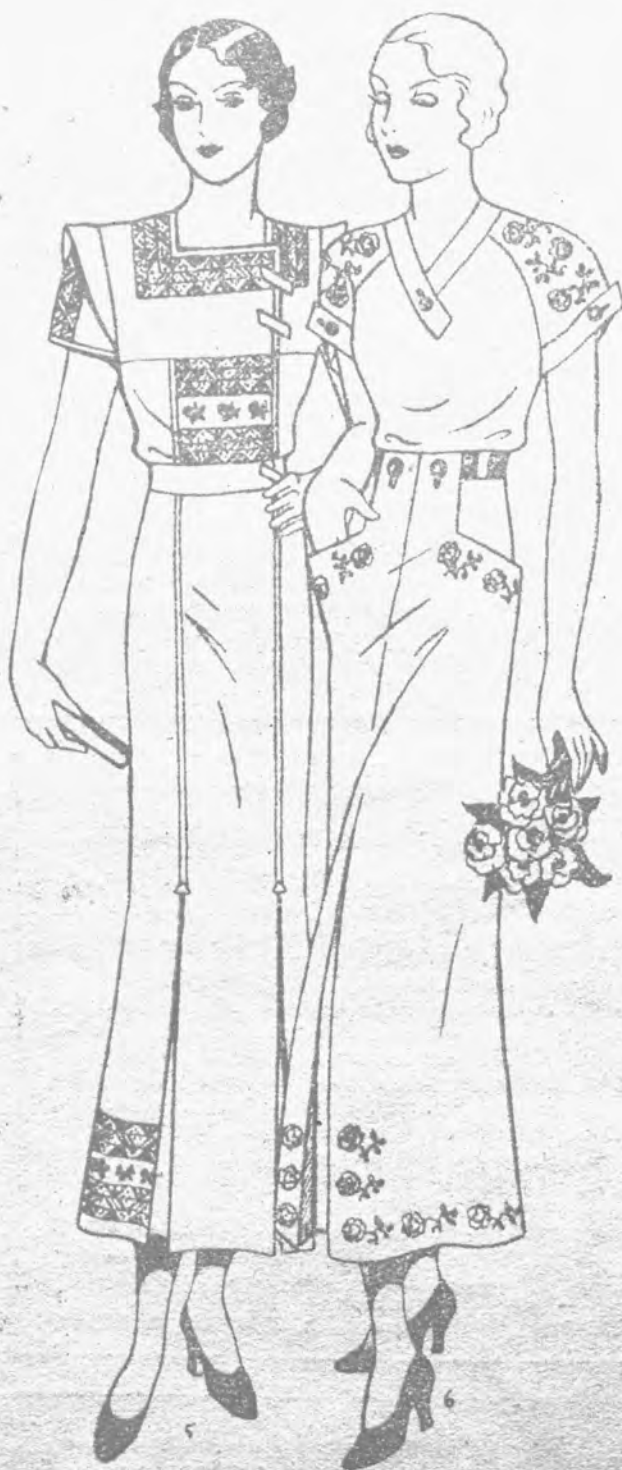
ПАНЧОХИ

В модних красках можна
вибрати собі у Львові

в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,

вулиця Косцюшка число 1.

Ціни від 2.70—3.50 зол.

КРАМНИЦЯ У.Н.М.

Львів, ул. Косцюшка ч. 1.

Провадить:

Льняні полотна на літні сукні й костюми в різних гатунках:

Сільське, широке на 70 см. від 1.50—1.80 зол.
Догідне до вишивання, широке на 150. см. по 4.90 зол.

Догідне на обруси, широке на 160. см. по 6.50 зол.

Кремове полотно на обруси, широке на 155 см. по 5.50 зол.

Готові купони суконь після моделів у „Новій Хаті” в ціні 18—25 зл.

Папіра в різних красках 8—10 зол.

НОВАХАТА

11-12

4.

5. Р.

3

19

В

и

В

и

и

В літніх місяцях: червні, липні й серпні появлятиметься „Нова Хата“ в одному, подвійному числі. — Ціна числа 1'50 зол.

З М І С Т:

Ірина Наріжна: * * *

Ц. Палітна: Таборування.

К. Малицька: На Соколі.

Уляна Старосольська: Іта в оселі.

О. Залізник: Ремісничий табір.

Гальо, гальо! Тут Сокіл!

Галка: Одна ніч.

Н. О.: Лист із Праги.

Володимир Січинський: Дерев'яне будівництво.

С. Коржинський: Виховні оселі і здоров'я молоді.

Дарія Старосольська: Клюб.

О. Залізник: Пам'яті Марії Липи.

І. П.: Гоголь і його мати.

Інж. Р. Каплінський: Городові меблі.

Овочі й ярини. Приписи.

На дорогу. Купелевий костюм.

Ірича Вільде: Метелики на шпильках.

ІЛЮСТРАЦІЇ: Снідання смакує. Розпалюють ватру. Рання молитва.

Вирівнують площу. Рання руханка. Француженки хочуть голо-
сувати. Городові меблі.

Український Технічно-Господарський Інститут при УГА
(Висока школа позаочних студій)

ПРОДОВЖУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ І КУРСАНТІВ

а) Високошкільний Економічно-Кооперативний відділ,
по закінченні якого дається диплом з титулом економіста.

б) Курси Українознавства.

в) Фахові курси — бухгалтерії, чужих мов (фран-
цузької, англійської і німецької), Паричництва, Садівниц-
тва, Перероблення садівини та огородини, Оброблення
шкіри, Милуварства, Радіотехніки, Фотографії. Передба-
чається відкриття й інших курсів.

Навчання провадиться кореспондентською метою.
Проспекти і програми безплатно.

Початок студій терміном необмежений.

Адреса: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podě-
brady Tch. coslovaquie.

Що читати?

Dr. Th. H. Van de Velde: ДОСКОНАЛЕ ПОДРУЖЖА. Вар-
шава 1933.

Пише лікар. Вбирає в звичайні слова й речення, що ми зви-
кли ховати у своє найглибше я.

Тому нам треба до його книжки підходити дуже поважно
й прийняти те, як просту правдиву колоду, медицину.

Тоді уникнемо розчарування й носталгії, а книжку приймемо
так, як слід. З такого погляду книжка написана аж надто совісно
й подрібно і може людини, що бориться в глибині зі собою
дати багато.

Др. В. говорить мабуть до тих, до що сповнили три його по-
ступати:

влучний супружний добір

добре взаємне психічне наставлення до себе

спільна розв'язка питання дітей.

а тільки не вміють собі дати ради з останнім.

Тим він думає допомогти і є того щасливого переконання, що
може це зробити.

Тому так переконливо говорить про дійсну важність гар-
монійного сексуального життя в подружжі і подає чимало рад
і методів, якими можна його досягнути.

Особливу увагу присвячує Др. В. жінці і тому говорить для
неї багато нового.

Марія Домбровська: НОЧІ І ДНІ. Marja Dąbrowska: NOCE
I DNI. Варшава 1933.

Домбровська дістала за «Ночі і дні» державну нагороду.
Нічого дивного. Це справжнє, широко накреслена епопея поль-
ської інтелігентської родини. Передаючи настрої серед малозе-
мельної шляхти по повстанні в 1863. р. доводить розвій польської
політичної думки аж до 1914 р. Для нас особливо цікава актив-
ність польської передвоєної молоді та її мілітаристичне настав-
лення.

Тлом для всіх цих явищ служить родина зубожілих діди-
чів, внутрі якої проходять усі ці переміни.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, І. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-
СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокі
числа 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. —
В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокі числа
15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134
Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 лейв, піврічна 210 лейв,
чвертьрічна 120 лейв, поодинокі числа 25 лейв. Замовлення й передплату приймає:
Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була
плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництва місцевого пошто-
вого уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надіслан-
них у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою
ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адмі-
ністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати
рівночасно також і давню адресу.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

ЧЕРВЕНЬ 1935.

Ч. 11-12.

ЛІТО ЙДЕ! НА ОСЕЛІ, У ТАБОРИ!

Снідання смакує...

Рання молитва.

Кухонне «постачання».

ЦІНА ПОДВІЙНОГО ЧИСЛА 1,50 ЗОЛ.

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5087

*

*

*

*Я в лісі знов. І знову кожний звук
уже не звук — а тиша стоголоса.
І знаю я — словами не назву
того, що в серці молилося і просить.*

*Сьогодні ліс мене причарував.
Який простий, який величній спокій!
І тільки сонце гладить стебла трав
і золотить кору дерев високих.*

Ц. ПАЛІВНА

ТАБОРУВАННЯ

„Коли раніше, йдучи дорогою, треба було покликуватися на успіхи чужинців у веденні літніх осель, то тепер це зайве. Бо за нами є вже такі досягнення, що є доказом доцільності нашої праці, джерелом віри у власні сили, що родять надію на кращі успіхи. Наші досягнення можуть переконати до справи наших осель навіть найбільших неприхильників. Наші пляни минулих років ми здійснювали повнотою. Наші обчислення були реальні, постава громадянства й молоді нас не заводила. Число осель і число учасників зростало з кожним роком. Цьогорічний плян поширюємо майже у 50 прц. у порівнанні з минулорічним: цього року організуємо 11 осель проти 6 минулого року“... таке читаємо в проспекті виданім Комісією Виховних Осель і Мандрівок.

Пригляньмося ближче тій ділянці виховання нашої молоді. Початки таборового життя припадають на рік 1914. Зорганізовано тоді табори, І сталий з 16 і І мандрівний з 30 учасниками. Це початки українського пластового таборування. Війна перериває працю на тому полі. Учасники перших таборів таборують на полі боїв...

Повоєнні літа приносять із собою нові виховні кличі і цілі, що захоплюють щораз ширші круги передовсім молоді. Молодь та, жадна днів, у яких вона цілою своєю істотою чулаб, що живе, мужніє, набирає сил. Від 1925 р. рік-річно більшають числа пластових таборів. У 1930 р. на Галицькій Землі горять таборіві вогні у 15 сталих таборах із 726 учасниками. У тому році Українськими Західними Землями проходить 166 учасників, 14 групами.

Українську Пластову Організацію розв'язують.

Новітні напрямні у вихованні не можуть замкнути перед нашою молоддю змоги жити

життям серед природи, що манить романтикою, боротьбою з злими силами що виховує завзяті характери, що обіцяє успіх у тяжкім життєвім бою одиниці і нації! Тому то роки пізніші це розбудова таборової ділянки в нових можливостях. Початки, як усе, трудні. Недовіря, фальшива амбіція у декого — колоди на дорозі до повнішого успіху таборової праці. Віра у слушність, доцільність у других, а саме тих, що знають, що життя тверде і така заправа конечна для тих, що хочуть перебиватися крізь нього, і на свій лад формувати.

І знову рік за роком приносить нові надії і нову охоту.

Рік 1934 — у організаційному звіті Комісія Виховних Осель і Мандрівок замкнула: 6 таборами сталими з 417 учасниками.

Як бачимо з проспекту, рік 1935 у організаційній праці приносить 50 прц. успіх. Дотеперішня організаційна спроможність держала організаторів коло трьох сталих таборових осередків, Остодору, Сокола к. Підлютого і Старяви к. Хирова. Цього року замітне організування нових осель, а саме на Гуцульщині, на Полянні к. Космача, та відпочинкової оселі для жіночої ремісничої молоді в Рожанці к. Тухлі.

У проводі побачимо людей, котрих імена дають запоруку успішності в переведенні плянів та праці в поодиноких таборових осередках, а саме: пп. проф. Савина Сидорових, д-р Вітошинська-Коченаш, Марія Чиж-Маринякова, мгр. Ірина Пеленська, проф. Теодор Поліха, проф. Леонід Бачинський, проф. Тиміш Білостоцький, мгр. Атаназ Фіголь, Роман Рак і багато їх дружніх співпрацьовників.

Слово тепер за молодю, родичами і громадянством!

Н. Малицька.

НА СОКОЛІ

Ще сьогодні стоїть мені перед очима та хвилина, коли я в перших днях серпня м. р. заїхала тартаковим автотом з товаришкою Пашкевич і п. Левицькою перед гору Сокол. Внизу дожидає нас вартова сторожа дівчат і веде стрімкою стежиною впоперек вимуленого коріння й каміння вгору до табору. Дорога утяжлива й я з дива не можу вийти, як то колись по ній наші пластуни виносили й зносили свого достойного гостя, Ексцеленцію Митрополита. Але труднощі дороги забувається, коли вже станути на горі на лощині, де міститься табор. Ліворуч кухня й хата таборовичок, посередині житло у праві, правобіч велика світлиця на сходинах й гутірки. Немов перенеслися у якесь зачароване царство — тихо, мовчаливе, далеко від людського гамору й турбот.

Три дні серед таборовичок минають, як сон. Є їх тут звиж 70, але здисципліноване таборове життя визначило кожній своє місце й свою роботу так, що все йде мов у годиннику, рівномірно, тихо, незаметно.

Дівчата встають в шестій годині — ах, як холодно тоді ще на горі! Пів години руханки, купіль у студеному потоці, одягання, збірна молитва. Після неї команда видає денний приказ на розподіл праці — таборовички підносять на високому майдані прапор і снідають. По сніданку розходяться, кожна до своєї роботи: одні до кухні, другі до світлиці, на виклади з гігієни й ратівництва, ще інші вирівнюють площу під руханкові вправи. В коротких штанцях і легких блюзках валять тяжкими молотами в гору, лупають землю. Ті не бояться депортації у Картузу... Дві з таборовичок зійшли на доли — одна за поштою, друга за харчами для та-

Вирівнюють площу.

бору. Дорога далека і як не попадеться тартакова залізничка, треба не раз і кілька миль пішки мандрувати.

В само полудне обід — простий, але смашний. Тут на горі серед опяняючих пахощів смерек усе так смакує! Ми обідаємо з командою на веранді, дівчата надворі посеред табору. А відтак година цілковитого супочинку — кожен відпочиває по-своєму. Ми розложилися на коцках на траві й розкошуємося тишиною й чудовим гірським повітрям. Пополудні дівчата купаються в Лімниці — потім підвечірок. Вечором гутірка в світлиці країнознавства — на кожен день на різні теми з гігієни, історії, усе точно опрацьована програма, кожна пора дня є вихиснувана. А те систематичне життя посеред праці фізичної й умової, в гуртку товаришок, під дбайливою опікою команди — вяже тут усіх в одну згармонізовану сімю.

По вечері збірка на площі — таборові здають командантці звіт з денних праць, спів, молитва, спущення прапору, спочинок.

Увечері перед нашим відїздом улаштували дівчата т. зв. „веселу

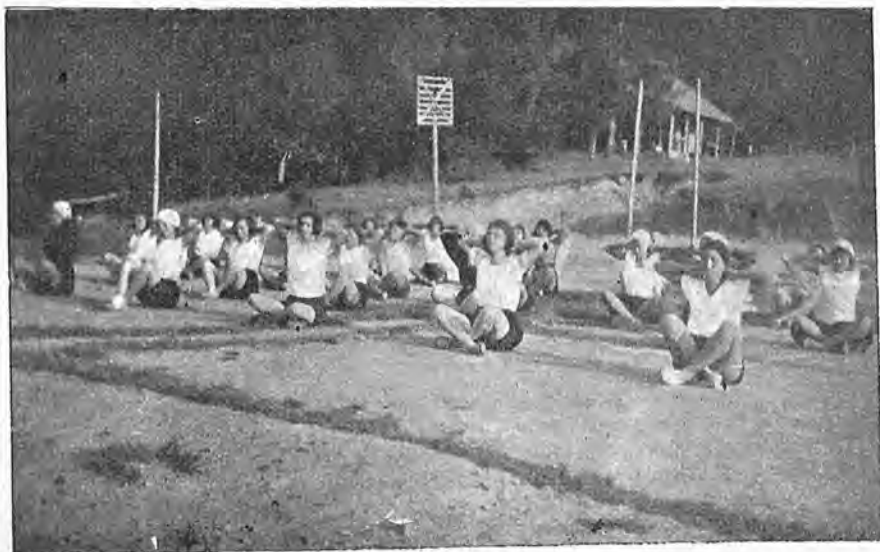
ватру». Зійшлися всі у світлиці й почали відчитувати газетку, яку зложили з того приводу: понайбільше гумористичні епізоди з таборового життя, або й поважні але в дотепнім освітленні. А відтак веселі пісні й наші національні. Атмосфера дивно сердешна й бадьора. І наче жаль обгортає душу, чому ми нині старі — не виростили, не виховувалися в таких сприятливих умовах.

Як гарно впливає таборове життя на дівчата! Навіть ті, знані мені зі школи, розпещені одиначки, що колись з приводу легкого нежиту абсентувалися тижнями, тут сповняють солідарно найпростіші роботи, купаються щодня в студеной воді, встають рано, сплять на твердій постелі в продувній хаті, відбувають далекі прогульки — тут у громаді вчать підпорядкувати свою волю, свої забаганки під загальну дисципліну, під таборовий закон — обов'язуючий для всіх.

Одного вечора виставили дівчата серед табору велику ватру — ціла смерека пішла на неї — а хворосту, а гияк! Запалили її під вечір і всі таборовички зібралися докруги. Святковано так роковини смерті Вітовського. Короткий реферат, а далі співи, деклямації. Палає ватра, лунає пісня — кругом темрява *лісів — вгорі синява небес з ясним місяцем. Ми немов у казочному світі, далеко від життя й його злиднів, тільки пісня нагадує недавнє криваве минуле.

Пригасає полум'я, то спалахне, коли затріщить свіжо докинена гиялка. Таборовички розходяться до своїх кімнат, остають лише вартові, які цілу ніч сторожитимуть табору. Йдемо спочати і ми.

І знов глибока тиша сповиває усе довкола, тільки ватра потріскує, шумить внизу Лімниця по каміннях і повхи товчуться на поді над нашими головами.

Рання руханка.

І Т Я В О С Е Л І

Від коли Оля повернула з оселі на Остодорі та розказала Іті про те, як їй там жилося, Ітя про нічого іншого не думає й на мріє. Вона навіть часом бавиться «в табір». Уставляє ляльки і свої звірятка у ряд, переводить з ними звіт, ходить на прогульки, все так як їй це розказувала Оля. Сама Ітя виступає при тім як обозна або дижурна.

Так було в зимі, а тепер потепліло, зазеленіло й Ітя ходить уже бавитися з дітьми «в табір» на подвір'я. Часом прийде ще Галя, або й Галі брат, але вони не дають їй ніколи стояти на стійці. «Що? Навіть ні-разу не була в оселі!» — кажуть. Не була, але буде — думає Ітя, татко ж уже обіцяв! Мамуся каже вправді, що вона замала ще, але як вона так дуже, дуже попросить, то мама таки згодиться.

* * *

В хаті рух. Завтра їде Ітя до оселі. Перший раз на такий довгий час (4 тижні) без мамі. Муся ладить Іті виряд, усе те чого вимагають в оселі. Вшила блюзочку, спідничку, купила берет, їдунку, а тепер складає те все у валізку, списує, та дає ще останні упіснення; а слухай сестричок, а не застудися, а тепло вбирайся, а пиши. Ітя слухає одним вухом. Як прикро, що до години відїзду ще треба переспати цілу ніч! Уже напів кризь сон чує як мама цілує її на добраніч.

* * *

Уже тиждень в оселі. Так швидко проминув, що Ітя навіть не чулася коли і як. Спершу було їй так тужно за мамою, самій посеред чужих людей! Так тужно, що ще трохи й була би заплакала, але соромно було. До тогож стільки дітей довкруги, знайомилися, випитують. А тоді, коли найбільше збиралося їй на плач, якраз прийшла «сестричка» помагати розпаковуватися. Вона усмінулася до Іті, поглянула по головці і Іті зразу стало весело, а за хвилину вже й забула, що вона між чужими.

Ітя спить у кімнаті з великими вікнами, сама стелить, сама вбирає.ся, миється, порядкує. Тільки чеше її «сестричка», бо в Іті довгі коси і сама вона не вміє ще їх чесати. Правду сказавши то й коло порядків «сестричка» їм помагає, але це тільки трошки, так зовсім, зовсім трошки бож прецінь вони всі вже самостійні. — Як Ітя виросте то теж хоче бути такою «сестричкою-впорядницею», або ні найкраще бути «сестричкою-інтенданткою». Їздити майже щодня візочком-дрезиною (Ітя хотіла би хоч раз поїхати нею, так без «бремзи» — швидко, швидко, але дітям не дозволяють), а потім привозити дітям листи й пакунки з дому, — це мусить бути дуже приємно!

Ще одну мрію має Ітя — це дістати дижур у кухні. Уявіть собі, ходити в білім кухарським очіпку, помагати в кухні, перебирати знамениті чорні ягоди (від цього не тільки губи, але й руки чорні). При кожному вечірньому звіті надслухує Ітя, чи не визначать її дижурною в кухні. Тимчасом припав їй гурткові дижур і Ітя стоїть на стійці в будці. Стоїть так цілої пів години і вважає щоби хто чужий не ввійшов до оселі, а як тільки хто надходить, Ітя задержує його і свистком прикликає сестричку-дижурну. Це так цікаво! Ітя мріє про те, щоби її так Муся побачила на стійці, як вона цілу

оселю пильнує. Шкода тільки, що не дозволяють їм стояти в ночі, то була би таки правдива варт! А тут тільки смеркнеться, зараз таки сестричка відкликає їх зі стійки. А вночі тільки сестрички і Білик пильнують оселі.

Білик — це пес, приятель цілої оселі. Він гарний, білий і має все висолоплений, червоний язик. Як тільки щось зашелестить у корчах, біжить сейчас туди махаючи хвостом, якби ним надслухував.

Дні минають скоро й весело. Ітя обгоріла й така чується сильна, що могла би вийти навіть на саму Високу, якої шпиль так добре видно з оселі, а серпентина своїми гострими закрутами виліскує до сонця. Але туди ходять на прогульки тільки старші таборовики, а їх гурток молодших ходить тільки ближче. Але там де вони ходять, теж гарно! На Сеглісі такі знамениті суніці, великі й солодкі, й такі чудові, соняшні полонини, а квітів скільки!

А цього тижня ходила Ітя на поляну під Гриньковим. Там варили кугешу на обід, збирали квіти, гриби, аж вечером повернули до оселі. Коли тепло, то купаються у потічку, а часом то навіть у Лімниці. У потічку теж миється Ітя. Особливу приємність справляє дітям входити у черевичках до води, щож коли сестричка на це не дозволяє.

Ітя дістала лист від Мусі! Муся приїде відвідати Ітю, може навіть залишиться кілька днів у поблиському пансіоні. Щодня рано, коли приходить залізничка, виглядає Ітя Мусю. Аж одного дня — Ітя якраз стоїть на стійці в будці і дивиться — містком їде її Муся! Ітя вже хотіла кинути палицю і не зважаючи на ніщо, побігти мамі назустріч, але ж пригадала собі впору, що вона цілого табору пильнує, вона ж на стійці. Випрямилася і як тільки Муся ще з кількома гостями підійшли ближче, тоді вона загородила палицею вхід і засвістала по сестричку-дижурну. Мама побачила Ітю і радісно скликувала: «Ітю, доню моя, ти навіть не привіталася з мамою!». А Ітя тільки почервоніла дуже й сама не знала, що далі робити. На щастя надбігла сестричка-дижурна й пояснила мамі, що Ітя на стійці, що тепер не вільно їй розмовляти, але зараз Ітю заступлять і тоді вже зможе поговорити з мамою досхочу. — Тож то була радість! Муся сказала, що вона дуже горда на свою доню. Муся замешкала на Кам'янці і Ітя ходила її відвідувати.

А в неділю увечері була чудова ватра! Це вже остання прощальна, бо завтра останній день оселі. Ватра була висока, висока, здавалося, що іскри летіли до самого неба. Довкруги ватри сиділа ціла оселя, а на площі ясно освітленій ватрою виголошували таборовички вірші, промовляли сестрички, а між тим ціла оселя співала.

За два дні оселя опустіла, остав у ній сам тільки пес Білик.

* * *

Ітя приїхала до дому увечері, привіталася зі своїми ляльками, перевела з ними звіт та вечірню молитву, й заповіла нічну тишину. І сниться їй, що відїжджає вона з оселі, а за ними вздовж рейок біжить Білик. Він змучився, бо залізничка швидко їде, тяжко дише і висолопив свій червоний язик. Іті жаль Білика, вона взялаб його на руки, але не може його досягнути. Вкінці пес став тільки білою цяточкою. А Ітя, а з нею вся оселя кличе «Білик... Білик»...

О. ЗАЛІЗНЯК.

Н о в и й т а б о р

В цьому році організується вперше виховний і відпочинковий табір для жіночої ремісничої молоді.

Від ряду літ говориться у нас частіше про потребу і вагу фахового шкільництва, про велике значіння свідомої ремісничої молоді для наших міст і зокрема про важне завдання свідомої жінки-реміснички, як матері і виховниці нового українського міського покоління.

І в цьому напрямі ведеться всеж таки робота і у Львові і по інших наших містах.

Напевно не в таких розмірах як того треба, і не в такій мірі якби було можливо хочби і в умовах нашої дійсності; ведеться може з деяким занедбанням чи недоцінюванням ділянки виховання жіночої молоді, але всеж таки та робота ведеться.

В часі існування пластового уладу був жеж і окремий курінь жіночої ремісничої молоді.

Але спеціальний літній табір для жіночої молоді фахових шкіл, для молодих ремісничок чи фабричних робітниць — це у нас новина, що заслугоє на беззастережну прихильність і піддержку українського громадянства, а зокрема жіноцтва.

Аджеж жіноча ремісничка молодь це та частина нашої мо-

лоді, що найбільш потребує систематичної і послідовної опіки в ділянці духового і фізичного виховання. Всеж таки ті, що мають змогу кінчити середні та високі школи живуть у дещо кращих умовах бо не лише другі працюють над ними за час їх студії але і самі мають більше часу на працю над собою, на самоосвіту, бо по більшій часті батьки дбають за їх прожиток.

Цілоком інакше представляється справа з тими, яких тверда дійсність підготовляє до самостійної заробітної праці від 16—17 р. життя, або і заставила вже до тої праці, здебільшого в невідрадних матеріальних і гігієнічних умовах. У них на самоосвіту нема часто ні часу, ні місця, ні вміння забратися до такої праці.

Дуже добре може допомогти в цьому літній виховний і відпочинковий табір...

Чому окремий? Тому, що він мусить бути водночас і виховний і відпочинковий. Що той короткий час побуту в горах треба використати і на занедбану в кругах ремісничої молоді ділянку фізичного виховання і на так жданий відпочинок, сон та достатний харч. Самозрозуміле, що відповідні реферати, гутірки та ватри доповнять неодну прогалину з української історії і культури.

Так називалася таборова газетка в дівочому таборі. Зпочатку була собі значайною стінною газеткою — розіпнятою на широких дверях таборової світлиці. Але на слідуючому таборі вона вже перетворилася в «справжнє» радіо і тоді вже почали відбуватися «автентичні» радієві авдиції. Тоді газетка з «німої» перемінилася в «говорену» чи пак «співану» (коли в програмі приходили пісні, треба їх було відспівати!).

Програми авдицій були різні. І так наприклад: перша, що відбула-

ся в день відкриття пропам'ятної таблиці на стрілецьких могилах, на Маківці, була в цілості присвячена пам'яті У. С. С.

Слідуюча знов була «веселою» авдицією. Вже більше як тиждень лляв дощ і настрій у всіх був похмурий («чи то буде так лляти аж до кінця табору?»). Ані прогульки, ані купання, а «булаві» щораз трудніше було вигадувати «нові і цікаві» (очевидно кімнатні) заняття на дощевий час.

«Весела авдиція» розяснила небосклін. Перш усього заповіла, що вневдовзі настане «роскішна» погода — («гальо-гальо — саме в тій хвилині переловили ми радісний метеорологічний комунікат з Марса, що буде псгода...») і така погода дійсно настала. Правда, не така то дуже «роскішна», але сонце то таки «аж» два рази на день виглянуло з безнадійних досі «мричів», що обкутували густим павутинням Сокіл.

І газетка стала в таборі необхідною. Авдиції відбувалися щораз частіше. Звичайно в свободний час поміж вечерею, а вечірною збіркою на молитву. Всі збиралися в світлиці, а хтось із «редколегії» відчитував статті, деклямував вірші, завдавав загадки (які та-

боровички зараз же розгадували). Коли треба було щось заспівати, складався «хор» і відспівував дану пісеньку, яку зараз же підхоплював весь табор.

Наприкінці авдиції лунав «сигнал часу» (диджурна трубіла збірку на молитву). Всі зривалися й бігли, щоб не спізнитися на збірку, а «начальна редакторка» скоренько ще пришпилювала «під антенною» найсвіжішу авдицію, щоби на другий день могли її прочитати всі ті, що на авдиції не були (приміром ті, що були на стійці, або помагали в кухні і т. д.).

«Антенка» це була заголовна вінета газетки, мальована на картоні. Зладила її теж бувша таборовичка, О. Манастирська. Оця «антенка», на тлі темних лісів, гір і сходячого сонця була вивішена на дверях світлиці. Під нею прикріплювали поодинокі листки з найсвіжішої «авдиції» писані в одному примірнику. Нераз тут їх і дощ захопив і вітер наддер, але вони тим ставали ще дорожчі, ще цінніші. Правдива «таборова» газетка...

Редагувала її колегія, зложена з трьох осіб. До участі в складанні газетки були запрошені всі таборовички.

Ось кілька зразків її змісту, поважного й веселого:

Дощ.

Похмурий день не видаватиметься таким поганим, коли дивлячись на нього, будемо вірити, що нинішня погода вічно не потриває і що «завтра» буде погідніше. Тоді, в такі дні ми не втрачимо нашої енергії, ні доброї думки.

Ми ввійшли в соняшний погідний ранок. У душіному воздуху чути було близький дощ. На небі клубляться чорні хмари. Яка жара! І нараз усе посіріло, потемніло.

Сірою стала пилюга, що нас вкривала. Посіріла й дорога, а пільні коники пронизливо тиркотіли.

Злива. Придорожні рови повні води. Струмочками стікає вода з нашого вбрання, холод хватає за руки, голову, шию.

О, сонце, сонце! Що може зрівнатися з твоєю животворною силою, твоїм багатством і красою — де ти сховался?

Посіріли зелені дерева. Під вогкою мрякою з дощевих краплин, що ллються вже потоками, ідемо ми скоро, згорблені й похмурі.

Що знову! Голови вгору! Заспіваймо пісню, веселу пісню!

Пахне свіжа, скроплена дощем земля, пахнуть мокрі трави й листя дерев. Гей там! Усміхнутися мені весело! Капає тобі вода за комір — отже (це випробуваний спосіб) підложи там мокрого листя!

А таборові дотепи! На «веселих авдиціях» були обов'язкові. Тут же й творилися і тут записувалися. Потім збирали «під антенною» споре число таборовичок, що читали їх наголос і вибухали сміхом. Ось кілька з них:

Волинячки на Соколі:

Питають їх, як їм подобається тут.

Відповідають: Гарно тут дуже, тільки шкода, що гори заступають цілий краєвид.

З пригод поштарки*):

Урядник на пошті: Прошу пані, той лист затяжкий. Треба доліпити ще один значок.

Зірка (безмежно здивована): Т-а-ак? Таж він тоді буде ще тяжкий!

В таборовій крамничці:

Пані доктор до Ірки (склепарки): Ірко, я заплатила за три цитрини, а ти мені пакуєш дві?

Ірка: Одна трохи зіпсута, навіщо її пакувати?

Візитация.

На табор прийїхали члени Виділу Т-ва Спіки над молодю оглянути наше таборове життя. Пані доктор каже при лікарських помірках до Асі, начальниці кухні: «А тепер прошу свободно віддихати».

Ася: «Сьогодні не можу, пані доктор, аж завтра...».

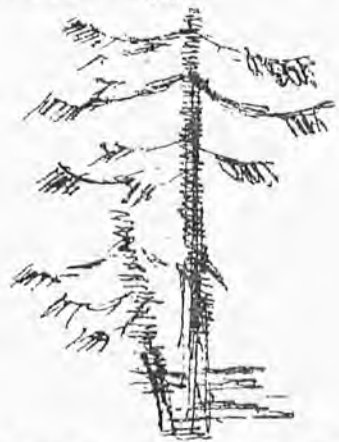
Пані доктор: Чому?

Ася: Бо завтра відїздить провірна комісія**).

Або гумористичних десять заповідей «як знищити товариство».

1. Ніколи не ходи на сходинах.

2. Якщо впалоб тобі на думку піти, то спізнися в кожному разі.

3. Коли на дворі слота, то ані не думай про збори.

4. А колиб ти прийшла, то старайся вшукати як найбільше помилок управи.

5. Ніколи не приймай запросин на членні управи. Тисячу разів легше критикувати, ніж сповняти корисну роботу.

Подібно звучать і дальші заповіді.

*) Табор мав свою власну поштарку, що відвозила й привозила всю пошту аж до Перегінська (25 км.).

**) Себто наші милі гості, пп. К. Малицька і Ст. Пашкевич.

О Д Н А Н І Ч

Вечоріло. Якось особливо голосно шуміла річка попри дорогу, певне тому, що перестали співати птахи.

Ми верталися з Синевірського озера. Перший відділ наших вже давно пішов наперед, а я з двома товаришами лишилася в одній селянській хаті, щоб випити молока. Через те ми тепер поспішали, бо треба було дійти до Синевіру поки настане ніч. Я йшла помаліше ніж обидва хлопці, тому вони час від часу спинялись і чекали мене. Але за деякий час вони певне заговорилися, бо зовсім забули про мене. Я вже йшла з пів години, але ніхто мене не чекав. Тимчасом все більше і більше темніло. Ліси по краях дороги були вже зовсім чорні, на небі з'являлись і падали зорі, тільки ще дорога лагідно білила і порошила ноги теплим порошком.

Ось я вже дійшла до мисливні, коло якої вже проходила ідучи до озера. Але ворота замкнені, вікна без світла, навіть ніде не гавкне пес. І тут мене ніхто не чекав. Іду далі. Коло особливо темного куща згадалися мені оповідання про тутешнього лютого опришка Юру, що нам оповідали в цій мисливні.

За деякий час зачало гриміти. Коли я накінець дійшла до села, вже падали перші тяжкі дощові краплини. Вже стояла чорна ніч.

В хатах похованих за тинами ні найменшої ознаки життя, ніодного світла в вікні. Тимчасом дощ лив сильніше. Село ж тягнулось і тягнулось, одноманітне й мертво. Я вже за хвилину промочла наскрізь від дощу. Ніде не видно туристичної хати, в якій ми мали переночувати.

Але ось накінець світло і людські голоси. Підійшовши ближче я побачила, що світло виходить із горища. На приставленій драбині сиділа бородата постать і співала. З середини теж чути було спів і гітару. Співали по чеськи. „Тремпи“! майнуло мені думкою.

— „Гальо! хлопці!“ гукнула я на гору як можна веселіше. Музика і співи припинились і кілька бородатих голів виглянуло в темряву.

Переді мною старий жид із довгою білою бородою...

— „Гей, дівчино, ходи до нашого вігваму!“

— „Чи ви не бачили відділ пластуців? Чи вони не ночують десь тут у хаті?“

— „Ні не бачили нікого! Але йди ночувати до нас!“

Я глянула на темні вікна хати і пішла шукати далі. Ще довго за мною лунав сміх і вигуки. Ось біліє церква, ось школа, іду далі через міст. Знову кілька хаток, трохи тинів а потім поле і темрява. Треба вертатись. Але куди? Де шукати нічлігу? Що це? у тіні мені ввижається, що до мене наближається якась висока постать. Розсвічую електричний ліхтарик. Передімною старий жид із довгою білою бородою.

— „Чи це вже кінець села?“, питаю його.

— „Кінець“, каже неохоче і ніби вороже.

— „Чи не проходили тут подорожні так убрані як я?“ свічу собі на однострій.

— „Не видів“, ледве чути бурмоче. У світлі ліхтарні бачу його байдуже обличчя.

— „Чи хоч не знаєте де б я могла переночувати до ранку? з розпукою питаю, бо вже мені трохи зробилося страшно. Почуваю себе такою безпорадною в цій темряві й слоті.

— „Не знаю!“

Вертаюсь назад через міст. Якось особливо різко почуваю холод мокрої одежі і волосся. Вже мало, мало не плачу. Ось пробую достукатися до школи, бю немилосердно в ворота, та лише буджу псів. Люто гавкають і майже перескакують ворота. Рушаю далі ще сумніша.

Нараз бачу за церквою вогник, маленький, ледве блимаючий. Відшукую вузьку стежку попри тин, що ніби йде в тому напрямі. Промочуючи ноги до костей в калюжах і траві дохожу до малої хатини. Через її віконце і щілини дверей мерехтить червоняве світло. Я заглянула обережно в віконце. В пічці палав вогонь; стара бабуса щось варила і поралась коло безлічі горняток. Я постукала івійшла.

— „Добрий вечір, дай Боже!“ Вже придумую як їй пояснити, чому я до неї прийшла.

— „Йой, сарако панійко, якіж ви мокрі!“ каже придивившись до мене. Веде до пічки і садить на лаву коло вогню. Оповідаю їй свою пригоду. Дає мені теплого молока і лишає у неї ночувати. Мені так тепло і затишно. Потрохи вже нагріваюсь. Бабуса тимчасом стелить мені волохатий ліжчик на запічку, грубе полотняне простирало і допомагає роздягнутись.

— „Чудна у вас ноша, панійко, ніби у „катуна“!“ дивується з мого однострою. Тому, що все на мені мокре, дістаю бабусину сорочку. Пахне сушеним зіллям і сироваткою. Щаслива лізу на теплу пічку і в одній хвилині сплю. Ще кризь сон чую: — „Чи не болить у вас голова, панійко? Я б вам „побаяла“, зразу пройде, я все село лічу!“ — „Так це я ночую у „босоркані“ — чарівниці“, майнуло мені в голову.

Памятаю, що я прокинулась від почуття, що хтось стоїть надімною. Сильно пахнуло варене зілля а коло мене світилось двоє очікуючих очей. — „Цеж кіт!“ заспокоїлась я і погладила зляканого звіря. Був чорний і великий. Бабуса все ще поралась коло вогню і щось примовляла до варива. Я вже знову засипляла під затишне котяче муркотіння, коли вбігла до хати задихана дівчина.

— „Ходіть, кумо, до матері!“

— „А що зле їй?“

— „Та вже геть посиніли, очі завернули та мовчать!“

Дівчина злякано стояла серед хати, а бабуса метушилась над глечиками. Накінець вибралась. На порозі бабуса згадала про мене.

— „Панійко, гов, панійко?“
 — „Що?“
 — „Замкніть добре двері та сокотіть хижу, бо „челадь“ тепер у нас самий „бітанга!“
 — „Добре, добре!“

Я злізла з печі і засунула засуву в дверях. Була така непевна, що лиш трохи сильніше натиснути на двері і вже б відчинились. Мені стало якось не по собі в порожній і стихлій хаті. Через вікно падало місяшне світло. Певне вже перестав дощ. Вогонь нерівно палахкотів і по стінах від цього повзли великі, чорні тіні. Старий килим над ліжком і його потемнілі везерунки ніби жили якимсь особливим життям. Щоб мені спокійніше спалось, я виїняла з наплечника свій канадійський ніж і електричний ліхтарик. Кіт теж прокинувся і сидів настороженою, чорною кулею. Довго я неспала і чекала бабусю, а потім якось задрімала. Розбудив мене знову кіт, що скочив із печі. Ще сонна я розглянулася по хаті і застигла; хтось дивися до хати через вікно. Ватра вже майже догоріла і місяць заливав частину хати. Хтось тихо постукав у шибу. Потім зник і почувся стукіт в двері. — „Відчиніть! Це я!“ Я лежала і не могла рухнутись. — „Чи чуєте, відчиніть!“ Стукіт все кріпшав. — „Як сама не відчинеш, рубатиму двері!“ Гукав розлючений голос.

Я ще вагалась чи відчинити, коли після кількох сильніших ударів засува не витримала, задзвеніла на порозі і двері відчинились. До хати хитаючись увійшов чоловік.

— „Чи ти здохла, чи що тобі за біда?“ гукав.

Прикинув до ватри сухого ріща, що стояло недалеко. Я сіла на печі, затискаючи в руці ніж. Запалахотіло полумя і я помітила, що у чоловіка з правої руки капала кров. Потім я глянула на його обличчя. Було розлючене і майже божевільне. Помітив теж мене.

— „А ти чия?“

Він мене вважав за сільську дівчину. Я ж була в бабусиній сорочці і мала дві коси а не підрізане волосся, як уже давно збиралася зробити. Потрохи переляк з мене спадав.

— „Що вам з рукою, газдо?“ Спитала я все ще з пічки.

Темне обличчя прихожого теж ніби трохи заспокоїлося.

— „А де та стара „босорканя“, лише запитав і тяжко сів на лаву.

За хвилину на земляній долівці повстала чорна калюжа від крові, що стікала з його руки.

— „...Пішли до куми, бо дуже бетежні сарака“, старалася я говорити місцевими виразами, що трохи знала з мандрівок у цих краях.

— „Ану давайте, завяжу вам руку“.

Я добула в кутку з наплечника йод і трохи вати та бінту, а ніж сховала на всякий випадок в рукав сорочки. Скільки ж то було крові, коли чоловік зкинув з себе кожух! Весь рукав сорочки пройшов кров'ю і прилип до тіла. Мені аж в очах стало темно на хвилю, коли я йшла до наплечника по ножиці. Сяк так вдалося розрізати сорочку і відмочити від тіла водою. Рука була наскрізь пробита вище ліктя і з двох ран сочилася кров.

— „Четники прострілили“, прошепотів чоловік зблідлими устами і вогник блиснув йому в очах. Я промила і завязала рану, як уміла. Чоловік все витерпів, ні разу не застогнавши. Потім найшовши глечик з теплим молоком, я дала раненому. Вже світало.

— „Іду вже“, сказав він накидаючи кожух.

— „Добра ти, дівко. Чи підеш за мене як свататиму?“ криво усміхнувся в блідому обличчі. Зібравши сили, я і собі усміхнулася.

— „Може й піду, як не будете такі злі!“

Вдягнув шапку і з гірким, почорнілим обличчям сказав:

— „Гой, небого, вже зо три роки живу в хаші, як дикий звір“.

Рука була наскрізь пробита вище ліктя...

Так і пішов з хати, не попрощавшись. — „Певно вже відвик“, подумала я собі. Стало жаль його. Ще тремтячи від пережитого страху і від ранішнього холоду я вилити з відра на траву окровавлену воду і сяк-так причинила двері. Потім вилізла на піч і не зчулася, як заснула. В останнє мене розбудили вигуки моєї товаришки, що немилосердно мене трясла. Був ясний день і хатина повна людей. Всі наші пластуни і кілька четників з бабусю.

— „А ми тебе шукали майже цілу ніч“, оповідали хлопці.

— „Миж ночували в туристичній хаті, в дворі, на сіні а для тебе повісили на пластовій палиці наш прапор на воротах, ти певне його в темряві не помітила“.

— „Це добре „слечінко“, що ми зустріли вранці стару Ціріканю, що нам про все розказала, а тоб ще аж досі шукали. Чи спокійну ви мали ніч, чи не приходив хтось до бабусі?“

— „Не тільки хтось приходив, але й двері вилонив. Був це якийсь ранений, я йому допомгла як уміла“.

— „Ви мали щастя, бо рідко хто лишається живих, коли побачить Юру опришка!“

Накінець мені вдалося якось на печі одягнутись і зібратись у дорогу. Четники все ще оглядали хату і допитували бабусю. Коли я підійшла до неї попрощатись, потиху мені вклала в руку червоне яблуко, пучечок м'яти і чорнобривців.

— „Благословить вас Бог, панійко, за те, що були добрі до мого сина“.

Всі наші читачки, коли **покличуться** на це оголошення, отримають значний опуст при закупні плащів, костюмів, суконь, блузок і т. д. у відомій першорядній фірмі

И. ПОСАМЕНТ

ЛВІВ, УЛИЦЯ АКАДЕМІЧНА ЧИСЛО 2.

ЛИСТ ІЗ ПРАГИ

Як завжди, так і цього року відбулося в Празі весняне дитяче свято. Хоч воно припало вже по Великодніх святах, то всеж таки мало традиційну назву «Червоне яечко».

Виставили пєсу Сп. Черкасенка «Вигадливий бурсак», що її автор написав спеціально для празьких дітей. Дія відбувається за козащини; зміст пєси становить затія, що її придумав бурсак проти місцевого жида за те, що не хотів відчинити на Великдень церкви. У пєсі підкреслено той момент, що молодь уже не хоче коритися панам і жидам, як їхні батьки, а за всяку ціну прагне волі.

На виставі був присутній і автор пєси. Бурхливі оплески й вигуки «автора! автора!» примусили його вийти на сцену, де діти піднесли йому квіти.

Пєса написана легко, в ній немає зайвої балаканини і тому глядач, як малий, так і великий, до кінця не тратить зацікавлення. Може для малих слухачів трохи стоїть на заваді мова бурсака, в якій церковно-словянські слова переплітаються з латинськими. Але назагал пєса цікава. Добре було б, щоб вона вийшла друком і тим збагатила нашу дитячу сценічну літературу.

Діти як завжди грали дуже добре. Тут треба зазначити, що вони мають певну сценічну вправу, бо весь час мали добрих режисерів в особі п. Наталі Дорошенко (що тепер стоїть на чолі Укр. Драм. Студії в Празі) і п. Міленка б. помішник режисера в трупі Садовського). Цього разу зайнявся виставою др. Кириця, якому сцена також не чужа. Він сам добре виконав і ролю старого жида.

Після малої перерви відбулися деклямації, хор веснянок (під орудою п. Щуровської) сольоспів і укр. танок. Всі виступи лишили по собі миле враження.

По програмі діти посідали за столи, дістали по червоному

яечку, чаю й трохи солодощів, а відтак бавилися в салі й ніяк не хотіли відходити додому. Цікаво спостерігати наших чимолодших громадян на еміграції. Діти так радіють кожною стрічею, коли вони всі можуть порозумітися на рідній мові й коли їх є так багато! Приємно дивитися з якою ніжністю старші діти відносяться до молодших й зовсім маленьких; відчувається, що це одна велика родина.

На запрошеннях зазначено, що свято влаштовує Жіноча Національна Рада й гурток молоді «Пу-Гу». До приготування причинилися також деякі батьки, що зрозуміли яку вагу має таке свято для наших дітей на еміграції. Та не можна тут поминути цього, що весь цей рух згуртовується коло пані Софії Русової (голови Нац. Жін. Ради), що завжди й скрізь ішла назустріч дітям і знала чого їм найбільше бракує.

Отож і в Празі Софія Русова не зрадила дітей. У кожному такому диточому виступі вона приймає живу участь. Майже всі проби відбуваються в її невеличкому помешканні, що сповняється галасом і дитячим криком. Коли діти підготовляють якийсь танок, пані Русова охоче сідає за п'яніно і грає дітям доти, аж вони потомляться...

Вже в тому, що діти сходяться на проби й перебувають в українському оточенні, лежить чимале для них національно-виховне значіння. Однак це пані Русову не вдовольняє. Вона вважає необхідним прищиплювати їм знання рідної історії, географії, літератури і т. д. і засновує в себе ніби курси українознавства для наших дітей.

І коли згадати всі злидні й важкі еміграційні обставини нашої заслуженої старої діячки, то лишається тільки подивляти її запал до праці, а всім молодшим побажати навчитися дечого від неї.

Н. О.

ВОЛОДИМИР СІЧИНСЬКИЙ

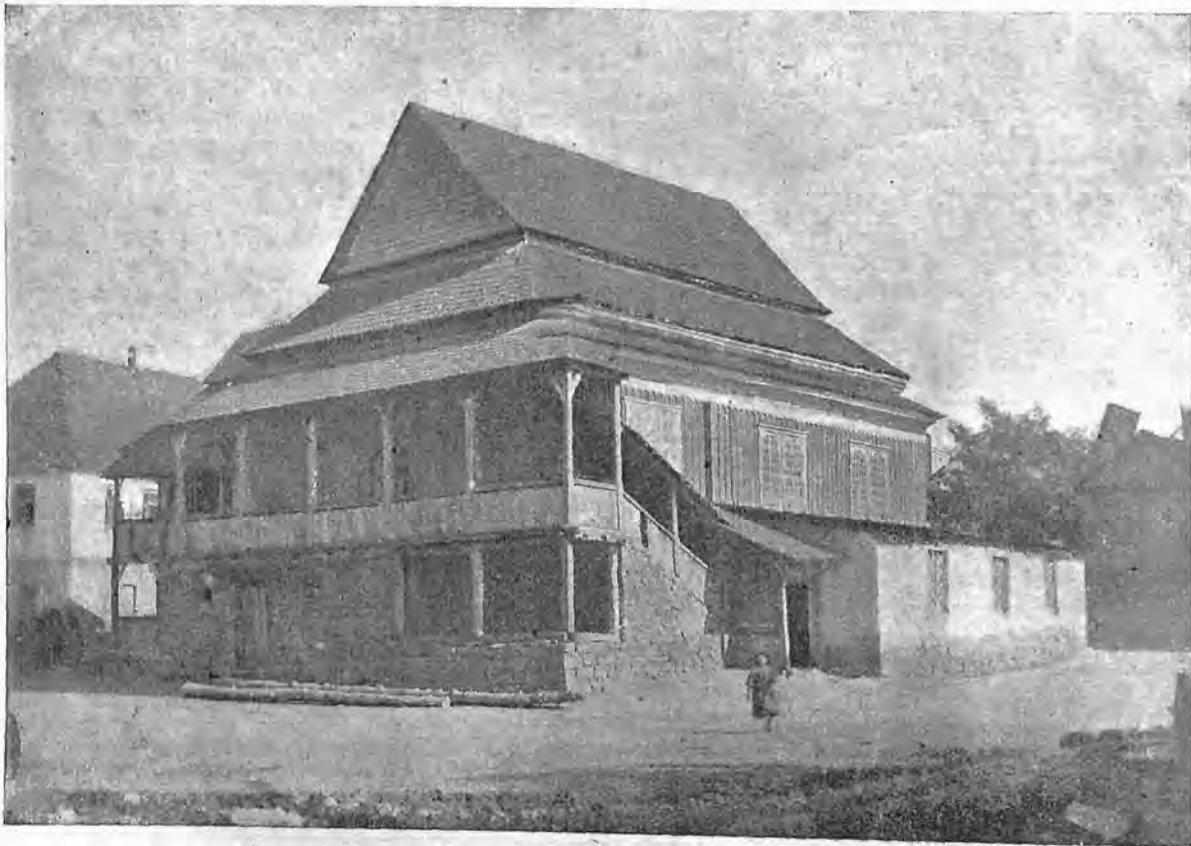
ДЕРЕВЛЯНЕ БУДІВНИЦТВО

Немов би завершенням старої української умілости барокової доби, являється знаменита Запорізька катедрa в Самарі (Новомосковську) на Запоріжжі, що має аж дев'ять зрубів, кожний завершений стрункою 5-ти поверховою банею. Церква була побудована в рр. 1773—1779 архітектором Якимом Пограбняком, що походив із Харківщини (гл. ілюстр.).

Українське деревляне будівництво у свій час було так розвинене і мало таких першорядних майстрів, що впливало на будівництво інших християнських культів та інших народів, зокрема на будівництво римо-като-

лицьке на Західній Україні і московське. Також жидівські синагоги (божниці) будували на Україні українські майстри. Тому не диво, що зберігають вони риси колишнього мійського (міщанського) будівництва у дереві стародавньої України. Такі кращі жидівські синагоги на Поділлі (Яришів, Роздолля, Жидачів, Ходорів, Михайпіль), Гуцульщині (Яблонів, Печеніжин, Гвіздець) і Волині.

Велика культура українського деревляного будівництва створила остільки своєрідні зразки, такі вироблені типи будов та оригінальні форми, що у світовій лі-

Божниця в м. Ярижеві на Поділлі, XVIII ст.

Подільська церква у с.
Божикивцях, 1777 р.

тературі українська архітектура, а особливо дерев'яні церкви фігурують під назвою українського типу, відмінного не тільки від дерев'яних будов Сходу і Заходу, але також інших слов'янських народів.

Як архітектура в засаді конструктивістична, вона дає незвичайну цілість, зєдненість форм, так що її зверхній вигляд завжди відповідає внутрішньому розподілу; отже нічого не масковано — ціла композиція має ясно і чітко закреслені форми.

В кінці XVIII і початку XIX ст., разом із російською експансією, скасуванням української самоуправи, розгромом українського козацтва та господарським визиском України, — прийшло нищення й українського мистецтва. В 1800. р. видала навіть російська влада спеціальну заборону будувати на Україні церкви українського типу. І так поступово занедбувано старі традиції, а стара вмільсть дерев'яного будівництва зовсім зникла, коли стали нищити хижацьким господарством, як на Придніпрі так і в Галичині, будівельні ліси.

В першій половині XIX ст. ще трохи розвивається будівництво церков у стилі ампір (відродження класичности) на Лівобережжі, зокрема на Слобожанщині, але вони далеко не дорівнюють чудовим зразком XVII—VIII ст.

Довше трималися традиції українського дерев'яного будівництва у Галичині, але й тут будови кінця XIX і поч. XX ст. зовсім втрачають гармонійні форми старих часів. Сталося це через складні причини економічної перебудови ремісничих організацій та соціальних змін. Старі форми цехового устрою, та зв'язана з нею організація праці, заступлено новими робітничими організаціями, а давній спосіб навчання, що перетворювали у цехових організаціях та окремими майстрами, заступлено спеціальними промисловими і технічними школами. Нічого й казати, що український нарід як «недержавний» не був допущений до творення тих організацій і шкіл новішого типу — там насильно

Запорізький собор у Самарі на Запоріжжі, 1773—1779 р.

насаджували чужу культуру. І так українська вмільсть, українське мистецтво засуджено на нидіння і нищення, доки самі українці не взяли до самостійного творення власної культури і мистецтва власними силами.

ВИХОВНІ ОСЕЛІ І ЗДОРОВЛЯ МОЛОДІ

Здавалось би, що відповідь на питання — „чи виховні оселі молоді є корисні для їхнього здоров'я“ — може бути тільки одна; що говорити й писати про це зайва річ, бо всі вже давно переконані про здоровну вартість осель.

Чейже сонце, воздух, вода, рух, це найкращі природні джерела здоров'я а їх дає кожна оселя. Організатори вибирають звичайно місце під оселю в гірській, або підгірській околиці — над рікою, серед лісів.

Вже сам виїзд молоді до Підлютого, на Сокіл, Остодір, до Старяви, Рожанки і т. д. є одним кроком на шляху до здоров'я, навіть, хочби молодь вела там таке саме життя як дома. Та ми знаємо, що в оселі діти майже цілий день на сонці і воздуху, що купіль обов'язкова щодня, що фізичне виховання в руках кваліфікованих інструкторів. Тоді, коли дома діти пересипляють звичайно найкращу пору — літній ранок, тут вони використовують кожний соняшний промінь. Але батьків тривожить питання: „чи дитині смакуватиме таборний харч, чи він взагалі можливий і вистачаючий; чи дитина зможе в цій оселі виспатися — відпочати, чи не будуть її перемучувати надмірною працею, вправами, рухом?“

Цими справами турбуються не тільки батьки. Їм присвячують дуже багато уваги організатори осель.

Бо хоч в гурті, здалека від батьків і домашнього оточення, після руху на свіжому воздуху навіть найбільше розпечені діти з'їдають смачно простий, невибагливий таборний харч, треба багато турботи, щоби він відповідав вимогам, які ставить до нього — не діточче піднебіння, але сучасна гігієна відживи. Ці вимоги можуть виповнити тільки ті оселі, що мають вже досвід у замовлюванні, доставі і приладжуванні харчевих продуктів, а кількість і якість поодиноких страв міряють не виповненими діточими шлунками, але докладним — у тісній співпраці з лікарем — обчисленням їхньої відживної вартості. Наші оселі це вже не новики, яким могли траплятися помилки й недотягнення; це вже господарі з довголітнім досвідом.

Відносно ж відпочинку, то 9—10 годин сну здоровим дітям вповні вистарчає, а хорих до оселі не приймають. Денні заняття розложені так, що по використанні часу на вправи, гутірки, гри, забави, удержання порядку і т. п. лишається все ще кілька годин вільного часу і учасники зовсім не відчувають перевтоми, що її батьки так бояться.

Про перемучення можна би говорити тоді, колиб ті заняття були прикрим обов'язком, який треба під примусом виконувати. Але таборова атмосфера, яку створюють самі учасники при вмілій допомозі впорядників, починаються до того, що ті заняття стають чимсь зовсім природним, чимсь, що дає зміст життю. Це цеголка таборової романтики, яка лишає у неї відтак спомини на довгий час. Якраз ці спомини є найкращим доказом, що таборове життя, хоч як воно рухливе, є властиво відпочинком. Бо відпочинок це не те саме, що безділля, яке може змучити не менше від самої праці. Відпочинком може бути все те, що вдержує рівновагу тіла й духа людини.

Відома річ, що коли чергувати вміло після серйозних занять, легку розривку, після умовної праці фізичну можна виконувати довго й велику працю і не відчувати перевтоми.

Вкінці ще на одну річ хочу звернути увагу, яка є часто причиною непорозуміння.

Прибуток ваги у дітей є важним мірилом їхнього правильного розвитку і здоров'я. Важним, але не одиноким — і його не можна вживати безкритично як шаблону. Коли дитина не прибуває на вазі, або її тратить, не змінюючи способу життя, тоді її спосіб життя невідповідний, або харч недостаточний, або дитина хора. Колиж дитина добре — може навіть надто добре відживлена, змінить спокійне „сидяче“ життя на рухливе, таке що дасть їй нагоду виладувати доволі енергії, а до того низинний клімат змінить на гірський, то початковий незначний спадок на вазі не буде в ніякому разі неправильним — шкідливим проявом, навпаки, це прояв зовсім правильний і знаний. По кількох тижнях дитина не тільки вирівнує, але й прибуває на вазі. Знають це з досвіду організатори осель і ті, що хочуть за всяку ціну виказати у своїх учасників прибуток на вазі — не уладжують оселі на коротший час як шість тижнів.

Колиж наші оселі мимо того, що тривають багато коротше (3—4 тижні) виказують прибуток на вазі у великій відсотку учасників (ок. 85%) а у решті рівновагу або виїмково тільки незначний спадок — то це не може свідчити ані про лихий харч, ані про надто втомливі заняття.

І якби про розвиток та поширення наших осель рішало тільки питання здоровної їх вартості, а не брак матеріальних засобів і ще деякі труднощі — то напевно не сотні а десятки тисяч нашої молоді поринало би щороку в романтику вільного таборового життя.

Українська Бібліотека в Парижі

Минуло вже 15 літ емігрантського життя.

Живучи думкою про поворот на вільну батьківщину, у вільну державу, еміграція не вмерла. Вона, пристосовуючись до умов, створила різні організації, громади, товариства, видавництва, школи, музеї й наукові та культурно-національні установи.

Так у Франції, та: і в Чехословаччині, в Польщі, в Німеччині та по інших країнах.

Але приїде час, сподіваний для всіх і щасливий для тих, хто доживе, — і не буде емігрантів, не буде нас: в свою хату повернуться вигнанці. Більше за те, не буде на чужині ні громад, ні союзів, не буде їх часописів і не буде того, що створила еміграція і чим живе вона сьогодні. Мало хто залишиться на чужині.

Навіть більше. Не буде вже у Франції й могили бл. пам. С. Петлюри: тілні останки його спочиватимуть у рідній землі.

А Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі, як вічний йому пам'ятник у місці, де він мучеником загинув, зостанеться тут.

Забезпечити існування цієї загально-національної культурної установи — обов'язок усіх українців.

Тому ми й кличемо раз на рік усіх земляків — емігрантів і не емігрантів — скласти свою пожертву на цей пам'ятник С. Петлюри, скласти датку на установу, яка має не тільки всіх нас пережити, але й гідно свідчити перед широким світом про культурне багатство нашого народу.

Бібліотека існує, треба, щоб вона кріпшала, розвивалася й збагачувалася.

Складіть же й ви, по спроможності своїй, жертву, покладіть і свою цеглину на цей Будинок, нехай і ваше ім'я буде вписано в книгу добродіїв Бібліотеки.

Рада Бібліотеки.

5 квітня, 1935 року.

Адреса Бібліотеки: Bibliothèque Ukrainienne S. Petlura, 41, rue de la Tour d'Auvergne. Paris 9. France.

Дарія Старосольська.

К Л Ю Б

Мені було цікаво, що саме спонукало Редакційну Колегію „Нової Хати“ до засновання клубу.

Довідалася ось що: На засіданнях Колегії часто траплялося, що поміж наради вкрадалися непомітно балачки про актуальні події чи справи і через те нарада часто протягалася. Видно було потребу обговорити актуальні події, поділитися вражіннями.

Власне те навело на думку створити клуб-читальню, де можна би перебалакувати усякі біжучі справи, більше та менше важні, але все таки підхожі для дискусії.

Зразу ми думали — каже п. Бурчинська — створити читальню, але коли виявилось, що гутірки і дискусійні вечори більше інтересували публіку, як газети, рішили ми двічі в тиждень улажувати сходи.

Всетаки маємо намір у слідуячому сезоні придбати журнали на різних мовах, а тоді сподіємося й живішого читальняного життя.

З черги поставлено мені питання — що притягає жінок до клубу і що є причиною їх прихильного відношення, а також, які теми гутірок найбільше зацікавлюють членів.

Заснованням клубу створено власне осередок товариського життя, якого багатьом жінок так недовго. Стріча в клубі, свободна обміна думок та знайомість жінок зі собою (які так зискують при блисшому знайомстві), а головне цей настрій, ця атмосфера, яка витворилася — вони притягали нас до клубу. І власне цей настрій, ця атмосфера, в якій ми стали собі близькі, спричинив те що і старші й молоді — працюючі поза домом і дома, усі почували себе в клубі так гарно, так добре. А це перша умова для створення товариського життя. Гутірки на актуальні теми сповнили свою місію, бо власне вони, дали змогу збагнути, які питання, які справи слід би порушувати. Вони теж звели дискусію на справу запотребування інтелігентних помічників у господарстві, що могло б дати почин для певного рода посередництва між потребуєчими поміччів і тими, що шукають заробітку. (В кількох випадках була вже змога практично перевести таке посередництво. — Ред.).

Вечори — чайний, молошній і салатковий, мали окрім теоретично-практичного теж і цей корисний момент, що власне ті жінки-господині, які може вважали свою домашню працю підрядною, могли набрати переконання, що їхня праця має свою вартість і що її вважаємо не менше корисною, як кожную іншу, добре виконану.

Булоб добре якби ці вечори дали почин до організації господинь чи пань дому.

Мою увагу звернуло те, що всякими кулінарними новинками і то власного помислу продукувалися переважно жінки працюючі поза домом. Мабуть тому — що це для них щось у роді мистецтва, а для господинь щось зовсім буденне.

Кілька вечорів можна би назвати вечорами зближення молодих зі старшими.

Можність власне молодих виявити себе, як це було на цих вечорах, вважаю дуже цінним моментом в житті клубу. Тут теж важним чинником була атмо-

Підчас останніх муніципальних виборів у Франції переведено в Парижі ряд демонстрацій на користь жіночого права голосування. Ось похід молодих кравчинь-мідінеток, що домагаються голосними написами та плякатами непризнаного їм права.

сфера. Може молоді захочуть самі між собою згуртуватися в домівок клубу, бож як знаємо, нема терену для молоді різних поглядів тих фахів, де могли перебалакати хочби справи жіночого питання, яке для них є старою піснюю, але якої самі співати не знають.

Вечір присвячений пам'яті пок. М. Грушівського і спомини бувших його слухачок, був одним із кращих, а радше був святом.

Поважно-настрояними були також авторські вечори, яких відбулося кілька. Галина Журба впровадила нас м'яльодійним віршом у давно незнане нам Полісся. В країну чарів і мітів повела нас Софія Яблонська своїми вражіннями з подорожей, а в країну наших мрій, на Україну, полинули ми думками з Лесею Кривецькою.

Елегантні пані вбираються в відомій фірмі

БРАТТЯ ШТАВБЕР

магазин жіночої конфекції

Львів, пл. Марійська ч. 6-7. Телефон 228-61.

Жаль, що на викладі д-ра Осінчука про Укр. Гігенічне Т-во і його завдання було небагато членів. Оце товариство має стільки гуманних цілей і стільки рук потребує, що жінки повинні більше зацікавитися ним, а покищо піти назустріч закликові д-ра Осінчука і д-ра Панькевичівної та громадно вступити в члени, а хто в змозі зголоситися до праці в ньому.

Вечір літературний („Про актуальні книжки“) п. Бурчинської був дуже інтересний і такі вечори треба би частіше улажувати. Перевести цю справу пляново може і не так трудно, але для багатьох членів вони булиб приманчиві. Не менш потрібним був би переклад, а радше зреферовання статей із різних журналів.

Я певна, що всі члени ждуть відкриття нового сезону, а це найкращий доказ, що нам усім мило у клубовій атмосфері, яку комітет, на чолі з неоціненою, вічно молодію духом п. Малицькою зумів витворити.

ПАМ'ЯТИ МАРІЇ ЛИПИ

невтомної робітниці на педагогічному і громадському полі.

Вістка про смерть Марії Липи, що померла цього літа в Одесі, пригадала мені зустріч із нею і нашу переписку зперед 30 років.

Літом 1904 р. перебував у Львові гурт молодих людей з Великої України, студентів та курсисток. Приїхали вони до Львова, тодішнього центру українського літературного і наукового життя, щоб прослухати курс українознавства, який улаштував був для них проф. М. Грушевський.

Викладали на цих курсах визначні наші учені, покійні вже тепер проф. Грушівський, Хведір Вовк. Вол. Гнатюк, Дністрянський, Микола Ганкевич, д-р Томашівський. Окрім них проф. І. Раковський, Старосільський і інші. Недоставало всім І. Франка, що по появі „Мойсея“ і інших тогочасних літературних та наукових творів, стояв на вершинах своєї слави; вже тоді знемогла була його недуга і його виклади мусіли відпасти.

Курси не були загально-доступні для всіх із галичан ходили хіба люди, що стояли найближче до організаторів курсів і чільніші ученики М. Грушівського.

Теми викладів — історія, етнографія, антропология і ще більше незнані земляки зза кордону цікавили мене дуже, але дістатися на виклади не було так просто. Курси не були доступні навіть для всіх студентів університету — не то для незнаної нікому гімназистки, що лише в своїх власних очах уходила вже за дорослу людину.

Допомогла мені в цьому Маруся Липа, що на час свого побуту на курсах замешкала враз із своїм чоловіком випадково у тій самій кам'яниці при вул. Театинській 17, де жила я, та готовилась до іспиту.

У Липів, що займали кімнату в сусідньому помешканні, збирались всі учасники курсів і їх горячі дебати, що затягалися до пізнього вечора, долітали крізь відчинене вікно в мою кімнату.

Страх хотілося пізнати тих „закордонних“ українців — (слова „придніпрянець“ ще тоді не вживали), що і своєю поведінкою і самим зверхнім виглядом так різнись від наших дівчат та хлопців.

Чула я від моїх батьків та братів, що колись у нас дома у горах гостювали літом студенти, що приїхали першою прогулькою з Великої України, навіть на власні

очі бачила в „памятнику“ моєї сестри вірші та підписи — Кістяківського, Маршинського, Демуцького — але сама не пам'ятала з них нікого. Тому постановила пізнати Марусю Липу; та щоб піти просто до неї і познайомитися з нею — не мала я відваги. Навязала знайомство більш романтично. Почала кидати їй у вікно нові числа „Діла“ перев'язані рожками і синьо-жовтими ленточками, аж вона сама прийшла до мене, щоб познайомитися. Із того часу все запрошувала мене до себе і на спільні прогульки в околиці Львова, на виклади до музеїв (українських ще тоді не було).

У неї пізнала я багатьох із приїзжих курсисток і студентів, петербурзького проф. Вовка, що організував відтак наукову екскурсію по Галичині для антропологічних помірів і етнографічних збірок. Дискусії, що велися у Липів, були все дуже оживлені, нераз горячі та відносились все до тем, обнятих викладами курсів або до життя львівської української громади. Маруся Липа всім дуже живо цікавилася, а спеціально тим, що відносилося до навчання молоді.

Я познайомила її з кількома семінаристками „Руського Товариства Педагогічного“ з якими разом мешкала і вона залюбки переглядала їхні підручники, шкільні виклади, зшитки. Цікавилася українською термінологією. По розмові з нами нераз питалася: „Коли то ми в Одесі будемо по українськи вчити?“

Знайомство з Марусею та Іваном Липами не закінчилося їх відїздом з курсу. Продовж кількох літ писали вони до мене довгі та щирі листи, надсилали ті видання, в яких друкувались оповідання Івана Липи.

Підчас війни опинилася я на Криму і згадала Марусю Л., про яку не чула нічого вже кілька літ. На мій лист на стару адресу в Одесі дістала зараз щирі відповідь. По военній хуртовині, на чужині, прочитала я вістку, що у нас, у Винниках закінчив життя Іван Липа. А цієї весни померла його дружина Маруся Липа працюючи до кінця життя як учителька в Одесі, там де перед трицять кілька роками розпочала свою педагогічну працю.

Як нині бачу ту Марусю зперед 30 літ дуже природну і спокійну, з розумними лагідними очима, наче чую її гарну звучну українську мову! О. Залізник.

Гоголь і його мати

(Замітка з приводу Гоголівської вистави в Національному Музею).

Мова творів Гоголя створила мур між ним, письменником великої міри, і українським світом, що поза цією зовнішньою поволокою не зумів добачити інших цінностей, що їх давав Гоголь українській культурі. Лише такі люди, як Шевченко ставилися до нього з належним розумінням. В сучасному прийшла нова хвиля захоплення Гоголем. Хвильовий буде на поглядах Гоголя на історію України, свою історіософічну концепцію, а інші як напр. Маланюк, Свенціцький дають наукову інтерпретацію творчості цієї складної й незвичної людини.

Велика заслуга Гоголя в тому, що він вивів на широкий шлях міжнародної літератури український побут: „Вечорі на хуторі близь Диканьки“. Ще більша в тому, що створив героїчну епопею козаччини, що на ній виховувалися цілі українські покоління: „Тарас Бульба“. В тих творах відчувається велику любов Гоголя до України, а персонажі цих творів можуть бути прикладом найкраще понятого активного патріотизму і героїчної посвяти для батьківщини.

Те, що Гоголь не пропав для нас безслідно в морі

російського письменства завдячуємо в великій мірі впливові його батька, українського письменника Василя Гоголя і ще більше матері. Зв'язок Гоголя з Україною в час його перебування в Петербурзі й Римі, це передусім зв'язок із матір'ю. Не йде тут лише про благородний вплив, що його має сливе кожна матір на діти, а просто про участь матері в його творчості. В листах Гоголя до матері часто читаємо прохання зібрати йому українські пісні, вірування, описувати звичаї, носу й інші цікаві риси побуту. Наприклад докладний опис страв, що їх подає Гоголь у „Старосвіцьких батюшках та матушках“, черпає він із того листування.

І мати, не дивлячись на беззаставні грошеві турботи й домові заняття, списує пісні, описує побут, дає картини старовини й усе те посилає синові. Микола нераз дякує їй за прислане і просить присилати ще й ще. Матеріяли ці використовує в своїх українських оповіданнях і повістях, що вийшли у збірках „Вечорі на хуторі близь Диканьки“ та „Миргород“. На основі цих пісень хоче писати теж історію України, а деякі передає Максимовичеві для використання.

І. П.

Інж. РОСТИСЛАВ КАПЛІНСЬКИЙ.

ГОРОДОВІ МЕБЛІ

Коли наші городи вберуться в барвні шати, будемо старатись як найбільше часу провести в садку.

Сіємо наші улюблені квіти, робимо нові стежки і підрізуємо деревця. Знайдемо багато і то різних причин, щоб провести час у городі, але коли схочемо відпочити чи випити чай під тінею ясеню потрібно нам вигідного сидіння. Безперечно не будемо виносити з кімнати мягких крісел чи канап, як рівнож великого ідального стола, котрий і може зіпсується в городі і не завжди пролізе через двері. Отже для тієї цілі є так звані — городові меблі.

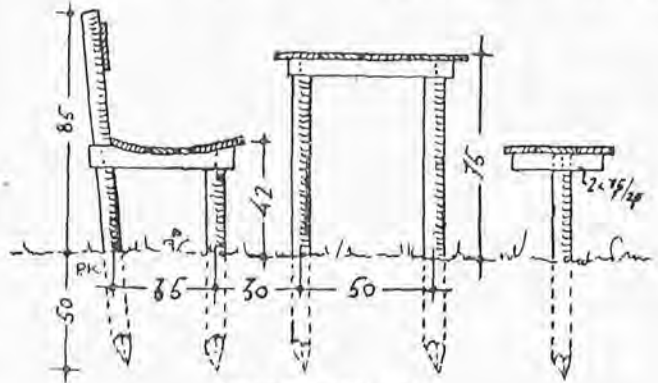
Городові меблі можемо поділити на дві групи. Група перша це так звані меблі сталі і група друга це меблі переносні.

Сталі меблі є вбиті в землю і покрашені відповідною фарбою, не тільки тому щоб гарно виглядали, як рівнож на те щоб не так швидко псулись; фарба консервує дерево. Ці меблі здебільшого розміщуємо під широким деревом. Іноді стараємось місце таке прикрасити фігурками, як грибом чи карликом з червоною шапкою. Але це мертві предмети, хоч назовні хотять бути живими і в дійсності нічого спільного з прикрашенням городу не мають. Відповідні цвіти дадуть далеко більший ефект ніж всі ці штучні наслідування природи. Часом також знайдемо в деяких парках, з бетону зроблені пеньки, коріння, що перехрещують стежки, а на-

віть і ціле дерево. Це було би невідповідним і бридким у наших городах.

Друга група це так звані меблі переносні.

Рівнож найпростіший матеріал мусить бути де-

Городові меблі сталі.

рево. Стіл таких меблів буває на колісцятках щоби можна було пересунути його з одного місця на друге.

Назагал город повинен бути гарний через свій світ рослинний і тому городові меблі повинні бути, як найпростіші. Вони помагають пізнати нам красу городу, але ніколи не сміють звертати на себе головну увагу.

ОВОЧІ й ЯРИНИ

Стручкові рослини мають у собі багато білка і через те вважають їх дуже поживними. Однак їхню вартість часто перецінюють. Вони тяжче стравні від іншого зерна і якщо їх зачасто споживати, здувають. Тільки молоді стручки і зернятка лекше стравні і дають знамениті салати.

Зелений горошок ладимо самий або з морковцею і калярепкою. Коли він найдешевший, можна з нього робити консерви на зиму. Вилущений горошок кинути на легко солону воду й варити 2 хвилини. Потім, вийнявши з води, складати до слоївків, заливати 1¹/₂-вим розчином соли й варити 45 хвилин. Другого дня 30 хвилин. Слоївки мусять бути герметично замкнені.

Однак дешевший і лекший спосіб консервування гороху сушенням. Горошок вилущений поварити 2 хвилини, вийняти на сито й висипати тонкою верствою на блясі, вилужений папером. Вставити до печі, не надто гарячої. Так само можна сушити на кухонній плиті, остиглій, якщо підложити верству грубого паперу. Краще робити це все в малій кількості й сушити зараз, бо псується легко.

Фасолька. Подаємо як ярину, зварену в легко солоній воді, полляну маслом і булочною. Добра також як салата, на зимно, покроплена цитриною й оливою.

На зиму приготуємо фасолу так само як горох. Консервуємо стручки, покраяні в тонкі скісні паски. Окрім того можна насолювати молоді стручки в камяному начинні, пересипуючи кожну верству сіллю. Соли брати 10—14 дека на кг. фасолі. Накрити плоскою тарілкою і якимсь тягарем, щоби розчин прикрив фасолі. Зав'язати папером. Вживати як ярини до мяса. Перед ужиттям треба сполокати й залляти водою на 2—3 години, щоби позбавити її солоного смаку.

Морква, особливо молода, належить до легко стравних ярин. Добра є сира, покраяна в тонкі пасочки, приправлена цитриною, оливою, сіллю й зрізуванцем.

Моркву можна консервувати в пляшках. Взяти зовсім молоду моркву, покроїти в кістки, варити кілька хвилин в легко солоній воді, вийняти на сито і складати до пляшок. Залляти розчином соли 1¹/₂-вим і закоркувати. Корки обв'язати шнурком. Потім вставити пляшки до кітла, обложити соломкою і варити 45 хвилин. Коли вистигнуть, вийняти їх із кітла а коли корок висхне, залякувати. Другого дня знову пов'язати й варити 30 хвилин. Залякувати знов. Такий спосіб консервування є герметичний. Надається і для горішку.

Черешні легко стравні. Ранні відміни мягкі й добрі до їди.

Пізнші відміни твердші, отже надаються на компоти, конфітури і джеми в сполуці з іншими овочами.

Вишні. Також легко стравні. На перетвори надаються ще краще як черешні.

ДЖЕМИ.

Варення джемів менш скомпліковане як конфітури. Можна призначити на те овочі менші, дрібніші, але здорові. Найкращий вислід дають мішанки солодких, пахучих овочів із квасними. В сезоні полуниць, порічок, малин, суниць і агресту можна легко перевести таку сполуку.

Приготування. Полуниці треба сполокати. Вкидати до води малими скількостями, мити й сейчас виймати на сито. Більші ягоди полокати кожну зокрема. По сполоканні відривати хвостики.

Соковик. На кілько цукру взяти шклянку води і розпустити на легкому вогні, мішаючи невпинно. Заваривши, зшумувати. Додаток цукру неоднаковий до всіх ягід. До порічок беремо кілько цукру на кілько ягід. До малин, агресту 65—80 дека цукру на кілько ягід.

Шумування. Перед шумуванням треба відсунути ринку з вогню, потрясти так, щоби шума зібралася на середині і зняти її легко ложкою.

Чи джем готовий, пізнаємо, коли капнемо кілька капель на тарілку і вистудимо. Джем не повинен бути за густий.

Джем малиновий. На густий соковик кидаємо цілі, або покраяні ягоди і смажимо 15 хвилин. Потрібно 1 кг. малин, 70 дека цукру, 3/4 шкл. води, сік з одної цитрини.

Джем агрестовий. Потрібно 1 кг. незрілого агресту, 80 дека цукру, 3/4 шкл. води. Кинути агрест на густий соковик і смажити як малиновий.

Інший спосіб смаження. На густий соковик кидаємо цілі ягоди (половину цілої скількості). Посмаживши 5—10 хвилин додаємо другу частину ягід, перетерту через сито.

Джем із полуниць і порічок. Потрібно 1 кг. полуниць, 1 кг. цукру, 80 дека порічок, шклянку води. Смажити дві хвилини полуницю, зняти з вогню і поставити до мідниці з зимною водою, щоби вистигли. Потім смажити п'ять хвилин, рахуючи від часу кипіння і знов вистудити. Смажити ще раз аж наберуть шкlistого вигляду. Тепер додати зрілі порічки, помяті й перетерті через сито. Смажити ще раз на легкому вогні 8—15 хвилин.

Джеми: малиново-порічковий, і з агресту робиться так само, тільки ягоди треба коротше смажити. Гарячі джеми вкладаємо до чистих слоївків і зав'язуємо по вихолодженні.

Юшка з рабарбару.

Потрібно: 30 дека рабарбару, 20 дека сушених сливок, 2 дека бараболяної муки, 10 дека цукру, шкірка з цитрини, три булки.

Сполокати сливки старанно в теплій воді. Сполокати рабарбар, перепустити через машинку, або покроїти в кусники, зварити в воді, перетерти через сито і відцідити. Окремо вимішати бараболянну муку з дрібкою води, вляти на киплячий вивар, додати цукру до смаку й охолодити. Перед поданням вимішати з тертою шкіркою з цитрини. Покроїти булки й висушити на грінки.

Фасолеві котлети.

Тридцять дека білої фасолі найкраще великої, цукрової намочити на ніч в зимній воді. В тій самій воді заварити, воду відлити і потримати під кришкою аж добре висохне. Ще гарячу перепустити через машинку. Ложку масла втерти в мисочці на сметану, додати п'ять волоських орхів, дрібно потовчених, два цілі яйця і фасолеву масу — добре все те виробити. Виложити на стільницю посипану мукою, уформувати десять котлетів. Посмажувати розбитим яйцем, грубо обсипати тертою булочкою. До смаження треба вложити дуже багато масла. Уважно брати з пательні, бо вони дуже крухі.

Сніг із полуниць.

Потрібно: 40 дека полуниць, 16 дека цукру мучки, сок з одної цитрини, 4 білка.

Почистити полуниці, сполокати на цідилі і помняти. Вбити чотири білка на тугий сніг, досипати цукру і вбивати пів години, додаючи потрохи помнятих полуниць. Вкінці додати соку з цитрини до смаку виложити на шкляний полумисок і прибрати цілими полуницями.

Птисі.

Потрібно: 1 шклянка води, 12 дека масла, 12 дека пшеничної муки, 5—6 яєць.

Зварити воду з маслом, сипати на кухні пересіяну муку, й виробляти деревляною ложкою, щоб не робилися грудки. Підгріваючи тісто, так довго мішати весь час, аж доки не відстане зовсім від ринки. Зняти з плити, вистудити. В холоді вбивати по одному цілі яйця, мішаючи весь час деревляною ложкою. Вбивши чотири яйця, треба самому зімнувати, чи додати 2 чи 1 ціле, чи може лише два жовтка. Тісто повинно бути таке, щоб його брати ложкою, а не лляти з ложки. Скільки яєць залежить також від величини. Коли вони пересічні, вистачить їх 5.

Розпалити смалець і класти на нього тісто малою ложкою. Брати мало, бо тісто сильно виростає. Смажити спочатку під кришкою, потім кришку зняти й усмажити на золото.

Виймати з смальцю ложкою-цідилом і складати на бібулі. Перед поданням всунути на хвилину до гарячої рури, а перед самим поданням посипати цукром із ванілією. До цього подавати конфітури.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Обіди на цілий тиждень.

Неділя: Кваскова юшка з рижом, дріб або телячі котлети, бараболяне пюре і салат. Французькі тісточки з кремом.

Понеділок: Яринна юшка, будиць зі шпінату, крухий коржик із мармелядою.

Вівторок: Борщ із фасолею, волова печеня на дико з французькими галушками, компот із рабарбару.

Середа: Кмінкова юшка, крокетки з яєць, пюре з бараболі і шпінат, омлет з конфітурою.

Четвер: Юшка з рабарбару, телячі битки з рижом, зелена салат, будиць чеколадовий.

П'ятниця: Борщ, яйця з макараном (гл. Н. Х. ч. 9), сніг із полуниць.

Субота: Росіл, росолове м'ясо з кропивою підливою, риж із сметаною.

Приписи про смаження конфітури

Конфітуру треба смажити в великій кам'яній ринці, зовсім новій. В кожній іншій посудині колір конфітури зміниться. Найкраще призначити на смаження конфітури тільки одну ринку й ніколи не вживати її до чогось іншого. Ринка повинна бути широка, щоб ягоди лежали в ній одною верствою.

Спочатку смажимо конфітуру на сильному вогні. Нехай завариться три рази, аж поки ягоди не перевернуться. Одне по кожному кипінні треба відставити ринку й добре зшумувати. Потім смажити її поволи на лекшому вогні, здіймаючи далі шуму срібною ложкою.

Коли хочемо переконаватися чи конфітура вже всмажена, беремо дрібку на тарілку, кладемо до зимної води. Коли поверхня конфітури зачне злегка морщитися, це знак, що вона добре всмажена. До смаження брати добру якість цукру, тому що цукор гіршої якості забагато дає шуму та не держить добре конфітури.

Зав'язувати не можна конфітури зараз по всмаженні. З неї ще виходить пара, осідає на прикритті, перемінюється в рідину і спадає назад на конфітуру. Коли хочемо конче прикрити ще гарячу конфітуру, тоді полотном, бо воно втягає в себе вогкість.

Малі слоїки кращі від великих, бо їх лекше відчинити і зупити. Коли би конфітура почала цукріти, вляти в слоїк кілька ложок перевареної води з чайника і вставити слоїк, прикритий папером, на тарілці до теплої печі або рури. Цукор розтопиться і змішається з водою. Конфітура перестане цукріти.

БІЛІ ЧЕРЕШНІ.

Видрилювати кільо черешень і всипати до густого соковика, беручи на кільо ягід 80 дека цукру. Не треба їх довго смажити, бо стратять краску. Тому заварити соковик дуже густо. Для запаху можна додати кусник ванілії.

СУНИЦІ.

Вибрати пів кіля гарних свіжих суніць, висипати на сито, перелляти зимною водою й почекаати, щоб стекла. Зладити густий соковик із пів кіля цукру і прохолодивши його трохи, кинути на нього суніці.

Смажити спочатку на легкому вогні, пізніше на сильнішому. Для шумовання відставляти. Потрясати посудиною, щоб смажилися рівно. Коли вистигнуть, зляти до порцелянової посудини, а зойно на другий день складати до слоїків.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

РОЖА.

До смаження годиться тільки рожка цукрова, дуже рожева, з буйним листям. Почистити таку рожу, старанно викроїти жовті паски і пересіяти через сито, щоб відпав жовтий пилок. Так приладжену варити чверть години в чистій воді, щоб змякла. Листки посиніють. Вийняти їх і на тій самій воді зладити соковик із 80 дека цукру на кільо листків. Соковик не надто густий. На нього кинути зварену рожу а під час смаження всипати ложочку квасної соли. По кількох хвилинах листки наберуть гарного рожевого відтінку. Смажити якої пів години, поки листки не будуть прозорі. Трохи охолодивши, можна зараз складати до слоїків.

ПОЛУНИЦІ.

Полуниці до смаження треба рвати в сухий день. Обібрати з корінців і сполокати в воді або румі. Зробити густий соковик так щоб добре тягнувся і кинути на киплячий полуниці. Смажити спочатку на сильному вогні, здіймаючи їх тричі з вогню. Шумовиння, якого полуниці видають дуже багато, зшумовувати дуже старанно хребтом срібної ложки. Вважати, щоб при цьому їх не нарушити, бо полуниці дуже вражливі. Коли соковик згусне, відставити, прохолодити, потім зляти до саятирки, а на другий день зливати до слоїків.

НА ДОРОГУ

Туристичне вбрання повинно бути наскрізь практичне. Доцільно скроєна блузка, спідниця, солідні черевики. Неважно, коли вони припинені: в туристиці, як і при кожному спорті зайознена куртка, або припинений наплечник тільки додає більшого „шику“.

Блузка на зразок мужеської сорочки робить найкращу службу. В Косові виробляють спеціальне провільне полотно, т. зв. гігієнічне, що зовсім не мнеться. Воно недороге. Дістати чи замовити його можна в кооп. Гуцульщина у Косові. Із нього також роблять гігієнічне літнє білля, яке надається на прогульки.

Спідниця з грубого вовняного матеріалу, широка (може застібуватися зпереду). Теплий вовняний светер на холодні вечорі, який можна звинути і в день сховати до наплечника. Далі плащ або куртка з міцного вовня-

Пансіон „ЧЕРЕМШИНА“

ВОРОХТА над ПРУТОМ

Уладження комфортне (радіо, ситківка пінг-понг). Постіл своя. — Коні кожного тижня до диспозиції гостям. — Зголошення приймає НАТАЛЯ СЕМАНЮК, Ворохта.

ного матеріалу, може й бути перероблена зі старого. Але перероблена! При всіх прогулькових річах треба пам'ятати про спортовий характер. Старий виношений плащ, що має вибагливі гудзики й подекуди фальбанки або пліси неприємно вражає.

Харч на прогульці є дуже важне питання. Воно відстрашує часто нас, дорослих, від довших прогульок, та таборування. Мовляв, суха їжа, нема гігієни і т. д. Особливо ті, що хоч трохи занепадають на шлунок (а скільки є таких при нашому сидячому способі життя!) вважають кількадечну прогульку неможливою для себе.

Це неправдиві побоювання. Коли перестерігати певну систему в їжі, можна на кількадечній прогульці тільки зискати, а не стратити здоров'я. Миж забуваємо, що незвичний рух, свіже повітря тільки розбудить апетит і прискішить травлення, а не навпаки. Коли вистерігатися при цьому сухих вудженін, що в додатку тепер скоро псується, можна відживлятися зовсім раціонально. Ось мені одного прогулькового дня: Вранці ва-

рене молоко, яке дістанемо в кожному селі. До нього хліб, або сухарик. В полудне, коли-приладжуємо самі їжу, кашка з краківських круп, або грисіку з маслом. Коли є більше часу й село поблизу, може бути росіл із ярин, до якого наприкінці додамо дрібно покраяний сухий хліб, чи булку. Яешня з такими самими грінками дуже смачна. На десер може бути чеколяда або овочі.

Увечорі ми вже втомлені й не схочемо заходитися з вогнищем і приладжуванням страв. Тоді вистачить нам помідор, зелений огірок, салатка з сирі моркви або шклянка молока з медівником чи цвібаком.

Начиння до цього не треба нам багато. Вистарчить мала риночка, горнятко до пиття і ще одно до варення чаю. Заграницею туристи мають пріспосіблені до всього спіртові машинки, що лекше запалюються і краще горять, як ватра. Одначе в нас вони ще не введені. Мусимо давати собі раду з вогнищем із ріща, для якого треба вибрати захисне місце. Ріща накладати небагато, бо полуміни нам не треба, а тільки грани.

Інакше урядиться той, хто мешкає на літницю й тільки робить одноденні прогульки по околиці. Найкраще тоді вранці підготувати обід, який зїмо по по-

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ

УЛ. ФРЕДРИ 9.

Спільними силами

Можливости зарібку є великі, якщо фахове знання сполучити з відповідним капіталом. Але часто обі ці річі не йдуть у парі. Марнується багато здібних сил і гріш спочиває невикористаний у кишнях. Хочемо допомогти одним і другим. Познайомити зі собою, подавати проєкти й обмірковувати їх переведення.

Загнана статтю „З наших клябових гутірок“ звертаюся до Вас із слідуємим проханням:

Я скінчила косметичну школу і практику і маю право на отворення косметичного кабінету. Одначе не маю гроша на інсталяцію й льокаль. Чи не можна би знайти спільнички до цього підприємства? Найрадше такої, що сама підучилась би під моїм проводом і скінчила потім косметичну школу. Тоді можна би спільними силами гарно розвинути кабінет.

Добре колиб спільник або спільничка знали фризєрство. В Галичині ще є багато міст, де нема української фризєрні.

ЕВГЕНІЯ М.

вороті. Одначе не треба заходитися занадто з їжою, бо це тільки непотрібно втомить і не досягне властивої цілі. Наставити молоко на квасне, підварити кашу, борщ, приготувати яйця й ярину на салат. Взагалі наші кімнати повинні в літі бути для нас лише нічлігом, який ми вранці швидко приводимо до порядку.

Подорожна аптичка: вата замочена в йодіні, стерилізована газа, бандаж, плястер, амоняк проти комарів, крем Альое товстий і вазеліна.

Важне те, щоби всі наші річі в наплечнику були як найлекші.

Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Білля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. Замовлення з провінції полагодуємо відворотно. Не висилаємо ніяких агентів.

ДАЄМО ПРАЦЮ!

Ми з чоловіком учителюємо; школа не лишає мені часу зайнятися хатою. Мешкаємо на селі, але сільсько-го господарства не провадимо зовсім, бо маємо тільки кусник городця. Дуже радо прийняла б до ведення дому інтелектуальну силу, що на цьому розуміється. Наша кухня невибаглива, але здорова. До прання і грубих робіт є поміч. Однак боюся за розривки; наше село є цілком відлегле і зовсім нема товариства. Так що під цим зглядом може побут у нас бути одноманітним. Але за те постійний, бо ми з чоловіком любимо спокій і не радо міняємо людей, якщо до них привикли.

ВЧИТЕЛІ.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні

ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Коперника ч. 54

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

ШУКАЄМО ПРАЦІ!

Я сирота по священику, зредукована вчителька. Знаходжусь в невідрадному матеріальному положенні і шукаю будьякої праці. Знаю добре всі домашні роботи і опіку над хворими, бо недавно тому довелося мені опікуватись у власному домі хворою людиною. Так що радо обійму заряд домою або поміч у господарстві, коли тільки знайду пристановище та щире відношення до себе.

ТЕТЯНА Ч.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Користаючи з нововведених поштових доручень, висилаємо доручення вплати тим, що залягають більше як один квартал. Прохасмо вплачувати заздалегідь, щоби не нагромаджувалося великого довгу. Поштові доручення дуже вигідні: а) можна вплатити на них кожну суму, б) порто нічого не коштує.

Передплатниці, що одержали поштове доручення в травні ц. р. й не вплатили найменшої квоти, поставили нас у дуже прикре положення — здержати їм висилку часопису. Висилаємо їм ще востаннє це число й звертаємо їхню увагу на те, що до чергового числа (13—14) долучуємо дуже гарну таблицю кольорових узорів. Шкода було б її не одержати. Однак для цього треба би вплатити бодай половину довгу.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

ПОДЯКА.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаємних обезпечень на життя «Карпатія» у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моєму бл. п. мужові Др. Іванові Коропецькому, емер. судді в Золочеві.

Скорі й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одному українському Товариству обезпечень на життя «Карпатія» у Львові найширшим кругам української суспільности.

Стефанія Коропецька.

Д-р Михайло ТИМЧУК

спеціаліст внутрішніх недуг ординує з днем 11. травня 1935 р.

в ТЕРНОПОЛІ, улиця Брікнера число 10 (давніше Валога)

ЛИСТУВАННЯ.

Галина Мазепа, Прага. Саме сьогодні дістали повідомлення, що гроші Вам переказано. Танкові шкідли одержали, дякуємо. Незабаром напишемо листа в тій справі.

Дарія Бандрівська, Сколе. Справу обговоримо.

Жін. Секція «Просвіти», Берегово. Щиро дякуємо за світлинки. Використаємо при нагоді.

К. К. Рад. Мусілиб прочитати якусь Вашу статтю.

Марія Штугрен, Реґін. Щиро вдячні Вам за Ваші завваги. Незабаром напишемо листа.

Ганна Чорнуха, Старокозаче. Листа й світлинки одержали. Щиро дякуємо.

Орися Щербанович, Чернівці. Альбом висилаємо.

Жін. Т-во «Доньки України», Ріджайна, Саск. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

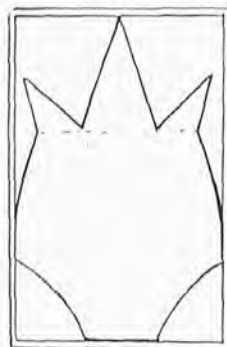
тел. 37-72.

поручає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

ся точно над переробленими з попереднього ряду.

Форма. Костюм складається з трьох частин: переду, плечий і ласка. Перід і плечі починаємо гачкувати в кроку. При поширенні й стяганні треба докладно прикладати роботу до форми. Зменшуємо в той спосіб, що перероблюємо два очка разом, а побільшуємо, вбиваючи в одно очко два стовпці. У стані перемінюємо дроти й плетемо 3 см. дротами 2 мм, щобі стан трохи стягнути. З лівого боку вишити два якорі червоною й синьою крас-

Купелевий костюм

Цей купелевий костюм плетений на дротах. Виконаний тонкою волічкою дуже густо. Потрібні дві пари дротів по $2\frac{1}{2}$ і 2 мм проміру. До плетення годиться волічка «Кот» марки «Трикутник у Колі».

Стіб цього костюму є повздовжний, так, що не витягається вширш.

Зладити собі форму після поданого рисунку. Прикладати до неї роботу. При дротах $2\frac{1}{2}$ мм повинно 45 очок дати 10 см плетінки.

Стіб. 1 ряд: Вбити в ланцюшок один правий стовпчик, взяти друге очко на ланцюшок, не переробляючи його, одно правий стовпчик, і взяти очко на ланцюшок, не переробляючи...

2-гий ряд: з лівої сторони переробляємо всі очка.

Повторяти ці два ряди. В непаристих рядах повинні перероблені очка знайти-

кою. Перід має одно довге раменце, яке зачіпає ззаду за середній зуб плечей і застібується знову на переді. Застібка ззаду й на переді — це кільце з колірного целюльозу, крізь яке раменце легко переходить. Такий самий перстень є при поясі. Зшити поодинокі частини бічними швами. Придержати отвори з середини тасьмою в колірі костюму.

Найстарший! магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

ЛВІВ, РИНОК Ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

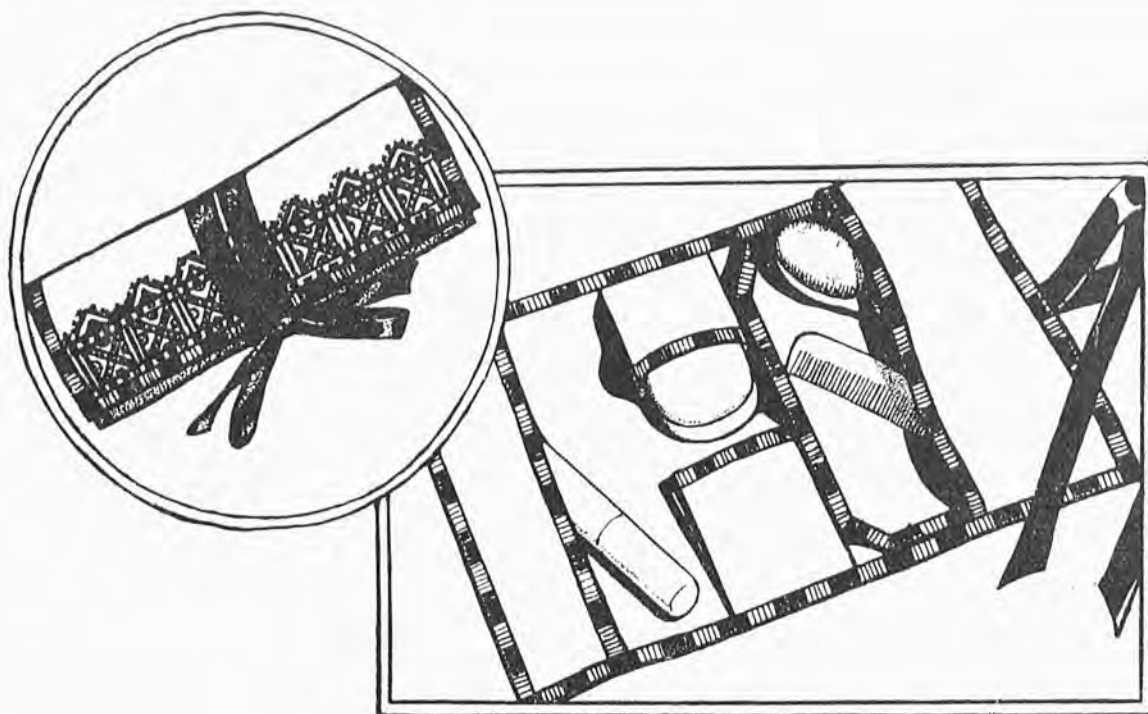
Великий вибір у кожному сезоні.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОЇНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

Приготування до виїзду

Подумаймо, чи в порядку наші подорожні речі? Чи маємо покривець на валізу й мішок на постіль, чи не затратилися десь наші паски, а як справа з наплечником? Найвищий час уже переглянути те все, доповнити, направити й придбати щось нове. Цього року: подорожній несесер.

Вишивана торбинка на гребені вже здавна є у нас, але вона до подорожі непригожа. Накривка легко відчиняється і все з неї випадає. А подорожня торбинка, що щільно зав'язується й має переділи на різні речі саме тепер придалась би.

Подаємо плян її виконання. Небілене сільське полотно, що зогляду на свою тугість і краску дуже практичне, дасть нам матеріал. Розвернена, буде торбинка довга на 38 см, а широка на 25 см. Зовнішній її край вишиваний різнобарвним буцацьким узором (гл. таблиця ч. 2/III взір ч. 1 з ч. 8 «Н. Х.» 1935).

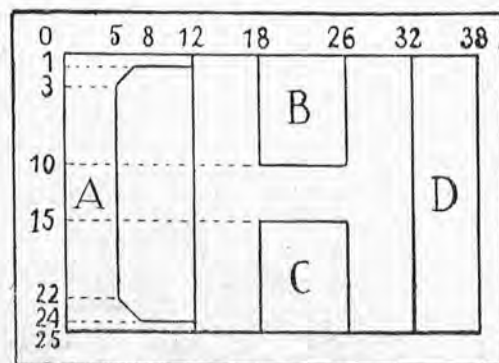
Відміривши докладно верх, вишиваємо на ньому взір. Тоді прикроюємо після поданих вимірів підшивку з якогось міцного сірого матеріалу, найкраще дифтини. Поміж полотняний верх і підшивку вставляємо верству тугого кравецького полотна, яке ми перед тим у двох місцях переломили й запрасували, де прийде згиб. Верх, вставку і підшивку злегка прикріпити, намочити й запрасувати. Тепер обіхати рубець довкруги на машині.

Торбинка має чотири кишені, А, В, С, Д. Кишеня Д широка

на 6 см і зовсім плоска. Вистачить зладити для неї полотняний верх із підшивкою, або й без, і нашити його після вказівок на головну частину. Кишені В і С подібні до себе. Одна з них служить на пушку з милом, а друга на креми. Отже повинні бути обемисті. Тому треба кроїти їх так, щоби збоку тварили вони по складці й могли в потребі поширитися. Можуть бути теж запідшивковані. Кишеня А найтрудніша, бо має накривку і ще й до того складку збоку, як кишені В і С. Накривку кроїмо довгу на 18 см і запідшивковуємо.

Друга, менша частина кишені може бути без підшивки, довга на 12 см.

Передше ніж нашіємо всі кишені, треба викінчити їх з одного, зовнішнього боку. Робимо це, як і цілу торбинку, колірною

обміткою в красках буцацької вишивки, себто на переміну, червоними, зеленими й жовтими нитками. Щойно нашивши всі кишені на спід, викінчуємо тією самою обміткою торбинку довкруги й прикриваємо нею машиніві шви.

Торбинка складається двічі. Зав'язується червоною стрічкою.

С-М-С

НИТКИ

до ручних робіт марки

С-М-С

С-М-С

є крашені індантреновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

Роботи

Настільник.

Настільник із білого льняного полотна, прикрашений полтавським вирізуванням. До вишивання взяти муліне Ц. М. С. оріхової краски.

В рогах уміщені вирізовані мотиви, довкруги біжить взір, виконаний настилуванням.

Діточа суконка з полотна.

Дуже гарно виглядає діточа суконка з небіленого полотна злучена мережками. Ось маємо цікавей модель суконки, яка є скроєна з кусників. Широка мережка може бути з сірих льняних ниток, або й колірних, наприклад жовтих, цеглястих, або сіро-голубих.

На виїзд потрібна нам блузка.

Наша співробітниця Меля Нижанківська в білій вишиваній блузці.

Широкий сокальський взір взятий із таблиці ч. 3/III взір ч. 1. Вишиваний хрестиками. На рукавах покидані квіти з тієї самої таблиці. Комірець зав'язується зпереду на шнурочок. Краски вишивки: чорна, помаранчева й червона. До вишивання вживати ниток марки Ц. М. С.

Шию сукні плащі і костюми, ціни приступні

В. БУДНЬОВА

Львів, Валова 14, м. ч. 10.

Весняні новини в вовнах і шовках

п о р у ч а в ф і р м а

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

Ринок 20. Тел. 207-54. Боїмів 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

Відійшли...

Ольга з Рошкевичів Озаркевичева померла у Миклашеві коло Львова дня 30. травня ц. р. Покійна належала до співробітниць альманаха «Перший вінок» та була в дружніх відносинах з Іваном Франком та Наталею Кобринською. В. І. П.

Джейн Адамс, довголітня голова Ліги Мира і Свободи, померла в 75. році життя у Шікаго. Покійна одержала в 1932 р. нагороду Нобля за успішну діяльність для світового мира.

Вістку про смерть обох замітних жінок одержали ми вже, коли число було в друку. Обширнішу згадку їх пам'яті подамо згодом в черговому числі.

Квіти, квіти!

На м'яких, легких тканинах зацвіли цього року чарівні квіти. На темній і молодшій основі виткали варстаті такі диво-квіти як у природі і при найбільш печалливій дбайливості городник виплекати не годен. Листки і травички, билини і диво-квіти міняються усякими красками і здається вам, що зайшли не до склепу з тканинами, а до великого ботанічного городу. Тільки прошу не трудитися і не шукайте в ботаніці Верхратського назви цвітки вашої сукні; вона належить до великого гатунку, якому назва фантазія. Малі але дуже тонкі і різниці у квітчастих матеріалах на день і на вечір. Ніжні дрібні цвіточки більше стилізовані у молодших припорошених красках носимо рано і вполудне, а сочисті великолістні матеріали увечері. Подумайте себе у такій квітчастій сукні. На раменах квіти на руках квіти, ваш стан тоне у квітах, ви цілі як цвітуча грядка! Чи можливо у такій сукні ходити без усміху на лиці? Чи це не є лік на злий настрій, лік милий і хосенний. Тільки одна завага: вистарайте цвіти відповідні до вашого росту. Якщо ви дрібні, то дивіться радше за фіялками а не хризантемами бо інакше згубитеся серед них і не буде видно найкращої цвітки вашого личка.

Якщо ви засадничо не любите квітчастих тканин, нема журби; мода постарала ще й за інші категорії взорів на літніх матеріалах, а саме є ще зірки, горошки і всякого рода дрібні рисуночки. Зірки хоч не належать до констеляції «медведиці» ані «великого воза» є такі гарні і правильні як із неба, бо майже все на усяких відтінках голубого тла. Горошки різної величини і формою пригадують краплини білого люкору або пастильки з дитячої аптики а рисуночки хоч рисовані не після правил геометрії нагадують дуже часто наш давний геометричний зошит, розуміється що тільки у засадничій формі, а не у виконанні.

Орися.

Модний поради́ник

Ганусі. Викрій при літніх сукнях все ще дуже малий, майже завжди доходить під шию. Однак вже показуються вирізи квадратів і вони мабуть приймуться на будуче. Питаєте, як закрити немодний уже, глибокий виріз при літній сукні? Подаємо

тут два зразки комірців і жаботів. Як матеріал годиться органда, або матовий креп. На всякий випадок треба пам'ятати, що виріз мусите підложити матеріалом сукні, бо органда й креп є прозорачні. Припускаємо, що маєте якісь кусники з неї?

Зірки. Суконка до першого св. Причистя є звичайно біла. Найкраще відповідає білий, взористий батист, який тепер бачи-

мо по крамницях. Він недорогий і дуже добре переться. Для такої урочистої нагсди виглядатиме дуже свіжо.

Модель такої суконки зовсім гладкий. Звичайно шиють її трохи довшою, як звичайну діточку суконку й прибирають двома, або трьома фальбанамі на придолі і вгорі.

Відносно плями з мороженого не знаємо з якого саме мороженого повстала. Коли це морожене було сметанкове, значить пляма є товста, треба чистити її бензиною, або французькою терпентиною. Коли морожене було овочеве і пляма є колірова, тоді вистарчить залляти плями двома ложками чистого спирту (96%) і лишити так годину на тарілці. Коли пляма повстала недавно, можемо також натирати цитриною, або цитриним кваском.

Теклі Д. Вечірню сукню можна перемінити на візитову якимсь легким коліровим додатком. Ваша сукня, пишете, чорна? Тоді наставте чорно-білі рукави разом із гезкою, як побіч на рисунку. Чорно-біла комбінація дуже модна цього року, а ясний верх гарно відтінить обличчя.

Передплатниці з Перемишля. Саме тепер можна півтора метра матеріалу дуже добре зужиткувати. Теперішня мода багата на різні вигадки й прикраси. Сукня без тих доповнень навіть виглядає вбого.

Наприклад пелерина. Коли цей матеріал білий у гранатовий азір, так як пишите, може

з нього вийти елегантна пелерина до білої або гранатової сукні. З боків відпаде Взм матеріалу на жабот і пасок. Викінчити завиванкою.

На рисунку подаємо відповідний модель.

Всі перерібки виконує дешево робітня „Труд“ Львів, Ринок число 39.

Гоголівська виставка

В столітню річницю появи збірки українських оповідань Миколи Гоголя із прегарною історичною повістю «Тарас Бульба» уладив «Національний Музей» Гоголівську виставку. На виставці зібрано незвичайно інтересний матеріал: перші видання поодиноких творів, всі важливі повні видання, чимало студій про Гоголя, переклади його творів на 14 європейських мов, репродукції його автографів і рисунків, портрети його друзів, світлини з вистав його комедій, ілюстрації до його творів, тощо. Окремий відділ творить український матеріал; переклади на українську мову всіх його творів (в тому самих видань «Тараса Бульби» 13 починаючи з 1850 р.) разом із повним виданням, численні перерібки його творів для сцени, українські студії про Гоголя, врешті оригінал його листа до Богдана Залеського, одинокий рукопис Гоголя написаний по українськи, що досі зберігся.

Звертають на себе увагу переклади Олени Пчілки й Лесі Українки та рукопис Пчілки перерібки Гоголевого «Одружіння» для сцени.

Кожна свідома жінка повинна мати підручну книжку про українське життя в цілому світі

Українського Економічного Бюро

Річник, який має 290 сторінок друку, подає відомості про українські етнографічні землі і еміграцію в Європі, Америці і Азії.

Показчик української культури має понад 2.000 адрес головніших українських установ та органів преси.

Текст річника є двомовний: український і англійський.

ЦІНА ТІЛЬКИ ЗЛ. 1,90.

Редакційний Комітет: Др. В. Кубійович, Ред. Л. Лукасевич, Ред. Е. Чехович, при співпраці кільканадцяти співробітників і кореспондентів з цілого світа.

Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. Головний склад:

Замовляти вплатою наkonto П. К. О. ч. 4.423 Варшава, Е. Чехович, вплачуючи за річник разом з портом зл. 2,20

Л Ь О Н У Н А Ш О М У Д О М І

Знаємо, що льон є модний. Вже два літа верталися до нас сукні й костюми з льняного й конопляного полотна, а тепер уже втретє вітаємо його в нашій гардеробі. Здається вже не буде між нами ніодної, що не мала би чи не мріяла би про вишивану льняну сукню.

Гаразд. Подаємо моделі вишиваних полотнянок від ранньої весни. Знайдеться між ними для кожного смаку, віку й уподо-

кривають купним матеріалом. Хіба домашній льняний не є так само міцний? Покровці на меблі коштують часто солені гроші. А з домашнього полотна, що є наполовину а т о й третину дешевше, робитимуть ту саму службу. Дальше модні тепер великі торбини з сірого полотна найрізноманітніших форм на літниця, в яких носимо до купелі і з купелі все купелеве приладдя. Широкі господарські фартушки з сірого полотна є практичніші від купних пер-

Полотняні сукні з легкою вишивкою.

бання. Але не про льняні сукні хочемо тепер говорити. Про льон у нашому домі.

Маємо ще багато можливостей примінити тут, використати льняне багатство нашої країни.

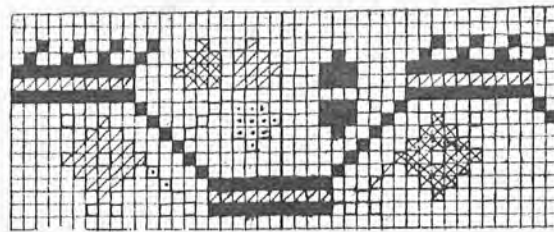
Не будемо говорити про прикраси домашньої обстановки. Завіски, обруси, настільники, серветки. Це менш більш впроваджене вже завдяки прекрасним нашим узорам, що на сільському полотні найкраще виглядають. Льняні простирали та рушники також у нас уживають. Але наприклад тепер, з огляду на сезон подорожей, актуальні мішки на постіль, покривала на валізки і наплечники. Дальше городові лежаки, що їх чомусь при-

калікових. Чоловічі варстатові вбрання з сірого полотна також уважають тепер практичними, тому що вони приємно холодять.

В кухонному господарстві потребуємо льну дуже багато. Всякі мішочки на запаси, торби на брудне білля, торбинки на взуття і т. д.

Використовуючи як найширше ці вироби нашого села, можемо йому до збуту наших продуктів. Як чуємо оснувалася вже кооператива ткацьких виробів, що стане незабаром посередником поміж селом і купуючим. І тому тепер, у часі кризи, ми повинні пильно перестерігати, щоби кожний наш гріш вертався назад у наші руки. Неправда, що не маємо своїх текстилій!

Легкі шовки і крепони

Ч. 1. Елегантна сукня з срібlisto-сірого матового крепу. Вишивка приміщена на рукавах і на бедрах. Взір це кидані полтавські китички у двох відтинках голубої краски. Голубий капелюх.
Ч. 2. Літня візитова сукня з кремового матового крепу. Викінчення пелеринки і придолу рясоване. Вишивка (взір поданий

вище) виконана в красках жовтій і помаранчевій. Контури брунатні.

Ч. 3. Біла сукня з легкого крепону. Вишивка приміщена на гезці й буфках рукавів.

Товари

блататні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ
Львів, Ринок ч .29.
Телефон 25-55.

ВОВНИ ПОЛОТНА
ШОВКИ ПОСТІЛЬ

Полотно все ще модне

Ч. 4. Гладка з небіленого полотна суконка з рагляновими рукавами. На них приміщена галузиста буковинська вишивка в помаранчевій красці. Викрій зашнурований помаранчевим шнурком.

Ч. 5. Легка суконка з білого крепону. Вишивка приміщена на станику й на буфк-х рукавів (взір нагорі зліва).

Ч. 5. Суконка з білого сільського полотна. Вишивані мотиви (на горіз права) уложена рядами на рукавцях і на бедрах, де нібито формують кишені. Гезка збігає на долину зубом, який є викінчений колірною обміткою.

Меблі: їдальні, спальні,
кабінети, тапчани,
клуби

поручає віденська вирібня
столярсько-таніцерська

ІВАНА ОРТНЕРА
Львів, Сикстуська 41. Тел. 92-79.

Полотняні сукні для підлітків

Ч. 1. Суконка для підлітка з сільського полотна. Широкий гуцульський взір виконаний у ярих красках. Колірові спряжки.

Ч. 2. Оригінально прикрашена суконка з льняного полотна. Вишивку зробити окремо й нашивати лиштвою довкруги вирізу тиви (на горі зправа) уложена рядами на рукавцях і на бедрах,

Ч. 3. Гладка суконка для 14-літньої дівчинки. Полуботківський взір оббігає виріз і творить щось неначе пазуху, одначе нерозрізану. Синій ляковий поясок.

Власний виріб! Фабричні ціни!

**КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІРЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ**

А.Петрушевський

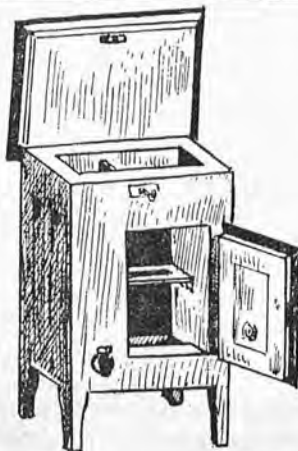
ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20

ТЕЛ. 13-33.

ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

**ЛЕДІВНІ МАРКИ
„ЕРКА“**

Бляхарської робітні

Ф. КСЬОНЖКЕВИЧ

ЛЬВІВ,

ул. Кентшинського ч. 8.

тел. 233-56.

І дітвора в льняному полотні...

Ч. 1. Легка суконка з білого батисту для 6-літньої дівчинки. На ґезці покладані квіти з таблиці зорів ч. 1/1, взір ч. 15. Приділ обведений узором ч. 2 з тієї самої таблиці.

Ч. 2. Полотняна суконка для 6-літньої дівчинки, багато вишивана.

Ч. 3. Сорочка для хлопчика з квадратним вирізом. Взір

нарисований нагорі. Краски: червона фф, жовта жж, синя ХХ, зелена

Ч. 4—5. Полотняні вбрання для сестрички й братчика. Верх зроблений однаково. Спід для дівчинки зроблений як спідничка, а для хлопчика як штанята.

Ч. 6. Полотняне вбрання для хлопчика, вишиване при шні й рукавцях.

На весну і літо модні накидки,
мужеські убрання, плащі і костюми
дамські поручає

Мечислав ЗАЛЕСКИЙ

Львів, площа Марійська 10. — Тел. 200-53.

Ірина Вільде.

— Певно — пристала відразу мама.

І все могло б бути таке миле, якби мамині очі не були такі далековидні. Одного разу, хоч Дарка старалася тепер, Бог один знає, як старалася, все бути весела і пила по пів літри молока, мама не дала вивести себе в поле, й спитала:

— Що з тобою, Дарчику? Що моїй дитині долягає? Ну? Чи не обіцяли ми собі говорити одна одній правду?

Достоменно так, якби чоловікові притулив хто дуло револьвера до чола кажучи: Життя, або правду!

Кожний волів би вже правду дати, як життя, тому Дарка навіть не пробувала заперечувати здогадам мами.

— Чогось мені так сумно... так сумно... мамухо... І чого? Я не знаю сама... Часом розпростерлаб руки перед себе й втікалаб так кудись... Хай мамухо скаже: перед ким мені втікати?.. А часом хочу втікати, якби хтось гонився за мною... Часом знову хочеться мені плакати, мамцю... Якось так, знає мамухо, якби тих сліз було повні ведра й треба... конечно треба наділяти трохи, щоб було легше двигати їх...

— Ти може погнівалася з Орисею? — спитала мама таким самим голосом, як питає лікар, обстукуючи груди.

— Я не гніваюся... ми не гніваємося... — відповіла за себе і Ориську. Але зараз же запитала себе: чи сказала мамі ту правду, якої мама просила в неї. Так, чи сказала мамі правду? Ні, дійсно гніву не було між ними. Але й не було більше тієї сердечної, з отвертими раменами, щирости, що колись. Щось втиснулося між них. Щось зовсім нове, чого Дарка ані збагнути, ані отрясти з серця не могла.

Мама питала далі:

— Чому не підеш часом до Ориськи, ані Ориська сюди не показується? Бачиш сама, як тобі нудно без неї...

— Мамухо, Ориська тепер вічно на пробах... то в школі проби, то Данко приходить до хати вчити її співу... Хай мамухо скаже: має вона час? Має? — боронилася Дарка, доки мама не сказала:

— Для такої приятельки, як ти, мусить знайтися дрібка часу... Я знаю... Ориська тиха дитина, але моя доня трохи загониста... Чи не наброїла ти чого в панства Підгірських, а тепер не хочеш туди показатись?

А коли Дарка знову й знову боронилася, мама, щоби покласти край тій балачці, сказала:

— Маєш ще сьогодні піти до Ориськи... хай я бачу, що між вами знову все по давньому... Бо ж мама не може дивитись, як її доня ходить з перехиленою голівкою, як пташка з перебитим крильцем.

І так воно сталося, що Дарка почала знову бувати на приходстві. Та — мамині далековидні й чуйні очі, такі чуйні, що вміли порошок на Дарчинім серці доглянути, цим разом помилилися! Бо по кожній візиті на попівстві до мішечка з піском десь там, у грудях, чиясь невидна рука досипала все кілька нових зерняток. І від цього було так тяжко, так тяжко, що інколи дихнути не було чим. Коли Дарка показалась там, чи над самим ранком, чи над самим вечором, усе заставляла Ориську за фортепіаном. Дурний догадавсь, чия це робота. Тільки його справа й тільки його воля. А та Ориська летіла на все, що він загадав, без думки й стриму.

Та сама Ориська, що ще перед місяцем не вміла одного кроку зробити без Дарки, та Орися, для якої вона була стільки літ єдиним провідником по всіх замарках будня, якій власними руками мусіла відчиняти кожную таємницю життя, тепер заворожена ним вимикається зпід опіки, ступає на власні ноги й іде... іде за ним з завязаними очима, як його тінь, як сам відгомін його думки.

Та це можна ще переболіти. Це — не було ще найважніше. Найболючіше було те, що Ориська, та затуркана Ориська змагає кудись, куди Дарка не матиме ніколи вступу.

Ніколи Данко, хоч як подобались йому її коси, не прийде, не візьме за руку й не поведе туди, куди вже веде Ориську. Ніколи. Бо хочби Дарка жбурнула всі скарби світа лихий долі до ніг, то та однаково не поверне їй слуху.

А як же ж, Боже як же ж, могла б вона розцвітись, якби він нахилив так близько своє серце до неї, як до Ориськи.

А що ж Ориська? Під теплим дощем його похвал вигулькнула раптом угору, як дичка. Дичка, дичка, що ніколи не зможе шляхетного овочу видати з себе! Живе й говорить тільки те, чим він її надихав. Повторяє слова, яких значіння не розуміє. Бо він так говорить. Як папуга. Знаходить тепер тільки там щось вартне, де сам пальцем вкаже їй на то.

Сміятись хочеться! Звідки раптом така велика любов до того доробала-фортепіану? Чейже Дарка ще памятає ті сварки, які нераз велись у цьому домі коло цього саміського фортепіану, тому тільки, що Ориська не хотіла вправляти на ньому!

— Перестань уже раз бумкати! — відтягала Дарка Ориську від клявіатури.

— Не можу... Данко казав, що я повинна по чотири години денно вправляти...

Це вже справді розлютило Дарку. Так розлютило, що не спамяталася навіть, як вибухнула:

— І пощо? Скажи мені пощо? З тебе й так ніяка „слава“ не буде... бо ти дурна... Так, навіть до музики задурна, хоч... усі кажуть, що маєш слух і голос...

А та вже навіть ображуватись забула. Відповіла, якби нічого:

— Мушу... багато грати... бо мушу набрати стиль...

— Це ж папуга... чиста папуга... — подумала ще раз таке Дарка. І від цього наче легше на серці стало. Наче змаліла небезпека. Хіба можна таку дурну дівчину любити, хочби й співала, як сам херувим?

Раз зустрілась там віч-у-віч з Данком. Був у білих штанях і білій з виложеним коміром сорочці. Виглядав, якби щойно вернувся знад берегу моря. Був такий гарний і чистий, що збирала охота понюхати його, як квітку. Подаючи Дарці руку він сказав дослівно таке:

— Тішуся, що бачу вас... Чому ніколи не показуєтесь ніде? Чому властиво?

Це не був уже той сам голос, що питав тоді, в той перлистий вечір, там на ставищу. Дарка не відзивалася, бо й що мала сказати? Лише подивилася на нього. Але так якось подивилася, що він додав скоро:

— Даруйте мені, це ми... повинні були прийти до вас...

Потім знову замовкли всі троє, якби хто їм павутинням думки поплутав. Стало тихо, аж неприємно. Відізвався знову Данко:

— Панно Оришко, прошу... заспівайте панні Дарці ту пісеньку, що ми вивчили недавно.

І так, як він уміє, додав ще:

— Дуже прошу. Ту знаєте, „Коли розлучаються двоє“.

І тепер сталося щось, чого досі не бувало: Ориська без одного слова встала й станула коло фортепіану. І ця певність себе й цей послух, все те було його й від нього. Дійде до того, чому ні, може так статись, що навіть те повітря, яким дихатиме Ориська, переходитиме насамперед через його руки.

— Подайте мені голос, — попросила Ориська, ніби справжня співачка.

Він ударив по клявіші й вона почала співати.

„Коли розлучаються двоє,
За руки беруться вони...“.

Та — заледве Ориська проспівала дві перші стрічки, як Дарка знала вже, що їй нема чого більше по світі Божім крутитися: все щастя і так загорне Ориська. І не може навіть інакше бути. Хто так співає, тому повинні самі королі відчиняти брами й кидати квіття під ноги.

Але за хвилику вже — наче хтось стягнув завіси Дарці з очей: та ж це обманство! Люди добрі, схаменіться! Бо це обманство! Папуга на половину, ні третину, четвертину, не відчуває того, що брешуть її очі й голос. Хтось наговорив вам неправди, безсердечно обманув вас, що люди серцем співають! Дивіться на Ориську! Дивіться всі на неї й зі свічкою шукайте в ній того серця, що співає! Це неправда, десять разів неправда, що ті, яким Бог не дав голосу, не мають, не можуть мати вже й чуття.

Ориська скінчила й... засміялася. По такій пісні сміятись!! І тоді стало ясно Дарці, як перед сходом сонця: той ворог, що простягнув руку по Данкове серце, це не була Ориська. З нею моглаб ще упоратися Дарка. З нею самою й її смаглявим, як у циганської дитини, личком теж. Навіть, з тим голосом далаб ще собі раду. Небезпека, страшна небезпека, якої ані заворожити, ані ублагати не можна, насувалася з іншого боку. Данко спізнався вже з вічним бурлакою-музикою. Неспокійний, підступний бурлака, що невідомо коли застукає до його серця й потягне за собою в світ широкий. З обіймів рідної мами вирве й потягне. Сьогодні підшився під Орисине лице, завтра може й прийняти постать іншої жінки. А Ориська нічого невинна.

Дарка обняла Ориську за шию й сказала щедро в своїй сердечності:

— Ти дуже гарно співаєш, Орисько... Якби я так співати вміла, то гадалаб, що світ мій...

І цим наче знову закинула місток над їх дружбою. Тепер хотіла побігти чим скоріш до мами й розповісти, що з Ориською знову по-давньому.

Коли простягнула Данкові руку на „до побачення“, він сховав свою за спину й сказав щось, чого Дарка так не сподівалася в тій хвилині, як смерті. Данко сховав руку за себе й сказав:

— Я піду з вами.

Ориська зробила такі „великі очі“, що сміятись хотілося. Все ж таки відпровадила їх аж поза браму. Може булаб і далі пішла з ними, якби хоч одно було бодай словом натякнуло на те. Але вони, видно, воліли остатися самі, бо ані Данко, ані Дарка не попросили Ориськи, щоб ішла з ними.

Як Ориська зникла за брамою приходства, Дарка відітхнула так вільно, якби там, у душі, були всі вікна й двері нарозтіж повідчинювані. Обернулася отверто всім лицем до Данка й перший раз за весь час їх знайомства черкнула своїми очима по самі береги його зіниць.

Данко хіба не доглянув перелету її усміху, бо за-

говорив задумано про щось, що Дарці ані не при гадці було:

— Хотів би я колись у житті виїхати в світ й подорожувати так... щоб щомісяця в іншій країні жити... Ви подумайте, що є десь у світі люди й міста... ріки, пустині, гори й моря, що про них ми навіть снити не можемо... навіть снити не можемо... Але я буду те все колись оглядати... о, напевно буду!

— Я не думаю про „світи“ — призналася Дарка... — тепер думаю, як мені там у школі буде, які товаришки, які професори, яка моя пані буде, де я буду на станції...

— Бо ви дівчина... Ляля така сама... Але я читав раз про таку дівчину, що сама по світі подорожувала... може й я таку знайду, колись? — він засміявся тихенько, якби мишка захрукала. В одній хвилині проковтнув усмішку й знову задумався.

— А вам... не жаль булоб покидати дім... товаришів... ну й знайомих? — запитала Дарка. Навала жалю підсувалася під саме серце: як можна, як можна так легко говорити про розлуку з усім і... всіма?

Данко махнув тільки рукою:

— Чоловік, як дійде до своїх літ... перестає жалувати за домом... І товаришів знаходить інших... Зрештою я додому все писав би з дороги...

Дарка зачепила рукою соняшник. Зірвала голівку, крутила в руці й не відповідала Данкові. За часочок все ж таки запитала ще:

— Але гімназію будете ще тут кінчити?

Три роки ще гімназії... а потім може таке зайти, що він взагалі забуде про те, що має в світ їхати. Може навіть більше сам не схоче цього.

— Розуміється... Може взагалі нікуди не поїду... це тільки такі мої мрії... читаю так багато різних книжок...

Це закравувало вже на таке, що він навмисне хотів закаламутити спокій її серця. Що ж це значить: раз їде в світ за очі без найменшого жалю, без думки навіть, що хтось тут може минатися з туги за ним, а за хвилину нема вже навіть тієї певності, що взагалі колинебудь рушиться з дому? Чи не скидається це на іграшки з її серцем? І сердечний жаль передає тепер віжки в руки досаді, що жене Дарчиними думками, як навіжена.

— Куди ви властиво йдете? Вам дорога не сюди, — починає свою скажену гру досада.

— Я вас відпроваджую, Дарко.

— Чи я боюся? Чи тепер ніч? Чи мене мають собаки обпастити, що я потребую провідника?!

Данко не ображується, тільки дивується. Так щиро дивується, що трохи вже соромно за свою вибуховість.

— Що вам, панно Дарко? Я вас не розумію... я сам знаю, що мені сюди не по-дорозі... але я люблю з вами поговорити... Ви не хочете цього?

Він робить довгу перерву: жде на відповідь. Аж серце вяне, так дуже хочеться відіслати його тепер на балачки з тими, що мають музикальні вуха, а дурні, так, дурні, як чопи в бочках. Хочеться пригадати ту дівчину з книжки, що сама світ обіхала: прошу, можеб з нею на розмову? Коли Дарка не може рішитися на відповідь, Данко запускається в дальші здогади:

— Ви боїтеся, що можуть вас татко, або мамця побачити зо мною? Я вгадав? Можемо обійти вуличкою попри олійню, хочете? Добре, Дарко?

Добре, добре, добре. Страшенно добре, Данку. Не питати, не дозволяти, не просити. Взяти за руку й потягти за собою, хоч би в саме пекло. Зробити так, Данку.

Данку!!

Данко все ще жде, що вона надумається. Дарка думає: як він мене не розуміє? Коби хоч ще одне слово, а піду... Хоч ще одне малюсеньке слівце... Одне словечко тільки, Данку! Та — Данко сказав уже все, що

мав сказати. Тоді Дарка в розпуці, що він може тепер оставити її тут серед вулиці, неждано для себе самої вибухає:

— Ані татка, ані мамці не боюся... але не хочеться мені з вами йти... Розумієте?

Як це сталося? Ради Бога, як це сталося, що вона сказала щось зовсім протилежне до того, що хотіла? Але ж він не повинен повірити цьому, що вона говорить. Повинен знати, догадатись, відчути, зрозуміти, що це неправда. Повинен насилу побігти за нею. Хочби вона камінням обганялась від себе, повинен побігти за нею. Дігнати й сказати в самі очі, що вона неправду, страшну неправду говорить.

Та — Данко не напирас, не заперечує, не говорить навіть багато. Червоніє злегенька, якби лише сама тінь троянди впала на його лице, й каже смертельно поважно:

— Перепрошую вас, панно Дарко... Дуже перепрошую... Я не буду більше навкучуватись вам...

І навіть руки не подає. Струшує перед нею якими, як доспіла диня, вершками своєї чуприни й відходить гостро, по жовнірськи.

Відходить, іде собі геть від неї на її власних очах, а вона не може знайти слова, якими привернути його знову до себе. Обертається за ним і стоїть, як дурманом напоена. Сорому не має, що він може обернутись, не хочачи й побачити, як вона бовваніє отут серед вулиці. І — сміятись може потім з дурної гуски.

Та — Данко не з тих, що обертаються за дівчатами. Іде рівненько перед себе, якби вже відчинялись перед ним ворота незнаних світів.

Біліє на тлі зелені соняшників що раз то далше, що раз то далше, як нездійснена мрія.

VII.

Дарка розізналась до кімнати і, як відбитий мячик, кинулась назад: посередині над мидницею води стояв, майже нагий, вуйко й спорскував з себе воду, як норовистий лошак. Мусів щойно приїхати оцей „вуйчище“.

— Ах, вуйко!

Дарка аж підскочила з нетерпеливості за дверима: вуйко привозив з собою все кусник „міста“. Справді. Навіть його валізки заносили фабричним димом міста. А запах його убрання все нагадував великі салі й багато народу. Вуйко накинув почерез плечі рушник і лише в штанах, відчинив двері Дарці.

— Але ж ти вигуділа, моя панно!

Вуйко обкрутив Дарку повним оборотом навколо себе.

— Та ж ти вже панна, Дарко... Слово честі! Чекай, скільки тобі років? Тому два роки, як я був у вас... ти здається скінчила була одинадцять... Значить тепер вже чотирнадцятий, що? Ну так... одні ростуть вперед, другі взад... А ти привіталася вже з вуйком?

Дарка вхопилася обидвома руками вуйкової шиї й заколибала ногами. Як колись. По дорозі ткнула кілька поцілунків в позу вуха й у чоло.

Вуйко підняв її вгору й задержав саме на тій височині, що їх уста були якраз проти себе.

— Тільки всього, Дарко? — спитав вуйко й аж задихався від того тягару, що держав у руках.

— Але ж ще ні... ще отак-так не робила... — і вона пригадала собі давні пустощі з вуйком, як ще до гімназії не ходила: товкти своєю головою до вуйкових грудей, щоб аж від гомін було чути.

Вуйко розсміявся, якби несподівано хтось його поскоботав. З розгоном пустив Дарку на землю, вхопив за голову, перекутив в зад і сильно, якби нагло роззлостило його те все, притиснув свої уста до Дарчиних, аж дихнути не стало чим. Дарка покрутила головою, щось замручала, але за хвилику вже й у цей спосіб не могла боронитись: вуйків гарячий і гострий, як залізо ящірки, язик прoderся крізь її зуби й неприємно, на-

хабно щипав її язика. Від цього гарячого, нахабного язика між зубами зробилося неприємно, аж страшно.

Дарка зі страху забубнила кулаками по вуйковій голові. Це мусіло опам'ятати вуйка бо зараз пустив її з своїх рук. Побачивши сльози на Дарчиних віях, він і собі злякався, не знати чого:

— Псс, Дарко псс...!! Може ввійти мамця сюди й що собі подумає про нас? Ще готова подумати, що я тобі щось погане зробив... Ну, обітри очка: вуйко тільки пожартував собі...

Дарка любила вуйка й тому зробила так, як він собі цього бажав: обтерла крайчиком рукава очі і зробила погідне, як по теплій купелі, личко. Ніхто не догадався, що вона плакала першого дня вуйкового побуту в їх домі.

До самого вечора заваджало Дарці між зубами щось туге й слизке. І за кожним разом від цього спогаду надкочувалась звідкись зайва слина до жолоба уст.

За вечерою, як на столі осталися тільки шклянки від чаю, вуйко посадив собі Дарку на коліна й, як колись, розповідав, до болів попід грудьми, смішні історії.

І знову було все так по давньому, що Дарка мусіла аж-нишком запитати себе, чи це той сам вуйко, що вполудне так налякав її?

Хіба не той сам — думала Дарка, шукаючи собі головою вигіднішого містечка на подушці.

Коли б запитав хтось у ту мить Дарку, кого вона більше любить: татка, чи вуйка, мусіла б усі думки скликати на нараду, щоб дати певну відповідь.

В п'ятницю зраня мама сказала:

— Я вже своїх гостей запросила на забаву... Тепер ти ще своїх маєш попрохати... Але це треба, Дарчик, зробити ще сьогодні...

Дарка аж плечі випростувала з припливу гордості: мама навіть не бралася радити, кого і як має вона прохати... Ніби це все вона вже давно сама знає (не знати звідки!).

Все ж таки Дарка знайшла в собі силу, щоб припняти свою безпорадність на ланцюг і не витягнути до мами руку по пораду.

Але — від чого коханий „вуйчище“?

Завилася в вуйкову раду й побігла пополудні до школи на пробу. (Вуйко має вже тридцять і вісім років, але нежонатий, тому ще дуже молодий).

Не можна сказати, щоб там у школі хтось зрадив, чи бодай здивувався її появою. Данко (ніби вона хотіла з ним погніватись, чи що?) навіть удав, що не запримітив, як вона ввійшла.

Одна Ляля, так одна Ляля, хоч фальшива, як безрезень, але чемна й виrozumіла, прискочила відразу до неї й обтикала Дарку від ніг до голови питаннями. Дарка відкрила перед нею віко своєї таємниці без вагання: як запросити всіх на забаву? Ага, і „музикантів“ теж!

Досить. Ляля знає вже, що далше слід робити. Вискакує на сцену, складає долоні в трубку й ніби барабанщик на ринку, проголошує:

— Гей, спокій... слухайте всі!! Дарка робить забаву й просить всіх до себе на неділю на шесту.. Увага!! Я, мій брат і тов. Празький без „музики“ не маємо що й носа показувати в панства Григоровичів...

Хлопці загуділи, дівчата заплескали в долоні й все було б добре, якби... Костик не показав своєї кінської голови й не спитав на вздовж і поперек цілого горла:

— Я теж приявний тут... чи це запрошення відноситься і... до мене?

— Розуміється... розуміється... йдемо всі-всі — пробувала замішати, заговорити Ляля. Але той перебив:

— Хай Дарка сама відповідь... Я хочу почути її слово...

(Далі буде).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
дво тижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за с'яробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, а науки, а всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у країнського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячн 0.90 зол., чвертьріччя 2.70 зол.; півріччя 5.40 зол.; річчя 10 зол. (якщо прислався однорічно).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

ВЖЕ ВИЙШОВ:

III. НАКЛАД —

М. Островерха: МУСОЛІНІ, ЛЮДИНА Й ЧИН,

II. НАКЛАД —

Д-р Р. Єндик: ГІТЛЕР

Ціна по зол. 1.

В ТРАВНІ ВИЙДЕ —

Л. Мосендз: ШТАЙН, організатор боротьби Німеччини проти Наполеона.

Ціна зол. 1.50.

Зголошуйтеся на кольпортерів.

Хто приїде готівкою за 7 книжок — вишлемо 10.

Адреса: „ВІСНИК“ Львів Чарнецького 24.

П. К. О. № 500.371.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, уліця Косцюшка ч. 1.

проводить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуюмо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

В модних красках можна
вибрати собі у Львові

В КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,

вулиця Косцюшка число 1.

Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочкі Пишіть за оказовим числом.

===== УВАГА! =====
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРотьБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!

ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!

ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-

РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!

ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ

НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:

Prof. D. Antonovych, Praha-Musle, 245, Czechoslovakia.

===== НЕ ЗАБУВАЙТЕ! =====

КРАМНИЦЯ У.Н.М.

Львів, ул. Косцюшка ч. 1.

Проводить:

Льняні полотна на літні сукні й костюми в різних гатунках:

Сільське, широке на 70 см. від 1.50—1.80 зол.

Догідне до вишивання, широке на 150. см. по 4.90 зол.

Догідне на обруси, широке на 160. см. по 6.50 зол.

Кремове полотно на обруси, широке на 155 см. по 5.50 зол.

Готові купони сукомь після моделей у „Новій Хаті“ в ціні 18—25 зл.

32265.

НОВАХАТА

13-14

Ч.

Р.

5.

3

9

1

В

і

В

В

В

В літніх місяцях: червні, липні й серпні появлятиметься „Нова Хата“ в одному, подвійному числі. — — — Ціна числа 1'50 зол.

З М І С Т:

Л. Б. Вакації, вакації...
До Почаївської Лаври.
М. Ф. Ольга Рошкевич.
Українські Січові Стрільці.
Софія Русова: Незаступна втрата.
Ольга Рошкевич: Празник у Пацикові.
Ярослав Коваль: До Заліщик.
Виставки народнього мистецтва.
Надійка: Вакаційні постанови.
Л. Бурачинська: Сільсько-господарські курси.
Я. Коваль: Світлини.
Вол. Січинський: Прикраси з дерева.
Л-н: На закінчення шкільного року.
З фахово-доповнюючої школи.
Р. К. М-ле літнице.
Зимні страви.
Ст. Гаврисевич: Як опалюватись.
Літо без ледівні. Перед відїздом.
Як пити воду на прогульці?
Приписи. Овочеві галяретки.
Плетена пелеринка. Ручні роботи.
Модний poradник. На спеку й сонце.
Ірина Вільде: Метелики на шпильках.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Ой Дністре, наш Дністре... До Почаївської Лаври. Чет. Микола Саєвич. Веде волинську підводу. С. Сидорович у волинській школі. Човен. Залізничний міст. Перевізник. Вакаційні постанови. Дімок на літницьі. Наріжне вікно в їдальні.

Що читати?

Агнес Смедлей (Agnes Smedley). Жінка сама.

Жіноча самотність є темою цієї щирої автобіографії. Пише її молода американська письменниця, що змалку переходила різні життєві невзгоди. Тому життя відразу прекрасно знає і ставиться до нього й до подружжя без ніяких ілюзій.

Можна не погоджуватись з усіми її твердженнями. Але книжка написана з таким запалом, з такою ненавистю до всіх кривдників жінки, що варто її жінкам прочитати. Авторка цікавиться визвольною боротьбою індусів і бере в ній чинну участь.

А. Геклей (A. Huxley): Дві або три грації

Геклей належить до школи скептиків. Його писаннями, хоч які вони проникливі й глибокі, ніяк загаритися не можна.

Однак до Грації він ставиться трошки інакше. В описах першої Грації є багато тепла й нерівнодушності. Правда, воно пізніше змінюється в співчуття, але й це у скептика Геклея є рідкістю. Тому варто прочитати цю книжку. Всі ми знаємо такі жінки, що містять в собі по дві й три істоти і втілюють у кожній якусь свою мрію. Може й самих себе побачимо в цьому?

Поля Гоявічинська: Дівчата з Новоліпок.

Новоліпки це вулиця в робітничій дільниці Варшави. В одному домі виростає кілька дівчаток, що разом ходять до школи. Дівчатка з сутерен, з партеру й першого поверху. З цього виростає їх дивна, тривка дружба, що дозволяє слідкувати за їх життям.

Цікаво зясована там польська позашкільна освіта, що її побирали дівчатка в патріотичних домах. І конфлікти, що виринали з цього. Дівчатка попадали зненацька зі свого вбогого оточення в гарно обставлений дім. Цей перехід викидав їх із рівноваги. Одні обмовляли господарів, другі сварилися, а треті потихеньку... крали. І «добродії» дивувалися й обурювалися на таку чорну невдячність...
Л. Б.

Н О В А Х А Т А

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокое число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна висилати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокое число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокое число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і даву адресу.

НОВА ЖАТА

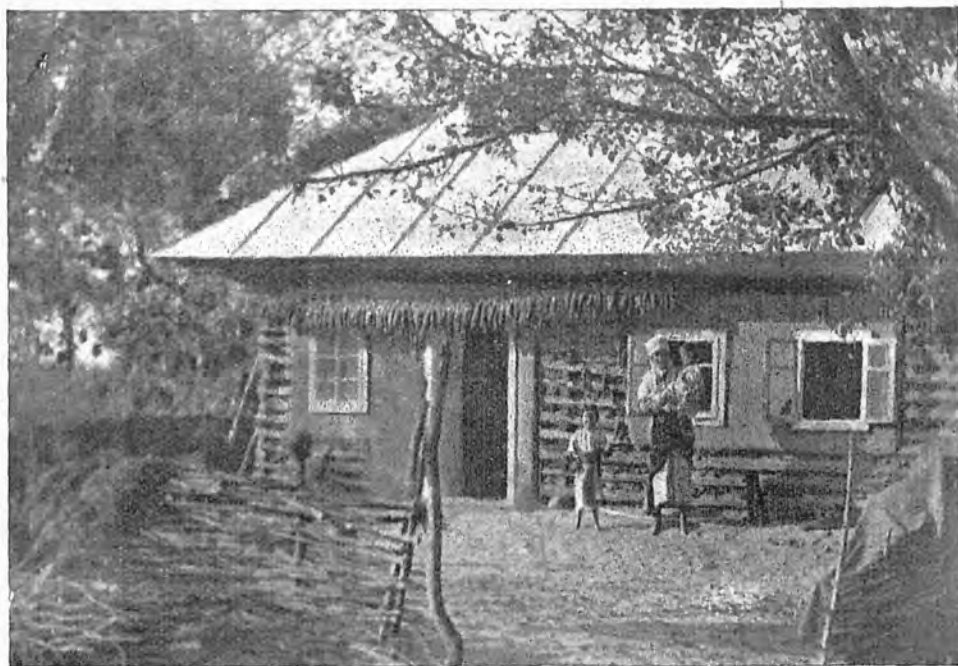
ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

ЛИПЕНЬ 1935.

Ч. 13-14.

*Ой Дністре,
наш Дністре,*

ріко наша мила...

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5087

Волкани... Вулкани...

Вже почалися.

Не тільки для дітей принесли довгождане визволення. І ми всі, втомлені сірими буднями й припалі пилом праці, не можемо їх дочекатися. Не тільки відпочинок, що належить нам по цілому році турбот і хвилювань, але й відміна, розривка, нові вражіння! Цього хочемо від тих вакацій, ми, що запряжені круглий рік при домашній роботі, до бюрка чи склепової ляди.

Вакації для нас, працюючих, це віконечко в інший світ. Скупо вимірене, правда, але зате тим дорожче. Все зв'язані з ним особливі надії й постанови. „Цих вакацій я хочу... не буде, як минулих вакацій... на другі вакації...“ чуєте вже від ранньої весни. Здійснюються вони, чи ні, оці мрії, це байдуже; воно не перешкоджає нам мріяти про майбутні вакації і укласти нові пляни.

Бо вакаційні мрії й постанови мають ту прикмету, що всі могли би здійснитися.

Якби не дві великі перешкоди: непогода і наше власне лінивство. Дуже часто тільки то перше, бож у другому важко признатися, навіть собі самому. Але обі ці перешкоди вже такі оклепані, як вимівки спізненого учня, що його голова вчора боліла... Рішуче треба їх перевірити!

Тому дозвольте нам помріяти. Уложити собі вакаційні пляни.

Передовсім повинні різнитися від торічних. Нерадо їдемо кожного року в ту саму місцевість. А коли вже так, то тим більше привозимо нових постанов з собою: „Ні, цього року обов'язково піду на Зелемінь... Деж це, стільки літ їжджу до Гребенова і ще ніразу не була!“

Отже дійсно: постановім собі цього року пізнати місцевість і околицю.

Ви не повірите як це цікаво! Здавалось би, що в нашій тіснішій батьківщині нічого нового для нас немає. Що окрім гуцульських гір, які вже завалюють в літі чужинці, всюди однакові села, відомі краєвиди.

Зовсім не так! Вже не згадую про скелі в Бубнищі, печері в Кривчу, Скит Манявський — відомі прогулькові місця. Але в кожному селі є щось особливого, що варто пізнати й пережити. Ярок, річка, чи стрімка гора, все питоме цій околиці, все творить її краєвид. Інакше шумить ліс листяний, як сосновий, інакше ходиться по піску, як по глині. Поділля — і вам ввижаються сонцем залиті лани збіжжя, лінива річка і голуба над тим купола неба. Покуття — вже бачите верби, похилі над водою, лагідні горбки, пошматовані нивки. Волинь — простора рівнина з глибокими ярами. Полісся — жовтосіре, з самотніми вітраками.

Хіба не цікаво це все пізнати? Зрозуміти, втягнути в себе красу **нашого** краєвиду?

Щоби не було так, що ми все чужинецьке краще знаємо як своє. А наше лежить облогодом, доки не відкриють його чужинці й не назвуть наприклад „польським Мераном“. Тоді вже й ми звернемо на нього увагу.

Та не тільки сама природа варта розсліду. А люди, а їх побут?

Так само, як і краєвид, міняються звички людности, пісні, одяги. Інший харч. Часто зовсім новий для нас домашній промисл.

Взяти би хоч одну ділянку — одяг. Скільки є в ньому відмін! На вечорі народньої ноші, що відбувся торік у Львові побачили ми барвні бойківські строї; чомусь вони робили найкраще вражіння при вечірньому світлі і саме бойківському признано першу нагороду.

Всупереч загальної прийнятій думці, що гуцульський стрій із галицьких найбільше мальовничий.

Може би придбати його нам цього літа? Або взагалі якийсь місцевий стрій із невідомих досі околиць?

Свято народньої ноші вже ввійшло в традицію і воно буде повторятися не лише у Львові, але всюди, де є замилювання до цього. Може би справді цього літа привезли ми вже стрій зі собою? Коли проводимо в одній місцевості довгий час, можемо розглянутися спокійно по джерелах закупна і зторгувати цілий стрій відразу чи купити частями.

Але не треба забувати ще одної важкої справи, — нашого впливу на село, якщо за такий короткий час можемо про вплив говорити.

Одначе він є. Вже тим самим, що селянці перепадає гріш, якого вона в інших обставинах не заробила, лишає на тому селі свій відпечаток. Знаємо, що такі околиці мають не лише бляхою криті будинки (Черче), але що селянки вже вміють варити вибагливу страву (Заліщики), бо харчують літників.

Але річ не лише в грошах. Наше село йде, хоч поволи, але всеж із духом часу і має тепер нові свої потреби.

Ось тут наше головне завдання. Пізнати їх, порадити, допомогти йому словом чи ділом.

Нехай це буде дрібна справа. Наприклад знаємо, що сільські жінки хотілиб навчитися добірно варити. Харчі дешеві, збути їх нема де. Отже навчім нашу господиню та її сусідок кілька страв! Передаймо їм дещо з наших відомостей!

Знаємо, що наше село покидає народню ношу. Міський одяг здається дешевшим і вигіднішим, зрештою він зрівнує селянина з міським мешканцем, а ця вигода має для нього неабияке значіння. Тому не здержимо його в цьому поході. Але навчім шанувати питомий свій стрій! Придаймо йому святкового значіння! Щоби він ховав його на свято, коли на будень він непригожий.

Селянин зовсім не посилає тепер дітей до шкіл. Забагато сидить безробітних інтелігентів по селах. Покажім їм іншу дорогу, як запевнити дітям заробіток! Спрямуваймо їх до фахових шкіл! Село залежне від кравчинь-чужинок. Порадьмо селянці, що вона може свою дочку післати до міста, нехай **вона** вивчиться на кравчиню. Можемо багато зробити, вказуючи на відповідні школи, чи вишукуючи пізніше в місті станцію й майстра.

Ось кілька наших вакаційних побажань. Але де відпочинок, скажете, коли ось стільки завдань накопичено перед нами?

Відпочинок лежить у відміні. У новому середовищі, нових людях і — новій роботі.

Л. Б.

До Почаївської Лаври

Багато з нас не знає, що ця, оспівана у пісні Почаївська Лавра так близько від Львова. Залізницею можна заїхати й вернутися за один день. Але не в залізничі справа. Цікаво власне перейти пішки цим шляхом, куди наші предки ходили на „прощу“, де розсіяно стільки пам'яток нашої старовини та бувальщини. Подаємо коротко перебіг такої 7-денної прогульки.

Зі **Львова** поїхати залізницею до **Лагодова** (лінія Золочів). Лагодів це велике й свідоме село, що розляглося обабіч гостинця. Але ми лишаємо гостинець на боці. Через гору переходимо до **Унева** (від Лагодова 9 км). В Уневі є монастир оо. Студитів. Давніше був тут монастир оо. Василіян, але по ньому осталася тільки Чернеча Гора, яку варто теж оглянути. Давний монастир розібрала австрійська влада, коли покасувала частинно монастирі в Галичині. Можна оглянути також старий чернечий цвинтар. Варто би на цьому місці зробити розкопи, напевне знайшлось би багато цікавого матеріалу.

Оо. Студити провадять при монастирі сиротинець. Є в ньому 16 хлопчиків. Монастир окружає гарний парк із квітами та ставком. У церкві переховується старе Євангеліє, окуте сріблом, із 17 століття.

В монастирі можна переночувати. На другий день вирушити до **Гути** через ліс, керуючись компасом. Далше попри Лоне на **Вапнярку**, де є триангуляційний пункт. Відтак через **Дубаш і Волю гологірську** до **Гологір**. Від Унева є 20 км. Переночувати в міщанській хаті.

Вранці через **Майдан гологірський, Залісся** до **Золочева**. Іти пільними дорогами на **Воронянську гору**, з якої сходимо до Золочева прямо на монастир оо. Василіян. Від Гологір 18 км.

Оглянути **Золочів**, торговицю, різню. Вирушити на **Зазулі, Монастирок, Обертасів, Колтів** до **Опан**. В Опан

нах переночувати в селянській хаті. Від Золочева 19 км.

Рано вирушити до **Верхобужа**, де є оцимброване джерело Буга. Через **Мишин** перейти лісом до **Піняк**, а звідти гостинцем до **Підкаміння**. Оглянути тут старий цвинтар, церкву й костел. Від Опан є 28 км.

Через **Чорний ліс** вирушити до **Поповець**. Пільними доріжками можна звідси зайти під вечір до **Почаєва**. Від Підкаміння 22 км.

В Почаїві можна переночувати в монастирській гостинниці. Вранці почати оглядини.

Лавра побудована на узгір'ю, з якого вона опановує цілу околицю. Найвищий шпиль собора Матері Божої, в якому міститься чудотворна ікона. Збудував його граф Микола Потоцький, що уфундував також храм св. Юра у Львові. Праворуч собору є дзвіниця, в якій є великанський дзвін, подарований Лаврі царем Олександром II. Збоку стоїть собор св. Трійці, збудований коротко перед війною в візантійському стилі.

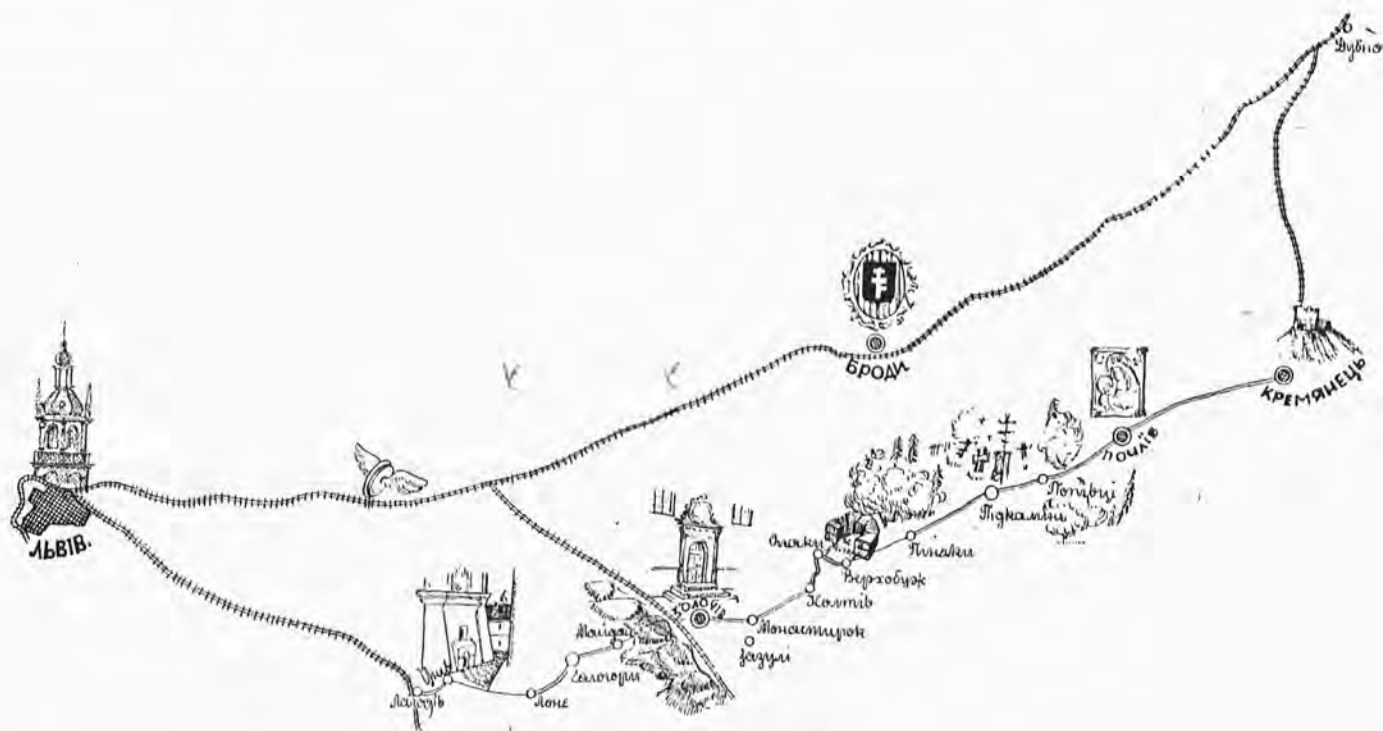
Окрім цього в підземеллі Лаври знаходяться келії св. Йова, його мощі та цілюще джерело, про яке йде переказ, що воно вибухло з землі на пам'ятку зяви Матері Божої...

В Почаєві є дуже гарний одноповерховий будинок Українбанку та книгарня кооп. „Громада“. На цвинтарі похований один Січовий Стрілець...

До **Креманця** можна дістатися возом або автобусом. Заїхати до гостинниці. Кремянець лежить у кітловині, положений до сонця. Всі довколишні узгір'я покриті садами. Посеред міста взноситься стрімко гора Бони з останками її колишнього замку. Руїни добре збережені й могутні.

Цікаво оглянути кремянецький ліцей, побудований єзуїтами. Поза ліцеєм тягнеться міський парк — гора покрита серпентинами.

Увечорі маємо поворотний поїзд до Львова.

О Л Ь Г А Р О Ш К Е В И Ч^{*)}

„Вона була немінна, як дитина
Пахуча, як розцвілий свіжо гай.“
(І. Франко).

Такою в спогаді Івана Франка ожила його перша любов до Ольги Рошкевич. Ольга з'явилась на дорозі його життя у першій його мандрівці в широкий світ. Відкрила джерело його пісень, що винесли його на верхи безсмертя, а сама, по короткім змаганню усунулася в тінь домашнього огнища. На сім замків замкнула своє горе; а ключі закинула глибоко в провалля отруєного їй світа, щоб ніхто не дотикав її ран та не викликав примар її першої любови такої гарної, а нещасливої. Горе було таке велике, таке несподіване, що зморозило всі пориви душі. Воно не перетопилося в пісню як у Франка, воно гнало її з тиші розміряних хвиль самоти у метушню і гамір буденної праці, що впливала як опіум. Ольга Рошкевич померла 30 травня 1935 р. майже невідомою. Мало хто знає, що старенька вдова по о. Володимирі Озаркевичеві з Березова — це та Надежда^{*}, яка ще в 1876 році переклала оповідання шведської письменниці Марії Софії Шварц п. н. „Сімнадцять і двацять перші уродини“, що вона ще в 1879 р. відважилася покласти свій дівочий підпис під переклад твору „неморального“ Зої L'Assomoir — „Довбня“. І Марія Софія Шварц і Еміль Золя відкривали сторінку нижчих верств суспільности, таких далеких і чужих настроям галицьких попадянок.

Ольга Рошкевич саме була такою галицькою попадяною з діда прадіда. І Рошкевичі, і численно розгалужена родина її мами, Руденські — жили замкнені в своїм кружку. Молоді хлопці кінчали теологію, женилися з багачками дівчатами, закладали чужі гнізда і розводили даліше подібне життя. Коли пиялися вище — відривалися від свого ґрунту й пропадали серед німецької чи польської культури. Молоді дівчата варили смачні страви, випікали вигадливі печива, нашивали цілі гори фаталашок, їздили по празниках, бавились і виходили заміж, змінюючи батьківську хату на таку саму хату чоловіка.

Життя Ольги Рошкевич виховнулось із вигідних рейок священничого життя. Однак не стало гарту промостити нових доріг. Зусиллям волі на вернула його назад на давні колії та воно покотилось розбите і порожнє аж до самої могили. Цей ґрунт на якому жила, не виростив посестри Божени Немцовой. Ті, що її знали розказують, що була мовчазна, сумна і химерна. А вона була нещаслива.

Зачалося тоді, коли до Ломна, невеличкого села у долиньському повіті, прийшов на вакації інструктор її брата Ярослава — Іван Франко, ученик VII кл. гімназії. „У чорнім, довгим сурдуті, в дзюбятих штанах, у чоботях із довгими холявами і м'яким чорним капелюсі з широкими крисами“. До такої поверховности бракувало йому ще й товариської оглади. Мабуть смішним видався він прекрасній, чорноокій Ользі, зате вона розпалала в ньому багаття першої любови. Він був мужицький син з Нагуевич, а вона аристократка з ніжними руками, з чужою німецькою огладою і навіть мовою. Франко, як Мартин Іден у повісті Джека Лондона, старався піднятися до своєї „Рут“. І справді, сила його духа, перемогла всі зверхні форми і за короткий час ролі помінялись. З немілого ученика став провідником її життя, її думок. Разом з нею проби-

вався у нетрах незрозумілих суспільних відносин, захоплювався наукою, щоб запевнити найвище щастя можливо найбільшій кількості людей“ (Джон Стюарт Міль). Франко розбуджував її приспану жіночу гідність і гордість, заохочував до праці і творчості та вчив її бачити красу у творах великих письменників німецьких (Гете, Гайне) та російських (Тургенєв, Гоголь). Він познайомив її з творами українських письменників (Шевченко, Марко Вовчок) і перший заговорив до неї про любов рідним словом. „Німецька бесіда — то для мене модний фрак... но руска бесіда, — то для мене той любий домашній убір, в котрім всякий показується другому таким, яким єсть — в котрім і я Тебе найбільше люблю! Руска бесіда, то бесіда мого серця“. Ольга стала музою для перших його літературних проб, з думкою про неї почав він перекладати Гетового Фавста. Вона-ж хотіла дорівняти йому. Вчилася, перекладала з французького і німецького, списувала пісні серед цього, досі незнамого і погорджуваного народу.

Франко дав їй нове життя і вона рішилася піти з ним у той новий, невідомий світ. Та не стало сили. Перший арешт Франка, його зломана кар'єра, заплямлена опінія — перелякали усіх. Всі двері замкнулись перед небезпечним соціалістом. Двері Рошкевичів не тільки замкнулись, але й опанцирились сторожкою увагою строгого батька, скріпленою лакейською поміччю сільського почтаря, що мав конфіскувати кожну посылку для Ольги і від неї. До боротьби за „щастя“ дитини станула і мати зі своїм арсеналом сліз, лайки і проклять. Ольга була сама. Брат Ярослав і сестра Михаліна, хоча співчували з нею, але вони теж були під контролею батьків. Ольга не відразу здала позиції. Обое з Франком придумували фантастичні способи, щоби порозумітися з собою. Листи писалися так конспіративно, що на те, щоб відчитати, треба було пригріти лист над вогнем а потім потерти соком з цитрини або з цибулі; або знов треба було приготувати спалений папір зі смальцем і натерти лист, на якому було пару слів котрогось з товаришів Франка, щоб вийшов довгий лист Франка. Та найпевніший спосіб це були книжки. Товариші Франка — Василь Полянський і Осип Олесків привозили або присилали зі Львова книжки, а в них були позначені точками поодинокі букви, з яких треба було зложити лист. Два роки тягнулося життя повне упокорень, неправди, хитрощів і злоби проти своїх рідних. Бунтувалася людина, пробуджена до волі та не мала ще сили пірвати пут. Не мала сили піти шукати власного шляху, самостійно заробляючи на хліб. Життя стелилося перед нею, як великий темний яр невідомого — а пута дотеперішнього виховання були за сильні.

Вибрала лекшу дорогу. Прикрасила її романтизмом лектури і вірила, що всім буде добре. Рішилася вийти заміж за Володимира Озаркевича, людину добру і шляхотну. Вибрала його, щоб він вирвав її з неволі батьківського дому, де після її відважної самовільної поїздки до Львова на стрічу з Франком — життя стало ще більшою мукою. Читала Чернишевського „Что дѣлать“ і думала про фіктивне подружжя з Озаркевичем, про приязнь з Франком — про працю всіх трьох для ідеї. Після вінчання, що відбулося 14. IX. 1879 р. почалася боротьба. Придавлена, втрачена любов розгорілась дивною силою. Поплили листи, палкі — і щирі. Безпомічність у новій ситуації, невдоволення зі своєю подвійної ролі, духовна самота, журба за долю коханого, осліплююче зрозуміння втрати — відбирали розум, нищили і так вже розхитані нерви. Що раз хотіла

(Докінчення на стор. 28).

^{*)} На основі М. Возняк: Перша любов І. Франка, «Календар Українського Народнього Союзу, на рік 1927», Jersey City, Листи О. Р. до І. Ф. — Бібліотека НТШ. Арх. в І. Франка І.

УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТІЛЬЦІ

Оце передруковуємо одну сторінку з великого альбому-історії УСС., що небаром вийде у світ. Ця прегарна книжка, що подає цілу історію життя і подвигів УСС. і має понад 500 ілюстрацій, повинна найтись в кожній родині.

Чет. Микола Сасвич.

Чет. М. Сасвич веде волинську дітвору до школи.

І старшин. З їх поміччю комісаріати заснували на Волині около 50 народніх шкіл. У школах учительювали здебільша Стрільці, м. І. Осип Демчук, Ілько Ткач, Яків Кобилянський, Іван Моца, Михайло Мокрий, Корнило Савка, Олег Калитовський, Осип Безпалко, Юрко Тернерівський, Роман Леонтович, Іван Сембай, Іван Мойсей. Бюро Культурної Помочі для українського населення окупованих земель, яке зорганізував Союз Визволення України у Львові та в якому проводив д-р І. Крип'якевич, вислало на Волинь також декілька учительок, між іншими: Савину Сидорович, Іванну Пеленську, Гайдучківну, Михайлину Мудрицьку. У кількох школах, зорганізованих У. С. С., працювали також місцеві учителі та учительки.

Також культурної роботи між населенням У. С. С. не перепинювали. На села кольпортовано багато книжок та часописів, які приходили від Бюро Культурної Помочі у Львові, Союзу Визволення України у Відні й з таборів полонених Українців у Зальцведелі, Вецлярі, Раштаті і Фрайштаті. Стрілецькі учителі працювали не лиш у школі, але також дуже багато серед місцевого громадянства. Симпатії населення до У. С. С. росли дуже скоро і вони добули собі серед нього вже небавком безмежне довіря. Малі й великі дізнались багато нового про Україну, Українців та їхні змагання. Між населенням і Стрільцями завязалась сердечна дружба. Стрільців запрошували всюди, де лиш по цьому була відповідна нагода, в го-

Учителька Савина Сидорович
у волинській школі навчає
на вільному въздузі.

Замовлення слати до В-ва „Червона Калина“ („на альбом“) Львів, вулиця Іморовича ч. 20, І. п. Ціна альбому з пересилкою: за примірник оправлений в англійське полотно 15'60 зол., у тривкіше (імітація шкіри) 16'60 зол. та люксусовий оправлений у шкіру 51'— зол. — — — Члени кооперативи „Червона Калина“ мають 20 процент знижки.

НЕЗАСТУПНА ВТРАТА

Смерть Джейн Адамс є втраатою для цілого культурного світа. В цей хаотичний час, багатий у різні конфлікти, цінною була змога почути її завжди справедливе, певне слово.

Багато було в цієї жінки ясного розуму. А при цьому серце її завжди переливалось любов'ю для покривджених і поневолених. Цим почуванням руководилася вона все життя, як довголітня голова Ліги Мира і Свободи. Вона розуміла значіння цієї Ліги для поступу людства й тому кожна поневолена народність мала в особі голови правдивого заступника її прав. До нас, українців вона ставилася особливо добре. Визнавала й розуміла наші здібності й нашу роль у всесвітній культурі.

ОЛЬГА РОШКЕВИЧ

Празник у Пацикові

(Уривок із листа до О. Олеськова).

В неділю зполудня повбиралися ми у що хто мав найліпше, пообзирали на всі боки у всіх дзеркалах тай посідали на фіру (але не на таку, як та, що ми до Лопянки їздили, на трошки ліпшу). Ідемо ми, ідемо, приїжджаємо в Велдіж, відти трохи в бік та завернули на пациковську дорогу. Ідемо далше. Сонце вже було зайшло, коли ми підїхали під ксьондзівський сад. А там так гарно! Сад просторий, дерева великі та вгинаються під овочами, аж попідпирані. У травнику стежки рівненькі, повірізувані, всюди так чистенько, що аж! Але що найкраще: між двома яблунями зладили гойданку та й панни колишуться. Два християни (кавалери бач) так працюють, так насаджуються, все: один тягне, другий попихає. А панни так красно повбирали; сад гейби зацвив маковим цвітом, всілякі там барви, жовті, сині, рожеві, білі, червоні, аж за очі хапає (Вас було би за серце). Все те чудно відбивало від темної зелені при западаючим вечорі. Всі панни стоять довкруги та довгі силуетки порозстелювались на траві. А яблука лиш бовх та бовх із дерева на землю, ніби додають такту і заохоти паничам кавалерам. Якже панни нас увиділи, всі в крик, у писк, у долоні плещуть, а все: «Оля, Міня приїхали!» А панна Ольдзя (Ячик) скоро лиш вихопилася та до нас: «А пан Олеськів, чому його нема?» Якжеж ми їй сказали, що Ви вже поїхали, то лиш процідила крізь зуби «шкода» та замовкла. Увійшли ми до хати, попріладжувалися та ще зирк у дзеркало, пішли до бавяльні; тут порозкланювалися кожному з окремішна; просять і нас сідати, старші сіли, але ми, молодіж, воліли свіжий воздух. Пішли ми до саду. Ідемо попри альтану а звідти хтось також кричить «їду». Гадаю собі: «ба хто то», коли чую дальше а там „Форпас гезеген«! Сліпо! Три дами! Поминули ми альтану, пішли дальше. Панни знов захотіли колисатися і розпочалася наново вище описана сцена. Трібувала й я того плавання, та так високо літала, аж серце затерпало. Відтак пан Одноріг (так звався один із кавалерів) зачав співати. Між многими піснями співав також якусь німецьку, де дуже часто повторювалося слово «Розе». Тоді всі панни зачали шептати до п. Рузі, до «тої найкращої з Мізуня» (бо він бачите відразу кинув на неї

Я мало її знала. Останнього разу бачила її в Празі на конгресі Ліги Мира і Свободи. Якось зайшла до неї, до готелю, щоби обговорити по закінченні Конгресу важні для нас справи. Як тепер бачу її серйозне обличчя, яке відразу прояснювалось милою усмішкою, глибокі очі, що уважно слідкували за співрозмовником. Проста, стримана в своїй поведінці, вона не любила запобігання коло її особи. Цінила кожного після його працездатності і щодо того ніколи не помилялася в своєму осуді.

Для нас, українок, смерть Джейн Адамс це велика втрата. Ми втратили в ній щиру приятельку. Та немає сили стерти в наших серцях образу покійної і забути її великого заповіту справедливості і змагання до правдивого Миру і Свободи.

оком). «То він до тебе співає, ая, ая, то він до Рузі, о чуєш, знов «Розе»! Запросили нас на підвечірок. Ми приходимо, а там стіл був уже заставлений усякою всячиною: кава, чай до вибору, що хто хоче. На столі рядками, симетрично понаставлювані тарелі з покраяною булкою. А що тісточки! Коло мене найближче стояли маленькі жовті обаріночки, посипані зверху цукром та січеними міддалами, називані «празниковими». Були також краківські плячки з родзинками, темнобронзові медівнички з оріхами, макароники білі і чеколядові, та ще чогось іншого багато, лиш усього не тямлю. Був також ще камінний торт. Ми також маємо його в „Przepisach ciast“, лише ніколи не можемо печи, бо дуже невизначно відписаний. Наприклад я силябізую, складаю букви і відчитаю: „marzenia topionego masła, muszkatowy gałgan, curki utłuc w mózdzierz“ і багато такого подібного, що чоловік зробив би велике беззаконіє, якби наважився точно після припису спекти той торт.

Але я відбігла від річи! Вертаю до свого. А хоч знаєте що? Хіба я вже тут скінчу, а властиво перерву, бо і так вже змучилася пишучи, а Ви читаючи, тай тільки нам і користи з цього письма. До кінця нинішнього мого артистичного оповідання ще дуже далеко. По підвечірку ще би танцювати довгий час, ще би говорити дещо з гостями; хоть по правді і варто би прислухатися тим праздниковим бесідам. Відтак ще би вечеру їсти, по вечері знов танцювати, а потім ще не зараз, не зараз прощатися й вертати додому. Ми, наприклад, вернули о 4-тій рано, разом із днем.

А за цим словом — бувайте здорові.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

ЯРОСЛАВ КОВАЛЬ.

ДО ЗАЛІЩИК

(Репортаж із водної прогульки).

Співаючи, допливаємо до заліщицької при тані, де головна пляжа (біля моста). Тут нас затримують. Далі не відно плисти без дозволу староства.

Лімниця біля Калуша. **3. серпня.** Нас чотирьох. Блакитно розмальований човен врісся дзюбом у беріг. Над нами на довгій жердці (будучий машт, бо наш човен вітрильний) лопотить жовтоблакитний прапорець. Чекаємо. До нас мають прилучитися ще два «автохтони» з Калуша.

День не надто гарячий. Саме добрий. Коби лиш ті два не барилися! Чекаємо їх із деяким авторитетом: вже маємо день плавби за собою. А ті сухопутні миші, ще й сміють спізнатися!

Нарешті надходять, задихані, обладовані. Щось ніби виправдуються, але ми не слухаємо. Зенко мірить очима їх вантаж і показує на нього. Вони не розуміють, але ми їх скоро освідомлюємо, що тут нема місця на шатро (вже маємо одно) й обильний харч. Шатро відсилаємо братом «автохтона» до Калуша, а харч з'їдаємо миттю, щоб не обтяжувати даремне човна.

Розказуємо пригоди першого дня плавби, що її розпочали зі села Рівня: біля Берліг сполошили якісь дві дівчині, що грілися на сонці. О сільська простота! Не відаючи про найновіші моделі купелевих одягів (певне знайшли їх у «Новій Хаті»! Прим. складача) вони обходилися зовсім без них. Зрештою хто міг передбачити якусь небезпеку з води?

Всіх стрічних запрошуємо плисти з нами. Здається весь світ забрали би на свій шестиметровий човен! Дівчата, що перуть на річці сміються й проводять нас очима, аж доки прапорець не сховається за закрутом.

4-го серпня. Сьогодні заплили ми з Калуша до Галича й тому, що Лімниця вже нам скінчилася, без жалю привітали Дністрову воду. А впливати до Дністра так чудово! Сонце заходило. Вода, що при впадді Лімниці широко розливається, морщилася від вітру в ніжні збиранки хвиль. В далі Галицький міст. Сміємося й співаємо, хоч нам хочеться кричати з радості:

Ой Дністре, наш Дністре, ріко наша
(мила,
Куди ти так сумно плывеш?

5-го серпня. Ночували на другому березі біля моста. Було нам зимно, мокро й твердо. Ще й до того мали цілу ніч блискавиці й громи. Вранці випогодилось. Вода прибула, але каламутна як кава.

Снідали аж у селі Пітрич. Дістали тут теплого молока в одній привітній газдині. Цікаве село! Одним одна криниця! Але на кожній хаті емалієвий номер дому з написом «Пітрич». Порядок неабиякий! Щоби кожний громадянин Пітрича, коли вийде вранці з хати, освідомив собі, що він є мешканцем цього саме села.

Ми в Маріямполі. Впадаємо всі гурмою до знайомого. Оглядаємо звалища замку (після Галича вже другі руїни). В пристані є один ве-

Ночуємо в поромового перевізника...

ликий вітрильник і кілька човнів. Ідемо далі.

Скрізь зустрічаємо рибалок. Причалиємо біля одного їх вогню й розбалакуємось. Гостять нас печеними кукурудзами і розпитують: чому наших плыве так мало? Чому лише чужинців видно на Дністрі?

Зрештою це всюди питають. Всюди наш жовтоблакитний прапорець нам мостить дорогу. Прохожі махають, гукують нам щось (не все розберемо), а коли причалимо, просять нас загостити до дому.

Ночуємо в Устю Зеленому в поромового перевізника. Спимо високо в оборозі.

6-го серпня. Ми трохи ліниві. Біля полудня звели машт, напняли вітрило й перевели пробу. Вітер як дмухнув! Заніс нас аж на поромову линву. Не було сили звернути до берега. Налягаємо на борт і звиваємо вітрило, щоби переплисти попід линву. Мало що не скупались!

Саме тут впливається з алеї верб до Дністра Золота Липа. Зараз пригадали собі:

„Як з Вережан до кадри“..
і заспівали...

Нічліг у Гориглядах. Тут живе легенда про молодого пластуна, що його перемогли Дністрові хвилі. А молоде брацтво його гріб руками засипало.

7-го серпня. Господарі гостили нас увечорі рибою (чечугою) а вранці печеними пирогами. Ми віддячилися їм медом, що нам ще лишився. Вполудне наладили вітрило й поплили з попутнім вітром. Сьогодні неділя. На березі біля поромів, що їх таки багато, гарно вбрана молодь виводить танці. Наш прапорець тягне всіх над беріг. Махають нам хустками, бажають щасливої дороги. Допитуються, чи не вернуться знов пластуни. Діти кидають нам яблука, дівчата квіти.

Смерком ми в Монастирську, в тому самому місці, де таборові човни приставали. Ось тут сліди тих сходів, що ними проходили сотні пластових ніг, а тут у березі знак дір від кухні, де варилося таборова каша... Дубовий лісок гейби завмер в ожиданні. Якими мертвими здаються ті місця, де колись гуділо від гамору й перекликів!

Влаштуємося на ніч. Вітаємося з знайомим skleпарем, що показує нам у себе на подвірю рештки пластової фльотилі. Обходимо дороги знайомі місця без слова. У кожного стільки думок, стільки спогадів роється в голові...

8-го серпня. Проплили через Луку. Збоку лишили Ісаків, де колись так часто «булава» ходила на каву... Причалиємо в мальовничому Раківці, де є цікаві замкові руїни. Ідемо туди крізь рослі тютюни й веселі соняшники. Над руїнами безліч чорних галок і вони від того ще більше понурі... Маси камінних брил, винесених на гору і вложені у високі склепіння веж. Сходимо в село шукати Дороша і купити молока, але вдалося нам тільки те друге. Купили його в гарній мельнички, й оглянули її чудернацького млина. Величезне й

Над нами височенний залізничний міст...

ВИСТАВИ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

В Катовицях, на шостих шлеських торгах виступила цього року вперше кооператива «Українське Народне Мистецтво» зі Львова. Поміж усіма стійками домашнього промислу займала репрезентативне місце, як пишуть катовицькі часописи. Обширні згадки помістила також варшавська преса. Всюди підчеркувано високий мистецький рівень експонатів, що вражали своїм гарним добром красок. Сійка давала перегляд цілого нашого домашнього промислу, від вишивок та килимів, аж до кошикарських виробів включно.

В Чернівцях влаштувало Т-во «Миронисиц» враз із рухливим жіночим гуртком при Т-ві «Чорноморе» виставку народного мистецтва. В просторій салі «Народного Дому» розложено експонати, в сумежних кімнатах влаштовано їдальню в українському стилі і окремий гуцульський куток. Вперше виставлено тут українські церковні ризи вишивані Т-вом «Миронисиц» до черновецької церкви. Виставку відвідало багато своїх та чужих гостей. Вразіння залишилося як найкраще та заохотило організаторок виставки до дальшого кроку: з кінцем чевня має відбутися в Чернівцях вечір вишиваної сукні. Імпреза зовсім оригінальна, бо досі ніде небувала.

У Львові на Богданівці влаштувала виставку в червні ц. р. Філія Союзу Українок. Численні експонати доставили їй членки Союзу зі Львова та Богданівки. Поміж предметами домашньої обстановки виднілося також вишиване вбрання, блюзки й суконки. Цікавий був фелон виконання СС. Василіянок.

У влаштування виставки вложено багато зусилля. Експонати були розложені пляново, виконання мистецьке.

В Шікаго організувала виставку народного мистецтва п. Анастасія Кочан, якої збірка одержала нагороду на виставці в Лос Анджелес. В великій салі «Українського Хору» змістилися не лише вишивки і килими, але також велика збірка українських марок і грошей, образи Олени Кульчицької та видання «Просвіти», «Червоної Калинки», Національного Музею і «Світа Дитини». В уладженні виставки допомагав часопис «Наш Стяг», друкуючи

безплатно оголошення й летючки, а Жіноче Допомогове Т-во розпродажу білетів.

Відвідувачів було дуже багато. Однак більше відвідало її чужинців, як своїх. Із тридцяти українських лікарів у Шікаго відвідало її п'ять, а з семи священиків ані один! Це явище остільки сумне, що народне мистецтво є головним чинником, яким в Америці можна привабити й зацікавити молоде наше покоління. Щож, коли батьки самі про те не дбають!

Увесь дохід (видатки покрила сама п. Кочан) призначено на будову Музею Визвольної Боротьби в Празі.

В Берегові, на Закарпатті влаштувала Жіноча Секція «Просвіти» першу виставку народного мистецтва. Вишивки членок і килими дали гарний перегляд нашого домашнього промислу. Виставку оглянули також місцеві школи.

вузьке млинське колесо, що на нього паде не більше кілька літрів води на секунду. Меле поволи, поволи. Але мельничка вдоволена, що її млин ніколи не квапиться, замикає його на колодку і йде в поле.

За Раківцем загороджує нам дорогу стадо корів, що перепливає на другий бік. Цікаво це виглядає. Треба перечекати. При другому березі купається пані з панянкою, і ми їх своїм звичаєм запрошуємо на наше човно. Панянка сміється, а пані гукає нам, що колиб ми її побачили зблизька, напевнене не запрошувалиб. Зацікавлені такою жіночою щирістю, рушаємо в її бік, але показується, що це тільки жіночий підступ, бо пані хотіла сфотографувати наш вітрильник.

Взагалі нас часто фотографують. Ось якісь два поляки біжать берегом і хоч вода несе нас поволи, не можуть ніяк уловити відповідного моменту.

Ночуємо в Іваню Золотому. Розбиваємо на березі намет із

вітрила. В селі, куди ми пішли за харчами, знову розпитують, вродувані. Обіцяємо навідатися знову.

9-го серпня. Останній (семий) день нашої плавби. Пливемо з вітрилом (12—15 км. на годину). Вітер попутний. Від Городниці Дністер є польсько-румунською границею. Стараємося плисти «ляцьким»^{*)} боком. Співаючи, допливаємо до заліщицької пристані, де головна пляжа (біля моста). Тут нас затримують. Далі не вільно плисти, без дозволу старства і після 7-мої увечорі. Тому що не погода, на пляжі нема літників.

Вилізаємо з човна. Над нами височенний заліщицький міст. Саме дуднить поїзд до Чернівців; через вікна простягають до нас руки. Гукаємо їм привіт на таку близьку й далеку Буковину.

Ідемо до міста. Перша зупинка на «Бесіді». Знаходимо нічліг і знайомих. Другого дня оглядаємо Залішки. Купуємо виноград, кавуни й морелі, таке це все смашне! Всі ми вдоволені, навіть «автохтони» повеселіли. Заліщицькі

дівчата трохи бокують від нас, таки дуже вже скидаємося на морських піратів! Ще й коли купили собі по сопілці й вигравали по місті. Але саме цього нам треба. Видно, що наша плавба вдалася!

На закінчення відвідуємо гріб Осипа Маковея.

12—20 серпня. Човен продали за половину ціни нашій заліщицькій молоді. Що нам тепер робити? Могли би за дозволом старства плисти далі, до Збруча. За порожньою переплисти на два дні на румунський бік. Тягнути човен горі рікою. Але ми вибрали четверте: йти домів пішки.

Сухопутні мандрі! Вони також цікаві. Але хіба можна їх порівняти з оцим водним почуттям: плывеш собі спокійно, вода хлюпоче, вгорі небо а обіруч беріг по стрімкий, то плоский і люди з золотими серцями.

^{*)} У місцевих селян галицький бік зветься «ляцьким», а буковинський «волоським».

В а к а ц і й н і п о с т а н о в и

Ні, треба собі їх списати, чорне на білому. Гарненько обдумати плян, поділити на точки і прочитати перед вакаціями всім домашнім. Щоби знали. Що мама теж мусить раз відпочати.

Отже перше: відпочати.

Так. Мені треба відпочати. Від усього. Від господарства, від дітей, від чоловіка, від людей. Щоби я раз не мусіла думати що сьогодні треба варити, де поділася шпінка від чоловікової сорочки, а чому Олькові панчішки непоцировані. Зовсім нічого. Хіба мені не належить «відпустка» від цих цілорічних турбот?

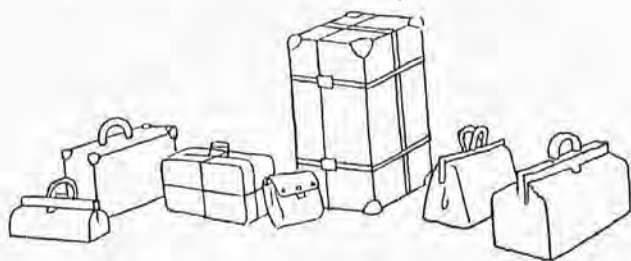
Цього року хочу урядитися зовсім інакше. Їдемо як звичайно до Косова, косівське підсоння дуже відповідне для Олька, казав лікар. Але цим разом все здаю на Ганю. Нехай вона покаже те, що вміє! Зрештою що там на вакаціях так дуже потрібно варити. Цього року скасуємо всі лакоминки (коло них найбільше роботи) і конфітури. Нема! Стояти при розжареній плиті, тоді коли все що живе, біжить над ріку! Ні голубчики! Хіба що тепер, перед відїздом ще заварю суніць, ну й може мармеляду з агресту. Михась її дуже любить. Але потім ще треба би трохи заварити малинового соку, тета Оля дала мені такий добрий припис! Шкода було би не випробувати. Але більше нічого. Ані, ані!

А їсти тільки найпростіші страви. І так у літі повинен харч бути здоровий. Михасеві потрібна краща переміна матерії, отже як найбільше сировини! Гнівається, що його перегодовуємо: прошу дуже! Правда, заповів вуйко Базьо, що впаде до нас на кілька днів, але то трудно. Зрештою дня нього вже можна буде зладити щось інакшого. Що там тих кілька днів!

Отже внаслідок того не беру великого багажу. Це буде друга моя постанова.

Навіщо тягати стільки зі собою? Коли подумаю, давнішими роками, то так якби перепроводжувалась. І кіш і баняк і слоїки на конфітури і машинку до мороженого! Ні, цього року буде зовсім інакше. Кіш візьму, бо трохи начиння взяти треба. Зрештою постіль мусить також бути, отже це буде другий великий клунок. Але тільки всього. Бо валізку я не рахую, це вже піде до вагону. Одну валізку з моїми речами, другу з Михасевими, а третю з діточими... Ага, правда, ще лежак! І Михасевий ровер! Ну, але це піде з «великими» клунками. Треба буде припилювати Ганю, щоби вона чого не забула. Наприклад залізка! Таж воно там потрібне, коли кожної хвили треба щось припрасувати.

Буду сама. Так. Як найбільше. Стільки маю в місті того гамору, тих людей. Вакації на те, щоби відпочати не лише фізично, але й духово. Неодно треба передумати. Ну, а прочитати? Про те я вже не говорю, як я за-

недбалася в читанні. Навіть наших «преміюваних» не прочитала. На те власне потребу «відпустки», щоби дещо перечитати. Візьму в випозичальні все що найновіше (о, то буде тяжкий пакунок) і як піду рано над

ріку, то верну аж на обід. Книжки сховаю, бо Михась завжди вхопить мені саме ту, що я читаю.

А діти? Прецінь можуть бути коло мене підчас того як я буду читати. Правда, Олько все любить скакати стрімголов у воду, а Христя така плаксива! Але треба й ними трошки зайнятися: я так мало маю для

них часу серед року. Особливо Олько вічно в тій школі: то наука, то якесь представлення, то совганка! Далі й Христя піде до школи і почнеться з нею та сама коломийка. Ні, рішуче треба мені більше зайнятися дітьми! Особливо тепер, коли Олько вічно питається: а що це, а що то? Дитині ж треба дати відповідь як слід, не збути її чимбуди.

Ну, й Михась повинен більше зайнятися ними. Він же не бачить їх цілий рік! Прийде на обід, встромить ніс у газету, а потім якесь засідання і вже його нема в хаті. Та й мені хочеться часом поговорити з ним, порадитися, а він все не має часу. Колиж нам не «набутися», як на вакації? Правда, я казала, що хочу самоти. Але хіба вдвійку чоловік не може бути сам? Залежить тільки з ким! Отже цих вакацій будемо все разом, хіба, що Михась знову вибрався би десь у гори.

Але хіба я не можу піти в гори? Оце власне буде моя шоста постанова. Прогульки й проходи!

Цеж потрібне для здоров'я. В місті так мало приходить ходити, а те тупцювання вдома по господарстві зовсім не те саме.

Отже виберемося на прогульку. Требаж пізнати околицю. Особливо коли цього року кинули клич: здобувати Гуцульщину. Виходить, що я вже два роки їжджу до Косова і зовсім не знаю гуцулів, бо... бо все інше важніше. Ні, цього року буде інакше. Підемо на довгу тижневу, а може й двотижневу прогульку десь на Чорногорі. Але як дітей лишити самих на такий довгий час? Я ж хотіла власне ними більше зайнятися цього літа. А потім ті книжки... Але це нічого. Добре, що я собі все списала. Це вже перший крок до виконання моїх шести заповідей. А там лише поділити собі час!

Надійка.

П О Д Я К А.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя «КАРПАТІЯ» у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моему мужові бл. п. Др. Степанові Галаєві, адвокату в Копичинцях.

Скорі й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажняю мене поручити це одному українському Товариству обезпечень на життя «Карпатія» у Львові найширшим кругам української суспільности.

Осипа Галаєва.

СВІТЛИНИ

Візьмім апарат зі собою!

Закріпимо на куснику паперу найкращі хвилини цих вакацій. Переживати їх будемо знову і знову, коли переглядаючи наш альбом, доглянемо тут і там наше розсміяне обличчя. А краєвиди? Правда, об'єктив на те й зветься мабуть об'єктивом, що не може схопити всіх радісних переливів красок. Але зате світла й тіні! Ось Скит Манявський! На манюсенькій світлинці відчуваємо всю могутність його форм. Або миловидна молодиця, перевязана хусткою — зразу віс на нас рідним селом, ось із Долинщини, а може з Турчанищини?

Скит Манявський.

Фотографування зовсім не трудне. Нові, найпростіші, фільмові фотокамери вміщуються в кишені плаща, чи навіть більший ручний торбинці. Вони дозгодні для початківців. На „гостро“ вони вічно наставлені, вистачить тільки поглянути крізь рямку (іконометр) щоби побачити, що нею захопимо, і перекрутити фільмову плівку від значка до значка. Час наświetлення 1:25 сек., або й більший. До наświetлення 1:25 сек. не потрібно три-

ніжка, а при часовому все знайдеться якийсь предмет, на якому зможемо оперти апарат. Фільмові плівки величиною $4\frac{1}{2} \times 6$ цм. можемо ладувати при денному світлі. З одної звійки тієї величини маємо у висліді 16 світлин формату 3—4 цм., що при вмілому виконанні можуть кожного задоволити.

Ще коротко про ціни. Фільмові фотокамери коштують 25—40 зол. Фільтр, при помочі якого можна робити світлинки з змарами, коштує 4 зол. До того звійка плівки вже є від 1.80 зол., виявник 40 сот., закріплювач 40 сот., 2 мисочки 2 зол., копирямка 1 зол., папір 2.50 зол. Разом треба видати від 35—50 зол., щоби зафіксувати наші спомини на папері.

Отже візьмім зі собою апарат! Привезім зі собою „маявні“ докази наших мандрівок і присилаймо їх „Новій Хаті“.

Вітаємо думку відомого нашого світливця, п. Коваля І., просимо прислати світлинки з прогулянок та мандрівок. Кращі з них поміщуватимемо в спеціальній рубриці. Р. е. д.

Молодиця.

Сільсько-господарські курси

Останніми часами в нас уся увага звернена на здобування міста. Від цього робимо залежним наше існування і цьому приписуємо вину останньої нашої невдачі. Так що забуваємо зовсім про резервуар, із якого маємо черпати свої сили — наше село.

Зацікавлення селом упало. У молоді нема вже того запалу до праці над селом, що був перед війною. Але причини цього треба шукати в змінених обставинах. Село наше тепер для посторонньої людини тяжче доступне та й селянин не сприймає без застережень усього, що приходить «з міста». Село наше настільки переродилося й дозріло підчас воєнної хуртовини, що воно ставить уже інші домагання.

Пекучі потреби села — це практичне знання, інтензивність господарства, практичний вишкіл. І саме такої помочі шукає селянин у міського прелегента. Тому установи, що їх кругом ділання є село, стали тепер усіх своїх працівників відповідно вишколювати.

Ініціативу теперішнього сільсько-господарського курсу треба приписати «Сільському Господареві». Перевести це нелегке завдання взяв на себе «Союз Українок».

В цьому напрямку «Союз Українок» має вже свою традицію. Перший курс того роду переведено в 1927 р. за головування п. І. Витковицької. Програма була наскрізь практична. Головану увагу звернено на науку крою і шиття, якого вчила п. Стефанія Монцібович. Домашнє господарство викладала п. Ольга Ліщинська; теоретичні предмети спочивали також у руках відповідних фахівців. Курс вишколив 19 інструкторок, якими й до тепер послуговувалися філії «С. Г.» у своїй праці по селах. Курс був шести-місячний; це дозволило йому обняти й деякі предмети спеціальні, як діточі садки, тому що тоді відчувалося недостатку фахово вишколених садівничок.

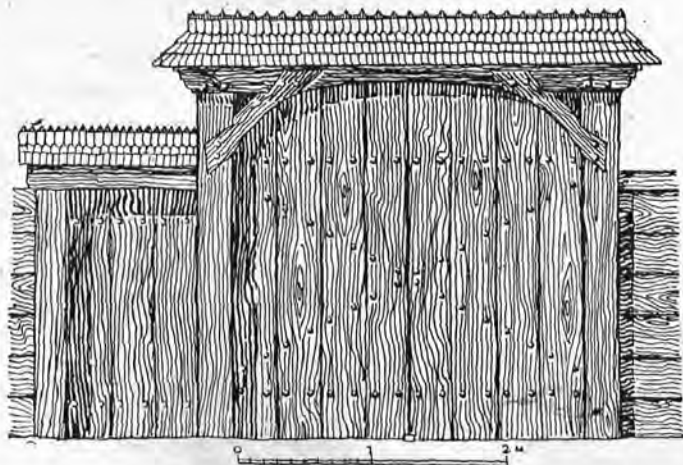
Тепер потреба цього навчання на курсі відпала. «Рідна Школа» подбала вже про відповідно вишколений персонал. Однак бракує також у програмі курсу науки крою і шиття, що є пекучою потребою на селах. Але короткий час курсу (три місяці), не дозволяє опанувати як слід цієї галузі. Зате багато часу присвячено куховарству й огородинцтву, двом ділянкам у яких наше село потребує перевихколу. Взагалі велику увагу звернено на господарство сільське та зв'язані з тим ділянки, як молочарство, птахівництво й садівництво. Так що цей курс вповні заслуговує на назву сільсько-господарського, тоді коли попередній більше уваги присвячував стисло домашній господарці.

Щасливим випадком зложилось так, що курсантки — це майже все вишколені вже садівнички, що в літі виїжджають на села для праці. Здебільшого село вже добре знають. Відомості придбані на курсі їм придадуться і при тій роботі. Хоч воно може нераціонально вимагати від одної людини одного, і другого, і третього, але потреби села такі пильні, що кажуть нам забути про вузьку спеціалізацію і вимагають всестороннього, але практичного вишколу.

Курсанток є 19. Управа курсу спочиває в руках невтомної др. Хариті Кононенко, практичний вишкіл провадить п. Ірина Домбчевська. Теоретичну частину обслуговує ряд відповідних фахівців. Як новину курсової програми варто підчеркнути огляд нашого народного мистецтва, який подала курсанткам п. Ірина Гургула.

Незабаром курс закінчиться. В край вирушить дев'ятнадцять молодих жінок із відповідним засобом знання та з деякою вже практикою, як це знання приміняти. Можна сподіватися, що село почує від них пораду, відчужує піддержку, якої воно прагне тепер від інтелігента.

Л. Бурчинська.

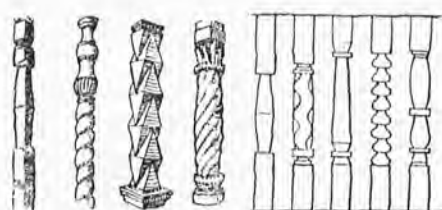
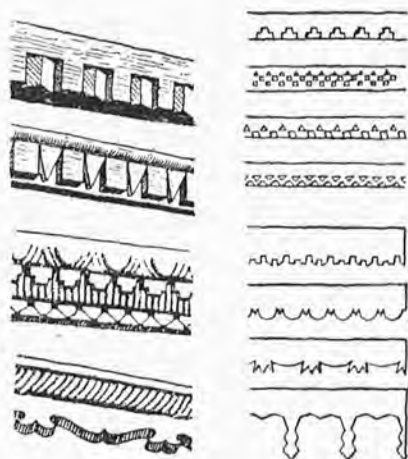
Різьблена брама.

ВОЛОДИМИР СІЧИНСЬКИЙ

ДЕРЕВЛЯНІ ПРИКРАСИ

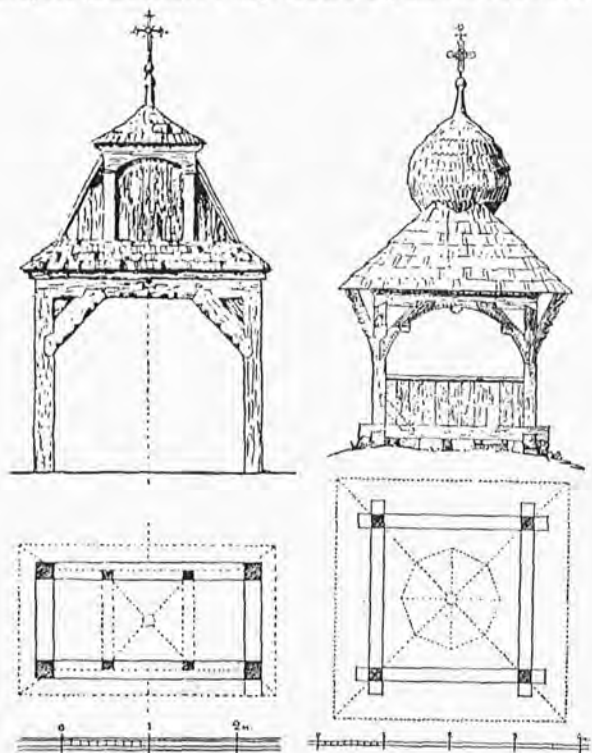
Закінчуючи огляд деревляного будівництва не можемо не спинитися на дрібних архітектурних творах у дереві. Закінчена цілість і гармонійна сполука окремих форм будови поширювалась також на ціле оточення, на другорядні будови та огорожу, що творить одну стилістичну цілість із самою будовою. В церковному будівництві великої оригінальності досягали різні каплички (придорожні і при церквах) часами у формах маленьких церковок, вхідні брами, фіртки, та ін. що нагадують нам оборонні будови деревляних замків. У Галичині і на Закарпатті зустрічаємо розкішні брами у формі закритих чи відкритих рундуків з гарними со-

хами, вязанням бальок і перекриттям. Брами і фіртки звичайних хат, більших дворів і міських будинків у давнину також мали масивні форми замкового характеру,

Різьба на гімсах і різьблені сохи.

з грубими окутими дверима, перекриттям і залізними запорам і колодками. Надзвичайної різноманітності досягали деталі: піддаша, підстріша, підсіння, опасання, ганки, рундуки, галерійки, закамарки, балькони, і голосники. Вже сама наведена термінологія говорить про те, як часто цей рід прикрас приміювали на Україні. Дотепна конструкція вязань, зрубів, сох (стовпів) і т. зв. «луток» (поперечних і скісних бальок) давав потрібну мистецьку форму, що має безконечну кількість типів і відмін. Центром уваги залишалися все таки сохи, майстерно різьблені і карбовані в різних геометричних

Каплички.

фігурах, відповідно до чотиригранної форми їх площин, також точені на токарських варстатах і різьблені, переважно шрубоватими мотивами. З інших деталей будов найбільше прикрашає на вході двері до церков та ін. будов. Форми їх та оброблення одвірків часто наслідують готичні, ренесансові, і класичні зразки. Питомі деревляні форми шостикутні, що строго відповідають деревляним конструкціям. Саме укладання і сполука бальок і луток дверей дає вже певні мистецькі форми. Одвірки часто різьблені геометричним везерунком і складною різьбою з деякими елементами стилю ренесанса і бароко. Роскішні зразки різьб переходять у київському і полтавському музею. В останньому звертають на себе увагу різьби з улюбленим українським мотивом виноградної лози. У церквах над дверима часто буває різьблений хрест з надписом про час будови і назва будівничого, рідше з іме-

Каплиця на Стебні.

нем фундатора. Поза тим у церквах зустрічаємо різьби на бальках і гімсах, що відділюють окремі частини або поверхи будови.

Це переважно плястично розвинені геометричні фігури, зубчики, «воволі очка», «перли», плетінка та гачкуваті вирізки. В хатах та інших будовах різні «карби» мають вінчаючі бальки (вязання: поживки) та гімсові дошки, що звисають над площею зруба, фронтонів, гонтів, тощо. Велику різноманітність форм мають «нарізки» дощок (шальовок), якими оббивають ганки, галерійки, тощо у повисному положенні. Нарізки поміж дошками звичайно творять цілий геометричний орнамент вздовж цілої будови. В середині хат і будинків звичайно прикрашали різьбою сволюки, переважно геометричними мотивами з зірок, розеток та ін. Нерідко на сволюках вирізують різні повчаючі надписи і рік будови. Позатим, обрібка дерева займала численних народніх майстрів, що виробляли різні предмети господарського і хатнього культового вжитку.

НА ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ

Кінець шкільного року. Перед батьками стоїть настирливе питання: до якої школи післати своїх дітей? До якого звання приділити їх? — Нелегка справа — особливо тоді, коли до неї поважно ставитися. Адже питання вибору звання — це одна з найтрудніших проблем, бо її розв'язка рішає про майбутню долю дитини. — Не трудно мати діти! Але велика штука спрямувати їх на правильну життєву дорогу, щоби самі могли запрацювати на себе і праця їх не була ярмом, а радістю життя.

На жаль, не всі батьки так ставляться до цього переважного питання. Не думають над ним і не радяться у нікого. У них і при виборі звання рішає часто „мода“, або дрібна фальшива амбіція: мовляв, моя донька гірша від тої, що вчиться у гімназії і буде професоркою?

В практиці нашої Порадні для вибору звання не раз приходилося стрічати з такими випадками: донечка не має здібностей до загальних абстрактних наук. Зате до ручних робіт, кравецтва, чи моднярства — просто феномен. — „Як то?! Ви радите, щоби моя донька була кравчинєю? Мене стати на щось ліпшого!“ — заключає ображена мама і гайда з донькою до... гімназії!

— Потім наслідки відомі.

Ще мабуть треба довшого часу, щоби в нас зникли ті дивні, смішні пересуди нічим неоправданої погорди до практичних звань у ділянці ремесла, промислу чи сільського господарства, натомість боготворення „чистої“ праці так званих „інтелігентних“ звань, хоч би той інтелігент був найгіршим поштуркайлом у бюрі, залежним від усіх і вся, або нездарним безробітним.

Вже крайня пора вимести з нашого малокультурного загумінку ці глупі пересуди „гонорів“! — У дійсно культурних народів нема таких „критеріїв“.

Всяка чесна, продуктивна праця, що потрібна й konieczна для життя суспільства, є однаково почесна. Під

цим оглядом однаково цінна праця кравця, ткача, пекаря, інженіра чи лікаря. — Передумовою для здобуття почесного місця серед суспільства — це працездатність, життєздатність і високі морально-громадські кваліфікації людини.

Правда, велику роллю у житті відіграє загальний духовий розвиток людини — інтелігенція. Але чи цю останню всі досягають формальними дипломами навіть університетів? Чи мало є в світі різних „дипломованих“ обмежених зарозумільців — не раз дуже негативних для суспільства?

— А зате скільки не раз можна стрінути справжніх інтелігентів, що не можуть виказатися формальними дипломами високих шкіл, але цю інтелігенцію здобули через постійну працю над собою — самоосвіту?

Розуміється, не маємо ціли відраджувати батькам посилати своїх дітей до гімназій. Навпаки — якщо діти мають відповідні здібності, а батьків стати на те, треба дати їм якнайширшу загальну освіту. Але на тому не koniecь: треба крім того вможливити дітям набути ф а х о в е звання, що відповідало б їх природним здібностям, — з угляденням, очевидно, також можливостей ринку праці — найкраще таки серед свого суспільства.

У розв'язуванні цих питань приходиться з поміччю й порадою батькам і молоді — нова українська установа — Українська Порадня для вибору звання*).

Л—н.

*) Українська Порадня для вибору звання при Р. Ш. у Львові дул. Словацького 14., уділює поради в справі вибору звання, подає інформації про різні школи і переводить психічні і лікарські досліді. Урядую від 10—13 кожного будного дня На письмевні інформації треба долучити значок на відповідь.

У фахово-доповняючій школі

Нова гарна домівка Фундації Іллі та Іванни Кокорудів у Львові.

На шкільному подвір'ю зацвіла яблінка. Трохи дальше гурток дівчат грає у ситківку. Минули години фахових занять. Скінчився шкільний підвечірок, доживлювання: шклянка молока з булкою за 5 гр., а тепер розпочинається година фізичного виховання.

Ясний весняний день. Стоїмо здалека. Обсервуємо. Та гнучка, що скаче мов газеля, приїхала з гір. Та друга з Перемишля. Має кілька кляс гімназії. Працює у кравецькій робітні пані М., робітні дуже знаній. Виходять з неї добрі кравчині. Русява дівчина, що підбиває мяч, це бувша вихованка сирітського захисту на провінції. Записалася до школи і в перших тижнях не знала, що буде далі. Робила вразіння доброї і солідної учениці, щож, коли не мала з чого жити, чим заплатити мешкання, а заробляла лиш доривочно гаптуванням завісок. Деякі з товаришок брали її на кілька днів до себе. Пані З. вчила безплатно виробу светерів. В кухні для дітей безробітних одержала обід, але все те не вистачало. Аж приїхала з Америки пані Г., що своїми збірками уможливила купно дівочої ремісничої бурси. Згадала про стипендію, яку дасть одна з американських організацій. І тут вона придалася! Тепер живе вона в бурсі для ремісничок і дісталася до «Труду» як термінаторка. Із неї виросте певно добра ремісничка, свідомо своїх обов'язків супроти Народу. — Ця дівчина з довгими косами, що тепер підбігає, має дивну історію. Пропала без сліду, коли була 10-літньою дитиною. Дома були сумні відносини. Усунулася. Пішла на село. Йшла довго й далеко, аж приймила її якась газдиня. Помагала в домашній праці. Мати довгі роки її шукала. Дівчина підросла та згодилася з газдинею, що дістане корову, коли буде три роки працювати. Витривала, заробила корову й тоді вернула до дому. Записалася до кравчині, а відтак до фахово-доповняючої школи. Може ніодна з учениць не відноситься так щиро та не вчиться з таким запалом, як та, що відбула вже важку життєву практику. — Та панночка, що відходить, це скінчена семинаристка. Має власний дім і матуру, але працює також у кравецькій робітні. Звільнена від предметів теоретичних, вчиться лиш крою, шиття, книговодства й кооперації.

А що діється з тими, що покинули школу? Чи працюють, чи

заробляють на удержання? Ніодна з них не є безробітна. Шують, а як не мають робітень, шують для свого оточення, рідні й тим відплачуються родичам, за те, що їх удержують. Добра кравчиня усе знайде роботу. Дві сестри К., дочки священика, яким пропонувано місце у Варшаві, в славному магазині Герсе, — працюють у містечку Х. В часі ферій стрінули одну з наших учительок. Вдоволені працею, багато заробляють, веселі, елегантно вбрані. Ведуть спільно робітню. «Не раз і тато позичить у нас гроші!», — кінчать розмову. Одна з наших абсолювенток працює на Личакові. Інша в Малехові живе в себе дома, заробляла до 100 зол. міс. Ця з Тернопільщини будує собі хату. На ферії запросила свою товаришку з Волині, що веде кравецьку робітню у Городку. Добру кравчиню, нашу абсолювентку, маємо в Мшані. Одна в Оброшині, добра організаторка театральних гуртків, працює вечорами над виведенням аматорських вистав. Але найбільший відсоток наших бувших учениць виходить заміж. Недавно стрінули ми на концерті ремісничої молоді п. докторову Н., нашу колишню ученицю.

Коли глянемо на ряди безробітних семинаристок, що з таким зусиллям переходили державні семінарі, насувається думка, що краще вийшли ті, що вибрали фахово-доповняючу школу, термінували по кравецьких робітнях, часто в «Труді», а тепер заробляють на життя. Найліпший перегляд наших бувших учениць мали ми в дні: «Українська Молодь Христові». У сотисячному поході пізнавали наших учениць на чолі зорганізованих гуртків сільських та міських дівчат, гуртків сміливих, карних, бадьорих...

ТРИЛІТНА ФАХОВА ШКОЛА

«ТРУД» Львів, Ринок ч. 39

приймає вписи до 3. вересня ц. р.

М а л е л і т н и щ е

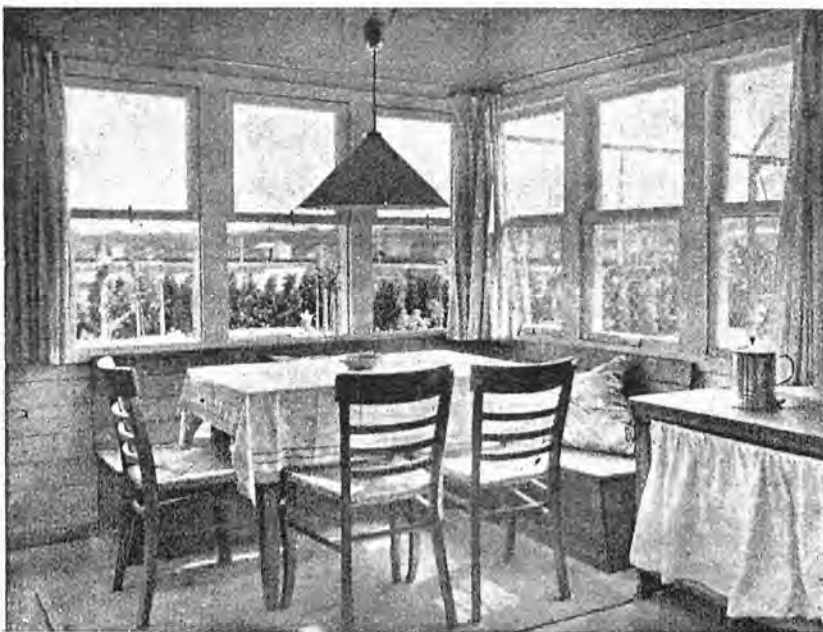
При наших вакаційних обрахунках грає важну роль комірне, яке вагається в залежності від помешкання й околиці. Оце комірне та дорога — найважливіші позиції нашого вакаційного бюджету. Згодом, коли перечислимо скільки видали на це кожного року, назбираться поважна сума. Чи не час подумати нам про власне літнисьце? За 5—10 літ воно оплатилось би і на далі вже хата була би для нас вакаційною ощадністю.

Правда, дехто може сказати, що в таке підприємство треба зразу ж вложити більшу готівку. Але це пересуд. Знаємо, що земля в наших горах дешева. Будівельний матеріал — дерево в горах також недороге. Будувати треба ранньою весною, коли лекше в горах можна знайти робітника.

З огляду на дешевість такого домику послугуємося при будові невеликим простором. Дім складається переважно з одної великої кімнати, яка є рівночасно нашою спальнею і їдальнею. Однак можна й простір уну-

Маленький домок на літнисьці. Складається з одної великої кімнати, якої вікно звернене до полудня і другої з кухнею, зверненої до півночі.

Наріжне вікно зі середини. Меблі гладкі, з мягкого дерева.

трі поділити тонкими деревляними стінками. Тоді лишаємо собі одну велику кімнату, яка служить нам за їдальню, а в похмурі дні проводимо там цілий день. Праворуч відгороджуємо кімнату на коші, валізки, і на припаси, далі більшу перегородку на спальню, а меншу на кухню.

Це вистарчить вповні на три або чотири особи. Зрештою і в їдальні можемо примістити тапчан, що в день служить нам за софу, а в ночі перекидається в ліжко. Спальню від їдальні можна відділити тільки квітчастою заськоною, яку на ніч відтягаємо, щоби мати в ній більше воздуха.

На кухню лишаємо мале місце. Залежно від наших потреб добираємо собі кухонну плиту. Треба пам'ятати, що кухня повинна бути положена до півночі.

Будова такого домику коштує около 800 зол. Хіба не видамо більше на вакаційне комірне за все наше життя? **Р. К.**

Зимні страви

Зимна юшка помідорова.

Заварити солону воду й коли кипить, додати повил із помідорів, 4 дека пшеничних крупок. Варити яких 20 хвилин, додати 4 дека масла і трохи сметани. Поставити в зимне місце. Коли вистигне, подати.

Цитринова юшка.

Сок із одної цитрини вляти до 1 літра солодженної води. Заварити. Додати 4 дека муки, розколюченої в зимній воді і варити на легкому вогні з кусником цитринової шкірки яких 15 хвилин. Потім вляти сметани й охолодити.

Червона каша.

Пів кіля малин зварити в літрі води, додати цукру й соку з одної цитрини. Процідити. Сок зварити й додати до нього 12

дека пшеничних крупок, або сага. Коли готове, зілляти до горняток і поставити, щоби прохоллоло. Подавати зі сметаною.

Цитриновий крем із малинами.

Скільки осіб, стільки жовтків і ложок цукру. Добре все втерти, додати сок із четвертини цитрини на кожний жовток і стільки ж ложок малин. Розпустити в воді желатину й додати. Вбити сніг із білків і легко перемішати. Вляти до форми, споланої зимною водою і подавати посипаний малинами.

Крем із квасного молока.

Потрібно пів літра квасного молока, пів шкл. сметани, 4 листки желатини, 7 дека цукру, шкірка з цитрини.

Вимішати молоко й сметану з цукром і додати тертої цитринової шкірки. Розпустити желатину в трьох ложках окропу, вляти до молока і добре вбити тріпачкою. Вилляти до шклянної посудини і поставити в зимне місце. Подавати з соком.

СТЕФАНІЯ ГАВРИСЕВИЧ
власниця кабінету „Distinction“

Як опалюватися

В літі вимагає шкіра особливого піклування. Мінлива температура повітря викликає різні реакції. Особливо різко діє сонячне проміння. В першу чергу викликає веснівки, які можуть бути й зимою, однак від літнього, а властиво весняного сонця темніють. Веснівкам треба запобігати. Коли вони вже повстали, усунути трудно. Запобіжні засоби, які примінюємо ранньою весною, це темні пудри і спеціальні туалетні води.

Правда, можна позбутися веснівок при допомозі спеціальних білил, або кремів, від яких лущиться шкіра. Однак їх треба достосовувати до кожної шкіри зокрема й без фахового догляду робити цього не можна.

Шкіра залежить від функції наших товщевих і пітних залоз. Пітні залози виділяють воду і регулюють температуру тіла. Товщеві залози виділяють товщ і покривають шкіру тонесенькою його верствою, для охорони перед шкідливими зовнішніми впливами. Обидві ці розширені по цілій поверхні тіла.

В літі працюють пітні й товщеві залози сильніше. Через те поверхня шкіри заневищується легше й потребує більшого піклування. Змиваємо її в першу чергу милом. Але це також індивідуальне. Вразлива шкіра зносить лише перетовщене мило, а часто зовсім ніяке. В такому разі миємо тільки теплою, а потім зимною во-

Елегантні пані вбираються в відомій фірмі

БРАТТЯ ШТАВБЕР

магазин жіночої конфекції

Львів, пл. Марійська ч. 6-7. Телефон 228-61.

дою з невеличкою домішкою бораксу. По кожному миттю треба обличчя запустити якимсь добрим кремом, щоби винагородити шкірі втрату природного товщу, якого вона потребує.

Добрі шкірні креми мають доповнювати роботу шкірних залоз і зм'ягчувати шкіру. Головним їх складником є віск із вовни (ляноліна), що добре втягає в себе шкіра. Масний олій шкіра так не абсорбує, але зате він її знаменито вигладжує. Вазеліну й олій вазеліновий шкіра втягає лише поверховно, але зате від них зм'ягчується. Гліцерина — це мішанина різних складників, також добра, бо вигладжує, зм'якшує шкіру. Однак не кожна шкіра добре зносить гліцерину, часом викликає лишаї. Тоді треба зм'якшити вазеліну дрібною крохмалю.

Але як діє на шкіру сонце? І як нам опалюватися?

Тут і там стрічаємо аж надто сильно осмалені обличчя, так що звертають на себе загальну увагу. Це є опалення до певної міри штучне, бо викликане спеціальними олійками. Однак цього не варто наслідувати. Елегантна дама не сміє ніколи занадто опалитися, тим більше, що таке опалювання не діє корисно на шкіру. Всі ті олійки обіймають складники, що дразнять шкіру, як пірогальоль, сполуки срібла і т. д. Тому краще опалюватися природно, вживаючи лише звичайних наших кремів. При цьому треба перебувати на сонці в постійному руху, а не пражитися годинами нерухомо. На нас, людей уміркованого підсоння, сонце діє сильніше, як на південного чоловіка й таке годинне ділання промінів не все добре відбивається на організмі.

Літо без ледівні

Харчі псуються в літі внаслідок плісні і бактерій, що розвиваються під впливом піднесеної температури.

Розвій бактерій застаноується при температурі 7° Ц, хоча від того не гинуть. Але й без розвитку псуються деякі харчі: висихають, або терплять від вогкості.

Найкращим місцем переховання харчів у літі це добра, суха, провітрювана пивниця. В добрій пивниці є все рівномірна температура, в зимі вища, в літі нижча від надвірної. Вогку пивницю треба часто вітрити, а також усувати вогкість хльоровим вапном. Поставити туди кілька мишин із хльоровим вапном, що втягне в себе вогкість.

Найбільше псується від тепла молоко й масло. Масло не сміє лежати відкритим; тому селянки завивають його в листя бурячане або хрінове. Так зберігається масло довго тверде. У місті ту саму службу робить пергаментовий папір. Інший, також добрий спосіб є зимна вода, якою його заллемо. Однак тоді її треба часто міняти, хіба що вода буде солоня. Дуже вигідні є глиняні маснички із шкляною вставкою, яку окружає вода, тому що вона безпосередньо масла не доторкає.

Трудно також зберегти в літі молоко. Найкраще держитися пастеризоване. Також кусник цукру збереже його на якийсь час від киснення. Добре помагає також, коли поставити посудину з молоком до іншої, наповненої зимною водою. Воду треба змінити.

Сир у теплі висихає або плісняє. М'які сири складати на тарілці й добре прикривати, а сухі завивати в чисту шматку, намочену в солоній воді. М'ясо треба також завивати в стирку, намочену в оцті. Добре консервує м'ясо також деревне вугілля. Коли обложити м'ясо деревним вугіллем, втягне воно в себе неприємний запах. Можна також ужити вугілля як запобіжного засобу. Деревного вугілля повинні ми вживати у малих, непровітрюваних коморах, де є різні харчі. Вистарчить мишина з деревним вугіллем, щоби втягнула в себе всі суперечні зі собою запахи.

Почищений дріб витерти оцтом і зложити на добре провітреному місці. Не завадить також обложити деревним вугіллем. Дичину треба зараз почистити і зложити в такий самий спосіб як дріб. Окрім оцту можна вживати до натирання відвару із рум'янку, або свіжо меленої кави.

Менший дріб чи кусники м'яса краще вдусити, зложити до камяної ринки і заллати товщем.

Товщі й олива мусять стояти в сухому, холодному місці. Все прикрити.

Сухе коріння треба держати в сухому місці. Кава, чай і коріння міняють під впливом вогкості свій запах. Тому підбираємо для них сухе приміщення і щільно замкнену посудину. Чекаю треба ще також прикривати, бо вона має в собі товщ, а він від світла жовкне.

Хліб держимо в продувному кошику, який треба час від часу спарити гарячою водою, тому що від старого хліба й кришок твориться на ньому плісня.

ВАКАЦІЙНЕ.

Багато людей не знає де і як можна би вигідно провести вакації. Гірські мешканці радо виїжджають до купелів, подояки хотіли би відітхнути в горах. Але не завжди мають змогу добре й дешево провести свій вільний час. Хочемо допомогти тим, що собі цього бажають — навазати зв'язок поміж одними й другими.

В першій половині липня хотіла б виїхати з двома хлопчиками на 2—3 тижні в гори, найрадше до Яремча, або Ворохти. Дуже прошу подати мені адресу й усмія.
НАТАЛЯ Л.

Живу за границею. Хотіла би провести з донькою місяць у Краю, щоби відітхнути рідним повітрям. Чи не можна би завести вакаційного обміну, як він є в звичай в цілому світі? За одностороннім побут в гірській околиці (дві особи) з цілим удержанням, можу віддати таким самим для одної або двох осіб у Відні. Час реванжу довільний, найрадше в осіні, або зимі.

ОЛЕНА ЛЕВИЦЬКА, Відень.

ПЕРЕД ВІДІЗДОМ

Тих кілька днів перед відїздом на село чи до купелів є переворотом у домашньому господарстві. Треба заховати меблі й усі вбрання перед порохом, килими перед молями, подбати про зимове вбрання, футра й капелюхи. Все, що не є добре сховане, припадає порохом. А порошок нищить і річі, що здаються нам дуже відпорні.

Перш усього треба випорожнити усі шафи й засувки і добре вичистити. Шматкою, замоченою в терпентині витерти всі кути, щоби знищити гусільниці молярів. Потім повішати поміж одягом мішочки з нафталіною, або якимсь іншим протимольовим середником.

Одяг треба добре протріпати і вичистити щіткою. Товсті плями вичистити бензиною. Добре також переглянути матеріали, що вже мають „старечий“ полиск. Витріпавши й вичистивши їх порядно, простерти на столі й чистити щіткою, замоченою в розчині води й денатурованого спирту (половина води, половина спирту). Терти щіткою повздовж, особливо лискучі місця, аж поки не стануть вогкими. Тоді дати йому трохи висхнути, а в кінці прасувати через мокру шматку. Але це можна стосувати лише до темного вбрання, наприклад до чоловічого одягу, або жіночого костюму. Так випрасувані річі вішаємо до шафи. Шовкові блузки, якщо не думаємо їх брати зі собою, завиваємо в бібулку й складаємо до засувки.

Тепер черга на футра. Великі й цінні річі віддаємо на переховання до футраря, де вони найкраще перебувають літо під фаховим доглядом. Менші кусники, боа, коміри, витріпаємо, напустимо флітом і зложимо до засувки, або скринь. Віко мусить замикатися дуже щільно, отже тому обліплюємо його в шпарах папером.

Футра мусять бути зложені на сухому місці. Сухо мусимо також уложити на літо наше зимове взуття. Не забудьмо його натягнути на копитка, або принайменше випхати збитим газетним папером! Тоді ніколи не страять форми. Так само, хоч лекше, випихаємо денка капелюхів, коли складаємо їх обережно, один на другий, до якоїсь круглої коробки.

Килими пофлітувати. Якщо лишаємо їх на долівці, добре підложити під них газетний папір, покроплений бензиною, або боровим і терпентиновим олієм. Можна також прикрити їх зверху так спрепарованими газетами. Коли ховаємо їх, треба обовязково завинуту їх у такий папір.

Молі нападають також мало вживані музичні інструменти, наприклад фортепіан, якого механіка покрита шкірою або фільцом. Тут добре на літо покласти поміж струни паперові мішочки з нафталіною, або іншим протимольовим середником.

Як пити воду на прогульці?

Часто чуємо, що пити воду на прогульці небезпечно. Звичайно забороняють це старші дітям, саме тоді, коли наблизилася до чистого джерела й дзюркіт води ще побільшує їх спрагу. Дехто з молоді вміє сам здержатися від того і навіть пишається цією силою волі. А дехто зовсім не питає про такі правила й задержується при кожному стрічному джерелі. Варто застановитися над тим, що властиво є правильне і котра з обох сторін має рацію.

Знаємо з фізіології, що протоплязма людського тіла складається з води в кількості около 70%, а коли візьмемо під увагу цілий людський організм разом із кісною системою, то відсоток води не є менший 64%, себто $\frac{2}{3}$ ваги цілого тіла. Вода відіграє в організмі величезну роль. Як складова частина живої клітки піддержує її розмір, кружляючи як кров, розпускає в собі і розводить по організмі відживні складники, усуває продукти розкладу, а вкінці випаровуючи, охолоджує його й регулює його температуру.

Денно зуживає людина $2\frac{1}{2}$ л. води у стравах і напінках. Однак ця кількість залежить від відживи, клімату, пори року і фізичного зусилля. Клімат і пора року є важні тому, що завдяки їм температура може бути вища або нища. При вищій температурі вода в організмі парує й його охолоджує. Те саме грає роль при фізичному зусиллі. Праця мускулів загіває тіло. Організм бореться проти цього, вода випаровує з організму й осідає на ньому в формі поту.

Отже як нам тоді заховуватися на прогульці?

Треба розважити фізичний стан того що не воду на прогульці і того, що героїчно себе перемагає.

Перший не воду часто й більше п'їє, так що знову відчуває спрагу. Другий не п'їє так, але рівновага водна в його організмі більше порушена, як у першого. Кров стає гущіша, кружляє поволіше, напруження кліток тіла зменшується і він втомляється швидше, як його товариш.

Отже на прогулях, в гарячі дні, треба конче пити воду. Що людина знову сп'їє і знову матиме спрагу, це явище нормальне. Втрачену в організмі воду треба заступити свіжою і хоч вона за хвилину випарує, то це є в тих обставинах здоровою й нормальною переминою матерії.

Однак другим питанням є, коли її пити. Чи підчас маршу, коли маємо на це найбільшу охоту, чи підчас відпочинку, коли ми вже прийшли до себе?

Річ у тому, що підчас маршу, в гарячі дні, сильніше працює наше серце. Пиття води завдає йому ще більше праці. Вода скоро переходить у кров і збільшена її кількість збільшує також тиснення на серце, аж поки організм не видалить її. Здорове серце не відчує такої різниці, але трохи слабше, а при цьому втомлене може відчувати.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛІ ЯРЕМИ

УЛ. ФРЕДРИ 9.

Дальшим питанням є яку воду треба пити. В нас гігієна сільських криниць, а тим більше джерел ще дуже недостаточна. Тому треба бути тут дуже обережним і пити тільки криштално чисту воду. А що такої не все можна дістати, найкраще переважувати її на чай.

Щоби зреасувати сказане ось тут, повторимо, що пиття тоді, коли є піднесена температура тіла і п'їє залози працюють, є конче потрібне. Однак треба пити зовсім чисту, або переважену воду, і то не підчас найбільшої втоми. коли ми охолонули й відпочали трохи.

Н.

Салата з огірків і редьківці.

Редьківцю покроїти в кільця, так само тонко пошаткувати огірок. Перемішати, посолити, полляти квасною сметаною і посипати дрібно краямим зрізуванцем.

Салата з моркви.

Обмити молоду моркву, пошругати на терці, змішати з дрібно краямною цибулькою або листком із салери. Помішати й залляти сметаною, або майонезом.

Салата з буряків.

Буряки обмити, обібрати і втерти на терці. Посолити після смаку. Укладати купки на листках салати й скроплювати соком із цитрини.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Ждайте у всіх крамницях!

Юшка з молодой моркви.

Потрібно: пів кг. моркви, 3 дека масла, пів шклянки сметани, 2—3 жовтка, $1\frac{1}{2}$ л. росолу, кропу або петрушки.

Приготовити росіл із костей і ярин. Почистити моркву, зварити на сильному вогні з водою, перетерти через сито і вляти до росолу. Підправити сметанкою з розбитими жовтками, загриті, але не заварити. Перед поданням всипати кропу. Подавати з грінками.

Каляфіор із бешамелем.

Потрібно: 2 каляфіори, 4 дека масла, 4 дека муки, $\frac{1}{4}$ л. молока, 2 жовтка, 2 дека тертого сира, цукор, цитрина, терта булка.

Зварити каляфіори в солоній і цукрованій воді, відцідити і зложити на огнетривалому полумиску. З масла і муки зладити білу запражку, розвести молоком, зняти жовтками і приправити до смаку. Каляфіори обляти цією підливою, посипати тертим сиром, перемішаним із тертою булкою і запекти.

Курятко по мисливськи.

Потрібно: 10 дека товстої шинки, 1 цибуля, 4 ложки білого вина, сок із пів цитрини, зелена петрушка, перець і галка мушкетера, курятко.

Покроїти шинку і вложити до ринки. Вложити так само цибулю, й курятко, посолити, поперчити, полляти вином, додати води й підчас варення підливати водою. Дусити під покрешкою, аж курятко зм'якне. Вийнявши, перетерти сок, додати соку з цитрини, зеленої петрушки і галки. Подавати з рижом.

ОБІДИ НА ТИЖДЕНЬ.

Неділя: Зимна юшка помідорова, курятко по мисливськи з бараболею і салатою, цитринний крем із малинами.

Понеділок: Кваскова юшка, каляфіор із бешамелем, риж зі сметаною.

Вівторок: Яринна юшка, мелені біфштики з бараболею і шпінатом, суніці зі сметаною.

Середа: Цитринова зимна юшка, теляча печінка в булці, бараболя й салата. Крухий коржик із вишнями.

Четвер: Юшка з моркви. Паприкаш із рижом. Компот із рабарбару.

П'ятниця: Зимний борщ із фасолькою. Взяники з вишнями. Штрудель із кашою.

Субота: Росіл, мясо росолове з кропивою підливою, бараболя. Чеколядовий будинок Ароза з битою сметаною.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста

„Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.

До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Овочеві галаретки

Заварювані ягоди, джеми й мармеляди в нас популярні і їх роблять у кожному домі. Чомусь рідше роблять галаретки, хоча їх виріб зовсім не трудніший від попередніх. Галаретки можна ладити з усіх овочів, але найкраще вдаються з агресту, порічок, годзізів, винограду, яблук і пігов. Всі ці ягоди й овочі мають багато пектіну, складника, що дозволяє їм тугнути. В незрілому стані в них ще більше того пектіну, тому робимо галаретки з ягід незрілих.

Ягоди підливаємо трохи водою й заваримо на кухні, а потім перетремо масу через сито, або перецідимо через мішок із рідкої тканини.

Галаретка, це властиво сок із ягід, з якого випарувала вся вода. Для тої цілі посудина мусить бути широка, щоби площа випарювання була як найбільша. Смажимо: До перетертої маси даємо цукру після смаку й солодкості ягід. Звичайно 12—50 дека на літер рідини. Випарювати мусить вода швидко, тому що від цього залежить пізніше краска галаретки. Але всеж не сміємо поставити посудини на сильний вогонь, бо рідина може припалитися. Тому мусимо постійно відсувати й присувати її до вогню, щоби маса весь час кипіла мірно. Шуму обережно збирати. Галаретка тоді готова, коли капля її, що впала на тарілку, не розлізеться.

Галаретку наливземо зараз до загритих слоїків. Посипуємо зверху верствою товченого цукру.

Ось кілька випробуваних приписів на добрі галаретки.

Галарета малинова.

Всі, хочби й найгірші малини можна зужити на галаретку. Всипати їх до горщика, вставити до ринки з гарячою водою і поставити на легкий вогонь. Можна також замість того поставити горщик до теплої печі, коли вогонь в ній зовсім вигас. Коли випустять із себе увесь сок, вилляти їх до густого полотняного мішка. Не дусити, нехай сок сам стече. На кварту того соку взяти кілька цукру і варити невпинно спершу на сильному а потім на легкому вогні. При цьому старанно шумувати і здійсмати кілька разів із вогню. Пробувати чи готова в слідуючий спосіб: взяти ложкою трохи на тарілку і поставити до зимної води. Коли згусне і зітнеться, тоді готова.

Галарета з порічок.

Порічок можна вживати білих або червоних, тому що галарета з білих порічок також буде червона. Заварити воду в ринці, беручи на горщик порічок кварту води. Перед тим треба порічки виполокати й обібрати з хвостиків. Всипати їх до води так, щоби їх прикрила. Коли зовсім зм'якнуть, перецідити через полотняний мішок або дуже густе сито, сок змірити квартою і на кожну кварту взяти кілька цукру. Залляти цукор тим соком, поставити на сильний вогонь і варити як довго буде шумовиння. Не варити надто довго, але так щоби вийшла пара. Здіймати з вогню яких шість разів. Пробувати чи готове, як при галареті малиновій. Не треба вже цідити, тому що шумованням вже її очистили. Наливати гарячу галарету до слоїків. Слоїки повинні бути сухі. Щоби не трісли, вляти в кожний по ложці і щойно коли від неї розігріються, налляти повинний. На другий день, коли галарета вже стужіла, викроїти кружки з пергаментового паперу, замочити в румі і прикривати поверхню. Зверху перев'язати папером.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поруває власні виробни найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і короновою, шварц до чобіт, віск шевський, смола шевську.

Галарета з клюкви.

Видусити сок із клюкви, перецідити через сито і вимірити шклянкою. На шклянку соку дати трохи більше як шклянку цукру. Заварити легко, шумуючи. Пробувати чи готова, а коли так, наливати зараз до теплих слоїків.

Галарета з вишень.

На дві шклянки вишневого соку дати шклянку цукру. Варити на легкому вогні, збираючи шуму. Пробувати чи готова і вляти до слоїків.

Плетена пелеринка

Виконана з волічки «Кот», марки «Трикутник у Колі».
Потрібно 20 дека.

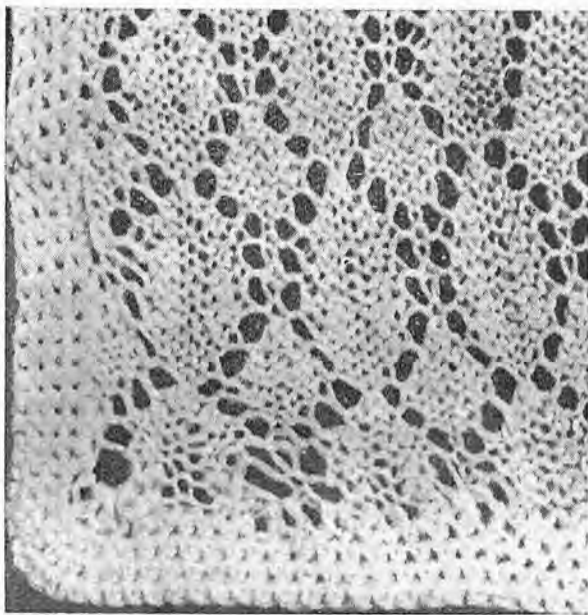
Ця пелеринка роблена дрютами ч. 2¹/₂. При роботі поділено її на три частини, бо цілий круг пелеринки т. зн. всі очка не змістились би на дріт. Часть призначена на плечі є ширша, дві на перід вужчі. Зішити разом так щоби взір западав до себе і не видно було швів.

Взір коронковий.

1-ий ряд: 1 очко на право, 1 навивнення. 1 на право, 1 очко здіяти, друге на право і зняті очка перетягнути через праве, 1 очко на право, 2 очка разом стягнути не одно на право, 1 очко на право. 1 навивання 1 на право 1 навивання, 1 на право, 1 очко здіяти, друге на право і зняте перетягнути через праве і т. д. повторяти.

2-ий ряд і всі паристі цілі на ліво (навиворіть).

3-ий ряд, 5-ий, і 7-ий так як перший.

Стіб коронковий.

Плетена пелеринка.

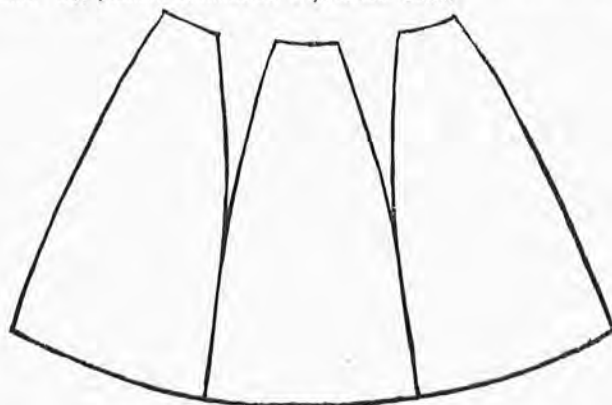
5 очко на право, 1 навив., 3 очка стягнути на одно, так як попереднім разом 1 навив., 5 очок на право, 1 навив. і т. д.

17-ий ряд є повторенням першого ряду.

19-ий ряд є повторенням другого ряду.

20-ий ряд є повторенням третього ряду.

Повторяємо так довго аж одержимо бажану довжину пелеринки. Від рамен починаємо спускання очок.

Складові частини пелеринки.

(Докінчення на ст. 20).

9-тий ряд. Два очка на право, 1 навивання, 1 на право 1 очко здіяти без перерібки, два очка на право, відтак перетягнути, зняті очко через зібране на право, так щоби 3 очка стягнути на одно. Відтак 1 очко на право, 1 навивання, 3 очка на право. 1 навивання 1 на право, 3 очка зібрати на одно, так як передтим і тд.

11-ий ряд. Три очка на право, 1 навивання, 3 очка зібрати на одно, так як в попереднім ряді, 1 навивання, 5 очок на право, 1 навив., 3 очка зібрати на а одно, 1 навив., 5 на право і т. д.

13-ий ряд. 1 очко на право, 2 очка стягнути в одно на право, 1 навивання, 3 очка на право, 1 навивання 1 очко здіяти, друге на право і зняті очко перетягнути через праве, 1 на право, 2 очка стягнути на одно. 1 навив., 3 очка на право, 1 навив. і т. д.

15-ий ряд. Два очка стягнути на одно на право, 1 навивання,

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20 – 22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

Пляжовий комплект

Полотно — улюблений від кількох літ матеріал — знаходить примінення також на пляжі. Воно холодить приємно і досконало втягає в себе піт і воду.

Подаємо вишиваний пляжовий комплект. Легко можемо зладити його самі:

1. Пляжова сукня. Проста в крою, гладка принцеска з сірого полотна. Виріз зпереду квадратний, ззаду глибоко витятий. Довкруги вирізу і вздовж сукні зпереду яскравий колірний візор ч. 5 із таблиці ч. III. Приділ сукні і викрій ззаду обведені рідкою колірною обміткою.

2. Оригінальний капелюх із полотна. Складається з широкої криси, вишиваної опаски та двох пасків, пристібнутих гудзиками до неї.

На криси треба витяти з полотна два кола, проміру 42 см. У відступі 13 см від краю вирізати в середині обох кол менше, проміру 17 см. Тепер оба полотняні круги пристебнувати при голові й при обводі ззовні. Дальше перестебнувати оба круги густо біля себе нитками, точно дібраними до краски полотна. З зовнішнього краю обкидуємо крису обміткою, такою самою, як при сукні. Тепер викроюємо опаску, яку вишиваємо й підшиваємо полотном. Опаскою захоплюємо внутрішній рубець капелюха. Паски на денко є широкі на 3 см. Викінчуємо їх обміткою і пришиваємо з обох боків колірні гудзики, найрадше червоні. Горішній пасок прикріплюємо до спіднього. В опасці робимо в рівних відступах чотири дірки на гудзики.

Виміри подані для нормальної голови. Менша головка потребує меншого обводу.

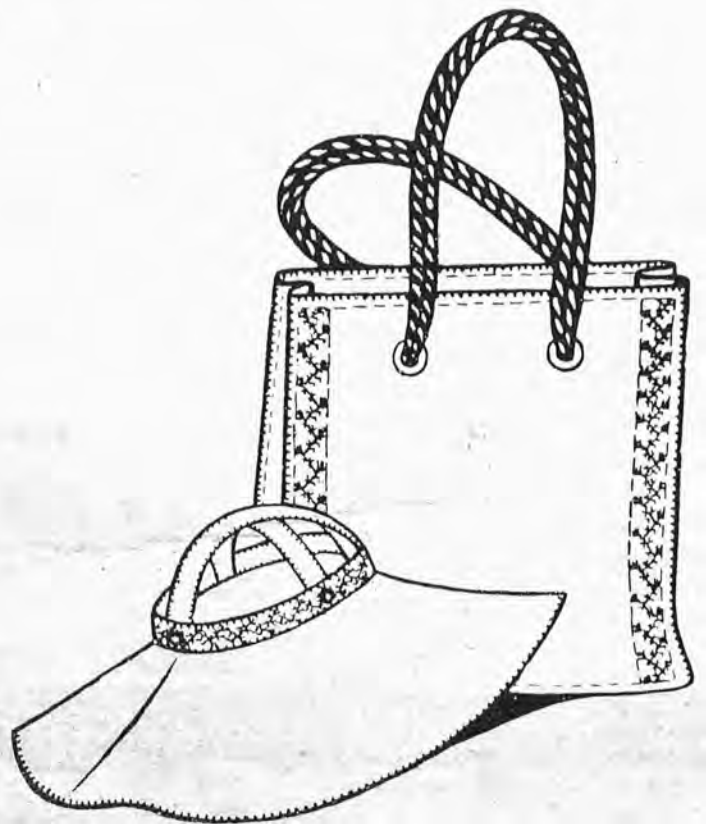
3. Велика практична торба на купелеві прибори. Виконана з того самого матеріалу, що сукня й капелюх і виложена з середини цератою.

Викроїти з полотна прямокутник, довгий на 74 см, а широкий на 44 см. Опісля витинаємо прямокутник з церати, довгий на 72 см, а широкий на 42 см (церата м'яка, діточа). Такої самої величини викроїти прямокутник із тугого кравецького полотна. Поміж полотняний верх (прикрашений повздовж обох боків вишивкою), а цератовий спідкладаємо кравецьке полотно, заломлене і запрасоване в місцях, де приходить згиб. Верх, вставку і підшивку легко прикріпити краєм, відтак загнути 1 см верху на церату і обстебнувати довкола. Стебен прикрити обміткою.

Тепер викроюємо бічні частини. Це є повздовжні прямокутники, 32×11 см. Вони також складаються з полотна, кравецького полотна й церати. Їх також пристебнуємо до себе і викінчуємо обміткою. Потім лучимо всі частини разом.

Пляжова сукня.

Пляжовий капелюх і торбина.

Роботи

Наші заводові школи

На закінчення шкільного року влаштовують заводові школи виставки своїх іспитових робіт. Маємо тут цікавий перегляд вмілости наших абсолювенток а також праці їхнього проводу.

Більша й краще влаштована виставка в фаховій школі СС. Василянок, вже тим самим, що на виставку призначені дві великі салі-кімнати. Тут можна розложити свобідно весь річний дорібок школи. Ручним роботам тут присвячують велику вагу. Школа має свобідну змогу експериментувати в народньому мистецтві, стилізуючи більше або менше його мотиви. Взагалі можна сказати, що сирого людowego мотиву на виставці не було. Кожний переходить через призму вже модерної мистецької уяви. Беруть під увагу матеріал, призначення речі та її окруження, а головню модерну простоту сучасного помешкання.

В цьому напрямку працюють вчительки, С. Марта ЧСВВ., пп. Морачевська, Гургула і Сташків вже від кількох літ. Цього року замітна на виставці перевага обрусів і сервет, які в домашньому господарстві найбільше потрібні. Гарно виходить при цьому білий полтавський гапт. Так само гарно виглядають полтавські мотиви при біллію, виконані в ніжних, молодих відтінках. Взагалі в доборі мотивів переважають полтавські. Це правда, що їх найкраще примінити й перестилізувати під сучасний смак. Але є чимало галицьких, або поліських, що мають легкий рисунок і ніжні краски. Чому не взяти би й їх під увагу?

Подаємо поруч світліну одной з абсолювенток заводової школи, п. Лукії Б. Блюзка зроблена з білої маркізети. Рукави покриті ніжною вишивкою, знятою з буковинського взору у двох красках.

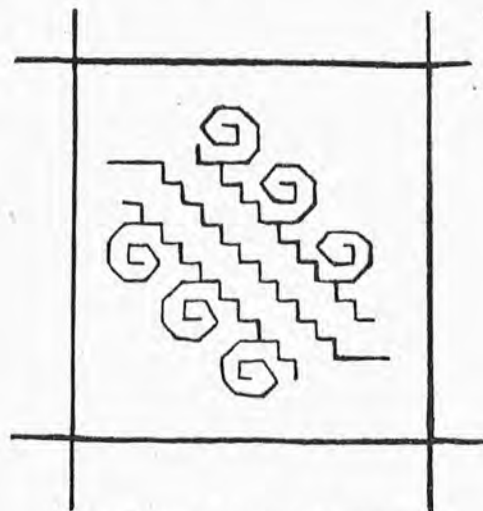
Менше вибагливою під зглядом ручних робіт була виставка фахової школи «Труду». Зрештою і програма школи не дає тільки місця ручним роботам. «Труд» має при своїй школі робітню, яка під управою п. Елі Олесницької має славу першорядної у Львові. Тим самим вся увага школи звернена на цю ділянку, тому що готовий варстат дає змогу ученицям придивлятися, добирати, смакувати. Виставка «Труду» була властиво переглядом іспитових суконок, які виказували багато шикі та нових свіжих помислів.

Цікаві були діточі суконочки з полотна, прикрашені колірним вишиванням.

Обі виставки залишають у нас гарне вражіння. Приємно побачити, що ми вже опануємо ділянку практичного жіночого знання покищо в шкільництві. Треба тільки, щоби батьки освідомили собі, які вигоди приносить практичне образування їхнім дочкам та щоби молоді дівчата не боялися «ігли», як свого заробітного варстату.

Вишивана блюзка з білої маркізети.

Мотив блюзки у природній величині.

Подушка.

З мотивів таблиці ч. III. скомбінована подушка. Згори уміщені мотиви ч. 1. у певних відступах від себе. З долини йдуть трьома рядами галузисті мотиви ч. 2.

Матеріал: небілене, сільське полотно.

ДО ЦЬОГО ЧИСЛА ДОЛУЧУЄМО ТАБЛИЦЮ ВЗОРІВ
Ч. 3.

Модний поради́ник

Теклі Б. Взористий комплект можна різно переробити. На жаль не знаємо крою жакета, так що трудно нам порадити. Подаємо два зразки.

Але звертаємо Вашу увагу на те, що комплект із нього не вийде. Коли виріз сукні немодний і Ви хочете його закрити, тоді

треба на те пожертвувати жакетик. Зате лишиться Вам модна й елегантна суконка, до якої можете носити якийсь інший жакет.

1. Із плечей жакетика ладимо великий жабот, який сягає аж під шию. Долина сукні не змінюється зовсім. До цього добре зладити короткий смокінговий жакетик із якогось одноколірового шовку. Дуже модні тепер «матлясе», грубі шовки з витисканимзором. На такий жакетик потрібно всего півтора метра. А може маєте дома якусь стару шовкову сукню, що могла би придатися до цього?

2, 3. Тут верх сукні цілковито відпадає. Заступаємо його ґезкою в формі пелеринки, яка одночасно заступає рукави. Долина сукні не змінюється зовсім.

(Продовження зі стор. 17).

Взір представляє листочки. Зачинаємо спускати від кінця листочка т. є від 11. ряду 13 згідно А ряд: 1 очко на право, 2 очка стягнути на одно, 1 навивання, 3 очка на право, 1 навив., 1 очко здіяти, друге на право і зняте перетягнути через праве, 1 на право, 2 очка стягнути на одно, 1 навивання, 3 очка стягнути на одно як попередні 1 навив., 2 очка стягнути, 1 на право, 2 стягнути, 1 нав., 3 очка на право, 2 стягнути і т. д.

Б ряд 2 очка стягнути в одно на право, 1 навивав., 5 на право, 1 навив., 3 стягнути, 1 навивав., 3 стягнути, 1 навив., 3 стягнути, 1 навив., 5 очок на право, 1 нав., 3 стягнути і т. д.

В ряд 1 на право, 1 навив., 1 на право, 1 здіяти і перетягнути через перероблене на право, 1 на право, 2 очка стягнути на право, 1 на право, 1 навив., 1 на право, 1 навив., 3 очка стягнені в одно, 1 нав., 1 на право, 1 навив., 1 на право, 2 очка стягнені на одно, 1 на право, 2 стягнути, 1 на право, 1 нав., 1 на право, 1 нав., 3 стягнені в одно і т. д.

Г ряд такий як В.

Г ряд 1 на право, 1 навив., 1 на право, 2 стягнути на одно, 1 на право, 2 стягнути на одно, 1 на право, 1 навив., 1 на право, 3 стягнути на одно, 1 на право, 1 навив., 1 на право, 2 стягнути, 1 на прав. і т. д.

Д ряд 2 очка на право, 1 навив., 1 на право, 3 очка стягнути на одно, 1 на право, 1 навив., 3 на право, 1 навив., 1 на право, 3 стягнути на одно, 1 на право, 1 навив і т. д.

Хто переробить стільки пелеринки тому дальші спускання будуть випливати самі з себе, так щоб дійшло до обводу шиї. Відтак обробляється гачком ненавинені стовпчики п'ять рядів, а ковнірець дещо ширше.

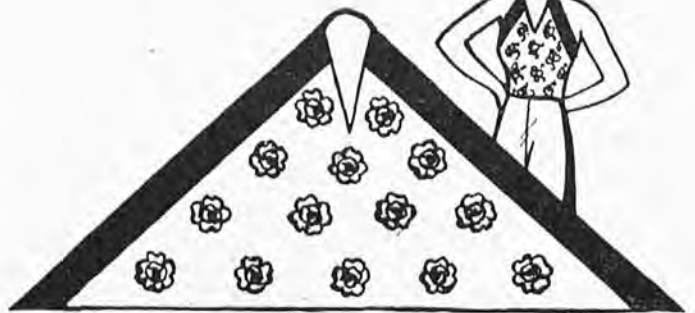
Марія С.

Дуже часто подивляємо в когось щасливий погляд перерібки, або вибіснення матеріалу, до якого ми якось не додумалися. Чи не могли би ми ділитися досвідом на цьому місці? Щоби не лише ми самі з нього користали? Раді будемо поміщувати поради читачок, якщо вони покажуться практичними. Ось перші з них:

Я не мала що робити з давніми літніми суконками. Були короткі й зіпрані, переробляти не було що, а викидати шкода. Цього року зладила я собі з двох т. зв. пляжові сукні. Себто: обтяла верх зпереду на 5 см, ззаду витяла плечі до пояса. З плечей зладила шельки, які перехрещуються на плечах так як при фартушку. Через те сукні продовжилися і знаменито служать мені при праці в городі, або коли хочу вийти на сонце. В зимі придатуться мені як фартушки при господарстві.

Евгенія М.

В заграничних журналах є цікаві проекти купелевих і пляжових строїв: короткі штанятка з флянелі і плетена хустка прив'язана до шиї, яка закриває груди і зав'язується ззаду в поясі. Мені прийшло на думку чи не можна би вживати до цього наших сільських хусток? Вони також вовняні, властиво шалінові і дуже різ-

нобарвні. Хустка повинна бути трикутна, (одну можна розтяти на дві). По середині вона розтята й зарублена. Цей розпір придуманий на шию; ззаду зав'язується гарасівкою. Хустка обхоплює міцно стан і виглядає дуже мальовничо до темних флянелевих штанят. Молода читачка.

Власний виріб!

Фабричні ціни!

**КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІРЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ**

А.Петрушевський

ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20

ТЕЛ. 13-33.

ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

НА СПЕКУ й СОНЦЕ

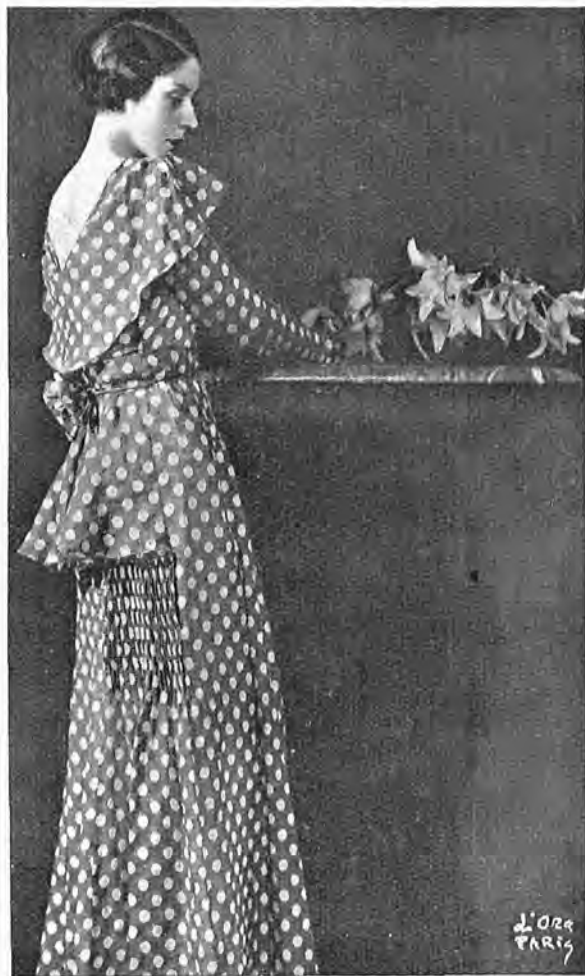
Роскішна сукня з узористої органди. Оксамитний поясок.

Рівночасно з першими дивами літньої спеки відтворюються в нашій уяві ясні образи пливучої води, що холодними різкими струями гладять нашу шкіру. І тоді з математичною консеквенцією мусимо подумати про купальний одяг. Добра господиня, яка зберігає традиційно усі звичаї наших бабунь, витягне у порядку захований купальний трикот зі скрині з дивним м'ясогострим запахом протимольного зілля. Цікаво побачити такий вовняний трикот, що свobodно переде жовтими зима і весною на полиці у шафі або часто і в якійсь валізі. Не можна сказати, щоб він був до чого. Кругленькі, дрібні дірочки, які при розтяганні тугої нитки трикоту побільшуються на очах, є доказом, що тут виплекалася нова генерація моль, а сочиста вовняна нитка трикоту заступала мольним немовлятам вітамінні соки. Тому

й трикот на щось придався, тільки не нам. Потішаймося, що нові модні деталі у цьогорічних купальних костюмах корисніше виділяють стрункість нашої силуетки і купім новий трикот. А є в чому вибирати: до сильно опаленої шкіри прекрасно годиться білий трикот. Темножовта краска теж гарно виглядає на спідній шкірі, хочемо, можемо вибрати і брунатний костюм, бо всі краски і відтінки модні і то не тільки в одній красці, але також у взірці: велику kratу і дрібну пеніту, пружки або великі горохи. Стільки було би щодо краски. Тепер відносно форми можна хіба сказати, що є майже все гладка, але прилична і естетична, а впряжені у вовну чи шовк гумові нитки впливають корисно на кожну силуетку, бо худу виповнюють, а круглу стягають.

Попри костюм вимагає теперішній звичай ще пляжової сукні, або штанив. Ті пляжові збання треба вибирати дуже обережно, бо вони є свого роду пегліжом, але в ньому ходимо по березі і нас оглядають бистримими очима наші приятельки, а ясне сонце, то не ляма будуару. Найкраще вибирати пляжовий стрій спортивного характеру. Він надає нам вигляд молодих смотриків, наші руки відчують тоді стиль, ноги у плоских капцях без зашпальків мимоволі набирають іншого вигляду, а коротка спідничка з насманистого полотна пригадує нам наші давні фалдовані шкільні мундурки.

Дуже добре виглядає пляжова суконка з сірого сільського полотна прикрашена вузькою вишивкою. Безпечніше вибрати коротеньку спідничку застібнуту зпереду, а до того вільне болерко без рукавів. При трикоті в яскравій красці така сіра полотняна суконка дуже добре виглядає. На голову вбираємо широкий капелюх з полотна або солом'яного личка, а до руки конечна велика

Горошки дуже модні. Елегантна шовкова сукня з відстаючою тунікою.

торба на ручник, мило, но і попас. Пляжова торба у нас повинна бути полотняна, вишита. Прошу трохи подумати і викомбінувати собі наш український вишиваний комплект а ручку за успіх навіть навіть на заграничній пляжі.

ОРИСЯ.

Листування

Марта Мікулова, Калуш. Є дуже гарний портрет полк. Вітовського роботи Петра Холодного в Музею ім. Шевченка у Львові. На жаль репродукції ще немає. Книжка про яку питаєте, коштує 15.— зол.

Любов Шелухина, Прага. Прохасемо подати нам свою ближчу адресу.

Володимир Січинський, Прага. За відбитку прошу не турбуватись. Маємо надію видати її дуже гарно.

Дмитро Геродот, Букарешт. Просимо доложити всіх зусиль. Справа для нас дуже пильна.

Надія Юрчинська, Тернопіль. Підручник жіночого й чоловічого білля (курс крою) видали ми в 1931 р., окремими аркушами, як додаток до «Нової Хати». Якщо не маєте його, можемо Вам вислати комплект за оплатою 2 зол.

Жін. Т-во ім. О. Бесарабової, Форт Віліс, Канада. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935. Тішимося тим, що Ви задоволені журналом та що знаходите в ньому стільки корисного для себе. Будемо на далі докладати всіх зусиль, щоби він вповні відповідав Вашим домаганням.

Ольга Онулякова, Крайна Поляна, Словаччина. Складу наших виробів у Ч. С. Р. ми не маємо. Тому радимо Вам закуповувати, чи спроваджувати додатки до ручних робіт в Ужгороді, де як чуємо, вже заснувалася мистецька жіноча кооператива п. н.: «Домашній промисл». Секретаркою її є п. Мурашко. Альбом узорів вже вислано.

Учительська Громада, Мукачеве. Часопис висилаємо.

Слава Кірчова, Соболів. Вирівнано до кінця червня 1935.

Софія Грещук, Саскатун. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935 р.

В и ш и в к и в г о р о д і і н а п л я ж і

Літня «швабочка» з голубого полотна. Блузочка з білої маркізети. Вишивка у двох відтінках голубої краски.

Городова сукня з сірого полотна. Розстібується на переді. Вишивана нарисованим зором у красках брунатній і помаранчевій.

Пляжова піжама з сільського полотна. Комір і штани обведені широким буковинським зором.

C·M·S	НИТКИ	C·M·S
	до ручних робіт марки	
	C-M-S	
є крашені індантреновими красками й тому ніколи в прання не пускають!		

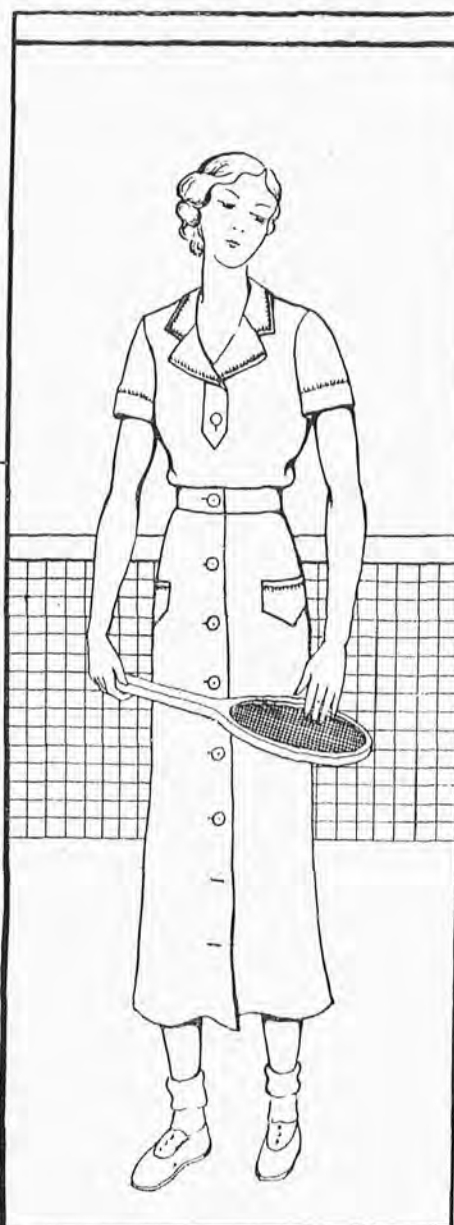
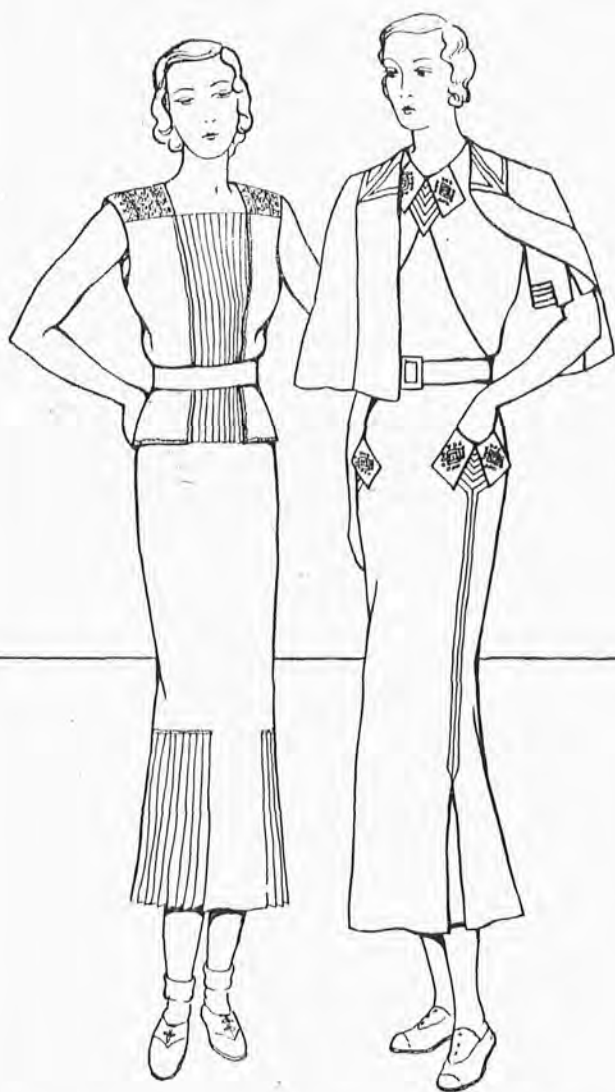
По розв'язанні спілки в ж е відкрито
в новім льокалі склад і робітню взуття

О. Б Е Р Я К
Руська 18, напроти церкви

ВИШИВКА

і ТЕНІС

На тенісові сукні найкраще годиться льняне полотно. Їхній крій простий — це для полотна найкраще. Полотно тяжче як сирій шовк або крепон — вітер його не підвіває. А вкінці воно холодить і добре втягає в себе піт — є дуже гігієнічне.

1. Суконка з сирого шовку або воалю. Взір із таблиці ч. 8., взір ч. 2.

Ч. 2. Суконка з сільського полотна, стебнована жовтою ниткою. Взір взятий із таблиці ч. 10, взір ч. 2.

До 2-гої суконки примінено горішню частъ взору ч. 7. з табл. 2, 1935 р.

До купелів беремо з собою також одну візитову сукню. Все може трапитися нагода, що будемо її потребувати. Звичайно це буде сукня скромна і гладка, лише з гарного матеріалу.

Ч. 1. Чорна шовкова сукня, прикрашена ришками з мережива. Чорний капелюх. Маленький букетик жовтих роже оживляє силуетку.

Ч. 2. Гладка сукня з матового крепу краски розтертої сукниці. Прикрашена темнішою стебнівкою.

Ч. 3. Темносиня сукня з крепсатену. Срібна пряжка й сріблестосірі рукавички.

ДАЄМО ПРАЦЮ !

Звертаємо увагу всіх наших заточенців на цю рубрику. Поміщуємо в ній безплатно оголошення родин, що могли би дати в себе заняття нашій безробітній молоді. Скільки є родин, де чоловік і жінка працює поза домом! І потребують інтелігентної сили до заряду його. При цьому можна придбати собі інтелігентне товариство, з яким можна обмінятися рідним словом. Відгукніться! Подаємо тут перше зголошення:

Родина учительська (5 осіб) на заточенні в Келецькому воевідстві пошукує від 1. серпня, а найдаліше від 1. вересня поміщиці в віці 20—30 літ, яка вміла би добре, самостійно варити, вести хатнє господарство, по можності знала би шиття і ручні роботи. Хотілиб ми інтелігентної людини, що любить діти і могла би заступити їм маму, яка є занята в школі. За щиру працю й доброту даємо платню після умови і ціле удержання.

МАРІЯ Д.

ШУКАЄМО ПРАЦІ!

Дуже просимо всіх, що надсилають зголошення, подавати докладні відомости про свою освіту та дотеперішнє заняття. Не надсилати зголошень в окремих заліплених ковертах! Пересилання заліплених коверт справляє нам труднощі, особливо, коли зголошень є кілька. Зрештою це зайва обережність; за дискрецію ми ручимо.

Мое положення дуже незавидне. Як укінчена семінаристка пішла я на посаду домашньої інструкторки й поміщиці на лісничівці. Праця тішить мене і з моїми господарями я зжилася добре. Але з кінцем шкільного року я тут уже непотрібна й мушу вертати додому та стати тягарем матері-вдови. Не знаю що мені тепер робити. Взялась би за кожну роботу, щоби лише бути самостійною.

МАРІЯ Р.

Усе в квіти...

Коли застановимося над модою квітчастих шовків, аж дивно стає, що вона так довго держиться. Вже кілька літ з ряду розквітають у літі пишні взори суконь і все нове знаходять примінення. Вітаємо їх дуже рздо. Ті взори, краски й відтінки такі чудові, мало хто може устоятися перед спокусою і не справити собі такої літньої сукні.

Не можна сказати, щоби щороку верталися ті самі взори. Те, що носили торік різниться від цьогорічних, а позаторічних майже зовсім не видно. Цього року взори фантастичні й різноколірові чергуються і спокійними геометричними. Треба вміти вибрати собі поміж ними те, що для нашої постаті пригоже. Отже:

для повніших постатей повздовжні лінії й смужки, дрібно кидані невиразні квіти, дрібна пеліта. Для струнки — горошки, великі квіти й каро.

Ч. 1. Подіємо гладку передполудневу суконку з штучного шовку. На темносиньому тлі білі зірки. До цього біла кокарда з органди і білий шкіряний пояс.

Ч. 2. Повніші постаті можуть вживати великих квітчастих узорів на пелерини. Під ними якась темна, одноколірова сукня навіть видовжить постать. При шії декорація з штучних квітів.

Ч. 3. Із штучного шовку роблять тепер навіть костюми візитового характеру. Спідниця має дзвоновий крій. Жакет зв'язується на переді.

Ч. 4. Зовсім старовинно виглядає вечірня сукня з узором штучного шовку, закінчена невеличким треном. Оксамитний пояс.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

порукає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

В салі стається тихо, якби хто з марами пересу-
нувся по ній. Всі приссались очима до Дарки й ждуть,
що вона скаже.

Дарка набігає кровю, аж темніє. Глядить пів-ко-
лом себе, чи не вдалося б з цієї ситуації виплигнути че-
рез просмик жарту. Але тому, що всі мовчать визовно,
Дарка мусить забрати слово:

— Так, це відноситься і до вас... але... якби хтось
не хотів був мені руки подати... то я не пішла б до нього
до хати...

— Славно!! Молодець Дарка!! — гукнув Улянич
щиро, аж йому очі заграли. І тими очима наче посіяв
признання для Дарки по салі.

Та Костикові, видно, було ще замало цього.

— А я таки піду... і ви всі тут свідками, що прошу
Дарку до першої коломийки... Він розреготався і наче
підпалив усіх: всі загуділи дурним сміхом. Дарка по-
сумніла. Не було вже ані соромно, ані жалісно, тільки
без кінця сумно. Що значать для людей хоч би й гімна-
зійна шапка, коли не мається бодай... бодай... п'ятнад-
цять літ...?

Коли Костик простягнув свою руку Дарці й кліп-
нув при тому Празькому, мовляв, другий акт комедії по-
чинається — увага, Дарка ткнула йому свою назустріч
зовсім опановано. Хіба не все одно? З своїми тринад-
цятьма роками й так не виграє справи з „ними“.

Костик підсадив брови вгору, підсвиснув і сказав
щось, що до тієї ситуації ані пришити, ані прилатати
не можна було:

— Ех, Дарка! Якби ти мені була бодай кілька ро-
ків старша... помірялися б ми, серце..!

Софійка замахала погрозово головою:

— Костику, дайте спокій!!

На цьому закінчився другий акт комедії.

Дарка закреслює півлук очима в сторону Данка:
він водить олівцем по кривульках нот.

Чіпаючись ніби то бесіди Софійки, обходить Дар-
ка на стіл і стає на два кроки від Данка. Як і тепер ще
не запримітить, то хіба знак, що гнівається. Хіба.

Данко відривається від кривульок на нотевому
папері й хапається гітари. Притулює інструмент до себе
й — щоб не заважати нікому — обертається боком
до Дарки. Аж до цього мусіло дійти!?

Дарка кидається на розмову з Уляничем через усю
довжину салі. Голос підозріло-веселий, напнятий, як
струна, скакає по словах, як колесо по вибоях гірської
доріжки. Не завважить? Ще й тепер не завважить
він її?

Бунтівнича кров починає вже булькотіти в Дар-
чиному серці. Аж скобоче щось у ліктях, щоб схопити
ту гітару за хвіст і з усяю сили grimнути нею до стола,
щоб аж шибби повилітали. Потім ще ногами потоптати,
потоптати, щоб сам чорт не міг її вдруге зліпити.

Нахиляється й фальшиво посміхаючись, так фаль-
шиво, що має охоту сама себе по лиці витраскати,
каже:

— Ви з цією гітарою... прийдете до нас?

Данко ніби не відразу впіймав її слова. Дивиться
на неї своїми ясними, як незабудьки, очима й каже щось,
що ані трохи незгідне з мовою його очей:

— Ви ж не маєте охоти говорити зо мною, як я вас
відпроваджую.. Чого ж обзивається тепер до мене?

Дарка в одній секунді змітає, як мітелкою, фаль-
шиву усмішку з уст: небезпека за очевидна, щоб бави-
тись у дипломатію.

— Я цього не казала... — оправдується тихенько
Данкові над вухом.

— Я цього не казала — вже аж проситься в нього.
Але він не відразу прощає. Приймає покищо до відома
її каяття й каже тоном учителя:

— На другий раз числіться краще з словами...

Хмара небезпеки просувається поза Дарчину го-
лову й тепер стає Дарці зовсім ясно: вона все буде
тією, що прохатиме в нього перша вибачення. Навіть
коли він провиниться. Тепер уже знає зовсім певно, що
він, той Данко, ніколи не протягне перший руки до
згоди.

Дарка виходить з школи враз із сестрами Підгір-
ськими. Данко стоїть на порозі школи й мружить очі
до сонця.

Дарка знає, що він не відпровадить тепер її домів:
кара за її химери мусить бути. Покарана, трохи розжа-
лоблена, відлучується Дарка коло ясенів приходства
від сестер Підгірських і сама вертається додому.

VIII.

Наче якийсь велит схопив Дарку, застромив на
вісь вітряка й наказав усім вітрам світу розмахати свої
крила.

І Дарка крутиться... крутиться... без пам'яті, часу
й міри...

Таке саміське діялося з Дарчиною головою перед
тією забавою.

Тут Оріська, як песь, що візьметься за ногами,
прилітає по десять разів на день, все з повним подол-
ком питань:

— Чи можна буде піти на забаву в суконці у склад-
ки? Чи не буде занадто по „смаркату“ виглядати?

Дарка сказала, що можна.

За годину Оріська знову на їх подвір'ю: Софійка
щойно купила собі коробку пудру. Може б відсипати
нишком у папірець на забаву для них? Що?

Дарка цим разом не збуває Оріськи півтора сло-
вом: справа поважна. Коби то, ох, коби то можна було
так напудруватись, щоби цього не можна було
„пізнати“, ну тоді, річ ясна, нема чого вагатись... Але
що буде, як відразу пізнають? Краще не думати, що
скаже мама... Про те, що Костикові не тяжко ту справу
при всіх розголосити, то й не згадувати проти забави...
Дарка кидається від одного плота думок до другого
й не може рішитись, якою відповіддю заткати цікаві
Орісьчині очі, що ждуть її, як пси охлапа з панової
тарілки.

— Оріська, а ти... напудрувалася б...? — хоче
збагнути Дарка глибину Орісьчиної відваги. Оріська
затріпочує очима на всі сторони:

— Як... ти... напудруєшся... то й я... обітру собі
пушком ніс...

— Ах, то така ти приятелька!!

— Принеси пудру... хай побачу, який він... Але
уважай: як я напудруюся... то ти так само „за дуже“
маєш насипати й на себе... Ти... дуже мудра, Орісько...
все на мене зіпхати..

Це брешить уже, як погроза. Оріська наставляє
і свої ріжки:

— То йди сама кради собі в Софійки... Я ще маю
час пудруватись...

Але в тім менті закидає стрічку поєднання:

— Дарко, треба нам, щоб сміялись з нас..? Скажи сама!

Лише Ориська відбігла, зайшла дорогу Гафійка: до ставити флякони з квітами?

Солодко, як кутя з медом, що дівчина не звертається до „пані“ з цією, як-не-як важною справою, тільки до Дарки. Але що вона скаже, як сама на тому ані дрібки не розуміється?

І знову вуйко Муха, як „добрий дух“ у казці, стає в пригоді: сам перебирає на себе прикрашення кімнат, зокрема вітальні.

Вуйко бере собі до помічі Гафійку й лише наказує: фотелі з трьома ногами геть! Фуксії від діда прадіда — геть! Столик ще з бабчиної шлюбної виправи — геть! Розкладану отаману — геть! Вази з Босні — геть! Фігури цигана й циганки, пам'ятка по бабчинім браті — геть!!

Має бути зовсім модерно. Так, як по великих театрах на сцені. Так, каже вуйко.

Мама тільки постогнує по кутках: такий заколот! Дарка щаслива, ховає усмішки в кулаки й думає собі: що на це все скаже... Данко?

В неділю рано (хай гнівається Бозя, або ні) не стає вже ані часу, ані терпеливості піти на Службу Божу.

Передполуднем прибігла ще Ориська з очима, як дві електричні жарівки: Данко мав у церкві нову сірозелену сорочку з такою самою краваткою. Може це з нагоди забави?

Дарка з обережності не допитується багато. І без цього може уявити собі, як відбиває сірозелена сорочка від очей, як незабудьки.

В четвертій могли вже самі янголи злетіти з неба й проходжуватись по вітальні. Таке тут усе було нове, пахуче й гостинне. Із спальні повиносили ліжка. І вуйко одним кивком „чародійної палички“ замінив її на „касино“. Малу кімнатку, де ночує Дарка з бабцею, призначено на гардеробу: ану ж схоче якась панна поправити собі панчішку, або припудрувати носик?

Коли Дарка відчиняє шафу, щоб сягнути по суконку, мама передає їй невеличкий пакуночок і відходить до кухні, бо дуже занята і часу на лік не має. Дарка скоренько розгортає папір: яносталеві шовкові панчохи.

За годину стоїть Дарка перед дзеркалом готова зустрічати гостей. Але тому, що вказівки годинника здоганяють щойно п'яту, Дарка стоїть і дивиться на себе... Дивиться на себе й, чи не сміх людям казати? — не може надивитись..

Що ж вона винна, коли їй так подобається ця дівчина в дзеркалі в білій, як піна на тісточках, суконці, з цими кольору гречаного меду косами понад чоло, з цими темно-сірими великими, щасливими очима, з цим здоровим, прирумяненним, як пшеничний разовий хліб, лицем?

Нехай! Нехай веснянки занадто зухвало визирають знад насади носа. Хай ніс трохи „завеликий пан“ у відношенні до уст. Хай усміх відслонює горбаті, покручені зуби. Але ж бо ті очі й румянці на щічках затирають те все, притемнюють, відсувають десь аж на третє місце. Зуби, навіть ті криві зуби білі й здорові, як шульки „канарки“ і нема чого соромитись показувати їх людям. Дарка стає навшпиньки й обкручується колом перед зеркалом. Сміятись мусить тепер зі своїх думок (тепер вони від неї за дев'ятьма горами — за дев'ятьма ріками), що стільки клопоту приспорили її малому жіночому серцю.

Перші з гостей прийшли панство Підгірські. Дарка не відважилась запитати, де Софійка, Стефко й Ориська, хоч вказівки годинника досягнули вже чвертки з сьомої години.

Трохи вкололи серце надто галасливі, занадто масні похвали пані Підгірської: ай, ай яке тут все елегантне, яке зі смаком. Чи не Дарусина голівка видумала це все...? Ніби, як Дарчин татко не священник, тільки вчитель, то в них вже елегантно не може бути? Або чого то питатись, чи це Дарчина праця, коли напевно знає, так напевно, як два рази два є чотири, що це вуйка Мухи вигадка? Що то Орисина мама когось за дурного вважає, чи що?

Це були „маміні гості“ (слава Богу!). Мама завела їх до вітальні, моргнула на тата й вуйка, щоб ішли помагати бавити гостей і „мамина“ забава почалася.

Дарка стала собі на порозі „гардероби“ й незаметно, але з великою уважливістю закидає сіти на слова з вітальні... І так має виглядати „забава“!? Ну, то дякую красно. Бо прошу уявити собі, прошу тільки уявити вони говорять — про сіно! Дарка вдирається нігтями в одвірок, як кітка пазурами і аж шкрябає ними з пересердя: то на це, щоб пожуритись, чим корови і телята годувати в зимі, потрібно було аж цієї неребетановки в домі, потрібно було три милі за ледом до місточка гнати?

Дарка вихиляє голову у вітальню і хоч їй не до сміху, мусить сховати лице, щоб не образити самим виразом його маминих гостей: вони так „вдають“, що аж смішно! Слово честі!

Хібаж це та сама Орисина мама, оця пані з підпертою просто, як патишком спиною? Навіть мама, навіть, наравду, той світовий вуйко Муха, що десь вже пів світу облетів, пушиться між ними, як індик!

Як що має так виглядати „забава“ з її гістьми, то краще було сидіти тихо й не починати нічого!

В саді за вікном знову зойкнула тоненько, на острогу хвіртка. Нарешті! Дарка відскакує від одвірка й втікає в „гардеробу“: не треба, щоб вони всі відразу втопилися в її очікуванні. Та хвіртка хіба — забулася, чи що. Замість гомінких громадних кроків, чийсь нечуткі, як котячі. Ах, це лише панство Данилюки... самі.

Пані директорова, з лицем, як гарна, засушена квітка, звертається просто до Дарки своїм німецьким, що від нього аж уха болять, голосочком:

— Овв, то Лялі ще нема? Ані Данка? Ані панни Софі? Ані Ориськи... Ще нікого з Дарчиних гостей нема..?

Що за неділікатність, швабська неділікатність оттаке питати: хіба очі не бачуть, що нікого нема і... не знати, чи вже прийдуть? Мама похапцем (ніби вона роками не бачила пані директорової, чи пана директора!) загортає своїх гостей до вітальні. Тамті теж аж „закакали“, що їх побачили (навіщо вони всі так удають?), а Дарка остається сама й уже знає, так напевно знає, що не завагалася б і присягнути: „вони“ не прийдуть. Це Костикова пімста. Годинник, як янгол смерті вибиває своїм смертоносним крилом-вказівкою: пів до осьмої. Поволі, хоч цього зовсім не потрібно було, бо на неї і так не звертає ніхто уваги, висувається Дарка у півсумерки гардероби і — не думаючи про ніщо вже, затикає кулаками очі і паде, як в пропасть яку, на ліжко. Не в голові, що волосся збуриться, не в думці тепер, що накрохмалені закладки суконки покрушаться на кусники, цілий світ пішов тепер стрімголов, хай іде і це.

Але вона не плаче. Чому вона не плаче? З вітальні напірають на вуха, хоч прикрила їх подушкою, голоси й сміхи „маминих“ гостей. Тепер певно вже не про сіно говорять...! Може... може... зовсім не завважують, що її гості не прийшли? — вговорює в себе до сміху неймовірну думку Дарка.

А тут мама вже за порогом „касины“ — у малій кімнаті.

— Бійся Бога, дівчино, як можна було пожитися в суконці? Як же ти виглядатимеш?

Боже, мамі може бути ще суконка в голові! Та ж вони й так не придуть, хіба не все одно?

Та — про них саме йде мамі.

— На котру ти просила своїх гостей?... Вже доходить три на восьму, а я не знаю... як з вечерею розпорядитись...

— На шосту. Точно на шосту були прошені, мамо. Але вони не придуть. Не придуть, мамо!! Тому не питати... нічого не питати тільки...

Боже єдиний, нічого, нічого на світі — тільки знайти тепер у своїм ліжечку у самій сорочині в маминих обіймах... Не треба забави, не треба гостей, не треба „паннування“... не треба четвертої гімназійної... тільки лежати тепер з накривалом вище вух у своїм ліжечку... і ні про що не знати!

Мамо, рятуй!

Але мама сама, сама мама ніяковіє:

— Дарчику, що сталося? І... для кого я стільки напекла? Дарчику, признайся мамі — ти може погнівалася з дівчатами? — Може образила кого з хлопців?

Дарка хитає головою вліво, потім вправо: *п е р ш а* не образила нікого.

— Михайле — прошу сюди — взиває помічі мама.

І, як на картах, викладає Дарчин сором: так і так. Були запрошені й не прийшли. Що тут робити? Вуйко скручує уста в тунель. Наче б тим каналом мала якась спасена думка влетіти до голови. Гм, що робити, що тут робити...?

І нагло, як весняний дощ, раптовний, здоровий, жвавий, під вікнами вітальні: „Многая літа“...

Мама з вуйком вибухають вдовolenним сміхом, а Дарка слабне від несподіваного спаду температури. Зовсім-зовсім ослабла в одній хвилині. Але тільки на манісеньку мить. Коли хор з урочистого гимну перескакує на пісні, Дарка оживає. А коли аж вікнами стрясає „Добрий вечір, дівчино“, Дарка не витримує й вибігає на двір. І — падає просто на квіти, що їх наставив Костик. Це для неї. З нагоди її спізнених уродин.

З надвору майже вносять „вони“ Дарку на ліктях і руках у хату. На порозі вітальні ще одне „Многая

літа“. Тепер пристають до хору й старі зі своїми надщербленими голосами.

Мама гукає на Гафійку, щоб скорше, скорше звивалася! Позапалювати лампи в спальні, в малій кімнаті. Хай буде ясно. Так ясно у кімнатах, як у серцях. Та — вуйко завсіди має якісь нові думки про запас: у вітальні непотрібно стільки світла. Зараз буде музика грати. Музика й таке язикате, недискретне світло? Ні, ніяк! Він віднаходить старий мамин, червоново-фіолетний шаль й закидає його на тінник лампи.

Язикате світло вмовкає. І всі приявні — з людей перемінуються в якісь фосфоричні тіла, що порушаючись видають з себе червоні й фіолетні проміні.

У спальні грають вже тарілки з ножами в цимбали.

— Музики... хочемо музики... — за всіх і себе домагається вуйко.

— Панство... панство... — хоче прийти до слова мама з своєю вечерею, але її вже заглушують переклики строєних інструментів.

Ляля й Празький скрипки („перша“ й „друга“ — хоч обидві скрипки подібні, як близнючки), Данко гітара. Наймолодшому все, що найгірше. Дарка присягнути могла б, Данко має більше чуття в мізинному пальці, як той Празький в обидвох коморах свого серця.

Скрипки зразу торгуються тільки між собою. Гітара час до часу бренькне на них і на минутку опам'ятається. Потім вже починають сваритись. Що одна, то голосніше. Нарешті погодилися: смикати насторожились в одній висоті в поготівлі, як змагуні на старті: раз, два, три і... готові!!

„Ані коней, ні овець“...

зірвались своїми голосами скрипки: дрібно, жваво, скочно, аж скоботливо.

А я *хлопець* — „молодець“...

Це голос Костика. Його вирвала музика з під стіни, кинула ним на саму середину вітальні й викручує йому на всі застави: голову, язик, ноги...

— *Гей дівчата, небожета*... —

обертає Костик язиком і прищухує: якби надслухував, що йому хтось до вуха шепче. Кидає головою, ага, вже знає!

(Далі буде).

(Докінчення зі стор. 4).

зустрітись з Франком, порадитись... Стріча мала відбутися в Коломиї, коли Франко їхав до Березова до Геніка. Але тоді його арештували і етапом відставили до Дрогобича. Там пережив страхіття, яке описав в оповіданні „На дні“ — де вплив історію своєї першої любови.

Дальше життя Ольги пішло на зовні звичайним ходом. Стала господинею, мамою, але все заховала інтерес для літератури і емантіпацийних жіночих змагань. З Франком лучила її приязнь. Він запрошував її до співробітництва в „Зорі“, в „Ділі“ поручав перегляди для „Бібліотеки найзамітніших повістей“, позичав книжки для її рефератів. В 1886 р. видав під її дівочим іменем її збірку лолінських „ладканок“ (*Zbiór wiadomości antropologii krajowej — Akademja Umiejętności w Krakowie, t. X. dz. 3*) — і тут в перше зійшлися ті два імена Ольга Рошкевич і Іван Франко. Але шум довкола них не затихав ніколи. Ольга мусіла все більше і більше віддаляватись від життя, що її цікавило. Не дозволила друкувати у „Житті і Слові“ — свого реферату про Антигону (Надрукований у збірниках Кобринської „Наша Доля“). Навіть присвяту І. Франка на книжці подарованій Ользі — треба було знищити, щоб зберегти ту маленьку гарну книжечку (*Goethe-Faust-Diamond Ausgabe, Berlin, 1869*), що вони її разом читали в Лоліні.

У Франковій літературній творчості любов до Ольги Рошкевич відбилася і в збірці „З вершин і низин“ в розділі „Картка любови“ і в деяких віршах „Зівялого листа“ і „З днів журби“. Переклад Гайне „Скін богів“ присвятив він Ользі і в оповіданні „На дні“ під постацією Галі, малює Ольгу.

Про літературний талант Ольги трудно щонебудь сказати. Вона збиралась писати для вдовolenня Франка, але потреби писати не відчувала. В листах її нема ні порівнянь, ні образів, ні гіперболі, нема навіть цитатів. Вражає тільки дивна простота і правда почувань, глибоких і палких. Її опис празника в Пацикові написаний досить цікаво і дотепно. Збиралась вона писати автобіографічне оповідання зі свого життя, зі свого виховання у своїх — але не знала як до цього братись і нічого з того не вийшло.

Ольга Рошкевич не стала письменницею. Вона була жертвою переломової доби, була першою відважною, що зірвалася до лету, але знемоглася в дорозі. Та її життєвий шлях повний трагічних зривів глибоко нас хвилює.

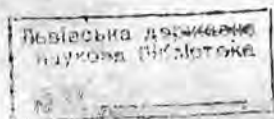
Її могила в Миклашеві не піде в забуття бо вона обмашена поезією Франка і його любови, що

була невинна, як дитина

пахуча, як розцвілий свіжо гай“

М. Ф.

26. VI. 1935.

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двотижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за с'яробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у країнського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилється одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Вже вийшла IV. книжка „Вістника“

31 червень

ЗМІСТ:

Юрій Клен: Софія, Терцини; Євген Маланюк: Спогад; Олена Теліга: Безсмертне; М. Підлужний: L'art pour l'art; С. мен (перекл. Ю. Клен): Мертве місто; К. Мансфілд (перекл. Г. Чикаленко): Молода дівчина; І. Каяук: Очима заходу (А. Гекслі «Глузуючий Пилат»); Юрій Клен: Ще раз про сіре, жовте, і про Вістникову квадригу; за А. Моруа (пер. С. Куликівна): Редярд Кіплінг; Devius: Чи можлива мобілізація в Росії?; К. Ванько: Завершення «українізації»; Д. Чортмлик: Стара й молода Англія; Л. М.: Дідичні господарства в Німеччині; М. Гоца: Інтелігенція професійна й духовна; Р. У.: Щеп ро макіявелізм; *** З раси вождів (полк. Лоренс); О. В.: Дев'ять років; М. Л.: З пресового фільму; Бібліографія; Від Адміністрації.

Адреса редакції й адміністрації: Львів, Чарнецького 26 м. 21. Чековеkonto П. К. О. 500.371.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, уліця Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПІАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагодуємо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

в модних красках можна
вибрати собі у Львові

в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,

вулиця Косцюшка число 1.

Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочки! Пишіть за оказовим числом.

УВАГА!
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

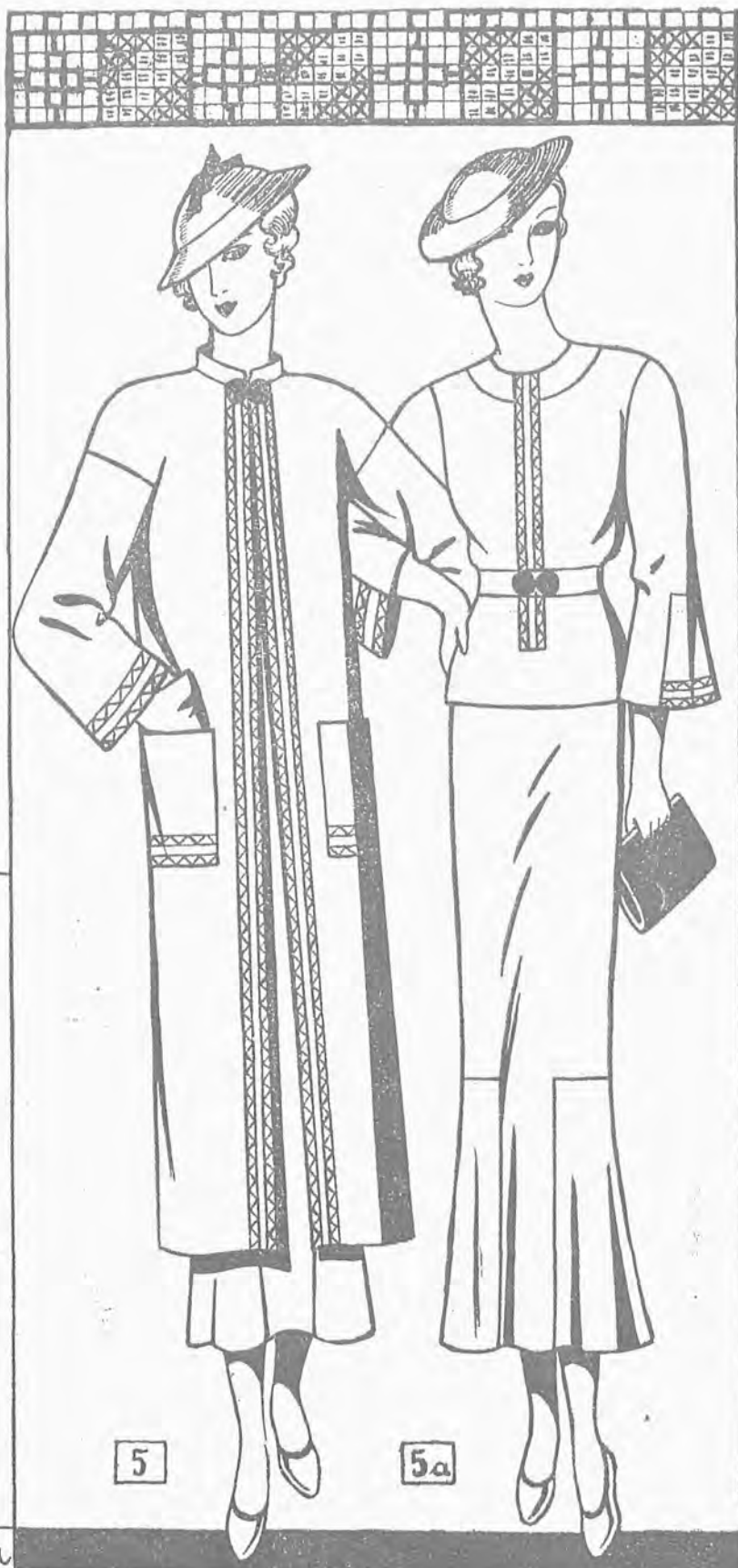
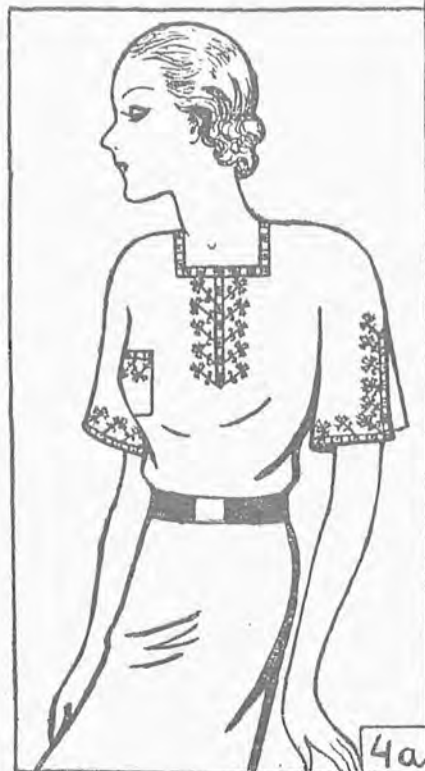
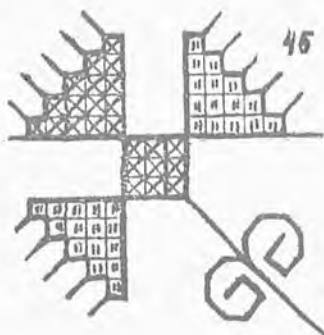
ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ

НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

Почтову належність зазначено гуртом.
Należytość pocztowa uiszczono guraltem.

КРАМНИЦЯ У.Н.М.

Львів, ул. Косцюшка ч. 1.

Проводить:

Льняні полотна на літні сукні й костюми в різних гатунках:

Сільське, широке на 70 см. від 1.50—1.80 зол.

Догідне до вишивання, широке на 150. см. по 4.90 зол.

Догідне на обруси, широке на 160. см. по 6.50 зол.

Кремове полотно на обруси, широке на 155 см. по 5.50 зол.

Видас Кооператива «Українське Народне Мистецтво».
Реданція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За редакцію відповідає **МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА**.
З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.

НОВАХАТА

15-16

Ч.

5. Р.

3

1

9

В

і

В

А

Б

В літніх місяцях: червні, липні й серпні появлятиметься „Нова Хата“ в одному, подвійному числі. — — — Ціна числа 1'50 зол.

ЗМІСТ:

Ольга Кобилянська...

»Зелена Буковина«.

Стефанія Хортик: Жіноча Громада в Чернівцях.

Ірина Левинська: Т-во «Мироносиці» в Чернівцях.

Орися Щербанович: Укр. театр у Чернівцях.

О. Задума: Жіночий суд.

Галя Гук: Праця на Бесарабщині.

Буковинська народна ноша.

Л. Бурачинська: У студенток.

Вістки звідусіль.

Здобуваймо мужеські фахи!

Д-р Олена Михальська: Гігієна їдження.

Пивниця.

З. Мірна: Раціоналізація хатньої праці.

Сушення грибів. Овочеві курації.

Приписи. Скорі обіди.

Плетена блюзочка. Ручні роботи.

Модний поради́ник. Модні дрібнички.

Ірина Вільде: Метелики на шпильках.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Ольга Кобилянська. О. Кобилянська іде на свято Федьковича. Ганна Чернуха. Олена Сірецька. Ольга Гузар. Катря Дутка-Павловська. Стефа Павловська. Маруся Павловська. І трьома ударами обуха... Адвокат дав ногам знати. Це тобі завдаток на толоку! Козацький герць. Вбрання старої жінки. Молода дівчина з Оршівців. Скрині на ярину. Скринка на бараболю. Перегорода на вугілля. Практичний

кошик.

ЩО ЧИТАТИ?

ЩО ЧИТАТИ?

Перла Бек (Pearl S. Buck) Благословення землі.

Перла Бек це свого роду письменницький куріоз. Вона англійка, народжена й вихована в Китаю. Китайську мову вивчила нарівні з матірною. Звичай й навички китайців знає як свої рідні і що найважливіше, вповні вміє вжитися в їх спосіб думання.

Пише тільки про Китай і китайців. Її герої, це вповні зрозумілі, простодушні люди. Ні сліду екзотики, якої шукають письменники-європейці на Далекому Сході. Китаєць-селянин, це звичайний собі хлібороб, що так само залежить від дощу та повені, як наш дядько. Китайська жінка це взірцева мати-господиня, що зазнає пошани тільки тоді, коли вродить мужеві сина.

Саме життя тих селян описує Перла Бек у цій книжці. Повість широко задумана: малює життя одної родини, а властиво одного покоління, як воно поволи з сільського стану переходить у міський, купецький. На зразок великих фреск, що ввійшли у літературу ще від Бальзака. Хоч вона не досягає «Саги Форсайтів» чи «Буденброків», то з приємністю прочитаємо й її. Вона розказує про невідомий нам край та розв'яже нам загадку Китаю, яка є дуже проста.

Франсуа Моріак: Клубовище гадюк. François Mauriac: Le pœud des vipères.

Це дневник, а радше лист змученого життям чоловіка до дружини. Лист, у якому його душа, цькована вічною ненавистю, поволи навертається до Бога.

Змальоване там життя французької заможної верстви. Багато дечого для нас чуже й незрозуміле. Але взаїмовідношення рідні, насторожене й нещире, часто трапляється і в нас. Батько існує тільки для заробітку, мати живе лише для своїх дітей, а діти, як тільки доростуть, ідуть у розтіч. Кожне за своїми справами, за своїми замишуваннями! І пригадують собі батьків тільки тоді, коли знайдуться в грошових клопотах.

Назва книжки придумана добре. Можна пристосувати її до душі старого адвоката, де клубляться раз-у-раз чорні ненависні почування до рідні. Можна й пристосувати її до цілого дому, де бунтуються все діти проти нелюбого батька. Посеред усього стоїть Женева, жінка, що виховувала дітей осторонь від батька і вкінці сама жажнулася наслідків цього.

Л. Б.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83.

Число konta Л. К. О. ч. 405.361.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноке число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна висилати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноке число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництва м місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25 кожного місяця. Реклямацій надісланіх у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Н О В А Ж А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

СЕРПЕНЬ 1935.

Ч. 15-16.

БУКОВИНСЬКЕ ЧИСЛО.

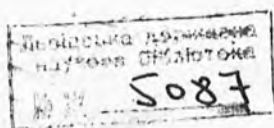

...Я хотіла би вид буковинських гір задержати на віки в пам'яті, а передовсім одну його частину. Високу, стрімку, густо порослу лісом гору, відділену від сусідньої глибоким ярмом.

В ту далечину, що наводить на душу тугу, лине мій погляд.

Я мов олицетворений сум. Моєму сирітству нема пари. Боєм прорита душа проливає сльози, а очі сухі, широко отворені, їли би той вид, що бачать. Я понесла би її, кудиб і не зайшла, оцю батьківщину мою, гори мої, смерекові великани мої, їх красу і силу та могутню поезію їх. Вони одні кормили мою спрагнену душу своєю тихою німою красою, виплекали своєю вдачею, характер у мені, нап'ятували його своїм сумовито-тужливим пятном, тому я їх дитина...

(Ольга Кобилянська: Царівна).

Ольга Кобилянська іде на свято О. Федьковича у Чернівцях.
Зліва: пп. О. Сірецька, Ольга Кобилянська, Н. Сторожук

„ЗЕЛЕНА БУКОВИНА“

Так називали в нас чомусь цей куток нашої землі. Правда, він був відділений від нас Черемошем та Дністром в іншу провінцію, але ми почували себе там дома. Лучили нас тісні звязки дружби, споріднення чи гарних споминів. Нас туди тягнуло. На Буковині лекше можна було жити й працювати, Чернівці були поважним осередком українського життя і там згуртувались були цінні наукові й мистецькі сили. І нам, хоч і загартованим щоденною боротьбою за рідне слово, приємно було відітхнути від переслідувань та працювати без перешкод.

Правда, ми приходили туди з кращою свідомістю і більшим досвідом у громадській роботі. Здавалося, що зможемо багато зробити. Але не все підходило як слід, до справи. В чужому середовищі, треба бути обережним; хто зараз же береться навчати й картати, не буде люблений. А ми, ніде правди діти, прибирали часто цей тон „старшого брата“. Із цього виросло галицько-буковинське ворогування, що мало таке саме підложжя, як пізніше галицько-волинське й придніпрянське.

Багато енергії марнувалося через ці дрібні непорозуміння. Не знати чия тут вина. Але це справа минулого й не варто її тепер розбирати. І ми й вони опинилися в гіршому становищі; під тягарем теперішнього забули про давні непорозуміння.

Буковина відділена від нас строгим державним кордоном. Чужа рука, що там господарить, немов мітлою змела всі здобутки передвоєнних літ. Немає своєї школи: українська мова знову зведена до торгівлі та предметів; у школах діти навіть на коритарі не сміють по українськи говорити. Здавалось би, серед таких обставин завмре усе українське життя.

Але ні! Буковинці, яким ми колись відмовляли витривалості в громадській роботі, дали собі раду й без нас. Організуються. Видають часописи. Мають свій театр. Влаштовують виставки народнього мистецтва. Працюють невпинно, не перериваючи тяглості цієї дрібної роботи. Коли мірити нашою міркою, це лише перші шаблі на стрімкій драбині громадської праці. Але шаблі здобуті самотужки без нічної допомоги. Та ще й серед таких важких обставин, у яких хто зна, як ми дали собі раду.

Чужа займанщина злучила з Буковиною ще один шмат нашої землі — Бесарабію. Країну відому нам тільки з історичних подій (смерть Мазепи) та оповідань Коцюбинського і Маковей. Та помимо цих подій та перенесень наших запоріжців, країна ця мало свідомо. Правда, живе там наша слава в піснях, в прегарній, чистій мові та ці-

кавій народній ноші. Назви сіл та старовинні козацькі прізвиська нагадують про наше минуле. Але довгі віки приглушили згадку про цю бувальщину, а дійсність привчала до іншої мови.

Але й тут прозябає нове життя. Цікаве те, що всюди в нових обставинах, перші кроки, перші зусилля у громадській роботі кладуть жінки. Вони — привиклі давати життя, не розуміють безділля. Їхня живучість не дає їм спочивати.

І так на Буковині повторився наш 19-тий рік. Тоді, коли мужчини були в полі, жінки несли на собі всю вагу громадської взаємодопомоги. А коли чоловіки верталися з визвольної боротьби, пригноблені й розбиті, жінки знаходили в собі силу й відвагу далі змагатися й боротись. І праця ішла. Не вгавала вона й тоді, коли вже всі станули спільною лавою до неї. Прочитаймо собі звідомлення „Жіночої Громади“ та т-ва „Мироносиць“... й побачимо, що впродовж цілого часу неодна думка, неодна ініціатива виходила з того гурта.

Правда, ота скромність а властиво недоцінювання власних заслуг є вже жіночою прикметою, а радше хибою. Так тут, як і на Буковині, жінки, виручивши чоловіків на час війни та сповнивши це завдання бездоганно, знов усунулися на питомі свої ділянки. Так начеб добродійна робота чи народне мистецтво вповні використовувало їхні здібності.

А воно не так. На Бесарабщині, далекій та дрімучій саме жінка кинула перший засів, поробила перші кроки. Саме вона відважилася поставити першу українську пєсу та спроводити українську газету. Але про те мало хто знає. Бо ця тиха й завзята робітниця працює без розголосу; не зважаючи на невзгоди, вперто, від літ, провадить своє діло.

Буковинському та бесарабському жіноцтву присвячуємо це число. Хочемо в ньому побачити відблиск їхнього життя та змагання.

Ганна Чернуха,
із Старокозачого, Бесарабія.

СТЕФАНІЯ ХОРТИК, Чернівці.

»ЖІНОЧА ГРОМАДА» В ЧЕРНІВЦЯХ

Олена Сіренська, голова Т-ва „Мирносьсинь“ в Чернівцях.

В 1931 р. „Жіноча Громада“ святкувала свій 25-літній ювілей. Коли підводила на Заг. Збори підсумки своєї діяльності, треба було час її праці поділити на дві половини. Перша частина, себто діяльність до війни, загально відома. Про другу частину знаємо менше, хоча вона була цікавіша. Тому варто розказати дещо про змінені обставини та нову роль „Жіночої Громади“.

Війна та інвазія припинили діяльність виділу. Багато членів виїхало, не було змоги правильно сходитися. Однак вимоги дня були такі пильні, що треба було негайно реагувати на різні біжучі потреби. Для цих справ творилися з членів виділу відповідні комітети, що полагоджували їх. Так повстав Комітет Укр. Пань для помочі раненим у 1914 р., „Сирітський Приют“, комітет для воєнних сиріт у 1918 р., Комітет Укр. Пань для опіки й помочі збігцям в 1919 р. Всі ці комітети гуртували в собі колишніх членів виділу, що завдяки різним обставинам не виїхали були з Чернівців. Їхня праця була дуже потрібна. Наприклад останній із згаданих комітетів під головуванням п. Михайлини Левицької, заопікувався збігцями й поворотцями, що сотнями переходили в рр. 1919—1922 через черновецький двірець. Всі ці холодні й голодні, що вертали з далеких таборів полонених діставали теплу страву, одіж, білля й щиро поміч на дальшу дорогу. На залізничному двірці, в Народному Домі та в бурсі ім. Федьковича влаштовано харчівні і нічліги. Збігці з Великої України, що в часі великої нашої невдачі масово переходили Дністер, вимагали особливого піклування. Окрім харчів та одягу треба було полагоджувати за них усі формальности в румунського уряду, часто видобувати з арешту й складати запоруку. У тісному звязку був комітет із обома таборами наших збігців у Брашові й Ораді-Маре, висилаючи туди книжки, тютюн, білля й харчі. Гаряче дякували наші вояки за ноти, які їм доставив комітет для влаштування шевченківського концерту. Листування, яке залишилося з того часу в архіві, доказує, якою щирою була ця поміч і як у пору вона приходила. Листи, писані на клаптику паперу неправою рукою, повні щирих висловів подяки, збірні адреси якоїсь військової групи, а часто навіть поезії, присвячені Комітетові.

В 1920 р. відновлено формально діяльність „Жіночої Громади“. Провід обняла п. Зеновія Грушкевич. В перших роках відновлення перебирає „Ж. Гр.“ поволи працю Комітетів, продовжуючи їхню роботу. Але окрім того видвигає вже культурно-освітні справи, що підчас війни відступили своє місце іншим, пекучішим. Організує цикль викладів, діточі театральні вистави, курси народніх танків та влаштовує величаве ювілейне свято 35-ліття письменницької праці Ольги Кобилянської. Цікавою була перша по війні виставка вишивок і виробів буковинського домашнього промислу. Про неї заговорила й чужа преса, а виклади д-ра Володимира Залозецького стягнули тоді багато чужинної публіки в салю Народного Дому. „Ж. Гр.“ бере участь у першому Конгресі жінок у Львові. В 1922 р. живо протестує проти закриття українських шкіл у Чернівцях, висилаючи деле-

гацію українських матерей до державного секретаріату та телеграму до королевої Марії. Рівнорядно з тим іде її добродійна праця. Щоби здобути фонди, влаштовує вечерниці та свята, організує збірки.

У 1925 р. перебирає провід т-ва п. Ванда Лукашевич. З цією датою вяжеться отворення захоронки, підготоване вже попереднім виділом. Захоронка, що знайшла приміщення в Народному Домі, прийняла двадцять воєнних сиріт на цілоденне удержання; окрім того давала їм і одяг. Виринає плян будови власного сирітського приюту. Починається інтензивна збірка на фонд будови, який доходить уже до 300000 левів.

Окрім цієї праці внутрі товариства, скріплюється й його репрезентативне значіння. „Ж. Гр.“ бере участь у жіночому конгресі меншостей у Букарешті. Делегаткою товариства є п. Ольга Гузар. Цей її перший виступ на міжнародному ґрунті набрав особливого значіння для дальшої праці „Жіночої Громади“ на Буковині. Промова п. Ольги Гузар викликала загальний подив і прихильну оцінку преси; дальша участь делегатки в бенкеті княгині Кантакузіно і чайному вечорі королевої Марії лише скріпила це вражіння та зєднала нам прихильність інших меншостей. Буковинські українці відчули, що їхнє жіноцтво це не пасивний чинник у житті нації: саме тоді, коли все здавалося пригноблене й розбите, знаходить воно одинокє в собі силу домагатися свого.

В 1927 р. влаштовано заходами товариства 40-літній ювілей письменницької праці Ольги Кобилянської. В честь ювілятки видає „Ж. Гр.“ альманах із багатим матеріалом про життя й творчість великої буковинки. Гостює в себе письменницю Карін Міхаеліс підчас її переїзду через Чернівці й обдаровує буковинськими вишивками. Влаштовує нову виставку виробів народнього мистецтва під керівництвом пп. Грушкевич і Герасимович. Висилає як делегаток до черновецької громадської ради, пп. Михайлину Левицьку і Катерину Костецьку.

Особливо відрадним явищем цього часу є віднов-

Ольга Гузарєва.

лення Кружків „Ж. Гр.“ у Вашківцях, Карапчеві й Лужанах.

В 1930 р. перебирає провід „Жіночої Громади“ п. Ольга Гузар. Розгін у праці, який взяло товариство попередніми роками, щойно тепер знайшов своє завершення. „Жіноча Громада“ провадить тепер ряд підприємств. Під її опікою ведеться студентська харчівня і захоронка. Відкривається дівочий пансіонат для учениць середніх шкіл. Ведуться курси рахункового діловодства, крою і шиття. При товаристві повстає музична секція і жіночий хор під батуту п. Галі Василяшко. Виринають усе нові проекти праці, все нові ділянки захоплює воно в свої руки.

Однак не стає сил. Української інтелігенції на Буковині щораз менше. Зпоміж неї виривають саме найактивніші одиниці. У Чернівцях лишилося її небагато. Однак ті залишки та активні одиниці зі студенток підсилюють ряди „Жіночої Громади“. Від 1932 р. обняла провід т-ва п. Стефанія Губка-Безбородько. Саме тоді припадає й відкриття лікарської амбулаторії при товаристві, установи так дуже потрібної вбогому українському населенню Чернівців і околиці. Ще один доказ ініціативи та всесторонності „Ж. Громади“. У 1933 р. висилає т-во експонати на виставку до Шікаго та бере участь у відслоненні нагробника Івана Франка у Львові. Провадить далі свою добродійну працю, влаштовуючи на придбання фондів чайні вечорі й день квітів.

В 1934 р. перебирає провід т-ва п. Аглая Федорович. Через стан облоги діяльність товариства обмежена до праці добродійної. Гостює в себе сенаторку Олену Кисілевську, проф. Софію Русову і С. Макогін, яких іменує своїми почесними членами. Бере участь у Укр. Жіночому Конгресі у Станиславові.

Праця товариства обмежена тепер завдяки змінним обставинам. Так що підсумки її в теперішній мент не можуть бути радісні, як усе наше життя на Буковині. Але ми віримо, що це лише передишка, що дозволяє нам змірити нашу працю в минулому і набрати сил до нової.

Т-во „Мироносиці“ в Чернівцях

Т-во „Мироносиці“ заснував у 1886 р. о. Келестин Костецький як гурток на взір церковних брацтв, при греко-католицькій церкві у Чернівцях. Воно мало об'єднувати й гуртувати жінок і дівчат та дбати про прикрасу церкви.

Такою тихою й дрібною роботою займалося товариство впродовж кількох десятків літ. Опікувалося дітьми своїх парохіян, доростаючою молоддю, збирало на розбудову церкви, висилало своїх членок до церковного хору. Та по війні, коли не стало інших товариств чи працівників, воно поширило свою програму. Правда, головним його завданням остає й на далі прикраса церкви. Цього року наприклад вишили й придбали членки церковні ризи в народньому стилі, а також хоругви і рушники до церкви.

Але вслід за тим зацікавилася т-во народнім мистецтвом взагалі. На весні цього року влаштувало спільно з жіночим гуртком „Чорноморя“ велику виставку народнього мистецтва. В салі „Народнього Дому“ розложено експонати: в бічних кімнатах влаштовано українську їдальню та гуцульський куток. В такий спосіб влаштовано виставу тут вперше, тому й відвідало її багато своїх та чужих.

Окрім цієї мистецької імпрези варто згадати ще різні інші товариського характеру. Чи звичайне „свячене“, чи „кутя“, все збирають сходи „Мироносиць“ поважне число громадян. Вміло підібрана музична програма у виконанні членок товариства, пп. Ясеницької, Єнджейовської і Павлусевич розважає присутніх. Створення привітної товариської атмосфери, якої брак відчували черновецькі українці, є саме заслугою товариства.

В 1936 р. „Мироносиці“ обходять свій 50-літній ювілей. Варто буде вшанувати цю дату врочистим святом.

Ірина Левинська, Чернівці.

ОРИСЯ ЩЕРБАНОВИЧ, Чернівці.

Український театр в Чернівцях

Чи чули ви про український театр у Чернівцях? Мабуть мало! А варто про нього почути. Це не звичайний собі аматорський гурток, що сходиться більше для власної розважки. Праця тут іде псаажно, а ентузіязму вистачило би на кілька театральних труп. Бо й завдання його неабияке: пригадувати нашу бувальщину там, де зовсім не має доступу українське слово.

По війні повстав фаховий гурток при товаристві „Міщанський Хор“. Але в театрі не може бути довго згоди (в цьому Буковина зовсім не різниться від Галичини) і тому він розбивається на три театральні трупи під режисурою трьох здібних артистів: Дутки, Дудича й Терлецького. Їздять по провінції, або грають у Чернівцях. На перше місце поміж ними вибилася трупа Дутки, артиста й режисера в повному значінні того слова — нового.

В 1928 р. лучаться всі три групи в одну (ми тут ще до цього не дійшли! прим. складача), дістають концесію і виїжджають на північну Буковину й Бесарабію, де їх ви-тають із одушевленням. У 1931 р. здають іспит у Букарешті і знов турне. Потім грають у Чернівцях, розбиваючись знову на групи. Під сучасну хвилю є один український театр при Т-ві „Кобзар“ у Чернівцях. Виразно відчувається недостача Дутки, що чомусь відтягнувся.

Катря Дутка-Павловська.

Стефа Павловська.

Тепер дещо про жіночі сили того нашого театру.

Маємо трьох сестер Павловських. Трьох сестер, які заступають собою всі жанри, потрібні на сцені. Вже з їхніх світлин це видно. Зрештою знаємо вже в наших театрах інші театральні родини, наприклад Старицьких, Стадників і Рубчаків. Але це традиція, виплекана поколіннями, чи школою. А сестри Павловські не мали якогось спеціального вишколу. Вони з роду місцевих міщан — батько помер на війні, а вони з матір'ю заробляли шиттям. Зацікавлення театром збудив у них театр Рубчакової що в 1918 р. гостював у Чернівцях. Позналилися в Надею Рубчаківною і стали мріяти про сцену. Їхні мрії прибирають реальні форми щойно в 1924 р. коли Дутка, чоловік Катрі Павловської організує гурток при «Міщанському Хорі». Погоди втягає він всіх трьох на сцену.

Окремого вишколу в них не було. Але все заступив природний талант. Від 1924 р. грають вони, одушевляють, поривають за собою нашу публіку. Маруся, Катря й Стефа! Трудно сказати котра з них краща артистка. Кожна має свої ролі. Але кожна однаково люблена й цінена на Буковині. Бо праця кожної вимагає цілої людини.

Маруся — це висока, чудово збудована українська красуня (не дурно була раз вибрана королевою краси!). В очах її криється ніби меланхолія, ніби загадочність. Гарно співає сопраном. Дебютувала в «Запорозжці за Дунаєм». Улюблені її ролі це Фенька (Діти Агасвера), Маруся (Маруся Богуслазка), Раїса (Воскресення), Панночка (Вій). Чарівна була в «Казці старого млина» як Марьяна. Справжня казка!

Черновецький ромунський театр пробував її перетягнути до себе. Відмовила. В останньому часі чомусь рідше виступає. Мабуть за тісні для неї рямці побутовщини; манять інші, дальші обрії...

Катря — середуца — противенство до Марусі. Тип української дівчини з ясними очима і щирою усмішкою, що не покидає її і в приватному житті. Любить на-

родню ношу понад усе. »Коли вберуся в народний стрій — вишивана сорочка, віночок, стрічки, мені так весело стає на душі, неначе цілий світ мій, говорить із щирим захопленням. Ролі її драматично-наївні. Дебютувала в »Жидівці-зихрестці« (Пріська). Пізніше Настуся (Хмара), Галя (Ніч під Івана Купала), Марта (Кума Марта). Це улюблені її ролі, які вона віддає по майстерськи. Найкраще виконує Варку в »Нещасному коханні«. Взагалі вона дуже мила, жива й рухлива — нічого не має в собі з суворости Марусі.

Стефа — наймолодша — незвичайно цікава. Вступила до театру разом із сестрами, ще майже дитиною. »Вимітали мною всі кути«, розказує. Чи наймички де бракувало, чи баби потрібно було, нераз на двох-трох ролях в одній песі — все це мусіла грати. Але перед двома роками, коли в нає театр найкраще стояв, припадає й її дебют. Вона грає воеводишу (Кума Марта), Альравне (Альравне), графиню (Криваві перли), Уляну (Кармелюк) і тоді показується в неї небуденний і зовсім відмінний талант. Правда, ще не було часу спеціалізуватися в певних ролях, так як її сестри.

Але один із її останніх виступів (Аза в »Циганці Азі«), що знаменито відповідає її вродженому темпераментові, каже сподіватися, що з неї виробиться з часом артистка жанру »la femme fatale«.

І так далі пливе їхнє життя. Щодня робота, чорна, буденна, під вечір проби, а ввечері гучні оплески. Майже ніякого матеріального доходу, бо публіка, хоч численна, то здебільшого молодь, що йде на »студентські«. Чи не гріх це, щоб талант їх нидів, не закоштувавши широкого полету на відповідний для них сцені?

На жаль ми ще недоросли до того, щоби бачити в наших артистах носіїв рідної культури та відповідно промостити їм шлях.

Маруся Павловська.

Ж І Н О Ч И Й С У Д

...і трьома ударами обуха загнав палець у самі груди громадської толоки.

Пакіца Василя Штифанишиного місить хліб. Міцний кулак то увірчується в густе житнє тісто, то виривається з нього. Живо йдуть ці рухи, аж тополеве корито погуркує на постелі. Лице паленіє. Думки женуться одна за одною:

„А западиси, напаснику йкис. Тобі громацька толока запахла? Га? На віки брати толоку? То ніби як? Тому що ти служив при отих йкихос лигійонах? Ади йка велія. То він ніби премудрий Соломон, а ціла громада самі дурні! Та ни наплюй му в лице? Ни підпали го, ни пусти з торбами? Засі тобі до нашої толоки! Не руш, бо руки обломимо! Хруню недоварений! То перед войнов ти був українцем тай за толоку нічо не згадував. А в войну пристав до римунів, аби з тої Італії з полону втечи, тай диви, а він гульк у село, як Пимип із конопель, тай горлає на цілу морду: „я шляхтич. Двацїть фалеч толоки наші, питоменні, шляхоцкі. Розумієте, мужики?“ — Аякже! Ми мужики, а він пан. Латка на латці а в латці дирка. Пан у камизельці тай перевеслом підперезаний. Твій не-ньо, мой, знає по римунцки назвати мамалигу? Ану, запитайси: Знає? А ти вже римун? Тато рус, мама рус, а Іван молдаван. Аякже! Тай громацьку толоку взяти за свою. Мой! Таже вас тут півтора шляхтича. І ви хочете село за ніс водити? О ні, блощицо! Я сама тобі голову роздавлю. Мій чоловік із Канади як прийде, то мене дурнов прозвав би, коли би я дозволила нашу толоку запропастити йкомує дурисвітови. Не руш, бо зуби повілітають! Бо й двірник за нами. Розумієш, застоло шляхоцка? Зводи лиш комісію, зводи! А ми їй файно прийемо. Аякже! Ми тим панам комісарам насеред толоки столи позастеляємо, самі тисовії. Та як їх понагодовуємо, то й не повстають. Тай що нам зробиш? До вахенбунку покличеш?“

Нагло підняла ліву руку, котрою держала корито за крило, зробила з палців „фігу“ й тикнула в воздух:

„Оце во покличеш! Оце во!“

Верх постелі мале північне віконце згідно глипнуло на неї, мов око шляхтича Тодіни. Праворуч на печі темні кутики ворожо насупилися. Зате привітно нахилили свої підв'язані чуби два бадьорі міхи повні муки, сірі з чорними пасами, приперті до горна. Коло них лежав чорний кіт і витріщив жовті очі, гейби питав: Мені покажеш „фігу“?

Пакіца знову загнала великий палець правого кулака у тісто аж до дна.

„Запреш на три добі. Овва! Сьогодні честь сидіти. А диви, панотець рік сидів і директор сидів і кошовий „Січи“ — самі голови сиділи. Сьогодні найчесніших людей по криміналах мордують саме так, як давно Бога на хресті. Запрете! Тай що? Царство загубю? З Пакіци мене скинеш? Але від толоки тобі засі! Такі засі!“

І флягнула правою рукою по заокругленому тісті, мов Тодіну вдарила в лице. Потому вискочила на постіль, здіймила чистий рушник із полиці, аж нараз — якийсь галас. Відтак різкий вигук:

„Пакіцо го-о! Пакі-іцо!“

Швидко вкрила тісто рушником, вибігла на подвір'я.

Н-но! Алеж бо й є що видіти! Від жінок аж світ побілів. А всі розярені, як шумні хвилі Прута, коли води розгравають. Ганьблять і доправдовуються.

„А не дочекаєш ти лянко підстрипана! — кричить огрядна Маріца. „Ти козолупе, обманнику свіцкій. То я на сіль та на мило та на світло не маю, а тобі аж двацїть фалеч нашої толоки? Га? А вдависи! А щож то мої бідні гуси будут шубрати, чупер твій обмиканий? Мої овечки шо будут либати, бороду твою, як у паршивого жиди?“

Зі всіх кутів села напливає жіноцтво з дітьми. А Маріца без віддиху січе язиком.

На яких двадцять кроків другий гурт. Серед нього дзвенить голос високої чорнобрової молодиці з блискучими великими очима.

„Гей люди, та то не довітримання. А деж та справедливість? Дерут тай дерут тай дерут. Де то поле ді-дичівське що нам мало припасти? Чому го нам не дають? Чому жид до сьогодні обробляє, а ми ні? Бо жид з ними грішми ділиси. А як понаповняються нашим добром — як їм доста буде, то вони чужинців понакликають, нашу землю колоністам пороздають, аби ми такі нічо з неї ни мали. Тото поле ми від діда-прадіда своєїми пятьма палцями гей граблями розграбували, руки кровавили, кожну грудку потом поливали — а вони го попають меже чужинців! Чуєте? Меже чужих покавалцують землю нашу. А кавалцували би живцем ваше тіло! Або тоті таблички з нумерами. Брала по двацїть левів від хати, хоть нумеро коштує лиш пять левів. Нашихували від хати лиш двацїть левів. А за тоті йкіє „бултіни“ кілька грошей забрали? Шороку тепер роби собі „бултин“, як на корову

Адвокат дав ногам знати.

„Оце тобі завдаток на толоку! На!“

карту і за підпис плати. А то нащо мені цього? Як три рази в рік до міста піду, як за село в поле піду, то вже міні „паса“ треба? Чи то ми на продаж товар аби з картами ходити? Гей-гей! Та це прийдеси в лісі, в дебри тікати, аби си з ними ни здибати. Прийдеси в світ за очі мандрувати аби башкішників не видати. Гей, земле проступиси! Бо от ідуть уже нашу толоку мірети. Дивітси, ідуть уже!“

Молодиця величаво повела рукою. Жіноцтво нагло затихло. Мовчки всі звернулися до толоки. Потім придушено неначе зойкнуло болоче: ох! і знову зловіща тиша.

Поміж хати та кукурудзи мигають міські пани у повільному ході: інжинір, адвокат і член повітової аграрної комісії. За ними провідник місцевих шляхтичів несе інжинірські прибори. Ззаду інший шляхтич веде коні з плугом, борозну заорати.

Від канцелярії несеться гудіння здержаного самоходу. І здається це гудіння дивним ревом якоїсь хижої звірюки. Продається до серця, торгає за кожну жилку. Але жіноцтво мовчить, затявши зуби.

Бесідниця слідує за комісією немов кітка на чатах. На її лиці промайнуло гейби вдоволення. Заговорила зпочатку гейби до себе. А відтак з ростучим завзяттям:

„Були в двірника. Не найшли го. Пішов у поле, не здибатися з ними. Ото дивітси“. І знов рукою виконала свій питомий величній рух. „Екіс чужинці! Ми їх не знаємо. Прийшли землю від нас —“

Не докінчила. Різкий голос перебив її нагально:

„А буки маєте? Буками!“

Цей вигук упав мов іскра на бочку пороху. Всіх очі звернулися на Пакицу. Вона стоїть із піднесеним букком. Рука налипла тістом. Верх горботки замість фартуха широкий білий рушник, запорошений мукою. Лице пашисть упертістю, очі кидають вогонь розярнення. Десятки буків піднеслися.

„Засі до нашої толоки!“

Якось незвичайно загук відгомін і хижим птахом захвилював по селі.

„Поділімси на гурти! кричить Пакица. „Іх п'ять. На кожного один гурт“.

І шугнула поміж жінок, порадкуючи: „Ви перший гурт. На того вусатого. Чули? На вусатого. А це другий гурт. Ви на того високого. Тямте! А ви на анджинера, на того що буде мірети. Не забудьте! А ви на шляхтича Митруку. Цему зашників, аби місяць відлежав. А ви зі мною на Тодіну. Той помятає! Гайда! Кожний гурт на свого. Та буком по ногах, та в писок кулаками! Гайда!“

Чорноброва заперечила: „Чекайте! Ще не міряють. Най зачнут“.

І знову десятки пар очей ловили повільний хід міських панів. Комісія прийшла на місце. Шляхтич Тодіна передав інжинірові прилад до мірення. Потім витягнув із писаної торби пальок, встромив його в землю, розмахнувся бардою і трьома ударами обуха загнав пальок у самі груди громадської толоки. Між жіноцтвом знов заридало болоче ох!, немов пальок прошиб саме серце.

„Доста вже!“ гукнула Пакица. „Гайда?!“

„Гайда, жінки!“ наказала чорноброва.

Всі рухнули неначе вовчиці. Дорогою поміж хати, завернули в бік і вже на толоці.

Серця гримають молотами. Мовчки підходять зовсім близько.

„Ділімси!“ крикнула Пакица.

Уже в бігу поділилися на п'ять гуртів. Кожний прямує на свою жертву.

Комісія зупинилася. Тьохнуло немиле прочуття.

„Тікаймо!“ тихо порадив адвокат.

„Фе!“ заперечив інжинір. „Перед бабами?“

„Чим оборонишся? Навіть палиці не взяв!“

В тій хвилині закричали жінки:

„Бакшішники! Толока наша! Засі!“

Майже рівночасно посипалися буки по ногах комісії. Десятки спрацьованих жіночих рук вхопилися твердо до мужчин.

Адвокат дав ногам знати. Члена аграрної комісії кинули на землю, але він жваво схопився і також погнався. Грубий інжинір впав під напором тяжких рук і не міг встати. Зі всіх боків його бамбурили кулаками.

Всі решта згуртувалися коло шляхтичів. Обидвох повалили, жінки били та приповідали.

„Оце тобі завдаток на толоку! На! А це за зраду! На!“

Нараз крикнула Пакица: „Зв'язім Тодіну!“

Миттю скрутили йому руки на плечах. Зв'язали й ноги. І перекотили мов бутука*).

А Пакица частувала його рукою, заліпленою тістом і приговорювала за кожним разом:

„Це тобі хліб з нашої толоки! На! Вдависи!“

І сунула йому в губу грудки землі.

„На! Ідж! Смакуй! Шобис знав як та наша кєрва-виця смакує! Ідж, кажу ті!“

І Тодіна жував з обридженням і острахом, зиркаючи на боки на Митруку.

Забули за інжиніра. Він схопився, лапнув за капелюх та драла за своїми товаришами.

„А тепер люди добрі, заговорила Маріца, лягаймо тут і ні руш з місця. Не всгупаймо си. Най шандарі йдуть, най стріляють нас, най згинемо тут на нашій толоці, але не дамо їм. Най знає як з людьми зачіпатиси..!“ Вона згідно копнула ногою Тодіну спину, що його Пакица ще обкладала кулаками.

Вона піднеслася, важко сапаючи. З розчервонілого лица котився піт і вона втирала його рукавом. „Не йду звідци. Не рушиюси. Отут о лягаю ночувати, ний мене звідци тєгнут шандарами. І цього не віпустимо звідци. Най лежить. Най іде на перший огонь. Біжи, Аничко, клич бабу Одокію і най баба Домніка прийде, ваша сусіда. Клич усіх сюди ночувати. У кого мала дитина най приходи з дитинов, з маленьков, най вчитьси шо має робити. Катерино, біжи додому та й клич сюди вашу невістку, вона сигодни, завтра зляже, най тут злігає, на нашій толоці, шо з діда-прадіда наша“. Вона повела кругом очима. „А потому най посилають шандарів, най стріляють до дітий та й старих бабів тай породілиниц!“

*) бутук — ковбок.

НА БЕСАРАБЩИНІ

Село наше на Бесарабщині здавна давня українське, заснували його переселенці-козаки з України. Недаром зветься воно Старокозаче. Та й типи людей не такі як у довколишніх селах. Звуть себе козаками. В метриках та всяких паперах біля кожного прізвища написано „козак“, як титул. Це походить мабуть із тих давніх часів, коли козаки-переселенці були вільними людьми в протиставленні до довколишніх кріпаків і цим титулом закріплювали своє становище.

Ми з чоловіком пережили наш великий зрив на Україні. Коли вернулися по війні в наше село, почули себе тут чужими. Рідні багато, знайомих ще більше, але все не те, що хотілося тут застати. Тут не було ніякої

Члени аматорського гуртка в Старокозачому виконують „козацький герць“.

згадки, навіть пам'ятки про наше недавнє минуло. Все жило байдужо: місцеві козаки за своїм хліборобським ділом, а зрушена інтелігенція почала поволи вже ромунізуватися.

Цвинтар у нашому селі засаджений овочевими деревами та кущами. Гарно, зелено й тихо на ньому. По святкам ми з чоловіком набирали часописів і йшли туди поміж люди. Розшукували в гушавині запорізькі хрести та вищерблені камінні плити, балакали про старовину. Одного свята розговорилися із одним чоловіком, що побував підчас війни в Галичині. Він бачив там українські книжки і часописи, був на якійсь аматорській виставі. Стали частіше з ним сходитися, разом читати, обмінюватися думками. Згодом вирішили на початок, хоч не самотійно, а притулившись до когось, поставити маленьку українську песу.

Дозвіл дістали тільки на виставу разом із ромунською одноактівкою, як воно колись бувало за російської влади на Великій Україні. Тепер треба було підшукати аматорів. З великими труднощами знайшли дівчину і хлопця, що згодилися грати. Далі придбали кількох співаків. Між ними одного зовсім без слуху. Щож, не можна було вибирати! Вивчили ролі на зубок, перейшли співи. Хвилювалися страшенно. Могли в останній мент нам не дозволити грати, могла відмовитися дівчина, химерна, як усяка прімадонна. Могли не дати нам салі. Найбільше турбувала нас дівчина. Чим ближче була вистава, тим сумнішою ставала, а в сам день вистави вона ходила як сонна.

Врешті настав той день. Вже був дозвіл, сцена й ко-

стюми. Дівчину ми цілий день не відпускали від себе. Та не допомогло нічого! Вже піднеслася завіса, дівчина вийшла на сцену й стала як вкопана. Ні слова! Не допомагають слова суфлера, ані наші підшепти. Аж коли підійшов до неї хлопець і взяв за руку, вона заговорила, але лишенько! Сказала все, що вивчила, за одним махом, не турбуючись за відповіді й ролі своїх партнерів. Боже!! Що я тоді за кулісами пережила!

Але треба було рятувати. Вийшла на сцену (я грала маму) й якимось, вигадуючи одне й друге, ми песу докінчили. Спустили завісу.

Третьою й останньою точкою були українські пісні. Почали „Садком вишневим“. Наш співак як різне! Хотів видно пописатися перед салею, а голос у нього був міцний. Як потягнув три тони за високо, то решта співаків з переляку повтікало. Лишилися ми втрьох докінчувати пісню. Скінчили, вклонилися й побігли розшукувати втікачів. Найшли того в кутку, того на дворі й переконали, що треба діло поправити. Вийшли й заспівали ще „Ревуть, стогнуть“.

Загриміло від оплесків, звичайно, не на адресу нашого виконання, а рідному слову та змісту пісні. А вже коли ми зійшли зі сцени! Нас обступили зі всіх боків і стали дякувати за відвагу. Пригадували хто яку українську пісню чув, хто яку українську песу бачив, просили ще ставити щось та ще заспівати. Показалося, що всі знають українські пісні. Зголосилися хлопці й дівчата до аматорського гуртка, до хору.

Від того часу минуло чотири роки. Зимою ставили пєси майже щомісяця. Селяни стали привикати до цієї розривки в свято, як до чогось необхідного. Згодом стали передплачувати газети, здебільшого хліборобські. Почули про ці вистави й сусідні села і стали запрошувати наших.

Недавно тому я поїхала також на таке запрошення. Їхала окремо від гуртка, бо мала там своє діло. На двірці знайшла чоловіка з того села, куди ми були закликані. Ідучи разом, ми розговорилися. Розказав, що в них сьогодні храмове свято і що прийдуть артисти зі Старокозачого, ставитимуть українську песу. Він збирається піти, бо стільки вже про них наслухався. Кажуть, що вони гарно співають, а ще краще танцюють та що вбрання в них справжнє, українське.

Ввійшли ми в село. Воно велике й багате, всюди достаток. Мова в селян гарна, чиста (переселенці з Катеринославщини). Я зайшла до одного господаря, що обіцяв зайнятися справою. Ми розговорилися й стали чекати. А тут раз-у-раз прибігають хлопці й дівчата питати, чи прийдуть козачане? А коли? А чому їх уже нема? А де будуть грати? Коли врешті показалися вони на краю села, пригнався один хлопець верхи, щоби нас про те повідомити.

Місцеві чинники, коли побачили збіговище людей та народні строї козачан, хотіли не допустити до вистави. Але селяни не допустили до цього. Вистава відбулася. Найбільше захопили всіх танки, які наші вже добре вивчили. „Козацький герць“, „Катерину“ мусіли козачане повторити.

Оттакі були наші початки на Бесарабщині. Здавалося зпочатку обставини безнадійні. Та й праця всяка майже неможлива. Але тепер є вже в селі читальня й молочарня, двигнуті власними силами. Правда, прийшлося декому з провідників дорого за це заплатити. Але в такому ділі не може бути інакше.

Старокозаче, Бесарабщина.

БУКОВИНСЬКА НАРОДНЯ НОША

Вбрання старої жінки в Оршівцях: на голові „кирка“, перевязана рушником. Сорочка з „морщинкою“.

До нашої анкети про народню ношу наспів цікавий матеріал: опис села Оршівців на Буковині, який зібрала й надіслала нам п. Оріся Щербанович. Ноша ця мабуть найбільше характеристична для північної Буковини. Одна з тих, що має ще найменше міських впливів, тому що село лежить далеко від усякого більшого осередку.

Жіноча ноша складається з сорочки, горботки, пояса, хустки, киптара й сердака або кожуха.

Сорочка може бути „святотчна“ або „буденна“. „Святотчну“ роблять із полотна „бумбакового“, себто

бавовняного, буденну з бумбакової основи а ткани „повісяного“. Складається з таких частин: стану і клинів, щоби її з боків поширити. Рукави злучені під пахою зі станом кусником полотна, що зветься „латицею“. Підтичка пришита до стану.

Рубці викінчено різно. Викрій шиї обкинений „обшивкою“, а підтичка й рукави долиною „обвиванкою“.

Вишивають тільки „святотшну“ сорочку. Буденні сорочки гладкі, білі. При „святотшній“ сорочці прикрашають рукави й пазуху. Вишивка на рамені називається „плечем“, долиною рукава „віночком“ а від викрою шиї в долину це „пазушник“. Рукави можуть бути також цілі вишивані, без вишивки „плечем“. „Скісні“ рукави це такі, де поле рукава закрито скісною вишивкою.

Взори є хрестикові. В останньому часі впровадила одна ромунська вчителька також ромунську гладь та вусики, як вони кажуть „штихом“. Взори ці поширюються, тому що вони лекші, як хрестикові. Взагалі ноша змінюється під ромунським впливом: наприклад деякі дівчата носять при сорочках квадратний викрій. Але більшість села цьому не піддається. Давніші взори були геометричні, тепер квітчасті. Квітки заповнюють дрібними цятками.

„Святотшні“ сорочки мають також широкі мережки, по нашому „цирки“. Цирки ці, часом білі, але найрадше виконують їх синьожовтими нитками. Перед війною вживали цих цирок мало, тепер дуже багато.

Сорочки бабів зовсім інакші „старосвіцкі“. Так мабуть носили давно всі жінки в Оршівцях. Отже бабина сорочка зладжена з двох півок (ширина полотна) зпереду, а з двох ззаду. Тим самим вона дуже широка й круг шиї наморщена, має „морщинку“. Вишивана „заполочев“. Стіб позаігольний, кажуть що сорочка вишивана „загально“.

Горботки в Оршівцях вовняні, декуди вже навіть переткані хіром. Краски чорної, тільки зпереду ріденько переткані зеленим та червоним. Долиною іде червоний рубець, широкий на 10 см. Дівчата й молодіці зачочують до ходу оба кінці, баби тільки один. Молодіці, коли входять до церкви, спускають оба боки. На свято вдягають дівчата й молодіці під горботку ще одну підтичку, вишиту на придолі й прибрану циркою; це називають „біла горботка“.

Спідниць зовсім не носять.

Пояс, т. зв. „байорок“ вперізують тільки один; ним придержують горботку. Він є вузький, з волічки і „забираний“, себто взористий. Давніше носили один „байорок“ поверх сорочки, а другий поверх горботки.

Накриття голови різняться в дівчат, молодіць і бабів. Дівчата спускають косу, але рідко ходять без хустки, хіба деякі в неділю на „данец“. Хустки інакші на будень а інакші на свято. На будень білі, або чорні влітку, а волічкові червоні, чорні або зелені зимою. Святотчні можуть бути двоякі: чорні, вовняні, зв. „шалічки“ у червоно-зелені квіти, викінчені тороками, або „шовкові“ жовті, білі й чорні, також із тороками. Хустки дівчата завязують під бороду, а молодіці ззаду.

Старі жінки вбирають на голову „кирку“. Це є кружок із картону; малою хустиною привязують його до голови. Потім завивають голову з кирпою в білу хустку і аж тоді прикривають усе звичайною, так що зпереду ту білу видно. На свято вбирають поверх тої білої хустини не хустку, а рушник. Молодіці вже тепер кирпи не носять, а лише складають коси вгорі під хусткою.

Намисто було перед війною дуже багате. Носили багато рядів „цеток“, великих, круглих „лускавок“,

Дівчина зі села Оршівців на Буковині. „Святотшна“ сорочка з квітчастими рукавами й „пазушником“. Темна горботка. Намисто з „саблями“.

круглих деревляних і білих „перел“. До намиста причіпали срібні корони, т. зв. „сальби“, як у дівчини на ілюстрації. Але тепер намисто вже скромніше, носять тільки 3—4 ряди „шнурочків“.

Верхне вбрання різне. Зимою і літом носять киптарі, „цирканки“. Недовгі, нижче стану, з овечої шкіри, двоякого роду: одні закінчені жовтим тхором, це „волоські“ (дуже рідко) і смушкові. Прибрані вони маленькими латочками червоного сукна. Взори цих латочок є відмінні в кожному селі. Цирканки завязують під бородою двома шнурками з крученої шкіри із двома кутасами. Це „дармовиси“. Застібуються на шкіряні гудзики, звані „шпінками“.

В непогоду носять сердаки з домашнього сукна. Зимою у свята вбирають кожухи. Ці є також двоякого виробу. „Кицманецькі“ без прикрас і „буковинські“, прибрані знову латочками з червоного сукна.

Взуття жінок різне, залежно від їх віку й пори року. Дівчата й молодіці носять у свята „половинки“, себто півчеревики, зимою чоботи. Старі жінки носять жовті чоботи з холявкою, що має прикраси з червоної шкіри. Холявки заковують у долину.

Цікаве є в Оршівцях весільне вбрання. Давніше мала молода замість горботки „фоту“. Це була фіолетова, шовкова горботка, переткана рідко чорними пасами. З боків приперізувала дві „шалівці“ (чорні квітчасті хустки), зложені вздовж. На голову вбирали „голяп“. Це є ніби циліндер без крис із картону, прикрашений усякими вирізками з кольорових паперів, квітами, герданами, павиним пір'ям та шовковою травою. Увечорі перед шлюбом, на „заводинах“ (дівич-вечір) пришивали їй дівчата до „голяпу“ віночок із барвінку та позлітки.

Ще й тепер убирають його деякі до шлюбу, та вже менше. Без віночка вбирають його часом на танець. Тепер ідуть до шлюбу в звичайній горботці, з віночком на голові.

Чоловіче вбрання не різниться багато від жіночого. З того самого полотна, що і в жінок сорочка та вузькі штани, „портяниці“. Пояс чоловічий зветься „окравка“. Перед війною чоловіче вбрання менше вишивали, тепер більше. Чоловічі сорочки вишивають тепер на комірці, долиною сорочки й рукава широкими гарними vzорами. Окрім того зпереду вишиваний „нагрудник“, себто перід. Долиною штанів іде широка цирка. Чоловічі сорочки по війні продовжуються, тоді коли жіноча ноша скоротилася.

Подібно носяться і довколишні села. У Киселіві вишивають і буденні сорочки і то все квітчастими мотивами. У Хрещатику залишають цілі рукави і то звичайно в чорній і червоній красці.

Оршівці, в вересні 1934.

У СТУДЕНТОК

На коші «Чорноморя» тепер пусто. Всі розїхалися.

Але мене чекає там симпатична блондинка з попелястим, розвіяним волоссям. Панна Стефа Хортик.

Це голова дівочого гуртка при «Чорноморі». Вона «черновецька» й тому ще не виїхала нікуди. Завдяки цьому можу побалакати з нею та довідатися про гурток.

— Скільки нас у гуртку, питає? Около двадцять. Точно не можу сказати, бо тепер вакації. Дехто вже покінчив та відходить, а нові ще не всі вписалися.

— А в який спосіб поповнюєте свій склад? В Чернівцях же немає українських гімназій!

— Ні, дві дівочі гімназії ромунські. Але ми слідкуємо за ученицями. Зрештою знаємо їх змалку, бо це все наші сестри чи односельчанки. Потім втягаємо їх до товариства. Очевидно не всіх. Великий відсоток для нас пропадає. Дехто з байдужности, а дехто зі страху... Зрештою воно й нелегко до нас належати, бо ми вимагаємо...

— Себто як вимагають?

— У нас є великий план праці. За чотири роки студій треба перейти ще й «порядний» самоосвітній вишкіл. Беріть під увагу, що молодь, яка тепер виходить із гімназій здебільшого не вміє по українськи читати й писати. Добре, коли дбайливі батьки навчили її цього дома. А коли ні, то ми мусимо це доповнити. Коли вже ця перешкода усунена, тоді треба перейти історію й географію України, перечитати замітні твори української літератури. Звичайно перший рік, або й два іде на цю підготовку.

По хвилі додає, всміхаючись: У вас там це все відпадає, бо молодь має вже цю підготовку в середній школі. Може відразу стати до громадської праці...

— Не думайте, що від цього залежить здатність до громадської праці! Не вміння читати чи писати тут рішає.

— Але всеж таки є поважною перешкодою. Беріть під увагу, що наша праця є здебільшого культурно-освітня, отже власне знання української історії й літератури для нас важне.

— Як саме працюєте?

— Разом із студентами, а часом вибираємо собі якесь спеціальне завдання. Наприклад торік ставили ми «Лісову пісню» Лесі Українки і влаштували свято в її честь власними силами. Цього року владили ми спільно з Т-вом «Мироносиці» виставку нашого народного мистецтва, а пізніше вечір вишиваної сукні. Дальше хочемо організувати окремий дівочий табір на зразок пластових та провадити в ньому виховну роботу.

— Багато вас вибирається?

— Ще не знаю. Окрім нас є ще один дівочий гурток при т-ві «Запорожжя»; він гуртує теж около двадцять наших дівчат. Може вони приєднаються. Взагалі в нас тепер щораз частіше говорять про злуку обох жіночих гуртків в одно товариство студенток.

— Може воно було би краще?

— Я думаю, що ні. Існують же тому й два студентські товариства, що гуртують вони людей різних вдач і переконань. Із студентками так само. Одно спільне товариство не мало би того розмаху в праці, бо гуртувало би надто розбіжний елемент. Зрештою ми вже привикли до співпраці з товаришами; і ми й вони користуємося із цієї спільноти.

— Маєте спільний план праці?

— І так і ні. Перші підготовчі роки проходимо окремо. Наші дівчата ще несміливі, не опановують ще добре мови, не хочуть забирати голосу в дискусії. Отже тому самоосвітній курс проходимо окремо. Іспит здаємо перед спільною комісією. Але пізніше та у всяких виступах на зовні беремо рівноправну участь.

— А ті що покінчили університет мають зв'язок із товариством?

— Очевидно! Далі дбають про нього, цікавляться, спмагають. Взагалі ці спільно прожиті роки, ця тверда праця нас сильно зв'язує зі собою. Не можу цього сказати про всіх, але знаю, що наш гурток ніколи своїх засад не зрадить. Нас небагато, але ми певні себе...

Л. Бурачинська.

УКРАЇНЬСЬКА ЖІНКА

знайде всі потрібні їй відомості про наше життя в цілому світі в

III Українському Статистичному Річнику

Українського Економічного Бюро.

Редакційний Комітет:

Д-р В. Кубійович, Ред. Л. Лукасевич, Ред. Е. Чехович.

Зміст: I. Людність і територія. II. Сільське господарство. III. Гірництво і промисловість. IV. Торговля і комунікація. V. Політика і культура. VI. Показчик української культури. VII. Місцеллянеа. VIII. Карта України.

Показчик української культури має понад 2000 адрес головніших укр. установ і органів преси в цілому світі. Книжка має 290 сторінок друку.

ЦІНА тільки зл. 1.90.

Головний Склад:

Книгарня Наук. Т-ва ім. Т. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

Замовляти в платою на conto П. К. О. 4.423 Варшава Е. Чехович вплачуючи за річник разом з портом зл. 2.20.

ОБЛІГАЦІЇ 6% „НАРОДОВОЇ ПОЗИЧКИ“

на покриття премій від обезпечень на умовах устійнених розп. Міністра Скарбу з дня 21. VII. 1934 Дз. Р. П. ч. 66. поз. 582 приймає

„Карпатія“

Товариство взаємних обезпечень на життя у Львові, Ринок ч. 38. Подрібні умовини прийняття облігацій висилає Товариство на бажання інтересованих.

Здобуваймо „мужеські“ фахи

Між різними званнями є багато таких, до яких найбільше надаються чоловіки, а є чимало й таких, що можна їх уважати майже виключним монополем для жінок. На жаль — дотепер жіночі звання не обіймають всіх тих ділянок праці, в яких жінка може проявити свої вроджені здібності й успішно конкурувати навіть з найкращими спеціалістами-чоловіками.

Для прикладу візьмим ось хочби: 1. графічний промисл, 2. кінову техніку і 3. радіотехніку, що дотепер належать майже виключно до мужеських звань.

Графічний промисл обіймає: друкарство, літографію і фотохеміграфію. У двох останніх ділянках жінка, що має до того вроджені здібності, може здобути зовсім добрі фахові кваліфікації і працювати в тій ділянці з найкращим успіхом.

У Варшаві існує окрема фахова школа, що має назву: „Школа Графічного Промислу“ (вул. Конвікторська 2). При цій школі ведуть дворічний Курс Прикладної Графіки, на який приймають також і дівчат у віці від 18 літ, що обзнайомлені з рисунками та підставовими засадами композиції. — Охочі вступити на цей курс можуть звернутися безпосередньо до Управи цієї школи за докладними інформаціями в справі умов науки й прийняття.

Щоби стати фаховим фотографом і опісля мати

право виконувати це звання, можна науку здобути в той спосіб: кандидатка вступає на практику (до терміну) до концесіонованого фотографа, а по відбутій практиці здає приписаний іспит.

З розповсюдженням світляних театрів—кін росте попит на кінових техніків, що обслуговують і кермують кіно-апаратом при світляних представленнях. — Щоби стати кіновим техніком, треба найперше відбутися практику в кіні (при кіно-апараті), а опісля здати відповідний іспит (у воевідстві).

Для кіно-операторів існують окремі курси і школи.

Зпоміж українських жінок є знаною кіно-операторкою славна наша землячка — Софія Яблонська.

Радіотелеграфію і радіотелефонію можна студіювати на 10-місячному курсі (від вересня до червня), що його веде Державна Технічна Школа у Львові, вул. Снопківська 47. Умови прийняття: укінчення найменше 6 класу гімназії або іншої рівнорядної школи.

За докладними інформаціями треба звернутися безпосередньо до названої школи (додати значок у висоті як на поручений лист на відповідь!).

Кому вдасться вступити на науку до одного з вищелених фахів, нехай повідомить про це редакцію „Н. Х“.

Л-н.

Українська Жіноча Національна Рада у Празі закінчила свій звітний рік 1934/1935. Окрім біжучих справ звертала в цьому році особливу увагу на нашу молодь і дітей, що живучи на еміграції підпадають під впливи чужого оточення. Разом із гуртком молоді «Пу-Гу» влаштовувано національно-культурні розваги. І так з осені почали працювати над постановкою різдвяної вистави «Меланка» Галини Журби. Ця вистава відбулася дня 5. січня ц. р. На програму зложилися реферат п. Катрі Білецької, п'єса «Меланка», українські національні танки, ритмічний танок «Сніжинки», циганський табір та співи.

В цьому влаштовано чай для молоді й дітей із вільною програмою, а в березні шевченківське свято. Воно випало особливо святочно. Реферат про життя Т. Шевченка відчитала Л. Макаренко. Відіграно п'єсу «Тарас-пастушок» та кілька деклямацій.

Дня 12. травня ц. р. влаштовано для дітей «Червоне яечко», про яке писалося свого часу в «Н. Х.».

Для всіх цих імпрез збиралася молодь раз на тиждень у суботу і тут проводила в своєму крузі кілька годин. Багато часу цій підготовці присвятила голова ЖНУР-и, Софія Русова, відома прирателька дітей. В її помешканні всі збиралися і тут слухали цікавих відомостей, вчилися співати й танцювати.

Окрім цієї пильної роботи над нашою молоддю, влаштовувала ЖНУР свято в роковини смерті Марка Вовчка, на якому відчитали свої реферати С. Русова і М. Омельченко. Дальше приймала участь в академіях влаштованих з нагоди смерті М. Заньковецької, М. Грушівського та ювілею голови чеської Жіночої Національної Ради Ф. Пламінкової.

Жінки на поштових значках. З приводу Міжнародного жіночого конгресу в Стамбулі видала турецька пошта спеціальну серію поштових значків. На них — це перша подія в філіателістиці — увіковічені виключно жіночі постаті. Правда, бували вже й передше жіночі лиця на поштових значках, але лише спорадично, як ось «first lady of the land» Марта Вашингтон, дальше мати малюаря Уістлера, якої портрет появився на американських значках в «День Матері» 1934 року, нарешті грецька героїня в борбі за волю Ляскаріна Боболіна. А зрештою привілей цей прислужував тільки пануючим монархіям або жінкам монархів.

А тепер ось уперше маємо цілу серію значків з портретами великих, визначних у літературі чи науці жінок. Є там Керрі Чепмен Кетт, основателька світового Союзу для борби за жіночі виборчі права — є лавреатки нагороди Нобля: Кіріє-Скловська, письменниця Грація Деледда, Сельма Лягерлеф, Сіроїд Ундсет, суспільні діячки Джейн Адамс і Берта Суттнер. Серію жіночих значків замикають постаті сучасної турецької вчительки й урядничи.

Поворот до «буржуазних примх». На Радянщині чимраз більше зазначаються уступки в ділянці моди й косметики. В минулому році дозволено совітським горожанкам користуватися шовковими матеріями, які досі були на індексі, а куповання їх вважалося тяжким гріхом проти пролетарської рівності. Тепер у Москві повстало близько 300 магазинів мод, на зразок паризьких і віденських. Вслід за цим почали радянські елеганти домагтися пахощів і косметиків. І знов уряд зрікся своїх принципів на користь жіноцтва, застерігаючи собі лише номенклатуру косметиків, як: «революційно-краєвік» — «Палата Совітів» — а одну з найдобірніших перфум найменовано «Квіти С. С. Р. Р.».

Французькі жінки досі не діждалися ще рівних прав виборчих, хоча справа ця товчиться вже віддавна в парламенті. Тим більше вражає там факт покликання першої жінки на високе становище в державній адміністрації. Є нею панна Жанна Лябон, яку саме іменовано заступницею директора експлуатаційного відділу в Міністерстві пошт, телеграфів і телефонів. Довірлення так високої державної функції завдячує п. Лябон виключно особистим способностям і заслугам, які проявила на дотерішнім своїм становищі в головній поштовій уряді в Версалі й у Відділі телефонічно-радіофонічній Мін. пошт, телеграфів і телефонів.

Перша жіноча бібліотека. Створила її відома французька письменниця й редакторка жіночих журналів п. Маргеріта Дюран. Бібліотека складається з 12 тисяч томів книжок і галерії образів і старих памяток мистецтва, усе виключно твори жінок. Усю ту приватну свою колекцію, збрану десятками літ, подарувала п. Дюран Парижеві для прилюдного вжитку. Яке пребагате жерело інформаційне й архівальне для дослідниць жіночої творчості!

ГІГІЄНА ЇДЖЕННЯ

Реферат, прочитаний на сходах Союзу Українок Емігранток у Букарешті.

Щоденне їдження це не лишеприємність при усунуванні неспокійного почуття голоду. Їдження це важна дія, якої потребує життя, здоров'я і праця.

Знаряддя відживлювання можна порівняти з великою хемічною лябораторією, яка має свої завдання і поділ праці. Праця цієї лябораторії дуже складна, але здорова людина не помічає її в собі. Чим краще працює лябораторія, тим кращий є стан здоров'я даної людини. Щоби не пошкодити її роботі, треба знати як вона працює і чого потребує.

Тіло людини потребує кілька відживних складників. Головним із них це **білоквина**. Вона необхідна для поповнення страт і розвитку всіх клітин (шкіри, м'язів, костей, нервів) і дістається до організму через перетравлення молока, мяса, яєць, рослин.

Дальше **цукровина** є необхідна для розвитку сили й праці м'язів. Дістається через травлення рослин, овочів і т. д. **Товщ** є необхідний для розвитку тепла в тілі. Дістається до організму через молоко, рослинний та звіриний товщ. Мінеральні складники видобуває організм із води, соли й овочів, потрібні для будови костей, зубів і т. д. Зі сирих овочів, ярини й риbachого товщу дістає організм вітаміни, себто складники, що регулюють поділ поживи і розвій органів.

Знаряддя відживи складаються з **уст, шлунку, печінки, черевної слинянки, тонкої, грубої і простої кишки** та багато різних залоз. Праця лябораторії починається від уст.

Тут пожива підготовляється механічно й хемічно. Контролюють її два сторожі. Перший це є ніс, що перевіряє чи пожива є свіжа. Другий сторож це є губи, що пропускають їжу лише догідної температури (хоча часом людина добре попече язика). В устах є кілька механіків і один хемік. Механіки це є м'язи щік, зуби і язик, вони розкусують, січуть і розтирають поживу. Язик ще контролює смак і відкидає все тверде (кісточки). Хемік це є слина, що замочує їжу і перетворює хемічно крохмаль мучних страв у цукор (крохмаль неперетворений слиною не входить у процес відживи і пропадає). Такої спосібності не має слина немовлят. Сільські жінки вимочують добре хліб у своїй слині, а потім дають немовлятку у шматці ссати. Цей спосіб очевидно дуже негігієнічний, але показує, що й на селах розуміють важну функцію слини при їжі.

З рота їжа змочена й розмякла йде до шлунка.

Шлунок це головна саля хемічної лябораторії. Тут змочують їжу шлункові соки, що їх виділюють шлункові залози. Через рух стін уся пожива збивається в кулю. Тут перебуває вона 3—4 години, аж доки шлунковий сік не перетравить її хемічно. Одні страви задержує шлунок довше, тому що їх стравлення вимагає довшого часу і більше соку. Наприклад товщ не перетравлює зовсім. Від часу до часу шлунок відкриває свій нижній отвір і відсилає стравлену вже поживу до тонкої кишки.

На самому початку **тонкої** кишки ділає на поживу сок із печінки, жовч і сок із черевної слинянки, які припливають окремими рурками. Жовч перетворює хемічно різні товщі з поживи, а решта складників перетравлює сок тонкої кишки. В тонкій кишці пожива перебуває около вісім годин. Рухом тонкої кишки вона пересувається до грубої. Кінчається хемічна перерібка поживи.

У грубій кишці рідина починає переходити в кров через тонесенькі рурочки на стінах кишки. Поза кишками всі трубочки збираються в одну більшу, що несе всі складники поживи в кров, а кров розносить їх по цілому тілу. А все те, що не переробилося хемічно, що непо-

трібне, збирається у просту кишку й виходить із тіла відходивим отвором.

Праці цієї лябораторії може людина сама пошкодити. При нечистоті їжі можуть дістатися туди шкідливі бакції, при надмірі їжі лябораторія занадто напружено працює, при ослабленні організму ослаблюється і її робота. Засади доброго їдження це чистота, уміркованість і естетика.

Приготовляти їжу треба дуже чисто. Кухня повинна бути ясна, добре вивітрена. Останки їжі або обочів не повинні лишатися через ніч. Начиння, особливо металеве повинно бути бездоганно чисте. Сухі продукти, як риж, крупи, чай, мука повинні стояти в сухому місці, щільно прикриті. Ярини й овочі треба добре обмивати, особливо коли їмо їх сирими. Руки добре обмити перед варенням водою й милом.

Чистою повинна бути також усна яма, що підготовляє їжу. Пошкодити тут можуть зіпсуті зуби, що не розтирають добре їжі та посилають до шлунка різні небезпечні мікроби. Жувати треба поволи, добре обмочивши слиною поживу. Спішучися, проковтнете кісточку або зернятко, що може дістатися до сліпої кишки. Ніколи не треба їсти гарячих страв, тому що вони псують склицію зубів і обпікають оболону шлунка. Занадто холодна їжа тяжче травиться і може викликати корчі шлунка і кишок. Ціпку їжу треба завжди пол'яти шклянкою або й двома рідинами (зупа, чай, вода), тому що загуства маса поживи тяжко переходить шлунковим соком.

Їсти треба в міру, стільки щоби заспокоїти голод. Краще лишитися трохи ненаїдjenним, як переїдjenним. Час їдження повинен бути той сам кожного дня. Шлунок привчається в певні години працювати і виділювати шлунковий сік. Так само рух шлунка і кишок повинен відбуватися в певні години. На ніч не треба їсти важких страв. Шлунок обтяжений травленням не має спочинку і непокоїть і інші органи (печінку, мозок) і ослаблює їх.

Підчас їдження треба сидіти вигідно. Не читати при цьому, бо це ослаблює очі і мозок, а для травлення також некорисне.

Щоденне їдження повинно відбуватися в приємних обставинах. Для працюючої людини це може бути відпочинком від турбот будня. Вигляд стола, вигляд страв, усе це має великий психічний вплив на апетит і роботу лябораторії. Чистий обрус, серветки, якась квітка, уклад страв на полумисках, чистота кімнати, а до того добрий настрій господині є необхідний при смачному обіді. Приемний запах поживи це також важний фактор. Через психічний вплив він викликає шлунковий сік і слину.

Оце гігієнічне відношення до їжі в першу чергу залежне від жінки, як пані дому. Вона повинна пам'ятати, що страви мусять бути не лише смачно приладжені, але також гарно і привітно подані. Тому не треба ніколи за обідом починати неприємних розмов із чоловіком, обрахунків зі служницею, картання дітей. На господині тяжить обов'язок не лише подати добру їжу, але дати їй спокійно зісти.

ТРИЛІТНА ФАХОВА ШКОЛА

»ТРУД« Львів, Ринок ч. 39

приймає вписи до 3. вересня ц. р.

ПИВНИЦЯ

Надходить час, коли нам треба подумати про приміщення ярин на зиму. Перегляньмо нашу пив-

Перегородка без дна, в якій укладаємо ярину гичкою до гори.

ницю! Не робім цього в останній хвилині!

Пивниця повинна бути положена до північної сторони дому. Особливо та, в якій переховуємо ярину на зиму. Тепер, поки ще її

Перегородка на вугілля.

там примістимо, треба пивницю добре провітрити й вичистити.

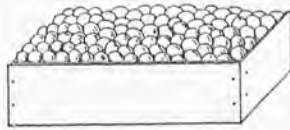
Температура пивниці повинна не переходити 8° С.

Вітрити пивницю треба не тільки тепер, але й пізніше, коли вже

ярина зложена. Тому добре забезпечити вікно пивничне від непрошених гостей, як мишей чи котів. Найкраще зробити це дерев'яна сітка, густо збита з латок.

Добре мати окрему пивницю на опал, а окрему на ярину. Але часто це неможливе. Тоді треба пивницю перегородити, щоби ці продукти себе не дотикали та щоби раціонально використати місце. В перегородах можемо також змістити більше, як коли воно вільно насипане.

Перегородки можуть бути різні. Бараболі можна відгородити дошкою, або вмістити в плоскій скринці без дна, як на рисунку. Скринка ця повинна бути грубо зби-

Скриня без дна на бараболю.

та з дощок із відступами, щоби міг через шпари доходити воздух. Так само можна переховувати буряки. Інші ярини, як моркву, петрушку найкраще тримати в піску гичкою до гори, так само в плоских скринках без дна, як на ілюстрації. Капуста переховується найкраще коли висить, або лежить на полицях із латок у певному відступі від себе.

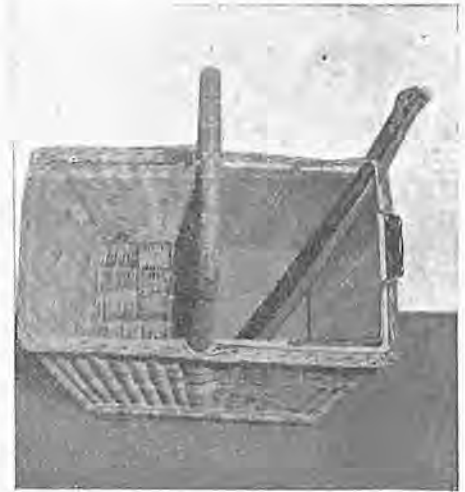
Окрім того добре мати в пивниці кілька полиць на всякі хвилині запаси та непотрібні фляшки й слоїки.

На вугілля відгородити найлегше доступний кут пивниці. Загорода на вугілля найкраща рухома, як бачимо на рисунку. В міру того як випорожнюємо її, здіймаємо по одній поперечці.

Бочка з капустою повинна бути щільно прикрита. Від вугілля все встає дрібний пил, який навіє докруги. Тому треба бочку з капустою все прикривати міцною полотною стиркою.

Пивницю і стрих добре час від часу переглянути й спрятати. Витерти стіни, зняти павутиння. Посортувати ярину, котра псується, викинути. Щоби не збивати порохи, який навіє на предмети, робити все вогкою шматом й вогкою щіткою.

М. Х.

Практичний кошик на закупи із бляшаною вкладкою на овочі. Вкладку можна виїняти і обмити.

Кліші власність „Лані Дому“.

3. МІРНА

Раціоналізація хатньої праці

Обговорення цієї справи в пресі колись за часів попередніх поколінь здавалось би просто смішним. Працю виконували наємними руками, й нікому й на думку не спадало заводити в ній якісь поліпшення, заводити якісь нові раціональні методи господарювання в хаті. Нині, коли інтелігентні жінки мусять самі виконувати всю працю в своєму господарстві, та ще й до того виконувати її лише у вільні від праці для заробітку години, роботу треба переводити при умовах досягнення якнайбільших наслідків при якнайменших затратах сил. А це останнє можливе тільки тоді, коли сама хата, де переводиться праця, буде раціонально улаштована, й коли для праці будуть уживатися полегчуюче її приладдя.

Культура мешкання не є справою лише грошовою. Можна мати люксове помешкання, яке не буде відповідати елементарним вимогам гігієни й звичайних вигод. І навпаки, прості, маленькі помешкання, збудовані раціонально, являються і гарними в своїй простоті, й вигідними для життя в них.

Доцільність при вибудуванні мешкання являється

одним із головних елементів модерного будівництва. Лише досвідчені в господарстві жінки можуть внести в модерне будівництво раціональні зміни, бо з досвіду своєї хатньої праці жінки знають, що в ній бракує, що треба змінити. Участь жінки в будівництві сприяє розвитку культури наших мешкань. Збудувати вигідне помешкання, обставити його відповідними річима, разом і гарними і доцільними, — це значить створити домашнє життя і гігієнічним, і приємним, і легким. І навпаки, навіть дрібні недовладности в помешканні приносять багато шкоди й здоров'ю, настрою господині, а тим самим і всій родині. Так, наприклад, комора, збудована на південь та ще й далеко від кухні, для господині невігода що збільшить їй працю. Виходок без умивальника в ньому дуже грішить проти гігієни, й т. п.

В своє господарювання жінка тепер повинна вносити і калькуляцію й розсудок. Не можна господарювати так, як колись господарювали наші бабусі при обмежених матеріальних можливостях. Тепер, коли засоби до життя все скорочуються, треба пристосовуватися до цих нових обставин, вишукувати, відповідно до

нашої доби, розрішення господарських взаємовідносин. Жінка тепер знає, що господарству своєму вона не може присвятити так багато часу, як колись то робилося: жінка тепер мусить не тільки господарство вести, але часто й ще заробити щось поза хатою. До того ж мусить ще й громадські справи провадити, бо жінка вже не якась тільки хатня господиня, а й громадянка свого народу, й на ній з цього боку тяжить багато обов'язків.

Одною з умов модерного господарювання є раціоналізація кухні. Перш за все велика економність місця. Кухні маленькі, шахи в них нерозставлені, а вроблені в стіни. Кухонний стіл обов'язково із стільцем, щоб господиня не стояла весь час. Плити якнайменших розмірів. Модерна кухня має спеціальне пристосування для миття начиння. Так що можна, не вмочивши рук, за допомогою спеціальних щипців, перемити, перетерти й скласти чисте начиння до шахи. Спеціальні авто-термоси (доварювачі) допомагають приготувати обід двічі-тричі швидше, як то робилося колись. В герметично закритому авто-термосі юшка вариться якихось 20 хвилин, картопля 6 хвилин, мясо готується за 20 хвилин. Тільки перші 10 хвилин термос має стояти на огні, і за

ці 10 хвилин температура доходить в ньому до 110°. Цю температуру він далі вже автоматично сам зберігає. Таким чином крім економності на часі досягається великої економності й на паливі. Розуміється, ці нові апарати для варення й печення не можуть бути доступні для широких мас, бо покищо вони дорогі. Але економленням часу й палива ці дорогі апарати швидко виплачуються.

Не менше важливим для зліпшення хатнього господарства являються електричні пральні. Білля у великих кітлах переться при температурі кипіння механічними рухами лопаток. Так само механічно білля полочуть, викручують між двома валами, висушують і прасують. І все це робиться так швидко, що за кілька годин білля все цілком готове до складання в шахи.

Не будемо зупинятись на переліченні різних приладів для скорочення часу праці в модерному господарстві. Повторимо, що всі вони ведуть до того, щоб у якнайскоршому часі досягти якнайбільших результатів, щоб дати працюючій і поза хатою жінці можливість виконувати не лише свої господарські й родинні обов'язки, а ще й бути корисною для свого народу громадянкою.

Сушення грибів

Сушенням позбавляємо гриби вогкості (з 90% спадає вода в грибах до 12%). Тим самим забезпечуємо їх перед роботою бактерій.

Які роди грибів надаються до сушення? В першу чергу гриби правдиві. Потім печериці, сморжі.

При сушенні грибів придержуємося певної черги. З самого початку перебираємо їх. Відкидаємо старі кусники, хробачливі та поломані. Потім ділимо їх після родів. Ріжні гриби не треба разом сушити, бо по висушенні не можна вже їх розрізнити. А краще мати в вінці гриби однородні, все одно чи робимо це для себе, чи на продаж.

Потім чистимо їх. Вогкою шматкою обтираємо поверхню грибів від піску і чатиння. Якщо хочемо сушити в кусниках, треба їх покроїти. Таким способом сушать гриби звичайно заграницею і продають їх пізніше у пушках. У нас сушать звичайно цілі шапочки. Відтинаємо тільки корінці і то тільки до половини, або й третини первісної довжини. Але найкращі будуть вінці з самих тільки шапочок.

Сушити можна на сонці або в печі. Якщо є гарна погода, тоді все краще використати соняшне проміння. Але й при соняшному сушенні треба докінчити сушити в печі. Гриби покрані на кусники розстеляємо на грубому чистому папері і час від часу повертаємо їх на другий бік. Коли ж сушимо на сонці цілі гриби, нанизуємо їх вільно на шнурок і завішуємо в відповідному місці. Добре закрити їх органтиною, щоб забезпечити гриби від різних мух, які могли би там складати яєчка.

Коли погода нам не сприяє, тоді сушимо гриби в печі по випеченні хліба. Якщо покрані на кусники, тоді складаємо їх на лісках. Коли сушимо цілі, найкраще завісити на шнурку в печі, або настромити на паличок. Ніколи не класти їх просто до печі, тому що наберуть на себе попелу й саджі і припаляться. Ще краще було би, якби можна в печі підносити температуру від 40° С до 70° С. Сушення таке триває лише п'ять годин. Повільне сушення при однаковій температурі може потривати й кількадесят годин. Гриби повинні бути крухі, мати гарну гніду краску й добре насякати водою.

Висушені гриби треба ще раз перебрати. Відкинути припалені штуки. Можна їх щойно тепер нанизати на шнурки.

Одначе треба зберігати строгий поділ, шапочки до шапочок, кусники до кусників. Звичайно нанизуємо так, що більші кусники вставляємо по середині, менші лишаємо по краях. Гриби мусять слідувати по собі в однаковому положенні, спід попереднього гриба мусить притикати до поверхні другого. Це дозволяє нам цілу вязанку грибів оглянути й скоро оцінити їх вартість. Знаємо, що сушені гриби оцінюємо після їхнього вигляду: спід грибів повинен бути білий. Це знак, що гриби добре й належно висушені. Вязанки треба робити в однаковій вазі і кількості грибів.

Переховувати їх треба в сухому місці, щоб забезпечити їх від плісня. Перед ужитком треба їх виполокати в зимній воді, а потім намочити в молоці, або воді, щоб

розмякли. Варимо їх у тій самій рідині.

Фальшування грибів відбувається в той спосіб, що при вінцях шапочок знаходиться кілька гірших штук іншого роду, або припалених чи хробачливих. Часом втискають до корінців перед сушенням камінці, щоб збільшити вагу грибів. Камінці при сушенні втягає грибок у середину і їх не випускає навіть при варенні, так що аж при їдї натрапляємо на нього. Окрім того вибілюють штучно споди грибів квасом сірчаным, який є шкідливий або виварюють сушені гриби на екстракт, а потім сушать їх ще раз і продають. На це треба при купні грибів звертати увагу. Купувати лише в певному джерелі.

Окрім звичайного сушення грибів консервують ще гриби в формі порошку. У нас цей спосіб мало відомий, а він дуже легкий і практичний. Звичайно ідуть на порошок гірші кусники грибів, корінці й надломані шапочки. Сушимо їх, покроївши на кусники, а потім товчемо в мотірі. Сіємо через сито й більші кусники товчемо знову, аж доки не пересіємо все. Такий порошок можна додавати до печива, а також служити добре до підлив. Переховуємо його в скляних слоїках.

У Франції вживають цього порошку взагалі замість грибів. Там виконують його і з найдорожчих якостей грибів. Одначе порошок ще тяжче перевірити, як звичайні сушені гриби й тому він легко може бути шахрований. Дома можна ладити його дуже добре.

ОВОЧЕВІ КУРАЦІЇ

Кінець літа й початок осені, це овочевий сезон, який дає нам змогу перепроводити приємну курацію, для очищення організму й жолудка, який є регулятором нашого життя, так фізичного як і душевного.

На овочеві курації вживаємо винограду, помаранчі, порічок і сливок.

Овочі є багаті в мінеральні субстанції, як вапно, соки алькालічні, залізо, манган і ділають побудно на посувний рух кишок; з цієї причини вони є корисні для осіб, що провадять сидячий спосіб життя і терплять на застій крові в органах черевної ями, болі голови, безсонність і т. п.

Овочева курація дає також корисні висліди в певних родах катару жолудка. Однак не є добра при терпіннях нирок, катарі кишок, або туберкульозі, а то тому, що овочі збільшують виділювання мочі та мають прикмети розвільнюючі. Неосторожність при овочевій курації може викликати забурення травлення.

Курація виноградом належить до найсимпатичніших, — є приємна, солодка і пахне молодим вином. Її ділання є знамените у всіх хоробах на тлі злої переміни матерії, печінки, в хронічній обструкції й заживності.

Час курації 8-днівний аж до місяця, — залежить від стану здоров'я. В разі найлекшого ослаблення треба спитати поради в лікаря.

Найліпшою і найвідповіднішою є курація переведена на винниці. В цей спосіб, безпосередня доставка свіжих овочів, які тратять багато цінних прикмет при транспорті й опакванні, є запевнена. Тому розпочинаючи курацію треба вибрати овочі зрілі, здорові, також докладно обмити, щоби усунути всякий бруд.

Курація виноградом ділиться на засадничі типи: відтовщуюча, зміцнююча, для осіб, що ведуть сидячий спосіб життя і для фізичних працівників.

Коли виноградна курація має причинитися до повернення гнучкої лінії, треба виречися інших харчів, крім сирого винограду 500 гр. рано, 500 в полудне і останні 500 гр о 6-тій год. вечером. Зівши приписану кількість, треба „харч“ доповнити 125 гр води „Contrequeville“ або хочби трускавецькою „Нафтусею“.

Споживання винограду по кожному нормальному харчі на „дсер“, є неоціненим засобом для осіб, що ведуть сидячий спосіб життя. Однак з харчу треба усунути м'ясо, перерібки з овочів і ярин у консервах і всякі гострі приправи.

Хто бажає поступово придбати кілька кілограмів ваги, примінює виноградну курацію як доповнення до нормального харчу в кількості 1.50 кг овочів на день. Ділячи ставку винограду в цей спосіб, щоби більшу частку спожити при сніданні, решту по двох інших харчах.

При праці фізичній, на мінімум „енергії“, яке дають 500 калорій, треба зісти 2 кг овочів денно, крім харчу.

Вона має широке примінення, так при недугах серця і печінки, як також при дезінфекції кишок, заступаючи в деяких випадках надто гострі перетищуючі середники.

Курацію різними овочевими соками, як з винограду, суниць, порічок, яблук, агресту, помаранч, перепроводжуємо в цей спосіб, що пемо тричі денно по шклянці на одну годину перед харчем. Цілоденний харч не повинен бути товстий, юшок як найменше.

Серед овочів, призначених до лічникої курації, велике значіння має ц и т р и н а, яку поручають у випадках мочевої скази, а також протяжного гістцю.

Цей овоч, — незвичайно багатий у вітаміни, має оживляючі і протигорячкові прикмети, зміцнює травлення, поправляє переміну матерії, і має як найширше примінення для здорових і хворих; рівнож як додаток до потрав і сам для себе.

Цитринову курацію переводимо в такий спосіб: годину по сніданні, обіді й вечері, пити шклянку легко засолодженої лімоняди, на яку в першій тижні вживаємо денно тільки 1—3 цитрин. Лікування триває 3—4 тижні. В останньому тижні кількість зуживаних цитрин доходить до 6 денно.

Печені цитрини є знаменитим ліком при недомоганнях артретично-ревматичних.

Подібно ділають помаранчі, але їх примінення є більш ограничене.

Не все перестерігаємо гігієнічні вказівки при споживанні сирих овочів. Щороку санітарно-гігієнічні статистики занотовують зріст жолудково-кишкових хоріб, спричинених недозрілими або занечищеними овочами. Бо лише зрілі овочі, обмиті зимною або горячою водою можуть принести користь для організму.

Питання, чи овочі їсти зі шкіркою чи без, ставимо собі часто. Особи зовсім здорові, молоді, можуть без жадної шкоди для організму, їсти овочі зі шкіркою. Обі-

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

Іллі ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

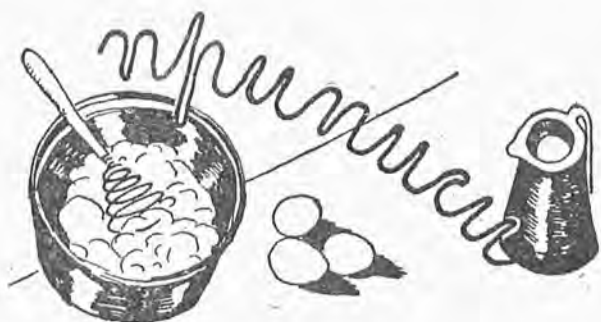
брані овочі є відповідніші в випадках, коли шлунок не зовсім здоровий. До нестраних шкірок овочевих належать ті із бресков і сливок.

З яринами краще овочів не лучити, це сприяє ферментації в кишках: лише яблуко й цитрину можна зіставляти з яринами й більшістю потрав.

Кавуни ділають прочищуючо. Вони корисні при атонії кишок й артретизмі, — але треба їх їсти в малій кількості.

Яблуко, яке має найцінніші для організму складники, як сіль, залізо, фосфорани, є королем овочів. Повинно бути виріжене особливо в випадках перемучення інтелектуальною працею, анемії, артретизму, неврастениї, в кожному віці.

В. П.

Холодник.

Літру квасного молока розколючемо докладно тріпачкою, додаємо чверть л. квасної сметани, молоді бурочки варимо разом із листям, обмивши докладно, в невеликій кількості води. Пригорщу кропу, зрізуванцю, зеленої петрушки краємо дрібненько, розтираємо з такою кількістю соли, яка є потрібна на цілу юшку, і всіпаємо до вази.

Вливаємо дещо простуджені бурочки, розбите молоко із сметаною, вкладаємо кілька яєць зварених на твердо і покращуємо в чвертки, огірок свіжий, пошаткований, а крім цього, що маємо дома: печену телятину, печене курятко, раки, — але це вже не є конечно, лиш має піднести смак цієї оживляючої юшки.

Юшка з молоді бараболі.

Потрібно: 1 літер росолу, пів кг. молоді бульбу, 1 ложка муки, 3 ложки січеного кропу, чверть літри сметани.

Приготувати росіл із мяса, або ярин. Відцідити. На гарячий росіл кинути бараболі, покращуємо в кісточку. Заварити на легкому вогні. Коли бараболя змякне, посипати мукою й заварити. Вляти до вази сметану і додати січеного кропу. Можна також заправити одним сирим жовтком.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поруचाє власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Печені помідори.

Беремо гарні, здорові помідори й розкроюємо по половині. Складаємо надрізаною частиною до огнетривалого полумиска. На кожний помідор накладаємо зверху кусник масла. Солимо. Печемо яких 10 хвилин.

Помідори з шинкою.

Шинку покроїти дрібно, або змолоти на машині. Надкряти помідори зверху, видовбати їх і наповнити шинкою, яку ми перед тим видовбані помідори. Зверху залляти присмаженою булочкою. доброю оливою і вставити до рури. Подавати.

Помідори з грибами.

Дрібно покроїти цибулю й присмажити. Додати січеної петрушки і дрібно січених грибів. Посолити, поперчити і наповнити тим видовбані помідори. Зверху залляти присмаженою булочкою. Розпустити в ринці масло і пекти помідори в рурі яких 10 хвилин. Подавати з грінками з булки.

Теляча печеня з рижом.

Потрібно: 1 кг. телячої печені з костями, 3 дека цибулі, 6 дека товщу, 12 дека риж, сіль, вода.

Сполокати мясо і спарити окропом. В пательні зрумянити на ясно цибулю. обсмажити мясо і спекти в рурі, поливаючи.

Окремо сполокати риж і зарум'янити на товщі, мішаючи невинно. Потім долляти тричі стільки окропу, посолити й дусити під покринкою в рурі.

Спечене мясо покроїти на великі кусні і переложити в тій самій пательні душеним рижом. Зладити підливу:

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста

„Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.

До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Шклянку сметани згустити дрібною муки, розбити 4 дека помідорів, вимішати, посолити, залляти мясо і вставити до рури на 20 хвилин.

Будинь із сирих ярин.

Потрібно: по 10 дека каляфіорів, моркви і капусти, по 5 дека калярепи, зеленого горошку, і шпарагової фасольки, 3 дека салери, 2 дека цибулі, 1 ложку січеної петрушки, 5 дека десерного масла.

Сполокати ярини, обібрати і покроїти в тонкі паски, каляфіор поділити на пучки. Сполокати кропу, посікти й вимішати з яриною. Посолити.

Висмарувати грубо маслом будиньову форму. Висипати булочкою. Ярину натовчи тісно до форми, зверху положити кусниками масла і щільно форму замкнути. Варити в парі півтора години, доливаючи води.

Коли готове, виложити на полумисок і полляти підливою.

Підлива: Сполокати й посікти кропу. Розбити шклянку сметани дрібною муки. Пів шклянки води заварити з 2 дек. масла і на окріп вляти сметану, мішаючи заварити і відставити. Посолити до смаку, додати кропу й коли треба, розділити водою.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРА-ЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

Потравка з курятини.

Потрібно: 1 курятко середньої величини, 25 дека ярини, 20 дека риж, 2 дека масла, пів лаврового листка, 3 зернятка англійського перцю, сіль і вода.

Почистити й сполокати курятко, посолити і скропити цитриною кілька годин перед ужитком. Сполокати й почистити ярину, зложити до ринки з перцем і лавровим листком і заварити. Коли закипить, покласти туди ціле курятко і варити аж змякне. Коли доварюється, посолити до смаку. Потім розкряти на чотири частини, зложити на полумиску й полляти підливою.

Підлива: Стопити масла і зробити ясну запражку, відставити й розвести росолом. Мішаючи, заварити. Приправити соком із цитрини і підправити двома сирими жовтками, але вже не на кухні. До цього подавати риж, зварений на сипко.

Грецька мусака.

Потрібно: 80 дека волового вареного мяса, 6 дека чарствої булки, 3 дека цибулі, 3 дека товщу, 1 кг. помідорів, 5 дека масла, сіль і майоранок.

Зварене мясо змолоти на машинці разом із намоченою і витисненою булкою. Додати зарум'яненої цибулі, соли, перцю й майоранку. Коли треба, можна розділити росолом.

Сполокати помідори й покроїти в пластинки. Вимасти маслом дно ринки і класти на переміну верству мяса і верству помідорів. Кропити маслом. Запекти в рурі (30 хвилин).

Скорі обіди

Тепер у літі, коли є багато ярини, можемо ладити скорі й дешеві обіди. Пам'ятаймо це! Все одно чи ми на літнійці, чи в себе на селі, не можемо простоювати найкращий час дня у кухні. А обід забирає нам найбільше часу. Якщо зложимо собі менш з легких страв, з додатком ярини і молока, матимемо легку, відживну кухню без великого зусилля. М'яса як найменше! А якщо вже не можемо без нього обійтися, тоді вибираємо найлегшу форму приготування.

Важне також чи вміємо добре розпалювати і піддержувати вогонь під кухнею. Спершу розпалити деревом, а коли вже плита розігріється, підложити кілька великих кусників вугілля, щоб не мусіли часто підкладати. Відразу налляти води до кількох горшків, щоб скоро нагрілася. Воду на юшку поставити у двох посудинах, вона так скорше закипить. Щойно тоді зілляти її до купи.

Дуже важний є склад страв, які повинні себе доповнювати. Подаємо тут кілька яринних обідів: 1. Молошна юшка, омлет із каляфіором, компот. 2. Яринна юшка, вареники з ягодами. 3. Юшка з каляфіору, будинь зі шпінату, омлет із конфітурою. 4. Юшка з грибів, січеники з ярини, компот. Дальше кілька м'ясних обідів: 1. Юшка з калярепи, теляча печеня із рижом, овочі. 2. Яринна юшка, котлети, молода фасолька, компот. 3. Холодник із квасного молока, душена печінка, молода бараболя. 4. Помідорова юшка, біфштики, молода бараболя, овочі.

Подаємо тут кілька вказівок до зладження тих обідів. Біфштики дуже смашні й люблені. Обложені вже підчас досмажування кільцями помідорів придбають кращого смаку.

Підливу можна розвести цитриновим соком або квасною сметаною.

Філет це віденська відміна біфштіків. Потовчи мясо, посолити, поперчити й скоро всмажити на пательні на куснику товщу. Окремо всмажити на маслі кільця цибулі, які при подаванні кладемо на філет. Замість цибулі можна філет натерти тертою сарделлею і посипати мукою.

Румштик це кусник волової полядвизи, ваги 25 дека. Ладимо його як біфштик, лише добре його перед тим розібемо, спершу валком до розбивання, а потім вістряч ножа.

Німецький біфштик це невеличкий котлет із дрібно меленого волового мяса. Не додаємо ані булки, ані яєць, як при січениках. Підливу затягаємо мукою й розріджує юшкою. Можна додати трохи соку з цитрини.

Теляче рагу. Покраяне теляче мясо зложити на смажену цибулю, додати дрібку солодкої паприки й сіль. Заливаємо його вином із яблук або свербивусу і дусимо 20 хвилин. Підливу підливаємо сметаною. Даємо ще трохи поварити.

Курята. Ділимо на чотири частини, а коли більші, на вісім. Солимо й посипаємо мукою. Смажимо скоро на розпаленому тєвщі з обох боків. Потім підливаємо юшки й дусимо яких 20 хвиль.

Ще кілька лакоминок:

Цитринова лаксминка ладиться дуже скоро. Класти її до рури тоді, коли несемо юшку на стіл. Взяти 6 жовтків, 14 дека цукру, 6 ложок булки і цитринового соку, терти 10 хвилин. Потім домішати тугий сніг із 6 білок. Форму вимастити маслом і висипати булкою. Пекти чверть години.

Какаовий будиць. Взяти 3 горнятка молока, 3 ложки какао, 3 ложки цукру, 2 ложки бараболяної муки. Розколотити бараболяну муку в зимному молоці. В решті молока заварити цукор і какао. Кипляче молоко загустити бараболяною мукою. Відставити й охолодити. Зілляти до глибокої селятирки. Подавати з битою сметаною.

Плетена блузочка

Ось легка й модна спортова блузочка. На вакаційному дозвіллі приємно працюється в холодні дощеві дні. Виконана з волічки «Кот» марки «Трикутник у Колі».

Крій вимірний для особи, що має 92 см. обводу грудної клітки. Кількість очок обчислена на тонку волічку. Якщо хочемо робити її з грубою, треба виплести 10 см. рову прібку і після неї обчислити скільки очок піде на цілий обвід.

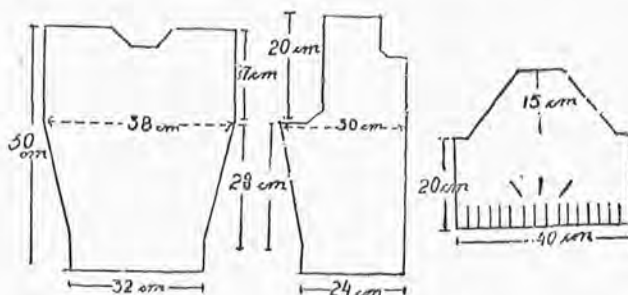
Починаємо від плечей. Набираємо 80 очок на дріт ч. 2 і плетемо 40 рядків звичайн. стяганкою. Далше йдемо стібом Жерсей. Це значить, що з лівої сторони робити робимо ряд навизоріть, а з правої прямо. Що шість рядів такої роботи додаємо по одному очку з обох країв. Коли маємо 28 см. від стяганки вгору, переставмо додавати (на дроті маємо 95 очок) і плетемо рівно ще яких 16 см. Тепер ділимо роботу на дві частини. Викінчуємо по середині плечей 11 очок і знімаємо на краю вирізу ще по 10 очок з кожної сторони вирізу, знімаючи по два очка зпочатку і наприкінці ряду. Кожне рамя повинно мати по 32 очка, які ми викінчуємо.

Перід складається з двох частин. Починаємо з долини по 60 очок кожний. Плетемо зразу стяганкою, а пізніше додаємо так само як на плечах. На висоті пахи викінчуємо 10 очок на виріз пахи. Потім знімаємо в дальших рядках ще 15 очок зі сторони пахи, по одному очку в кожному ряді. Дальше плетемо рівно до висоти 16 см. від початку вирізу пахи. Потім зачинаємо виріз на шию. Викінчуємо 12 очок на середньому краю переду, потім знімаємо в дальших рядках ще 6 очок і плетемо рівно, аж до 20 см. віддалі від пахи. Тепер викінчуємо очка на рамені. Зшиваємо перід і плечі.

Рукав починаємо згори. Набираємо на дріт 15 очок і плетемо стібом Жерсей, додаючи по одному очку зпочатку й наприкінці кожного ряду. Коли досягнемо 14 см. роботи, додаємо у ряді стільки очок, скільки є потрібно, щоби заокруглення рукава було таке саме як виріз пахи в блузці. Тепер рукав повинен бути ширикий на 40 см. Плетемо тепер рівно ще 12 см. потім знімаємо 15 очок по середині рукава і плетемо слідуєчих 25 рядів стяганкою на дротах ч. 2. Зшиваємо рукав, а маншетик із стяганки заочуємо наверх і прикріплюємо кількома стібами. Вшиваємо рукав до пахи.

Перід викінчуємо (правий) трьома рядками невиваних стовпиків гачком. У другому ряді переплітаємо кожних 10 стовпиків чотирма очками у воздусі. Через це повстають дірки на гудзики. На стяганці поміж гудзиками пришиваємо затиски, щоби блузочка не розходилася.

Виріз при шії обгачковуємо також двома рядками невиваних стовпиків. Тепер гачкуємо паски на хусточку. Кожний пасок починаємо 4 очками у воздусі і гачкуємо півстовпиками так, щоби були довгі на 5 см. Потім пришиваємо паски одним кінцем до вирізу, а другим до краю блузки. Два паски пришиваємо на раменах, а два на переді. Через них переволікаємо трьохкутну колірову хустку, яка зв'язується на переді.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20–22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

Г Р О М А Д Я Н К И!

Складаймо одяг для тих, що того потребують.

Все частіше трапляється, так по містах і містечках, як і селах, що діти не ходять до шкіл через брак одягу.

Трапляється також, що і старші не мають відповідного одягу та йдуть до роботи обдерті, а зимою перемерзають і хворіють. Щож доперва безробітні!

Дасмо нераз одяг людям, які на те не заслуговують, бо збирають його по домах та продають.

В кождім домі найдеться певно злишний одяг, який можна чи то переробити, чи впорядкувати знищене, та зробити його придатним.

Жіночий одяг можна комбінувати і з неужитків, які лежать по шафах. Можна зладити одяг для тих, що його потребують.

Тепер літом робимо звичайно перегляд обуви та одягів. При тій нагоді відложім усе можливе до вжитку, так мужеський одяг, як і жіночий, та діточий, а також білля, кусні матерій, підшивок, ваталіни, чи футер і обуви.

Усе те зложім в домівці „Нової Хати« Ринок ч. 39 і. пов. яка відчинена кожного дня від год. 8 до год. 15 зі запискою і списом річей.

Члени Клубу при „Новій Хаті« займуться впорядкуванням одягу, а пізніше роздачею між тих, які необхідно потребують.

В першу чергу користають діти зі шкіл, захоронок, захистів, та безробітні. Холод і голод найбільше впливають так на фізичне, як і на моральне заломання. Мусимо подбати, щоб нікому з потребуючих не бракло одягу, і бодай частинно нести поміч у нинішних скрутних життєвих умовах.

Булоб вказано якби і на провінції занялися наші громадянки цєю справою і у своїх місцевостях улаштували збірки одяжі для найбільшніх.

За членів Клубу:

К. Малицька,

Д. Старосольська.

Листування

Ірина Вільде, Коломия: Часопис п. Вірі Козак висилаємо.

Вол. Січинський, Прага: Листа одержали й передали.

Анастасія Кочан, Джоліет: Дуже нам приємно, що виграний килим вам подобається. Не давно тому написали Вам довгого листа, та видно, що в дорозі розминувся з вашим. Не диво, цеж стільки часу триває, поки лист дійде до вас! Передплату від п. Романюк одержали, часопис їй висилаємо від ч. 9 ц. р.

Юлія Бачинська, Вінніпег. Передплату ми одержали, вирівнено до кінця 1935. Ч. 7—8 з 1934 і числа від ч. 9, 1935 вислали.

Д. Янда, Едмонтон. Передплату одержали. Вирівнено до кінця вересня ц. р.

Е. Верхмінова, Едмонтон. Передплату одержали. Часопис висилаємо від липня ц. р. Вирівнено до кінця червня 1936.

Укр. Т-во ім. Олени Пчілки, Белліс. Передплату одержали. Часопис висилаємо від 1. липня ц. р. Вирівнено до кінця червня 1936 року.

ШУКАЄМО ПРАЦІ!

Інтелегентна панна обійме заряд дому або заопікується діточками в дошкільному віці, займеться творчою роботою. Радо пішла би до skleпу на практику за мистецтва і харч. Має укінчену торговельну школу

Ольга !.

Невже нас тільки 1500?

Мабуть чи не всі українські громадяне по цей бік Збруча на еміграції і в Новому Світі вже чули про збірку акцію на Український Дім для Музею Визвольної Боротьби. Чей нікому не трапилося жадних сумнівів у ко- нечности такої установи, в її величезнім історично-культурнім значенні... Але як слабо представилася наша жертвенність. Більше, як за два роки збіркової акції вплинуло не цілих 1500 пожертв, приблизно на вартість двох стін плянованого будинку. Виглядало би, що будова невеликої кам'яниці є понад силу нації, яка претендує на назву великої. Чиж дійсно таке недосяжне це завдання? Рахуючи кількість українців поза межами радянського раю в Європі й Америці на округло 10 мільонів вистачило би, як би кожен десятий українець жертвував суму одного американського centa (5 грошів польських, 25 ч. гелерів) і будова Музею вже би стояла. Але, здається, таке побажання рішуче перевищує і жертвенність і фінансову спроможність нашої нації. Принаймі не досягнене досі число 1500 в реєстрі осіб-жертводавців на Музей дає підстави до песимістичних висновків. Досі в числі жертводавців на загально-національну ціль записався ледве кожен десятитисячний українець. А про те, щоб притягнути кожного десятого до акції, хоч би згадану дійсно мінімальну суму, не може бути, видко, й мови. Чи ж не є це мало потішаючий висновок при наших далекосяжних аспіраціях в будуччині? Чиж зможемо ми принести ті величезні жертви на національну визвольну справу, якої від нас напевно зажадає майбутність, коли покажемося такими слабкими в жертвенности сьогодні? І то якраз в жертвенности на культурно-національну ціль, такої ваги, як охорона памяток наших визвольних змагань і збереження матеріальних решток нашої недовгої державности.

Пожертви слати на адресу п. директора Музею проф. Д. Антоновича:

Ukrajinské Museum Praha-Žižkov, ul. Karlová 14. Č. S. R.

Власний виріб! Фабричні ціни!
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ПІР'ЯНІ ПОДУШКИ,
ГОТОВА ПОСТІЛЬНА БІЛИЗНА, НАКРИ-
ВАЛА, ЗАВІСКИ, КИЛИМИ

А.Петрушевський

ТЕПЕР

Львів, ул. Галицька ч. 20
ТЕЛ. 13-33. ТЕЛ. 13-33.

Цінники висилаємо на бажання даром!

Укр. Т-во ім. Лесі Українки, Стрий, Канада. Передплату одержали через п. Ганну Романчич. Вирівнено до кінця червня 1935.

Джон Фаррес, Гейри Гил: Передплату ми одержали через п. Ганну Романчич. Вирівнено до кінця червня 1936.

Др. Олена Кобизька, Турчанський Св. Мартин. Передплата вирівнена до кінця травня 1935. Часопис висилаємо на нову адресу.

Ганна Романчич, Веґревіл: Передплату одержали. Адресу Укр. Жін. Т-ва справили. Часопис іде на руки п. Кейрилюк. Зрештою напишемо ще вам листа у тій справі.

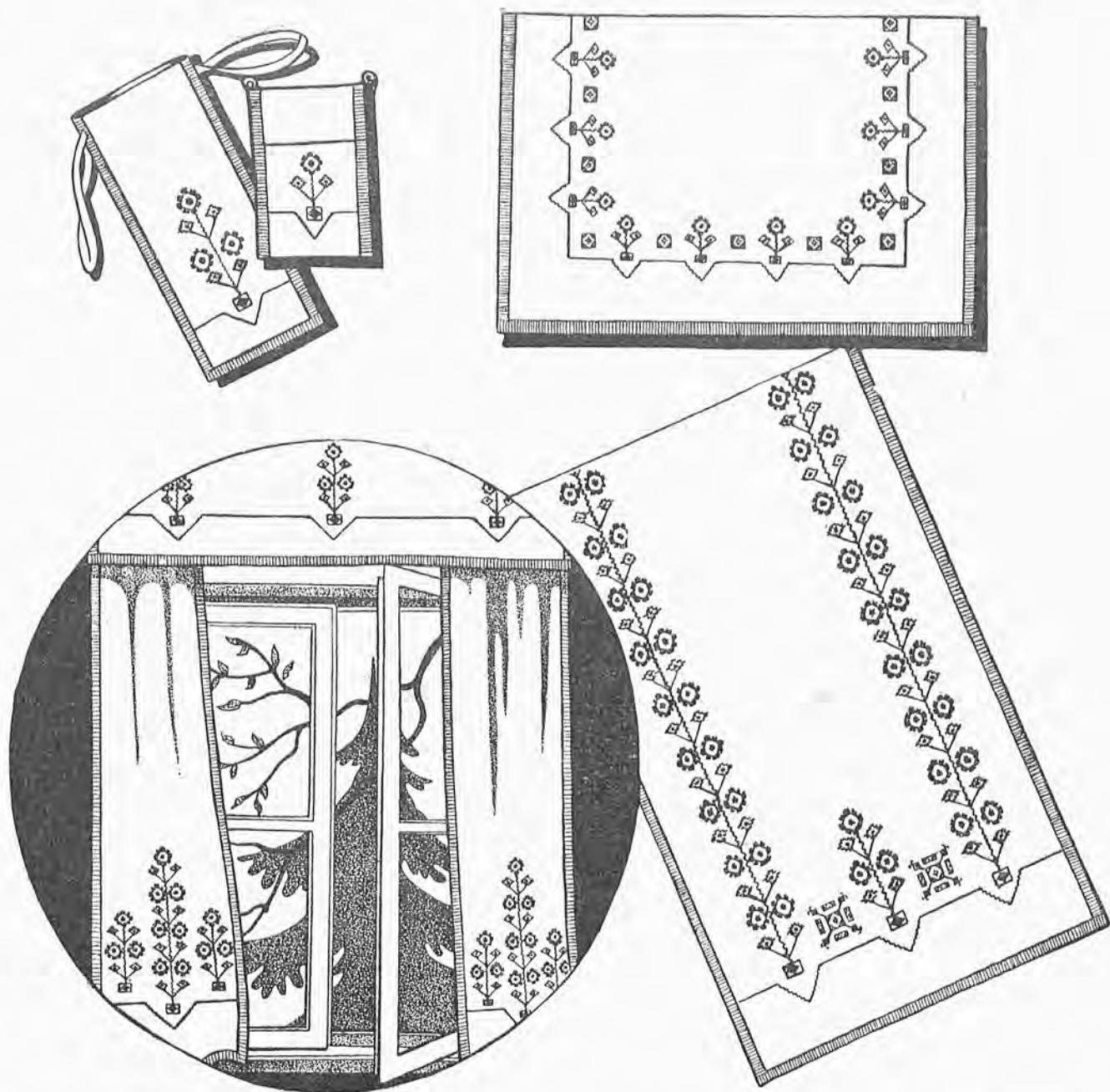
Укр. Фахова Школа СС. Службець, Борислав: Передплата вирівнена до кінця червня ц. р.

Антонія Прийма, Львів-Левандівка. Передплата вирівнена до кінця червня ц. р.

Галя Яковша, Вижлив. Взір коштуватиме 3,50 зол. Шкода висилати його за післяплатою, бо це здорожить його непотрібно. Вислїть краще готівку переказом.

Анна Мазурова, Карчміска. Передплата вирівнена до кінця червня ц. р.

Зеновія Тиллявська, Бережани. Передплата вирівнена до кінця ц. р., а на 1936 рік остало ще 50 сот.

Ручні роботи

Таблиця ч. III, долучена до попереднього числа має безліч мотивів, що легко даються примінити. Все це хрестикові візрі з галузистим, чи квітчастим орнаментом. Надаються особливо до легкого, прозrachного матеріалу, а саме суконь, блюзок і завісок. Вбрані у рямці легкої стебнівки, чи вільно покидані, все будуть цікавою прикрасою.

Але й полотняне тло для них пригоже. В попередньому числі бачили ми цікаво скомбіновану подушку, а тепер подаємо кілька зразків торбинок та настільника.

Ч. 1. Торбинка на щітці з набіленого льняного полотна. Візр ч. 2 (галузка) розміщений по середині. Подібно зладжена ч. 2 торбинка на стирки, що нарисована поруч.

Ч. 3. Настільник із білого сільського полотна. Галузистий мотив уміщений як квітка в певних відступах від себе. Підставу до цього творять зикзаки зі стебнівки (рис. в долині) виповнені жовтою краскою. До цього відповідні серветки.

Ч. 4. Завіски з батисту, або тусору. Квітчасті мотиви розміщені на поперечниці й бічних.

Ч. 5. Доріжка з білого сільського полотна. Багато вишвана взором ч. 2, перекидані взором ч. 1.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні

ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

Зикзакуватий мотив, яким обведений візр. Контури чорні, заповнення жовте.

Наші заводові школи

В попередньому числі подали ми кілька зразків ручних робіт, виконаних у наших жіночих заводових школах. Ми вже підчеркнули їх свідому, плянову працю в приміненні народнього мистецтва. Школи мають звичайно багато часу та охочих рук до праці. Мистецькі сили надають їм напрямок. Тим самим вони неначе призначені для того, щоби творити нові шляхи, експериментувати в прикладному мистецтві. Згадаймо хочби славнозвісну Kunstgewerbeschule у Відні! Вона надає смак і напрям усьому віденському промислу, що у спішному темпі купецької роботи не має часу на експериментування.

Тому з радістю витаємо цю працю в обох наших фахових школах. Постараємося нотувати час від часу їхні здобутки, щоби обзнайомлювати з ними наших читачок. Із поданих ілюстрацій можна переконатися, що вони відповідають усім домаганням модерної ручної роботи. Мотиви прості, нескладні не напружують очей і не вимагають надто довгого сліпання. Розміщені ощадно, щоби не переладували робіт. При цьому розложені по мистецьки, з відповідним використанням площі і матеріалу. Усі стіби такі, що знаходяться на наших вишивках. Мотиви злегка стилізовані, щоби їх найкраще можна було пристосувати до модерного смаку.

Як бачимо, ручна робота стає складною справою, якщо хочемо виконувати її по мистецьки. Все це вимагає фахового підготування. Щораз більше фахових сил будемо в цій ділянці потребувати. Наша вишивка має вже свою славу в світі, отже її використання може стати для нас поважним варстатом праці. Тому звертаємо увагу всіх любителів нашої вишивки на цю фахову підготовку, яку дають обі наші школи й поручаємо їх гаряче нашій доростаючій молоді.

Шкільна блузочка.

Подаємо світлину легкої батистової блузочки, виконаної в заводовій школі СС. Василянок у Львові. Проектувала Марія Морачевська.

Крій блузочки кімоно. Оригінальне примінення вишивки: на рамені біжить чотири ряди вузького легкого візерця від вирізу аж до краю рукава. Крайній ряд забігає трьома рядами стебнівки аж перед виріз і обрамовує його з обох боків.

Вишивка виконана цеглястою краскою.

ОБРУС ДО ПІДВЕЧІРКУ.

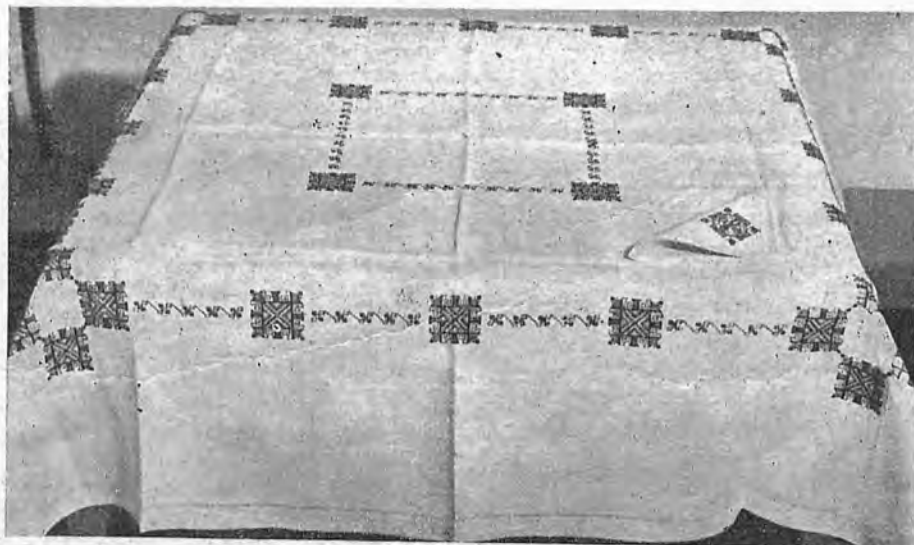
Багато вишиваний льняний обрус із кремового полотна. Вишиваний мотивом ч. 9 із таблиці ч. II, 1932, виконаний хрестиками і півхрестиками, в красках чорній, червоній, синій, зеленій і жовтій.

Обрус виконаний у робітні «У. Н. М.» у Львові нитками марки Ц. М. С.

Волічки

НА ШКІЛЬНІ СВЕТЕРИ
лише в крамниці У. Н. М.
Львів, ул. Косцюшки ч. 1

Кот 10 дека 2'70 зол.
Скотлянд . 10 дека 2'80 зол.
Полярна . . 10 дека 2'90 зол.

Обрус до підвечірку.

Гаптована пошевка.

ДІТОЧИЙ ФАРТУШОК.

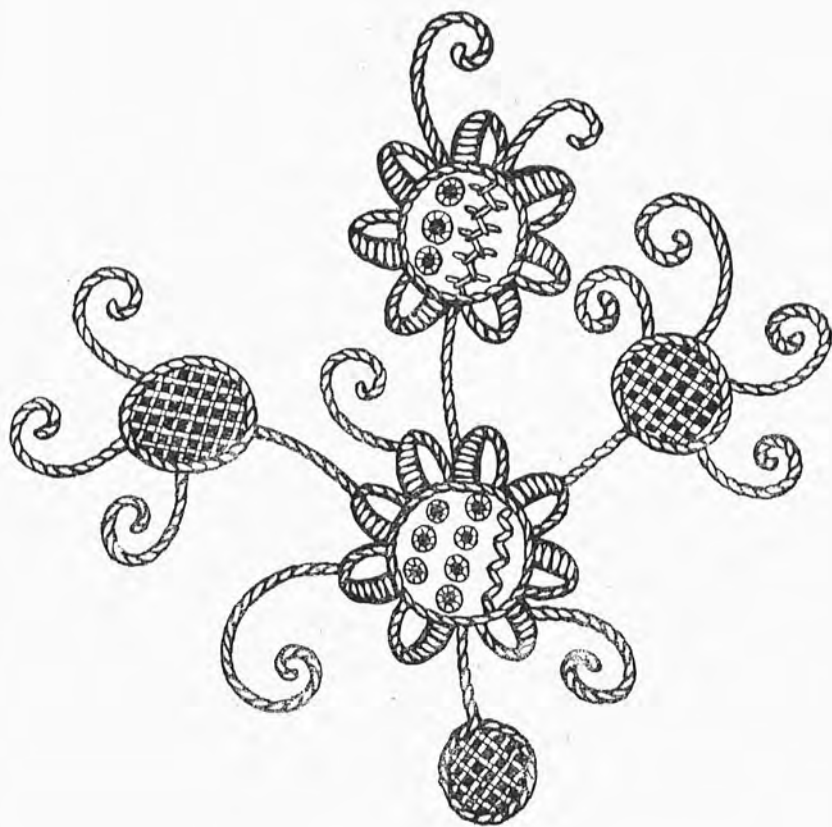
Оцей чепурний діточий фартушочок виконаний у заводській школі СС. Василянок у Львові. Проектувала Марія Морачевська. Матеріал: батист або перкаліна. На горі фартушок прикрашений широкими закладками, які придержані вузеньким блакитним взірцем.

ПОСТІЛЬНЕ БІЛЛЯ.

Досі подали ми тільки зразки ручних робіт заводової школи СС. Василянок. Ось зразок вишивки, виконаної в фаховій школі «Труду», Львів, Ринок 39.

Постільне білля прийнято декорувати лише білим гаптом. Маємо прекрасні полтавські мотиви, що до цього добре надаються. Ось легкий галузистий мотив із рушника приміненний до пошевки. Уміщений у чотирьох рогах подушки у певному відступі від краю. Обведений довкруги трьома рядами густої стебнівки.

Сам мотив виконаний рушниковими стібами: стебнівкою, косичкою і сіткою. Сітки дужо мало, так матеріал не продіравлений надто, а всеж таки мотив є прозорачний.

Мотив пошевки у природній величині. Виконаний білими нитками Муліне, марки (С.М. S.)

НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-S

є крашені індантреновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

Модний поради́ник

Дуже часто подивляємо в когось щастливий погляд перерізки, або вигіснування матеріалу, до якого ми якось не подумалися. Чи не

могли би ми ділитися цим досвідом на цьому місці? Щоби не лише ми самі з нього користали? Радо будемо поміщувати поради читачок, ілюструючи їх, якщо вони покажуться практичними! Подаємо кілька таких, що вже наслідки:

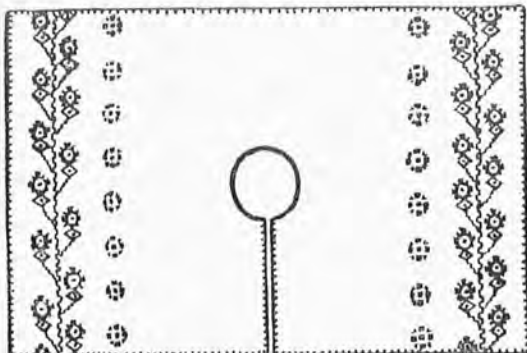
Коли я прочитала цей заклик у «Н. Х.» пригадала собі одну практичну й гарну річ, яку я зладила собі минулих вакацій. Правда, це не моя видумка; я бачила цей помисл в одному німецькому часописі. Але випробувала його і зладила не тільки собі, але також кільком знайомим у дарунку.

Я мала прямокутний кусник шовку до

прання (лишився мені від суконки), з яким не мала що зробити. Тримала його до еventуальної перерізки сукні, але коли мені сукню вкрали разом із іншими річима, не мала для нього примінення. На блюзку замало. Тож я спробувала з нього зробити собі ранню накидку.

Зладила з паперу крій (виріз на шию), зарубила його колірною стяжкою, якої кінці можна зпереду завязати. Решту рубців обкинула рідкою обміткою. Оба вузькі краї вишила рідким галузистим узором у ярих красках.

Ця накидка показалася дуже практичною. На літниць служила вона мені до спіднички замість шляфрока (який дуже

по домашньому виглядає). В зимі, коли я була хвора, накидала її в день верхньої сорочки.

Дуже часто лежить дома такий неужиток шовку, який можна гарно використати. Тому подаю цю пораду й прошу її зілюструвати.

При рисунку примінили ми взір ч. 2 з таблиці ч. III, 1935. Ред.

Галія Р.

При латанні білля примініємо звичайно квадратні чи прямокутні латки, що їх уже здалека видно. Така річ вже не має гарного вигляду. А що коли би латати білля в мистецький спосіб? Щоби латка не лише прикривала діру, але й була прикрасою?

Я пробувала накладати латки на постільному біллі в формі листочків, або квітів. Пришивала чужий матеріал зверху легкими стібами, потім олівцем назнача-

вала контури листка і ці контури обкидала густою обміткою. Верхні краї ви- кроювала перед обміткою, а спідні по виконанні обмітки. Таким способом латки не можна було завважити, а коли й вид-

но було, то вона виглядала радше на довільно кинений мотив, як на латку.

З такими «мотивами» нема більше заходу, як із звичайною латкою. Її треба також фастригувати, а потім пришивати з лівого і правого боку. При листочках треба працювати уважно й густо, але лише з одного боку. Г. Ш.

Суконки до прання

Мода полотняних сукон, що триває вже три роки, принесла нам неодну відміну в нашій гардеробі. Маємо дешевий матеріал і можливість примінити наші вишивки. Але з другої сторони льняне полотно має в собі певні невідгоди, які даються в знаки.

Воно мнеться. Чим краща якість полотна, тим більше воно мнеться. Вдягнеш раз суконку і зараз її треба припрасувати і то дуже гарячим залізком. Деж його взяти на літниць? А коли й збудемо його, то шкода тратити стільки літнього часу на прасування. На наше щастя мода й добрий тон ласкаво дозволяє «бути зімнятою», тому що льон вважається благородним матеріалом і йому це можна.

Одначе це не є ще одинокою його хилою. Льняне полотно дуже тяжко прати. Особливо сільське: воно у пранні тугіє і не піддається рукам. Льняну суконку треба прати як усі вишивки: в розвареному миль без соди. Потім виийнати, переполокати й повісити, нехай скапає. Пізніше завити в простирало, а за хвилину вогке прасувати. Вишивки витискати залізком із лівої сторони.

Влекшуємо собі справу тим, що підбираємо полотно небілене, природньої краси, яке так легко не брукається. З часом воно від прання теж побіліє.

Але поруч тих льняних сукон мусимо мати все на відміну якусь бавовняну, епонжову чи крепонову. Вони не мнуться й не брукаються так легко. В них завжди жінка добре вбрана. А го-

ловні їх прикмета, що не треба під них убирати довгої комбінації. Це дуже важне! Навіщо нам здасться легка, продувна літня сукня, коли під неї треба ще вдягнути таку саму довгу комбінацію з міцної, непрозраної матерії! Така «подвійна» суконка невідгідна й часто тепліша від простої епонжової, яка не вимагає багато спідного білля.

Всеж таки мусимо мати під рукою такі довгі комбінації. Всяка пишніша сукня її вимагає, не тільки в літі, але й зимі. Для прозраної сукні вона є тлом, а вечірня на ній добре лежить. Такі комбінації шиють із міцного шовку до прання в кресці сукні. Їхній крій є складний: в стані вони прилягають, а до долини поширюються. При вирізі прикрашені вишивкою або мереживом.

Білля в останньому часі трохи змінилося. Вже менше комбінують сорочку зі штанцями. Частіше носять тепер окремо сорочинку, а окремо штанята, які здебільшого купуємо готові. В літі мотильки, чи фіги, в зимі довгі з міцного шовку.

Дуже практичне є білля з шовкової трикотини. Вона прилягає до тіла й легко його можна випрати самому.

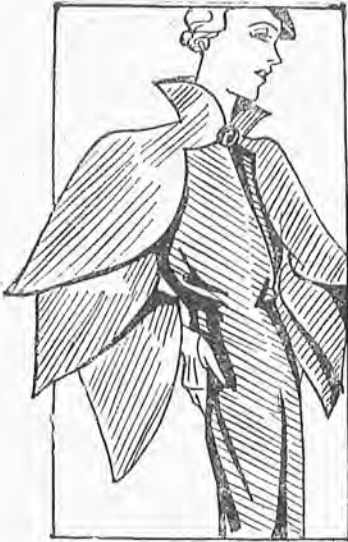
Поволи вертається також білля біле. Одначе повно воно не повернеться ніколи до своїх прав, тому що надто непрактичне. Завжди поруч нього існуватиме білля колірне, а також квітчасте.

Прикраси білля прості, нескомпліковані. Всякі складніші гпти вимагають особливого піклування, а на те сьогоднішні жінки не мають часу. Мережка, вузька коронка, або кілька вишиваних галузок ось і все.

Модні дрібнички

КОСТЮМИ

Поволи, невиразно, але вже показуються контури осінніх костюмів. Полн короткі, трохи відстаючі. Спідниці гладкі. Виріз часто ква-

дратовий, виповнений колірним шалем. До цього блузки відмінної краски. До пісового костюму темносиня, або вишню-червона, до сірого жовта, або коралюва.

КОМІРИ

При сукнях і комплетах коміри виступають дуже виразно. Бувають дуже зимерні, переходять часто в пелеринки. Деколи з зовсім відмінного матеріалу. До вовняних суконь легкий шифон або органда. Часто натягають комір-пелерину через голову, так що він укладається в довільні мягкі складки. Інколи творить капюзу, часом звичайний морцяцький прямокутник.

КОКАРДИ

Це першорядні прикраси теперішніх суконь. Різної форми й різної величини кокарди виглядають на сукнях неначе метелики. І то не лише в місцях, де льогічно кокарди потрібно. Зовсім несподівано з'являються вони на спідницях, на рукавах, на комірі. З чорного оксамиту на тафті чи білому шовку. З білої піки на спортових блузках. З прозраної органди на легких шовкових емпріме. Навіть пряжки зі шкіри й металю мають форму кокарди при поясах.

РЯСКИ І СКЛАДКИ

Рясowania повернуло до давніх

З краю бачимо гладку попелінову суконку, яку прикрашають тільки поперечно уложені кишені. Оригінальний комірчик із пікових листків.

Друга сукня з узористого епонжу. З боку китиця квітів із білої піки.

Залюбки укладають тепер смуги впоперек. Спідниця й пелерина мають поперечні смуги, тільки станик повздовжні. Пелерина пристібуються до сукні великими гудзиками.

прав. Рясowania полі у стані або на придолі сукні. Рясowania кени, туніки. Так само багато складок. Низько осажені, але білий й глибокі.

ПЕЛЕРИНИ

Бачимо у всіх формах. До гладкої сукні узористі, до суконки до прання з білої піки. Вовняні сукні мають коміри поширені, що зовсім закривають плечі.

КВІТИ

Всі пишні прикраси тепер із квітів. Легкі сукні з органди замкнені під шисю китицею штучних квітів. На вечірніх сукнях покидані квіти по спідниці, прикріплені до станика. Злегка стилізовані, з оксамиту, піки або органди.

СМУЖКИ І СМУЖКИ

Мода частенько бере помисли з звіринного світу. Безпосередньо чер-

пає звіроти футра, яких багато вживатимуть цієї осені та розкішні пера до суконь і капелюхів. Непрямо послідовується різними звіриними жистями в рисунку матерій. Найновішим помислом у цій ділянці, це рисунок „збери“. Матеріал має наманистий рисунок, де темні паски чергуються з ясними на переміну. Щоби ще більше наблизитися до звірячого мотиву, ці смуги не зовсім правильні, а випадкові та розпливчасті.

Зпочатку ставилися естетичні обережно до цього помислу. Здавалося, що „збери“ буде занадто виразно й настирливою. Але з часом, коли рисунки матерій набрали притамного відтінку, протала ця сбава. Тепер усяди видно ці смужки, а в осені вони закріплять своє становище на добре.

Так само уложені смуги на довгому касакі з пелериною. До цього дзвонова чорна спідниця.

Навіть вовняні матеріали підбирають із поперечними смугами. Костюм із широкими вилогами.

Гладкі костюми матимуть принаймекше блузки у смужки. Ось цікавий модель, прикрашений білою пікою та колірними гудзиками.

Цікавою новинкою літньої моди це плащі з тафти з потрійними комірами. До сукні з ясног шифону чи органди вони є прекрасним доповненням.

Смуги і смужки

Знову бачимо цікаво розміщені смуги на сукнях і костюмах. Смуги це неоцінена краса. Повніші постаті вони видовжують, протягають. Стрункі постаті можна відповідним укладом узору заокруглити, поширити.

Ось цікавий і практичний осінній комплект. Спідничка сягає високо під груди і спочиває на шельках. Короткий станичок має смуги поперечні, приділ спіднички повздовжні. До станичка годяться колірві блюзки, що (дуже практично!) не вихоплюються легко зі спіднички.

Жакет довгий, тричвертевий. Гезка і кишені мають смуги поперечні, поли жакета повздовжні. На знак цього, що комплект осінній, жакет широко лямований футром.

Подорожній комплект із міцного імпрегнованого полотна. Оригінальний крій рукава.

Сукня з брунатного вовняного матеріалу. Вилоги з білої органди.

Спортова суконка, застібнута високо під шию. Комірець і вилога з матового крепу.

S 26000

B 26001

M 26009

Найелегантша пані задовольнить свій смак у нововідчиненій українській фірмі

„МАК“
ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 10

По розв'язанні спілки відкрито в новім льокалі склад і робітню взуття

О. Б Е Р Я К
вул. Руська 18, напроти церкви

Для нашої дітвори

Практична мати старатиметься сполучити в диточому одязі чепурне з доцільним. Матеріали повинні бути добрі,

тривкі, щоби не нищилися при кожному підстрибі та не линяли від прання. Гладкі матеріали зовсім невідповідні.

Краще носяться сукні й плащі з дрібним, хоч би й невидним візерцем. На щастя вовняні матеріали всі тепер мають шорстку поверхню, так що вибирати не трудно. Крої диточих плащів усе прості, нескладні. Вільні, без пасків, з кишенями, застібуються звичайно на два ряди гудзиків. З узорів дуже добре відповідають дітям шкоцькі. Практичні й кольорові, підчеркують собою диточу живість. Крої суконок різняться після віку дівчаток. Більші дівчатка виберуть завжди джемперові суконки, або принайменше такі, де стан виразно зазначений пояском. Маленькі елєгантки вдоволяться сукнями «бебе», себто гладким, рівним кроєм із фальбанками. Малі хлопчики «гарно виглядатимуть у темних штанях та ясній блюзочці.

Ч. 1. Чепурна сукня з шкоцького вовняного матеріалу для 9-літньої дівчинки. Жаботик із білого шовку до прання. Потрібно 2 м. матеріалу, широкого на 130 см.

Ч. 2. Суконка для 4-літньої дівчинки. Матеріал: тонке полотене. Білий вишиваний комірчик. Потрібно 1,65 м. матеріалу, широкого на 80 см.

Ч. 3. Практична шкільна суконка з білим піковим комірцем. Потрібно 1,60 м. матеріалу, широкого на 1,30 см.

Ч. 4. Вбрання для 4-літнього хлопчика. Потрібно 90 см. ясного, а 50 см. темного матеріалу, ширини 1,30 см.

Ч. 5. Плащик для 4-літньої дівчинки. Потрібно 1,65 м. матеріалу, ширини 1,30 см.

Ч. 6. Практичний плащик для 6-літнього хлопчика. Потрібно 1,40 матеріалу, ширини на 1,30 см.

Ч. 7. Плащик із зеленого, взористого матеріалу. Потрібно 2,10 м., ширини 95 см.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

— Дарко, в данец — наслідує мову сільських парубків. Стефко десь аж з порога малої кімнати кричить:

— Що з ним? Він п'яний.!!! — Але з Стефка тільки сміються: дай, Боже, щоб всі були зараз, тут, такі п'яні. Щойно тоді була б забава! Тільки не від Дарки починати. Дарка прискулюється, звивається й ховається за плечі Софійки: ану ж той шалений Костик схоче виконати свою погрозу, кинену тоді в школі на „перепрошини“.

Так, він власне це мав на думці. Продирає півколо й стає перед Даркою розгуляний, червоний, небезпечний.

— Дарочко, до першої коломийки... прошу дуже...

Кажеться „прошу“, але видно по ньому, що він тепер щойно не знає жартів. Дарка невиразно, крізь густу сітку свого перестрашу, показує йому свої зуби:

— Що? Я перша? Ой, ні... ні... ні... — Трохи сміється, а трохи проситься в нього. Коли це не помагає, Дарка висуває на саме чоло правду:

— Я... не вмію ще танцювати...

— Вона тільки так каже... — підюджує злобно заздрісна Ориська. І це переважає. Костик тягне її на середину вітальні, обкручує, як вужівкою навколо себе, кидає музиці „грай“ й пускає її перед себе як забавку.

Музиці не треба два рази казати. Дарка хвилину стоїть, ніби сильно заспана, потім дає ногам знати. Як забава, то забава!

Пускається наперед з розпростертими руками, розкидає ногами на всі боки, що раз то скоріше, що раз то химернішими скоками. Напівпритомна, розгарячена, п'яна. Хтось за плечима дуситься від сміху. Ориська, чи Софійка, щось вимахують руками, щось показують. Мама продирається над сам круг кола, де танцюють і щось хоче пояснити, спростувати. Та — музика вже вхопила Дарку в свої зубчасті триби й не випустить так скоро. Всі мами, Софійки, Ориськи, Стефки тепер тільки мигають перед очима, як телеграфічні стовпи від скорої їзди потягом. Вона ледве може пам'ятати, що вона є вона, Дарка.

Раптом музика урізує в половині тону. Слава Богу, бо ще трохи її ноги повідпадали б.

Мама знову пригадує свою вечерю. Знову наводить всім на думку, що забава це не тільки музика й сміхи, але й качка печена. Властиво вечеря щойно за мінуточку, але мама прохає не танцювати більше. Щоб відпочили музикантам пальці, а танцюристам ноги.

— А старим очі — пускає смішку в свою золоту, як у Христа, бороду о. Підгірський.

Дарка спітніла, як по пригодах з одноокими смоками в сні. Аж ноги в колінах делькотять. Костик, якби знав, чого треба: бере її попід руку й саджає на отаманці коло Ориськи.

— Добре було... — каже — трохи „май“ інакше, як у людей, але здорово! Дівчина при коломиїці, запам'ятай собі, Дарочко, танцює взад, а хлопець вперед.... У нас було навпаки... Я трохи собі ніг не повикручував тією дрібушкою взад... На другий раз поправимось, що? —

Костик говорить тепер знову їй на „ти“, але це не ображає Дарки, бо голос Костика сьогодні такий

гладкий, такий без колючок, якби позичений в когось дуже сердечного.

Заледви він скінчив, Ориська захіхотала, як дурний до сира:

— З тебе всі сміялись, як ти танцювала вперед... Ти не бачила?

— Але таки танцювала!!! А ви всі сиділи... як на виставі...

Ориська змовчала: це була правда.

Дарка поволі відходить по танці, як потопельник після води. Розсіває очі по всіх чотирьох кутках кімнати: де Данко? Хто з ким говорить? Хто сміється? А... хто сам? Данко стоїть самий. Закотив брови під гору, звив чоло в кілька звоїв і дивиться на всю забаву, як на театр. Тільки цей театр так мало його обходить... так мало, що аж це болить „когось“.

Грається сміхом Ляля. Трясе кучерями Стефкові над вухом і оком, як дзвіночками. Він заворожений, безвільний, пришпилений до тих кучерів тільки дивиться... дивиться на неї.

— Так виглядає любов — міркує собі Дарка — одно сміється, а другу мову тратить...

Софійка говорить з Празьким. Та — чи це Софійка? Дійсно, чи це Софійка, ця жінка, в чорній, такий скупий, що, як на плястичній мапі, видно всі заглибини й випуклини тіла, суконці, обведені високо, аж під саме підборіддя, з гладким, як примашеним (ніби не можна було вже хоч би з огляду на забаву, потягти кілька разів залізком по волоссю?) чорним, аж неспокійним волоссям, з цими подовгастими, як каюки, а чорними, як смертельний гріх, очима, з цією визовною безсоромною, одною-одніською білою айстрою на вузькій, як межа, рамені?

Якийсь злий дух, чорний, злий дух, не Софійка.

Дарка не може розуміти, про що вони можуть говорити: вона, як дух, і він, здоровий як майстер різницький?

Мама цим разом таки рішуче просить до вечері. Нова несподіванка навіть для Дарки: коло кожної тарілки картка з прізвищем. Гості перші витягають шиї за своїми картками. Гості все й всюди мусять бути перші!

Ляля брентить від тарілки до тарілки, як бжівка. Ах, ось де вона! Хтось дуже „мудрий“ розкинув карточки: по її лівниці якраз картка Стефка Підгірського.

Софійка вже теж віднайшла себе. Підводить картку до очей, оглядає, потім спокійно (прецінь цього не вільно робити, прецінь це образа для мами!!) перекладає картку на чотири місця. А з того місця картку ставить коло себе. Улянич, хто б то подумав, що він такий цікавий, цей Улянич, підглядає. Ага, вже піймав! Бо сіріє на всьому лиці й каже, але так, якби грозив:

— Добре, приймаю до відома.

У відповідь (як можна бути таким невихованим?) Софійка обертається до Празького й каже так, щоб і Улянич міг чути:

— Як добре... ми сидимо разом....

Вже такий час, що й Дарка без ущербку для „доброго виховання“ може розглянутись і за своїм місцем. Ось — воно, те її місце: між вуйком і Костиком. Напроти неї Ориська. Між Уляничем (мала бути між Празьким) і Данком.

І кажеться, що ніхто так не розуміє своєї дитини, як мама. І кажеться... а якже... що ніхто так не може відчувати болю дитини, ніхто так не може відгадати її думок, як мама. Дуже, о „дуже“ відгадала мама її думки, саджаючи Дарку між Костиком і вуйком.

Хоч вуйко хотів би, щоб вона чулася в його товаристстві, як найкраще. Забігає коло Дарки то з одної, то з другої сторони. Аж злостить.

— А куку? — хочеться покривитись вуйкові.

Дарка посилає очі від одної пари до другої, третьої, четвертої і всіх питає:

— Ти щасливий цього вечора? Ти вдоволена? Не хочеш, щоб щось змінилося? Щоб коло тебе хтось інший сидів?

І всюди дістає одну й ту саму відповідь: так, ми вдоволені тим, що є. Тільки, як стає перед Улянича очі, ті заперечують: ні, ні, ні...

Улянич, Дмитре, — питають Дарчині очі: — де болить? Софійка винна? Вона? Та переставлена картка? Так, Дмитре?

Та на співчуття й сердечні запити нема місця в цьому ярмарковому гаморі. Промови, переклики, дестеги й співи змітають усе, як повинь. По вечері вся ця повинь людських голосів знову заливає вітальню. Розпливається по кутках сто відногами, клекоче, гудить. А все по двоє. Все парами. Роззухвалені, свавільні, молоді. Дарка сновігається від одної пари до другої: нікому не потрібно третього. Навіть там, де троє, не потрібно четвертого, нового.

Празький трохи що не стелиться перед Софійкою своїми широкими, як брама грудьми. Його заборча рука за спинкою Софійчиного крісла ось-ось діткнеться її плечей.

Ляля забила в найтемніший кут з Стефком і тільки, як перепелиця скиглінням, так вона сміхом, дає про себе знати.

А... Данко?

Данко передав Орісю теплий опіці Улянича, а сам стоїть на деврях, як вартовий: мовчазний, скупчений, самотній.

Дарка мусить добре комбінувати, щоб не наткнутись на вуйка, висмикнутися якось зпід рук Орісці та обдурити Костика. Нарешті кривульками... кривульками й добилася до входних дверей вітальні.

— Вам... не подобається забава?.. Чого ви такі... такі якісь задумані?

— Мені не подобається те... що ви такі сьогодні від самого початку... такі „заняті“, що не маєте часу на дві слова для мене...

Що це? Люди добрі, що це? Заздрість? Докори? О, тричі будьте благословенні докори, і в шестеро благословенна будь, заздросте, що родиш ті докори.

Сині очі такі сумні, такі кохані в своєму терпінні, що хочеться взяти їх у долоні й гасити ними свою спрагу, як джерельною водою.

— Я не могла... інакше... бо забава в нашій домі... А до того... я думала, що вам приємніше... з Оріською... вона так гарно співає...

Маленька жіночка робиться захлана: хоче все, все відразу знати. Він ще замало досвідчений, щоб впізнати підступ.

— Ну і що з того, що співає? Ви думаєте, що як хтось має голос, то вже... все?

Смішак! Власне, що вона, Дарка, так ніколи не думала!

Данко несподівано зачерпує з іншого ведра думок.

— Дивіться, які вони всі залюблені..., панна Софійка...

Дарка дивиться: рука Празького вже от-от торкнеться плеча Софійки. А лиця їх так близько коло себе, що межа поміж ними не ширша за нитку. Навіть Оріська

й та кокаче коло Костика, як курка коло яйця (де би Улянич дівся?), хоч той бавиться нею, це ж видно, як пестить. Дарка оглядає Оріську й віднаходить ще один „тайний хід“ в її душі, про який досі не знала: її однаково, хто коло неї, Данко, чи Костик. Щоб тільки хлопець у штанах.

— Бачите? — питає третій раз одне й те саме Данко. І в той сам час міняє голос і мову очей. Каже щось зовсім інше:

— Я не міг би при стільки свідках показувати... своїх почувань... Якби я мав колись... комусь про свою любов говорити... то мусіло б бути так тихо, як... у церкві, коли о. Підгірський... підносить св. Тайни до неба... І так мусіло б бути самотньо... щоб ніхто крім „неї“ й Бога не чув моїх слів... А ви, як думаєте?

Дарка думає розсудніше:

— Наперед не можна нічого казати... ніколи не знати, як воно статись може... Нпр. хтось відіжджає на війну і конче ще хоче сказати своїй дівчині, що її любить... А тут... ніяк не може зустріти її на самоті... що тоді робити?

— Хто їде на війну, тому любов не в голові... — перетинає він пряжу Дарчиної фантазії. Данко подається кроком за поріг вітальні: двері від веранди відчинені просто в сад.

— Ходім, перейдімся по саді... — не то дораджує, не то просить Данко. Дарка здвигає раменами.

— Ви боїтеся? — хіба жартує він, бо ніч ясна: гола-голіська.

Дарка ще вагається.

— Прошу... дуже прошу... — і тим своїм „дуже прошу“ вибиває всю оборону з Дарчиних рук.

Дарка глипає у вітальню, потім на Данка, а ще потім ступає за поріг веранди: у сад і голу ніч.

З неба скапують зорі на голови, з землі паде роса на ноги. І місяць так близько над землею, що ще крок і зійде по драбинці подивитись, як тут люди бавляться на уродинах.

— Вам мусить бути холодно... ви так легенько вбрані... — клопочеться Данко голосом, що від нього на морозі стало б тепло.

Дарка заперечує головою. А в душі, куди не можуть досягнути, хоч і які прозорі, Данкові очі, каже собі:

— І що з того? І що з того, що трохи зимнаво? Та ж коли б я навіть цю ніч мала пізніше в ліжку відлежати, то я все одно не завернула б тепер до хати... Хіба... хіба ти зробив би, це Данку?

— Як тепер... на наших очах... спаде зоря з неба, то буде знак... що нас чекає велике щастя — ворожить Данко.

А Дарка думає: — Якби це мала правда бути... то зараз посипалося б зізд, як граду... Така... я щаслива тепер...

Вони обійшли вже раз весь сад і завертають вдруге.

— А якби так ця ніч мала ніколи не скінчитись... ані цей сад не мав би межі... ви... пішли б зі мною...?

— Так.

— Всюди, Дарко? Навіть, якби ми вже мали ніколи до дому не вернутись?

— Я не знаю, чи й тоді... — вже вагається Дарчина готовість. Перед очі появляється та зухвала дівчина з книжки, що то сама світ обіхала, і Дарка каже вже певно:

— Так, навіть тоді...

Але тепер Данко хотів би щось інше знати:

— Чому так, Дарко?

Чому? Чому? Хтож це може знати. Зрештою, може й є десь хтось такий, що знає, але Дарка не знає. І Данко не допитується вже. Він просить:

— Ви ще ніколи не звертали до мене по імені...

Скажіть тепер... о, дуже прошу, скажіть тепер мені „Данку“...

Він задержує її в ході, бере обіруч за рамена, пере-хилиє її голову взад і грозить жартом:

— Скажіть... бо...

Нехай уже раз станеться те, що мусить статись. І Дарка згортає всю свою самопевність, всю розляту по цілому серцю сердечність до Данка до купки й каже йому найкраще слово над словами:

— Данку... мій Данку...

Він пускає її з своїх рамен, а сам аж подається взад від горячі, що вдарила на нього від цих слів.

— Від сьогодні „ти“ аж до кінця життя... так? Так, Дарко? Тільки про це не має ніхто ніхто знати... Ти... ти... Дарка... — любить він тепер тим словом, що його „винайшла“ вона.

Їхні уста вже так близько себе, що дихають з одного струмочка повітря, але він знехв пускає її руки: думки його вже знову не при ній.

— О, цього року, татко казав, запишуся вже до державної музичної школи... А потім... Може Відень навіть... Прецінь можу там мешкати зразу в маминого брата так, як Ляля...

Дарку це все ані трохи не турбує, крім того „Відня“..., але не хоче чужим думкам дозволити пірвати його за собою і питається тільки, щоб пригадати йому свою привабливість:

— Скажи мені: на чому легше вчитись грати: на скрипці, чи фортепіяні?

— О, річ певна, що на скрипці без порівняння трудніше вивчитись добре грати... Фортепіяні що? Вистане техніку опанувати... а це можна й без слуху...

Дарчина увага аж присідає: що? що? До фортепіяну не конче слуху? Але він пригадує собі щось знову інше:

— Моя жінка мусить вміти на фортепіяні грати...

— Яюсь то буде — потішає його в душі Дарка. Тепер марєво фортепіяну блідне в її очах, як місяць... Вже яюсь ми дамо собі раду з тією технікою, коли можна при цьому без слуху обійтись.

— Ти... — ластиться головою до його рамени. Хоче йому щось сказати, щось таке таємне й особливе, коли нараз шорох на стежці перериває їхні думки. Безпотрібно злякались: адже це мама! Дарка лише збирається гукнути мамі, що вона тут, як мамин голос випереджує її:

— Дарко!! — голос мамі аж корчиться від надміру злості, чи остраху. Щось мусіло там у хаті статись. Оставляє Данка і біжить напрямці до мамі:

— Мамухо я... тут... Що сталося? Чого мамухо така подратована?... Мамухо!

Хоче впокоїти, розговорити маму й закидає руки на шию, але мама, (на Бога, що сталося?) відкидає її руки геть від себе:

— Ти ще питаєш, чого я подратована? Що сталося? Ти... фальшиве, облудне сотворіння!

Дарка виставляє свої здивовані, перелякані очі наперед, як слимак ріжки й мовкне. Щось мусіло трапитися дуже неприємного, коли з мамою навіть говорити не можна.

— Пішла мені зараз до хати... Гафія постеле тобі в кухні спати... хто не вміє, як слід поводитись, то хай спить у кухні з службою...

Тихше, тихше, бо йде Данко. Потім будете сварити за що самі схочете і скільки самі загадаєте, тільки тепер мовчати... мовчати... Але мама вже і Данка побачила.

— Дуже гарно „пане“ Данилюк... Так робить пан гімназист? Учень шестій гімназійної? Вимкнутися зпід опіки й бродити по саді. Гарні речі...!

Ах, то мама це має на думці! Нічого не сталося... обидвоє вони цілі й здорові, навіть цей крик й галас? Направду Дарка навіть не змерзла... зараз перезує меш-

тики від роси й навіть катару не буде. Хто ж видав на самі уродини так ганьбити когось! Та в тім — чиясь рука... не видно виразно — Марціна, чи котроїсь із дівчат-служниць, у всякому разі, якась всепривна і всесвідомо... просувається з смолоскипом по притемнених коридорах Дарчиної свідомості: дурна, хіба мама не бачить, що ви обидвоє цілі й здорові? Чи думаєш, що мама задля „дурного“ катару стільки крику наробила б? Мама що інше має на думці... Мама певне в „тім“ нас підозріває... Ану скажи, поспробуй сказати, що... він тебе навіть не поцілував, чи мама повірить... Дурна, сліпа ще ти, Дарко.

О, ні вже не сліпа!! Обертається до мамі такими гарячими від ненависти очима, що тій аж слова на устах вянуть... Так! Потім шукає за Данком, щоби попрощатись ще з ним, мамі навмисне, але його вже нема коло неї: саме тепер вийшов на дорогу. Значить: таки пішов додому. Ну, тепер може вже діятися, що хоче!!!

— Іди до кухні — наказує мама.

— Я не піду до кухні... Сяду собі під хату на лавку й там буду сидіти... доки мені самій схочеться — відповідає тим самим голосом Дарка: Хліб за хліб.

Мама не договориється більше й Дарка сідає собі на лавці під хатою. Буде оттак сидіти хоч би до раня. Хоч би й поза „рано“. У вітальні грає музика, якби нічого не сталося. По якімсь часі відчиняється вікно над лавкою, на котрій сидить Дарка.

— Дарко, іди до хати... бо перестудишся...

Мама вже не наказує, а майже просить. Вона це вміє, та мама. Насварити, кинутися, а потім хоче, щоб в одній мінусі очі вже все можна було забути.

— Дарко, ти чуєш, що я кажу?...

— Ні, не чую — відповідає Дарка зухвало, як Марці. Куляється вдесьтерю, бо холод без жартів добирається до плечей і рамен, і далі сидить на своїй лавці. Цікава знати, котра тепер година може бути: чи далеко ще до дванадцятої. Хоч із кухні світло досить великим клином вривається в сад. Але цього замало на оборону проти дуків. Знову за якийсь час відчиняються двері. Хтось не ступає навіть поза поріг.

— Дарцю, ануко ходи сюди...

— Бабця! Дарка іде: бабця найменше тут винна.

— Що сталося, Дарцю? Чому не йдеш до своїх гостей?

Перед Дарчиною памятю затанцювують тепер, мамині слова: — Ти ще питаєш, що сталося? Ти фальшиве, облудне сотворіння..!

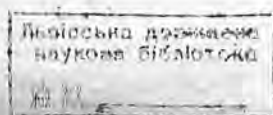
— Я буду собі тут сидіти, бабцю... прошу замикати двері...

Тепер вилазить правда, як шило з мішка: бабця прийшла сюди в змові з мамою.

— Іди до хати, дитино, тай не роби мамі прикрости.. Де ж бо... мама перестрашилась, що тебе ніде нема.. схвилювалася... тай мусіла трохи насварити... але сама знаєш, що це твоя забава і не випадає, щоб гості бавилися, а господарня сиділа собі десь на дворі... Автім я тобі скажу, дитинко, що так не робиться, як ти зробила.. Або беремо всіх гостей з собою напрохід до саду, або нікого.. а одного взяти, а всіх оставити... це ні!.. Ну ходи до вітальні!

Дарку, якби хто шпанівками пришпилив за фальбанки суконки до лавки. Ані не в гадці рухатись. Неправда.. неправда те, що говорить бабця. Мама інакше думала. Змовилися обидві, а тепер бабця „закручує“ всю цю неприємну справу. Якраз бабця надається до цього! Дарка не рушається з лавки, а бабця з порога. Одно жде на друге.

— Бабцю... я не знала, що це щось „злого“, що ми пішли з Данком перейти по саді... — Дарка не оправдується (ніби за що?), хоче тільки показати бабці, що вона ніякий „гурок“, що можна її закрутити „юра“, як самі хочуть: вона знає, в чому справа. (Далі буде).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двотижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має на с'їробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, а науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним зв'язком у українського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо прислатись одночасно).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Остало ще кілька давніх річників

„НОВОЇ ХАТИ“

по зниженій ціні:

Річник із 1928 без чч. 1, 5 і 7—8 коштує 3 зол.

„ „ 1929 „ „ 2 і 6 „ 4.50 „

„ „ 1930 „ „ 1 „ 5.50 „

„ „ 1931 „ „ 4 „ 6.50 „

„ „ 1932 повний „ 7.50 „

„ „ 1933 без чч. 1 і 2 „ 8.50 „

В ціні необняті кошти пересилки.

Замовляти в

Адміністрації „НОВОЇ ХАТИ“, ЛЬВІВ, РИНОК 39, I пов.

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

В модних красках можна
вибрати собі у Львові

В КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,

вулиця Косцюшка число 1.

Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Двотижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочки! Пишіть за оказовим числом.

УВАГА!
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М“

Львів, улиця Косцюшки ч. 1.

провадять:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 20 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагодуємо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

Розкішні вишивані блузки
до осінніх костюмів знайдете
в КРАМНИЦІ У. Н. М.
Львів, ул. Костюшки ч. 1.

З різнородних матеріалів:

Шовкова попеліна	15— зол.
Марокен	19— зол.
Монголь	21— зол.
Жоржета	25-50 зол.

32265.

НОВАХАТА

17

Ч.

Р.

3

9

1

В

В

В

В

В

В

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноким число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноким число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноким число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згоря; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Василь Софронів: ЛІПНЕВА ОТРУТА ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ. Львів, 1934. Ст. 126.

Із цьогорічних нагороджених та віріжнених творів не обговорили ми досі ніодного. В нашій бібліографії стараємося в першу чергу давати перегляд творів, написаних жінками, а їх чомусь цьогорічне журі поминуло.

Одначе на загал не думаємо обмежуватися лише жіночою творчістю. — Зрештою ми обговорили вже «Марію» Уласа Самчука, що зачіпає важке жіноче завдання — материнство. Так само підходимо до нашого «нагородженого» літературного дорібку. «Липнева отрута» дає в своїх оповіданнях кілька цікавих жіночих постатей.

Осередком їх є Ліна в оповіданні «Небезпечна жінка». Автор взявся за дуже трудний сюжет: жінки що вбиває. Проблеми не розв'язав, а радше розв'язав анекдотично. Але сам сюжет по собі такий цікавий і актуальний, що варто відмітити хочби таку неглибоку його обрібку. Тим більше, що властиво ніде ще не маємо цього питання обговореного як слід, в міякій літературі. Видно, що явище «жінки, що вбиває», за свіже, щоби успішно вже знайти літературне навітлення.

Дальші жіночі типи в новелях «Липнева отрута» та «П'ять сантимів» вже загальні. Панна Емілія може занадто скидається на «стару панну» з гумористичних журналів, але «липневий» настрій оселі так добре переданий, що мимоволі хочеться вірити в комічно-трагічну її пригоду. Лія з «П'ять сантимів» послужила лише тлом до цікавої постаті її партнера.

Оповідання читаються з зацікавленням. Незвичайно добре передане середовище; автор опрацьовує його дуже дбайливо. Взагалі автор звертає багато уваги на композицію й обрібку; може через те траплять трохи постаті, не вибиваючись поза назначені рямці.

Л. Б.

ЛИСТУВАННЯ

Олена Ржепецька, Варшава. Чи одержали нашого листа? Давно не маємо вістки від вас.

Софія Яблонська, Юнан-фу. Щиро дякуємо за листа та поштові марки. Ваша світлина в українському вбранні всім дуже подобалася. Чи вбирали його вже в Китаю і яке він там зробив враження?

Олена Сірецька, Чернівці. За світлини дякуємо. Одну з них (виразнішу) використали ми в буковинському числі.

Мирослав Капій, Лежайськ. Щоби одержати попередні числа, просимо вислати картку з реклямацією, в якій просимо подати бракуючі вам числа. Над адресою напишіть виразно «Реклямація», тоді картка йде без порта.

Укр. Жіноче Т-во, Мирнам. Передплату одержали за посередництвом п. Слави Галан у Філадельфії. Вирівнано до кінця червня 1935. Річна передплата вносить тепер 3 дол.

Параня Даркович, Курок. Передплату одержали через наше заступництво у Філадельфії. Вирівнано до кінця 1935.

М. Мілянович, Джерзей Сіті. Передплату одержали через наше заступництво у Філадельфії. Вирівнано до кінця серпня 1936. Часопис висилаємо.

Марія Головія, Стшалково. Настільник одержали. Передплата вирівнана до кінця червня ч. р.

Орися Щербанович, Чернівці. Листа одержали. Світлини дуже гарні, тільки чому ви не подали прізвищ? Шкода що прийшли запізно до буковинського числа.

Жін. Т-во ім. Ольги Бесарабової, Торонто. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935.

С. Стратичук, Веґресвіл. Передплату одержали, часопис висилаємо. Вирівнано до кінця серпня 1936.

Стефанія Гринів, Бучач. Листівки нашого видання коштують 15 сот. штука. Маємо одну серію народніх типів (6 листівок) і серію взорів (4 листівки).

Евгенія Лободова, Шарпанці. Чи маємо усі числа вислати на нову адресу? Чи тільки в вересні?

Ярослав Курп'як, Коломия. Просимо подати на що призначена Ваша грошова посилка.

Анна Вознюк, Стрий. Вашу листівку вислали ми п. Ользі С. На окладинці ч. 15-16 подана ціна давніх річників «Нової Хати», очевидно з відповідними таблицями взорів. З pp. 1925-27 маємо тільки поодинокі числа.

Т. Глинський, Вама. Ми взагалі не спинювали вам висилки часопису. Просимо подати, які саме числа до вас не дійшли. Взорів нашого видання є вже двадцять таблиць; поодиноким таблиця коштує 50 сот. Вони появляються, як додаток до «Н. Х.», так що ви вже маєте деякі з них.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

1. ВЕРЕСНЯ 1935.

Ч. 17.

ЗМІСТ: *Оксана Печеніг*: Чому дні соняшні; *Анна Т. Ортинська*: Китицю квітів; *Др. Сєфіл Парфанович*: Скельні квіти; *Галля Лесичук*: Острів; *Вол. Січинський*: Міське будівництво; Помідори; Перепровадження; Приписи; Шкільне приладдя; Живоплоти і шпалери; Модні шпалери; *Ірина Вільде*: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: Вертаємось... Китицю квітів; Дальматинка; Дальматинський краєвид; Турецькі жінки; Хорватська вишивка; Олена Васинчукова; Крамниця „Українського Народного Мистецтва“ у Варшаві; Міщанський будинок (2 іл.); Дерев'яна божниця; Година крою; Пляш перепровадження.

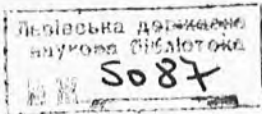
Чому дні соняшні не стали!
Лише заглянули в вікно
на незакінчений вінок
і десь за обрій піль подались!

Я вплела хміль і гілку клена.
Знайти-б шипшину і кізіль!
Ба, впав на галяву побіл,
і стала білою зелена...

Оксана Печеніг.

ВЕРТАЄМОСЬ...

КИТИЦЮ КВІТІВ хочу принести вам, як спомин літа, що відходить.

Із тихих меж, розлогих пасовиск, доріжок кострубатих, камінистих потоків...

Китицю цвітів хочу принести — як подяку.

Ранним ранком, пізнім літом, коли роси лежать на травах, ідіть на пасовиска розлогі. А там на стрімких берегах ярів розцвітуть знечевя золоті свічі діванни. Ви не зірвете їх. Станете у тихій молитві та послухаєте монотонної пісні бжіл.

В жарке полудне, задивлені у гру хмар на широкому обрії, біжите стежинкою домів. Он там жінці відпочивають. А кругом земля пашисть жарою та овиває вас знакомим запахом. Так літо пахне. Це там на межі материнка цвите. Густий непоказний кущик дрібненьких фіолетних квіток. Схиліться низенько-низенько аж до землі. Добра мати земля погладить вас любим запахом материнки, а ви згадаєте і вашу добру матір що дома жде, чи десь далеко, чи вже її немає.

Виходять перші зорі. Монотонна пісня сверщиків і жаб дзвенить під синім глибоким небом. Мимохіть лягає спокій на все і на вашу душу.

Смеркається. В легенькій мряці вечора біліє при доріжці — ромен. Дивиться веселим золотим оком і біліє білими пелюстками. Може захочете знати, чи любить чи ні. Може нарвете китицю роменів та принесете на доказ вашої любови. Може привитаєте цвітку усміхом і скажете — рости, рости...

Прага 22. VIII. 1935.

А. Т. Ортинська.

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

С К Е Л Ь Н І К В І Т І

Дальматинка
в народньому вбранні.

Суворий і дикий Крас вибігає над морське побережжя. Крейдові, білосірі скелі стріляють в немилосерно синє небо. Місяцями ні краплі дощу! Осліплює, вбий-це сонце заливає їх своїм жаром. Доброго пів року воно вбиває рослини, аж доки з них не остануть сухі, тверді стібла, без крихітки зелені, без спомину весни, що прецінь колись мусіла мягкими руками пестити навіть ці байдужі, спалені сонцем скелі. Тільки денеде припадають до скельних розколин ялівці, сірава оливка, клубок м'рту чи розмайрину. Кволі, покірні, здані на волю сухих вітрів і соняшного жару. У стіп цих диких скель блакитний простір теплого розіскреного Ядрану¹⁾. Неймовірно синій, такий лінивий у соняшному жарі, злегка колише рибацькі човни. Білогриві язички пін біжуть з невідомих далей, у вічному поході проти скель — вискакують на їхні ноги. О! Прастарі хвилі моря, мудра книга про боротьбу живла та

¹⁾ Хорватська назва Адриїського моря.

споконвічні мандрівки народів у відвічній тязі до морських, багатих берегів...

До цих скель припадають у маленьких долинах, на вузьких рівних клепках людські житла. Часом поодинокі, часом селами. Так довго вибирали каміння, аж зпід них винурилася земля: червоний, гострий, скельний пил. На ньому посадили виноградник, морви, двітри смкви а денеде жовтіє грядка пшениці, така ж ярко-жовта, як соняшне проміння. З каміння дімки, з каміння огорожі кругом цього «поля», з каміння низькі загороди й хлівки на худобу (вівці, кози, осли). Каміння, каміння й каміння...

На тому камінні зросли прекрасні квітки. Їх бачить жива уява дальматинки, їх вона тче зі своєї вовни та вишиває на сорочці. Її голова прикрашена маленькою шапочкою (в деяких околицях дуже

Краєвид із Дальмації.

маленькою і дуже на вухо; мабуть ці шапочки підглянула (теперішня мода?) вишиваною, тканною чи густо вибиваною монетами, перлами, мосяжними плитками. Прегарна сорочка, так деколи подібна з крою й вишивки до наших. Хрестики, низинка, поверхня, що хоче — манять багатим гарячим кольоритом полудня, приковують темною повагою, навіть суворістю — неначе в них зачарована душа скельного Красу. Запаски, торби,

взористі панчохи — все це виткане з вовни, що її дальматинка має зі своїх овець а барвить таємничим гірським зіллям, чи її мінералами. Таке воно походить на гуцульські плахти, фоти й килими, але, проте, повне сонця, моря і скель, повне теплого полудня й задумливого, багатого, містичного сходу. Тяжкі гапти золотом і сріблом, бродат, шовки, оксамит і перли. Як із казок про царство Пророка...

Монети, монети й філіграні! З монет, деколи старих, історичних, широченні гердани (так у них називаються намисти), цілі плахти від стіп до голови зпереду, наче фартухи і ззаду як рушники, чи кола по боках. А філіграні, це мережжіві зі срібла або золота! Складні великі ковтки, спряжки, шпильки, нашийники, перстені — поезія різьблена в металю. Був золотником і різьбив у сріблї-золоті Андрій Чубрановіч-поет, що перед сотнею літ зі слів умів ткати взори, рівно як із металю.

Чоловіки не піклуються тими скельними квітками. В них замість квіття — дерево. Різьба в дереві, така ж ніжна й багата, як різьба в металі. Починаючи з кушок на камінь до коси, шпульки, пряслиці, домашня посуда, лопати і коцюби, мисники, музичне приладдя, стіни хат — різьбить чоловік. Денеде вибивають кораликами, частіше мушельками та перламутрою.

В будні на самому побережжі — народня ноша сувора й важка, як життя на скелях. Чорні широкі спідниці, чорні кабати й хустки. Помимо страшної, невиносної жа-

Турецькі жінки
на вулицях Сараєва.

ри! Причина: брак солодкої води до прання. Її ловлять з дощу. А що як пів року він не паде? Десять за горами, (край зветься Загорія) де є вода, жінки і в будні як розкішне квіття. На побережжі краса схована до музеїв. Пять великих етнографічних музеїв береже дбайливо людську творчість: Београд, Загреб, Сараєво, Любляна, Спліт. Такий музей то головокружна повинь узорів, колірів, одягів, приладдя, прикрас. Звичайний подорожник не всіли ані добре приглянутися всьому, ані зорієнтуватися в родах, стилях, місцевостях, тематиці. Перебігає залю за залею і цілим єством, очима і, сказатиб, шкурою всмоктує в себе всю цю красу. Деколи хотілосяб скрикнути з подиву, чи сміятися тихесеньким, радісним сміхом очарованої дитини. Іншим разом будяться власницькі інстинкти і людина відчуває непереможну потребу вкрасти щось таке чудове, в чому посмак соняшної жару й чар скельного побережжя. За вікном залиті сонцем вузькі вулички Спліту, повні людського, живого муравлища, руїни Діоклеціанової палати, міста що вросло в палату і святині, та проглинуло п'ятьдесятьдві дорійські колійни з порфіру й червоного граніту, перістиль, сфінкси й гінайкейон. Через «ворота на море», колись «Порта енеа» (тоді, як хилилася до упадку горда римська держава, а цісар-дальматинець вернув до рідних скельних берегів) — на побережжя і поміж двома рядами великих, широколих палм до пристані. І скоро! Вже корабельна сирена кличе в дорогу блакитними морськими шляхами...

Етнографічний відділ великого й чудового музею в Сараєві дає окрім слов'янського людського мистецтва, великий матеріал із мусулманського. Щойно тут бачимо перший раз важкі оксамитні дольмани (жіночі одяги) складні й дорогі, цінні, зашиті золотом і срібним гаптом, засипані жемчугом. Турбани, черчуфи, капці, шаравари. Все колірове, а взори гаптів вже східні: субтельна, складна орнаментика на стінах мошеїв і на перських кили-

мах. Синь, фрес і золото. Багато, багато золота. Тонесенькі, майстерно розгалужені, предивно сплетені галузки. Тількиж цей одяг знову святковий, або давній. Бож нині жінка-мусулманка на вулиці не різниться нічим від кожної іншої, хіба що обличчя її закриває густа, погана, чорна заслона. Таких жінок «без обличчя» на вулицях Сараєва багато.

З манекінів тут уложено цілі епопеї: в одній, цілковито урядженій кімнаті живе - господарить слов'янка. Зараз побіч гарем, різьблені й розмальовані стіни, кілька жінок в оксамитах, квітчасті, непроглядні вітражі — нудьга золотої гаремної тюрми. Жінки й євнухи — пан щойно вийшов. Ще не погасла його люлька...

Сусідня кімната — це суд. Бородатий суддя в турбані стоїть, сперши руку на Корані. Два «православні» підсудні, свідки, сторони. В цій хвилі суддя проголосить присуд в ім'я Пророка! Протираєш очі та — начеб прокинувся: це не сон ні казка — це музейні ляльки, оживлені рукою мистця. Алеж схід не цілий сховався до музею: він живий і мальовничий на вулиці, а ще більше на базарі — чаршія. Безлічі вузьких вуличок серед малесеньких крамиків, що весь свій колірний крам виложили перед себе на вулицю. У крамиках сидять склавши ноги по турецьки, купці. Вони поважні й мовчазно-байдужі. Не займають нікого. Ходи, оглядай, роби що хочеш. Попивають чорну каву з малесеньких чашечок і, переважно, працюють. Цілі вулички виповнює гомін молотків, що ними вковують мідяну посуду, мосяжні казани й прегарні, турецькі прибори до кави. Працюють ювілери, шапкарі роблять фези, кухарі шкварять якісь східні присмаки. Все це просто на вулиці, все це до подробиць бачиться. На очах пов-

стає одяг, прикраса, посуда. Все це серед повні овочів й городовини, виложених на вулицях, під запах цибулі й жареної баранини та кави, кави й ще раз кави. Соняшна жара й білявий пил надають цій пестрій картині своєрідній, східній кольорит.

В Сараєві поринає в цілості у мусулманський світ. Там теж оглянете велику й славу килимарню та школу мистецьких виробів. Покажуть радо, як учні різьблять і вковують у металю неймовірно-субтельні орієнтальні взори. Срібні й золоті ниточки вковують в якийсь чорний металю, працюючи неозброєним оком над такими дрібнесенькими узорами, що само оглядання напружує очі. Тількиж купити ці поеми з металю доволі важко: вони дорогі...

Купити! І справді як і де можна купити вироби людського мистецтва, а в першу чергу вишивки? Отож: в кожній місцевості, де тільки заїздять туристи й купелеві гості та в кожному більшому місті є крамниці з вишивками, другі з металевими виробами, зокрема з філіграном і виробами зі срібла, коралю й жемчугів. В деяких місцевостях жіночі кооперативи мають свої крамниці, продаючи вишивки. Окрім них є багато інших крамниць, що продають ці речі. Тільки в Загребі я бачила безпосередню продажню виробників (власне: виробниць). На торзі Єлячіча, у стіп пам'ятника цього гордого бана, що з погрозою витягає шаблю в напрямі угорських пушт, розложилися безлічі лавочок та столиків з вишивками. Там жінки продають свої вироби. Їхні кошики, вішала, столики приковують і чарують цілою красою Дальмації, яку власне покидає. Як спомин сонця й моря купуєте подушку жарку від червоного й жовтого та холодну від морської блакиті. Що зеленого мало — не турбуйтеся: їдетеж ви до краю, де шумить холодний, зелений, сосновий ліс, сповнений запашними тінями й чудесною прохолодою, за якою тужили в жарі полудня, на камінному побережжі.

Хорватська вишивка.

О С Т Р І В

Коли після цілонічної подорожі ви приїдете до великого, чужого міста й виберетеся з поганого двірця на широку, гамірну вулицю, вам дуже хочеться, щоби десь недалеко була близька людина й тиха пристань. Хоч на хвилину.

В моєму записнику адрес багато й нічого не значить взяти таксі (у Варшаві це не є ніякий люксус) і казати себе завезти сюди чи туди. Але пробравшись через товпу, я чомусь пускаюся пішки, сонними очима розглядаю Маршалківську вулицю, довго стою перед театральними афішами і врешті попадаю на число 97а. На шибках бачу вивіску: „Українське Народне Мистецтво“, сальон-вистава.

На першому поверсі знаходжу скромну візитівку: Олена Васинчукова.

Переді мною з'являється висока струнка постать і я бачу двоє здивованих очей. Кілька слів з мого боку і я вже у просторій, ясній кімнаті, розгублена й очарована. Втомлені очі сліпить ясне світло вікон, а разом манять чарівні краски: червона, зелена, жовта... Бо довкруги розстелені килими, розвішані вишивки; на етажерках стоять розмальовані глечики й вази.

— Це „сальон“ Мистецтва, каже пані Олена. Постійна вистава. І на мій допитливий погляд пояснює: В кімнаті найкраще можна показати, як ту чи іншу річ у помешканні приміняти. Бачите, килим на стіні виглядає зовсім інакше, як зложений у склепі. Або глечик на етажерці... чи різьблена касетка.

— Правда, маємо й „кутик продажі“ — пані Олена показує на стеляж, а на якому видніється ряд вишваних суконь і блюзюк, але це річ, яких не можна в помешканні приміняти...

І справді. Оглядаюся кругом: на вікні висять завіски й ярке ранішнє світло золотить розкішний полтавський взір. На тапчані простелений волохатий ліжничок, так і запрошує до вигідного схочинку. На стелі ваза з китицею пільних квітів навіває спокій і затишок.

Ви знаєте, що значить такий острів у чужому морі?

Після першої візити я приходила на Маршалківську майже щодня. Мої справи й Варшава мусіли лишати мені все ще стільки часу, щоби я могла погугорити з панєю Оленою та відітхнути рідним воздухом. Цікаво було також приглянутися її праці.

Приходили покупці. Ріжні, преріжні. Часом бували це люди з мистецьким смаком і знанням, що шукали якихсь особливих предметів, а часом широка публіка, що хотіла дешевих дрібничок, яких десь там колись бачила, в Косові, або Ворохті... Люди з різним підходом та домаганнями...

Це саме завдання для пані Олени. Кожному знайти щось відповідного, кожному поради, тут захопити, там відрадити... Хто має таку широку скалю підходу до людей, як жінка? Та ще й така, що є водночас тонким психологом?

Але треба бути терпеливим. Нераз мені не ставало терпцю прислухуватись, коли одна пані казала собі по-

Олена Васинчукова в поліському вбранні.

казати масу експонатів і вкінці — і коли нагромаджено перед нею цілі гори серветок, доріжок, хустин, а то й килимів, протягнула губи й ласкаво промовила:

— Прегарно все. Цю доріжку я напевно купилаб, оскільки ця вишивка булаб на сірому полотні. А може взяла би й цей килим, але в такому й такому тоні...

Тоді пані Олена каже зі своєїрідною, милою усмішкою, що постарается за кілька днів догодити гостеві.

А багато гостей знов покликується на якусь дешеву тандиту, що бачило на тій чи іншій виставі і шукає за нею. Даремно толкувати, що це вже підроблене під сучасний смак і з народнім мистецтвом нічого не

(Докінчення на стор. 7.).

Нутро крамниці «Українського Народнього Мистецтва» у Варшаві.

МІСЬКЕ (МІЩАНСЬКЕ) БУДІВНИЦТВО

Крім селянського, хатнього будівництва по селах, у свій час розвинено дерев'яне будівництво більших будов — палаців, замків, сільських дворів.

Більші дерев'яні будинки по селах та пригородах повстали внаслідок поширення розвиненого типу трьохдільної сільської хати (хата — сіни — хата). Це поширення відбувалося в той спосіб, що ділено сіни на передпокій та кухню, а кожну хату (правичну і лівичну) на дві житлові хати. Назовні такий будинок, в загальних масах, мало чим відрізнявся від звичайної сільської

вітє кількість вікон, що виходили на уліцію, відповідно до соціального положення і господарської спроможності власників домів.

Міщанський дім був звичайно дуже довгий і своїм вузьким причілком виходив на уліцію, де було лише по 2—3 вікна, рідше 4. Вздовж цілого дому (по середині чи збоку) йшов довгий проїзд чи прохід, що проводив на двір. З боків проїзду йшли різні приміщення житлові і господарські. Ясно, що дерев'яні будови у своєму пляні нічим не різнилися від мурованих, а часто просто взувалися на цих останніх. Такі дерев'яні міщанські будинки, заїзди і коршми ще і досі збереглися по малих містечках Зах. України, хоч їх кількість з року на рік постійно зменшується.

Якщо плян міських дерев'яних будов повстав під впливом ренесансового мурованого будівництва, то зовнішні форми зберегли багато своєрідних рис, спеціально у деталях, бо ж будівничими їх були ті самі місцеві майстри, що будували церкви, костели, божниці та більші сільські двори.

Майже обов'язковою рисою міських будов було відкрите з уліці підсіння чи піддаша, також переняте з мурованого міського будівництва доби ренесансу і барокко. Дах звичайно з «гуцульським» фронтоном,

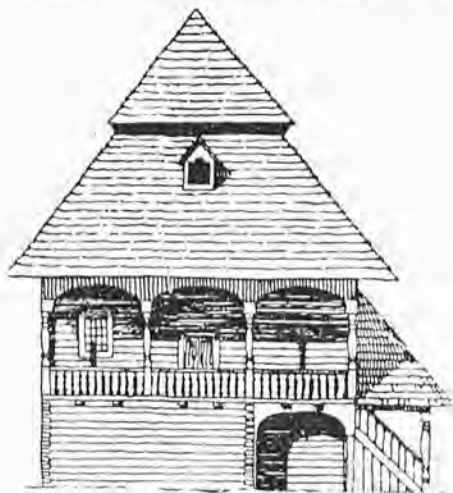

Міщанський будинок з-під Львова
(за Мокловським).

хати, мав хіба бароковий «підперезаний» дах, при вході розвинений ганок, а часами мансарду, як результат впливу міського будівництва.

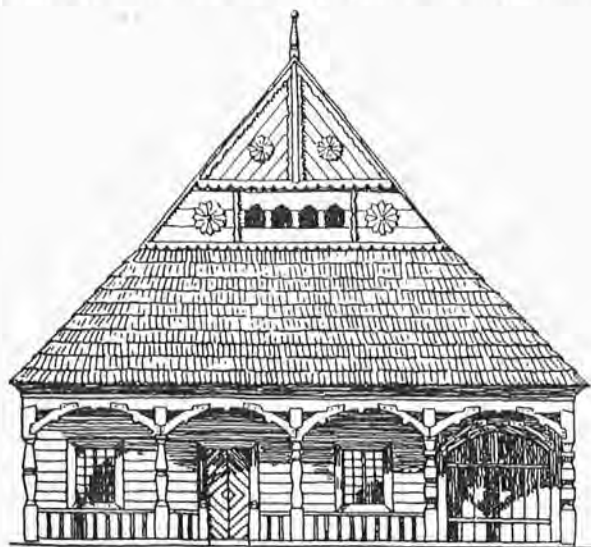
Зато міське будівництво, що повстало під впливом інших соціальних і господарських відносин, мало характерні особливості такі відмінні від будівництва сільського.

Міське життя України, що найбільше інтензивно розвивається в XVI. ст., виробляє в той час і усталений

Дерев'яна божниця в м. Печеніжин, пов.
Коломия (за Мокловським).

тип міських будов. Тому не диво що загальне розположення, плян і зовнішні форми міських будов мають найбільше рис ренесансового мистецтва. А тому, що по всіх містах України найбільше майстрів було з Італії і передовсім Венецької Республіки — наші будови мають усі ознаки італійського ренесансу. Великий вплив на міське будівництво мало маґдебурське право та інші міські устави, що обмежували розміри будинків а на-

Міщанський будинок з Покуття
(за Мокловським).

прикрашений штучно уложеними шальовками, вікнами, розетками, то що.

В більших таких будинках була також мансарда з балконом на різьблених і точених кольоннах, або галерійка з аркадою як на дзвіницях чи опасаннях церков. Такі самі були і міські ратуші, лише у більшому розмірі та з більш розвиненими формами.

Дерев'яних міст збережених у цілості на Україні майже немає. Мабуть одним таким прикладом є містечко (тепер село) Потілич коло Рави Руської, що дає поняття про колишній вигляд ринку більшості містечок і міст Західно-українських земель. (Див. розвідку «Будівництво міста Потілича», Львів 1928.).

Окремі дерев'яні будинки збереглися у більшості галицьких, волинських і подільських містечок. На жаль цілий матеріал далеко не зібраний і не опрацьований.

Найкращі зразки міського дерев'яного будівництва були в тих околицях, де процвітало теслярство та були свої майстри. Такі, наприклад містечка на Коломийщині як: Яблонів, Гвоздець, Печеніжин, Делятин,

Пістинь, дають велику силу прекрасних варіацій одного і того самого типу будов.

Інтересні зразки заїздів і будинків з мансардами, підсіннями, ганками і балконами були ще донедавна піді Львовом, у Бібрці, в Дрогобичі, в Крем'янці на Волині, Кам'янці та інших містечках Поділля і Волині. Незвичайно гарні дерев'яні будинки з піддашами і галерійками були також по містечках західної частини української Галичини. Один зі старих рисунків дає нам, наприклад, поняття про місто Мушину на крайньому заході польсько-українського етнографічного кордону. Тепер нема і сліду цих будов...

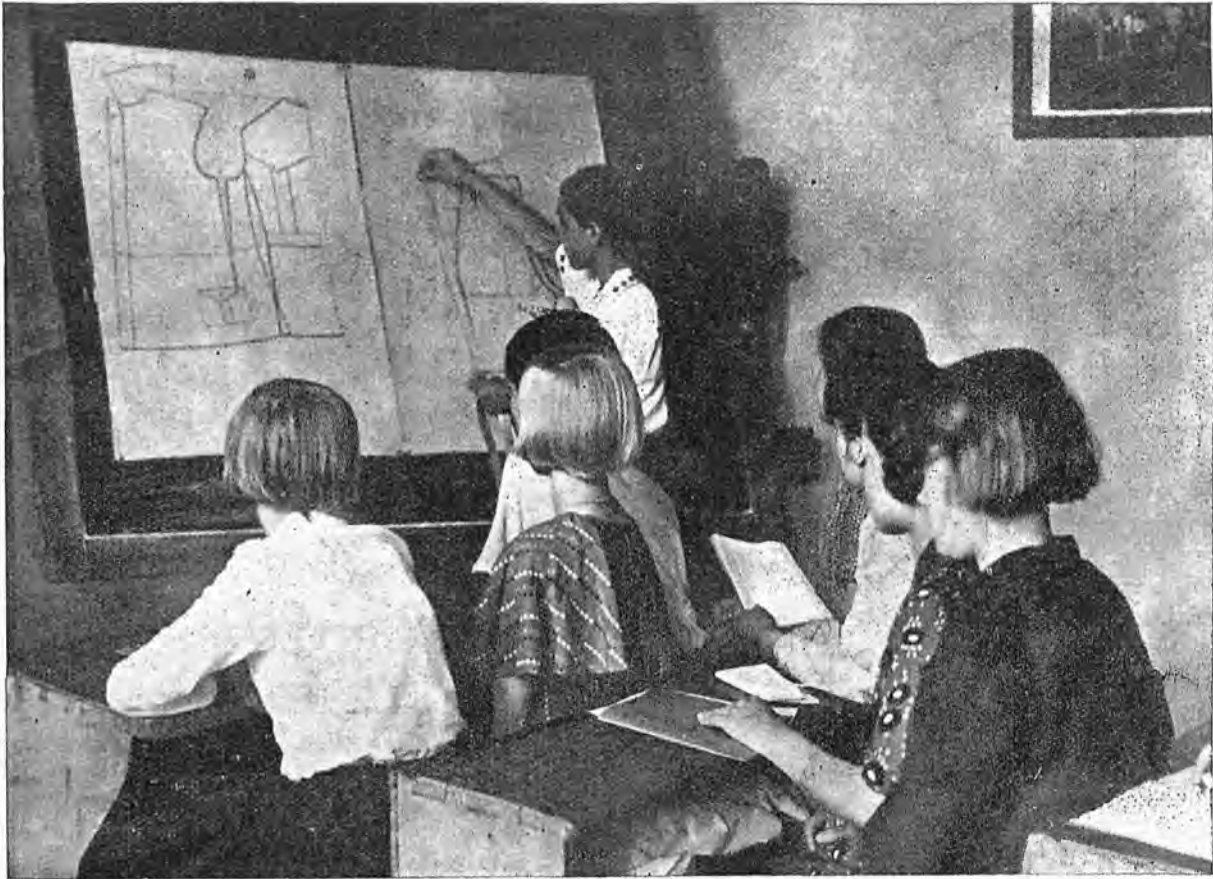
Донедавна зберігалися більші хати і будинки заможніших селян, міщан і був. української старшини на Лівобережжі, наприклад, у Лебедині та будинки Галагана в с. Липовому коло Кременчука та в Лебединцях

Прилуцького повіту. Ця остання будова незвичайно інтернаціональна, як одна з найбільш вдатних спроб відродити у середині XIX. століття український архітектурний стиль. Розподіл примінь з різними ганками, верандами і галерійками дає цінний зразок вільної, мальовничої композиції в характері старого українського будівництва.

Не менше інтересні тут деталі — вікна, двері, кольонки, меблі і ціле внутрішнє улаштування великої мистецької вартості.

Будинок Галагана побудував архітект Червінський в 1854 р., на підставі зібраного ним численного матеріалу з українського дерев'яного будівництва.

Надпис на сволоку будинку яскраво свідчить про наміри будівничих: «Цей дім збудований для оживлення переказів про життя предків у пам'яті нащадків».

Година крою у фахово-доповнячій школі „Р. Ш.“ при вул. Моджеєвської 9.
Вписи до школи в понеділок, середу й четвер від год. 5—7 пспол.

(Докінчення із стор. 5.)

має спільного. Воно ярке, ніби „народне“ й дешеве! А це для широкої публіки найважливіше.

— Бачите, трудно всім догодити, каже мені пані Олена. Мусимо пам'ятати про те, що ми тут репрезентуємо українське народне мистецтво. Тому й не можемо допускати всякого хламу, тому тільки що має попит. У Варшаві є багато крамниць „людових“, що вимішують усе в одну саламаху, псують смак незорієнтованої публіки і вкінці... добре на тому виходять. А коли хочете зберегти певний рівень та ще й з виразною українською назвою, тоді маєте значно трудніше становище...

— А знаєте, прикро, сказала трохи пізніше, що при цьому всьому ніхто зі своїх не то, що не допоможе, а й не поцікавиться нашою роботою. Якби не широкий круг знайомих поміж чужими...

Я подумала: і не гарячий запал і віра в добре задумане діло...

А нашим людям, що живуть і приїждять до Варшави, поручаю цей „острів“. Із одного й другого мого побуту в цьому місті спомин про Маршалківську 97а, останеться одним із кращих.

Рафайлова, в серпні 1935.

Жіноча кооператива „Труд“ у Львові, Ринок 39 оголошує

ДОДАТКОВІ ВПИСИ

до 1. Трилітної Жіночої Фахової Школи, що подає загальне образование, основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю; 2. Одинокий український одnorічний курс кравецтва і домашнього господарства; 3. Тримісячні курси: крою і шиття суконь, крою і шиття білля, моднярства, домашнього господарства. Зголошення від 9—1 і від 3—6.

БАЛАЧКА ПРО ЧОЛОВІКІВ

Було нас при цьому вісім: три „вольного стану“, решта заміжні, але всі самостійно працюючі жінки. Зійшлися, щоб обговорити політичну ситуацію і наше становище у виборах, а відтак, як воно звичайно водиться, почали теребити мужчин-чоловіків.

— Мій чоловік — заговорила Оріся — вміє сам собі все зробити: і пришити і зашити і зварити і до стола накрити.

— Ну, ну, одним словом ідеал примірного супруга! — прицмокують товаришки.

— А таки, признаюся вам — розповідає далі щаслива жінка — іноді стає мені ніяково і немов докоряє совість, що властиво це я повинна пришити Миколі гудзик.

— Теревені! останки атавізму по наших слухняних, покірних бабунях — заспокоювали бесідниці чутливу совість Орісі.

— По моїй неміродайній думці — відзивається одна з незаміжніх — чоловікові належить трохи відпочинку дома. Якщо він працює тяжко цілий день на удержання родини, треба зняти з нього журбу про дрібні домашні потреби.

— А ми не працюємо поза домом? Не виховуємо дітей? Не ведемо хазяйства? І нам годиться дати відпочинок і трохи розривки! — закричали всі заміжні.

— Як казала одна жидівка: „Мій чоловік тяжко працює цілий рік, то чейже мені належаться два місяці купелів у Трускавці“ — заіронізувала Стефа.

— А я вам кажу — оповідає найстарша в гурті — говоріть, що хочете, а таки є добрі чоловіки. Ось приміром мій господар: тепер підчас вакацій переводить усі порядки в хаті сам, а жінка сидить на селі. Він переставляє печі, запускає долівки, відновляє й направляє кухонні меблі, варить конфітури, робить наливки, так що жінка приїде на готове.

— Одним словом: ананас!

— А як жінка поверне, то ще й сварити стане на нього, чому це так, а не інакше зроблене.

— Таких дуже добрих чоловіків жінки мають нізащо і поводяться з ними, як з хлопцями до дрібних послуг.

— Цить! з такими поглядами не виривайся, бо геть здеморалізуєш чоловіків.

— А властиво річ у тому, що по словам Кобилянської чи якогось цитованого нею автора, хто більше любить, той більше дає.

— Найкраще, як у подружжі нема ні пана, ні слуги, а дві рівновартні одиниці.

— Мій довголітній досвід показує — заговорила та найстарша — що лише ми жінки за останні десятки літ так змінилися й унезалежилися від чоловіків у родиннім і громадянським житті; а чоловіки, які були, такі й є: одні слабодухи під виступами жінки (найдіть підходяче слово на пантофельника!), а другі тирані домашнього огнища.

— Тирані, яким жінки не дуже даються тепер тиранізувати.

— Та послухайте! Як вам подобається такий „ідеал“ чоловіка добряги. В однім купелевім літниць пізнала я старшого професора, не з тих молодиків, свіжо „обречених“, а вже дитятого й внучатого. Він так дбав про свою дружину, що вечором сам зі свічкою відводив її до дискретної убікації і кожному літникові, що й собі туди прямував, гукав: „Занято! там моя жінка“.

— Ессе homo! Знаменитий зразок до подружого музею!

— Фу! такого свинтуха не хотіла б я мати за чоловіка.

— Манечко! В чому тут свинство? це ж сам вицвіт подружї дбайливості. На чоловічому конкурсі перша нагорода!

— А що, якби ми справді розписали конкурс на добрих чоловіків? Є конкурси на всякі місії: місс краси, місс спортів, місс ваги, місс раси, місс... місс... місс... Хай раз буде мастер — добрий чоловік.

— Я вже заздалегідь голосую за моїм Миколою.

— А я за своїм господарем.

— Ми вже своє слово сказали, нехай і другі жінки, читачки нашого журналу, вискажуться про своїх чоловіків і докажуть, чому саме вони, по їх думці, заслуговують на признання. Жюрі, як це водиться при всяких конкурсах, вибере зпоміж них найдостойніших.

— А що дамо їм у нагороду?

— Чим „Хата“ багата: вишивану сорочку, піжами,

Найелегантша пані задовольнить свій смак у нововідчиненій українській фірмі

„МАК“
Львів, ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 10

шляфрок, рукавички, подушку під голову на полудневу дрімку...

— Мягкі тихозази, символ їх мужеськості — не втерпіла Стефа.

— Вже на дарунок ми щось найдемо, коби найшлися конкуренти.

— А чи не в обиду це буде чоловікам, що ми їх ось так пускаємо на конкурс? — завважує пані Дарія.

— Теж проблема! А як жінок пускають на конкурс краси і вимірюють їх лінії, ніхто не думає, що це може справді нам в обиду. А ми прецінь шукаємо у наших чоловіків тільки душевних прикмет характеру.

— Твоя правда! Розписуємо конкурс! Хто перший?

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

ПЕРЕПРОВАДЖУВАННЯ

Давна пословиця каже: двічі перепровадитись, а раз погоріти, це одно й те саме.

В давніх життєвих умовах воно дійсно так було. Особливо відносилось це до сільського господарства. Тут рушається не тільки меблі з хати, але й худобу зі стайні, збіжжя з поля та ярину з города. Все це речі, які треба перевозити в добрій фаховій упаковці. Отже не диво, що багато з того нищилося й пропадало, коли не було належно перевезене.

Тепер справи дещо змінилися. По містах та більших місточках є перевізники-фахівці, що вміють заладувати й перевезти меблі без найменшої шкоди. По селах того вправді нема, але сучасні господині працюють більше пляново й краще вміють розложити собі час і місце.

Мешкання змінюємо в осені й на весні, а якщо не маємо особливих вакаційних обов'язків (шкільні діти, гості) також у літі. Перепроваджування вимагає від господині напруження всіх її сил; тому повинна вона лишити собі на те досить часу. Перепроваджуватись „на лоб, на шию“, це значить дійсно погоріти. Тільки пляновий поділ часу і сил допоможе нам виконати це завдання без шкоди.

У працю перепроваджування треба втягнути всіх домашніх. Не відсувати від неї чоловіка й дітей; нехай вони причиняться до неї в міру можливості. Особливо діточої допомогі не треба легковажити; це дуже важне з виховних зглядів. Господиня має власне ту працю кожному приділити й доглянути. Інша справа з дітьми малими. Їх найкраще дати до знайомих на тих кілька днів. Вони перешкоджають у праці й вимагають піклування.

Перепроваджуватись можемо:

- а) в тому самому місті;
- б) в тій самій місцевості, але змінюючи більше помешкання на менше;
- в) до іншої місцевості.

Найлекше буде перепроваджування в тій самій місцевості. Нове помешкання вже знаємо. Можемо зладити собі його плян на папері й уложити заздалегідь на рисунку наші меблі, виміривши перед тим стіни й вікна. Це влекшить нам працю значно, тому що кожний мебелі можна казати вносити відразу на властиве місце.

Гірше вже перепроваджуватись на менше мешкання, а це тепер трапляється часто. Тоді треба позбуватися частини своїх меблів, коли не хочемо в новому помешканні зробити складу. Правда, розлучуватися з ними важко. Часто ми зв'язані споминами, деякі речі тяжко продати. Але для нашого спокою й гігієни це треба зробити. Коли не хочемо цих памяток продавати, можемо подарувати це комусь, що саме цього потребує. Звичайно знайдеться хтось такий серед наших знайомих.

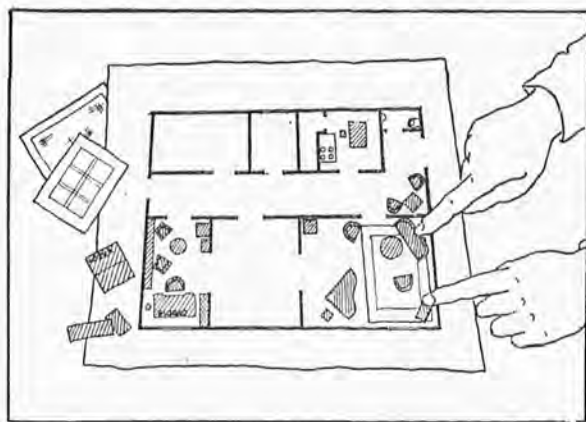
Але коли ліквідуємо частину нашого устаткування, треба пригадати й вибрати до цього найменше потрібні кусники, так щоби нам на новому помешканні нічого не бракувало. Та й не тільки меблі, а багато непотрібних „лашків“, які шкодуємо викинути. Саме тепер добра нагода все це перевірити й непотрібне подарувати або викинути.

Найтяжче перепроваджуватися до нової місцевості. Тоді часто не знаємо докладно нового помешкання, не маємо точних його вимірів. Меблі треба тоді докладніше пакувати, особливо коли не стати нас на меблевий віз. Довіз на стацію, чи перевіз возами може сильно їх знищити. Окрім меблів часто ще приходять під увагу предмети домашнього господарства та живий інвентар. Такий перевіз вимагає великого напруження уваги та

енергії господині. Без помочі близьких, довірених людей вона тоді не обійдеться. Тому при перепроваджуванні на нове місце, все треба взяти зі собою помічницю з попередньої місцевості. Хто знає які обставини й яких людей стрінемо на новому? Краще тоді мати біля себе когось знайомого.

Приготування. Прання зробити тісно перед перепроваджуванням. В організованому господарстві легше й шорше можна це перевести. На новому матимемо на якийсь час спокій із цим, так що зможемо зайнятися влаштуванням помешкання. Направки білля, панчіх і всякі інші, перевести також тепер, щоби ми не мусіли зпочатку на новому помешканні думати над цим. Тільки меблів не варто направляти. Це вже зробимо на новому місці.

Найбільше часу та зусилля вимагає добре пакування річей. Поділити їх собі після того, як вони нам потрібні і тому пакувати в слідуєчій порядку: спершу книжки, потім в літі зимові, а в осені літні речі, образи, зайву порцеляну й прикраси з кресенсу, слоїки й припаси з комори. Потім братися до меблів також по порядку: спершу „сальону“, потім їдальні, а вкінці спальні.

Можемо зладити собі плян нового мешкання на папері і укладати на ньому наші меблі у формі картонових вирізків.

Наприкінці кухня й щоденна порцеляна. Пакувати кожного дня по трохи, але не протягати це довше як тиждень, тому що такий „розпакований“ дім швидко надокучить усім домашнім.

Ділимо наші речі після їх конечности не тільки тому, щоби до останньої хвилини були під рукою, але й на те, щоби на новому місці ми могли їх швидше знайти й розпакувати. Звичайно, пакуючи все швидко й без розмислу, скидаємо до одної скрині різнородні речі. І так, шукаючи щітки до черевиків, не знайдемо при ній пасти, але напевне пуделко зі старими гребенями, яких тепер не потребуємо.

Добре списати собі також зміст кожної скрині під час пакування. Справити на ту ціль спеціальний зшиток, позначити сторінки числом скрині й виписати її зміст. Так знатимемо найкраще, що в котрій скрині міститься й від котрої починати розпаковування. При записуванні може нам допомогти чоловік, або старша дитина.

Пакувати треба вміло. В першу чергу використувати місце, пакуючи предмети дуже щільно. Щодо дбайливості в опакуванні можна домашні предмети поділити, як слідує: 1. порцеляна, 2. скло, 3. лампи, 4. годинники, 5. запаси поживи, 6. білля, 7. капелюхи, 8. убрання, 9. образи, 10. постіль, 11. книжки.

Порцеляна, скло і лампи найкраще перевозити в дерев'яній скрині. Обвинути кожний предмет у папір і переложити солом'яю (не сіном, яке легко кришиться!) Складати тісно біля себе, щоби порцеляна не їздила по скрині. Щілини поміж предметами також заповнити солом'яю, навіть втиснути її міцно. Сухі запаси поживи перевозити в мішочках, або металевих пушках, перев'язаних навхрест. На конфітуру пригодиться найкраще звичайний кошик із ручкою, в якому уложимо слойки за рядом і переложимо солом'яю. Білля, капелюхи й убрання вмістити в порожньому коші або валізках, тому що зараз будемо їх потребувати. Капелюхи, якщо не маємо на них спеціального пудла, добре вмістити в якійсь засувиці (шукляді) прикріпивши їх шпанівками до дна, щоби не їздили. В шафах можемо також зложити нашу постіль. На новому місці будемо її зараз потребувати, так що вистачить лише отворити шафу. Окрім того воно не тяжке, а при цьому переїде незапорошене. Тут можемо також вмістити декоративні подушки з канап. Образи завиваємо двічі папером і то тонким обвиваємо тісно рами, які легко кришаться, а грубим, пакунковим

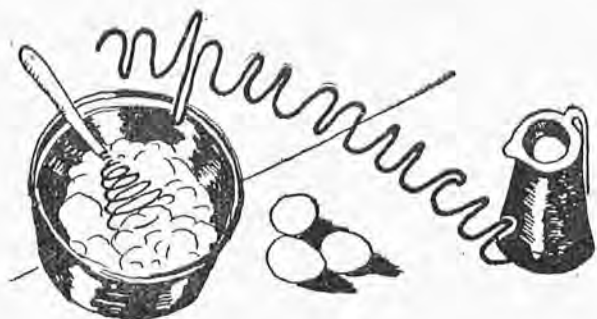
обвиваємо цілий образ. Не завивати образів у папір газетовий. Часом може друк відбитися на мальовилі.

Меблі пакуємо залежно від того, як будемо їх перевозити. До меблевого возу зовсім не потребуємо їх опаковувати, а тільки переложити коцями, які доставлять перевізник. При перевозі возом мусимо самі їх переложити коцями, а цінніші кусні обвинути солом'яю й мішками. Не вживати до того килимів! Килими дуже нищаться, маються від того. Їх звиваємо в рульон і обшиваємо полотном. Полотном (мішковим) обшиваємо також матраци, які інакше знищились би дуже.

Старанно обвиваємо також столові плити, щоби не втерпіла їх політура.

Кухонне начиння пакуємо майже так само старанно, як порцеляну. Склиця емаліованого начиння легко тріскає, а тоді таке начиння непридатне. Щітки, стирки, смітарки зв'язати і впакувати до якогось кухонного мебля, щоби мати все під рукою.

Столове срібло перекладаємо бібулкою і перевозимо особисто в ручній валізці.

Дріжджевий коржик зі сливками.

Розчинити 4 шклянки пшеничної муки одною шлянкою літнього молока, в якому ми розвели 3 дека свіжих дріжджів. Коли тісто почне підноситися, додати 2 ложки свіжого масла, 10 дека цукру-мучки, $\frac{1}{2}$ ліски ванілії і 4 жовтка. Вимісити добре дерев'яною ложкою і лишити, щоби підросло. Тоді висмарувати дуже докладно бляху толленим маслом, бо інакше тісто не відстане, брати руками замоченими в м'ясі по куснику тіста й розтягнути його на тонку верству на блясі. Зверху прикрити його дуже зрілими розтягнутими сливками-угорками без кісток. Сливки треба укладати шкіркою догори. Поставити його в теплі й прикрити білим папером. Коли виросте, посипати цукром-мучкою і вставити на пів години до гарячої рури. Сейчас по спеченні посипати ванілевим цукром.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

порукає власні вироби пайкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смола шевську.

Баранина по англійськи.

Потрібно: $\frac{1}{4}$ кг. баранини (чомб'єр), 4 дека сала, 2 дека масла, сіль, олива і сік із цитрини.

Замовити в різника кусень доброї, товстої баранини. Сполокати м'ясо, обібрати старанно з товщу, скропити цитриною і оливою кілька годин перед печенням. Розігріти товщ, посолити м'ясо, натерти чесноком, кинути на розігрітий товщ, полляти зверху і вставити до дуже гарячої рури. Спекти до половини, поливаючи маслом. Загріти полумисок, покроїти м'ясо сіксіно на тонкі кусники так як полядницю і подавати зараз із підливою.

Крем із яблук.

Взяти 10 великих антонівок, вмити, обтерти і спекти в шкірці в рурі. Вийняти ложечкою яблочну масу, або перетерти через сито. Щоби вистигло, поставити до півниці, ще краще на лід.

Заморожені яблука вбивати тріпачкою. Бити так довго, аж збіліють. Тоді додати 35 дека цукру-мучки, вляти 2 дека желатини розпущеної в дрібці окропу, чарку міцного руму і вбивати далі на леді, аж поки крем не зачне тужити. Тоді вляти до форми, виполоканої зимною водою і висипаної цукром. Поставити на лід. Подавати з конфітурою.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

Віденська капуста.

Потрібно: 75 дека волоської капусти (килю), 20 дека бараболі, 4 дека масла, 2 зубки чесноку, 4 дека муки, соли й перцю. Сполокати капусту й покроїти в грубу кістку. Кинути на окріп, заварити, відцідити й витиснути з води.

Сполокати бараболію й обібрати, покроїти в кістку, вимішати з капустою, додати трохи води й заварити. Окремо зладити ясну запражку з чесноком і підправити капусту, додаючи соли й перцю до смаку.

Добре як додаток до якогось пікантного м'ясива.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

Неділя: Чистий борщ у чашках, печені курята, сапата, штрудель з яблуками.

Понеділок: Помідорова юшка з рижом, книдлі зі сливками, варена кукурудза.

Вівторок: Капусняк із солодкої капусти, баранина в сметані, бурачки, компот із яблук.

Середа: Огіркова юшка, грецька мусака (гл. »Н. Х.« ч. 16), коржик зі сливками.

Четвер: Яринова юшка, телячі печінка смажена, салата з помідорів, какаовий будинь (гл. »Н. Х.« ч. 11).

П'ятниця: Волинський борщ із сметаною, каляфіор, фасолька шпарагова, шарльотка з яблук.

Субота: Росіл з кашкою, вареники з м'ясом, цитриновий будинь.

ШКІЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ

Ось-ось пічнеться з приводу того домашнє непорозуміння: що купити на шкільне приладдя, наплечник чи течку?

Зпочатком шкільного року воно виринає майже в кожному домі. Дитина домагається течки. „Алеж усі діти вже мають течки, лиш я одна ходжу з наплечником! І всі з мене сміються! Купи мені течку, мамусю!“

І ми вволяємо її волю. Цеж така дрібна на око справа! Здається, що краще піти в такій дрібній справі дитині на руку, коли вимагаємо від неї в чому іншому податливості.

А тимчасом це важка помилка. Кожний шкільний лікар скаже нам, як некорисно відбивається ношення течки на рості дитини. Діти носять звичайно течку в лівій руці. Вона тяжка, бо обіймає окрім книжок та зшитків, перник і друге снідання. Через те постать дитини є все перекилена на ліво і з часом прибирає всякі з тим получені вади: скривлення хребетного стовпа, скривлене бедро, або у слабших дітей ваду серця.

Шкільний наплечник це розумний винахід давньої школи і як такий повинен був задержатися. Наплечник обтяжує тіло рівномірно, приневолює дитину держатися прямо й ходити рівно. Тому сприяє розвитку клітки грудної та легенів. Не даром запровадженні він при війську та в пласті.

Тому повинні ми перевірити своє становище та порозумівшись з іншими батьками впливати на дітей. Школа могла би теж допомогти в цьому відповідним приписом.

С.

ЖИВОПЛОТИ і ШПАЛЕРИ

Живоплоти — це прикраса саду чи городу. Вони значно дешевші від штахет чи сіток, а при цьому триваліші й естетичніші. Живоплоти можна відмежовувати одну частину городу від другої. Низькими рослинами можна також обводити мураву.

Рослин, із яких можна робити живопліт, є багато. Празда, вони неоднаково високі і тому не годяться до всякої огорожі. Тому добір рослин мусить бути добре обдуманий. Наприклад на беріг грядки, або обрамування стежки годиться зелений букшпан, що дає темно-зелену обвідку і високий на 15—30 см.

На високі живоплоти вживаємо в першу чергу морви (morus alba) граба і глоду звичайного. Всі ті рослини мають листя в самої долини, отже творять зелену стіну. Окрім тих, що названі вище, можна вживати всяких рослин, що зносять ломання й стриження.

Середнє високі живоплоти вдадуться нам із порічки, особливо коли місце не є надто виставлене на сонце. Вона росте швидко і зносить стриження. Так само добрі живоплоти середньої величини є з акацій і бирючки звичайної. Хибою акації є те, що розвивається пізною весною і тратить скоро листя.

Живоплоти можна закладати також із шпильчастих дерев, що їм стриження не шкодить, як сосни, ялини і туї. Такі живоплоти можна стригти щойно по двох або трьох роках, коли тріхи сиріпнуть. Шпилькові живоплоти корисні тим, що й зимою не тратять своєї зелені, далі чистять воздух і наповняють його бальзамічними пахощами.

Плекання живоплоту є легке. Дороге й трудне його закладання. Тут треба докладно витичити лінію живоплоту і визначити однаковий відступ деревця (50—80 см). Землю треба поліпшити компостом або перестояним навозом. Гноєння зробити на яких 6 тижнів скорше, щоби земля могла навів втягнути в себе. Перед самим садженням ще раз перекопати землю глибоко.

Засаджувати живопліт можна весною або в осені. Відмірити при помочі шнура просту лінію. Вздож шнура викопати рівчик з прямовісними стінами, щоби можна уставляти деревця в рівній лінії. Коріння деревця скоротити так, щоби третина їх відпала і замачати в каші з глини й коров'ячого гною. Деревця повинні бути однакового росту. До садження треба двох людей: один кладе деревця вздовж лінії у відступі 15-40 см, залежно від роду дерев, а другий засипує і втопує. Коли земля є пухка, можна садити при помочі кілка, яким робимо ямку, так як при капусті. Тоді рівчик є непотрібний.

Щоби живопліт був густий, треба садити його трьома рядами у відступі 30 см від себе. Садити так, щоби рослина слідуєчого ряду находилася напроти порожнього місця попереднього. Засадивши живопліт, добре його піділляти. Першого року чистити землю під ним і легко підсапувати, щоби була пухка; більше роботи з ним не буде.

В другому році притинаємо деревця ранньою весною, на яких 15 см над землею. Це потрібне на те, щоби галузки пішли вишир і сплуталися. Слідуєчого року притяти живопліт на 50—60 см від землі і так щороку притинати на яких 20-30 см вище. Коли вже підросте так як нам потрібно, треба стригти його двічі на рік: раз весною, а вдруге з початком липня. Живоплоти з квітучих кущів притинаємо, коли вже відцвіли. До стриження служать спеціальні ножиці, які допомагають нам обтинати рівно і скоро.

Живопліт із троянд садимо двома рядами у відступі 20 см. Посадивши їх, треба потягнути над ними у висоті одного метра дріт, до якого можна прив'язувати тонкі гони.

Живопліт із глогу не повинен бути вищий, як півтора метра, тому, що інакше втратить на долині все листя. Живопліт із грабів можна тягнути до довільної висоти.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Долучуємо до числа складанки П. К. О. і просимо вплатити негайно передплату. Шкода здержувати число! Здержування і відновлення висилки спричинює і нам і Вам багато клопоту!

Пригадуємо ще раз, що число повинно бути в адресата найдалше до 10-го і 25-го кожного місяця. Коли проміне цей речинець і число не прийде, треба реклямувати його в місцевому поштовому уряді. За посередництвом поштового уряду висилаємо до адміністрації листівку (неоплачено), на якій над адресою зазначити виразно «Реклямація».

Передплатниці з Чехословаччини можуть надсилати передплату заграничним поштовим переказом, який можна купити в кожному поштовому уряді.

Передплатниці з Америки можуть складати передплату в нашому заступництві в Філадельфії Gloria Callan, Philadelphia, Pa, 1134 Atwood Rd.

Передплатниці з Канади можуть складати передплату на руки п. Ганни Романчич, Vegreville, Alta, Box 75.

Даємо працю!

В цій рубриці розмістимо заклики осіб, що пошуковують інтелігентних жіночих сил до праці. Зокрема звертаємо увагу наших заточених на цю рубрику. Як часто, при заробітку жінки й чоловіка в подружжі, треба передати управу дому та сім'ю над бідами третій особі! Нехай це буде українка! Не тільки знайде заробіток наша дівчина, але в хаті почуєте рідне слово, збережете свої звичаї.

Так само на приходах, тепер, через брак господарині тяжко поставити й вести сільське господарство. Старші жінки, що мають досвід у веденні сільського господарства могли би створити собі хоч скромний, але спокійний варстат праці. Саме одержали ми відповідне оголошення:

Пошукую для мого брата, священика, господині до заряду приходства на селі. Впроваджу її сама в господарство і надалі можу служити порадою. Воліла би особу немолоду, що має вже досвід у сільському господарстві. Парохія невелика, так що дім провадиться скромно. Служниця до грубої роботи є.

Марія Б.

Учительська родина (4 особи), в повіті велюньськ, пошукує на село від 1. вересня помічницю, особи старшої, яка зайнялась би хатнім господарством. Вимоги: материнська опіка над дітьми і самостійне провадження кухні. Услівя після умови.

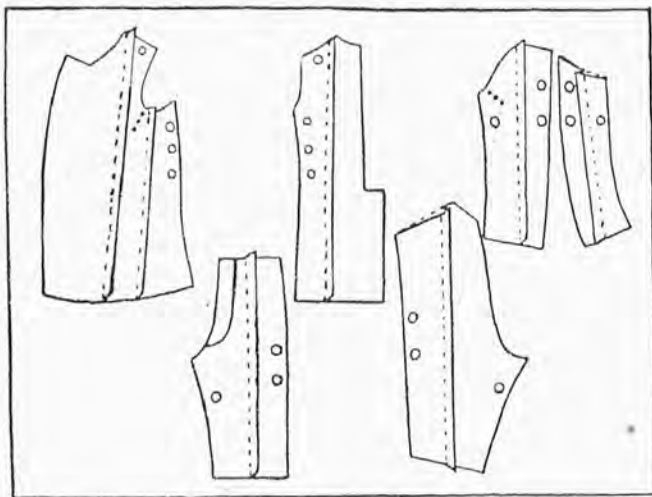
Омелян К.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

Іллі ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

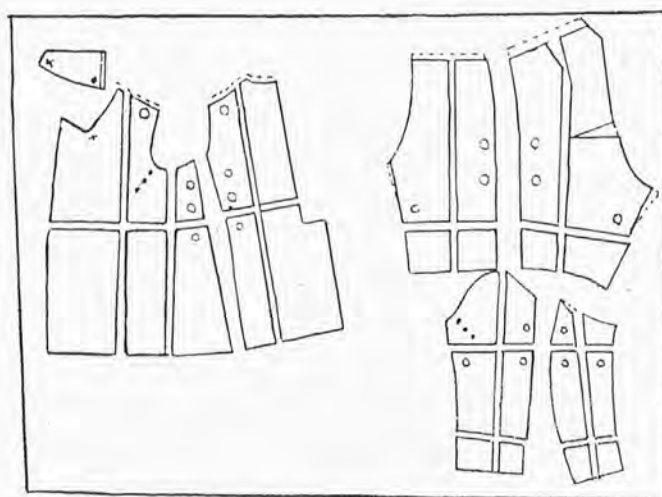
ЯК ЗМІНЮВАТИ КРІЙ

Діточий крій можна приміняти до кожного віку. Треба тільки залежно збільшити його або зменшити.

I. На рисунку бачимо зменшення крою плащика для 8-літньої дівчинки з аркуша.

Викроївши форму строго після аркуша, робимо в папері закладки. Вибираємо для цього місце по середині даної частини, але в її заломі. Наприклад перід звужуємо одною довгою закладкою від кута рамени аж до долини. Друга закладка під пахою. Рукав звужуємо закладкою по середині від найвищого заокруг-

лення рамени аж до долини. Так заложену форму примірюємо, себто порівнюємо її виміри з вимірами постаті.

II. На рисунку бачимо збільшення крою хлопячого вбрання з аркуша.

Переносимо також крій на папір і поширюємо його вздовж і поперек. Так само як на рис. I. Поширюємо його рівною вставкою по середині при якомусь заломі. Продовжуємо його теж таким самим способом, але не при заломі, а в якомусь гладкому місці.

Модні новинки

Порцелянові або шкляні перли вплетені у ручно роблений пульвер підкреслюють взір і є одною з дуже цікавих модних новинок.

Спортові футра шиемо цього року в формі мужеського плаща з рагляновими рукавами, стоячим малим коміром і широкими озвоновими плечима.

На рукавичках із м'якої шкірки бачимо декоративно припоровлені закладки, які дуже корисно звужують лінію руки.

Великі вуличні зарукавки з довго-волосого футра заступлять цього року нашу торічну торбинку-зарукавок.

Новинкою у моді є комірчики з ринсових стяжок до спортових суконь, уложені наповздовж або наперек відповідно до овалю лица.

На поплудневих мештах із м'якої шкірки „нубук“ бачимо взори з перфорованих дірочок.

Як кукла з вистави, виглядатиме модна пані у вечірній плетеній надротах туалети, але не з волічки а з шовку або тонкої нитяної пряжі, ушитій з фальбанами, ришками і широкими кулистими рукавичками.

В осені будемо носити усі відтінки краски зеленої, даліше темно вишневу, ярко червону і всі відтінки бронзу.

Давно забуті рясовані шовкові спіднички до ясних легких блуз дуже модні і такі любі!

Густо і плоско рясовані вклади у спортових суконках припоровлені декоративно на кишенях, рукавах, грудях чи придолі, прибирають і надають модний характер гладкій лінії крою.

Чи знаєте під яким знаком Ви уроджені? Якщо так, можете зладити собі модний перстень з панною чи великою медведицею а буде Вам все пригадувати Ваш гороскоп.

Орися.

Модна осіння сукня з горбковатої тканини.

Найстарший магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

Львів, Ринок Ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

Великий вибір у кожному сезоні.

Елегантні пані вбираються в відомій фірмі

БРАТТЯ ШТАВБЕР

магазин жіночої конфекції

Львів, пл. Марійська ч. 6-7. Телефон 228-61.

Широкі пальта

На ранній осінній сезон заповідається мода широких тричвертевих пальт. Звичайно крою раглянового, застібнуті аж під шию. Вигляд їхній спортовий, а навіть подорожній.

Новинкою будуть кратчасті кепи до гладких, рівних спідничок. Дуже шикотно виглядає наприклад брунатна спідничка, а до неї блузка і пелерина в брунатно-білу крсту. Капелюх повстяний брунатний, рукавички й торбинка із білої ірхи.

Окрім цих широких кроїв видніються також прилягаючі спортові плащі з широкими вилогами, підперезані в стані, або зграбні костюмики з короткими прилягаючими жакетиками. Но-

Бурсовий Комітет при Укр. Тов. Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові оголошує

конкурс

на прийняття учениць фахових шкіл до Жіночої Ремісничої Бурси вул. Кошарова 12.

Місячна оплата 30 зл.

винкою костюмів будуть квадратні вирізи. При цьому закриває шию колірний, вязаний шалик.

Ч. 1. Широке пальто з верблюжої шерсті. Нашивні кишені.

Ч. 2. Спортовий плащ із широкими вилогами. Шкіряний пояс.

Ч. 3. Елегантний костюм з оригінальним коміром.

Ч. 4. Ясний тричвертевий плащик до брунатної спіднички. Рагляновий крій.

Бувший лікар Загального Шпиталю у Львові

Михайло Хомин

відкрив лікарську канцелярію в САМБОРІ при вул. Собінського 5 (коло Ради Повітової). Ординує в хворобах внутрішніх і жіночих.

Шкільні панчохи

тривалі, дешеві купите лише в крамниці У. Н. М.

Львів, Костюшка ч 1.

Квадратовий виріз

Вовняні тканини, що їх уживають тепер на пополудневі й візитові сукні, є такі тонкі й химерно ткані, що зовсім не уступають шовкам. Заразом багато тепліші і приємніші в носенні.

Вовняні сукні скоротилися трохи. Шовкові, себто вечірні сукні далі довгі аж до землі.

Загальна силуетка не змінилася. Трошки сильніше підкреснений стан. Рукави рівні, інколи поширені біля ліктя, або в долині.

Важною прикрасою суконок будуть гудзики. Тягнуться часом густо рядом від шиї аж до стану, або від рамени аж до ліктя. Поволи пробиває собі дорогу квадратний виріз.

Ч. 1. Сукня з зеленого жерсей. Жаботик і маншети з білого жерсей.

Всі наші читачки, коли **покличуться** на це оголошення, отримають значний опуст при закупні плащів, костюмів, суконь, блузок і т. д. у відомій першорядній фірмі

И. ПОСАМЕНТ
Львів, УЛИЦЯ АКАДЕМІЧНА ЧИСЛО 2.

Ч. 2. Елегантна сукня з брунатного матеріалу. Білий комірик і вставка. Гудзики з перламутри.

Ч. 3. Скромна суконка з матеріалу у смужки. Комір зав'язується.

Ч. 4. Спортова суконка з кратчастого твіду. Шкіряний пояс.

На осінь і зиму модні накидки,
мужеські убрання, плащі і костюми
дамські поручає

Мечислав ЗАЛЕСКИЙ

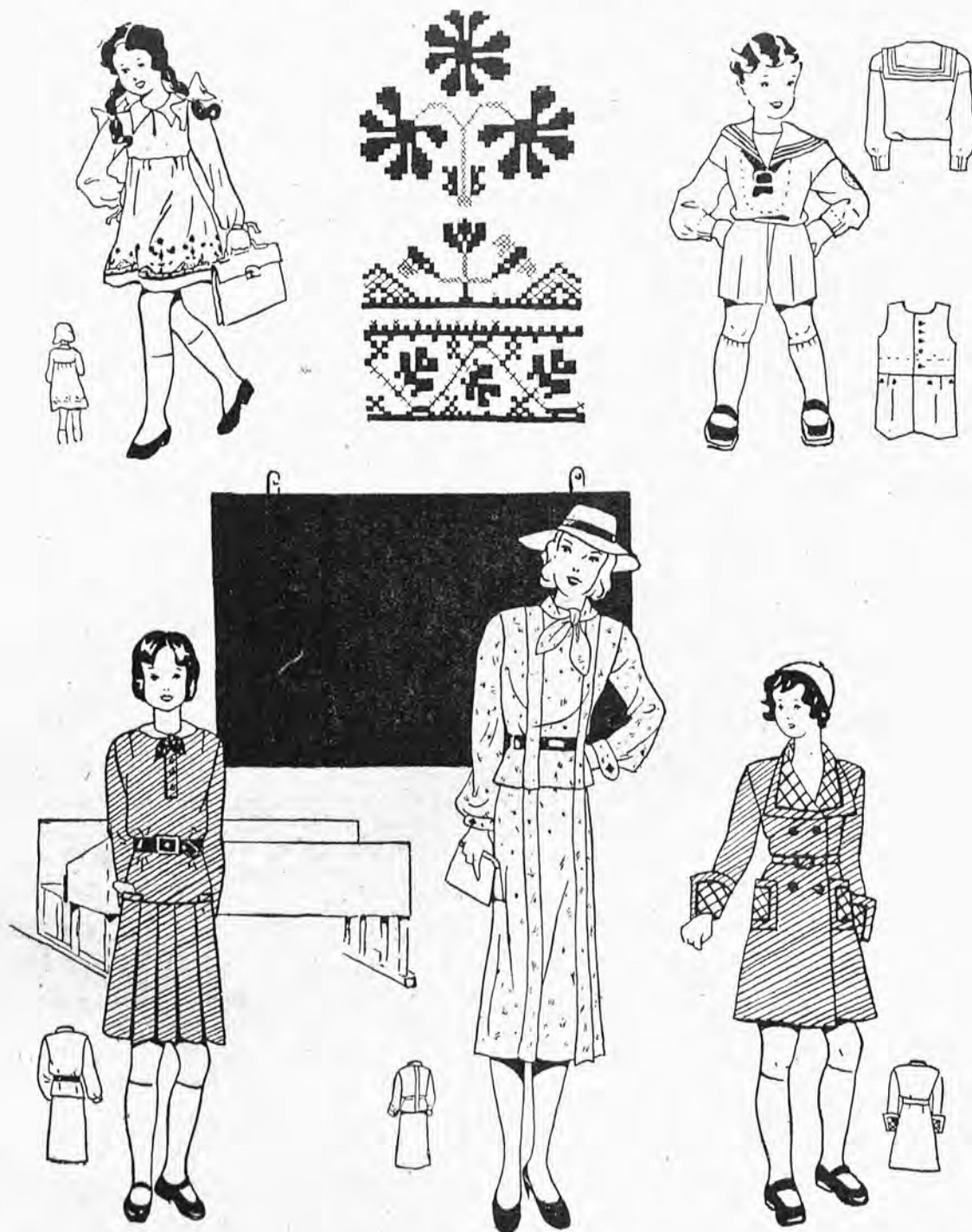
Львів, площа Марійська 10. — Тел. 200-53.

Срібло, годинники і модну біжутерію поручає
дешево фірма
Власні годинникарські й ювелірські робітні.

Домбровський і Розважєвський

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 2.

Шкільне вбрання

Вже час подумати над шкільним вбранням. Для гімназійних учнів обов'язують мундурки, але шкільна малеч ще може виносити щось переробленого. На аркуші подаємо кілька діточих форм, щоби й зі старого вийшли нові, чепурні речі.

Ч. 1. Суконка з ясного вовняного матеріалу, прибрана вишивкою. Взір нарисований поруч. Краски: кольорова й синя або рожева й брунатна.

Ч. 2. Моряцьке вбрання для 6-літнього хлопчика. Крій на аркуші, опис на окладинці. Збільшення крою гл. ст. 12.

Ч. 3. Шкільна суконка для 9-літньої дівчинки. Крій на аркуші, опис роботи на окладинці.

Ч. 4. Візитова суконка для 13-літньої дівчинки. Блузка й спідничка окремо.

Ч. 5. Осінній плащик для 8-літньої дівчинки. Крій на аркуші, опис роботи на окладинці. Зменшення крою гл. ст. 12.

ДІТОЧЕ БІЛЛЯ

Саме тепер переглядаємо білля нашої донечки. Виряджаємо її до міста, до інституту. Дещо можна направити й відсвіжити, але дещо треба справити нове. Як воно виглядає тепер, ото діточе білля?

Воно колірове, так само, як білля дорослих. Бо колір, це не є ознака пишноти, а просто практичності. Стараються навіть впровадити білля квітчасте, як для дорослих так і для дітей, а тут воно може навіть має більше оправдання.

1. Ось нічна сорочинка для 13-літньої дівчинки з квітчастою перкаліни. Крій із довгим та коротким рукавом **на аркуші**.

2. Друга сорочинка біла, тільки з колірною лямівкою біля шиї. Практична для 8-літньої дівчинки.

Денне білля діточе мусить бути практичне й доцільне. Тому

не вказаним є французький крій сорочок, як їх шию. а для дорослих. Раменця такої сорочки легко вириваються, рамена не закриті. Ось кілька зразків сорочинок та штанят, що їх тепер носять малі дівчатка.

3. Штанята пристібуються до станика, який тісно обхоплює тіло. В літі до цього непотрібно сорочинки.

4. Англійська сорочинка і відповідні до цього штанята. Практична закладка дає змогу спустити їх пізніше.

5. Напів французька сорочинка. Спід морщений.

6. Деякі легкі діточі сукні вимагають відповідної комбінації під спід. Щоби не обтяжувати діточої постаті морщенням, впускаємо до відповідної ширини дві глибокі складки.

7. Легка літня комбінація: сполука штанят із сорочинкою.

КОМУНІКАТ.

Контрольний Комітет Загальних Зборів і Ревізійна Комісія Надзірної Ради «Центросоюзу» перевели на домагання Дирекції «Центросоюзу» провірку так м'ясарського варстату, як і крамниць в дні 7. VIII. ц. р., а зокрема перевірили чи правдиві є заміти «Нового Часу» в чч. 167, 168, 171, 172 і 173.

У висліді перевірки цілого діловедства і книговодства того відділу Ц. С., контрольні комісії констатують:

1) Як у м'ясарському варстаті так і в крамницях ведеться правильне книговодство, а зокрема панує в цьому відділі вірцевий лад та порядок, що контрольні комісії констатували вже і в попередніх своїх провідках.

2) Дотично заміту «Нового Часу», Контрольні Комісії ствердили, що її Дирекція ані персонал не допустилися ніяких промахів під зглядом санітарних приписів, бо з закуплених «Центросоюзом» у різника-українця сирих шинок у більшій кількості — 43 шинки мали печатки провінціальної різні отже були вповні здатні до консумції. Натомість згаданий доставець не зголосив і не оплатив їх у міській контрольній станиці, через що

їх сконфісковано. Продавця цього товару на ліценції було ще одним доказом, що шинки були свіжі і здорові.

3) Контрольні Комісії засягнули в тій справі інформації також у міському ветеринарному уряді. Там одержали вгляд до урядового протоколу ч. 1564/35 з дня 31. VII. 1935. в якому міська різня ствердила, що всі ці шинки були бактеріологічно просліджені і виказалися вповні здоровими.

4) Контрольні Комісії стверджують, що з причини конфіскації цих шинок «Центросоюз» не поніс і не понесе ніякої матеріальної страти, а зростаюча консумція виробів «Центросоюзу» є найкращим доказом їх якості, що стверджено на підставі перевірки денних лядових торгів у крамницях «Центросоюзу».

5) Вслід за тим всі напади «Нового Часу» вважають контрольні комісії безпідставними, шкідливими та кривдними так «Центросоюз» як і його Дирекцію.

6) Контрольні Комісії передають цілу повищу справу Надзірній Раді «Центросоюзу» до дальшого урядування.

Львів, дня 7. серпня 1935.

Др. Франц Свістель. — о. Іван Кашубинський. — Дир. Іван Кузів.

Осінні капелюшки

Пізнє літо приносить нам завжди білі капелюшки, так як рання весна чорні. Витяємо їх неначе останній промінь, неначе білі волокна «бабиного» літа. Краскою вони пригадують ще яркі соняшні дні, але матеріалом уже клоняться до осені.

Вони м'які й пушисті. Повсть (фільц), дифтина, а над усе оксамит.

Оксамит взагалі з'являється найбільш в осені, так начеб хотів улексити нам перехід від легких, літніх до важких зимових матеріалів. З'являється в сукнях, жакетах до костюмів, вилогах, а найчастіше в капелюхах. Уже торік оксамитні берети були осіннім криком моди. А тепер бачимо не лише оксамитні, але й плюшеві, прасовані, велюрні. Бачимо малі точки з червоного, або фіолетного оксамиту, кокетливо прикрашені крильцями і скривлені на одно вухо. Або й великі плоскі «крисані» з темносинього чи чорного оксамиту, догідні до костюмів.

Повстанний матеріал обмежився спортивними капелюхами. М'які повстані берети не виглядають гірше від оксамитних, а невеличка повстаня «маринарка» буде нашим невідлучним товаришем в дощеві осінні дні. Взагалі повстанний капелюх такий вдячний! Нераз надокучить він нам, це правда. Мріємо тоді про розмашисту панаму, або м'який оксамит. Але вкінці все таки вернемося до нього, цього невибагливого й вірного друга.

Форма лишилася та сама, покищо. Тут і там видно вже спроби змодернізу-

вати й її. Несміливо, але консеквентно показуються паризькі моделі «en auréole».

Що це значить? Що починають насаджувати від чола. Гладкі круглі криси обведуть голову, неначе ауреолою.

Чи воно гарно, не знати. На всякий випадок незвично. Не можемо освоїтися відразу з відкритим чолом, коли до тепер навіть одно око було закрите крисою.

Плащик для дівчинки

Матеріал: вовна «Люксусова» марки «Трикутник у Колі», 220 гр. довільної краски і 40 гр. відмінної на маншети.

Спосіб плетення: зладити собі форму. Складові частини: плечі, перід і рукави. Кожну частину починати з долини і прикладати до форми підчас роботи.

Стіб. Виплести ланцюшок на відповідну ширину. Перший ряд: одно очко на право, слідує очко піднести, знов одно очко на право і знов піднести і т. д. Другий ряд: одно очко на право, нитку слідує очка переложити і піднести його на зміну. Звернути увагу, щоби праві очка входили в праві. Третій ряд як перший, четвертий, як другий.

В такий спосіб виплести всі частини. Потім зішити їх до купи, виріз біля шиї обгачкувати півстовпниками. При шиї пришити два металеві гудзики і догачкувати петельки. Зарубити плащик на долині до середини.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“
ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІАКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОЇНСЬКА 20—22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

Бабця „притиснута до муру“ вже не має куди боронитись.

— Гай, гай не договорюй, багато, але ходи у хату...

І Дарка іде. Тільки тому, що бабця призналася до крутійства. Тільки тому.

Дарка повільно, з великою обережністю всувається поза поріг вітальні. Всі вже знають про її пригоду, всі вже добре „намовлені“, бо ніхто ніби навіть не запримитив, що вона вийшла, а тепер знову прийшла.

Забава дальше підстрибує своїм трибом, і нікому навіть не в голову, що нема когось, для кого вся ця забава була придумана й наміряна.

Дарка стоїть на цій забаві, як заблукана сирітка на багачькім весіллі: неважна, нікому непотрібна, ані не цікава.

— А прецінь „це моя“ забава — розважає і стрибує разом себе... — моя! І якби я хотіла грозить їм всім — якби я хотіла... то могла б зараз всіх на сто чортів розігнати звідси — геть!.. Хай потім і вбили б мене дома... але показала б їм, як то забувати про мене на моїй власнісінській забаві...

І від цього пожару в серці наче свобідніше стає в грудях. Наче добачує себе саму в світлі цієї луни й притомніє: що з нею? Хай бавляться... О, навіть „старі“ розтанцювались. О..! о..! татко танцює з Орисіною мамою! Як дивно якомось виглядає тепер татко в цьому своєму трохи старомодному, залежаному чорному убранні... Зовсім, як на портреті шлюбнім. Боже, і танцює якомось інакше від усіх... Що він собі думає тепер, що він може тепер собі думати... — бється Дарчина думка.

Вона обсипує очима Орисіну маму і вже напевно знає, що татко собі думає: йому здається, що він ще до школи ходить, такий ще молодий....

Орисіна мама, зовсім подібна до Софійки, тільки вища й худша, вже з сивавим волоссям, тепер у вогнях цього червоного світла, в танці виглядає, як підліток....

І раптом звідкись несамовита думка: татко повинен був оженитись з Орисьчиною мамою...

Щось стрілило музикантам до голови й вони ні з цього, ні з того, з дунайських хвиль перелітають на нашу верховину.

Тато, низинин, не має що тепер шукати в танці. Він трохи що не втікає з панею Підгірською під стіну: місце молодим! Празький, великий і незграбний, звивається у коломийці, як фуркало. Софійка повіває коло нього, як хоруговка. Ориська, так, Ориська іде рівненько, пишно (не сягає навіть Костикові по пахи) в танці, як та дівчина, що „ходила беріжком, заганяла качурика батіжком“. Стефко Підгірський напосівся Дарку витягнути на середину (як би Ляля не мала скрипкою спутані руки, то інакше булоб), але Дарка рішуче, аж нечемно відказується: хай інші бавляться! Її забава вже скінчена. Нагло Костик задержується в танці і кричить:

— Пан-отець нам спаської затанцюють!

— Просимо! Просимо! Панотченьку! Прошу.. ану... просимо... — сипляться на голову отця, як град з усіх боків. Отець відмахується руками і головою, але не обурюється на це зухвальство. Ціла вітальня аж гуде, аж ногами тупотить: отець мусить показати, як у Спасі танцюють! Отець Підгірський вже тільки відпрошується: хіба ж лицює йому? Потім — якби його хто добре штов-

хнув, підкасує реверенду, піддирає голову і йде метелиці, що аж страшно очам дивитись! Дивіться тепер всі: от-так танцювали колись у Спасі за моїх парубоцьких часів.

Дарка приперлася до одвірка дверей і не може собі ради дати з власними думками: Одне конечно хотіла б знати. Але то таки конечно! Чи всі ці люди будуть такі самі і завтра, як сьогодні? Чи отець не буде соромитися, що дав себе намовити на цю, у вихра запозичену, метелицю... чи Орисіна мама схоче признатись, що підскакувала з її татком, як дівчинка... чи Софійка буде й завтра... і позавтра... і все вже від сьогодні обійматись із Славком Празьким... чи Ляля десь там у Відні... пам'ятатиме те все, що надзвонила сьогодні до вуха Підгірському... і чи... Данко не забуде завтра того, що сказав їй сьогодні в саді..?

Маленький, кошлавенький, сірий сум підкрадається на рачках до Дарчиного серця. Байдуже, що Ляліна скрипка заводить, як би хто жили з неї висотував. Байдуже, що Костикові мало що пипоть не виросте із безнастанного співання.

Все це якесь таке далеке, якби не в цей вечір, а колись... колись творилося...

Дарка пильно вважає, чи хто не дивиться на неї і поволеньки, поволеньки... по пів, по чверть крока висувається з забави: на правду, не має чого більше тут шукати. У темній „гардеробі“ хоче дібратись до ліжка, намагає і скрикує зі страху:

— Хто тут...!!!?

— Не бійтесь... то я, Дарочко...

Ах, Улянич! Він теж, видно, має тієї забави „досить“.

— Ви за чимсь шукаєте? — питає якомось змучено, ніби рад, щоб Дарка зараз винеслася звідци. Так, Дарці здається.

— Ні... я прийшла посидіти... мене щось голова розболіла... — якомсь мусить закрутити Дарка.

— Так, як мене... — каже і собі Дмитро. Дарка думає: якби я була сказала правду, то він теж признався б.. Як то завсіди на зле виходить неправда... Він думає... він може щось подібне припускати, що я не знаю, чого він втік з забави... Якби я була сказала правду... та — тепер вже запізно...

Але її мале, жіноче, серце не може вдержати, щоб не потішати. Вона торкається кінчиками пальців його чола й каже зі святим переконанням:

— Я... і Ориська... і Данко, на правду, навіть мамця.. сто разів більше любимо вас, як Празького..

Чи це признання нічого не значить? Мабуть не багато, бо Улянич не відзивається. Тоді каже Дарка тоном дорослої жінки:

— Слово даю, що не знаю... що сьогодні тій Софійці сталося.

Ага, тепер Улянич вже чує, що хтось до нього говорить!

— Дарочко, я вас дуже люблю... вірте мені... але дуже прошу не втручатись у не свої справи... Ані панна Софійка, ані товариш Празький тут при нічому... Зрештою ви ще замолоденькі на подібні здогади, чи помічення. Вас не цікавить забава?

— Ні не цікавить... так само, як і вас... — грає ще

молодшої Дарка. І вони знову не відзиваються до себе. Але ж бо Дарці жаль його.

Вона присувається ближче до нього, злегенька кладе свою руку на його плече і питається, бо не може дивитись на його сум:

— Я не розумію... прошу не гніватися на мене.. але я бігме не розумію.. як може Софійці більше подобатися Празький як ви... Я... вже не говорю про те, що ви маєте таке добре серце... але ви й багато... це кожний видить... багато... ну.. гарніші від нього...

Що вона таке сказала, що він схоплюється раптом, якби на шпильку сів, притулює її до себе й каже вже без удавання, просто, як своїй рівні:

— Я теж не розумію цього, Дарочко... Я теж нічого не розумію, дитино, і це... мене найбільше болить..

Дарка хоче ще щось запитати (чому не використати хвили, коли він розговорився), як влітає Костик, якби сто чортів з ним гнало:

— Ану „геравс“ звідси! Ми закладаємо тут почту!

Що за почта в хаті? Чи той Костик вдурів до решти? Улянич бере її за руку:

— Ходіть, Дарочко... „наші“ хочуть бавитись...

І Дарка не допитується більше. Виходить разом з Улянником і стає собі у вітальні разом із ним в однім кутку. Акт приязні, такої сердечної, яку лише нещастя приводить на світ, що його в таким важнім менті перервав Костик, доконується тепер сам собою. Дарка стоїть собі коло цього Улянника, цього найліпшого з усіх людей на світі, Дмитра Улянника, горда, вивищена, наділена ласкою, що про неї навіть найближчі ані не догадуються. Ориська стрієть до неї якісь чудернацькі міни, але що ж може тепер вязати її з Ориською...?

Стоять собі з Улянником, як не з цього світа, і приглядаються всьому, що твориться як крізь закіпчені шкла: таке те все якесь невиразне й нецікаве.

Бо прошу, що ж у цьому цікавого, що одно піде до темної кімнати й ніби „надає“ до другого „неоплачений“ лист. Те друге йде викуплювати той „лист“ і знову наново і знову наново. Забава добра для дітей, що ще до школи не ходять, а не таких старців!

Але вони всі, як піяки, що перебрали міру і тепер вже кожний новий лик горілки на свіжо замакітрує їм голови: вони просто шаліють від цього дурного „листонаша“. Ось Ляля вибігла з тієї їх „почти“ з розбурханим волоссям, з червоними плямами, ніби саме безумство.

— Свинство... що за свинство... — обурюється Улянич. Дарка трохи не розуміє його: чому аж „свинство“? Ні, скорше глупота... Неоправдана, смішна глупота.

Коли викликають Дарку на „почту по лист“, вона не відразу летить. Без жалю відпустила б це Орисьці: їй аж очі світяться! Та — на „почті“ вуйко і міг би образитись (хоч ніяк не може розуміти, що й вуйко дався на ці дурниці намовити!), якби вона кого іншого „підміняла“.

Дарка відхиляє двері від „почти“ і каже весело, як лише може вдати:

— Вуйку, я викупила свій лист... тепер прошу звідси забиратись... я маю до когось надати лист.

— Це не важне... у нас справ не полагоджуються

з порога... — горлає Костик і силою тручає її до темного покою. І ще (дурний „Костище!“!) замикає двері за нею, щоб не дай Боже, не втікла з „почти“.

Зразу Дарка не бачить ані стін, ані вуйка. Потім скорше, ніж вуйка, чує коло себе неприємний, омліваючи, сопух переферментованого з квасами жолудковими вина. — Вуйко паний — прояснюється їй у голові і хоче втікати звідси. Втікати!! Але скорше, як вона за клямку, хватають її сильні, безоглядні, заборчі рамена. — Він мене вдусить... — звідкись така думка... — Ммм — вона хоче кричати, але тугий, слизкий, і якийсь такий неприродне великий, як у корови, язик безлично привалює їй уста і добирається до середини уст. Дарка кидається головою вліво... щоб оборонити уста... аж чує, що чужа рука повзе по її тілі... Поволи, з притиском... повзе щораз вище, що раз вище аж намагає груди... Це вже болить!!! Вона відривається якимось від того язика і з усією злістю, з усім страхом впирається своїми здоровими зубами в ту руку на грудях.

Аж тепер звільняють її кліщі його рамен і вона прожогом влітає до вітальні, з червоними плямами на лиці, задихана, перелякана і переможна. Костик загороджує їй дорогу якимсь глупим жартом, але Дарка бачить тільки мамине обличчя під тінником лампи. Забута вже образа й гнів, все що накіпало на серці, а тільки мамині обійми, що в них можна все виплакати.

Мама тулить її здивовано до себе. Дарка хлипає і ховає голову в мамі на грудях. Але коли зводить свої розбиті, затроєні страхом очі, щоби шепнути мамі в який нелюдський спосіб її обдурено, як нечувано, підступно зневажено її там за дверима, то, вражена до крові відвертає очі від маминих; мама сміється чогось!

— Ох, ти моя дикунко, мала! Я думала, що Бог зна, що сталося... Ей, ти моя панно, панно, де нам ще до забави! Що сталося? Вуйко відкусив кусник носа?

Як то, Боже єдиний, мама знає, що з нею там робили.. і може так спокійно, з також посмішкою, що від неї аж серце умліває, говорити про те при всіх? Це хіба якесь непорозуміння... якесь страшне смертельне непорозуміння... Дарка вже не тулиться, а ховається у мамину статть... Проте бачить просто себе спітніле, аж масне вуйкове обличчя, що дивиться на неї з безличним сміхом... Відвертає голову в іншу сторону і натрапляє на друге, третє, четверте... обличчя. Всі ці лиця, як маски з гарбузів, сміються з неї... Всі тут сміються з неї, а мама, рідна мама, замість взяти її в оборону, замість розторощити кожному голову, хто відважився б посміхнутися з її горя, сама притакує їм!

Чи вони — подуріли всі, а мама з ними разом?

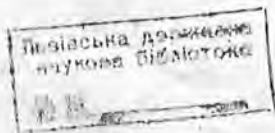
Дарка шарпає маму, за плечі, як вуличник який (може так опамятає її!):

— Мамцю, мама... чує? Мамцю, ходім звідси... я хочу вже спати... — вишукує якусь причину, щоб тільки витягнути маму.

— От тобі й на! — сміється мама. — Прошу панства, не переривайте собі забави... Таке з „паннами“!

В кімнатці жде вже на неї бабця. Обидві з мамою розбирають її. Коли мама поправляє собі розбурхане цією переправою волосся, Дарку нападає сам з себе плач:

(Далі буде).

Опис моделей на аркуші кроїв

Ч. 1. Суконка для 9-літньої дівчинки.

Складові частини: Ч. 1. перід (половина). Ч. 2. плечі. Ч. 3. перід спіднички (половина). Ч. 4. Зад спіднички. Ч. 5. Рукав суконки. Ч. 6. комірець (половина). Ч. 7. маншет. Ч. 8. лиштв на гудзики. Ч. 9. лиштв на кишеню.

Коли матеріал широкий на 1 м., поступаємо як слідує: Розкладаємо його на столі у всій ширині. З ширини викроюємо перід станика і рукав чч. 1 і 5, далі плечі станика і другий рукав чч. 2 і 5. Пізніше складаємо матеріал подвійно і викроюємо перід і зад спіднички, маншет і кишені, чч. 3, 4, 7 і 9.

Ще ним знімемо паперовий крій із матеріалу, треба перенести на нього всі знаки з форми. Якщо прикладаємо крій до подвійного матеріалу, тоді обводимо його контури довкруги білою або чорною фастригою. Проколюємо обі верстви матеріалу легко й вільно, так, щоб розложивши, могли ми в середині нитки розтягти. Таким способом зазначаємо контури крою на обох частинах. Якщо десь нитка витягулася, тоді зазначити фастригою контури ще раз. Коли матеріал лежить звичайно, а не подвійно, тоді обводимо фастригою точно контури крою. Середину переду й плечей зазначаємо також довгими стілками.

Шиття. Беремо перід спіднички й укладаємо на ньому складки. Викінчуємо пряділ і запрасовуємо його гарячим залізком. Лучимо з передом зад спіднички. Перід станика звужуємо відповідними шитками і лучимо з плечима, які треба на раменах придержати. Зпереду розтинаємо пазуху і з правого боку додаємо до неї лиштв на дірки від гудзиків. Лівий край треба підшити смугою матеріалу, щоб був міцніший. У лиштві пробити дірки для гудзиків, які треба відповідно обкинути.

Тепер сполучити станик із спідничкою. Зпереду лишити з обох сторін отвори на кишені, в які впускаємо їх. Зверху прикриваємо їх відповідною лиштвою, яку зшиваємо до половини.

На аркуші нарисований (на рис. а) спосіб вставлення кишені. Наперед пришити лиштв до торби кишеневої. Потім визначити на спідничці лінію кишені і нижче цієї лінії пристебнувати лиштв тісно на краю. Потім виконати розріз або в цьому випадку лишити щілину і перетягнути через нього на кишеню. Через те лиштв підніметься до гори і закрити розріз. Бічні її стінки прикріпимо дрібними стілками.

На рис. в бачимо кишеню вже перетягнену. Другий край кишені пришиємо до краю блюзки. Зачистити шви кишені.

Рукави зішити бічними швами і стягти розріз на маншет. Вузько зарубити. Приморщити в долині рукави й захопити маншетиком, який зігнемо до половини. Кінці маншетів є вільні. Там приміщуємо дірки, через які перетягаємо подвійний гудзик. Вгорі придержати рукав і вставити до пахи.

Виріз біля шиї треба зміцнити скісним кусником матеріалу, яким його підшвиємо. Комір із подвійного матеріалу, зіштого на зовнішньому краю. З середини він обрамований вузькою лиштвою. Комірець пришиваємо тільки легко до вирізу, щоб могли його відпорювати до прання. Зпереду викінчуємо стрічкою.

Поясок шкіряний або лляний. Збоку до станика пришиваємо перепаски, щоб він міг триматися.

Ч. 2. Плащик для 8-літньої дівчинки.

Складові частини: Ч. 10. перід (половина). Ч. 11. плечі. Ч. 12. рукав. Ч. 13. вилога. Ч. 14. ґарнітура вилоги. Ч. 15. маншет. Ч. 16. ґарнітура маншета. Ч. 17. кишеня. Ч. 18. ґарнітура кишені. Ч. 19. комірець. Ч. 20. пояс.

Прикроювання. Якщо матеріал широкий на 130 см., зложити його удвоє здовж і на так зложений матеріал приложити зпочатку чч. 10, 13 і 19, далі чч. 17 і 15, а вкінці чч. 11, 12 і ще раз 15. Прикладаючи частину чч. 19, а потім ґарнітуру чч. 14, 16, 18 треба уважати, щоб лежали на матеріалі скісно. На долішній рубець треба додати досить матеріалу. Підшивку прикроювати після ч. 10, 11 і 12 відчислюючи при ч. 10 ширину вилоги ч. 13. По кроєнні як при ч. 1, гл. «Суконка для дівчинки».

Шиття. Звузити оба переди шитками на раменах. Пришити бічними швами плечі. Тепер взяти комірець, зішити по середині і наложити на нього такий самий із кравецького полотна. Долішній край розтягнути і пришити до вирізу. Передні краї плащика підложити також кравецьким полотном і наложити на них вилогу. Щоб передні краї не витягалися, треба їх скріпити вузькою льняною тасьмою.

На рисунку а. з'ясовано це. Перш усього стебнуємо вилогу до краю плаща правою стороною до правої сторони. Щоб зміцнити край, приваємо тепер на підкладі стяжку широку на 1 см. тісно біля шва. При цьому треба край плаща трохи придержати, а стяжку добре натягнути.

Лучимо ґарнітуру коміра заднім швом і покриваємо ним комір. Внутрішні краї коміра і (підкладу і ґарнітури) витягнути. Кишені наложити ґарнітурою, потім зарубити їх згори і пристебнувати до передів. Рукав зішити бічним швом, при чому треба придержати матеріал у висоті ліктя (гл. рис. б. на аркуші кроїв). Маншети підложити також кравецьким полотном і прикрити ґарнітурою. Пришити до рукава. Вставити рукав до пахи, згори треба рукав придержати. Зарубити плащик із долини.

На правому переді примістимо дірки для гудзиків і пришиємо на обох передах гудзики. Пришити підшивку.

Поясок зложити на половину й зішити, з лівого боку пришити пряжку. На поясок зладити перепаски з обох сторін.

Ч. 3. Убрання для 6-літнього хлопчика.

Складові частини: Ч. 21. плечі блюзки (половина). Ч. 22. перід блюзки. Ч. 23. задня частина ногавиці. Ч. 24. передня частина ногавиці. Ч. 25. рукав. Ч. 26. станичок. Ч. 27. комір, моряцький. Ч. 28. кишеня, підшивка. Ч. 29. комір, звичайний. Ч. 30. передня вставка. Ч. 31. задня вставка. Ч. 32. підклад пазухи. Ч. 33. лиштв на кишені. Ч. 34. лаття. Ч. 35. лиштв на гудзики.

Прикроювання. Коли матеріал широкий на 80 см., складаємо його так, щоб один край заходив на другий до половини. Тим самим частина є зложена подвійно, а частина (смуга) поєдинно. На подвійну частину прикладаємо передню частину ногавиці ч. 24 і перід і плечі блюзки чч. 21 і 22 в одному куснику (нерозтяті на рамені). На поздовжню смугу кладемо задню частину ногавиці ч. 23, далі підклад пазухи ч. 32 іще раз ч. 23, себто ще одну задню частину ногавиці. Поміж то примістимо дрібні кусники, як ч. 34, 35 по два рази. Решту матеріалу складаємо у двоє і викроюємо з нього комір ч. 29, рукав ч. 25 і лиштв на кишені ч. 33 дівчи.

Тепер беремо матеріал підшивки і складаємо його у двоє якщо він також широкий на 80 см. Прикладаємо до нього зпочатку ч. 28, кишеню, а потім ч. 26 станичок і ч. 33, лиштв на кишеню.

Якщо моряцький комір і вставку робимо з відмінного матеріалу, тоді складаємо його знов вздовж і прикладаємо до нього обі вставки чч. 30 і 31 коміра ч. 27 дівчи.

Ч. 26 прикроюємо ще раз. Комір ч. 27 має ззаду шов. На долішній й рубець штанят і блюзки лишити матеріалу.

Шиття. Злучити передні й задні частини ногавиць стебном. Сполучити їх зі собою. Розріз у кроці зарубити і вставити лиштв на гудзики ч. 36 з подвійного матеріалу з обох боків на гудзики й дірки. Бічні шви перервати на кишені і вставити їх враз із лиштвою. Вгорі треба штанята ззаду звузити шитками. Долішній край штанят зарубити. Горішній і бічні рубці треба викінчити скісними смугами матеріалу. При цьому можна вставити кругом дірки на гудзики, якими штанята є пристібнуті до станичка. Станичок зішити до купи бічними швами й на раменах. Станичок закладаємо на долині на 2 см., щоб було з чого спускати. Застібується ззаду. На долішньому рубці пришиваємо гудзики. Вставки чч. 30 і 31 зішвиємо на правому рамені. Виріз біля шиї підшиваємо скісним рубцем. Зовнішні рубці викінчуємо. Ліву частину викінчити так, щоб вона застібувалась, а саме пришити до лівої петлі, а до правої гудзики. Задню частину вставки викінчити з долини довгою смугою матеріалу, якої кінці зависатимуть вільно. Зпереду приборити до вставки на долині петельки, щоб можна перетягнути ті стяжки і вставку зав'язати.

Тепер приступити до блюзки. Перід і плечі блюзки чч. 21 і 22 є з одного кусня. Пришити до них під пахами лаття (кліни), ч. 34. Перід блюзки розтягти в половині на пазуху і край пазухи викінчити підкладкою ч. 32. Обі частини підкладки злучити швом від пазухи в долину і пришити до блюзки стебном. Зліва примістити зпереду кишеню. Плечі блюзки треба звузити малою складкою і злучити тепер блюзку бічними швами. Комір зішити з лівого боку, перевернути на правий і пришити до вирізу. Долішній рубець блюзки викінчити матеріалом підшивки, щоб можна там перетягнути гумку. На рукаві зложити відповідні складки і застебнувати їх. Долішній край підшити смугою матеріалу. Злучити рукав бічним швом і вставити до пахи. На долішній краю доробити петельку й пришити гудзик.

Моряцький якір на рукав знаходиться на аркуші. Перенесемо його на грубий лакуновий папір або на тонкий картон і пришиваємо до рукава. Гапуємо верх него взір кордонкою, фільофльоом або нитками Ц. М. С.

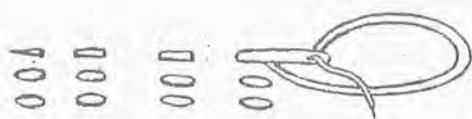
Моряцький комір складається з двох частин, верхньої й спідньої. Спідня має по середині шов. Зовнішню частину обведемо з трьох сторін трьома рядами вузької білої тасьми. Пришити обі частини до себе з лівого боку й викінчити сторону що приткає до шиї. Найкраще примістити тут гудзики, а біля вирізу лиштв з дірками. Однак можна обійтися й без цього, коли пришити комір до вирізу міцно.

Ч. 4. Нічна сорочка для 13-літньої дівчинки.

Складові частини: Ч. 37. перід (половина). Ч. 38. плечі (половина). Ч. 39. довгий рукав. Ч. 40. короткий рукав. Ч. 41. маншет до довгого рукава.

Прикроювання. Зложити матеріал удвоє (широкий на 80 см.) і приложити до нього зпочатку довгий рукав, потім плечі і перід. З боку вийде маншетик і пояс. На долішній рубець додати досить матеріалу.

Шиття. Перід звузити дрібними закладками. Злучити бічними швами з плечима. Випрацювати пазуху зпереду. Рукави зішити, на долині приморщити і захопити маншетиком. Короткі рукавички не морщити, а підшити смугою матеріалу, через яку перетягаємо гумку. Коли вставляємо до пахи, треба довгий рукав на горі придержати, а короткий приморщити. Пояс зішвиємо з лівого боку і перетягаємо на правий. З обох сторін приборюємо петлі на пояс.

Українські школи
купують матеріали до ручних робіт
тільки

В КРАМНИЦІ У. Н. М.
ЛЬВІВ, ул. КОСТЮШКА Ч. І

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (панама) в усіх
красках, широке на 160 цм. — 9·50 зл.

КОПІРЕСКА

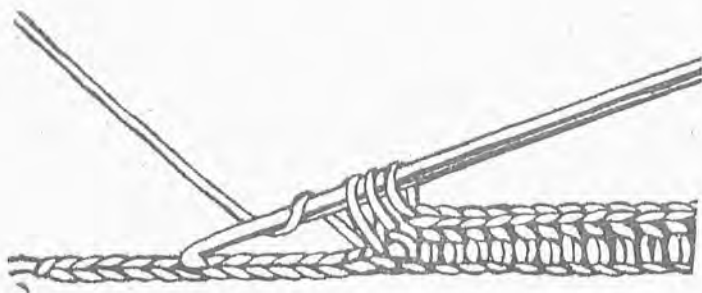
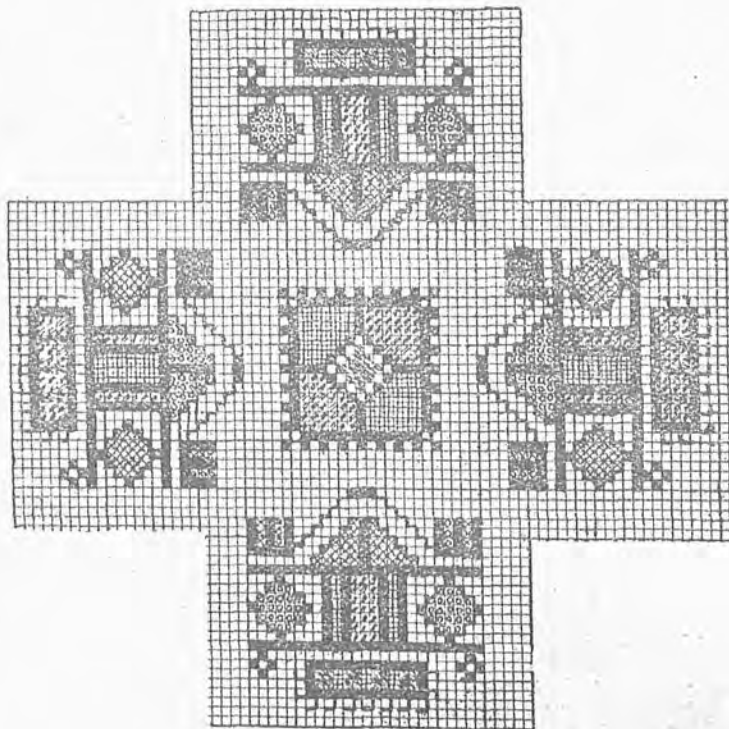
ЛЬНЯНЕ ПОЛОТНО фабричне, до-
гідне до вишивання, широке на
155 цм. — 5·90 зл.

ЛЬНЯНЕ ПОЛОТНО СІЛЬСЬКЕ, ши-
роке на 75 цм. — 1·40-1·80 зл.

КАНВА, дрібна й грубозерниста.

НИТКИ C. M. S. в усіх відтінках.

ГОЛКИ і **НАПЕРСТКИ** в найкращій
якості.

В О Л І Ч К А
на шкільні светери в усіх
красках до вибору:

СКОТЛЯНД, м'яка і груба 10 дека
коштує 2·80 зл.

ПОЛЬО, кручена 10 дека коштує 2·80 зл.

КОТ, тонка й гнучка 10 дека кош-
тує 2·70 зл.

ГАЧКИ і **ДРОТИ**.

НОВАХАТА

А Б В Г Д Е Ж З И Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Э Ю Я 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, І. п. — Телефон 85-83. —
Число konta П. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокі число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокі число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокі число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згорі; післяплатникам числяться передплату так, якби була плачена кватерально. ■ Рекламці треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Рекламці надіслані у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Що читати?

Jo v. Ammers-Kühler: ЖІНКИ З РОДИНИ КОРНВЕЛЬТІВ. ХРЕСТОНОСНИЙ ПОХІД ЖІНОК. ЯБЛУКО І ЕВА.

Це історія чотирьох поколінь жінок із міщанської родини Корнвельтів у Лейді. Представлені в ній визвольні змагання жінок.

У першого покоління (1848 р.) це боротьба за визволення зпід суворої волі батьків. Також право на самостійну зарібкову працю починає назрівати. Лише сильніші вдержують її і то коштом свого особистого щастя.

Друге покоління бореться за право на вищу освіту і політичне зрівняння з мужчиною. Ця боротьба получена також із великими матеріальними і моральними жертвами. На її жертівнику складають жінки свій час, працю, енергію, здоров'я, добре ім'я, вирікаються родинного життя, зривають із чоловіками й нареченими. Тут і там паде в ній молоде життя. Вкінці досягають мету своїх мрій.

У третьому й четвертому користають жінки вповні зі своїх прав, виборених попередницями, асесторонно розвивають свою індивідуальність, здобувають гарні становища, часто кращі від своїх чоловіків. Однак, коли повстане конфлікт поміж любов'ю, а самостійним життям, вибирають вони перше й повертають у вузькі стіни домашнього вогнища. Протівно як їхні матері і бабуні.

Симпатичний образ життя багатой міщанської родини зперед сотні літ і цікавий опис сучасного великого магазину мод у Парижі, де одна з наймолодших Корнвельтів працює як моделька.

І. Л.

Ірина Кшивічка: »В САМОТІ ПОБІДА«. Irena Krzywicka ZWYCIĘSKA SAMOTNOŚĆ.

Це продовження »Боротьби з коханням«. Книжка ця не має уважної й тонкої психології першої частини, хоча властиво щойно тут розв'язується проблема.

Геля вчиться розуміти життя. На цікавих прикладах кругом себе вона бачить, що не все заключається в коханні. Її нескладна вдача старається знайти вихід із трясовини інтелігентського спліну. Цікаве те, що дорогу вказує їй не розхристана приятелька Фуля, ані поет-самітник, ані навіть її Петро. Невчений огорожник, чоловік із простим, але здоровим розумом бачить яке життя тих інтелігентів порожнє. »Хіба вистачає їсти, спати і гарно вибиратися!«, каже він. »Нема нічого іншого до роботи в житті!«.

Ця книжка могла би бути неоднієї із нас дороговказом. Шкода лише, що вона не опрацьована так дбайливо, як перша її частина.

Л. Б.

Жіноча кооператива »Труд« у Львові, Ринок 39 оголошує

ДОДАТКОВІ ВПИСИ

до 1. Трилітньої Жіночої Фахової Школи, що подає загальне образования, основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю; 2. Одинокий український однорічний курс краєвевства і домашнього господарства; 3. Тримісячні курси: крою і шиття суконь, крою і шиття білля, моднярства, домашнього господарства.

Зголошення від 9—1 і від 3—6.

Шкільні панчохи

тривалі, дешеві купите лише в крамниці У. Н. М.
Львів, Костюшка ч 1.

Бувший лікар Загального Шпиталю у Львові

Михайло Хомин

відкрив лікарську канцелярію в САМБОРІ при вул. Собінського 5 (коло Ради Повітової). Ординує в хоробах внутрішніх і жіночих.

Н О В А Ж А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

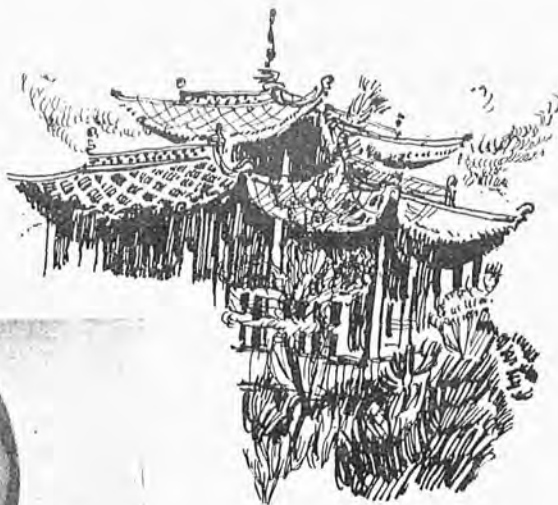
15. ВЕРЕСНЯ 1935.

Ч. 18.

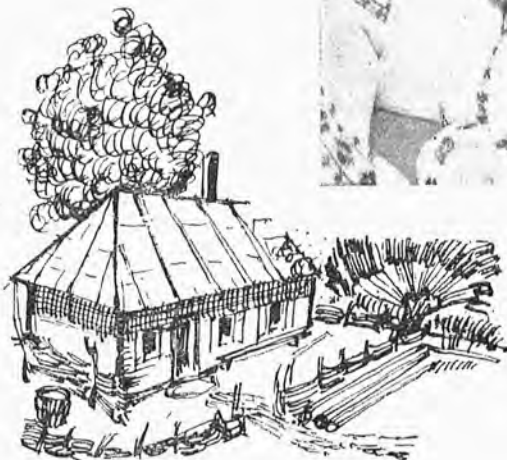
ЗМІСТ: Л. Б.: Саор:ові міркування. Дора Біленька: По цей бік бар'єри.. Олена Залізняк: Оселя для ремісничої молоді в Розанці. Л. Турчинська: Гонора Епфілд. С. Северина, ЧСВВ: Опанча. Абіснська жінка. Ольга Литвинська: Порядки у шафі. Помідори. Гачкований комірець. Ручні роботи. Приписи. Ірина Вільде: Метелки на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: Софія Яблонська. С. Могильницька. Готові. Тасма обвинулась. Скопити, чи ні? Гонора Епфілд. Вигляд модерної шафи всередині.

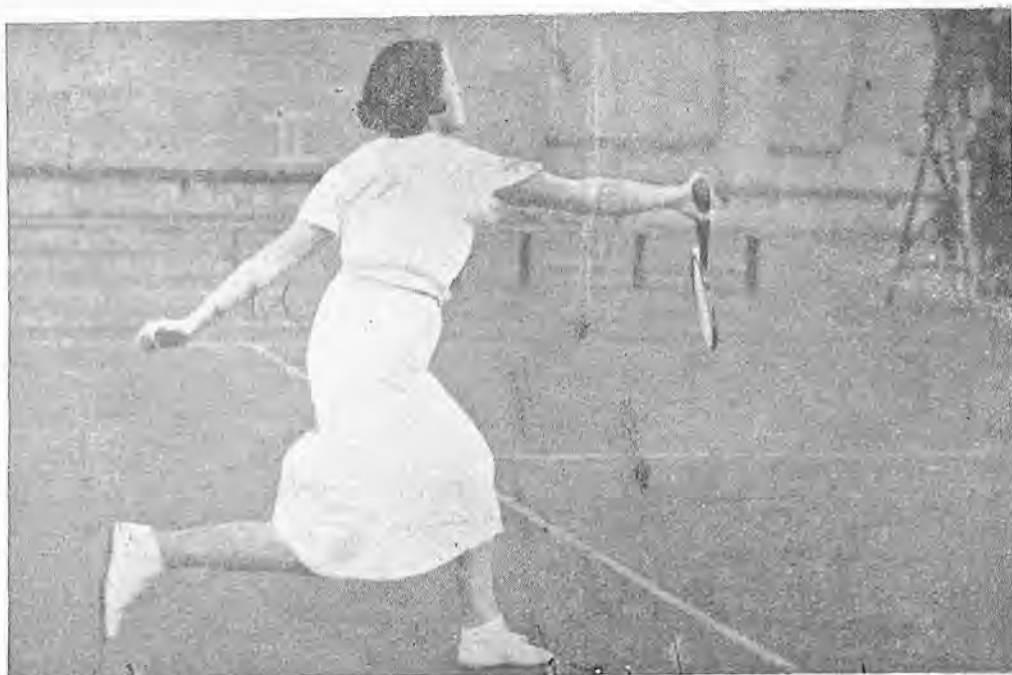
Оцим покуцьким одягом роблю тут, у Китаю, правдиву українську пропаганду... А скільки живих і гарних споминів про побут у Рідному Краю!...

(Уривок із листа).

Софія Яблонська в народньому вбранні з Покуття.

С. Могильницька в фіналі за чашу „Маслосоюза“.

СПОРТОВІ МІРКУВАННЯ

Властиво наставлення нашого старшого громадянства до спорту негативне. Спитайте когонебудь із людей, що активно тепер стоять у житті про їхню думку і ви почуете більш або менш ярке осудження. Причини цього різні. Батьки бояться перевтоми молодого організму, а виховники перевантаження програми в некористь інших предметів. Дехто вважає його некорисним для гарного жіночого вигляду і т. д.

Всі ці закиди є в великій мірі оправдані. Як часто читаємо в зимі про різні нещасливі випадки з лежачими! Або туристика: рікрічно вимагає вона своє число жертв. Про різні дрібні недомагання вже й не говорити!

Але не забуваймо, що в нас т. зв. старше громадянство спорту майже не управляє. Чомусь він обмежений у нас на молодих виконавців і тим самим спорт є доменою — молоді.

Через те може й має він у нас молодечу прикмету — пересаду. Як усякому своєму замилюванню, молодь віддається спортові непогамовано. Напевне не один спортовець не раз набавиться перестуди підчас вправ та з радістю кидає книжку в кут, коли засвітить сонце й кличе на площу.

Але треба вміти й інакше дивитися на його об'яви. Спостерігати спорт у дальших його наслідках, які може й не зараз кидаються в вічі.

Наприклад: таборування. Воно здобуло собі в нас уже широкі симпатії. Не тільки виховники, але й батьки вдоволені вислідом тих кількох таборових тижнів у році. А хіба таборування як явище, як наслідок, не є тісно зв'язане з спортовим вихованням молоді? Бож уявім собі такий табір перед тридцятьма роками. Хіба тодішня молода людина, особливо дівчина, виростає в теплі й ви-

годі, витримала би без шкоди один місяць такого життя? Передумовою таборового життя, це загартування, відпорність на невігоди, карність. Все це здобувається день по дневі на спортовій площі, хоча не раз приноситься звідти й нежит. Правда, цей нежит дається батькам у знаки. Але ми забули хіба зовсім наші і молодечі вибрики? Оте сидження над книжкою, що приносило скривлений хребетний стовп та короткозорі очі, оті танці ніч по ночі в карнавалі, оті коміри, що стискали шию і шнурівки, що стискали стан. А блідниця — традиційна хвороба молодих дівчат! Ми були свідомі, що це нездорове, але на це не зважалося. Наслідків не видно було зараз.

Із психічною сторінкою спортового виховання ми ще менше погоджуємося. „Спорт є ворогом усякого знання!“ „Спорт відтягає молодь від науки!“

Це правда. Але застановімся знову, чи в усіх своїх проявах спортове виховання дало злі наслідки?

Коли слідкувати за життєвим підходом теперішньої молоді, мусимо сказати собі, що він зовсім інакший від нашого. Чи кращий? Не знати. Молодь розв'язує свої проблеми скорше й простіше, як ми це робили. Наприклад нещасне кохання, що стільки спустошення наклало в молодих серцях, що й допроваджувало іноді аж до самогубства... чи воно тепер можливе? Або „вельтшмерц“ що колись опановував молоді душі при надто шорстких сутичках із життям... чи можна собі його телер уявити? Або всі ті конфлікти, що їх переживала молодь у боротьбі з давніми традиціями... їх тепер уже немає. Правда, може й ця молодь більше безоглядна, як ми були. Але зате здоровша, більше життєздатна. Бо подумаймо: хіба на спортовій площі може зродитися якийсь „сплін“?

Л. Б.

ДОРА БІЛЕНЬКА.

ПО ЦЕЙ БІК БАРІЄРИ...

Ми на площі. Бар'єра ділить її на два світи. Один — це ми видці — різкошорстна маса. Прихильники спорту або шукачі вражіння-емоції. Для нас, той бік, це зелена арена, що на ній за кілька хвилин розіграється видовище. Попис зручності, скорості і сили.

Ще перед початком змагань. Поцейбіч площа — наче святочно вбрана та вчесана. Ось пісок на скічні — свіжо насипаний — б'зня вилискує білими лініями, що значать тори. Тут — гнучкі ратища — там тяжка маса куль і дисків, — все готове — чекає на змагунок.

Нехайно площа оживає. Голос спікера заповідає конкуренцію. — Буде біг.

Заворушилися змагунки. Пробують старту, міряють крок до скоку — розтягають м'язи.

Перескочмо бар'єру. Підслухаймо на мить розмови.

Мала Дарка (вона вже не мала, а так остала назва) з розбурханою чуприною — гарячково поправляє кільці. Очі світяться, на лицах горять рум'янці. Вона поденервована. — Чи поправить рекорд? — Сміється, а в очах мало не сльози. — Хотіла би, але щось не дуже в формі. В неї — все внутрішні переживання відбиваються на зовні. Вона хоче бути першою, хоче здобути рекорд. А як ні? Певно нишком у шатні в сльозах вилле свій жаль.

За те контрастом до неї велика Стефа. Рухи спокійні, злегка жартує. Вона опанована, хоч має в кулі небезпечну суперницю — рутиновану Марійку. Но — куля це ще нічого — має за собою вже два рекорди — раз може «загнутися».

Але біг — а ще більше скоки. О — тут не жарти! А саме в скоках віддавна так страшенне хоче щось досягнути. Та щож — що вона поправить осяг — то пережене її Дарка. Саме Дарка — з того самого клубу, її приятелька. — Щось прикре громадиться в ній — в устах гіркаво. — Раз — один раз загнути її. — А так хочеться. — Проте вона спокійна, тільки бліді лица

вказують на закриті нервові напруження.

Масивна Марійка виладовує свою енергію в жартах. — Їй нічого — вона спробує — або вдасться або ні. — Вона і тут і там буде пробувати сил. На меті має монополію — тільки Стефа псує їй нерви. — Навіщо вона пхається до кулі. Але вона чує нині «штос» — вона її загне. — Йде метати трохи.

Ось це наші легкоатлетичні «звізди». Між ними ще світить одна зірка — скромна Соня. Вона не зірси, не зжита з ними. Вона нічого не говорить. Її конкуренція — це 800 м. Вона на те чекає. — А решта байдуже.

Ще кілька менших зірок і претенденток на зірки. Теж будуть пробувати сил. — Та годі.

Перший свисток судді. — Застигли змагунки. — Буде біг. Нервово копають ямки на старт. Вже — вже. — Стартер прискорює їх.

Тільки тасьма обвилася об груди і постелилася на землі за нею.

— Йому байдуже, він знає одно, — що має стрілом випустити їх. Не відчуває їх напруження. Заповідає спокійно: На місця — готові — і... Рівно із стрілом зірвалася Дарка.

Сильними ногами рве біжню — мигає поза її свідомість безліч людей і крик гейби здалека. Ще — ще — щось стогне в ній, не чує землі. — На мент зникло все — лиш маячить біла тасьма на меті.

За нею йде боротьба між Марійкою і Стефою. Ось-ось бере її. — Та Стефа не дається. — М'язи її лица скривлені в великому зусиллі. Вона мусить бути друга — бо честь клубу цього вимагає.

По той бік бар'єри все завмерло — щоби вибухнути великим криком. — Це Дарка на меті. Тільки тасьма обвилася об груди і постелилася землею за нею. А на біжні — зітхнувши тяжко, покотився жужіль підірваний її кільцями.

Потойбіч бар'єри вдовolenня. Цеж емоція. Гарячо дискутують, чи побитий рекорд, чи Марійка була би взяла Стефу, якби — чи Стефа була би — якби — —

На місця — готові — і...

А поцейбіч ідуть уже дальші змагання. Тут стусають кулею — та готувляться до скоку.

Тяжко стоїть в колесі Марійка. Короткими, сильними ногами впилилася в землю. Жадібно вдвляється в кулю Стефа. — Де вона впаде?

Марійка поплюлюла на руки — бере розмах і сильним рухом випихає кулю.

Куля зі стогоном вривалася у мягку землю, десь поза табличкою, що зазначає 8 м. Незадоволено бідкається, що куля не вийшла. Уступає місця в колесі Стефі.

Струнка — з довгими худими ногами і руками, контраст «замашистої» Марійки. Хто її не знає — здивувався би, що вона береться суперничати. Та в неї «гриф» (оце таємниче слово — що підставою успіху у спорті). Мягко прилягла куля до її довгих пальців. Скорий розмах — лискавковий вимет — і — куля покотилася поза 9-ку. Оклик подиву і в сірих очах Стефи зясніло вдовolenня. Цеж — побіда! Так тепло зробилося їй на душі. Це вислід цілорічної праці, мало хто знає — що один неправильний рух — і все йде надармо.

Ідуть змагання за дальші місця в кулі — але потойбіч уже зацікавлення зникло. Все переноситься в іншу сторону шукати нових вражіння.

Це скоки. Одна з найкращих конкуренцій в легкоатлетичі. Це пописова точка. Чим вище підноситься поперечка — тим дужче зростає зацікавлення видців. Скочить — чи ні? Видці захоплюються і вживаються в змаг. Коли змагунка відривається від землі, викидаючи ноги в гору — вони помагають їй замахом власної ноги.

Зійшлися тут всі три «звізди». Марійка найменше тут може сказати. — Зате Стефа і Дарка будуть боротися за кожний сантиметер. Котра з них переможе?

Та вже свисток судді кличе до бігу на 800 м. Покидаємо скічну — щоби подивитися на нову конкуренцію. На старті стоїть 6 змагунки.

Оглядаємо їх, як вони на око. Йде дискусія, котра з них має шанси на побіди. Бувальці змагань

Скочить — чи ні?

ставлять на Соню. Вона вправді не раз робить несподіванки, що 100 м. перед метою впаде на землю без віддиху, але знаємо її і з того, що останніх 100 м. зуміє перебігти в шаленому темпі, минаючи всіх.

Вже темніє. Це остання конкуренція і кінець змагань. Знову стріл і збитою громадою вибігли, щоби вже на віражі розмиститися при банді. В тому бігу грає першу роль тактика. Ось ця змагунка, що біжить на переді в темпі 60-тки — буде жертвою. Бо вона підтягне інших через рунду, а в другій спухне — і відступить місце іншим. Наша Соня біжить четверта.

Кінчать першу рунду. Соня все

ще не висувається. Тепер найтяжча хвиля — це т. зв. другий віддих. Критичний мент. — В голові шумить і в очах мигають світла — брак віддиху. Тільки перебороти себе. А так щось кортить відступити — я і так не втну! Соня опановується. Ні! Ця хвилина зневіри мине. Лиш затиснути зуби — ось-ось. — І знову віддих правильніє — звідкись напливають свіжі сили. Тепер — до роботи! Ще три змагунки перед нею, а до першої далеко. Минає одну легко — і зближається до другої. Але й ті починають фінішувати. Останній віраж і на простій Соня зривається стрілою. Минула другу — ще лиш одна перед нею.

Потойбіч усе гарячиться — шумить. Це не правдива боротьба, а незвичайне видовище. Скільки завзяття, яка амбіція! І Соня взяла останню суперницю — та перша вбігла на мету.

Зникла бар'єра і товпа висипалася на біжню, щоб розхопити між себе змагунок і розпорошитися.

Зникли білі лінії і гладка темнь біжні — порозривана кільцями змагунок. На скічні осталась зломана поперечка і глибокі ями в піску — порозкидані диски, кулі і рапища — побоевище.

ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК.

Оселя для ремісничої молоді в Рожанці

У Рожанці, в прегарній гірській околиці, над самим берегом Опора, в віллі «Учительської Громади» влаштовано цього літа першу відпочинкову оселю для жіночої ремісничої молоді.

Думка зорганізувати оселю повстала в гурті бувших старших пластунок. За її зреалізування взялася Комісія Виховних Осель при «Укр. Тов. Охорони Дітей і Опіки над Молодю».

Вже кілька місяців перед виїздом на оселю створили управу табору, виготовили подрібний плян праці в оселі, підготували матеріял до виховних гутірок, придбали фонди на домівку і необхідний інвентар. Для придбання фондів улаштовували імпрези — льотерії, вечірки, переводили збірки.

Ініціаторки це у товариському житті, Ірця, Ярця, Юрця, Медзя — ще діточі здрібнолі імена, бувші пластуни з гуртка «Ластівки», що перемандрували рідні гори і долини, нераз бували в таборі на Соколі і перейнялися пластовим життям і таборовою дисципліною.

Тому в справах оселі вони — це повна почуття відповідальності управа — обовязкова командантка, підприємчива обозна, докладна писарка і скарбничка, провідниця руханки і спокійна, дбайлива «докторунця».

Хтож ці, для кого підготовлялася оселя? Укр. ремісничка молодь, учениці фахових шкіл і працюючі вже фахово реміснички. Організаторки знайомилися з ученицями львівських фахових шкіл, з ремісничками занятими в українських варстатах праці, інформували їх, переконували працедавців, щоб творили випочинкові стипендії для своїх працівниць — кошт невеликий; на провінцію следили письма, оголошували в пресі. Але кілька буде учасниць і що вони собою уявлятимуть, яке їх звання, освіта, вік не знати було майже до самого виїзду на оселю. У нас ніхто не спішиться з зголошенням, усе в останній хвилі, а тимбільше, коли річ нова, ще незнана.

І в висліді приїхали на табор не ті підлітки, що інформувалися, зголошувалися, вибиралися в дорогу, а яким не стало грошей і вони лишилися дома. Приїхали дорослі дівчата, що самі працюють на прожиток цілий рік, похилені над кравецькою машиною, чи заняті в моднярській сальоні або фабричнім варстаті. Приїхали до оселі, щоби в добрих умовах провести короткий час відпочинку, на який цілий рік ждали і працювали.

Майже всіх їх лучать родинні звязки з селом — але на селі та ще в часі жнив нема зрозуміння для відпочинку.

Тому за тяжко запрацьований гріш, а деякі на стипендії поїхали до оселі. Манили ще й Карпати; майже ніхто з них не бував у горах.

Мало не всі учасниці не молодші від команди ні віком ні життєвим досвідом. Однак в оселі панує взірцевий лад і таборовая дисципліна: щодня ранне вставання, вмивання в Опорі, руханка на поляні, спільна молитва, приказ, снідання, виховна гутірка а від-

так купіль або фізична праця до обіду. А по обіді спочинок, потім прохід, спортові гри аж до вечора.

Щодня двічі підносився жовтоблакитний прапор, ранком і вечором лунала мільодія українського гимну. Двічі палахкотіла вечірня таборовая варта що згуртувала кругом себе чимало видців зпоза оселі.

Щодня гутірки про завдання і обовязки свідомої громадянки, на самовиховні теми, про рідний край, його минуле і сучасне.

Гутірки цікавили дуже всіх учасниць, порушували питання з якими за буденною працею не доводилося стрічатись. Часами довші прогульки, до сусідніх сіл Рожанки, Тухлі, Славська, на верхи, полонини, на Маківку. Харчування скромне, але здорове і достатне; господарська машина функціонувала на оселі ввесь час дуже справно. Погода випала гарна, так що закінчено оселю з повним моральним успіхом і без матеріяльної втрати.

Учасниць було всего 15 (без команди) — дуже мале число, але згуртуванням тієї малої горстки ремісничок на літню оселю започатковано велике діло. Придбаний досвід переконав не лише самих організаторок, але всіх, що мали нагоду пригланутися цій оселі в тому, що на будуче літо і на всі слідуєчі необхідно зорганізувати таку оселю не одну, а три нараз: одну для молоді фахових шкіл, окремо чи спільно з оселею для молоді з середніх шкіл. Вже від тепер треба інформувати саму молодь і батьків про організацію виховних осель і вести агітацію за численною висилкою ремісничої молоді на оселі. Другу оселю слід зорганізувати для дорослих, самостійно процюючих ремісничок та повести пропаганду по наших кооперативних і приватних підприємствах, щоби творили для своїх працівниць відпочинкові стипендії в відплату за совісну працю. Організаційну сторінку оселі для дорослих треба докладно передумати та передискутувати, щоб була більше приміненна до дорослого віку і вимог учасниць-ремісничок.

Цьогорічна оселя для ремісничок була зорганізована на взір пластових таборів, подуманих для шкільної молоді до 18. року життя. І так можна організувати на будуче оселі для молоді фахових шкіл. Але оселя для дорослих ремісничок вимагає деяких змін в організаційній схемі, зміни обоснованих умовами нашого життя і потребою учасниць.

Підчас організації цьогорічного табору виринула потреба окремої відпочинкової оселі для умових робітниць. До організаторок зголошувалося на виїзд до оселі чимало вчительок і урядничок, що свідчить про потребу організації оселі для тієї категорії працюючих жінок.

Так що обовязком жінок охочих до праці — бувших пластунок і не бувших — підготовляти на будучий рік не один а три нові жіночі виховні та відпочинкові літні оселі.

Г О Н О Р А Е Н Ф І Л Д

З усіх ділянок, які здобували собі жінки на шляху до рівноправності, економічна мабуть прийшла найпізніше під увагу. Не знаю чи сухі цифри статистик, чи надто конкретний спосіб думання відстрашував їх від цієї науки.

Тому я була цікава побачити жінок-економісток, коли їхала на з'їзд Міжнародної Кооперативної Гільди до Відня. Програмку конгресу та заповіджені відчити я вже давно мала в руках. Про те, що в кооперативній роботі жіноцтва ведуть перед англійська та австрійська Гільда, а теж знала. Але, як правдиву жінку, мене не цікавили так їхні досягнення та успіхи в цифрах та відсотках. Мені хотілося побачити віч-на-віч одних „економічних“ піонерок.

І там побачила я Гонору Енфілд. Першого дня сиділа вона, як секретарка Гільди, на естраді поміж президією. Її грецький профіль виділявся зпоміж оточення вже хочби через дивну, немодну зачіску: волосся спливало з обох сторін лиця й кінчилося на шиї ззаду низьким вузлом. Пізніше літнє сонце золотило його якимсь тупим блеском і щойно пізніше, на салі, побачила я, що воно припорошене сивиною.

Таке було перше враження. Пізніше вже перестала я дивуватися зачіскам. Бо бесідниці, що одна по другій виходили на естраду, особливо англійки, ще більш дивовижно виглядали. Короткого волосся майже не було видно (1930 рік!), а низький вузол на шиї, що здивував мене у Гонори Енфілд, ще був у них найбільшою стилевою зачіскою.

Особливо цікавою була зачіска а ля цисарева Зита, в одній кооператорки. Її багате каштановате волосся оточувало голову високим валком, який згори ще був закінчений гніздом із широкої коси. Зачіска, яку я бачила в нас дома у родинному альбумі. Але коли я почула її промову! Це був шедевр ораторського вміння. Вона говорила про збереження світового мира. Пересипаючи промову дрібними дотепами, прикувала увагу слухачів до себе, підносячи й модулюючи голос, втягнула їх далі в тему і вкінці пірвала всю салю за собою.

Я дозволила собі навести оцей невеличкий епізод, щоби показати хочби мимоходом, які вони, оці англійські кооператорки, з оточення Гонори Енфілд. Правда, Гонора Енфілд була інакша. Вона не була бесідницею, в стилі попередньої: за весь Конгрес промовляла лише раз і то в формальній справі, зовсім сухо й коротко.

Щойно коли ми познайомилися з нею особисто, зрозуміла я її суть.

Ми знайшли вільну хвилину в її занятому дні, щоби поінформуватися в справі членства в Гільді (кооп. „Українське Народне Мистецтво“) та збуту наших вишивок через кооперативні організації в Англії. Як секретарка Міжнародної Гільди могла вона в одній і другій справі найкраще порадити.

Вона вислухала нас мовчки. Потім, занотувавши щось на бльоку, почала нас випитувати. Зацікавила її форма нашої кооперативи. „Жіноча кооператива? Цікаво! Чому саме обмежуєтесь до членів-жінок?“ Коли ми пояснили їй, що це кооператива селянок-вишивальниць, вона пригадала собі, що подібна є десь у Канаді. Теж має виключно жіноче членство. Не з принципу, а просто тому, що продуцентами вишивок бувають звичайно жінки. Але всеж таки вважає вона нашу кооперативу незвичайною, тому що в ній гуртуються селянки. Сіль-

ських жінок, по її думці, далеко тяжче втягнути до кооперації, як міських.

Ми звернули їй увагу на аграрний характер нашої країни і вона погодилася. На закінчення розмови просила ще показати їй якусь вишивку. На щастя мали ми при собі вишивані торбинки, так що могли відразу задоволити її цікавість.

Слідуючу розмову мали ми щойно за кілька днів. Вона збиралася вже до від'їзду й це був просто випадок, що ми стрінули її в одному з пустих коритарів Концертгавзу. Правда, я забула згадати, що в міжчасі вона дала нам інформації, яких ми потребували та познайомила з головою англійської Гільди в справі збуту наших виробів.

Ми попросили її кілька біографічних даних для статті в „Новій Хаті“. Оглянула уважно число і знову поставила кілька запитів. Потім втомленим рухом руки потерла чоло і стала говорити про себе.

Гонора Енфілд.

— Чому я рішилася працювати в кооперації? Взагалі в економії?

Бачите, замолоду я й не думала про те. Навіть не мала систематичної економічної освіти. За моїх молодих часів... Але мене, втягнули в філантропійне товариство в моєму рідному місті. Там побачила я нужду й недолю жінок-зарібниць. У нас, в Англії, процвітає подекуди домашній промисл, особливо ручне ткання вовняних матеріалів. Отож там побачила я, що в домашньому промислі, охорона робітника зовсім не поступила вперед, а навпаки лишилася на середньовічному рівні. Поміч, яку ми приносили жінкам із нашого товариства була каплею в морі. Я зрозуміла, що філантропійна робота нічого не napravить. Що лихо треба лікувати в зародку, нормуючи законодавство й суспільну опіку. І я звернулася до англійської Trade-Union.

Вони зажадали від мене точних даних. Треба було розслідувати їх умовини праці й заробітку, треба було порівнювати зі становищем фабричних і сільсько-господарських робітників. Я відчула недостачу економічної освіти. А коли взялася за книжки — пропало! Тут побачила

*) Гонора Енфілд, секретарка Міжнародної Кооперативної Гільди померла 15. серпня ц. р. в Парижі. Р е д.

чила я зовсім новий світ, прецікавий, що рядиться своїми велитенськими законами. Суворими, щоправда, але наскрізь життєвими.

Чому ми жінки, ним досі нехтували, я справді не знаю. Миж уроджені й виховані адміністратори. Тільки перенести наше розуміння домашнього господарства на ширший маш. аб. Але мабуть наша чуттєвість нам перешкоджає. В кого суспільний інстинкт розвинений, той напевно розпорозитися в філантропійній роботі, бо жіноче м'яке серце не дозволяє подивитися далі й глибше. А я його в собі перемогла.

Вона помовчала хвилину. — Пізніше, перейти до операції був лише крок. Від 1917 р. стала я працювати як секретарка англійської жіночої Гільди. В 1920 р. стали ми думати про засновання міжнародної і справді здій-

снили це в 1921 р. в Базелі. Тоді нас було сім, а тепер маємо вже делегаток із 19 країн.

Ще кілька інформацій про працю її в Міжнародній Гільді і розмова наша скінчилася.

Одно речення, сказане нею, пояснило все.

Вона перемогла в собі серце! Це звучало зимно, як полиск її ясних очей. Зимно й безпощадно. Але водночас будило пошану. Бо перемогти в собі серце, це значить зрестися всіх зворушень, що воно приносить.

Напевно це легко не далось всім тим жінкам. Бачити стільки горя й не допомогти! Не втерти сліз, не вислухати жалів! Все тільки пам'ятати, що цим не вилікуєш лиха, що треба розумом, розумом і ще раз розумом підходити до справи.

АБІСИНСЬКА ЖІНКА

Абісинці, хоч християни, зберегли у своєму віруванні багато поганських звичаїв. Особливо в відношенні до жінки примінують вони диковинні звички, що дають їм змогу вповні її використовувати.

Абісинські дівчата виходять заміж дуже скоро. Ховані в батьківському домі строго, виконують усю домашню роботу. Навіть рубання дров і ношення води належить до них. Взагалі ношення тягарів вважають там жіночою роботою, всупереч усяди прийнятому поняттю, що це робота чоловіка. Вони носять їх на голові і в цьому досягнули вже незвичайної зручності.

Дівчина лишається в батьківському домі, аж доки хлопець не купить її від батька на жінку. Це значить, що посаг складає в Абісинії чоловік, а не жінка. І посаг не йде вжиток молодій парі, а виключно батькам молоді. Обіговою монетою за красу жіночу є в Абісинії верблюди. За роботу і здорову дівчину треба зложити в Абісинії десять верблюдів, а сільська красуня не вийде заміж дешевше, як за двадцять верблюдів.

Подружжя в церкві заключають лише знатні абісинські круги. Таке подружжя для жінок дуже корисне. Воно підносить її до певної рівнорядності з чоловіком, дає їй усі права, які прислугують і йому. По його смерті вона завідує його добром, аж доки не доросте найстарший син до відповідних літ. Звичайно сільське подружжя заключає вийт, або суддя. По цій церемонії відбувається гостина, по якій молодий нібито пориває молоду до свого дому. Мабуть на пам'ятку давніх звичаїв, коли в Абісинії поривали жінок. Абісинська молода не сміє доторкнутися землі, йдучи додому свого мужа. Багаті везуть її верхи, а сільський молодий несе свою молоду жінку додому на власних плечах.

Многоченство поширене тільки серед багатих. Значить окрім правесної жінки, має абісинський достойник ще дві-три невірніці. Шлюбна жінка відзначається серед них відмінним вбранням. Найважливішою частиною її строю є — парасоль, без якого абісинська жінка не вийде з дому. Відповідно до стану мужа різниться й краса парасоля. Тільки королева має право вживати червоної краски. Шляхта має блакитні парасолі, а всі інші жінки мають білі, бо це найкраще хоронить від сонця. Одяг знатної абісинки є з шовку й гаптований майстерно руками своїх невірниць.

Абісинки любуються в клейнотах. При цьому ніколи не носять фальшивих самоцвітів. Дивуються, що європейки не погорджують декоративними перстнями, або коралюми. Взагалі життя європейських жінок видається їм дивне. Зовсім не завидують нам нашої свободи, воліючи свою золоту клітку. Але з нашої точки погляду, неволя їхня страшна.

С. СЕВЕРІНА, ЧСВВ.

О П А Н Ч А

Етнографічна виставка. Ярko та пишно мерехтять чудові твори сільських рук. У кутку незапам'ятована ніким лежить опанча. Колись була гарна, але нині полиняла і хіба знавець віднайшов би сліди давньої краси. Та сама рука, що поклала її тут, поставила біля неї жіночий одяг, одяг старшої жінки, що разом із хлопчакою опанчою творили гармонійну цілість. Неначе вбрання матері й сина. Разом було їм краще, доповняли себе, розуміли, а може й оповідали казку давніх літ — тільки їхньої розмови ніхто не розумів.

Минав день, минав другий, переходили десятки людей, були старі й молоді — та ніхто ними не цікавився. Гості оглядали, що кому до вподоби, вертали вдруге, втретє до тих самих предметів, але на цих саме ніхто не звертав уваги.

Ранішня хвиля недільних гостей відпливала поволі, коли один з останніх, старший уже пан, нечаяно зупинився коло опанчі. Приглянувся і протер свої окуляри. Приглянувся ліпше. Це не омана, це дійсність! Давні, старі знакомі! Цеж одяг його доброї, незабутньої матері і його хлопча опанча! Сів на крісло, став їм приглядатися а одна картина за другою пересунулась перед очима його душі. Майнули перед ним зелені леванди, по яких безжурно стрибав... Ніби почув запах васильку й м'яти, якими мати й сестра обтирали під неділю образи. — Довгі зимові вечори. Вікна покрилися пишними квітками. Мати сидить на лаві й пряде довгу-довгу нитку, звиває на веретено, а подільський вітер грає до цього свої сумні пісні. А він сидить коло бабуні на печі тай слухає казок: про опирів, вовкулаків, про те, як чорт затагнув у болото чоловіка... все пам'ятає, нічого не забув.

Кінець жнив. Мати ладить для нього новеньке білля і гімназійний мундур. Його вбирають „по панськи“, а все мужицьке мати ховає до скрині, хай лежить, буде колись пам'ятка. І переховалася та сама опанча і мережана сорочка матері, в якій відвозила його до школи. Оглянувся. Нема нікого. Схилив голову і поцілував...

А потім... школа, Відень — медицина. Поворот з дипломом лікаря у рідне село. А потім, пращання з батьками... воєнна завіруха... По літах застав із батьківщини руїну.

Його думки перервав молодий артист-малюв, що (Докінчення на стор. 11).

*) Авторка допису, організаторка етнографічного музею С.С. Василянок саме вернулася з об'їздки по Америці з частиною музейного матеріалу. Свої враження про Америку розкаже дня 28. ч. м., на виставі «Народня вишивка і тканина», яку влаштовує Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка спільно з кооп. «Українське Народне Мистецтво» у Львові.

ПОРЯДКИ У ШАФІ

В часі загальних порядків, не маємо досить часу, щоби зайнятися шафами як слід. Це є робота сама для себе.

В гарний, погідний, легко провітрений день, виносимо нашу одіж на воздух і тут розвішуємо для провітріння (вважаючи щоби сонце не наświetлювало їх), витріпання та докладного вичищення з пороку. Тоді також солідно вичищуємо нутро шафи.

На цьому ще не кінець. Тут і там завважуємо, що на одязі виступили різні плями. Підчас таких порядків головню треба ці плями вичистити, бо вони з часом віддаються в тканини, розкладом своїм надгрізають їх тривкість і є гніздом для молів.

Деякі плями, як з болота, пороку, легкі з вапна, вичищуємо щіткою. Але бачимо, що плями чищені таким способом не хочуть зійти, або з часом вертаються.

Першим помічним засобом є вода. Неодну пляму можемо вичистити водою, тому завжди зачинаймо чистити водою, бо вона ніколи не лишить прикрих наслідків, а все по ній можна взятися за інший середник. Хемічне чищення в пральнях зачинається завжди від води. Води до чищення вживати лише теплою і теплою. В тій цілі вистачить пляму звогчити водою і витискати або витирати її вогким платком.

Струя гарячої води пущена кілька разів на відворотну сторону плями, чистить пляму і хоронить тканину. Свіжі плями овочеві, з трави, овочевого вина, чищені в цей спосіб зникають безповоротно.

Другим добрим і недорогим середником є бараболя. 6—8 сирих бараболі потерти на терці, розвести водою на папку, прати в ній вовняні річі (без мила). На темні річі можна вжити необираних бараболі. Дуже брудні річі перепрати двічі. — Половину тертої бараболі заллати теплою водою, випрати в ній одіж, сполокати зимною водою. Другу половину рівнож заллати теплою водою і добре сполокати. Не викручувати, розвісити.

Менше сплямлені річі вистачить почистити щіткою і папкою з бараболі, а рештки з бараболі стріпати. По висушенні вичистити щіткою.

Не уявляєте собі як гарно можна бараболями вичистити одіж і привернути коаску матерії. При цьому зникають і товсті плями, які ще не влілися в тканину. Бараболями можна прати краски: бордо, червону і фіолетну, лише вживати зимної теплою водою.

Вперті товсті плями чистити вже бензиною. Під пляму треба підложити добру, грубо-зложену бібулу і нею прикрити. Верхню бібулу звогчити бензиною, притискати сильно зимним зепізком або долонею. Бібулу часто пересувати. Пляма перейде на бібулу і не лишить за собою круга розпущеного товщу.

Живицю й плями з оливи чистити терпентиною. Шматку з такої самої матерії намочити в терпентині й витирати нею пляму.

Деготь чистити маслом. Пляму наложити грубо маслом. По часі зібрати масло ножем, а товсту пляму вичистити бензиною. В цей спосіб вибирають також плями з машинової оливи. Свіжі плями з масла, підливи і т. п. на шовку, сходять, як присипати їх порошком кравецької крейди. По часі крейду здухати, а пляма зникне.

Чоловічі вбрання скоро витираються й блесять. Можна їх відсвіжити мішаниною з одією жовчі, 1 ложки соди, 1 ложочки бораксу і 1 л. води. Мішанину варити годину, потім додати трохи сальм'яку. Цєю рідиною чистити щіткою вбрання, розвісити на продувному місці. Опісля перепрасувати.

Брудний затовщений комір чистити денатурованим спіртом або бензиною з малим додатком сальм'яку.

Оksamитний комір чистити гарячим піском який всипати до льняного мішочка і ним витирати.

Оksamитні сукні розложити на столі й витирати згори водою губкою. Губку часто виполікувати в зимній воді і добре витискати з неї. Повісити, щоб висохла. Відтиснені місця на оksamиті відійдуть, якщо їх звогчити спіртом і держати над парою, лівою стороною. Пара, переходячи через матерію, випростовує тканину. Опісля як висохне, мягкою щіткою причесати.

Загально відоме те, що вовняні річі прасується з лівої сторони через платок. Є матерії, які по прасуванні дістають ясні відтиснені місця з залізка. Вони зникнуть, якщо перепрасуємо все через добре мокрий платок дуже гарячим залізком так, що матерія буде вога а пара сильно виходить. Пара підносить волокна матерії і ясні місця зникають. Так лишити одіж, аж висохне цілком.

У нашій гардеробі маємо й матерії різнобарвні і невидержливі на звичайне прання милом. З ними треба обходитися обережно. Воду треба переварити з бораксом, 1 л. води, 3 дека бораксу. По пранню виполокати в зимній воді зі сіллю а потім у легкій оцтовій воді.

Рясовання, пране в бензині, не розходиться. Бензиною прати на воздух здалека від огню, а прасувати, аж запах бензини цілком щезне. Решту бензини по пранню, як осяде з бруду, злити до фляшки для дальшого вжитку.

Крім вовняних річей переходуємо в шафах і біллі. Гарне, сніжно-біле білля є гордістю господині. Часто-густо не вдається господині похвалитися такими прикметами свого білля. Мимо всіх зусиль, не вдоволяє її його вигляд.

Хочу тут подати практичні вказівки, які можуть вплинути корисно або відємно на сніжно-білий вигляд білля.

Тканини бавовняні, льняні є рослинного походження і довго пересичені товщем, квасами, солями і органічними субстанціями, нищаться.

В такому біллі повстає рід ферментації, яка нам особисто, як і тканинам дуже а дуже шкідлива, бо перегризає тканину і розсіває неприємний, шкідливий запах. Якщо місце переходування є насичене вогкістю, то цей процес іде ще скорше. Білля нагрі-

Вигляд модерної шафи внутрі.

вається, кисне і спалюється. Щоби цьому запобігти треба білля розвішувати в продувному місці, а щойно висушене переходувати. З тих самих причин добре є часто прати.

Підчас переходування заходять хемічні зміни, які переходять у різні нові сполуки.

Товщ розкладається не лише під впливом воздуха і тепла, але й дає корисне підложжа для розвою насікомих. Тут они розвиваються з великою скорістю і пересичують тканину наскрізь.

Тому нагромадження багато білля є неекономично. Хто має такий запас білля, що між ужитком одним а другим минає досить часу, тоді треба випране білля переходувати некрохмалене, бо крохмаль рівнож нищить білля і воно поволи жовкне.

Завершенням прання є солідне полокання при частій зміні води, бо бруд розпущений милом, сполікується з одної штуки на другу і тоді найстаранніше випране білля не буде гарне, — не вдовольнить нас.

Часто на біллі виступають різного рода плями. Після їх якості треба їх чистити різно, і чим скорше, тим успішніше.

Приміром: пляму з червоного вина замочити в добре теплій молоці, перепрати в ньому і виполокати в зимній воді. Другий спосіб: випрати свіжу пляму в спирті, а опісля випрати в гарячій воді з милом і в зимній воді сполокати.

Плями з ржі замочити на хвилину в гарячому розчині кваскової соли. Як пляма зійде, виполокати в воді, або напустити пляму цитрининовим соком і перетягати по гарячому залізку, аж пляма зникне.

Пляму з оливи прати в зимній воді з милом. Запарена гарячою водою ніколи не пустить.

Плями зі смоли, дегтю, насмарувати маслом, по часі натерти поташом, розпущеним у малій кількості води, опісля перепрати.

Плями з чорнила намочити в молоці на 24 год. Молоко змінити. Виполокати в зимній воді, або пляму намочити в цитрининовім

квасі або квасній солі. Коли пляма зникне, випрати милом, щоб зникли ділянки квасу на матерію.

Добрий спосіб на вичищення такої плями є: сок із цитрини видусити на срібну ложечку, заварити над полум'ям свічки. В тім соку держати пляму з чорнилом.

П О М І Д О Р И

Помідори ввійшли у нас в уживання щойно недавно. Тепер вони загально поширені; навіть найзавзятіші вороги переконалися про їх знаменитий смак та здоровну якість. Але вони все ще неоцінені як слід. В галицькій кухні все ще не мають того примінення що на Придніпрянщині. Взагалі у всіх південних країнах, як Франції, Італії й на Балкані помідори є головним складником страв.

Вони дійсно оправдують це довіря. Ніодна ярина не має стільки різнородних відмін, не дає стільки страв, що помідори. Можна їсти їх сирими, як салату, печені або смажені в різних відмінах, розварені в юшці, розтерті в підливі. Перефасовані можна давати навіть немовлятам кілька ложочок денно. Помідори можна начиняти якоюбудь начинкою, м'ясною, яриною, грибовою або яйцями. В салаті вони неоцінені, тому що смаком і краскою годяться до кожної іншої ярини і творять апетитну цілість.

Якщо в приписі подано, що мають бути обібрані, тоді кладемо їх на цідило і подержимо хвилику в окропі. Тоді шкурка дуже легко злізає.

Подаємо кілька приписів на смачні страви з помідорів.

Яєшня з помідорами. Смажимо яєшню в звичайний спосіб. Щойно коли починає тужити, кидаємо кусинки помідорів, обібраних зі шкурки.

Омлет із помідорами. Обібрати помідори, покроїти на кусинки і положити на не зовсім готовий омлет. Запекти трохи, а щойно потім зігнути омлет.

Помідори з аспіком. Взяти 6 великих помідорів і пів літри міцного росолу, або юшки з ярин. Юшку заварити й додати до неї желатину, розпушеної в дрібці окропу. Зварити на твердо троє яєць, обібрати й поділити вширш на дві половини. Помідори стягти й видовбати і вложити до кожного помідора одну половину яйця. Простиглу, але не стужилу юшку влити до кожного помідора, щоб застигла. Решту юшки, коли стужіє, посікти ножем і прикрасити нею полумисок. Подавати з зеленою салатою.

Помідори з французькою салатою. Робимо салату з вареної бараболі, моркви, зеленої фасолки, яблук, горошку, і 10 дека шинки. Все покравне на пластинки. Добре перемішати, посолити й поперчити і злучити все майонезом із жовтка, до якого додати по каплі оливи й соку з цитрини. Видовбати помідори, наповнити їх салатою і прикрити відкращим верхом. Зложити на полумиску, вистеленому зеленою салатою і полляти рештою майонезу.

Помідори з макараном. На чверть кг. макарану беремо чверть кіля помідорів, дві малі цибулі, 6 дека масла, трохи тертої булки. Зваримо цибулю в солоній воді і посінемо, коли прохолодне. Помідори покроїмо в тонкі пластинки, перемішаємо з цибулею і вареним макараном і вилложимо тим огнетривалим полумиском. Посипемо все тертою булкою і положимо зверху кілька кусників масла. Печемо на скорому вогні пів години.

Господині, що самі плекають помідори в городах, нарікають на клопоти, яких вимагає ця делікатна ярина. За дощового літа, вони навіть вповні не дозрівають: є воднисті і не мають гарної червоної краски. За віком не доходять добре, тому що в день нагріваються

Слід звернути тут увагу, що свіжо випрасоване білля не можна ховати до шафи, лише лишити його розложеним, щоб вистигло і енсохло, бо в противному випадку шафа натягне неприємного запаху.

від сонця, а в ночі вистигають і дістають зморщки. Краще класти їх до коробки на підстилку з сіна і положити, прикривши, на піч у кухні по обіді. Там теплота однакова і вони скоро й рівномірно дійдуть.

Щоби добре зжиткувати помідори, зібрані з власного города, треба їх поділити. Найбільші, найзріліші годяться на повила. Подаємо кілька способів консервування.

1. спосіб. Взяти зрілих але не зіпсутих помідорів, почистити старанно від кожної плямки і покроїти. Вдусити в ринці без води, перетерти через волосяне сито і дусити знов, аж згуснуть як підлива. Додати на 2 кіля мармеляди пастилку бензоесу розпушену в ложочці переваженої води (не ставити вже на кухню!) і поставити нехай вистигне.

Зливати до чистих сухих фляшок, закоркувати, обдротувати або перев'язати міцним шнурком і вставити до баняка з зимною водою. Переложити сіном і заварити на легкому вогні двадцять хвилин, дати в воді вистигнути.

2. спосіб. На п'ять кілю зрілих помідорів взяти дві великі моркви, дві великі петрушки, дві великі цибулі і пів салери, дрібно покроїти і вдусити, а коли згуснуть, як густа підлива, зло-

АРОЗА

вирібня споживчих артикулів

поруває

**ОВОЧЕВІ ДРИГЦІ (сала-
ретки), і БУДИНГ в 6 різних
смаках.**

жити до слоїв, вистудити і залляти оливою. Таких помідорів можна вживати на юшки або підливи без вивару з ярин.

3. спосіб. Зрілі помідори розірвати на кусинки і складати до фляшок, потрясаючи їх, щоб не було щілин. Закоркувати фляшки і міцно зав'язати їх. Так само як попередні приставити в баняку, переложивши їх сіном. Варити сорок хвилин. Виймати з води аж коли зовсім вистигнуть. Корки залляти смолою.

4. спосіб. Взяти зрілих помідорів, витерти на сухо й перепустити скоро через машинку. На вісім кілю маси дати 1 деко саліцилевого квасу і наповнити ним сухі фляшки аж до верху. Закоркувати, а шийку з корком замачати в смолі, щоб воздух не мав доступу. Зберігаються дуже добре.

Менші помідори, але гарні, зрілі солимо на зиму. Можна також їх заварювати в оцті. Смаком пригадують вони корнішони, а часом навіть смачніші.

Солення помідорів. Цей звичай поширений на Великій Україні. Взяти камінний, добре випарений горщик і наложити повний дрібними, зрілими але ще твердими помідорами. Окремо переважити м'яку воду (дошківку) з сіллю, пів кіля соли на десять літрів води. Коли прохолодне, залляти нею помідори, а зверху залляти тонкою верствою оливи. Зав'язати горщик і сховати в зимне місце. Солені помідори зберігають гарний вигляд і краску, але затрачують свій питомий смак.

Компот із зелених помідорів. Малі гладкі зелені помідори почистити, покроїти на тонкі кільця і положити на 2 години до зимної води. Потім кинути на окріп і поварити, аж змякнуть. Зладити соковик із 75 дека цукру, додати сок з одної цитрини і заварити помідори в цьому соковикі. Потім вийняти помідори з соковика, зложити до слоїв, цукор заварити знов і залляти ним слоїки. До соковика можна додати ложку винного оцту.

Квашені помідори. Великі зелені помідори можна квасити як огірки. Квасяться довше як огірки, три тижні, а навіть місяць. Але зате смачніші від огірків і держаться краще. Однак треба вибрати овочі без плям.

Заливємо їх так само як огірки добре солоною водою з окропом і дубовим та вишневим листям. Притиснути і зав'язати.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні

ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

Чи вміємо ходити?

Дивне питання, правда?

Але щож, коли ми ходити не вміємо. Бо що таке хід?

Це посування людського тіла наперед. При кроку тіло підноситься на яких 3 см., а наслідком переклону точки тяжости можемо порівнювати без труду, посувати ногу наперед. Енергія, яку зуживаємо на зроблення кроку, властиво полягає в цьому піднесенні тіла. Коли йдемо під гору зуживаємо більше енергії, тому що кут піднесення нашого тіла є тут більший.

Це є теорія ходу. А як виглядає в практиці?

Хід це прикмета наскрізь індивідуальна. Немає в світі двох одиниць, щоби ходили зовсім однаково. Та й у тієї самої людини хід є ріжний. Інакше підстрибує

Б. лікар Державного Загального Шпиталю
і клініки У. І. К. у Львові

С. КОРЖИНСЬКИЙ

ординує у внутрішніх і дитячих хоробах
у Львові, вулиця Набеляка ч. 37.

дитина до школи, інакше іде пан радник до уряду, інакше спішить хлопець на „рандку“, інакше ходимо в святковому, чи в буденному вбранні. З ходу можемо відгадувати чиюсь вдачу та настрій.

З чоловіками краща справа. Всі, що перейшли військовий вишкіл, піднімають добре ногу, згинають її як слід у коліні і ставлять її знову пальцями наперед. Хід такий — пружний, легкий. Але з жінками значно

Найбільший вибір останніх новинок на жіночі сукні й плащі, а також матеріали на мужеські вбрання поручає

„ДІМ МОДИ“
Львів — європейський готель

гірше. Довгі сукні наших бабунь були для європейських жінок тим, що скалічені ноги, для китайок. Вони спутали наші ноги.

Правда, молоді дівчата ходять уже краще. Спорт і руханка привчив їх володіти своїми м'язами. Вони згинають ногу в коліні (й через те роблять вище вражіння) і кладуть її легко перед себе. Добре ходять також селянки. Правда, здається, що боса стопа ступає важко, але зате босоніж легше нам піднести своє тіло на тих 3 см., що для кроку потрібні. Взуття і так підносить трохи тіло на запятку, отже ми мусимо піднести його ще вище.

Правда, довгих суконь тепер уже нема. Але на жаль лишилися спутані ноги.

Підгляньте колинебудь міську паню, що переходить

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

Іллі ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

вулицю і її нагло сполошить авто чи трамвай. Вона підбіжить кілька кроків до тротуару і як підбіжить! Хитаючись на всі боки, зробить кілька розпучливих рухів і задихавшись, скочить на тротуар, неначе сполошена качка.

Провіримо хід своїх знайомих! Вишукуймо вла-

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

стивости ходу в того й іншого і вчімся таким способом, що в кого гарне й погане. Слідкуймо за своїм ходом! Гарний хід можна придбати вправою (придбали ж його військові і спортсмені), коли пильнувати себе, аж доки він не перейде в звичку.

Бо інакше будемо нещасливим переходом поміж довгими сукнями, а виспортованим молодняком.

(Вільний переклад із чеського Р. С.).

По розв'язанні спілки
відкрито в новім льокалі
склад і робітню взуття

О. БЕРЯК
вул. Руська 18, напроти церкви

М. БОЯРЖИНЕЦЬ

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ СУКОЇ, ПЛАЩІВ, КОСТЮМІВ

І ДІТОЧОГО ВБРАННЯ

Львів, вулиця АКАДЕМІЧНА ч. 22, II. пов.

СОЛІДНЕ ВИКОНАННЯ.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

Вода до миття волосся

Корінь жаливи (кропиви) вичищений щіткою від землі і кілька молодих зелених листків залляти дощівкою, так щоб вода прикрила. На кухні запарювати під накривкою кілька годин. (Уважати, щоб сильно не заварилось).

Другим днем перецідити через мокрий платок, додати на 1 л вивару $\frac{1}{2}$ л спирту, трохи кольтонської води. На сухе, висічене волосся додати 1 ложку чистої гліцерини. Переховувати в холодному місці. — Від давніх літ вживали жаливи як помічного засобу на зміцнення цибульок волосся.

Давня рецепта такої води: 50 дека свіжої, зеленої, дрібно січеної жаливи, дати до відповідної фляшки і залляти 70 дека винного спирту і 30 дека перевареної і вихолодженої води.

Закорковану фляшку поставити на сонці на 2—3 тижні. Опісля перефільтрувати есенцію, вимішати з 50 гр чистої гліцерини, 3—5 капель запаху рожі. Цією мішаниною натирати 1—2 рази в тиждень шкіру голови, причім сильно її масувати.

Як зимувати далії і глядіолі

Перші приморозки непощадно нищать далії. Уся краса відразу гине. Чорне зварене листя та квіти звисають жалюгідно на білі. Їх бульби рівнож не витримують морозу.

В соняшний осінній день стинаємо било на 10—15 см понад землю. Осторожно вигребуємо бульби з землі. Перед тим назначуємо кожну штуку назвою і краскою, та висотою росту.

Сухі бульби переховуємо в безморозному сухому місці. Через вогкість бульби гниють і плісняють. Від часу до часу переглянути їх, і завважені надпсути місця відтяти.

По слотливім літі бульби лекше гниють.

Не лише бульби далії вимагають піклування і охорони перед зимою, але й цибульки глядіолі рівнож треба вибрати з землі. Заки прийдуть перші приморозки, стяти натину цибульки кілька сантиметрів понад землю.

Цибульки вийняті й стрясені з землі переховати в сухому місці, де мороз їм не заподіє шкоди.

На провівному місці стятий гін всихає, а цибулька дозріває.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

порушає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

Листування

Анастасія Кочан, Джоліст. Допис і світліни одержали. Використаємо.

Улас Самчук, Прага. Уривок із повісти нам не підходить, тому що книжка появиться скорше, як наше число. Не маєте нічого іншого наготові?

Софія Шкраба, Шікаго. Щиро дякуємо за допис. Блюзку ми вислали недавно тому. Чи подобалася Вашій сестрі?

Ірина Шумовська, Хшанів. Дякуємо за світліни. Деякі треба буде побільшити, тому треба надіслати нам фільм. Пояснимо в листі.

Павлина і Юстина Глинські, Вама. Передплату одержали, вивірнано до кінця 1935 р. Часопис висилаємо без перерви.

Ольга Німилевич, Унятичі. Передплата вивірнана до кінця травня 1935.

Олена Левицька, Кшепець. Передплата вивірнана до кінця лютого 1935, на березень осталося ще 50 сот.

Іванна Гнатова, Вишнівець Новий. Передплата вивірнана до кінця вересня 1935.

Теодора Дмитраш, Березів Вишний. Передплата вивірнана до кінця лютого 1935.

Шукаємо праці

Як часто сидять тепер молоді дівчата дома без заняття! І то по закінченні дорогих і трудних студій, не можуть знайти заняття в своєму фаху. Попробуйте щастя в іншому! Може саме ваше знання тут пригодиться!

Безробітній молоді даємо цю рубрику до взятку. Оголошення поміщуємо зовсім безплатно, тільки просимо надіслати нам значок на відповідь.

З другого боку звертаємо увагу на цю рубрику тих, що можуть дати заняття молодим, охочим рукам. Як часто нема відповідної сили до тієї чи іншої праці! Може ця рубрика допоможе вам її знайти!

Знаю добре домашнє господарство. Маю семинарійну ма-туру, але ніяких виглядів знайти працю в своєму фаху. Прийняла би всяку іншу, лише щоб мати удержання і невеличку заплату. Годі вже довше сидіти безчинно, тим більше що маю вдома й молодших братів і сестер.

»Калина«.

ДОМИ
ТОВАРОВІ

ТРУСТ

ГЕТЬМАНСЬКА 12
ГОРОДЕЦЬКА 85

18 СКЛЕПІВ ПІД ОДНИМ ДАХОМ

Гачкований комірець

Виконаний із тонкої кордонки марки «Трикутник у Колі».

Спосіб роботи: 5 очок ланцюшка, одна пікотка з трьох очок і 15 очок ланцюшка, одна пікотка ітд.

На підставі ланцюшка гачкувати: 12 тісних стібів, не беручи нитки на гачок, 7 півстовпиків, 1 очко в повітрі. Завернути. Зробити 3 стовпики, 2 очка в повітрі, опустити 2 очка попереднього ряду, формуючи в такий спосіб перший ажур. Далі 6 стовпиків, 8 півстовпиків. Завернути. Зробити 11 півстовпиків, 2 очка ланцюшка, опустити два очка (другий ажур), 5 стовпиків, 2 очка в повітрі (третій ажур), вбити в третє очко, зробити 3 півстовпики і 6 тісних стібів, не набираючи нитки на гачок. Викінчити, роблячи при стібах одну пікоту з трьох очок ланцюшка, 5 тісних стібів, пікоту, 3 тісні стіби. На цьому кінчиться мотив. Далі гачкуємо 14 очок ланцюшка. 1 пікоту з трьох очок і починаємо сліду-ючий мотив.

Розетки, що лучать мотиви, пришиваємо потім іглою. Вони двоякі, більші й менші. I-а, 4 очка ланцюшка, замкнути, зробити 12 стовпиків довкруги, щоби повстало кільце. II-а, 4 очка ланцюшка, замкнути й обвести 8 стовпиками.

Вуголь, кокс, дрова

в найдобірніших якостях доставляє

„Народня Торговля“

Інформації: Бюро, Ринок 36, II. пов.

тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Ли-

чаківська 155, пл. Більчевського 3,

Пісудського 21 і Солодова 1.

Точна вага!

Солидна обслуга!

(Докінчення із сторони 6).

саме наблизився. Став приглядатися опанчі з захопленням.

— Яка краса! пане докторе. Який цікавий крій, оригінальний орнамент! В тих одягах мусіла укриватися не одна велика душа, не один талант.

— Великі душі, великі таланти, та нема долі, — відповів лікар.

— Ні, пане докторе! Доля є, тільки треба її вхопити в свої руки! Треба взятися за неї! Я вірю, що лише так діждемося весни...

Через отворені вікна долітало щебетання птичок...

...Діждемося весни... гомоніли в ушах втомленого лікаря живі поривисті слова молодого артиста.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гачтів, пліе і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, I. п.

Спеціальність: машинові пасти й джети

Кожна свідома жінка повинна мати підручну книжку про українське життя в цілому світі

Українського Економічного Бюро

Річник, який має 290 сторінок друку, подає відомості про українські етнографічні землі і еміграцію в Європі, Америці і Азії.

Показчик української культури має понад 2.000 адрес головніших українських установ та органів преси.

Текст річника є двомовний: український і англійський.

ЦІНА ТІЛЬКИ ЗЛ. 1,90.

Редакційний Комітет: Др. В. Кубійович, Ред. Л. Лукасевич, Ред. Е. Чехович, при співпраці кільканадцяти співробітників і кореспондентів з цілого світа.

Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. Головний склад:

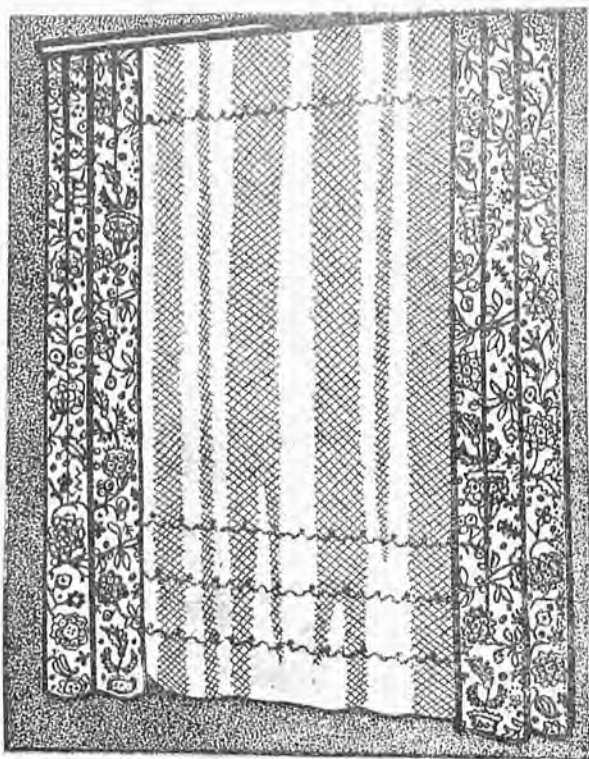
Замовляти в платою наkonto П. К. О. ч. 4.423 Варшава, Е. Чехович, вплачуючи за річник разом з портом зл. 2,20

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

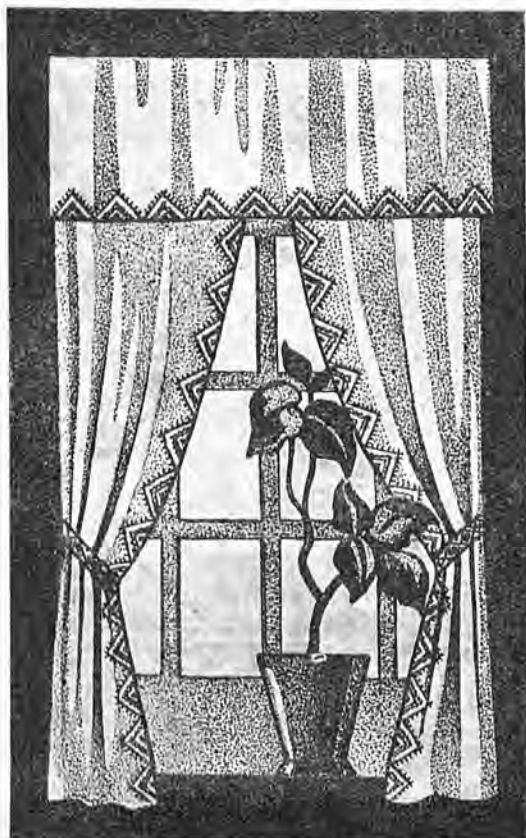
ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

ВИШИВАНІ ЗАВІСКИ.

Під час вакацій не мали ми часу й охоти думати про домашню обстановку. Але тепер, повернувши у своїй, заважили при великих осінніх порядках, що не один предмет уже вимагає оновлення. Наприклад наші завіски. Зіпрані й вицвілі, їх рішуче треба заступити новими. Але якими?

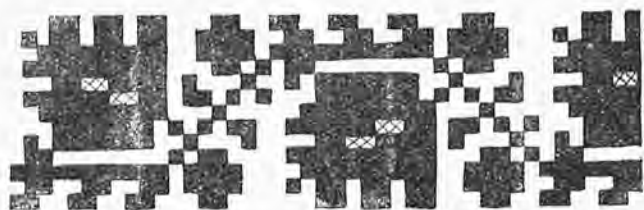
Вже давно мріємо про вишивані завіски. З гарними народними мотивами, які підходилиб до нашої обстановки.

Але як за це взятися? Який матеріял, які мотиви? Та які тепер модні завіски?

Почнім від цього останнього питання. Воно має неабияку вагу. Бо, як не як, а наше помешкання має загальноєвропейський характер і народню закраску можна надавати йому лише в тих рямцях. Отже тому мусимо слідкувати за тим, що є загальноприняте, модне.

Завіски теперішні легкі, прозорчі. На Східніх Торгах у Львові можна було побачити кілька цікаво удекорованих вікон: жовтавий тусор, густо морщений, із фальбанкою на краю в спальні. Стора з сітки, а до неї бічниця з колірового тусору в вітальні. Полотняні, з колірними аплікаціями в їдальні.

Отже в матеріялі повинні ми придержуватись тих самих засад: сітка, тусор, батист, полотно. Так само пам'ятати, що батист і тусор вимагає легких, прозорчастих мотивів, а до полотна вже можна приміняти й тяжчу вишивку. Дальше треба мати на увазі, що з усіх стібів найгірше виходять на завісках хрестики. На тлі вікна видно кожне проколення голкою, отже хрестиковий мотив розбивається тут на безліч дірочок без виразного рисунку. Далеко краще виглядає на тлі вікна стебнівка або водний стіб, що вється одною лінією, переволікання що виходить однаково з обох сторін, а вже найкраще виходить полтавське вирізування, що перепускає світло через свої дірочки. Всі ці стіби годяться найкраще до легких матеріялів. При

полотні є відповідною низинка, яка наслідує тканиня, настилування, що покриває площу суцільно, заволоч зі своїми густими мотивами і над усе, широка багата мережка.

На рисунку подаємо два зразки завісок. На рис. ч. 1 цікава завіска до вітальні. Стора з тусору кремової краски. Прикрашена в долині кількома рядами вишивки, якої взір поданий поруч. Краска довільна. Можна пристосувати її до м'яльовила, обиття меблів, або найкраще до везерунку на бічниці. Бічниця виконана зі своєрідного матеріялу: яворівської «м'яльованки». М'яльованка, це полотно, вибиване в якийсь колірний взір; її вибивають по всій Бойківщині, на Поділлі, а найкращі мотиви є в Яворівщині, де вживають окрім чорного, ще й темносиньої, або вишневої краски. Шириною (75 см.) годиться вона знаменито на завіски, добре переться і не линяє від сонця.

На рис. ч. 2 є завіски зі звичайного сільського полотна. Цікве є примінення вишивки по краях у формі зубців, тоді коли дальше поле є зовсім гладке. Взір густий, низинний. До піддержання завіски годиться темна крайка.

НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-S

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в пранні не пускають!

Роботи

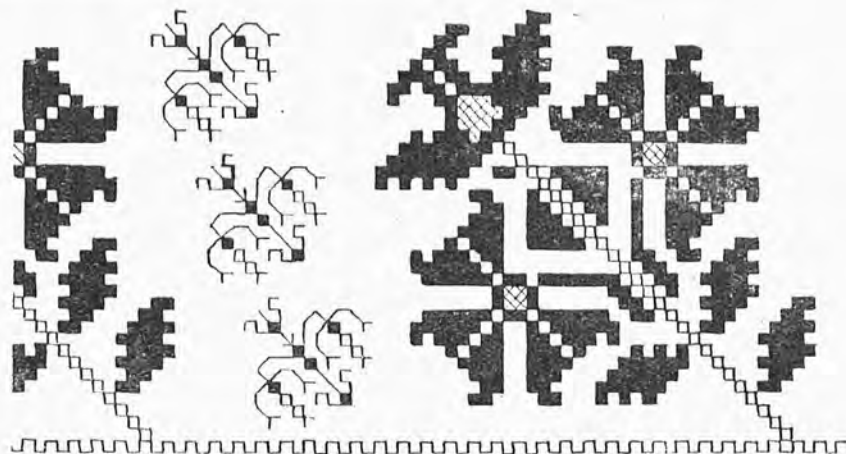
Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Біля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. Замовлення з провінції полагоджуємо відворотно. Не висилаємо ніяких агентів.

НАСТІЛЬНИК.

Невеличкі столи вимагають відповідного накриття. Подіємо тут світлину полотняного настільника, прикрашеного буковинським узором.

Мотив знятий із рукава жіночої сорочки. Виконаний хрестиками й стебнівою. Краски: помаранчева, вишнева. До вишивання вживати ниток марки Ц. М. С.

ВЕЧІР ВИШИВАНОЇ СУКНІ.

Перша того роду імпреза відбулася в Чернівцях на Буковині, в червні ц. р. Дала перегляд того, що до тепер досягнуто в вишивці на моделях суконь і блюзок.

Першу нагороду, альбом узорів «Нової Хати», признано п. Павліні Глинській із Вами, абсолювентці фахової школи СС. Василянок у Львові. Її полотняний комплет, прикрашений широким буковинським узором, звертав на себе увагу. До нього були відповідні вишивані рукавиці з полотна.

Найстарший магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

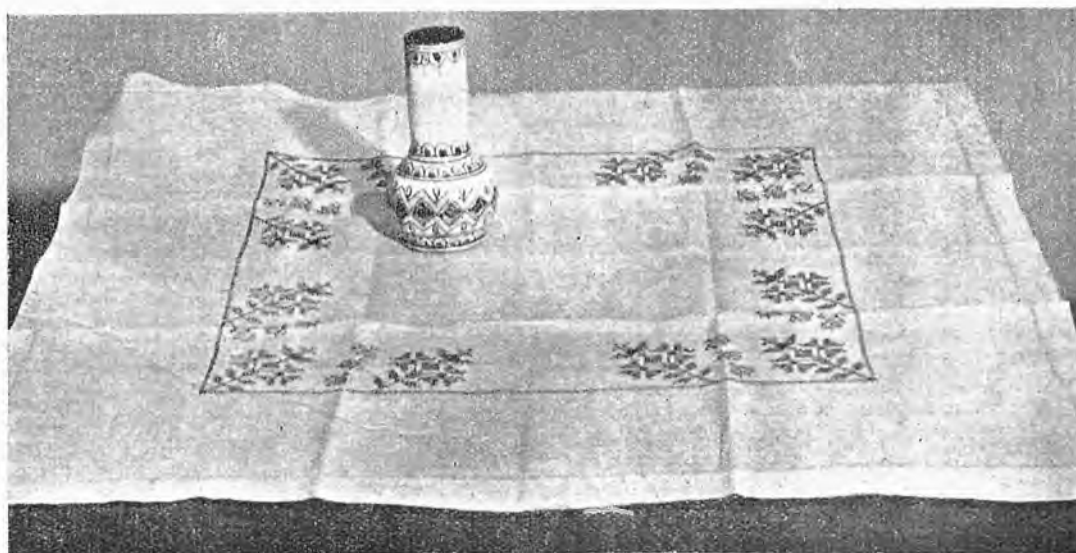
Іван Валлях і Син

Львів, Ринок ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

Великий вибір у кожному сезоні.

КУРОПАТВИ

Молоді куропатви.

Великою прикметою молоді куропатви є не лише її делікатний, вишкочковий смак, але й хрустість мяса, яке не потребує «відлежувати». Молоду куропатву можна прилагодити цього самого дня, в якому її застрілено, без найменшої шкоди для смаку страви. Є це велика вигода, особливо на селі, коли хочемо наприклад прийняти несподіваних гостей якоюсь кращою стравою. Старі куропатви, подібно як і дріб, мусять висіти щонайменше кілька днів, щоби скрушили. Забиті і смажені хочби в кілька годин по забитті, все будуть тверді і несмачні.

Молоду куропатву треба обскувати обережно, щоби не позадирати делікатної шкірки, вииняти внутренности, вимити в кількох водах, лишити, щоб вода стекла, — не мочити. Обтерти чистою стирочкою, посолити і лишити на годину.

Довгу бульку зтерти з верхньої шкірки. Покраяти її на ненадто грубі грінки по шість на кожну куропатву. До цих шість грінок треба нам буде 4 тонкі платки солонини, такої самої величини. Грінки складаємо по три: грінка, платок солонини, знов грінка, платок солонини і грінка. Кожну таку партію треба наваліти на тонкий латочок, щоби підчас печення не розлетілась.

Куропатвам перед вставленням до рури кладемо під одно крильце печінку, під друге жолудок, причім крильця закладається під спід, замикаючи їх неначе спряжку; тоді ані подрібки не розлізуться, ані крильця не випружаться до гори підчас печення. Ніжки кладемо нахрест і перекладаємо через невеличкі дірки зроблені ножем в шкірі.

Куропатви треба посмажувати поверху свіжим маслом, уложити на блясі до печення, довкруги них грінки і вставити до гарячої рури, щоб скоро прирум'янилися. Поливати спливаючим маслом. Коли грінки й куропатви рум'яні, зменшити огонь, щоби не висушилися. Цілий час печення молодих куропатв не повинен тривати довше (при правильному вогні) як 30—40 хвилин.

Молоді куропатви ділити на половинки, укладати на подовгуватім полумиску грудьми до гори й прибрати грінками. Товсту підливу, яка витворилася підчас печення, подати окремо в добре огрітій підливниці.

До куропатв можна подати або зелену салату, приправлену оливою й цитриновим соком, або також гогодзи.

Ще один спосіб зладження молодих куропатв це куропатви з рижом. Молоді куропатви обскувати, нашпикувати суто солониною, посолити. Зрум'янити в дуже гарячій рурі, поливаючи товщем із пересмаженої солонини.

Завчасу заварити риж на сипко, числячи $\frac{1}{2}$ кг на три куропатви.

Риж виполокати в кількох водах, відцідити. Заварити в ринці досить води, вкинути риж і варити його 3 хвилини, мішати, щоби не приварився до дна. Вилляти на сито, переполокати холодною водою. Пересмажити (щоб не зрум'янилась) пів, дрібно покраяної, спареної цибулі з двома чубатими ложками масла, вложити дві кістки буліону, вляти шклянку води або росолу, заварити. В цей кип'яток вложити риж, вимішати, прикрити, вставити до гарячої рури на підставку, щоби зі споду не припікся. Так приряджений риж повинен бути зовсім сипкий, то значить, що кожне зерно буде окремо.

До товщу, на якому прирум'янено куропатви, треба додати ще дві ложки такого самого товщу (масла або перетопленої солонини). Укладати в ринці верстами: риж і ділені куропатви, скропляючи товщем зпід куропатв. На верх дати версту риж, залляти це все кількома ложками дуже міцного (нетовстого) росолу, прикрити, вставити до рури на пів години. Видавати на стіл із ринкою.

Старі куропатви.

Старі куропатви є звичайно досить тверді, хочби й лишити їх кілька днів, щоби скрушили; тому рідко коли надаються до печення. Натомість вміло тушковані, — є знамениті.

Обскувати й приготувати куропатви, як попередні. Посмажувати свіжим маслом, зрум'янити дуже скоро в гарячій рурі. Поділити на половинки, уложити в плоскій великій ринці, полляти підливою зпід куропатв і такою кількістю квасної доброї сметани, щоби цілковито покрила куропатви. Дусити на легкому вогні під покривкою около дві години.

Ще один добрий спосіб подавання старих куропатв, є тушковання в червоній капусті. Пошаткувати дуже тоненько головку червоної капусти. Куропатви поскувати, очистити, нашпикувати суто свіжою солониною, посолити. Перетопити трохи свіжої солонини, налляти товщу на дно бляхи до печення, уложити на товщі куропатви, полляти ще зверху солониною й всунути до дуже гарячої рури. Зрум'янити й поділити на половинки.

Спарити окропом і докладно відцідити з води капусту, скропити цитриновим соком, щоби набрала гарної, живої краски, посолити, всипати ложку цукру, дрібку білого перцю, вимішати.

Товщ зпід куропатв пересмажити з ложкою пшеничної муки,

а якби було замало, то додати ще трохи товщу без шкварків. Цю запражку вляти до капусти і докладно разом вимішати.

На дно огнетривалої ринки дати версту капусти, на ній покласти куропатви, знов капусту, знов куропатви й так, аж ринка буде повна. Зверху повинна випасти капуста. Як уже все уложене, залляти шклянкою червоного вина, до якого треба додати ложку міцного буліону. Дусити на вільному вогні під покривкою $1\frac{1}{2}$ години. Подавати на стіл з ринкою, яку треба завинути в білу серветку.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Приписи

Юшка з салери.

Потрібно: 25 дека ярини, 25 дека костей, $1\frac{1}{2}$ л. води, 25 дека салери, 7 дека масла, 5 дека муки, дві черстві булки, сіль.

Сполокати кости й ярини, покроїти і заварити з них смак, відцідити. Почистити салеру щіточкою під біжучою водою, втерти на терці до ярин, залляти водою, заварити під покривкою на сильному вогні й перетерти. Вкинути до смаку з ярин і вимішати. Зладити ясну запражку, підправити юшку, заварити й посолити до смаку. Подавати з грінками.

Рижки в сметані.

Потрібно: 1 кг. рижків, 7 дека цибулі, 4 дека масла, пів шклянки сметани, 2 дека муки, $\frac{1}{2}$ ложки оцту, соли й перцю.

Рижки почистити, сполокати, більші покроїти. Посікти дрібно цибулю, кинути до рижків, залляти трохи водою й заварити. Доварюючи, додати масла. Сметану розбити дрібною мукою, залляти рижки і додати соли, перцю й оцту до смаку.

Штрудель із яблуками.

Потрібно: 7 дека масла, 3 дека тертої булки, 3 дека масла, 75 дека яблук, 5 дека родзинок, або сухої конфітури, 30 дека муки, 1 яйце, цитринової шкірки, цинамону й цукру до смаку.

Замісити рідке тісто й старанно вимісити, вибиваючи об стільницю. Прикрити стіл обрусом, посипати мукою, серед стола примістити таріль горі дном. Стопити масла, зарум'янити булочку. Сполокати яблука, обібрати, стерти на шатківниці або покроїти в тонкі пластинки і вимішати з цукром та приправами.

Зложити тісто на таріль і розтягнути як найтонше. Дати висхнути, скропити маслом із булочкою, посипати яблуками й звинути в тісний рульон. В блясі стопити трохи масла, уложити в ній штрудель, посмажувати маслом або яйцем і спекти на золоту краску ($\frac{1}{4}$ год.). Вийнявши, посипати цукром і покроїти на кусні.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

«Суспільний Промисл»

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

Крокети з куропатв.

З печених куропатв можна подавати самі груди, а ніжки лишити на крокети, які подається замість елегантних паштетиків.

Почистити мясо з костей, перепустити двічі через машинку, додаючи на ніжки з 5 куропатв, — дві гусячі печінки, або 15 дека телячої. Як перші, так і другу треба перед тим вимочити дві години в молоці й обтягнути із верхньої болони.

Розтерти в мисці дві ложки масла, вбиваючи два сирі жовтки, додати одну булочку зтерту із шкірки, намочену в молоці й докладно витиснену. Все це втерти на одностайну, пухку масу. Додамо змелене мясо з куропатв і печінку, посолити до смаку, всипати січеної зеленинки, або дрібку білого меленого перцю, докладно виробити. Формувати округлі, або поздовжні крокети, однакової величини і форми, обмачати в муці, відтак яйці, врешті в тертій пересіяній булочці. Смажити на сильно розігрітому товщі. Подавати на круглому полумиску, прибранім смаженою гичкою від петрушки.

Осібно в підливниці рум'яну підливу, заправлену чаркою білого овочевого вина.

Метелики на шпильках

Ірина Вільде.

— Хай мамця нікуди не йде від мене... Я... не хочу... щоб мамця йшла до них... ой... мамцю, як мама могла... як мама... — плач скаче по словах, як сухе колесо по нерівних вибоях вулиці. Мама щось переморгується з баоцею, здвигає бровами, дуже зачудована, але остається з Даркою. За десять може хвилин лежить уже Дарка в ліжечку, ще своїм дитячим ліжечку, у своїй нічній сорочині з маминою рукою на грудях. На столі світиться притемнена лампа. Ніби в хаті хтось хорить. Дарка прикріплює мамин у руку сильніше до своїх грудей. А може це не мамина рука? Іде вище по тій руці своїми пальцями і натрапляє на гладку випуклину підборіддя: значить, таки мама коло неї... Музика починає тепер на переміну в лівій усій гудіти. І якось так дивно: скочні коломийки перевязуються всуміш з довгими тонами наддунайського вальса... Крутьнула головою... де мама? Де мама?! Ага... ось де мамина рука... і знову чує, як хтось мягкий обводить теплим, замоченим у сон, пензлем по повіках... Потім вона біжить сходами в гімназійному будинку... і так добре пам'ятає, що це прецінь їй так сниться... А ще потім... не може вже вловити граніці між сном і явою... Музика гудить в усі що раз то тихше, що раз то далше, аж заглушує її зовсім сонне хропіння Дарки.

Дарка пробуджується від важкого почуття, що дома хтось захорів. Згодом здає собі справу, що це тільки сіре світло світанку пробивається крізь завіски. В ухах дзвенить ще музика й сильно пити хочеться.

— Мамцю...

І зараз десь, на причуд скоро з'являється мама, заспанна, сторожка мама:

— Мама тут, коло тебе. Що донечко?

— Води, мамцю.

Але Дарку мучить тепер інша вже думка: Чи мама знає вже, чому я хотіла, щоб вона ночувала коло мене?

— Зараз, дитинко, зараз.

І сідає на ліжку відразу твереза й свідомо подій, що тільки перед часом висмикнулись у минуле. Прецінь треба тепер... тепер заки ще ранок не показав свого носа у шибках, заки ще в хаті так тихо, що можна думати, що Господь тільки маму й доньку сотворив на світі, завернути ще раз те, що сталося, задержати і враз з мамою, тільки з нею одною, приглянутись йому, розпізнати, розтрясти все до стебелини і... розвіяти, щоби спомину не осталося. Але: тільки мамусі можна відслонити свій сором. Тільки їй одній зі всіх-всіх людей на світі. Але — мама зараз вяснить і це: прецінь не могла аж „те“ про неї і Данка подумати.

— Мамухо... — вона простягає свої руки до маминої шиї: найбільше скажеться тоді, коли голос потребує якнайменше дороги зробити від уст до вуха.

І мама це розуміє. Завиває її своїми раменами як теплим шалем. А тепер тільки говорити, говорити... Замкнути очі з сорому і говорити, щоб так стало легко на серцю, щоб аж плакати захотілося.

— Мамухо... Я з Данком тільки походила по саді.. чому мамухо думала...

Мама ніби цілує її в уста, якраз тепер в самі уста, і це виглядає, ніби мама хоче, щоб вона не говорила про

те, що зайшло. Ні, це не „ніби“, мама таки насправду не хоче про ніщо чути.

— Спи, донусю, ти моя, „велика панно“, що вчора мамі лише сорому наробила і пусто перелякала маму... Хто ж бачив так по дикому поводитись, як котеня яке? о, спи вже... спи... вуйко не гнівається на тебе... Но, спи, і не думай багато...

Як? Як...? Як має вона не думати про це? Як може вона забути... так відразу? З ким, на милість Божу, але вона поговорити про це, коли мама, її мамухо, не хоче вислухати її?

Мама ще раз просить „снати й не думати“ — погім накриває Дарку ковдрою і йде спати. Дарка каже повікам спуститись над очі і дає волю кожній, наймізернішій думці! Кожна тепер може прийти до слова і кожна буде вислухана, коли для Дарки рідна мама не хоче мати дрібку розуміння...

Яксь чужа, заблукана думка скидає шапку перед Даркою і просить і собі слова. Прошу! Думка кланяється і каже:

— Ти дурна, Дарко... коли думаєш, що мама стане з тобою про такі справи говорити... або, коли тобі здається, що мама хоч словечко скаже вуйкові за тебе... Ні, ні, так не буде! Мусиш забути, небого, про ті часи, коли ти з найменшою „бубою“ бігла до мами на пожалування.. Тепер ти вже „велика“... хіба ти не бачила, що вчора мама сама сміялася з твого сорому?

Дарка не на все дає свою згоду, бо думка з шапкою на бакер переходить на інші струни:

— Бачиш... у „них“ можна все робити... найпоганіше... навіть те, що вуйко з тобою витворював, щоб тільки... під „їх оком“. Розумієш тепер, чому мама сварила на тебе, як ти вибралася з Данком сама в сад? „Так не робиться“, казала бабця. Але „це“ можна! Це забава... і це можна. Так, так, Дарко...

— Може бути, може бути — не відразу пристає Дарка. Наслуховує і чує, що мама вже спить. Підводиться на лікоть: мамине лице бліде в ранішньому світлі, як у небіщика.

— Ще вчора була б присягнула. що це моя мама... Ще вчора здавалося мені... що ще маю маму, свідомо крає на кусники власне серце.

— Тепер я вже насправду велика, формує словами весь свій досвід, всі прикрі розчарування, всі свої помічення, своє сирітство і солодкі надії. Все, все, що пережила й побачила в той вечір, змістилося в тому одному слові.

Та думка з шапкою на бакир мала рацію: „вони“ справді, наче б якусь курячу пам'ять мали. Забули, а може тільки вдали, що забули, все, що того вечора було. Дарка здурніла і вже тепер сама добре не знала: було так, чи тільки снилось..?

Тільки Ориську поскоботів язик і спитала:

— Дарка... ти оповіш мені, що з тобою і „вуйком“ було на тій почті...?

Тепер мусіла й Дарка собі короткопам'ятної вдати:

— Що тобі Бог дав? Що мало бути... Смішака! —

І вийшло на те, що Ориська здурніла і теж вже пугала дійсне з уявним. Дарці видався світ, як одна велика сая, де люди цюцюбабки з собою граються: одно ховає правду перед одним і раде, як вдасться йому збити з сліду іншого.

IX.

Потім сталося щось, що всіх засмутило і за одним махом гепнуло увагою всіх у інший бік: роумуні заборонили давати виставу. Чому? А чому не хочуть, щоб в церкві по українськи правилося? А чому кажуть вже навіть і історію всесвітню здавати по роумунськи? Бо їм так хочеться!

Як поїхав татко до префектури, то сказали, що ніби тому заборонили бо там Улянич грає. Виходило б на те, що треба було б Улянича викреслити, але це неможливо. Вистава без Улянича, як пава без хвоста. Нехай хтось скаже, що варта пава, як її хвіст обітнуть?

Як Костик поїхав, то вже іншої заспівали: буцім тому відмовили, що на сцені малося виступати в козацьких строях. Не вільно селу пригадувати козаків.

А як Празький поїхав, то вже треба було тільки кілька тисяч левів. Але хто мав дати тих кілька тисяч?

Якби не те, що була дійсна заборона на козацькі строї, то позволення можна було б вже „купити“ за кілька соток. Але з заборonoю коштувало воно дві, а може й три тисячі левів. Може по торзі можна було б дістати його навіть за тисячу левів, але хто мав їх зараз таки — вродити?

— А все ж таки... ці козацькі шаравари поєднали їх... краще, як моя забава — міркувала Дарка дивлячись, як всі вони клопотались тією заборonoю, як метушились, бігали, нараджувались, складали гроші. І не було: Улянич не Улянич, Софійка не Софійка, Празький не Празький, ніхто тепер не думав про це, нікому не могли бути тепер в голові особисті справи й порахунки.

Дарка одне тільки була цікава знати: чи всі вони так метушаться тому, що село не побачить козаків, чи тому... що жаль їм, що ролі на бляшку повиучувались? Якось підійшла цим питанням Улянича. Він відповів таке, що соромитися мусіла своєї короткозорости.

— З вас ще дуже велика дитина, Дарко... Нам ішло про те, щоб пригадати... бодай пригадати людям... що вони ще українці...

Того дня признала Дарка Улянича „святим“. Дарка ніколи не думала про те, що вона українка. Ніколи-ніколи її не обходило те, що люди можуть забути, хто вони. Сказала собі, що це сумне, ні ще не так, це страшенно сумне, що наші бідні люди навіть вже на сцені не можуть побачити козаків (а звідки ніби вони мають знати, що в нас колись справді козаки були?), а все ж таки... не могла обігнатись від радості, що її обсіла на саму думку, що вже остаточно прийшов раз кінець тим пробам, тим співам, тим вічним сходам, що тільки забирала Данка, а куди вона приступу не мала.

Розіпніть її, а вона не могла тим не радіти. Розуміла, Боже мій, ще й як розуміла, що треба було інакше думати, і думала так, як треба, але серце потихеньки співало свою пісеньку. І що з ним вдієш?

Коли трохи всілося, Данко приступив до неї:

— Що поробляєш? — спитав, а Дарці стало смішно, що прецінь міг краще речення видумати, де б теж могло приходити „ти“.

Вона хотіла показати себе в курсі справ:

— А вистави таки не буде... І ти не будеш виступати... ані співати...

— Ми могли б якусь сальонову штуку взяти... але там нема стільки співу і музики... А це хіба найважливіше...

І ще раз Дарка утвердилася в тім переконанні, що тільки один Улянич думав про село і козаків. Ще й цим разом мусіла собі сказати, що коли б розділювано нагороди за те, хто є найбільшим українцем, то першу нагороду дістав би тільки Улянич.

Данко відвів її поза „громадську криницю“ і попрощався; ішов дорогою похорон і він не хотів, щоб о. Підгірський зустрів їх разом. Дарці не треба було два рази

казати, що це значить: в кого сумління „чисте“, хто не потребує зі своїми думками ховатись, то може на нього і десять отців Підгірських дивитись.

І як це воно сталося...?! І чому досі він ще не сказав їй того? Прецінь був вже один такий вечір, де не було нікого крім них двох і дерев...

Місяця не можна було брати під увагу, бо він був зависоко. Ще раз повертає до думки, чому властиво вже раз Данко не скаже їй, що її любить, коли вона й так уже знає про те... Ніби чому зволікати?

Питає себе і відразу знає відповідь: прецінь це має статися там, у Чернівцях, як вона буде на станції. Може їй буде скучно за домом (цього ніколи не можна наперед знати), може не зможе так відразу знайти приятельку (на Ориську ніколи не можна певно числити), а тоді... як їй буде дуже сумно і самотньо — він скаже їй про свою любов. Вона затаїть перед ним, що про це вона вже давно знала, і ніби вдасть дуже зачудованої, щоб його визнання виглядало на несподіванку.

За десять днів вже відїзд... Направду не знати, що більше годиться: сумувати за домом, чи радіти тим, що має там, у тих Чернівцях, від Данка почути?...

Чогось згадалася тета Тіна: така гарна, може навіть краща від Лялі і Ориськи, а така нещаслива... Чому так?

І раптом звідкись тверда постанова, майже присяга: вона, Дарка, хоч не четвертину менше гарна від тетки Тіни, мусить бути завжди дуже щаслива... Аж щоб їй інші завидували... Так!

Підсміхнулася до своїх міркувань: прецінь все щастя в житті це те, щоб Данко завжди був до неї такий добрий, такий ласкавий, як у той вечір на забаві...

Доглянула чубчик батьківського дому і пригадала собі, що остання пора поговорити з мамою про лекцію фортепіану.

Дома застала всіх при підвечірку. Зробила байдужнісіньке лице й заговорила ніби „між іншим“, от, як добра дитина, що хоче все пригадати:

— Мамця знає... ми ще одного видатку не вчили, як вираховували мою „школу“... Та ж я прецінь буду ходити в Чернівцях ще й на музику, на фортепіану хочу сказати — поправилася скоренько.

Татко трохи кавою не захлиснувся:

— Ну знаєш, Дарцю... ти і музика! Дай мені спокій! Та ж ти, дитино, зовсім слуху не маєш...

— А я тобі скажу, — вмішалася бабуся — що до фортепіану і не конечно такого дуже слуху. А все ж воно гарно, як панночка вміє бодай щось із нот заграсти...

— Це колись так було — перебила без серця мама — що кожна з „порядного дому“ панночка мусіла вміти кілька слів по французьки і на фортепіані „бомкати“... тепер кожний береться до того, до чого має вже вроджені здібности...

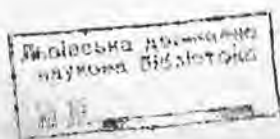
Мама налляла шклянку молока й поставила перед Даркою.

— Пий, бо мама хоче ще сьогодні вимірити і попришивати тобі раменця до твоїх нових сорочинок.

І ніби хоче цим сказати, що справа фортепіану вже згори відкинена, пересуджена, недійсна. Але цього не може бути! Прецінь вона м у с и т ь вміти грати на фортепіані!! Та ж від цього, чи мама пішла її на музику заложить... все її щастя, все її життя!! Чи вони цього не можуть розуміти...? Чому не хочуть розуміти, що вона може весь рік в одній суконці ходити, може подарувати їм ту нову торбу на книжки, може весь рік одного цукорка, одного яблужка не мати в устах, тільки... нехай стане грошей на ту музику.

Але цього не можна сказати так просто з серця, бо... Дарці щойно чотирнадцятий рік. Тому вона насильно придержує обірuch маску байдужности на своїм лиці і каже спокійно:

(Далі буде).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двотижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ домігався європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має на с'яробітання всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, а наука, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ з постійним зв'язком у українського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо прислався одноплатно).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Остало ще кілька давніх річників

„НОВОЇ ХАТИ“

по зниженій ціні:

Річник із 1928 без чч. 1, 5 і 7—8 коштує 3 зол.

„ „ 1929 „ „ 2 і 6 „ 4.50 „

„ „ 1930 „ „ 1 „ 5.50 „

„ „ 1931 „ „ 4 „ 6.50 „

„ „ 1932 повний „ 7.50 „

„ „ 1933 без чч. 1 і 2 „ 8.50 „

В ціні необняті кошти пересилки.

Замовляти в

Адміністрації „НОВОЇ ХАТИ“, Львів, РИНОК 39. I пов.

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

В модних красках можна
вибрати собі у Львові

в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,

вулиця Косцюшка число 1.

Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Двотижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Колодні, вулиця Заикова число 37.

Матері й дочці! Пишіть за етикетним числом.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, улиця Косцюшки ч. 1.

проводить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 20 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції поштою погоджуємо негайно.

Присилайте при замовленні готівку!

УВАГА!
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

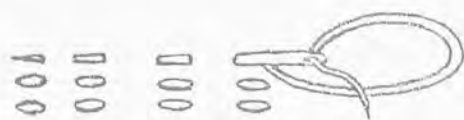
УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ
Prof. D. Antonovyc, Praha-Musle 945, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

Почтову належність заплачено гуртом.
Należytość pocztowa uiszczono guszałtem.

Українські школи
купують матеріяли до ручних робіт
тільки

В КРАМНИЦІ У. Н. М.
ЛЬВІВ, ул. КОСТЮШКА Ч. 1

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (панама) в усіх
красках, широке на 160 см. — 9'50 зл.

КОНІГРЕСКА

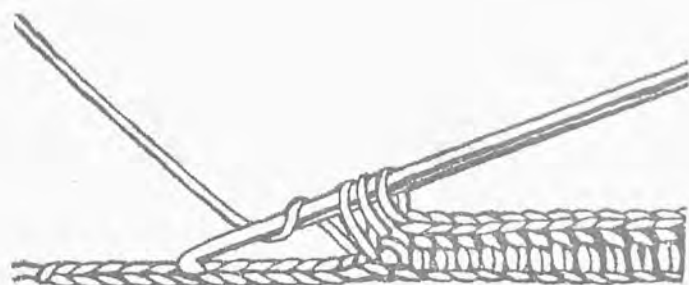
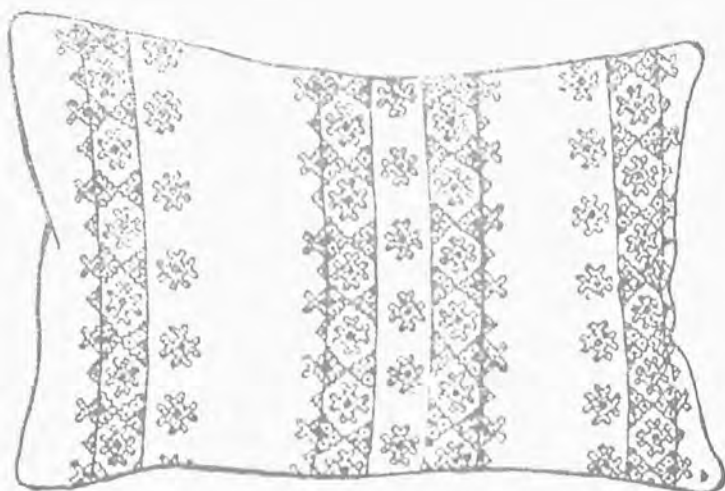
ЛЬНЯНЕ ПОЛОТНЕ фабричне, до-
гідне до вишивання, широке на
155 см. — 5'90 зл.

ЛЬНЯНЕ ПОЛОТНО СІЛЬСЬКЕ, ши-
роке на 75 см. — 1'40-1'80 зл.

КАНВА, дрібна й грубозерниста.

НИТКИ С. М. S. в усіх відтінках.

ГОЛКИ і **НАПЕРСТКИ** в пайкрашій
якості.

В О Л І Ч К А
на шкільні светери в усіх
красках до вибору:

СКОТЛІНД, м'яка і груба 10 дека
коштує 2'80 зл.

ПОЛЬО, кручена 10 дека коштує 2'80 зл.

КОТ, тонка й гнучка 10 дека кош-
тує 2'70 зл.

ГАЧКИ і **ДРОТН**.

32265

НОВАХАТА

А Б В Г Д Е Ж З И Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Э Ю Я

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, І. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодиноке число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодиноке число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згорі; післяплатникам числяться передплату так, якби була плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію швидко. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Нові книжки

Марія Омельченко: Мої враження з Югославії. Maria Omelchenko: Me dojmy z Jugoslavie.

Перед нами нова праця нашої ніколи неструженої письменниці і найбільшої пропагаторки укр. справи за границею, гарячої феміністки — п. Марії Омельченко. Цим разом (на жаль!) книжка писана в чеській мові. Певно з огляду на те, що укр. книжку тяжко видати в Празі, а може й тому, що в чеській мові знайде більше читачів між чужинцями. В книжці цій описує свою подорож по Югославії 1934 р. Писання Авторки відзначаються ясним, ядерним стилем і великою пластикою при описах баченого і пережитого. Подорож своєю п. Омельченко відбула щоби ближче пізнати жінки Югославії, з якими вона вже довгі роки утримувала письменні звязки, інформуючи югославянські часописи про укр. справи. (Приміром стаття „Ukr. žena v prošlosti a sadašnjosti“). Враження з цієї подорожі поміщувала п. Омельченко в „Жіноч. Доли“ поодинокими статтями. Книжечка цікава. В дуже приступний спосіб ознакомлює нас із жіноч. товариствами та їхніми видавництвами, як також їхніми визначними діячками.

В однім тільки з нею ми ніколи не згодимось: у її гарячому славянофільстві. Сумний історичний досвід старих і нових часів перешкоджує нам, на жаль, захоплюватися всеславянськими кличами. Життя нам заборонює думати і дурити себе кличами славянського братерства. Не можемо проте ніяк поділити радості авторки з цієї нагоди, що чешка й українка стали «добримим» словінками.

Поза цим малим «халас» — ми з повним признанням для шановн. авторки і бажаємо їй багато сили і доброї охоти до труду і на даліше для рідної справи. О. О. Дучимінська.

О. П. Білозерський: Напередодні, історична повість, ч. I—II. Львів, ст. 128, 1935. В-во «Українська Бібліотека».

Гр. Смольський: Олекса Довбуш, історична повість, Львів, 1935. Ст. 128. В-во «Українська Бібліотека».

Уляна Кравченко: Карітас, збірка поезій. Львів, 1935. Ст. 356, В-во «Загальна Книгозбірня», ч. 32.

В. Садовський: Робоча сила в сільському господарстві України. Варшава 1935. Ст. 152. Праці Укр. Наук. Інституту

Др. О. Назарук: Вибір звання. Львів, 1935 Ст. 38. Накладом Укр. Кат. Орг.

О. О. Гайдукевич: Було колись. Із записника польового духовника У Г. А. Львів 1935. В-во «Червона Калина».

Ілля Вишанович: Володимир Навроцький (1847—1882) перший український статистик-економіст у Галичині на тлі своєї доби. Львів, 1934. Ст. 84. Р. С. У. К.

Вол. Островський: Блакитні очі. Оповідання з часів визвольної боротьби. Львів, 1935. Ст. 56. В-во «Просвіта».

Жіноча кооператива „Труд“ у Львові, Ринок 39 оголошує

ДОДАТКОВІ ВПИСИ

до 1. Трилітньої Жіночої Фахової Школи, що подає загальне образование, основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю; 2. Одинокий український одnorічний курс кравецтва і домашнього господарства; 3. Тримісячні курси: крою і шиття суконь, крою і шиття білля, моднярства, домашнього господарства.

Зголошення від 9—1 і від 3—6.

Шкільні панчохи

тривалі, дешеві купите лише в крамниці У. Н. М.

Львів, Костюшка ч 1.

Бувший лікар Загального Шпиталю у Львові

Михайло Хомин

відкрив лікарську канцелярію в САМБОРІ при вул. Собінського 5 (коло Радж Повітової). Ординує в хворобах внутрішніх і жіночих.

НОВА ЖАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

1. ЖОВТНЯ 1935.

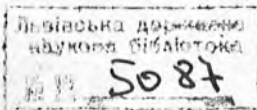
Ч. 19.

ЗМІСТ: проф. В. Морачевські: Олекса Новаківський; М. Морачевська: Спомини; О. Дучимінська: Мистець а його жінка; М. Піжанківська: Вистава народних тканин; О. Уайльд: Озеро; В. Січинський: Модерні меблі; Адріана Мак: До балачки про чоловіків; Дещо про креми; Як чистити килими; Припис. Ірина Вільде: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: О. Новаківський (автопортрет); Тяжкий сон; Наука і штука; Вистава вишивок і тканин; Модерні меблі (3 іл.).

ОЛЕКСА НОВАКІВСЬКИЙ

автопортрет — з монографії про О. Новаківського В. Залозецького.

О. НОВАКІВСЬКИЙ

ТЯЖКИЙ СОН
(З монографії про О. Новаківського В. Залозецького)

О Л Е К С А Н О В А К І В С Ь К И Й

Передчасна смерть Олекси Новаківського завдала українській штудії переважний удар. І не йно українській штудії — бо хотяй Новаківський уродженням і талантом, культурою і характером належав до українського мистецтва, так знова могутністю свого таланту переростав кордони, тому й смерть того Величчя-Мистця вкрила жалобою ціле людство, як кожна втрата в країні мистецької творчості.

Новаківський — як звісно — уродився на російському Поділлі і перші науки малярства засвоював собі в Одесі. Те могло і мусіло мати вплив на напрямок його творчості. Чи спогади про іконостаси церков рідного Поділля, чи давні якісь, цілими поколіннями переживані вражіння своєрідних красок заважили на його душі — цього ніколи ближче з'ясувати не зможемо. Догадуємося тільки, що душа артиста, чутка душа втягає в себе і пахощі піль і барви неба і форми святинь і кольорити священничих риз. Догадуємося, що сильніше, глибше западають ті вражіння в душу мистця, що згодом перетворюються в красу, в музику, в міркування, в поезію. І ця візантійська штука, якої відгуків дошукуються в красках Новаківського, в багатстві його орнаменту, у фіолетах його вечірнього неба — цілий той підсвідомий скарб колірив, звуків, вражіннь найшли безумовно вислів у його творчості. А крім цього, так сказати б — вродженого матеріалу придбав Новаківський ще багато по дорозі свого життя не тільки наукою, але й самим розвитком власної душі.

На його творчість мала вплив школа — спершу школа одеська, а відтак краківська. Не можна заперечити, що багатство красок Матейка, що характер малярства Виспянського, поезію його рисунку віднаходимо в образах Новаківського, бо хто знає його портрети, ту буйність красок і трагізм виразу, той мусить признати, що Новаківський цинив ті прикмети і вмів їх примінювати. Грає в його творчості настроєва нута образів Станіславського, Вичулковського і цілої тої так дуже характеристичної краківської „малярії“, яка знова почин

свій взяла зі старих мурів Кракова і надвислянських соняшних вечорів.

На цих впливах виросла постать Мистця — така різноманітна, така своєрідна, така могутня своєю індивідуальністю. Те все, з чого виріс, те все, що його окружало, було тим соком, який кормив те величне дерево, само по собі таке єдине й відмінне і на нікого не похоже.

Бо не тільки малярем був Новаківський, але і поетом і ця поезія кермувала його творчістю. Не йно був малярем, але й техніком і те знання свого ремесла надало його образам спеціальні ціхи звязкості, внутрішньої сили, суцільності і правди. І тут знова мусимо признати, що окрім впливів поколінь і окруження є ще інша якась невідома сила, що опановує душі, наче демон і своє п'ятно на них кладе. По словам Пушкіна:

И внемъ я неба содраганіе,
И горных ангелов полет,
И гад морских подводный ход
И дольной лозы прозябаніе“.

Те все суджене було Новаківському бачити й чути. Воплотився в нього дух символістів, які в лінії відчували вражіння і голоси вітрів і сліди болю. Воплотився в нього дух поетів, які чули музику місячного с'єва і потрапили гнів Бога вчитати в заході сонця. Тому то вмів Новаківський глядіти зі свого вікна на контури святого Юра і бачити в них і тривогу й розпач і резигнацію й благословення. Бачив, як у святоюрські дерева воплощаються постаті Остромислів, Романів і Ярославів — як у тіні мурів снуються матері й сироти — як з хмар сходить на землю Архангел Михайл. Те вже йому так було дане самому від самого Бога.

А попри фантазію поета мав ще Новаківський знова цілком своєрідну, йому тільки питому докладність рахунку, містику цифр, тайну перетинаючихся ліній, формул кіл, одно — і різноцентричних, якусь чудесну замотаність ліній, яка створює розети готицької святині — і тим рахунком розв'язав будову образу, розмі-

шував постаті, удержував рівновагу, творив брилїтїла.

Умів, немов якийсь середньовічний маестро, вибирати матеріял і ґрунтувати дерево — знав, що треба підложити, щоби фарба світила повним блеском, що надає відтінь смутку й жалоби, а що веселости краскам. Поезією техніки заправляв свої образи — знання своє давав і тривкість і міць.

В силі віку, повен захоплення, чуткий на події дня відійшов від нас, осиротивши штуку. Він, якого „По-

вінь“ наводить на думку найтрагічніші постаті — Він, який недолю людства зумів зобразити жестом розпачаючої матері або краскою облич знуждованих, зораних терпінням — Він, який воплощення, тугу людства, постать Богородиці вимріяв у снах і, помістивши її на небі, казав їй сторожити покоління живучі і грядучі — Він, якого творча штука могла заповнити святині й музеї — невтомний мрійник і поет, невичерпаний в силі й видумках — Він умер в половині дороги свого могутнього життя.

Проф. Вячеслав Морачевскі.

С П О М И Н

В останнє бачила я Олексу Новаківського в червні ц. р. Працював він над Мадонною, мав уже тоді багато малих студій олійних, — незвичайно інтересних, ріжнородних в кольорі, та настрою і приготавляв якраз рисунок Мадонни, вже дійсної величини фреску. З яким захопленням, одушевленням Він працював! Так довго ждав Він на це щоби малювати фреску для Юра. Давно це вже була його мрія, щоби намалювати образ для цієї найкращої святині, образ що бувби гідний цієї архітектури. Малювати фреску! Мати місця доволі, не бути звязаним малою площею образу, котру Він звичайно побільшував в міру як росла композиція. — Мати місця доволі, щоби розвинути крила до повного лету. Діждався, і почав малювати образ Мадонни для Юра. Та дивна є судьба. Праці зачатї не судилося йому скінчити. Праці на котру ждав ціле життя, праці, до котрої в тайні перед собою і другими приготавлявся. Про неї думав напевне коли малював свою Срібну Мадонну, та образи святих візантійських. І тут знова є схожість трагедії його, з трагедією великого Мікель Анджеля, котрий почував себе скульптором, а казали йому малювати Сикстину, — що величавого проекту гробівниці Юлія II. не міг скінчити, якого фасада Сан Льоренцо, над котрою думав довгі роки, до нині є незачата. Судьба другої великої людини-музика Бетовена, що стратив слух і не міг сам почути свого найкращого твору IX. Симфонії.

Може і треба того, щоби те до чого чоловік тужить цілою душею, не здійснилося, може лише йти треба ціле життя до тої самотньої цілі, — та не дійти. Може те, що чоловік виплекає у своїй душі є за гарне, за велике щоби могло форми матеріяльні прибрати! Може фантазія артиста сотворила такий чудовий світ у своїй душі, що ніколи не був би вже вдоволений своїм зреалізованим твором. Може треба, щоби ті самотні думки Покійного несповнені піднеслися вгору перед престіл Тої, котру Він хотів закласти у матеріяльні форми. А всеж таки шкода! Для нас шкода, — не для Нього, правдивого артиста.

Ніколи великий артист не є вдоволений зі своєї праці. Ніколи не скаже „це вже все, що я хотів зробити“. І Новаківський ніколи не був вдоволений вповні зі своїх образів. Він все побільшував, змінював, робив інші студії. Знаємо як совісно приготавляв свої портрети, от хочби портрет О. Барвінського. Скільки студій, — як довго шукав заки відповідний рух найшов, котрий якраз того чоловіка характеризував, заки кольорит та тло обдумав. І тоді по довгій праці все ще не був цілком спокійний, вдоволений зі себе. І те шукання найкращої форми, те стремління до ідеалу, котре розуміють лише вибранці Божі, було причиною того, що часто не розуміли великого Покійного. Пощо тільки разів малювати одного і того самого чоловіка? От зробити би портрет один, а подібний, та віддати би якнайкраще. — Але того знова

Покійний не розумів. Він творив, — не малював для користей матеріяльних. Він малював так як його велика душа казала. Ішов найвищою дорогою, не дивився на те, що часто хліба не було для Нього, для його дітей, що покійна гідна його дружина часто побивалася, щоби для Нього та дітей дещо на прожиток роздобути. Мешкання Він літами не платив, та коли вкінці терпеливий власник наставати починав, тоді з жалем та виріканням віддав кілька образів для музею. Не любив Він розлучатися зі своїми дітьми-образами, не любив продавати їх, хотівби був всі задержати. Все свої образи уважав Він як студії, як приготування до більшої композиції. Кожний раз, коли треба було якийсь образ віддати, коштувало його це багато здоров'я. Тому то і ціни ставив високі —

О. НОВАКІВСЬКИЙ.

Наука і штука.

(З монографії про О. Новаківського В. Залозецького).

як казали — може числив на те, що не куплять і образи лишаться в Його хаті, що була Його музеєм. Нема ціни для творів духа. Кожна ціна — це профанація! Лише тверді закони життя кажуть нам торгувати цими святощами. Так розумів це Новаківський і тому легше було йому образ дарувати ніж продати. І добре, що більшість образів у Нього зберіглася. Все можна було прийти до Нього — оглядати, та Він сам радо і дуже інтересно пояснював.

Памятаю розмови, які Він провадив з нами, своїми учениками у робітні, коли показував свої твори, або справляв наші рисунки. Ніколи Йому теми не бракувало. Чи говорив про свої спомини з Академії, чи визначних малярів, спосіб компоновання, або рисовання, чи малювання з моделі. І педагог був незвичайний! Не лише що сам знав багато, але і радо ділився тим, що сам добув. Не мав тайн перед учениками; і як фарби робити, як ґрунт до малювання приготувати, як образ компонувати. А при тім шанував індивідуальність кожного з учеників, — при поправлюванні студій старався не змінити способу рисовання та інтерпретації ученика. При тій корекції часто ми мали змогу подивляти його незвичайну вмільість рисування. Памятаю раз, — рисували ми голову одної з товаришок, що була дуже кучерява, а лице мала досить трудне до схарактеризовання. Тоді Він зробив при нас, вказуючи на засадничі прикмети лица, протягом

кількох хвилин, рисунок углем на дуже малій площі. Рисунок, — якого не встидавбися Дірер.

Його відношення до учеників було дуже сердечне і приязне. Хоч час до часу нарікав, що прожити йому трудно, та фарб нема за що купити, — все таки кількох бідних учеників не лише вчив даром, але ще й приміщував у себе.

Милі спогади лишилися з літніх студій у горах в Космачі, де він звичайно з учениками перебував і де робив перші студії до образів з Гуцульщини.

Ходив з нами „на пейзаж“ та малював разом з нами, або часом просили ми якогось гуцула чи гуцулку і малювали в хаті або в пленері. Все при тім розмовляв цікаво, питався про Довбуша, Дзвінку, народню ношу, звичаї та справляв рисунки. Уважав нас за свою родину, та вмів у нас виплекати любов до найвищого мистецтва. Тому не дивно, що і ті ученики, які перестали у нього працювати, все відвідували Його, ділилися своїми здобутками і все спільно з ним святкували його родинні свята.

Трудно повірити, що не стало Його між нами! Того, — що мав ще стільки сил, енергії та правдивого замилювання для мистецтва.

Прийми Великий Незабутній Учителю ті спомини мої з найкращих хвиль проведених у Твоїй робітні, як жменю квітів на Твою могилу! **Марія Морачевська.**

ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРА ДУЧИМІНСЬКА.

МИСТЕЦЬ А ЙОГО ЖІНКА

Я не знала більш гармонійного подружжя. Не знала більш підходячої жінки для артиста, як була пані Нуся Новаківська. Але теж і тяжко знайти другого такого чоловіка, як був Новаківський.

По укінченню малярської академії в Кракові, Новаківський виїхав до Могіли, підкраківського села, щоби там у сільській тиші працювати над собою, відшукати своє «я» у мистецькій праці.

Там замешкав у вдови-гуральки Пальмовської, яка мала 9-літню донечку.

Перший раз, коли побачив її, стояла під деревом, руки сплетені, задивлена в небо. Дві золоті коси оповили довкола голову наче авреоля, в лиці стільки тихої радості... Ця з'ява полонила мистця. Здавалося йому, що бачить святий образ, символ чогось великого. Зацікавила його. Мала Нуся була дуже ніжної вдачі, вражлива на красу і незвичайно доброго серця.

Не раз стояла годинами і придивлялася мистцеві та його праці. Між мистцем а малою Нусею завязалася приязнь. З часом стала вона його вірною і повною посвяченою дружиною. Та заки це сталося, багато мусіла витерпіти наруг та прикростей, що досягали теж його.

Коли померла її мати і вона стала сиротою без родини (батьки її були зайшли з гір) постановив він заступити їй усе, що вона страждала. Зі свого завдання вивязався вповні. Дійсно умів бути для неї усім!

Незвичайно тонкий у почуваннях високо доцінював жертву, яку принесли молода, гарна дівчина виходячи за нього заміж. Він же не міг їй нічого дати, нічого обіцяти, крім артистичних злиднів і тяжкої боротьби о існування. Та вона пішла за ним віддана йому цілою душею.

За це був їй усе вдячний. Оточував її батьківською опікою і відносився до неї мов до коханої доні. Вмів злучити в собі батьківську любов і найніжніші почування кохуючого чоловіка. Вмів зійти до рівня духа своєї вихованки-дружини і двигав її на крилах мистецтва у свої світі. Вона вірила в нього безмежно, був для неї усім і була дуже щаслива. При найбільших недостатках матеріальних він усе перш за все думав про неї. Передумував, чим би справити їй приємність, чим би винагородити цю молодість, яку проводила вона у недостатку при постели хорої, хоч як дорогої людини.

Була йому натхнінням, музою, розрадою у тяжких, життєвих моментах. Йому, хорій людині, яка нікуди не виходила довгі роки, вона творила цілий зовнішній світ. Чим була для нього, це висказав у своїх образах. Вона-ж сама й виглядала наче витята з образа.

Хто не знає прекрасного образу, де жінка схилена над труною, а біля неї сильний мужчина, який має двигнути жінку і почати нове життя. Або «Моя муза» — на якому вона у зеленій хустці, така жива зі своєю таємничою усмішкою, або при п'яніні, чи знову як збирається «в куми»... Чи між квітами ясна і соняшна.

Та — мала Нуся не дотримала довго товариства своєму учителеві і дорогому приятелеві. Відійшла від нього тоді, коли він її ще дуже потребував.

Минуло 10 літ, і ось тепер, коли вчасна осінь почала вже розкладати палітру з фарбами і почала намічувати свої сюжети — він відійшов по своєму повному тяжкої боротьби життю, щоби спочити біля неї, яка була йому за життя остоею і спочинком.

10. IX. 1935.

ВИСТАВА НАРОДНИХ ТКАНИН І ВИШИВОК

Дня 15. вересня відбулося відкриття вистави народних тканин і вишивок в салі музею Н. Т. Ш. Виставу отворила п. Ірина Гургула, що позитала численно зібраних гостей та звернула увагу, що виставу влаштовано на те, щоби дати змогу ширшим кругам громадянства познайомитися з деякими цінними музейними експонатами, які звичайно з причин консервації тяжко доступні для ширшої публіки. Відтак Д-р Володимир Січинський виголосив реферат на тему: «Народне мистецтво й модерна мистецька творчість». На вступі референт зазначив, що народне мистецтво й модерна мистецька творчість це не два протилежні собі мистецькі напрямки. Стиль у мистецтві, є впливом не тільки існуючих обставин, але теж опирається на попередні надбання даного народу. Можна запримітити, що найбільш цивілізовані народи шукають мистецьких мотивів у доісторичному та селянському мистецтві, часто навіть поза межами своєї культури. «Модна» промисловість Європи черпає дуже багато з народного мистецтва славянських народів. Видання українського народного мистецтва мали теж великий політ на заграничних ринках. Життєздатність народного мистецтва лежить в його ужитковості. Наукові досліді вказують, що не є воно чимсь окремим, самобутнім, а є тільки певним відгалуженням колишньої фабричної і ремісничої промисловості. Цей промисловий характер дає народному мистецтву право на існування теж у теперішній добі, коли поширювання, розголосовування і репродукція мистецьких зразків стали таким важким чинником. Та при цій репродукції народного мистецтва треба дбати про те, щоби даний предмет відповідав цілковито своєму призначенню. Прикладення предмету до нових обставин мусить лучитися з творчою переріркою. Збережуть вони свою мистецьку вартість тільки тоді, коли лишається або точною копією народних зразків, або тоді, коли на підставі тих зразків справжні мистці втворюють щось зовсім нове. В першому випадку, предмет тратить свою ужиткову вартість, в другому мистецьке перетворення пристосовує його до нових обставин, предмет востає у нове середовище. Перші кроки у тому напрямку вже зроблені. На цій виставі бачимо знамениті зразки виробів кооп. «У. Н. М.» пристосовані до міського вжитку. Невикористана ще ткацька галузь народного мистецтва за винятком килимкарства, де працюють визначні українські мистці. Перед українським ткацтвом чергове заздання.

Приступім до обговорення самої вистави.

Буковинським та полтавським узором присвячено цілу майже стіну проти дверей, стіну на право та столи посеред салі.

На перший плян вибиваються завіски з білим полтавським гаптом, звертає на себе увагу настільник прикрашений гаптом із старих полтавських рушників. У кутку чудова, незвичайно ніжна блюзка прикрашена мереживом та гаптами. Столи прикрашені обрусами, на яких застосовані коліркові буковинські узорі. Приметою буковинських та полтавських узорів є передовсім те, що вони хоч і зберегли свій питомий характер народних узорів, знаменито надаються до модерного міського мешкання чи одягу, так своїми барвами як і ніжною простотою узорів. Зовсім відмінні, хоч не менше гарні, є узорі з Яворівщини. Використані вони на завісці при входових дверях та побіч на серветках і рушниках. Завіска ця з веселим червоним узором так і проситься до літніх домиків, а завіски з Великої України надаються до більше репрезентативних, міських мешкань. Сервети з яворівськими узорами цікаві своїми крученими мотивами, що сягають ще доісторичних

часів. Виставу доповняють ще гуцульські взори, вже більше відомі у нас. Пристосовані вони тут на церковних обрусах, настільниках і т. подібне.

Великою новістю є вироби народного ткацтва. Готові вже моделі вказують нам, як можемо їх ужити чи то при улагодженню мешкання, чи до одягу. Поміж завісками бачимо хіднички з Покуття, що знаменито можуть заступити тандитні фабричні вироби, яких так багато у наших мешканнях. Під подушками бачимо чорнобілі гуцульські верети, на стіні прекрасний пасястий подільський наліжник, практичніший від гуцульських ліжників (не кудовчиться). Дальше ткані скатерті порозвішувані понад дверима.

Поміж яворівськими виробами видніють дві особливості т. зв. «вибійка» і «шорця». Вибійка, це ручно мальоване льняне полотно. Виставлений модель літнього костюму вказує на знамените застосування цього матеріалу до міського вжитку. Знову-ж «шорця» це пасманиста на пів вовняна тканина, з якої зроблено осінній комплект, що своїм виглядом перевищує неодну фабричну тканину. Усі ці вироби народного ткацтва досі мало відомі між ширшими кругами нашого громадянства. Варто з ними познайомитись і скористати з них.

У сусідніх кімнатах знаходяться вже музейні експонати. Бачимо тут килими, переважно з Великої України. Найстарший килим з XVII. ст. Узорі на килимах доходять від геометричних форм до форми квітів. Дуже цікаві плахти, що в дечому нагадують модерні шкоцькі тканини. Велика і прегарна збірка народних узорів, церковних київських гаптів, металевих гуцульських прикрас, гончарських виробів і т. п.

Ціла вистава так у своїй музейній частині як і у частині, де бачимо народні взори прикладені до модерного виробництва незвичайно цікава не лише для тих, які бажали би внести до своєї хати деякі народні вироби, але також для тих, які чи то самостійно працюють в домашньому промислі чи мають якийнебудь вплив на напрямки його розвою.

Вистава триває до 15. жовтня. Ми певні, що жіноцтво масово її відвідає.

Меланія Нижанківська.

ОСКАР УАЙЛЬД.

О З Е Р О

Коли помер Нарциз, Озеро його втіх з келиха солодких вод перетворилося в келих солоних сліз. Тоді Ореади вибігли з плачем із лісової гущавини: вони хотіли розважити Озеро. Та ж побачивши, що Озеро відмінилось і замість келиха солодких вод стало келихом солоних сліз, вони розпустили свої зелені коси й промовили в смутку:

— Для нас не є дивом твоя страшна розпука: Нарциз був такий красунь!

— А хіба він був красунь? — спитало здивоване Озеро.

— От такої! Та кому ж це й знати найкраще, як не тобі?! — відказали Ореади. — Тоді, як він нас навіть не помічав, тебе він шукав раз-у-раз, а, лежучи на твоїх берегах, все вдивлявся в тебе, бо ж у дзеркалі твоїх вод відбивалася його божеська врода.

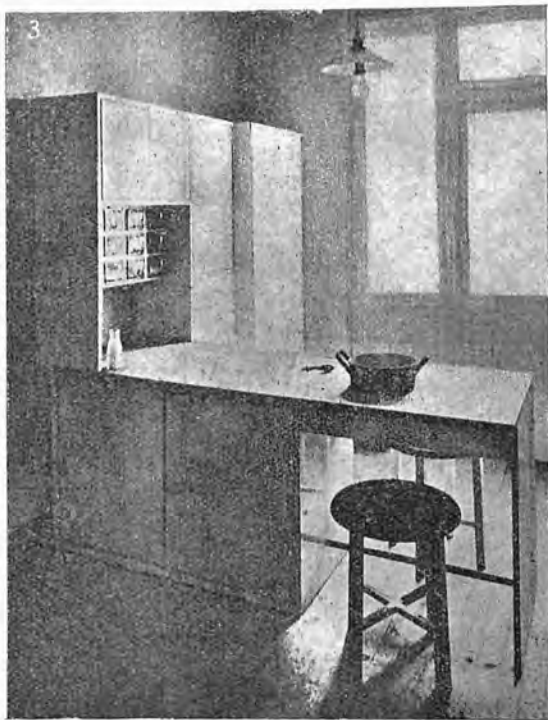
А Озеро сказало на те:

— Я кохало Нарциза за те, що, коли він лежав на моїх берегах та дивився на мене, то в дзеркалі його очей я бачило відбиток моєї краси...

Н. Ч.

М О Д Е Р Н І М Е Б Л І.

Розвиток виробництва меблів завжди був тісно зв'язаний з розвитком архітектури. Коли мінявся стиль і характер архітектури, то мінявся і вигляд меблів, бо ж меблі все були доповненням архітектури і передовсім «устаткуванням» житла. Більше того, меблі, що слу-

Сучасна кухня є маленька. Меблі в ній подумані так, щоби були під рукою та не займали надто багато місця.

жать виключно ужитковим потребам людини, що стараються улегшити, упростити всі процеси людського побуту, — являються немов би «посередником» між архітектурою чи то площами житла і самим мешканцем. Коли нема меблів — людина чується «відірваною», чужою, серед чотирьох стін хати.

Та життєві, побутові потреби людини безнастанно міняються, рівночасно з поступом інтелектуального життя і творчості. Вони залежать від складних причин матеріальної, соціальної, національної і господарської натури, та під впливом усіх цих причин витворюють в кожен добу один виразний стиль.

«Стиль — це людина!» — влучно каже відома французька поговорка. Міняється людина — міняється і стиль!

В нашу добу раціоналізації житлової системи, в добу меркантильності мійського будівництва, прискореного темпу життя, при постійно знижуваних матеріальних спромогах кожної індивідуальності — природньо прийшла цілковита зміна погляду на завдання і потреби житла.

Ми вже не можемо мешкати у великих мешканнях, не можемо користуватися чужою робітною силою (слугами) — як це, за невеликими винятками, є правилом для цілої сучасної Європи.

Кімнати мешкань стали малі, меблів мало. Але треба їх зробити здоровшими, вигіднішими. Мусять вони стисло притримуватися свого призначення і досконало виконувати своє завдання.

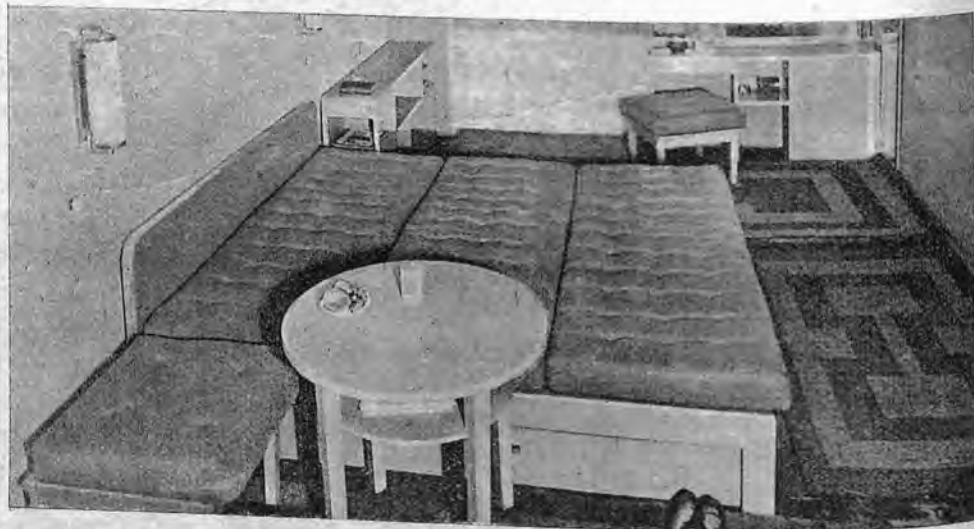
Над цими складними проблемами віддавна працювали передові уми, кращі архітекти — ці «організатори» громадського та індивідуального життя людини.

Такі «найновіші» ідеї, що творили основні принципи найкращої «організації» житла, розуміється, мають довшу еволюцію і не з'явилися раптово. Проблема, наприклад, розміщення меблів у кімнаті, завжди займала передових архітектів при проектуванні житлових домів.

Інше діло, що загал не цікавився цими питаннями і далі будував «по своєму». Ще перед світовою війною при будівнанні житлових домів, віль і менших будинків, більше звертали увагу на зовнішній вигляд будови, на «симетричність» фасади, «рівномірність» у розміщенні вікон, а менше дбали про внутрішній вигляд і сполуку кімнат. Часто траплялися такі дивогляди, що в кімнатах «продіравлених» численними вікнами і дверима, вже не лишалося місця на меблі: ліжко доводилося ставити під вікном, шафа «налазила» на двері, стіл заслоняв прохід і т. д. При тім меблі були незручні, на них було багато зайвих частин, до того ще тяжкі й негігієнічні.

Щоби зробити будову якнайкращою для праці і відпочинку людини, новітня архітектура, а разом з тим і виробництво меблів, поставили в основу своїх завдань, властиво три засади: функціоналізм, конструктивізм і гігієнічність.

Функціоналізм. Меблі мусять передовсім бути пристосовані до практичних потреб — вигідні, зручні, міцні, дешеві, легкі, мусять якнайкраще «виконувати свої обов'язки» — свої функції. Натомість не повинні бути лише пустою «прикрасою» і непотрібним додатком, причіпком архітектури. Крім того не повинні бути надто великими, ані надто малими, але якраз такого розміру як треба: шафа точно розрахована на розмір одягу; стіл, ліжко, крісло і т. д. — на зріст людини і т. д. Так ідеально пристосовані меблі для своїх

Широкий тапчан у сучасній спальні. Матераци обтягнені декоративним матеріалом не потребують окремого накриття.

потреб, так ідеально вироблена форма стає тим самим і естетичною, гарною, привабливою, подібно, як гарним нам видається дзбанок, миска та ін. речі, пристосовані до своїх потреб; або приваблює нас модерний паротяг, пароплав, автомобіль, аероплян, де кожна частина ідеально пристосована до виконання певних функцій. Між іншим, спосіб устаткування цих родів комунікації, безсумнівно, мали вплив на форми і характер домашніх меблів. Крісла до сидження робили подібними до автомобільових, канапи і ліжка — на зразок спальних лавок вагонів і кают і т. д.

А що кімнати в нових домах будують невеликі, то і меблі стараються зробити такими, щоби вони якнайменше займали місця і не перешкоджали рухам самого «мешканця».

Звідси повстали різні способи злиття меблів з самою архітектурою, а саме — ховати меблі у стінах і різних виступах кімнати. Отже почали робити ліжка, що на день засувають їх до ниж, або підносять і ховають у стіни; шафи улаштовувати просто в стінах; а навіть робили столи, що на ніч розкладають їх як ліжка; крісла-фотелі, що при потребі змінюють у канапи; столи, що прикріплені до стін і в разі потреби їх спускають і ховають у стіні.

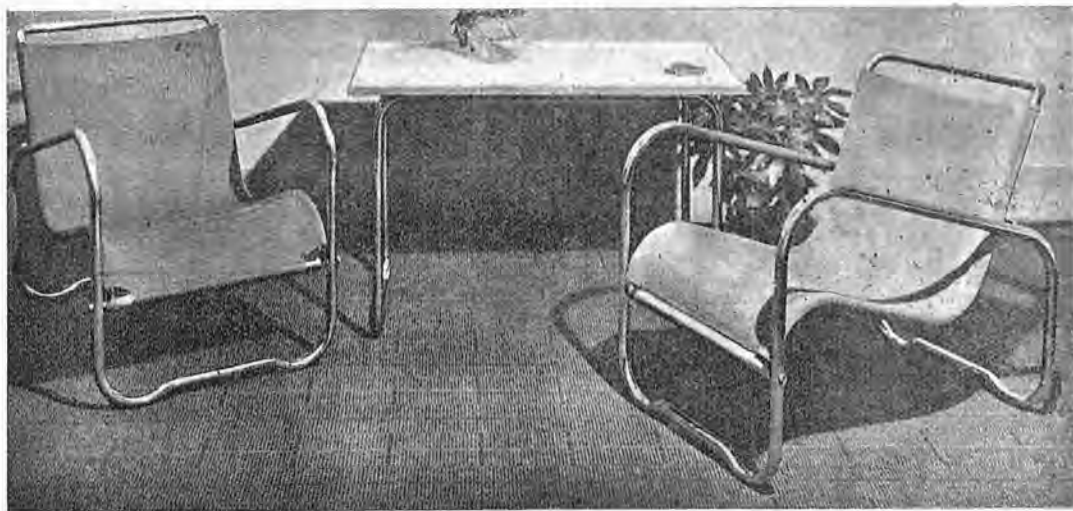
Як при реалізації кожної нової ідеї, так і тут почали впадати також в екстремі: подібні «американські» мешкання стали скорше змеханізованими забавками а не практичними мешканнями. Кімнати улаштовані таким «портативним» способом стали скидатися на купе за-

меблів служили лише конструкції, інші — лише практичним потребам і нарешті треті — чисто-декоративні. Наприклад, раніш у столах їх «борти» (боки стола) служили лише для конструктивної мети без ніякого вжитку; натомість тепер під верхньою площею стола (властивим столом) роблять рівнобіжну площу внизу, яка служить за полицю, а рівночасно скріплює ніжки стола і таким чином стабілізує цілу конструкцію меблів.

Безсумнівно, що в понятті «конструктивізму» великий вплив робили різні модерні напрямки в мистецтві, з яких особливе значіння мав пуризм. Отже, під впливом цього останнього, у меблях помітне очищення форм від зайвих частин, додатків і прикрас. Всі ці прикраси, як гімси, кольони, листви, різьби, інтарсії т. ін. обов'язкові прикмети старих меблів, на думку нових теоретиків, роблять їх незручними і негігієнічними. До того ще новітні, найбільш уживані матеріяли (дикта, скло) наказують відмовитися від різних прикрас і непотрібних додатків.

Таким чином, меблі зовсім «оголилися», залишилася ніби схема і сам кістяк! Форми їх стали вишукано-прості, елементарні, зі зовсім гладкими площами, простими кутами, рівномірними заокругленнями без прикрас і різьб.

Своєю дорогою, такі меблі мають певні недостачі т. м. «внутрішнього» характеру — мешкання стало одноманітним, надто простим, наповнене якоюсь порожнечою!.. Та проте строгі форми, шляхотно-прості лінії, гармонійний спокій — призабляють нас.

Гнуті меблі з нікльованого заліза годяться до передпокоїв та почекалень.

лізничного вагону, у них запанувала порожнеча з холодним і байдужим настроєм. Крім того усі штучні «пристрої» і «прибори» хитрого механізму далеко незручні і непрактичні, не кажучи вже, що є надто коштовні. Вічне витягання і розставлявання, наприклад, складаних ліжок відбирає далеко більше часу, як «стелення» звичайних ліжок. Дуже сумнівна також гігієнічність при постійному хованні до скринь постелі, користування ліжка як столом і т. д. Вкінці таке мешкання ще більше «мордує» господиню, як мешкання «старозавітне». Крім того такі меблі (шафи, ліжка, столи у стінах) «не даються переносити з одного мешкання до другого. А можна їх так улаштовувати лише в новозбудованих домах.

Але такі мешкання, де цілі меблі складають і ховають до стін і ниж кімнати — є скрайність, яка не заперечує здоровій засаді функціоналізму.

Конструктивізм — одна з головніших засад новітньої архітектури, в приміненні до меблів прибрала особливого, навіть своєрідного значіння. «Будова» меблів мусить притримуватися засади, щоби кожна їх частина служила рівночасно і конструкцією і ужитковою площею. А не так як раніш, де одні частини

гігієнічність. Вище з'ясовано, що функціоналізм і конструктивізм давали великі можливості пристосувати меблі до сучасних вимог гігієни. В новітніх меблях, наприклад, порох менше затримується а його вичищення відіймає далеко менше часу як раніш та й засоби «консервації» таких меблів зовсім прості й дешеві.

Але вимоги гігієни не вдовольнялися лише засобами функціоналізму і конструктивізму, а почали шукати інших можливостей, передовсім у приміненні до меблів нових матеріялів.

У висліді таких пошукувань, з'явилися меблі, вироблені лише з двох матеріялів — дутого (у вигляді рур) заліза й міцної матерії. Таке залізо, звичайно нікльоване, виконує лише чисто-конструктивне завдання, а матерія служить за «ужиткову» площу (сидження, спинка то що). Справді так сконструовані крісла є дуже гігієнічні і досить вигідні, та разом із тим мають свої недостачі. Вони мало стабілізовані, постійно трясуться «дрібною лихорадкою», відчуваєш себе на такому кріслі якось «непевно» — ніби тимчасовим гостем... до того вони ще «холодні», бо матерія не гріє, (Докінчення на стор 9).

ДО БАЛАЧКИ ПРО ЧОЛОВІКІВ

Стаття, яку містимо не є відповіддю на конкурс на „найліпшого чоловіка“, що його розписали ми у числі з 1. вересня! Вона є тільки продовженням „Балачки про чоловіків“. Очікуємо донисей, які будуть відповіддю на наш конкурс!

У заграничних жіночих журналах дуже часто читачки незвичайно широко обговорюють справи свого буденного життя. Забирають голос господині, матері, і самотійно працюючі жінки. Часто вмішуються у дискусію і муштини, а через те балачка затрачує прикмету односторонності. Особливу увагу присвячують дітям, їх вихованню, часто теж темою дискусій стає відношення жінок до чоловіків.

Оттак і тепер „Нова Хата“ дає змогу виговоритися читачкам на невичерпану для них тему — „наші чоловіки“. Початок дав допис Дністрової Чайки у числі з вересня. Скінчився він конкурсом на „найліпшого чоловіка“. Треба повитати щасливу думку такої балачки і відгукнутись на цю тему. Не допустім до того, щоб заклик до дискусії залишився без відгуку! Відгукнутись повинні саме ті, що все мовчазні та нікому невідомі з гідністю несуть тягар домашнього життя — господині та мами. Цікаво теж було б почути голос самотійно працюючих жінок!

Щоби дійти до теми „чоловіків“, треба почати від жінок. Наші дівчата особливо ті, з давніших поколінь, виходили зовсім неприготовані в подружжє життя. Муштина був для них овіяний якимсь неприродним німбом, акреолою. У своїх дівочих мріях виідеалізовували вони мушину, а наслідком цього приходили розчарування та конфлікти, що в найліпших випадках налагоджувалися зчасом, але нерідко аж по довгих роках. Часом обоє залишалися на все життя чужими, хоч жили поруч себе! Тепер таке життя „попри себе“ стає майже неможливе. Магеріяльна скрута так утруднює життя, що співпраця жінки й чоловіка чонечна. Жінка мусить добрим словом і вродженням таким протиставитися всім конфліктам, муштина повинен неускладнювати і так уже важкого „крізового“ положення жінки. Дотого мусять обоє любити себе взаємно, шанувати себе та бути приятелями.

Жінка 20-го століття ще й тепер терпить від деяких несправедливостей подружжого життя, вона часто є наче власністю свого чоловіка. Він верховодить її долею по своїй впадоби, себе вважає „паном дому“, а жінку відсуває до другорядної ролі — господині. Та свідомі жінки ніколи не погодяться з тим, щоб муштина пердовсім шукав у жінці господині та кухарки, а щойно далі духових та інтелектуальних прикмет. Такий підхід часто у муштин несвідомий. Вони говорять багато про свободу, рівноправність, а вдійсності та свобода існує тільки для муштин. Рівноправність жінок існує, але в подружжюму життю вона дуже рідка. Звичайно верховодить одна або друга сторона, поступом є компроміси, а вже насправду рідко існує правдиве, гармонійне, рівне, співжиття, взаємне доповнювання себе. Для справедливості треба ствердити, що наші українські чоловіки, мають більше виrozumіння для жінок, ніж чоловіки інших народів, так, що жінка таким та доброю волею легко може здобути собі рівнорядне становище в подружжюму житті. Проявом цієї рівнорядності не повинно бути бажання верховодити але взаємне порозуміння у всіх життєвих справах, правдиве співжиття. Взагалі співжиття двох людей це досить складна проблема. Треба зрікатись деяких своїх нахилів і пристосовуватись до уподобань другої сторони.

Тяжко сказати, який тип муштини ідеальний. Для одної є ідеалом муж який займається

всім включно до варення конфітур, друга не хотілаб такого чоловіка нізачо в світі. Деякі наукові теорії твердять, що певні типи муштин та жінок особливо притягають і доповняють себе. Для жінки тип, який їй відповідає все буде гарний і добрий навіть, коли має і погані прикмети. Назагал самовладні типи муштин більше подобаються жінкам, ніж такі, що їм коряться. Останні скоріше знуються жінці, бо забагато доброти і вигоди це теж не добре.

Існують жінки, яким неоправданий крик і лайка муштини не робить прикрости, навпаки вони тішаться, що мають чоловіка „сильного“. Алеж так не повинно бути! Коли вимагаємо повного опанування, розсудливості і спокоею від жінки, то й муштина повинен бути опанований. Хата повинна бути для нього святинею, куди приносить він усе найкраще і найліпше, а не місцем де давав би волю своїм поганим настроям.

Багато жінок псує муштин тим, що дуже мало вимагають для себе. Це витворює у муштини переконання, що вся жінчина безпереривна і безкорисна праця, вся посвята, належаться йому природно, а жінці не треба за те ні подякувати, ні винагородити добрим словом, чи приємністю.

Жінка повинна виховувати не тільки дітей, але і чоловіків, кермувати їх замилюваннями й уподобаннями, підносити їх культурний рівень. Жінка модерної доби, повинна піддержувати чоловіка у його змаганнях до вищих завдань та не пугати його життя дрібничками. Не треба крутити йому голову клопотою зі служницею. Проблему дітей треба трактувати дещо ширше і не забувати, що вони краще виховуються у взаємному порозумінні подругів. Жінка повинна бути все привітна та усміхнена. Навіть якщо доведеться їй трохи більше потерпіти, ніж муштині! Це тільки ще більше ушляхотнить її. Вона не повинна занедбуватися ні душевно ні фізично! Без зайвої кокетерії повинна бути все гарна і приваблива. Ніколи не повинна відкривати себе зовсім — усе ще трохи тайни залишити за собою! Це зробить її в очах власного чоловіка чарівною та гідною уваги. Ніколи не треба допустити до того, щоби все стало буденне, звичайне. Маленька ескапада до кіна чи театру, мала прогулька з чоловіком, вносять свіжість і різноманітність.

Якось так склалось, що говорячи про муштин я більше заговорила про жінок. Та це все стоїть в дуже тісному звязку. Від добрих жінок залежить чи будемо мати добрих і розумних та виrozumілих муштин. Бож жінка творить атмосферу хати. Добра жінка осягне розумною уступчивістю і свідомою покорою багато — створить зчасом тип муштини, який їй вповні відповідатиме. А жінка, теж та яка не займається виключно домом і господарством не повинна ніколи виректися своїх властиво жіночих прикмет. Занадто самопевні і самовладні жінки не подобаються. Не лежить в природі жінки бути шорсткою і немовби постійно визивною, боевою. Це тільки відштовхує від неї муштин, а наслідок такий, що тратить вона вплив на муштин.

Що можемо вимагати від сучасного муштини? Властиво тільки те, щоби ставився з людською гідністю до подруги свого життя, вважав її повновартісною людиною, — не легковажив їй тихої, але не менш відповідальної праці. Часами помагав навіть в дечім, коли обставини так складаються. Мав трохи виrozumіння для жіночої психіки так зовсім іншої від мужеської і не твердив з самопевною усмішкою, що він „так добре“ знає жінок.

Адріана Мак.

ДЕЩО ПРО КРЕМИ

Вживання кремів поширюється щораз більше. Креми, це не першина, а тільки поворот до давніх звичаїв. В старовині вживали різних преріжних олійків, які заступали навіть мило. Не лише греки й римляни, але й давній Єгипет та всі азійські культурні народи знали їх ділання. Отже треба собі зясувати, що сучасний культ кремів, з яких одні мають таємничу назву „на ніч“, а другі „на день“, зовсім не є новою.

А як кожна річ давно випробувана й плекана, має своє оправдання. Наша шкіра відновлюється й й відмолоджується зі споду. На поверхні верства шкіри поволи завмирає або твердне. Отже щоби вона не лущилася, не тріскала, не відпадала кусниками, треба її зм'ягчувати товщом. Правда, вже самі шкірні клітини мають у собі певну кількість воску, товщ виділюють також шкірні залози. Це береже шкіру перед діланням вітру й морозу. Отже здається, це повинно вистачити?

Однак не забуваймо, що спосіб нашого життя вже давно відбіг від первісного, природнього. Вуличний рух, порох і дим приневолює нас часто митися і то митися милом, бо тільки воно розпускає докладно всі нечистоти. А разом із тим відбираємо шкірі природній товщ, який її забезпечують залози. Отже тому мусимо її цю втрату винагородити.

З усіх звірят вівця виділює найбільше шкірного товщу. Вона його не тратить, бо не мється як ми, а зберігає в вовні. Чищенням вовни видобуваємо — ляноліну. Ляноліна ціпка й має неприємний овечий запах. Але для плекання шкіри годиться знаменито, бо має в собі подібні складники, як ті, що їх потребує людська шкіра. Коли перемішати її з іншим товщом, м'якне і тратить неприємний запах.

Давні римляни знали вже ляноліну. Окрім того високо ставили інший виріб шкірних залоз — молоко. Зужитковували його на різні масти, вмивалися молоком, а жінка Нерона мала навіть стайню ослиць, що доставляли їй завжди молока на купіль. Але тоді вже вміли цінити й інші товщі, як наприклад оливу. Заправляли її пахощами й продавали під різними таємничими назвами. Олива має подібні складники, як шкірний чи молодший товщ і її наша шкіра добре зносить. Її домішували також до ляноліни та різних інших мастей. Однак всі ці товщі розкладаються під впливом воздуха. Тому старалися згодом заступити їх товщами мінеральними, як вазеліна, парафіна. Але вповні заступити їх не можна, тому що

ці мінеральні товщі не втягає шкіра так добре як попередні. Деяким шкірам такий мінеральний товщ навіть шкодить. Так само ділає гліцерина, яка властиво вже не є товщом. Але вона в косметиці потрібна.

З огляду на таку нетривалість кремів, дуже важне їхнє опакування. В слоїчках та пудерках можна переховувати лише креми на товщах мінеральних, які зовсім не розкладаються. Всі інші креми найкраще купувати й переховувати в тубках. Тут воздух і бактерії не мають доступу.

Після складників можна креми поділити на дві частини. Одні креми, це сухі, а другі товсті. Всі креми мають за підклад ляноліну, або віск і ріжняться тільки домішками від себе. Сухі креми мають ще домішку мінеральних товщів, спирту, часом желатини, бораксу й крохмалю, а головню пахощів. Товсті креми обіймають звичайно товщі рослини, а часом овечі. Шкіра від них стає масна й лискуча. Тому тяжко вживати їх на день і тому ці креми мають назву „нічних“. До них належить славнозвісний Coldcream.

Креми гліцеринові зовсім не мають товщу. Їх роблять із желатини агару, або траганду з іншими дрібними домішками. Вони звичайно липкі.

Креми гормонів повстають подібно, тільки з домішкою гормонів складників.

Цей невеличкий перегляд кремів повинен нам дати поняття про те, що крем не є чародійством, а важним і дуже корисним ліком на недомогання шкіри. С.

(Продовження із стор 7-ої).

а метал, особливо у зимі, неприємний при дотику. Багато залежить також від прецизности виконання металевих частин та й ціна їх немала. Ліжка з такого матеріалу рівно гігієнічні; зрештою їх робили і раніш, з тією різницею, що в новітніх виробках зовсім викинули зайві додатки й прикраси, що часто псувалися, вилітали зі своїх «гнізд» і робили ціле «ложе» подібним до... розбитого «тарабану».

Менше умотивована потреба нікльованого заліза у такого рода меблів як кабінетні столи (до писання), шафи та ін., де все одно всі стінки зроблені з дерева, а залізо скорше робить вражіння декорації і тим у засаді противне функціоналізму.

При всіх цих недомоганнях меблі з дутого металю, а особливо крісла й столики, мають багато додатних прикмет і є зовсім на місці у громадських будовах, склепах, шпиталях, лікарських приміщеннях, почекальнях і передпокоях.

У цьому побіжному огляді модерних меблів старався автор зясувати головні проблеми «меблеознавства» та засоби їх реалізації. Бажаючи безсторонно

висвітлити ціле питання — подав автор не тільки позитивні сторони нових напрямків, але також їх недомогання і хиби.

Великі проблеми і здорові, обґрунтовані і теоретично-вірні засади модерного виробництва, потребують ще бездоганної, ідеальної їх реалізації. І лише постійною, впертою працею, поступовим удосконаленням попередніх виробів, новітня мистецька творчість здобуває нові позитивні досягнення.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні

ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

Я К Ч И С Т И Т И К И Л И М И

Кажуть, що килим у хаті є ніби візитівкою господині. Він свідчить про чистоту й охайність цілого господарства.

Чищення й піклування килимів залежить від їх призначення, себто від того чи килим лежить на підлозі, чи висить на стіні. Килими на підлозі потребують тієї дбайливості більше, на стіні менше. Зрештою килими на підлогу повинні різнитися також тканням і вовною від декоративних.

Килимам на підлозі шкодить нерівна, або суковата підлога. На тих місцях звичайно скорше протираються. Тоді треба його підшити цілого, або лише в тому місці полотном чи мішком. При дорогих, перських килимах навіть підкладаємо цілі повстяною пікладкою.

Килими з підлоги тріпаємо раз на тиждень. Витріпавши з обох сторін, треба ще докладно вищіткувати поверхню. До такої ціли годиться добре м'яка рижова щітка; треба при цьому вважати, щоб вона не скупала волокон та не виривала клаптиків вовни.

Килим зі стіни тріпаємо менше часто, але не рідше, як раз на місяць. Поступаємо так само, як із тим із підлоги.

Розкладаючи килим у помешканні, треба умістити його так, щоб як найменше досягало його соняшне проміння. Від нього краски і в найкращих килимах бліднуть. Коли вижджаємо на літо, найкраще тоді всі килими витріпати й вичистити докладно, звинути у рульони й обвинувити газетним папером. Коли не хочемо позбавляти нашого помешкання і в літі килимів, тоді можна підложити під кожний верстув газетного паперу і прикрити їх ним і зверху. Тоді, по повероті горішню верстув зняти. Газетний папір береже килим від соняшного проміння і рівночасно від молів.

Плями повстають особливо часто на килимах із підлоги. Якщо вони свіжі й ми знаємо їх причину, можна завжди вичистити їх дома. Тільки тоді, коли не знаємо з чого повстали, краще порадитися фахівця й віддати це йому до зроблення. Всяке чищення навмання може побільшити лихо.

Також при домашньому чищенні треба поступати дуже обережно. До кожної плями вживати іншої шматки, тому що при допомозі її може ця пляма перенестися на інше місце.

Масні плями чистимо розчином, який нам зладить кожна дрогерія, а саме: одну частину спирту (може бути й денатурований), одну частину етеру й одну частину терпентинового олію. До цієї мішанини можна додати також кілька капель амоняку; але треба звернути увагу, що амоняк шкодить деяким краскам, отже треба би випробувати перед тим шматкою на іншому місці, чи дана краска амоняк витримає.

Овочеві або чорнильні плями треба чистити зараз при допомозі цитринового соку.

Плями зі смоли, живиці, ляку, або воску чистимо мішаниною зі спирту й терпентинового олію по половині. Коли пляма з живиці вже давня й затвердла, попробуємо наперед зішкробати її верх ножем. Потім підложимо під запламлене місце бібулу, або чисту шматку й почнемо скапувати на нього згадану мішанину. Це вимиває бруд із плями на підложену бібулу. Але бібулу, чи шматку треба змінити. Наприкінці намочимо щітку в рідині й обережно вичистимо килим здовж волосу. Цим усунемо останні залишки броду.

Далеко тяжче вичистити пляму з дьогтю. Покапуємо пляму бензолом, підложивши під неї бібулу. Її треба змінити доти, аж доки бензол не стане зовсім

чистий. Вкінці вимиемо місце літньою водою і виберемо рештки броду шкіркою з хліба.

Коли хочемо вичистити цілий килим затоптаний або запорошений, ладимо мішанину з 30 гр. соди, 20 гр. бораксу, 25 гр. доброго мила в півтора літра води. Коли розчин прохолоне, додати до нього шклянку спирту. Докладно вимішати й чистити рижовою щіткою. При цьому повстане піна, яку треба зараз знімати шматкою або губкою. Однак не намочувати надто килим, тому що потім поволи й тяжко схне.

Відсвіження красок дістанемо при допомозі квасної капусти. Також слабкий, ясний розчин оцту, якщо ним натremo зверху килим, гарно відсвіжує краску. Потім треба килим добре витріпати.

Хоча сезон молів уже минає, треба перевірити чи не загнизли вони в них у літі та позбавити їх усяких зародків на другий рік. Витріпавши й вичистивши докладно, пофлітувати їх добре з обох сторін, заки повісимо на стіні, чи простелимо на підлозі.

Листування

Читальня Укр. Жін. Гімн., Перемишль. Передплата вирівнана до кінця вересня 1935.

Гая Радзівіл, Судова Вишня. Передплата вирівнана до кінця квітня 1935.

Софія Гуд, Бофало. Передплата вирівнана до кінця серпня 1935. Часопис висилаємо від вересня 1935.

Олена Кульчевська, Клівланд. Передплата вирівнана до кінця 1935 р.

Олена Онулякова, Бодружель. Гроші за взори і на передплату одержали. Передплата вирівнана до кінця 1935 р.

Найбільший вибір останніх новинок на жіночі сукні й плащі, а також матеріали на мужеські вбрання поручає

„ДІМ МОДИ“
Львів — європейський готель

Шукаємо праці

Здорова, інтелігентна панна, по семінарійній матурі, без ніяких засобів до життя пошукує заняття, найрадше прийме лекції з народних шкіл, або займеться вихованням дітей за скромною винагородою.

«Учителька».

Новинки

Отворення Українського Жіночого Клубу при «Новій Хаті» відбулося дня 23. IX. 1935 р. Велика кількість присутніх дала доказ заінтересування клубом. Цього року клуб буде відчинений щоденно від 17—20 год., а клубові сходини з програмою будуть відбуватися що понеділка.

Звичайні Загальні Збори Кооп. «Українське Народне Містечко» відбулося дня 26. вересня. Збори затвердили рахункове замкнення і одобрили діяльність Управи і Надзірної Ради за рік 1934. При доповнюючій виборі членів Надзірної Ради увійшли в її склад п. Марта Дурбакова і п. Марія Мельникова. Докладніший звіт з діяльності кооперативи подамо в слідуючій числі.

Дитячий ярмарок у Львові.

Минулорічна імпреза тов. Українська Захоронка у формі дитячого ярмарка тішилася великою популярністю серед нашої найменшої публіки та великим признанням старших. Ярмарок цей дав почин до цілого ряду подібних імпрез в краю. Імпреза ця буде повторена у жовтні цього року (початок 6. X. 1935). Збуджує вона велике заінтересування і радість наших малих купців. Всі вибираймося на закупки на дитячий ярмарок, побачимо як дівчата працює і як тішитися.

Рання нагортка

Оця рання нагортка зроблена з вовни Кот, марки «Трикутник у Колі». До гачкування взяти гачок ч. 2.

1. ряд: 1 півстовпик, в самому очку ланцюшка 13 витяганих (на півтора сантиметра) стовпиків, в самому очку ланцюшка один півстовпик і т. д.

2. ряд: На одному півстовпику два витягані стовпики, 5 у воздуху на середньому з 13-ти стовпиків 1 півстовпик, 5 у воздуху і т. д.

3. ряд: як перший.

Найстарший магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

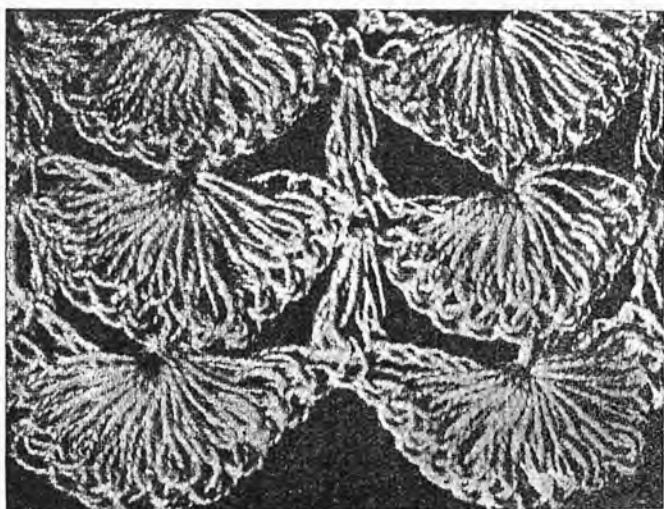
Іван Валлях і Син

Львів, Ринок Ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

Великий вибір у кожному сезоні.

Вуголь, кокс, дрова

в найдобріших якостях доставляє

„Народня Торговля“

Інформації: Бюро, Ринок 36, II. пов.

тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Ли-

чаківська 155, пл. Більчевського 3,

Пісудського 21 і Солодова 1.

Точна вага!

Солідна обслуга!

ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“

АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО

ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20–22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ

ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

Модний поради́ник

Іде час, коли треба доповнити, змінити й приготувати гардеробу на новий сезон. Покищо не думаємо ще про нові сукні; забагато клопотів та видатків справляє нам новий плащ осінній чи зимовий, капелюх та черевики.

Але без сукні все одно нам трудно обійтися. Коли вже не справляємо нової, треба придумати при давніх якесь відсвіження. Якийсь новий модний деталь. А на них мода така багата! Маємо розкішні комірчики, жаботи, болерка, даліше невеличкі туніки й ришки. Невеликим коштом можемо надати давній сукні цікавого модного вигляду.

Коли торішня сукня знищена вгорі, або зробилася за тісна, можемо переробити її, як рис. ч. 1. А саме: розтяти блюзку посередині й відтяти її зпереду від спідниці. Край заокруглити аж по бічні шви. В такий спосіб досягаємо ефекту болерка. Перід заповнити вставкою з якогось легкого матеріалу в колірві смужки. Ця вставка наслідує блюзку. Вона пришита до верху спідниці, бічних швів і прикріплена до рамен. З подібного смужковатого матеріалу ладимо також комір, який є певно теж знищений.

Якщо хочемо сукню не лише поширити, але також продовжити, треба тоді болерко відтяти також ззаду. Тоді можна замість вставки зладити цілу блюзочку без рукавів і носити її до цієї сукні.

Вовняна сукня найскорше нищиться на рукавах. Звичайно на лікті витирається й дістає полиск. Треба цьому зарадити. На щастя мода допускає не лише в осені, але також зимою короткі рукави при воєняних сукнях. Можна обтяти їх вище ліктя й викинувши знищені місця, зладити з решти малу буфку на лікті. Дістанемо модну силуетку і приспособимо сукню до дальшого ношення.

Малі перерібки зясовані на рисунках. Коли наприклад маємо при суконці немодний уже виріз, перероблюємо його на квадратний при допомозі великого «фартушка» з рясованого шовку. Такий жабот пристібується зпереду на два декоративні гудзики.

До шовкових суконь годяться такі самі, або подібні комір-

чики з ришок. Укладати їх можна різно, як лише нам фантазія подиктує. Ріші можуть бути рясовані, або морщені в білій або пастельовій красці, що своїм відтінком сукні відповідає.

Оцих кілька вдатних помислів допоможе нам без великих коштів відсвіжити нашу гардеробу.

Осінні настрої в моді

Предвидіти осінню моду — це трохи ризиковне. Те, що паризькі гуртівники в таких великих кількостях показують нам, повстало під такими суперечними впливами, що треба нам буде

Елегантні пані вбираються в відомій фірмі

БРАТТЯ ШТАВБЕР

магазин жіночої конфекції

Львів, пл. Марійська ч. 6-7. Телефон 228-61.

в першу чергу освоїтися з тими лініями і формами, заки виберемо щось відповідного для себе.

Ще ми під вражінням спортових суконь та капелюшків, — або драпованих вечірних строїв Сарі, а вже Париж мріє про шляхотну й багату Рейсєансу.

Далеко ми від однородности в моді. Та зовсім не далеко від наслідування військових одностроїв. Це мабуть наслідок мілітарних настроїв, що огорнули тепер світ. Наша силуетка повинна набрати дещо марсового характеру. Ці мілітарні настрої довгий час відзеркалювалися тільки у новелях. Тепер виражається це за посередництвом ватованих рамен, тугого стану, військових комірів та вилогів покритих оксамитом (комірі ззаду висші), прикрашених швів, відстаючих полів, манжетів. Це все прийняте як прикраса для плащів і жакетів. Для горішніх частин одягу знову борти, шнуровання, еполети, драгони, побіч критих застібок — пишні гудзики, часто золоті (також кліпси). Багато прикрас астраханами.

Накриття голови — славних армій минулого та теперішніх. Капелюшки з когутячими перами, як це носили генерали Наполеона і австрійські ветерани. Гузарські «чака», шапки з кутасами. Турецькій завій у всіх його відмінах також з раєрами та островерхі шапочки пазів. Це все на зачіски а ля Ботічеллі, гривки а ля Гарбо. Прикраси до капелюшків — артистичні дрібнички наперемін у византійські та муринські.

А при тім всім треба зберегти умірковання, та дбати щоби повстала поправна цілість.

Найелегантша пані задовольнить свій смак у нововідчиненій українській фірмі

„МАК“

Львів, Чарнецького ч. 10

Модні новинки

Прозорі, легкі тоалети з орган-ді, шифону звів лінний вітер. Забрав зі собою романтичну легкість стилевих тоалет. Добре нам було у тих змарах тонкої тканини, рухи наші були такі м'які, жіночі та часом може і докучила надто велика увага, щоби ніжної, жіночої одесжі не зімнути фалдами строгого будня. Осіння лінія має у собі більше рішучості, практичності і самостійності. Костюми і комплекти з м'якої вовни випрацьовані у всякі можливі форми. Різноманітні є теж коміри з оксамиту або шкірки, дуже часто з того самого матеріалу що костюм, укладані у фалди, а найчастіше є круглі, плоско вилонені довкруги шиї. М'який оваль лиця при круглім комірчику видається молодий, тому так охотно убираємо костюм є осени. Руки ніг не зодержує вузька спідниця, бо усякі фалди, накладані, впускані чи звичайні, збирані поширюють лише діл, а цілоти не відбирають гнучкої лінії. Пані, для яких нема кращої річи від футра хай не журяться тим, що у костюмах його не бачимо. Кушнірі перейшли на давню зовсім моду. Взоруючися на давніх моделях наших бабунь шийють футряні пелерини, краватки, шалі, які можна убрати до плаща, костюму, чи навіть до сукні на вечір. Так можна погодити моду і вигоду.

На ранню осінь модні вовняні сукні у барвах бронзу і зелені у всяких можливих відтінках. Фасони вовняних суконь гладкі але добре випрацьовані, значить крій їх складний і дуже різноманітний, не даються зшити невипроковені руці. Як прибрання служать гудзики і то бачимо їх дуже багато і всякої величини. Лінія рамен поширена впусканими або затинаними

фалдами на горі рукава. — На пізнішу осінь заповідають сукні з шовку м'якого а також з Georgette-н яку давніше так любили, тільки

у зовсім іншій формі, бо широкі, довгі, найрадіше збирані у дрібні фалди, але усі у темних красках.

ОРИСЯ.

Всі наші читачки, коли **покличуться** на це оголошення, отримають значний опуст при закупні плащів, костюмів, суконь, блюзок і т. д. у відомій першорядній фірмі

И. ПОСАМЕНТ
Львів, УЛИЦЯ АКАДЕМІЧНА ЧИСЛО 2.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, I. п.

Спеціальність: машинові пасти й джети

М. БОЯРЖИНЕЦЬ

Львів, **улиця АКАДЕМІЧНА ч. 22, II. пов.**

РОБІТНЯ жіночих суконь, плащів, костюмів

і дитячого вбрання

СОЛІДНЕ ВИКОНАННЯ.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

Осінні плащі і костюми

1. Скромний костюм з бронзового англійського матеріалу.
Короткий жакет з поясом.

2. Тричвертевий жакет з поясом та виложеним, широким
коміром. Матеріал пружкований.

3. 4. Плащі прибрані футряними комірами.

На осінь і зиму модні накидки,
мужеські убрання, плащі і костюми
дамські поручає

Мечислав ЗАЛЕСКИЙ

Львів, площа Марійська 10. — Тел. 200-53.

Вовняні суконки

1. Сукня з ясної м'якої вовни. Оригінальний стоячий комір.
2. Суконка з синьої вовни, що складається зі спіднички та довгої неначе туніка блузи з поясом.
4. Елегантна сукня з оригінальними рукавами та білим жа-

ботом. Перед сукні прибраний плісами, що на приділі розходяться.

3. Мила, бронзова сукня. Перед та поширені долиною рукави прибрані вишиванням.

ДОМИ
ТОВАРОВІ

ТРУСТ

ГЕТЬМАНСЬКА 12
ГОРОДЕЦЬКА 85

18 СКЛЕПІВ ПІД ОДНИМ ДАХОМ

1. Осінній плащик гімалая краски беж для 10 літнього хлопчика. Шалевий комір та маншети з бронзового футерка.
2. Практична суконка для 9-літньої дівчинки. Раглянові рукави. Комірчик, що переходить зпереду у краватку.
3. Гарний шкільний плащик для 12-літньої дівчинки, зі шкоц-кого матеріялу.
4. Практичне вбрання для 10-літнього хлопчика з доброї вовни. Ясний комірчик.

5. Суконка з гладкої вовни для 6-літньої дівчинки.
6. Убрання для 4-літнього хлопчика з вельвету. Темний пасок і комірчик з білої піки.
7. Плащик з м'якої вовни для 3-літньої дівчинки. Малий комірчик з білого пушку.
8. Плащик з пружкованого оксамиту для 8-літньої дівчинки. Капелюшок зі широкими крисами.

По розв'язанні спілки
відкрито в новім льокалі
склад і робітню взуття

О. Б Е Р Я К
вул. Руська 18, напроти церкви

Домашні суконки.

1. Практичний фартушок, що закриває цілу суконку та хоронить її перед порохом при домашніх порядках.

2. Домашня тепла суконка з квадратним вирізом, прибрана гудзиками.

3. Мила суконка з кишенями. Пасок боками йде сподом.

Крамниця кооп. „Українське
Народнє Мистецтво“
випродує

давні запаси волічок
по знижених цінах

Б. лікар Державного Загального Шпиталю
і клініки У. І. К. у Львові

С. КОРЖИНСЬКИЙ

ординує у внутрішніх і дитячих хворобах
у Львові, вулиця Набеляка ч. 37.

Панчохи і скарпитки

в найліпшій якості тільки

в крамниці У. Н. М. Косцюшки ч. 1а

Срібло, годинники і модну біжутерію поручає
 дешево фірма
 Власні годинникарські й ювелірські робітні.

Домбровський і Розважевський
 ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 2.

Приписи

Оленина.

Найсмачніше оленяче м'ясо у вересні і з початку жовтня, тоді воно найтовстіше. Щоби було крухе треба його добре побити і намаринувати на 4 до 8 днів у маринаті з винного оцту, цибулі і коріння. Прилагоджувати оленину можна всіляко так як воловину, а саме можна з неї робити: печеню, зрази, котлети.

Оленина зі сметаною.

Оленячий зад ополокати добре з маринату у воді, посолити, наколотися солониною і печи у рурі поливаючи спершу маслом а опісля квасною сметаною. Як вже спечений підправити сос легко мукою, пократити по обох сторонах кістки у скісні кусні. Подавати зі салатою або чорницями.

Зрази з оленини.

Пократити подовжні кусники з печені або полядвичі оленячої, добре побити, наколотися солониною, обсипати мукою і дусити на маслі з цибулею. Як наберуть рум'яної барви полити червоним вином і ще печи у рурі добру годину.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста
„Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
 До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Котлети з оленини.

Котлети смажитися з небайцованої оленини. До кусків зі заду докладаємо по малій кісточці з ребер а опісля обсипаємо побитий добре кусник мукою і смажимо на дуже розпеченім маслі. Подавати їх зі сосом помідоровим.

Яринові накипки.

Накипки з ярин можна подавати зємість зупи або лакоминки. Варити їх можна у формі або серветі на парі. Як що варимо у серветі треба її перед наложенням змочити у гарячій воді і витиснену добре насмарувати маслом, звязувати легко лишаючи досить вільного місця бо накипак дуже наростає у вареню.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

«Суспільний Промисл»

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

Накипак капусти з рижом.

Зварити велику головку капусти у посоленій воді. Потім порозкладати листки і помежи них накладати ось яку начинку: $\frac{1}{8}$ кг рижку звареного на сипко, чотири яйця зварені на твердо,

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
 Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
 Пасту до підлоги „Французька маса“.
 Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смола шевську.

жменя сушених грибів зварених, посіканих і присмажених на маслі з цибулею, соли і перцю. Листки виложені тою масою укладаємо знова у природну форму головки з капусти і вкладаємо її до прилагодженої сервети, варимо у солоній воді цілу годину, а подаємо на полумиску з рум'яним маслом.

Булочка з грибами.

Стерти булочки зі шкірки, стяти верхи, серединки вибрати ложечкою. Розтопити трохи масла в малій глибокій риночці, мачати в ній булочки так, щоби масло діставалося до середини. Осушити, тримаючи на вилках і укладати сейчас на блясі. Коли всі так викупаємо в маслі, наповнити отвори душеними і за-

А Р О З А

вирібня споживчих артикулів
 поручає

ОВОЧЕВІ ДРИГЦІ
 (галяретки)

і Б У Д И Н І
 в шести різних смаках.

правленими сметаною грибами. Прикрити стятими вершками булочок, теж замачаними в маслі і вложити на хвилю до дуже гарячої печі, щоби прирум'янилися. Можна теж посипати булочки тертим швейцарським сиром, покропити зверху розтопленим маслом. Тоді повстане рід хрупкої верстви зі сира. Подавати на круглій полумиску. Прибрати гичкою від петрушки.

Елегантна пані
 носить лиш взуття
 з робітні

Іллі ЯРЕМИ
 УЛ. ФРЕДРИ 9.

Метелики на шпильках

— А мамуха знає, що слух можна собі виробити? Ориська буде ходити на музику... і я певна, що всі дівчата в класі теж будуть вчитися музики... лише я одна... Мамуха, а може б я таки ходила...?

Вона дивиться на бабцю благально: прошу їх переконати, упросити, перемовити, сказати їм, що це не моя химера оця музика, але... мус... страшний мус... бо я хочу щаслива бути... Але її прохання тільки розсердило маму:

— „Ориська“! „Ориська“!.. Ориська має слух і голос... і гріх від Бога був би, як би панство Підгірські її не післали вчитись. У цім випадку ніяк не можеш порівнювати себе до неї... Дивує мене, Дарко, що ти така розумна мамина доня... тепер так по дурному впираєшся при тій музиці. І навіщо тобі тієї науки, як ми в хаті фортепіану не маємо? То лиш пусті дівчата наслідують одні одних, як малпи... розумна дитина буде тільки за те братись до чого має талант... Ну пий молочко, бо... мама хоче ще сьогодні зміряти суконочку і сорочинки...

Але молоко не смакує. Тривога, стоока, зелена тривога, що й ця остання нагода може висмикнутися з рук, зовсім затамувала просмик до горла.

Та — коли таки ні звідки помічі, а нагода на очах пакує свої манатки й хоче раз на все втікти, Дарка мобілізує всю свою відвагу, всю зухвалість предків і таки не дає так легко виховзнутись їй із рук.

— Я мушу ходити на фортепіан... я мушу... — вона зразу просить, але як сльози вирвалися і потекли так, що всі вже успіли доглянути їх, Дарка аж тоді усвідомлює собі, що справу посунула задалеко й з остраху і сорому за свої сльози, починає кричати вже:

— А я таки буду... вчитись на фортепіані... таки буду!... Ой... бо я мушу...

Вона сама тепер не знає, чим більше в них виблагає: терором, чи проханнями, тому кидається собою на всі сторони і дуже докладно нагадує тепер собою Дарку, як було їй чотири роки. Тоді теж, коли пішло не по її, кидалась на землю, біла ногами повторюючи безнастанно своє:

— Таки буду... таки буду...

Та — тепер не сподівалася мама щось подібного по панні з четвертої гімназійної. Зразу ніби не пізнає рідної дитини, а потім впізнавши, що це та сама Дарка, що колись була, бе кулаком до стола й ще голосніше, як Дарчин лямент, кричить мама:

— Тихо!! Що то має значити?! То ти вже від тепер будеш мені свої „панянські“ фохи показувати? Ти смарката! Ти...!! Ані слуху, ані голосу, немусикальна, як пень, а забагається їй якогось фортепіану... Розуміється... вона вже тепер числить на те, що буде мати чого, „здувши“ ноти під паху, пополудні до міста вибігти... Ми-лишся, донечко... ми посилаємо тебе до міста на науку, а не якісь витребеньки... А ту музику вибий собі з голови. ..Агі, як роззлостила мене сьогодні.. Фе, Дарко, повинна вже ти раз розум мати... Ну пий, пий вже раз те молоко... хай Гафія з стола збере...

Дарка вже не памятає акуратно, як воно до того дійшло, що шклянка, яку мама підсунула їй під ніс, тільки подзвенькотіла по підлозі... Зараз потім побачила білу пляму на хіднику і краплі молочної роси на маминій суконці.

Ані трохи в порівнанні до того, що накіпало в серцю, не боліло те, що мама потовкла нею кілька разів до стіни і витраскала долоні, що аж пруги підіставали. Чо-

гось смішними видавались батькові погрози, що вона замість до школи, піде гуси пасти... бо там місце дикунці. Навіть не зворушив образ бабці, як зігнута вдвое, вимацувала кусники шкла по долівці і витягала платком молоко з хідника... Стояла під стіною, куди трутила нею мама, далека від того всього, що коло неї творилося, бай-дужа аж до отупіння.

Автоматично приймала все до відома, що доходило до її вух: і гуси... і „дикунку“... і бабцину покору... і мамині удари...

Данковою жінкою і так вже ніколи не буде... Все проче, може ставатись, або ні... їй однаковісенько.

Як осталися тільки удвох з бабцею в кімнаті, та пробувала (бо бабця все когось годилаб) склонити Дарку, щоб таки перепросила батьків. Але Дарка стояла твердо при своїм, як дуб у землі:

— Не буду... ну... не буду... нікого не буду перепрошувати...

— Нехай насамперед перепросять мене.. — вихопилася зпоза ґрат серця думка, але Дарка зараз завернула її:

— Вони ще колись попам'ятають цей день.. буде бабця бачити... Колись... не знати що схочуть дати, щоб я вміла на фортепіані ґрати... але буде запізно..

Бабця не багато звертає уваги на ці грозьби: без змислу і основи. Але Дарка думає своє: докори совісти татка і мамці за те, що могли ущасливити свою дитину, а не зробили того, будуть колись найкращою пімстою і відплатою за сьогоднішній її біль. І вона так само рішуче і з переконанням, як запрягала собі завжди бути лише щасливою в житті; постановляє все своє життя бути нещасливою. Колись будуть говорити про неї подібне, як про тету Тіну:

— Ця Дарка любила колись з одним... але мусіла розійтись, бо її батьки були такі „скупіндри“, що пожалували для неї на науку музики... А „він“ хотів тільки музикальної жінки...

І всі будуть оглядатися за нею з сердечним співчуттям, а маму і тата будуть на кожному кроці проклинати. Ну, може не проклинати... але любити не буде їх вже ніхто.

Мама ніби ненароком совгається попри двері кімнати, де роздумує Дарка.

Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Біля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. Заамовлення з провінції полагодуємо відворотно.

Не висилаємо ніяких агентів.

— Нічого з того не вийде... шкода чекати... я таки не перепрошу... — бурмоче в дусі Дарка. Не було іншого виходу для мами, як у гніві вимірити суконку.

Бабця знову підбігає за Даркою, як курчатко за квочкою: перепроси, тай перепроси маму. Бабця цього ніяк не розуміє, що кривда сталася не мамі, а їй, їй, Дарці, а вона не вміє це сказати так, щоб бабця зрозуміла й дала врешті їй святий супокій.

Мусить аж на двір за сгодолю втікати від бабці. В хату приходить аж на вечеру. Гафія поставила тарілку і для неї, але ніхто їй не накладає, ані це каже сидати. Добре. Дуже добре. Може спокійно постелити собі постіль (теж ніколи цього не робила досі сама) і думати про що гадки самі захочуть.

Тонконогий, анемічний жаль закрадається до Дарчиного серця:

— Боже... Боже... „дурної“ шклянки не можуть переболіти... а я маю забути їм, що через них через... рідну маму... ніколи його жінкою не буду... Боже.. Боже...

X.

„Рано“ збудилася Дарка досить пізенько: сонце вже закотилося за другу половину вікна. Думка була за тим, щоб відразу встати, але голова ваготіла й не могла розлучитись із подушкою. В устах було якось так, як по добре невиспаній ночі, хоч цієї ночі спалося, а спалося...

З подвіря заторохкотів віз на снопи: мусів вже зотри рази обернути.

Станула по своїй любій звичці в ліжку відразу на ноги (скільки було вже не раз балачки про те, що спружини з ліжечка повилітають!) і відразу присіла задихана з страху: з лівого боку на сорочці червона, ще свіжа кров...

Метнулася до простирала: ті самі ще свіжі сліди...

Впала на ліжко, скорчивши під груди коліна і так перечікувала аж прогуде гураган першого страху. Думки і собі розбіглися всі до одної, поховалися по кутах, нездібні з переляку до ніякого діла.

Тільки в передсінку свідомості змагалися зі собою неясні відомості з певними здогадами...

„Такє“, а може тільки йому подібне, з жінками буває... Але, чи вже так завчасу... чи в пізнішій віці... невідомо. Нема теж певних відомостей про те, чи таке трапляється з всіма жінками, чи тільки з тими, що мають родити дітей... І чи „воно“ приходить постійно, напевно з літми, чи тільки як злий знак... випадково...

Але роздумування на пізніше. Тепер треба чину. Вже. В цій хвилині. Перш за все: затерти сліди своєї ганьби. Сорочку можна випрати. Взяти нишком з собою і у ставку випрати. Адже бували вже випадки, що пів дому шукало за Дарчиною нічною сорочкою, а вона преспокійно лежала собі нпр. у вітальні на фотелі. Зможе й цим разом кудись „задітисся“. Плями з простирала найкраще виловити щіточкою від зубів. Знову ж — неясного походження, розпливчасті, вогкі плями на простиралі можуть кинути й інше підозріння. Нехай. Все інше краще від „того“.

Далі: кров тамується холодними металами і окладами з холодної води (вода з їх криниці зима-зима). Це вона знала. І це вона зробить.

Все ж таки ці заходи не багато допомогли. Кров вправді спинилася, але взяли такі сильні болі, що здавалося, сама смерть станула з косою перед очі.

Ціле щастя, що дома було власне „по сварці“ без перепросин і ніхто не звертав на неї уваги.

І добре, що можна було їсти й бути певним, що за тобою ніхто не слідить.

Та — від цього ані трохи не змаліло нещастя. Навпаки чим більше старалася злегковажити цей випадок

у своїх очах, тим зростав він до більших розмірів. Як навмисне. Кров, жива кров це не жарти.

Соромно і боляче (дійшло до того що вона, Дарка, мусить в Ориськи „радитись“) було ж говорити про це з Ориською, але кому мала розказати Дарка своє горе, коли з мамою була у „гніві“?

Ориська вислухала її очима й вухами, а потім сказала свою думку:

— Ти будеш мати дитину.

Дарка зблідла, але скоро зарожевілася й засміялася: прецінь дитини не мається ні з цього, ні з того. По друге в ту справу все мусить бути якийсь мужчина вмішаний. Ні, ні... Ориська помиляється. Це мусить бути щось іншого.

Та — Ориська таки стояла при своїм.

— А я тобі кажу, Дарко, що таки будеш мати дитину... Ти все думаєш, що я нічого не знаю, а я може більше від тебе бачила... Так... В нас заки корова мала мати телятко, то з неї кров ішла... слово чести...

— Ой, Ориська... або я корова...? — хотіла відразу перебити цю пусту балаканину Дарка.

— Добре... а чи ти знаєш, що з жінки теж іде кров, як вона має мати дитину...? Ти знаєш, раз післала мене мама до Петрихи по квасне тісто.. я влітаю до хати, а вона якраз має дитину... Кажу тобі вся постіль від крові... аж по хаті було нею чути... Так, як би свиню зарізали...

Ориська таки дурна. І хоч чваниться, що все знає, видно, що нічого не розуміє. Ну як, дитина? Оттак собі — заболіло в животі і вже дитина?

— А „від кого“ мала б я мати дитину? — спитала зачутим у селі, хоч і незрозумілим щодо свого змісту, терміном.

Ориська аж очі вирячила. Ага, вона певно „забула“, що дитина може тільки „від когось“ бути! Ну, а що ж тепер? Але й Ориська і на це питання має відповідь. Жива кров мусить бути предвісником народин живої людини.

— Дарко, ти так все „пискуєш“ до мами.. чи ти думаєш, що Бог не міг за кару так зробити, щоб... ти без нікого малу дитину..?

— Іди.. іди.. такого ще від коли свіг світом не було... — борониться самопевно Дарка.

— Не вір, добре, не вір, що Бог, як хоче то може все зробити... — остерігає і загрожує водночас Ориська. Дарка не відважується заперечити Божої могутності й гніву. В її очах вони нарастають, укладаються у піраміди: одна вище другої, а та ще вище третьої і так безкінця.

Акт прогнання прабатьків з раю блідне перед чудом планетарної системи. Звізди ховаються в тінь перед загадкою безсмертності душі. Безсмертність душі зводиться до природного явища перед тайною самого Бога в трьох особах.

Справді: той Бог все може. Добре і зле. Ще одно, може вже останнє прохання до приятельки:

— Орисько, я тебе дуже прошу... не кажи нікому, що я може буду дитину мати... Навіть якби я вмерла... то не кажи нікому чому...

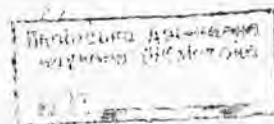
Орисьці стають сльози в очах.

— Що ти говориш, Дарко... Боже, що ти говориш... — Вона хоче розрадити її своїм цілунком, але Дарка не допускає до нього:

— Що ти мені допоможеш...? Що можеш ти мені поможти..?

Не договорює багато, іде собі навіть без „па“, самотня, недоступна, майже горда у своїй самоті. Ориська не задержує, не забігає, лише стоїть і дивиться: хто б то подумав, хто б то подумав, що Дарка за свою зухвалість до мами піде так марно зі світа?

(Далі буде).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
двотижневика

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має на с'єробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, а науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі повні літературного-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним поміжком у країнського читача в культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилляється одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“, Львів, Ринок 9.

Остало ще кілька давніх річників

„НОВОЇ ХАТИ“

по зниженій ціні:

Річник із 1928 без чч. 1, 5 і 7—8 коштує 3 зол.

„ „ 1929 „ „ 2 і 6 „ 4.50 „

„ „ 1930 „ „ 1 „ 5.50 „

„ „ 1931 „ „ 4 „ 6.50 „

„ „ 1932 повний „ 7.50 „

„ „ 1933 без чч. 1 і 2 „ 8.50 „

В ціні необняті кошти пересилки.

Замовляти в

Адміністрації „НОВОЇ ХАТИ“, Львів, Ринок 39. і пов.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, уліця Косцюшки ч. 1.

провадить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 20 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

В модних красках можна
вибрати собі у Львові

В КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,

вулиця Косцюшка число 1.

Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Двотижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Заикова число 37.

Матері й дочки! Пишіть за омазовим числом.

УВАГА!

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГАННУ!

ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!

ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-

РІСТВІ! НЕ ВІДКАДАЙТЕ!

ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ

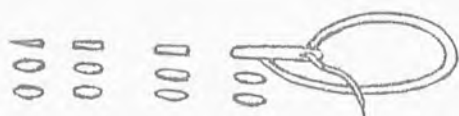
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ХТО СКАЇКИ МОЖЕ

ПРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ

Prof. D. Antonevsky, Praha-Hrad, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

Українські школи
купують матеріяли до ручних робіт
тільки

В КРАМНИЦІ У. Н. М.
ЛЬВІВ, ул. КОСТЮШКА Ч. 1

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (панама) в усіх
красках, широке на 160 см. — 9·50 зл.

КОНІРЕСКА

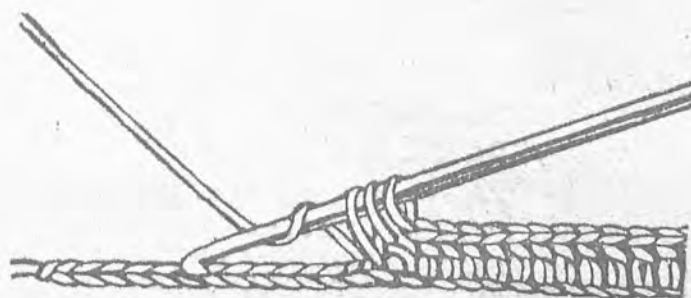
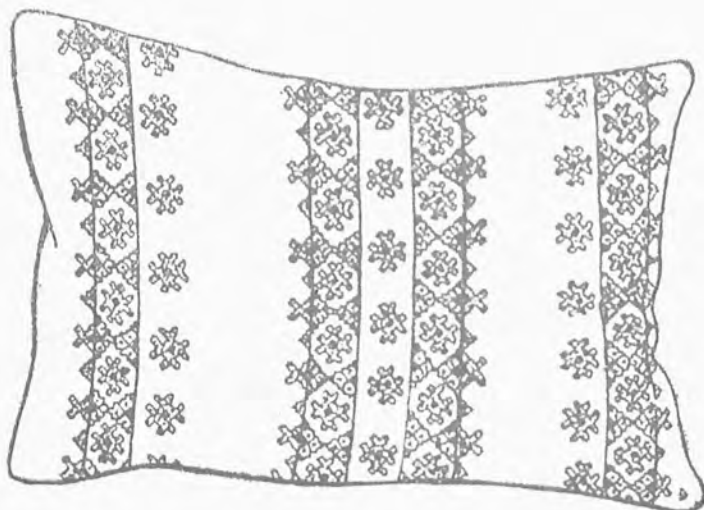
ЛЬНЯНЕ ПОЛОТНЕ фабричне, до-
гідне до вишивання, широке на
155 см. — 5·90 зл.

ЛЬНЯНЕ ПОЛОТНО СІЛЬСЬКЕ, ши-
роке на 75 см. — 1·40-1·80 зл.

КАНВА, дрібна й грубозерниста.

НИТКИ С. М. S. в усіх відтінках.

ГОЛКИ і НАПЕРСТКИ в найкращій
якості.

В о л і ч к а
на шкільні светери в усіх
красках до вибору:

СКОТЛЯНД, м'ягка і груба 10 дека
коштує 2·80 зл.

ПОЛЬО, кручена 10 дека коштує 2·80 зл.

КОТ, тонка й гнучка 10 дека кош-
тує 2·70 зл.

ГАЧКИ і ДРОТИ.

НОВАХАТА

20

5. Р.

3

19

В

і

В

В

В

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокі число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокі число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa-USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокі число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Листування

Марія Омельченко, Софія. Числа вислали Вам. Кліш прошу нам не прислати, а радше світлин, тому що за кліші прийдеться нам платити дуже високе мито. Чекаємо на статті.

Соня Бей. Стаття прийшла, на жаль, запізно.

Улас Самчук, Прага. Щиро дякуємо.

Олена Бурчинська, Хойніці. Бажаного взору ми не маємо, тому що світлин нагородженої сукні післали нам із Чернівців без подання взору. Можемо нарисувати Вам подібний, а якщо хотілиб мати точно той самий, просимо звернутися до власниці нагородженої сукні: п. Павла Глинська, Вама на Буковині.

Суконка вишивана біла ший, здовж лазухи та на придолі. Жакет має рукав розстятий і вишиваний з обох боків розрізу.

Взір не є взятий з альбому взорів «Нової Хати», а лише власниця сукні дістала альбом узорів, як нагороду.

Союз Українок, Коговз. Передплату одержали. Вирівнано до кінця 1935.

Ев. Левандовська, Вонґродно. До кінця 1935 р. належитьсья ще 2 зол.

Павло Ткачук, Саскатун. Взори висилаємо, так як собі того бажаєте. Пишемо листа.

Усім передплатникам, що не зложили ще залежності за третій квартал ц. р. пригадуємо, що вже крайній час заплатити передплату. Долучуємо чеки до числа, посилаємо поштові доручення, так що всі мають змогу виявитися зі своїх зобов'язань. Маємо в запасі дуже цікаву таблицю взорів. Не допускайте до того, щоби ми мусіли здержувати вам число!

Одначе в листопаді будемо приневолені це зробити, якщо не одержимо покриття за третій квартал ц. р.

Озвіться, хто має річники «Нової Хати»! Потрібно: з р. 1925 чч. 8 (і далі); з р. 1926 чч. 1, 2, 3, 5, 7—9, 12; з р. 1927 чч. 1—4, 6, 9, 11, 12; з р. 1928 чч. 1, 4—6; з р. 1929 ч. 4; з р. 1933 ч. 12.

Ці числа потрібні Музеєві Визвольної Боротьби України для комплетування музейної збірки, яка є одною з найбільших збірок українських періодичних видань. Допоможіть її доповнити — зробіть добре національне діло й увіковічте своє ім'я в Музеї Визвольної Боротьби України.

Коли маєте хоч одно з зазначених чисел, пішліть його на адресу Музею:

Ukrajinské Museum, Praha-Žižkov, Karlova 14. — Czechoslovakia.

Що читати?

На численні запити відповідаємо, що в цій рубриці подаємо тільки оцінку актуальних книжок із чужої літератури, які можна дістати по наших випозичальнях. Читати їх можна в оригіналі або в якомусь доступному для нас, доброму перекладі. Твори видані в українській мові обговорюємо в рубриці «Нові книжки».

Гіна Кавс: КАТЕРИНА II. Gine Kaus: KATHERINA II.

Любуємося тепер в романо-біографіях, чи як їх французи називають «vie romanesque». Повстала вже ціла школа біографів, поміж якими ведуть перед Еміль Людвіг та Андре Моруа. Підхід у них новий та яскравий: призабуті постаті встають, неначе живі перед нашою увагою wraz з усім своїм середовищем.

А ось стрічаємо поміж тими письменниками жіноче ім'я. Гіна Кавс відома в німецькій літературі як талановита новелістка. Чому саме тепер взялася за таке завдання, невідомо. Катерина II це вже від літ вдачна тема для опереток, фільмів та історичних повістей. Але мабуть не те рішило в виборі Гіни Кавс; занадто серйозно ставиться до своєї праці, щоби потребувати такої принуки. Далеко важнішим було, що Катерина, ця самозванка на царському престолі, була — німкенією.

Гіна Кавс старається пояснити нам її вдачу. Не все їй це вдається. Навіть її жагда влади не виправдує деяких темних місць, як убивство власного чоловіка та царевича Івана. Але для нас цікава, зв'язана з тим епізодом постать Мировича, українського старшини. Хто він такий? Чи справді руководила ним у цій змові тільки жагда слави, як представляє авторка?

Перла Бек (Pearl Buck): СИНІ.

Тоді коли в «Благословенні землі» Перла Бек креслить картину сільського життя в Китаю, а «Синах» уже цей побут перемінявся в поміщицький, купецький та військовий. Кожний із синів Ванґа вибрав собі інше звання.

Такий переріз через китайську суспільність дуже цікавий. Він помагає нам зрозуміти сучасний Китай, його політичне розбиття та розріст напів військових, напів розбійницьких ватаг. Здається, що немає більш розданої, несущільної країни на світі. Тільки бажання наживи, роскоші або почестей руководить цими трьома синами Ванґа. Ванг Тигр любить у воєнному ремеслі неначе грач у картах.

Але авторка дає відповідь на китайське питання. Наприкінці й неначе неспіливо висуває вона представника вже третього покоління Ванґів, Тигрового сина. Цей юнак втягнув у себе вже патріотичні кличі молодого Китаю. Він протиставить їх жаданням батька. Правда, ці домагання неясні; молодий Китай щойно назріває. Але вже кільчитьсь в ньому власна політична думка. л. б.

НОВА ЖАТА

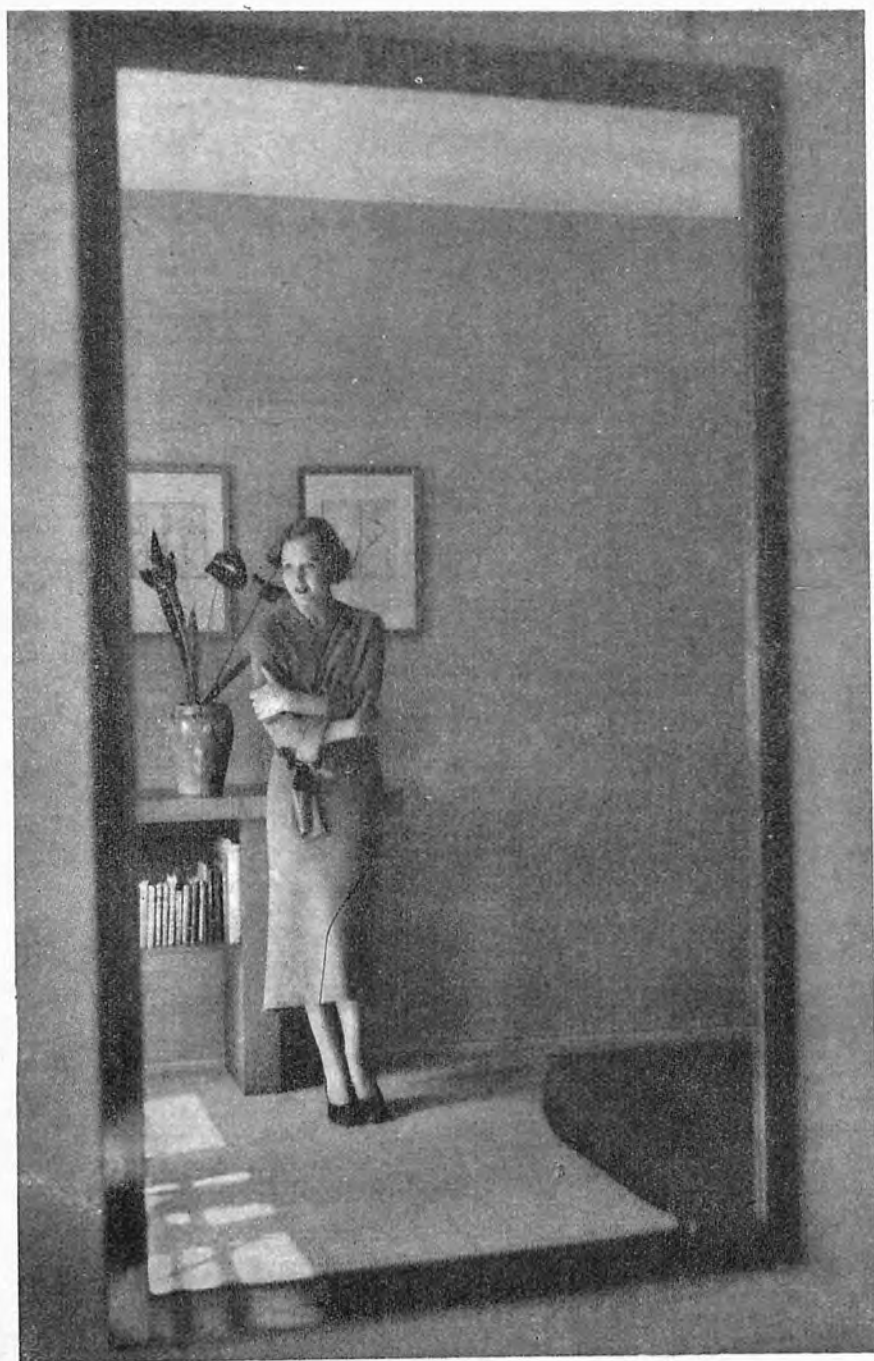
ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

15. ЖОВТНЯ 1935.

Ч. 20.

ЗМІСТ: *Наталя Забіла*: Осіннь. *В. Січинський*: Меблі народного виробу. *М.*: Марія Слобода-Крушельницька. *Марія Крушельницька*: Чар музики. *Олександра Сірополько*: Школа Дункан. Дитячий ярмарок. *Л. Б.*: Підсумки вистави. *Мелл Нижанківська*: „Дівча з Масло-союзу“. Гіацинти. Вісти з клубу. *Невдоволені*: Чому такий конкурс? Вибір фасону. З нашого досвіду. Приписи. *Ірина Вільде*: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: *Брігітта Гельм*. Меблі народного виробу (9 іл.). *Марія Крушельницька*. *Галина Мазепа*: Школа Дункан. Міс Черче 1935.

БРІГІТА ГЕЛЬМ У СВОЄМУ ПОМЕШКАННІ.

Бачимо тут усі характеристичні прикмети сучасного помешкання. Гладкі порожні стіни, прості лінії меблів, декоративна ваза з кількома зеленими листками, багато світла. Навіть убрання артистки достосоване до цього на-строю — просте й скромне.

Чи не краще це як переладовані стіни й тісно уставлені меблі, які так часто стрічаємо в наших помешканнях?

Підписана директором
наукової бібліотеки
№ 5087

О С І Н Н Є

*Тихо лине до синього берега
Хвилюнозливний Дніпро, наче велетень.
В небі жмари примарними скелями
Зорній мед пють запіненим келехом.*

*Рівну синяву зрізую веслами,
Хвилі хлюпають хлипко під човником.
Вяже осінь ліси перевеслами
Життарево-коралєво-жовтими*

*Жовті клени схилились шоломами,
Вітер пісню співа неминучую...
І сріблом павутиння у променях,
Наче осени сивії кучері.*

1925

З циклу „Соняшні релі“.

ВОЛОДИМИР СІЧІНСЬКИЙ

МЕБЛІ НАРОДНЬОГО ВИРОБУ

Меблі народнього виробу все були тісно зв'язані з самою будовою, відповідаючи своєму призначенню. І так ліжко, стіл, мисник, лавки в українській хаті займають визначене своє місце, відповідно до побутових, практичних потреб житла. Форми українських меблів у загальній масі прості, доцільні, пропорціональні; коли й буває різьба чи розмальовка, то в обмежених розмірах і делікатних мотивах.

Первісно селянська обстановка складалася лише зі столу, лавок і ліжка. Стіл робили первісно зі стятого пня (старословянське «столп», стовб, слуп). Найстарші столи, вживані в добу готики і ренесансу (XV—XVI ст.) мали дві пари ніг, зложених у формі «жізла», себто злучених навхрест, або двох, відповідно оброблених спинок (як у ліжку), які лучила пара дощок, або лат під столом. Такий стіл доби ренесансу (1510 р.) зберігся у бувшій ратуші міста Бардіїва на Пряшівщині, інші старі столи в Кам'янецькому музею. Пізніше, під впливом заходу, з'явився стіл з чотирма окремими ногами, сполученими дошками між собою. Дошки ці «впущені» у пази верхніх частин ніг, тоді як спідні кінці ніг нерідко з'єднані для стійкості, іншими латами. Тому, що в столі найбільше відкрита спідня частина — ноги столів і згадані спідні лати мають різноманітну форму на зразок кольон, точених баямин, тощо. Але селянські столи в нас звичайно з простими чотирограними ногами, а прикраси в формі різьблених геометричних мотивів і хрестів вирізьблюють лише на боках столів. Ще менше місця для прикрас дає лавка і ослін (лавка зі спинкою), які так само як і стіл, звичайно накриті тканиною (на лавках «налавники»). Тому при лавках вирізують лише бічні дошки або ноги, на яких спочиває верхня дошка для сидіння.

Первісна форма ліжка це «піл», себто поміст із дощок до сання, пізніше пересувний тапчан на ногах. Такі ліжка звичайно бувають на Гуцульщині зі справжніми «ногами», подібні до римських ліжок з ногами у вигляді звірячих лап.

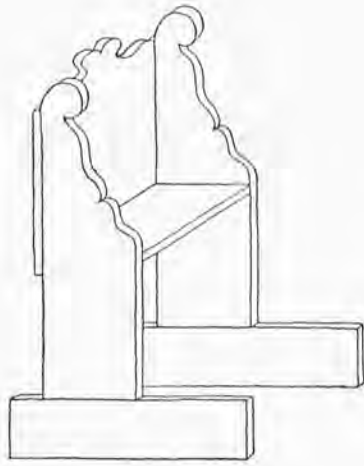
Інтересні форми та різьбу має мисник чи полиця на начиння, що в хаті ставлять його завжди збоку від дверей. Часами біля мисника вішають на стіні маленьку полочку з дірками — «лижник» — куди застромлюють ложки.

Обовязковою приналежністю кожного господарства служить також скриня, що має довшу історію (у латинській мові — *scrinium* — відмінний рід обстановки, в італійській мові — *scrina*). До скрині ховають ціле хатнє добро як одяг, тканини, килими, верети, скатерті, рушники, білля і т. д. Тому не диво, що скриня завжди має найбільше прикрас різьблених і мальованих; на Гуцульщині переважно геометричні везерунки, близькі до килимових узорів, на українській рівнині малюнки рослинні (галузки з квітами, букети, вазончики) із впливами барокової і ампірової орнаментики, але в своєрідному народньому трактуванні. На Слобожанщині, як подає проф. Таранушенко, осередком виробництва мальованих скринь було місто Лебедин. У Галичині часто можна стрінути сполуку скрині зі столом, себто скриня має позему дошку зверху, яка служить за стіл. Її накривають скатертю і вона стоїть у хаті коло лавок, як звичайний стіл. Коли скриня призначена лише на сховок, то вона стоїть здебільшого в коморі.

Окрім згаданих родів селянських меблів, під впливом міської культури заходу, приходять крісло, лавка зі спинкою (ослін) і поруччям та шафа, різьблена та мальована. Крісло родивається в фотель із точеними частинами зі сидінням і спинкою, обтягнутою шкірою, матерією, тощо. Гарним таким зразком може послужити крісло-фотель, виконане токарським способом у будинку Галагана, сер. XIX ст. Інтересні стільці бувають на Лемківщині, що близько стоять до барокових польських і словацьких. Велике багатство форм мають лавки, крісла, підставці, стояки та інші меблі церков, костелів, синагог. Звичайно зустрічаємо тут барокове оброблення форм, але бувають і оригінальні зразки народнього виробу.

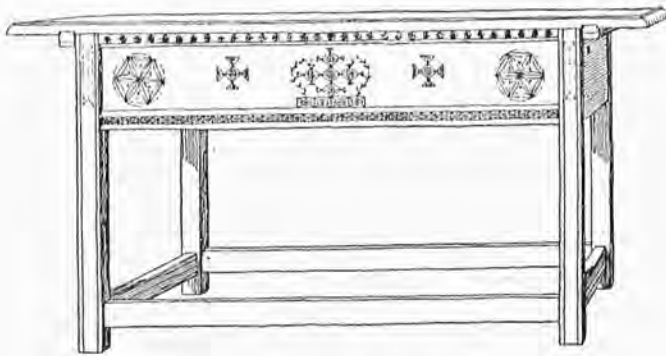
Крісло з будинку Галагана,
XIX. ст.

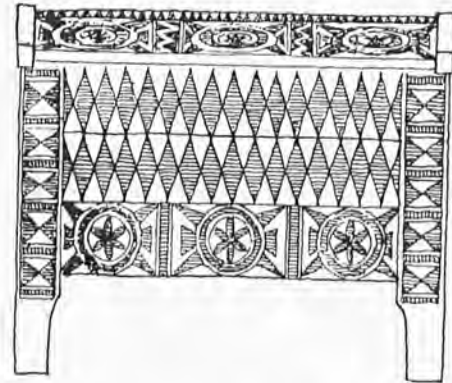
Лавка в церкві с. Крайна Бистра
(Закарпаття).

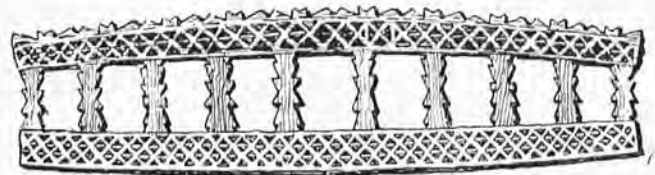
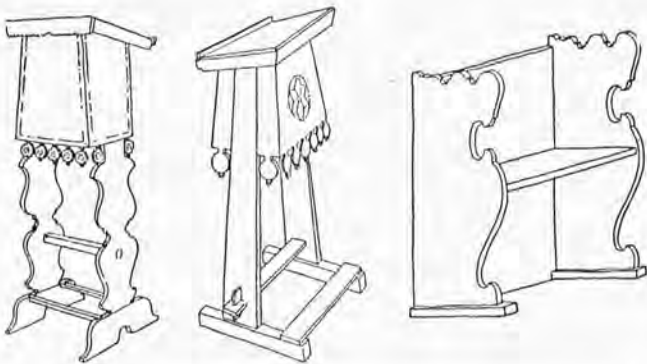
Стіл і крісло з Лемківщини.

Стіл зпід Станиславова (за Т. Мокловським).

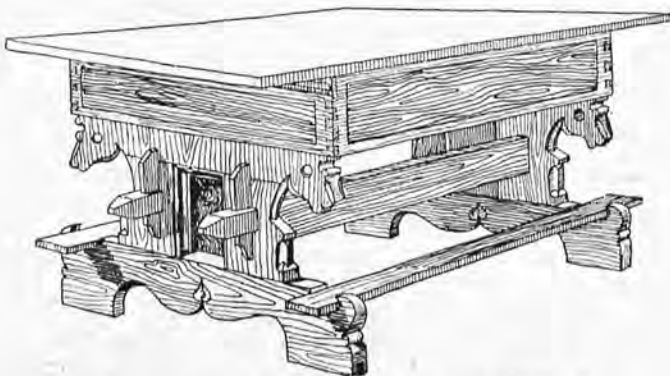
Гуцульська скриня.

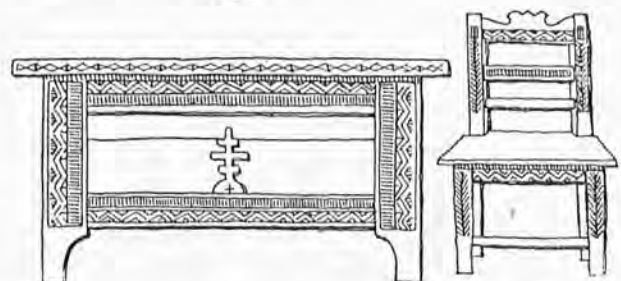
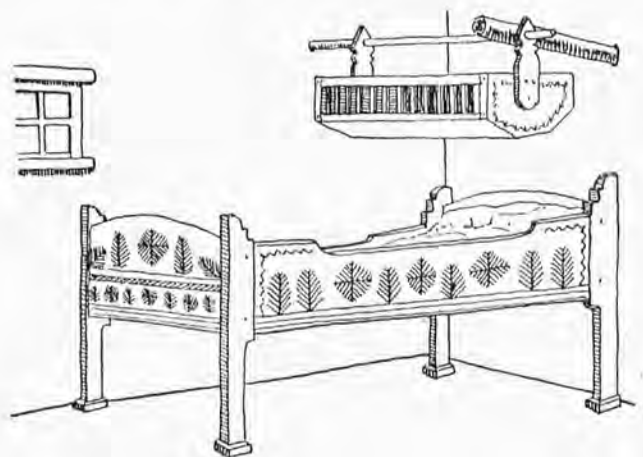
Різьблена поличка. (Всеукр. іст. музей у Києві).

Стояки з божниці у Яблоніві.
Лавка в церкві с. Сихова.
Лиштва з божниці у Яблоніві. (Міський музей у Львові).

Стіл у місті Бардієві на Пряшівщині (1510 р.).

Обстановка хати на південному Закарпатті (за Г. Голешовським).

МАРІЯ СЛОБОДА-КРУШЕЛЬНИЦЬКА

„Чи власна земля, —
холодна й німа?
Чи власна земля
назавжди тюрма?
А краща, —
чи всюди, де нас нема?
(О. Влизько).

Марія Крушельницька
З останньої світлинки перед відїздом на
Україну.

Перед двома роками вибралася ціла родина Крушельницьких на Україну. Після смерті Хвильового, Скрипника і Стронського. Сказали собі „Contra spem

spero“ — і понесли новій батьківщині свої спосібні голови й роботящі руки. Марія Крушельницька — дружина Антона. А діти її — 4 синів, одначка доня і дві молоденькі невістки. Та ще й внучка поїхала, маленька Лярісса, дочка поета Івана й п'яністки Галі Левицької.

А сьогодні Марія Крушельницька не жие. Померла самотна у харківській лікарні — на серце. Яке серце витримало тільки болю, що пережила вона! Покинула рідні місця, де пережила свої діточі літа, молодість повну тріумфів артистки, кохання і врешті щасливе родинне життя. І Городенку і Львів і Винники і Березів — все це лишила за собою. А нова, далека, вимріяна батьківщина прийняла її жорстоко. Синів двох розстріляли, чоловік і другі діти на засланні — і маленьку внучку Ляріссу відірвали від неї. Могла вернутися до нас. Не вернулася — бо хотіла бути вірною своїм рідним. Вкінці, виселили її з Харкова, і тільки смерть врятувала її від вигнання.

Марія Слобода-Крушельницька, була колись артисткою українського театру. Всі хто чув її гру, захоплювався нею. Пробувала своїх сил і в письменницькій творчості. В 1911 р. видала у Чернівцях збірку оповідань п. н. „І хтож вона була“, а багато її нарисів можна найти на сторінках „Літературно-Наукового Вісника“, „Жіночої Долі“, літературних жіночих Альманахів, „Самостійної Думки“ і „Нових Шляхів“, де підписувалася Марія Степанівна. За драму п. н. „Одна“ — дістала літературну нагороду і драма ця мала успіх на сцені.

Була небуденною жінкою. Артистка і людина. Громадянка і мати. Талановита і скромна. Славна і тиха.

Колись життя її стане літературним сюжетом, таке воно багате, повне контрастів, змагань і посвяти. Колись, майбутні наші драматурги трагедію її останніх днів — введуть на сцену й на срібний екран, колись пісні співатимуть про неї.

Але не сьогодні. Її могила ще не поросла травою, а над свіжою могилою можна плакати, або... мовчати.

Хвилина мовчанки... Доки не погоряться рани, всіх тих, що її знали і любили.

Думаю, що заповіджена вистава драми Олеся — це якесь прикре непорозуміння.

М.

Вповні погоджуємося з думкою авторки, що за життя дієвих осіб не годиться використовувати родинної трагедії для дешевої сенсації на сцені. Занадто свіжа ще могила і занадто свіжі рани всіх тих, що вислали туди батька, брата чи сина. Дійсність жорстоко помстилася на їх сподіваннях. Чи маємо й ми тут топтати по їхніх серцях, виволікаючи їхню горе на сцену? — Р е д.

Ч А Р М У З И К И

Всі мої нерви, кожна крапелька крові, вся душа розворушені музикою... Прекрасною, могутньою музикою! Морем звуків, акордів, що так бренять, хвилюються, перебиваються, усю мене заливають, аж дух захоплюють!

А в голові хаос... Кожна мала клітиночка, кожна найменша ниточка нерва, по своєму відповідає на це безмежне море звуків. Попри ті звуки мені чуваються різні голоси, що наче спір ведуть і поборюють одні одних...

Звуки, тони, акорди зносять мене на своїх крилах під небеса... ластівкою я шиблю попід чорні хмари, стрілою спускаюся вниз... повною груддю вдихаю аромату піль, квітчастих лугів... Мрію в тіні кипарисів під пекучим полудневим небом... відсвіжую свої уста в дрібних хвилях гірського потоку, що своїм журчанням так успокоює мої розбурхані нерви...

Звуки, тони, акорди викликають у моїй душі спогади минулого... у звуках чую плач дитини, сміх її і радість... і зойк катованих, тривогу й розпач... похоронні дзвони і весняну пісню пробудженої з зимового сну природи...

Могучі звуки! Я в вас чую солодкий спів жайворонка і голос моєї душі, що розриває груди з надміру почування. І корчиться шия на звук розпуки, що зворушує кожний нерв...

На силу опановую себе і хочу привести до ладу нерви, що так розігралися і плигають у такт жвавих мелодій неначе шалені... тихо, тихо! прошу, успокойтесь! Дарма, чар музики такий сильний, їй вплив на мене такий могутній! А вертаюся додів, неначе з гучного бенкету, неначе по пишному пирі. Душа розміряна, повна щастя і радости!

Марія Крушельницька.

ШКОЛА ДУНКАН

За свого життя Ізадора не мала змоги постійно перебувати у своїй школі. Цю справу провадила її сестра Елізабет. Елізабет так само любила танок, але її хист був більш педагогічний. Ще в дитинстві вона збирала дітей і вправляла з ними. Обі сестри нерозривно гуляли берегом моря й приглядалися до його хвиль. Там вони шукали надхнення. Коливання дерев, квітка, що розквітала, інспірували їх до танку.

Елізабет цілковито віддалася педагогічній праці. Десь у гарному замку була їхня школа. Грецькі статуї прикрашували середину будови. Все навколо було так улагоджено, що вже змалку в дитячій душі розвивалося естетичне почуття; дитина відчувала в цьому гармонію й сама привчилася не порушувати, а доповнювати її. У ясних хітонах, босі, під згуки музики добірних композиторів, під пильним доглядом Елізабет танцювали діти. Та Ізадора також щиро ставилася до своїх учениць. Вона викликала в них надхнення до свого мистецтва і була для них тим духом, що все гнав уперед. Вона складала і безліч вправ, якими

в їхній школі. Часто бракло грошей для утримання незаможних дітей. Бували прикрі хвилини. Потім світова війна, вічне скитання школи... І нарешті вона у Празі. Ізадори вже немає, лишилася Елізабет сама. Повоєнна криза скрізь дала себе відчувати. Елізабет Дункан має школу, але вже без пансіону. Вона вже не має можливості утримувати своїх учениць і мати їх постійно під своїм впливом. Та все ж і за тих кілька годин у день, вона хоче відродити ту атмосферу, що колись панувала в її школі. В салі вже немає, правда, ані грецьких статуй, ані купідонів, але десь на підвищенні видно рожеві кущі яблуні. Ця дрібна декорація вже створює якийсь настрій, нагадує весну, сонце, пташиний спів, сповняє все радістю, але такою чистою, що межує з побожністю. Так, Елізабет приходить до своєї школи, мов до храму. Вона вміє і в своїх учениць збудити це почуття. Вона зясовує їм, що танок має в собі щось неземного, а тому він мусить бути легкий. З перших кроків вона вчить танцювати. Але цей танок має бути такий природний і невимушений, що здається, що інакше й бути не може. Вона хоче збудити в людині те, що дремає в ній десь глибоко, ту врожену легкість і грацію, що віками були занедбані й приспані. Навчитись ходити гарно, як у Дункан, не є так легко! А той біг, що при ньому ноги ледви торкаються землі і так здається, що ясні постави в хітонах кудись відлетять... Хіба ж це не краса, що пориває своєю безпосередністю! Вже сам біг і хода школи Дункан стоять на висоті мистецтва. А рухи рук такі м'яккі й ніжні! Та на рухах ніг і рук ще не базується танок. Велику роль грають рухи цілого тіла й голови.

У системі Дункан характеристичним є те, що горішня частина тіла є все трохи нахилена допереду. Ця горішня частина тіла (рамена й груди) є немов осідком душі, що прагне відлетіти у вищі простори. З душею, з цим центром, звідки виходять усі рухи, є пов'язаний найвищий пункт голови, що при кожному рухові взаємно кореспондує один одному.

Ця гармонія між душею й розумом не сміє бути порушена найменшим рухом.

Та хибним було б думати, що всі танки системи Дункан мають неземний характер. Учениці цієї шко-

ли виконують і войовничі марші. Сила й завзяття, зручність двоюбою, все є змальовано їхніми рухами; проте легкість і гармонія панують і тут. Жадний рух не має гімнастич-

ного забарвлення; там усе чистий танок.

І коли пригадати, скільки було після Ізадори наслідувань і нових шукань, то нерозривно огортає сум, бо не все ці шукання були щасливі. Особливо в Німеччині, в цій країні танкових конгресів, можна спостерігати хаос, що часто панує при нових течіях. Там танок шукає надхнення не лише у високоестетичних явищах, а хоче змальовувати й найбуденніше життя зі всіма його хибками і збоченнями. Завдання дуже складне, й не багатьом вдається його вдало розв'язати. Та про це, може, іншим разом.

послугувалася Елізабет за її відсутності.

Та не все було так щасливо

* Авторка допису, учениця школи Дункан у Празі, зясувала свій погляд на танок у статті «Про танкове мистецтво» «Н. Х.» ч. 9, 1935. У теперішньому дописі подає характеристику школи Дункан, яку закінчила минулого року. Рисунки до статті виконала малярка Галина Мазепа на підставі танків у школі Дункан.

Дитячий ярмарок

Щасливий помисл «Укр. Захоронки» вже входить у традицію. Торік був на дитячому ярмарку рух, але цього року просто натовп.

Стійки наших підприємств майже повторилися. Навіть місця зберегли ті самі, щоб улегшити публіці перегляд. Новиною була стійка «Дзвіночка», що вабила діточу публіку дзенькотом, та стіл із малими вудженнями Н. Пявки.

Взагалі презентували свої товари й інші нові фірми, як «Атом», порошки до прання, «Етан», кредитки і ляк. Вперше взяла участь «Доставка», виставляючи медаліки, хрестики, образки й маленькі чотки. Електричну інсталяцію перевів «Еко».

Можна було завважити поступ у декорації та костюмах продавців. Наприклад стійка «Золотого Колосу», що поставила за стіл трьох малих пекарів, була знаменита. Або «Маслосоюз» із обома малими продавцями в білих очіпках!

Таким ярмарком вціплюється дітям зрозуміння купна—продажі. Діти взагалі люблять торгувати й залюбки граються в «краніцію». А тут дозволено їм торгувати справжнім крамом, ще й навипередки з другими. Вони починають розуміти, що товар треба захвалити, гарно уложити, добре запакувати. Вчать орудувати грішми, рахувати, видавати решту.

Тільки треба би їм такі лишити більше самостійності в цьому ділі. А то дитина чує в кожній хвилині мамину руку над собою. Онесмілюється через те й не виказує власної ініціативи. Взагалі на цьому дитячому ярмарку забагато буває дорослих. Столики й кіоски, призначені для малих продавців і покупців, затрачуються серед натовпу. Діти не почувають себе своїми, серед своїх. Бо подумаймо: чи не цікавішою булаби саля, де дійсно продавали б самі продавці самостійно, а купували би в них малі покупці самі, після своєї вподоби?

Але дарма. Не всі побажання можуть сповнити ініціатори цієї імпрези, коли мусять числитися з її дохідністю. Зате належить їм признання за одну новинку: ляльковий театр для дітей. В окремій кімнаті вивели вчительки «Укр. Захоронки», песу Анастасія Курдидика «Три медведики».

Песа написана легким віршем, акція проста, нескладна. Влаштування сценки чепурне й дбайливе. Ляльки виконані зручними руками вчительок порушались на двох довгих паличках із долини. Успіх був величезний. Чотири рази повторювали вчительки песу й чотири рази заповнилася кімната блеском усміхнених діточих очей.

Здається, що почин дуже щасливий. Показується, що така сценка переносна і зовсім недорого. Як гарно можна би заступити нею правдивий дитячий театр! Наші діти болюче відчують його нестачу, а наші театральні трупи, хоч є їх кілька, досі не здогадалися поставити нідної дитячої песи.

Тож варто застановитися над можливістю лялькових вистав для нашої дітвори. «Укр. Захоронки», маючи вже вишколені в цьому напрямку сили, повинна взяти цю ділянку в свої руки.

Підсумки виставки

Вистава «Українські вишивки і тканини» в Музею ім. Шевченка вже закінчується. Окрім наглядного образу цікавих і рідких у нас експонатів, дала вона також і теоретичні дані: кілька прелегентів обговорило в великій салі Музею історію вишивок і тканин подрібно.

На першому вечорі говорив проф. Володимир Січинський про український килим.

Прелегент спинився на питаннях різних метод досліду, як етнісові, етнографічні, порівнюючі та інших. Однак вислід тих дослідів не був достаточний, тому що народне килимарство не досліджували в історичному розвитку. Прелегент звернув увагу на цю сторінку історії укр. килимарства і зібрав відомості як з укр. літописів, так і інших історичних джерел про українські килими. Рівнож намітив різні економічні і торговельні зв'язки з іншими країнами і спинився на мистецьких течіях, які впливали на розвій укр. килимарства.

З викладу випливало, що розвиток народного килимарства у великій мірі залежить від промислового виробництва, що особливо було розвинене у нас в 17. і 18. столітті. Все таке укр. народня творчість зуміла остільки перетворити чужі впливи, що укр. килим пишався особливою своєрідністю й оригінальністю, яка не знаходить аналогій ні на Заході ні на Сході.

Дальше розказала мати Северина ЧСВВ. вражіння зі своїх виставок в Америці. Прелегентка їздила з частиною етнографічного музею при гімназії СС. Василіянок та влаштовувала виставки в великих американських містах. Цікаво було послухати яке вражіння робили зразки народної ноші на чужинців та наших емігрантів; у цих останніх доходило іноді до зворушливих сцен. Свій виклад переплітала прелегентка цікавими подробицями з життя американців.

Останнім реферував проф. Володимир Залозецький історію українського орнаменту. Зупинився на понятті орнаменту, як такому. Орнамент знаходив у різних дослідників ріжну інтерпретацію, отже прелегент подав короткий перегляд усіх метод і щойно потім перейшов до історії українського орнаменту. Праджерелом усіх його мотивів уважає Візантію, з якої йшли на Україну всі культурні й побутові впливи. Щойно пізніше відбиваються в нашій орнаментіці також інші мистецькі течії, як готика, а особливо барок.

Оці загальні відомості про повстання укр. вишивок і тканин були дуже потрібні. Взагалі ціла виставка — на часі. Сентиментальне й безкритичне захоплення нашим народним мистецтвом приносить нам більше шкоди як користи. Тому й влаштування спеціальних вистав з одного якогось предмету народного мистецтва дає змогу пізнати його основно. А це найкраще може нам зрозуміти його стиль та берегтися помилок, які стрічаємо тепер на кожному кроці.

Л. Б.

«Дівча з Маслосоюзу»

В нас відчувається болюче нестача доброї оперетки, яка вийшла би поза межі побутовщини і відтворила життя теперішнього українця. Дуже влучні експерименти в тому напрямку робила творча спілка Лужицький-Балтарович. (Жабуриння — Подружжя в двох мешканнях). Але їхні твори були радше тонко відчутною сатирою — ніж справжньою опереткою. «Дівча з Маслосоюзу», оперетка лібретта Павлусевича, а музики Барнича, введена 10 ц. м. у салі Ріжнародностей, має добрі прикмети типічності. Не бракує там дядька з Америки (Рубчак), ані небіжа який сподіється міліонової спадщини, оскільки оженився в назначеному реченці з галичанкою, ані бідної дівчини з Маслосоюзу (Бенцалева), яка годиться на позірний шлюб із небіжем (Несторовичем). Не брак навіть любови і романтизму. Все кінчиться благополучно. Аж три пари добираються. Навіть дядько підібрав собі тету. На жаль міліоновий спадок припав тій другій — хитрішій — Зузі (Кемпова). Лібретто цієї оперетки не виходить поза межі пересічності. А мимо того, переплітане гуцульськими танками та свіжими мельодіями, оживлене тримітовим сольом, має воно добрі прикмети бадьорости і безпосередности. Богато причинювалась до успіху вечора дбайлива режисерія Бенцалю, яка удержувала всю гру в належнім непротяжнім темпі. Теж оркестра під проводом композитора вивязувалася справно зі свого завдання і достроювалася вміло. Найціннішою прикметою лібретта є те, що воно відкинуло плавсиву сентиментальність і сонну мрійливість, а дало деякі характеристичні типи з українського життя. Таким знаменитим представником сучасної українськості є ачи-

тель Рідної Школи (Яковлів), який все збирає датки, — дівчата з Маслосоюзу і начальник Маслосоюзу Іван Петриця (Бенцаль).

Однак музика вносить мало нового. Опирається вправді на народні коломийкові мотиви і тоді вона ще найліпша. Але коли базується часом на запозичених, мельодіях з біжучих шлягерів, стає неприємно, що всі ті мельодії ми рішуче вже знаємо.

Артисти творили добрі типи. Особливо характеристичний і невимущений був Рубчак у ролі Петра Лисюка. Несторович (Роман Лисюк) намагався теж дати добру гру, але голосово не стояв на висоті свого завдання. Бенцалева (Маруся Ковалівна) дала вирівнану гру і добрий чистий спів. Бенцаль (Іван Петриця) був типовим урядовцем і дав добру гру. Яковлів (учитель Рідної Школи) був у своїй природній коміці незрівняний. Принадна, може дещо за міська Слюзарівна, як гуцулочка. Артистам слід би підглянути і скопіювати плавний хід гуцулок. Дуже характеристичним гуцулом був Теплий (Танасій). В побічних ролях брали участь Посецька (жінка Петриці) яка грала вміло жінку з владою в руках. Хори були добре вивчені і творили з оркестрою гармонійну цілість. Танки введено вміло. Часами занедто позовано і за повільно в темпі (аркан). Театральні костюми виконані стильово і дуже щасливо наслідують справжні гуцульські строї.

Треба ствердити, що хоча ця оперетка зовсім не вносить ревелаций, всеж такі як цілість робить приємне слухове вражіння.

А завданням наших композиторів було би створити вже раз оперетку у повному значінні того слова.

Меля Нижанківська.

ГІЯЦИНТИ

Перше місце поміж кімнатними рослинами треба признати тим, що цвітуть. Тому плекання гіяцинтових цибульок, їх квіти, дають нам багато більше радості, як такі рослини, що втішають нас тільки своєю зеленню, та не дають того хвилювання, яке дає очікування розквіту. Плекання гіяцинтів не є трудне, і рідко коли кінчиться невдачею. Треба тільки вміло вибрати цибульки і відповідно коло них ходити.

Гіяцинтова цибулька повинна бути добре розвинена, бо тільки така дає гарні квіти. Повинна бути тверда і здорова та мати гладкий рівний спід.

Якщо спроваджуємо цибульки у більших скількостях і вони довгий час перележали в упакуванні, тоді треба їх сейчас випакувати, добре пересушити в провітреному, сухому, холодному місці і то так, щоби при тім поодинокі цибульки не дотикали одна другої.

При виборі найкраще порадитися досвідченого доставця, або послухати порад, які найдемо в цінниках. Загально треба пам'ятати про те, що пізніші роди мають кращі, буйніші квіти, вибір барв є багатший. Вчасніші відміни цвітуть вправді скоро, бо посаджені в жовтні цвітуть уже на Різдво, але вони низькі, а квіття, біле або рожеве, досить мале. Має воно специфічний, гарний запах.

Пізніші роди цвітуть у лютім, березні, аж до початку квітня. Останні гіяцинти появляються коло Великодня. Ці пізніші, буйні роди треба садити в листопаді та грудні.

Незалежно від роду, плекання є все однакове.

В першій мірі треба вибрати відповідні вазонки. Найкраще надаються тут звужені вдоліні т. зв. „гіяцинтові“. На дно треба положити кусник скорупки та деревного вугля, прикрити невеликою верствою піску, на нього дати верству землі. Землю вимішати пів на пів: інспектову з грубозернистим піском. Землю легко втиснути, посипати тоненькою верствою піску, на тім положити цибульку, обсипати її землею, втиснути ще раз міцно. Добре посаджена цибулька повинна одною третиною виставати з землі.

Посаджену цибульку треба покрити водою, що має кімнатну теплоту, а потім закопати вазонку у горді, або пивниці.

Якщо закопуємо в горді, тоді треба викопати ямку, відповідну до величини та кількості вазонків. На рівному дні укладаємо вазонки, відмічуючи поодинокі роди. Яма повинна бути така глибока, щоби верства землі, якою прикриваємо вазонки була груба щонайменше на 30 см. Коли надійдуть гострі приморозки, тоді треба прикрити землю чатинням. Хоронить це теж цибульки перед мишами. На цю верству шпилькових галузок кладемо ще сухе листя. Коли настануть морози, тоді накладаємо ще й навозу, який не дає землі замерзнути.

При закопуванні вазонків у пивниці укладаємо їх один попри другий та прикриваємо грубо 15—20 см. піском. Такий горбик обкладаємо чатинням, яке, як ми вже сказали, хоронить перед мишами.

Гіяцинт має дуже ніжні корінчики, які не зносять контакту з гострими стінками вазонка. Тому ліпше вживати для гіяцинтів старих вазонків. Нові треба відповідно приготувати. А саме вложити на кілька день до води, а потім нутро вазонка вишурувати добре піском. В цей спосіб стінки будуть неначе вишліфовані. Корінчики гіяцинта розростаються скоренько. Вони омотують ніжною сіткою грудку землі, а коли стрінуть на своїй дорозі гостру стіну вазонка, калічаться й гинуть. А потім на велике наше здивування гіяцинт не цвіте, або квіття його мале і кволе.

Гіяцинт пускає корінці власне в тому часі, коли

Черче вибрало в купелевому сезоні свою «міс». На світлинці «міс Черче» п. Оля Патрілівна з Перегінська, у бойківському вбранні.

вони закопані в землю та відтяти від світла й воздуха. До цього, щоби коріння було сильне і добре розвинене, мусимо 8 тижнів передержувати вазонки у землі. Потім виймаємо їх і то частинами, щоби потім не цвіли рівночасно. Викопувати треба в ясний, погідний день, щоби не знищити винижених рослин. Це відноситься тільки до тих вазонків, що закопані в горді. Якщо вони закопані в пивниці то не треба зважати на погоду. Хіба що морози такі великі, що і в пивниці теплота значно обнижена.

За тих 8 тижнів повинні гіяцинти випустити уже била, менше більше на 10 см. Якщо не є вони ще такі високі, тоді треба закопати їх ще раз на 1—2 тижні.

Перенесені в кімнату гіяцинти, поливаємо водою кімнатної теплоти. При звичаємо їх поволи до нового оточення в цей спосіб, що кілька день тримаємо їх в уміркованій теплоті. Під впливом світла розвиваються сильно листки, але це ослаблює розвій квіття, тому від першої хвилини прикриваємо молоді рослини переверненим вазонком або робимо шапочки з картону.

По кількох днях переносимо вазонки до ogrіваної кімнати та стараємося дати їм багато тепла та вогкості, бо це добре впливає на скорий розвій.

Умістим їх поблизу печі, поливаймо щодня, а тоді будуть правильно розвиватися. Коли зпоміж листків викинуться вже било квіття і рослині тісно стане під накривкою, тоді увільнім її з під цієї охорони і поставмо в повному світлі. Поливаємо її водою, що має 30 градусів С.

Гіяцинти люблять вогкість, тож не жалуймо їм води. Пам'ятаймо, що їм пошкодити може радше замало води ніж забагато.

Коли гіяцинти перецвітуть, тоді обтинаємо било квіттів понад цибулю, а саму цибулю засушуємо в цей

спосіб, що поступово зменшуємо поливання, аж вкінці зовсім перестаємо поливати. По якійсь часі листки пожовкнуть, зівянуть, а це вказує, що соки перестали вже кружити, а цибуля перейшла у стан спочинку. Можемо тоді її виймати, обсушити та переховати в сухому місці, аж до тої хвили коли знов треба буде садити її в землю.

Така гіяциптова цибуля не надається уже на кімнатну квітку, але посаджена в відповідній землі в горді, та годувана там після всіх правил, зацвіте знов гарно та пишно.

Хто не має власного города і не може таких цибуль використати, повинен віддати її тим, що город мають.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРАЖИЇ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

Вісти з клюбу

Клюбовий сезон уже почався. Зачалися й приємні щотижневі гутірки. Клюбовим вечором, себто вечором із програмою назначено цього року понеділок.

Вакаційними вражіннями все ще повні наші думки й розмови. Тому й започатковано сезон описами цьогорічних вакацій. Цікава для нас не лише загранична подорож, але мандрівка по рідних горах та таборове життя. Взагалі варто послухати одно, друге й третє, щоби вибрати зпоміж того те, що хочемо самі спробувати на другий рік.

На відкритті клюбу, дня 21. вересня ц. р. говорила п. Марія Морачевська про подорож із Кавказу на Крим. Вражіння гарної природи, їзди Чорним Морем, розкішного літа й гарних будинків переважали у цьому звідомленні. Другого понеділка, дня 6. ц. м.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні

ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

розказувала п. Цюпа Паліїв про цьогорічні табори. Її звідомлення не обмежувалося до циферних даних про цьогорічні досягнення, а навпаки подавало характеристичні епізоди, події, а навіть силуетки таборовичок. Оба вечорі зібрали багато публіки й закінчилися цікавою дискусією.

Третім із черги був відчит Л. Бурачинської про побут на Гуцульщині. Відчит, удержаний у формі нарисів передав кілька яскравих картин із гуцульського побуту. Хоча було значно менше гасіб як на попередніх відчитках вивязалася після нього щира, невимушена гутірка, як це звичайно буває в тісних товариствах. Гуцульщина — це питання, яке хвилює й тривожить кожного українця.

В майбутній понеділок, дня 21. ц. м. розкаже др. Софія Перфанович про свою подорож до Дальмації. На цьому мабуть закінчимо цикл вакаційних вражін. А може зголоситься ще хтось із якимсь цікавим вакаційним переживанням?

При цій нагоді повідомляємо членів, що відчитати в клюбі відбуватимуться кожного понеділка. Зміст його поданий на таблиці оголошень у клюбі та заповіджений все на попередніх скринках. Окремих оголошень, так як торік, розсилати не будемо.

Чому такий конкурс?

Коли я прочитала про конкурс на найліпшого мужа, написаний напів жартівливо, трохи здивувалася. Не знала, чи ця справа подумана серйозно. Але потім прочитала відповідь Адріяни Мак та примітку редакції до неї. Бачу, що редакція хоче справді почути думку читачок у тій справі.

А мені здається, що краще було би послухати думки читачок про хибі наших мужів. Їх є напевне більше як добрих прикмет.

Не хочу тут виступати як противниця «сильного пола». Бояри Боже! Але мені здається, що невдоволених жінок далеко більше як тих щасливих. І тому скорше треба їм виговоритися, почути думку іншого чи іншої, вони скорше потребують поради, як ті задоволені та щасливі.

П. Адріяна Мак дала в своїй статті більше напівмнень жінкам, як чоловікам. Правда, згадала теж про те, що чоловіки часто бувають несправедливі, але не зясувала цього виразно. А я подам примір із життя. Знаю одно добре подружжя, що живе в згоді, люди поважні й інтелігентні. Чоловік бере живу участь у громадському житті. Одилюке в них неприємності проходить із того, що він не дозволяє їй працювати в товариствах. «Я вже досить працюю за тебе», каже. «А ти пильнуй дітей, краще сповниш свій громадянський обов'язок». Знаю, що жінка терпить від цього. Діти потребували її опіки, як довго були малі. Тепер вони доростають і мамина опіка їм радше тягарем; найкраще почувають себе серед своїх товаришів та товаришок. Коли прийду, вона все сама дома. «Де діти?» — питаю. Пішли на музику, або пішли на площу, чую все відповідь. Сидить усе з робіткою або якимсь латанням під вікном, та чекає на поворот домашніх.

Правда, воно приємно вертатися додому, знаючи що дома все є жінка. Вечера вже приладжена, постіль постелена, вся домашня машина йде як на колісцях. Але чи та жінка задоволена, ніхто не питається. Що вона хотіла би провести годину—дві на день при якійсь корисній громадській роботі, спробувати своїх сил і на іншому полі. Вона ж має на те час! Не потерпіло би від цього господарство, ані діти. Але чоловік собі цього не бажає і кінець.

На жаль таке становище стрічається дуже часто. Може воно не виявляється у крайній забороні, так як у тих моїх знайомих, але все одно проявляється інакше. Чоловік, коли не забороняє жінці ходити на засідання і збори, то принайменше кепкує собі з них. «Бабська» робота, «бабська» нарада, або «бабська» логіка, це дуже часті в них аргументи. Не знаю яка цьому причина. Може страх, щоби вона не занедбала через те господарства? Алеж дуже часто воно вже так добре налагоджене, що вона може відійти на дві—три години денно. А може страх, щоби жінка не вибилася там у тій роботі й не переросла свого мужа? Теж можливе.

Не знаю, як зарадити цьому. Гадаю, що своїх мужів ми вже не змінимо. Все одно будуть невдоволені з нашої участі в громадському житті, хоч би й не знати які вирозуміли були. Мій чоловік, правда, не має до мене претенсій, бо я ще перед подружжям працювала в товариствах і він видно вже був на те призначений. Але не може втерпіти час від часу, щоби не колючи мене за те, або не покепсувати собі з «діячок». А бояри Боже, коли в хаті щось не в порядку! Тоді вже всім обірветься: і вченим жінкам, і товариствам жіночим і нашій роботі.

Я тоді звичайно не обзиваюся. Роблю спокійно своє, бо знаю, що його відношення не зміню. Але стараюся своєму синові вщипити пошану для моєї роботи. Навмисне беру його на засідання. Розказую йому про наших замітних жінок, про їх посвату для громадського діла. Підбираю йому відповідну лектуру. І бачу, що в нього нема згідного відношення до дівчаток, як у інших хлопців. Навпаки, коли підслухую його забаву (а хлопці звичайно працюють в «войну»), то сусідська дівчинка в них завжди виступає як «Степанівна». Так само вганяє як вони, так само галасує, а коли обірає, то не сміє плакати, бо «Степанівна ніколи не плакала на війні».

Мені здається, що лише так можемо перевиховати мужчин. Коли змалку вщиплювати їм поняття про те, що мама має свій круг ділання, так само як і тато.

Невдоволена.

Даємо місце й противниці нашого конкурсу. Хочемо почути різні голоси. Тим більше, що „вдоволені та щасливі“ якимось не зголошуються. Невже твердження „невдоволеної“ мало би бути правдиве? І справді немає в нас щасливих і вдоволених дружин?

ВИБІР ФАСОНУ

Один і той самий фасон не надається для кожної жінки! Твердження таке очевидне, що здавалось би не треба про це нікого переконувати. А мимо цього на кожному кроці стрічаємося з так великими непорозуміннями у виборі фасонів, що мимохіть насувається думка, що більшість жінок не знає цієї засади.

Як виглядає „процедура“ вибирання фасону? Отже беремо журнал та переглядаємо. На худих, „пацикуватих“, подібних одна до другої „дамах“ прекрасні коліркові моделі! Вибираємо. А при тім забуваємо, що цей зручно нарисований модель не мусить так само добре як на цьому рисованому манекіні виглядати на нас. Чи ми так само високі, чи маємо такі довгі ноги, широкі рамена, тонкий стан, запалий живіт, стрункі бедра?

Подібно як із готовими сукнями, що приманюють нас ізза виставових шиб, на худошавих манекінах а ля Грета Гарбо, або інша модна зірка. Уявляємо собі, що будемо виглядати як оживлений манекін з вистави. Як часто виходить з цього карикатура!

Бож фасон сукні треба вибирати з думкою про ту, що буде її носити. Кожний стіб, кожна закладка має тут своє значіння. Одні — підчеркають і звертають увагу на гарні і вдатні лінії нашої будови, другі противно — мусять дискретно поправляти, чи закривати вади. Одні поширюють, другі звужують. Тож заки виберемо фасон, зясуємо собі наш тип, но і нашу будову.

Хто має добру кравчиню і то таку, що відважиться звернути нам увагу на наші хиби та допоможе вибрати фасон, — цього завдання лекше. Але рідко є кравчині, що не бояться вразити своєї клієнтки критичною завагою про її будову. Може це тому, що й жінки в більшості нелегко переносять такі заваги! Тож коли неприємно нам слухати чужої критики, або коли не має нам хто порадити, приступім самі до огляду нашої будови.

Вага, сантиметер, дзеркало! Найважливіше — пропорція, сам тягар не має великого значіння. Довгота стану і ніг, — обвід грудей і бедер повинні бути рівні. Модна сільветка любить навіть перевагу ніг, але в практиці частіше зустрічаємо довгий тулуб на коротких ногах. При цім перегляді якнайбільше відваги, та самокритики!

Потім можемо вже приступати до вибору фасону. Хочемо бути модно одягнені, але мусимо навчитися по геройськи зрікатися всяких таких форм, що хоч модні, та для нас не надаються. Не забуваймо, що доземі лінії

Особи, що важать понад шістьдесят кілька кіло, повинні берегтися таких покус як постичні, стилеві сукні з шіфону, органді, або теж квітів, великих крат і т. п. Осінній та зимовий сезон улегчує тут значно вибір. На місце тих легких, прозорих тканин приносить він грубу, м'ясисту, тяжку вовну та шовк. Ще тільки в карнавалі одна покуса — кринолінки, що щороку повертають у різних відмінах. Тут теж памятаймо — це тільки для струнких!

Мода штучно поширених рамен, хоч здавалось вже стільки разів, що переходить, триває ще даліше. Повинні її берегтися ті, в кого великий бюст, бо ватовані рамена, створять разом із бюстом неначе масивний

Найелегантша пані задовольнить свій смак у ново відчиненій українській фірмі

„МАК“

Львів, ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 10

бюк! Буфясті вище ліктя рукави — добрі для гладших жінок, бо роблять вражіння вузких бедер. Рукави широкі долом поширюють цілу сільветку. Дуже корисний так для струнких, як і для гладших є рагляновий крій. Добрі теж (для пань, що не можуть похвалитися стрункою будовою) — модні тепер довші сукні, рівні або поширені долом нижче колін. Небезпечні зате „скромні“ вирізи, що сягають високо під саму шию. При тім цілий торс зарисовується виразно, наче обліплений мокрим полотном. Добре — коли він без закиду! А як ні — тоді вже краще дати комірчик, жабот або квадратний чи трикутний виріз. Особливо цей останній витончує овал, видовжує шию та помагає замаскувати не тільки отяжілий бюст, але й зловіщу складку, що твориться понад черевом. Жабот чи краватка повинні бути досить довгі, а блюза трохи підкасана.

На крій принцески, обтислий, без пояска може рішитися тільки жінка, що має бездоганну будову — або знаменитий корсет. Плащі без поясків добрі для гладших пань, коли вони не бувають обтислі.

Скільки доброго гумору, певности себе, а тим самим і життєвих удач залежить від сукні, в якій почуватимемося добре. Скільки злого може накоїти зле дібрана сукня! Тож чим більше мусимо ощаджувати, а в звязку з тим чим довше ходити в тій самій сукні, тим більше дбайливо вибираймо фасон!

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.

До миття рук порошок і паста „Сільва“.

продовжують та надають стрункости сільветці, поземі поширюють та принижують. Небезпечні є яскраві, контрастиво дібрані коліри та ексцентричні крої. Для молодих, струнких, гарних — вони добрі і то тоді, коли це тільки одна з багатьох туалет! Уявім собі, що хтось часто вдягає таку сукню. Вона скоро знудиться і хочби не знати яка гарна, перестане бути елегантною. Те саме відноситься до таких прибрань: як лискучі, яскраві гудзики, фальбанки, випустки, стебнівки.

М. БОЯРЖИНЕЦЬ

Львів, уліця АКАДЕМІЧНА ч. 22, II. пов.

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ СУКОНЬ, ПЛАЩІВ, КОСТЮМІВ

І ДІТОЧОГО ВБРАННЯ

СОЛІДНЕ ВИКОНАННЯ.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Романі. Так як описуєте жакет при своєму костюмі, він дійсно не може гарно виглядати. «Втятий» жакет має французький крій, отже тоді не повинен мати мужеського коміра, бо це годиться тільки до спортових моделей. Дальше, коли він втятий і довгий, то мусить мати кльошові поли, а це небажано поширює силветку вдоліні. Мабуть тому й не почуваете себе добре в ньому.

Такий жакет можна переробити на короткий, до бедер, або й лише нижче стану. Питається, що робити з порозтинаними плечами? Крій коротких, прилягаючих жакетиків, також дуже складний на плечах і складається з менших кусників.

Але, чи не пізно взялися ви за перерібку того костюму? Тепер уже більш актуальна справа зимового плаща, або покищо дощовика. Краще зложити костюм на зимовий спочинок, а на весні переробити його на легкий весняний комплет, відкинувши баталіну. При короткому жакеті вона разила би.

Цікавий. Трохи спізнилися ми з відповіддю на ваш запит, однак мусіли затягати думки різних фахівців у тій справі.

Дутий риж приготують із найкращого роду рижу, з рижового роду кукурудзи, а також із пшениці і то такого роду, що в нього луска не відпадає легко від зерна. Роблять це в той спосіб, що цілі зерна піддають певному ферментові, як при продукції солоду з ячменю в броварах. Потім чистять зерно з луски і парять, щоб напучняло і збільшило свій об'єм.

Відживна вартість дутого рижу така сама, як звичайного. Через фермент зерно не тратить на споживній вартості, а від пари робиться легше стравним, так, що цей риж відповідний для людей хрих на жолудок.

Подаємо кілька приписів на його зужитковання в кухні.

~~~~~

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу галтів, нліє і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинові пасти й джети

~~~~~

Даємо працю

Каліні. Для вас є зголошення в адміністрації. Просимо подати свою адресу.

Хотілаб я тут, у Львові знайти ланночку-опікунку для моєї п'ятилітньої доні, лише на передполудне. Платня після умови.

Учителька.

Молода дівчина, що вміє добре рисувати й перерисовувати взори, знайде постійний заробіток.

Швидка робота.

Помимо всього безробіття, помимо великої подажі жіночих робітних сил, чуємо раз-у-раз зітхання з уст зайнятих господинь і матерей: Колиб я могла раз на тиждень лишити то господарство! Колиб я могла довірити комусь свою дитину на той час, коли йду до бюро! Нема, нема нікого відповідного на моє місце!

Це ділянка, в якій ніколи не буде безробіття. Завжди знайде заняття молода охоча особа, що не хоче сидіти з заложеними руками.

Сколянкам. На нашу думку найкраще відповідав би вам, як репрезентативний народній стрій — бойківський. У своїй околиці маєте прегарні зразки народного вбрання; найкращий доказ, що на торічному вечорі народної ноші у Львові стрій із Славська здобув собі першу нагороду.

У своєму листі згадуєте про змодернізований полтавський стрій, як його проектувала О. Дядинова або О. Лятуринська. Їхні помисли були дуже добрі і варто щоб знайшли виконавців. Однак такі строї добрі для індивідуального виступу, себто його може виконати і вдягнути одна-дві особи. Але уявіть собі цілу салю таких, однаково вдягнених пань! Цеж буде тоді виглядати на однострій!

А народній стрій сільський ніколи не буває точно подібний один до другого. То хустка трошки інакша, то запаска відмінна, інакше намисто, або черевики. А при цьому видержане в по-

Б. лікар Державного Загального Шпиталю
і клініки У. І. К. у Львові

С. КОРЖИНСЬКИЙ

ординує у внутрішніх і дитячих хворобах
у Львові, вулиця Набеляка ч. 37.

дібних відтінках. Такий громадний виступ не робить вражіння уні- форми, а всеж таки дуже мальовничий. Лише треба вважати, щоб стрій був строго стилевий. Наприклад: підглянути точно як зав'язують хустки, які добирають бинди, які пацьорки. Не ондулювати волосся до народного строю, не носити модних черевиків на високих зап'ятках.

Пригадуєте собі напевне, яке корисне вражіння робили угнівки на Укр. Жіночому Конгресі. А уявіть собі таку групу бойківських одягів на якомусь краєвому святі! Бойківські строї є дуже мальовничі і навіть при вечірньому світлі роблять ефектне вражіння. Тому радимо вам взяти свою рідню околицю під увагу й вибрати собі, кожна з іншого села, якийсь стрій. Кому ж як не сколянкам годиться репрезентувати і пропагувати красу бойківського народного вбрання!

Найбільший вибір останніх новинок на жіночі сукні й плащі, а також матеріали на мужеські вбрання поручає

„ДІМ МОДИ“
Львів — європейський готель

Шукаємо праці

Зредукована вчителька шукає якоїнебудь праці. Вміє добре варити, знає дуже добре сільське домашнє господарство. Може вчити дітей із народніх шкіл. Взагалі прийме всякого рода працю, щоб лише мати удержання і невеличку заплату. **»Олюнка«.**

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

поручає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

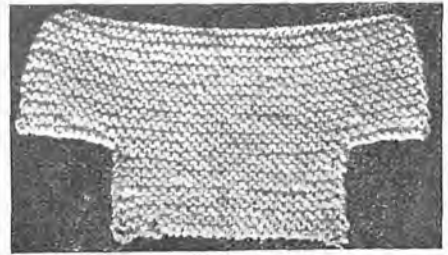
Практичні папучики

Оці папучики може виплести кожна молода мати, навіть найменше досвідчена з трикотарстві.

Матеріал: 50 гр. м'якої вовни марки «Трикутник у Колі». Дроти ч. 3.

Спосіб роботи. Папучики можуть бути зроблені довільним густим стібом. Виплести 45 очок і далі 12 рядів. Тоді викінчити з кожного боку по 8 очок і плести лише по середині 10 рядів. На дротех маємо 29 очок. Не викінчувати їх звичайно, тільки перетягнути через очко іглою міцну нитку і стягнути їх. Це буде період папучика. Тепер сполучити швом пе-

рід папучика догори і п'яту. На краю вигачкувати ряд: 3 воздушні очка, вбити з перше очко, знову три воздушні очка,

вбити в сусіднє очко і т.д. Через дірки цього ряду перетягнути колірну стрічку.

Вуголь, кокс, дрова

в найдобірніших якостях доставляє

„Народня Торговля“

Інформації: Бюро, Ринок 36, II. пов.
тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Личаківська 155, пл. Більчевського 3,
Пісудського 21 і Солодова 1.

Точна вага!

Солідна обслуга

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛЛІ ЯРЕМИ

УЛ. ФРЕДРИ 9.

Веселий кутик

Подружня розмова.

Жінка: Скільки ти мав наречених перед шлюбом?

Чоловік: Дванадцять. Видиш, а я зовсім забув, що ти була тринадцята...

Діточа хитрість.

Юрко: Тіточко, як смакував тобі цукорок?

Тітка: Добрий був, добрий, дитинко.

Юрко: Дивно! А чому Бровко взяв його в зуби й виплюв?

Її приятелька.

— Що ви кажете про ту вчорашню бурю?

— Буря? Я не чув ніякої бурі!

— А деж ви були вчора пополудні?

— Дома. Але до моєї жінки прийшла приятелька, якої вона не бачила десять літ.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

ВИШИВАНІ ОБРУСИ.

Ідуть похмурі осінні дні — саме час, коли проводимо радо кілька годин у товаристві милих гостей. Враз із тим виринає питання застави. Чи маємо чим накрити стіл?

Вишивані обруси вже є майже у кожній хаті. Вони є гордістю господині, бо вишивка сама собою найкраще оживляє заставлений стіл. Тому й не диво, що коли показується потреба нового обруса, зараз ввижається нам біла поверхня, покрита барвистими вишиваними мотивами.

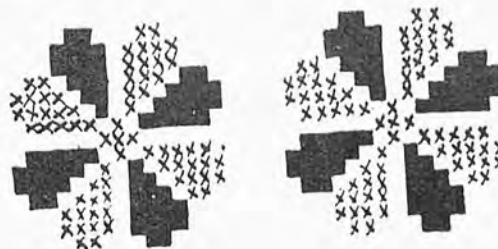
До тепер найчастіше примінювали ми мотиви на краю. Гарно виглядає широка бордюра й дрібні мотиви, покидані по середині. Але її недостою є те, що головна вишивка при гостині не кидається у вічі. Весь ефект вишивки пропадає, бо вона ховається під столом.

Попробуймо раз примінити вишивку інакше. А саме головну увагу звернути на столову плиту, краї прикрасити менше. Це буде цікаво й оригінально.

На рисунку бачимо проєкт такого обруса. Мотив — кругла квітка — розетка, вишивана хрестиками у двох кольорах. Так само можна примінити кожний інший круглий взір тієї самої величини.

Щоби взір оживити й піднести ефект, тінюємо в ньому кольори. Наприклад беремо за підклад чорну й жовту — сполуку,

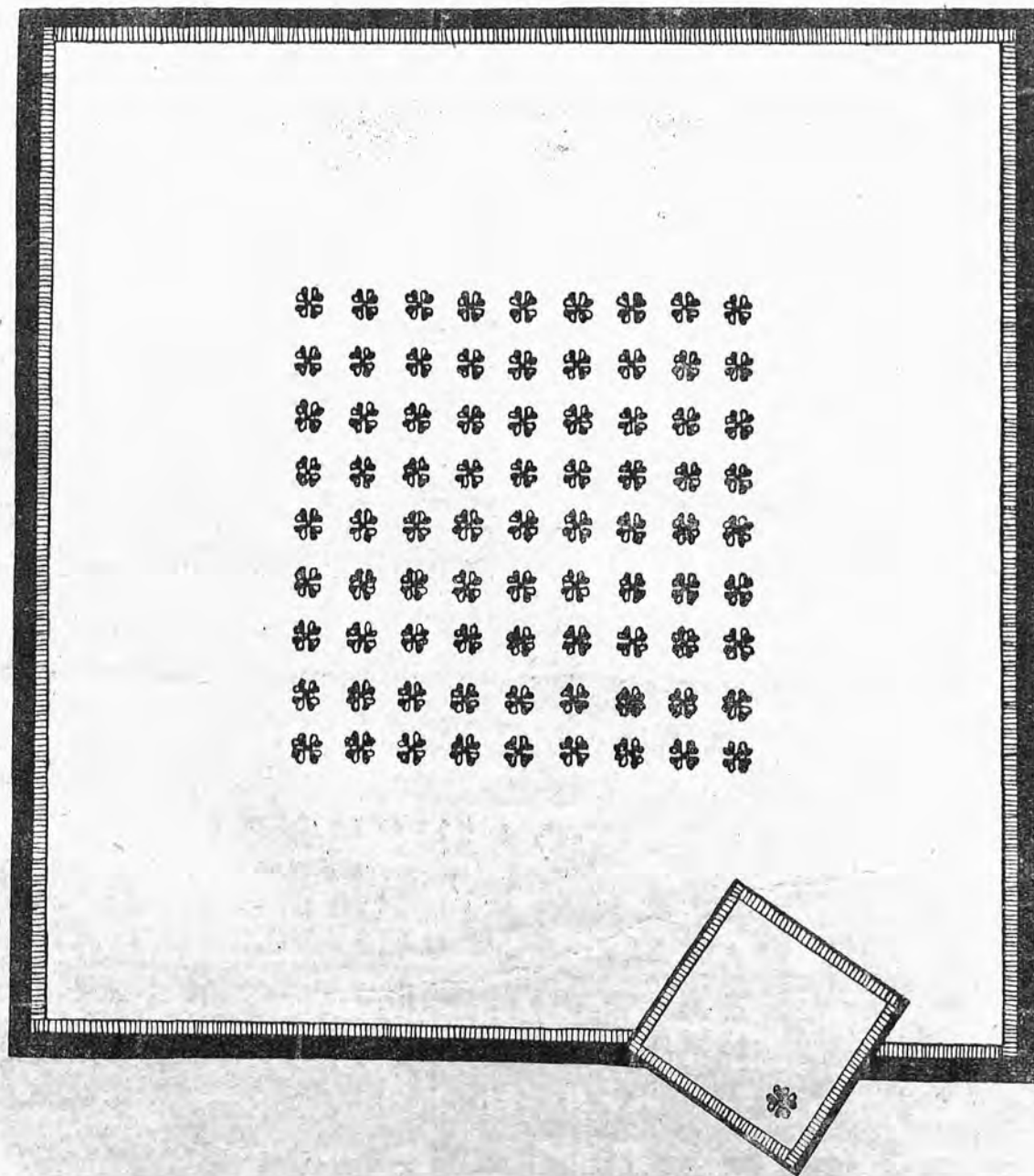
яка дуже часто трапляється в народніх узорах. Один ряд розеток вишиваний чорним і жовтим, другий чорним і кукурудзяним, третій чорним і помаранчевим, четвертий чорним і брунатним. Знову починаємо ряд від чорного з жовтим. Повторюємо так тричі, так що наприкінці маємо чотири кольори перед собою.

Середина обруса покрита вишивкою, в якій кольори гарно переливаються.

Так само можемо взяти за підклад кольори синій з червоною або чорну з синьою.

Краї обруса є гладкі, неприкрашені. Лише рубцем біжить копірова обмітка й залежно від кольору вишивки, гарно відтінювана: жовта, кукурудзяна, помаранчева, брунатна.

РОБОТИ

ВИШИВАНА БЛЮЗКА.

Вишивані блузки модні були не тільки в літі. І тепер до осінніх костюмів та плащів вишивка дає гарне доповнення.

П. Меля Нижанківська у вишиваній блузці з білого марокену. Полтавський галузистий взір взятий із нашої листівки ч. 1. Виконаний у двох кольорах: синій та коральовий.

ВИШИВАНИЙ ОБРУС.

Обрус із білого широкого полотна прикрашений відомим буковинським узором. Клинчастий мотив приміщений на краях. По середині утворений квадратик із палочок головного мотиву.

Взір до обруса. Виконаний хрестиками в кольорах чорній ■■■, червоній х х х, жовтій о о о і зеленій „ „ „. До вишивання вживати ниток марки С. М. S.

Позір! Трикотарські курси!
Волічка найкращої якості
на блузки, светери, шапки
в усіх кольорах до вибору

в КРАМНИЦІ

У. Н. М.

ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ 1.

С-М-С

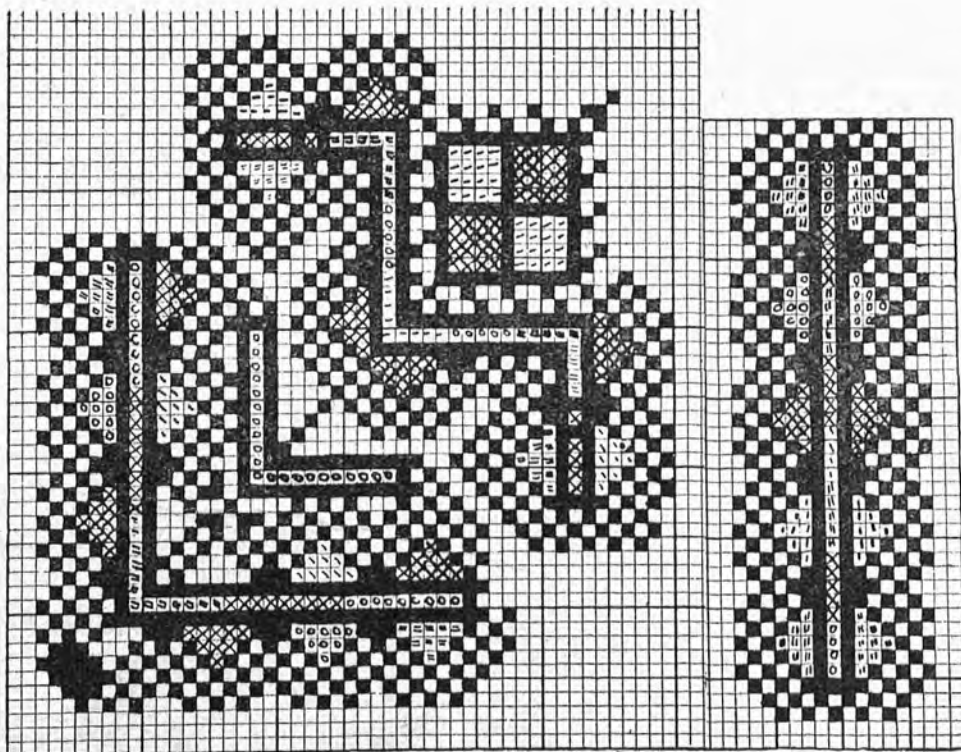
НИТКИ

до ручних робіт марки

С-М-С

С-М-С

є крашені індантреновими кольорами
й тому ніколи в пранні не пускають!

Яйця у помідорах.

Вибрати великі, круглі, високі помідори, стягти вершки та повитягати малою ложечкою серединки. Вижолоблені нутра посолити, легко посипати перемеленим білим перцем і в кожне вложити кусник масла. В цей спосіб приладжені, уложити на круглім огнетривалім полумиску, висмажованим маслом. Вложити помідори до гарячої печі, а коли під впливом гаряча трошки привянуть і почнуть смажитися, витягнути полумиску, вбити в кожний помідор одно сире яйце, посолити і поперчити. Зверху ще посипати тертим сиром. Покропити топленим маслом, вложити до гарячої печі, зрум'янити і видати на стіл прибрані гичкою петрушки. Дуже пригоже на перекуску або вечеру без мяса.

Баранина на дико.

Гарну чвертку баранини обкромити з лою, збити і залляти слідувачим байцом: пів літри води з оцтом і пів літри пива, заварити з січеною цибулею, корінням і пригорщю ялівцю. Відставити, а коли вистигне, залляти баранину, притиснути денком і поставити в зимне місце.

Різотто з дробу.

Почищену молоду курку посолити, поділити, залляти водою так, щоб її накрила, додати цибулі й ярин і варити під покришкою аж змякне. Потім вийняти курку, перецідити росіл, додати до нього ложку масла і ложку перетертих помідорів і залляти ним $\frac{1}{4}$ кг рижу. Росіл повинен прикривати риж. Вставити на 10 хвилин до рури, потім перемішати з 4 ложками тертого сира і складати в ринці, вимащений маслом верстув рижу і курячого мяса. Зверху прикрити верствою рижу і залляти ще рештою росолу. Вставити на пів години до гарячої рури.

Каляфіори по італійськи.

Зварити каліфіори, коли великі, поділити на кілька частин і виложити ними ринку. Посипати тертим сиром, дрібно січеною шинкою і покромленими, душеними грибами. Полляти чистою помідоровою підливою і вставити на чверть години до гарячої рури.

А Р О З А

вирібня споживчих артикулів

поручає

ОВОЧЕВІ ДРИГЦІ

(галяретки)

і БУДИНІ

в шести ріжних смаках.

Млинці з дутого рижу.

Намочити на ніч 10 столових ложок дутого рижу в невеликій кількості молока, потім кілька разів вимішати. На другий день добре втерти в мисці, додати до смаку соли, вбити 1—2 яєць, всипати пшеничної муки, все це добре розбити і смажити млинці. Подавати з розтопленим маслом, або сметаною.

Волоська капуста.

Капусту пошаткувати, варити $\frac{1}{4}$ год. накриту в солоній воді. Додати 2—3 краянні бараболі. На товщі зробити засмажку, додати 2 дека дрібно крайної цибулі і відціджену капусту, вимішати і залляти росолом або водою.

По розв'язанні спілки відкрито в новім льокалі склад і робітню взуття

Тепла салата з капусти.

Пошаткувати капусту, заварити воду з оцтом, кмінком і сіллю. Кип'ятком залляти капусту, відцідити і знов завареним залляти. Так повторити 4—5 разів. Перед самим поданням полляти смаженою солониною.

Яблука з дутим рижом.

Винні яблука покромити в платки, посипати цукром із цинамоном. Намочити на ніч 10 столових ложок дутого рижу в невеликій кількості молока. На другий день масу цю втерти в мисці, вбити 3 жовтка і одно білко, додати порошок до тіста. Коли яблука полежать трохи в цукрі, мачати їх у тісто і смажити з обох сторін у гарячому маслі. Укладати на полумиску й посипати ванілевим цукром.

ЛІСКОВІ ГОРІХИ.

Маємо тепер їх подостатком. Є околиці, особливо підгірські, де ліщини є багато.

Кущ лісового горіха росте в вапнистій, глинистої землі і є дуже невибагливий. Овоч дозріває на початку серпня. Чим ясніша його шкаралуца, тим смачніший його овоч. Темні горішки не є гарної якості, однак можна їх також уживати до печива.

Взагалі лісовий горіх є знаменитим додатком до добірного печива. Його смак є такий приємний і незвичайний, що в частих випадках може заступити дорогі мідали.

Подаємо кілька випробуваних приписів на добірне печиво з лісового горіха.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Орішковий торт.

Втерти вісім жовтків з 12 дека цукру, аж запіняться. Додати сок із одної помаранчі і одної цитрини, $\frac{1}{4}$ кг мелених ліскових горіхів і чотири гірки мелені мідали. Все те добре перемішати з жовтками, щоб добре розпустилося і розійшлося. Наприкінці вбити сніг із 8 білків і перемішати. Влити масу до тортівниці і пекти на легкому вогні пів години. Коли зарум'яниться, вийняти й посипати зверху січеними лісковими горіхами. Годиться до чаю й держиться добре кілька днів.

Макароники.

Змолоти $\frac{1}{4}$ кг ліскових оріхів. Додати сім білків, трохи менше як $\frac{1}{4}$ кг цукру і цитринову шкірку. Все добре втерти. Потім укладати на круглих оплатках малі купочки маси, посипувати цукром і спекти на легкому вогні на рум'яно. Вийнявши з рури, складати їх біля себе, аж доки не вистигнуть. Інакше зіпляться до купи.

Оріховий крем.

Взяти 20 дека оббираних горіхів, потовкти їх із дрібкою води, кинути до пів літри кип'ячої сметанки і лишити якої пів години на теплом місці, щоб затягнулося. Тоді перепустити все через сито, додати 12 дека цукру і 3 дека розпущеної желатини, добре все перемішати і поставити на зимне місце, аж доки все не згусне. Тоді прикрити крем битою сметаною і подавати.

Торт „Надія“.

Потрібно: 7 дека ліскових оріхів, 7 дека цукру, 10 дека цукру ванілевого, 8 жовтків, 12 дека муки, сніг.

Обібрати горішки з темної шкірки, зрум'янити на блясі з 7 деками цукру, охолодити і потовкти. Втерти жовтка з цукром, додати орішки, вимішати із снігом і білків і досипувати потрохи муки. Спекти в двох тортівницях у легкій рури.

О. Б Е Р Я К
вул. Руська 18, напроти церкви

За ясенями попівства нова хвиля тверезости вдаряє на розгарячкований Дарчин ум: це неможливо, щоб вона мала мати дитину... Таки ні... Хоч — згадує всі надприродні сили — це правда, що Бог може зробити все, що захоче... Це свята правда...

Ні, ні, сто разів ні.. це не буде дитина. Але що саме — вона не знає. Одно лише знає певно: це щось, чого треба соромитись...

Сльози товпляться до очей і серце таке маленьке, як порошинка. Аж жаль того власного, бідного серця.

Нешастя цілих вакацій збігаються тепер до одного роздоріжжя, в'яжуться в один узол і давлять, ой, як давлять ним те бідне, маленьке, як порошинка, серце...

І те, що вона вже ніколи Данковою жінкою не буде, і те, що замість до гімназії піде на громадську толоку гуси пасти (навмисне не хоче пам'ятати, що мама вже після цього як татко таке сказав, приміряла її суконку, яка прецінь, тільки для гімназії шилася) і те що мама не мала ані вуха ані серця для її нещастя і тепер це страхіння звалоється на те, що їй нічого до дому вертатись. Стає і наслуховує хвилину: може знайдеться, хоч одна така думка, що промовить слово за домом, але коли нема ніодної такої, западає постанова: до дому більше не вертатись.

— Адже — підлабузнюється і визиває Бога — Бог може зробити так, щоби того всього в одній хвилині не було... Стою тут на вулиці... без дому й мами, а може так статися зараз, як би тільки Бог так схотів, що можу знайтися дома... в ліжку з мамою... і можу бути відразу вже й на музику записана...

Вона знає, що так не станеться. Але хоче тільки, щоби там в небі знали, як вона вірить у їхню силу. Просто хоче перекупити їх своєю вірою і забезпечити себе перед їх гнівом. Тепер, коли вже певна, що віддала себе вищій опіці і нічого „дуже злого“ їй не станеться, ще раз закріплює свою постанову: до дому ніколи вже не вернеться.

Вечір уже закидає свої сіті над землею і чути десь зітхання вміраючого дня. Пахне солом'яним димом по селу і парою готовлених вечер. Чути бренькіт дзвіночків худоби, що повертає з поля і мягкий відгомін босих ніг по битих стежках.

Людські переклики і чергований гавкіт псів нагадують, що робітники вже вернулися з поля. Значить вечір таки на добре розпаношується по землі.

Дарка йде дорогою, що веде до сусіднього села і думає:

— Мушу від тепер більше, як досі любити небо й траву... бо тепер вони будуть моїм „домом“...

За хатами надбігає з піль теплий вітерець і аж до ніг стелиться, щоб дальше, тільки дальше, йти... І хоч уже давно забулося, коли сонце замкнуло двері за собою, з страху ані сліду. „Новий дім“ — небо засвічує всі лампи щодо одної: так ясно, що можна розпізнати якого коліру придорожні квітки.

Якісь люди минають і йдуть далі. Це тільки утверджує в тому переконанні, що нічого незвичайного не твориться: люди навіть не дивуються, що вона йде сама полем... Видно, так уже мусіло бути й буде.

Перші, невиразні світелка з сусіднього села чогось приспішують биття серця. Вона ж вже за „готарем“, в чужім селі між чужими людьми. Доходить до села

й відразу почуває, що вступає в новий, досі тільки з оповідань бувальців, знаний світ.

Треба буде проситися „на ніч“. Треба буде видумувати історії про злу мачуху, або батька п'яницю. Треба буде на „службу годитись“. Ах — треба буде забути чим досі булося.

А ніч вже на п'яти ступає. Страх перед чужим селом і людьми заходить з одної, то з другої сторони коло Дарчиного серця. Лапне за душу, що аж мурашки побіжать спиною від того дотику, причаїться, потім знову на іншому місці дасть знати про те, що він ані на крок не відступає від Дарчиного серця. Пошука нічлігу з романтичної пригоди переходить у прикру конечність.

Хат у селі, як муравлищ на зрубі: до котрих дверей застукати?

Дарка числить до десяти: до десятої хати підійде. Десята хата, мало що інша від прочих дев'ять: під гонтами і з одною лише освітленою половиною.

Дарка заходить у браму на подвір'я, а звідти просто через відчинені на ростіж двері до хати.

Якась жінка, молода й непривітна, пореється коло кулеші на кухні; решта родини розкинена по всіх кутах хати.

— Що скажеш, дівчино? — питає, якби спішилася в роботі, молодиця.

Тон голосу молодиці онесмілює Дарку, вибиває за одним махом весь порядок слів.

— Чи не могла б я у вас переночувати...? — питається якось по дурному, ніби заздалегідь було так умовлено, і вона тільки для певности питає ще раз.

— А ти чия? Ніби звідки...? — втручується з цікавостю, хоч теж не дуже привітно, газда. Невідомо батько, чи чоловік молодиці.

Дарка неприготована на таке питання на самому вступі. Ще не може рішиться, котрого концепту вхопитись (мачухи, чи батька п'яниці), як молодиця вже за неї відповідає:

— Іди собі, небого, звідкись прийшла тай не сновидайся по чужому селі... По тобі видно, що зле тобі не діється.. Іди.. іди..

Не дає змоги відповісти, бо відразу повертається спиною до Дарки, а лицем до чавуна з кулешою, якби нікого чужого в хаті й не було.

Все ж таки здається чомусь Дарці, що якби вона попросила газду, сердечно попросила, то він дозволив би переночувати десь у кутку. І відразу знає, що хочби мали вовки на полі роздерти, нікого не прохатиме з цієї хати. Не схиляється, не кулиться по звичаю бездомних, тільки природною ходою іде за поріг. Без „добраніч“.

— Слухай... гей, дівчино, — гукає за нею голос газди — ануко вернися — маєш букатку хліба. —

Дарка має вже на кінчику язика просту відповідь: — Подавіться ним, — але неждано для себе самої відповідає так, як її вдома навчили:

— Дякую... Я не голодна...

А за порогом цього негостинного дому знову ніч і знову гострі дотики страху. Боже, Боже... ані до дому в цій порі вертатися, ані ночувати тут серед вулиці... Дарка вишукує всі призабуті слова давніх молитов і засипає ними всіх знайомих святих в небі. Зокрема прохання, щире, як сльоза сироти, до Ісуса:

— Зроби так, щоби хтось прийняв мене на ніч... тільки на цю одну ніч... Завтра, як ти цього захочеш, Ісусе, вернися навіть додому...

І від цієї молитви вступає віра, така ясна, як ранок, у серце і Дарка сміло входить у пороги якогось нового, бо тільки на половину викиненого, дому.

І знову питання:

— А ти чия?

Тепер питається вже якась старенька жінка. Молода жінка, що присипляла дитину, повертається до Дарки і каже до мами, чи свекрухи:

— Лишіть най ноче... Кажу вам... — замикає остерігаюче уста старший жінці і та покірно робить їй місце коло себе на постелі. Її підсувають миску з молоком і кулешою, але Дарка цим разом вже не може лише подякувати. Бере за ложку — і молоко смакує, як ніколи досі.

В хату приходить молодий газда. Щось хоче питатись, чи розвідуватись, але молодича шепотом просить його мовчати й він ніщо не питає Дарки. Ніби її зовсім нема в хаті. Дарці стелять на ліва під намисником.

Молодиця поправляє їй „подушку“, стару кожущину під головою, а Дарка перенята вся вдячністю до своїх незнайомих добродіїв думає:

— Остануся вже в цих добрих людей... Завтра розповім молодичі всю свою біду й залишуся коло дитини...

Їй здається, що про її постанову знають вже всі в хаті і вона вже не почувається їх довжником... Навпаки вони повинні оцінити, як слід, її рішення...

Потім, можна сказати, що таки зараз потім, як заснула, збудилася від якогось раптового світла. Коли відчинила очі, усвідомила собі, що мусіла збудитись від того галасу, що зчинився в хаті. І заки могла засувати собі, що-куди, чого ці люди схопилися вночі і бігають з хати на двір, а знадвору до хати, була вже в татка на руках.

— Татусю... — ніби втішилася, ніби здивувалася.

Ще чула, як татко ще раз і ще раз дякував молодичі, що „дала знати“, потім знову вчула людську мову, аж як станули в себе на подвір'ю. Мусіла заснути по дорозі і збудитися від того, що віз перестав нагло тарахкотіти.

З хати вийшла сплукана, з перекривленим лицем мама і відразу стала докоряти Дарці. Аж тато мусів спам'ятати маму:

— Дай спокій... дитина перетомлена... завтра будеш розпитувати...

Тато, (Дарка ніяк не могла зрозуміти, що йому сталося, що він так нагло подобрів до пастушки від гусей) заніс Дарку сам на руках до ліжка. Дарка хотіла чим скорше чкурнути так, як стояла, під покривало, але мама, що теж нагло зробилася добра, як би хто її медом намастив, конечно захотіла сама розібрати „свою донцю“.

І в цей спосіб вийшла на яву ганебна Дарчина тайна.

Мама вже навіть не допитувалася багато, чому вона з дому втікла. Кожний тепер розумів причину.

Дарці розклеюються зовсім очі і вона не може так скоро знову заснути. Мама просить, щоб вона прецінь таки заснула: про все поговорять завтра. Дарка хоче послухати мами, стулює повіки, але таки не спить. Мама це бачить, тому сідає на край ліжечка, гладить легенько Дарку по лицю і починає розказувати...

Страшні неймовірні речі розказує мама... Що пережила мама, як пішла до Ориськи й довідалася, що Дарка пішла звідти кудись... Як шукали її по всьому селі... Які страшні думки приходили мамі до голови... Не знати певно, чи мама не захворіє від того всього... Стежечками, стежечками і мама заходить аж до Дарчиного сорому... Дарка завмирає. Можна сказати: пе-

ресте існувати. Як ще її мама скаже щось подібне, як Ориська видумала, то хіба більше не жити їй...

Але що це? Мама сміється з її переляку: прецінь це звичайнісінька річ, що ніодної жінки на світі не мінає. А кров? — хоче знати Дарка.

Кров у цьому випадку природніше явище, як кровотеча з носа... Тільки от що: дівчатка мусять у тому часі вважати на себе... Боже борони, перестудитись, мочити ноги в зимній воді, бо... можна захворіти на все життя.

Дарка скліпує очима, як би хотіла відігнати думки від себе: що? що мама говорить про зимну воду і каліцтво на все життя..?

Напружені весь довгий день нерви не видержують і Дарка вибухає плачем:

— Чому... Боже мій... чому... мама не.. сказала мені... цього всього два дні... скорше..?

І на таке просте, природне питання мама не знає, що відповісти.

XI.

З поля довозували останні, зіпзені снопи. І скрип возів чомусь нагадував клекіт бузків перед відлетом у вирій. На ясній тканці бадьорого ще сонця привиджувалися вже білі нитки бабиного літа. Заносило вже запахом осені і було сумно без очевидної причини.

Мама купила нову, спеціальну для Дарки на „довіз“ із дому валізу. Як рекрутові. І від цієї нової валізи, від цього осіннього запаху в повітрі родився сум і сотками тоненьких ниточок зв'язував Дарчине серце з домом, селом і ще чимсь, чого вдома не відчувалося, а чого так дуже бракує між чужими.

Заборона вистави якось розіграла братію. А може сходилася поза Дарчиними плечима?

Ориська переказувала, що вони зустрічаються всі, щовечора на пероні перед приїздом вечірнього поїзду.

Дарці ніхто не говорив про те. Ніхто не запрошував на ті зустрічі, ніхто, з того видно було, не відчував її неprisутности, а вона була за горда, щоби сама налазити їм на очі. Гафія любила часом похвалитися, що здибала директорового „ланича“ в селі, але Дарка якось не мала цього щастя.

Але сьогодні випадком зустрілася з Лялею на почті. Дарка збентежилася так дуже, що готова була вдати, що не завважила Данилюківної. Але Ляля відразу підійшла до неї з сміхом і тією фальшивою щирістю, що муситься їй вірити наперекір здоровому розсудкові.

— О... Дарка... Ви теж надаєте лист? І теж... „рекомандо“... У вас уже був Улянич?

Дарка заперечила. Чого мав би в неї бути Улянич?

— Ох, то ви нічого не знаєте?... Ми робимо в четвер „прощальну“ прогульку до „скали“... Я вже відїжджаю у п'ятницю „nach Wien“. Улянич мав вас попрощати на ту прогульку... Ви знаєте, що він дістав вже посаду в гімназії в „регаті“(*).

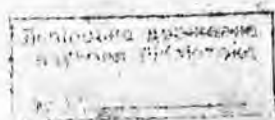
Дарка відповіла:

— То добре... він певно буде тішитися...

— Думаєте? Ні... він не тішиться... Ви знаєте, як він не любить ромунів... а тепер має йти вчити малих ромунчат. Хоч — ніби чому? Я не розумію... Чи вам щось злого зробили ромуни? Правда, що нічого? Бо мені вони теж нічого не винні.. А він трохи не казиться, як я співаю ромунські пісні.. Що йому це може шкодити..? Ну ні..?

Я не розумію Улянича.. а ви?

*) Регат — давнє ромунське королівство.

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

В модних красках можна
вибрати собі у Львові
в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,
вулиця Косцюшка число 1.
Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Двотижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Замкова число 37.
Матері й дочки! Пишіть за ознаковим числом.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М“

Львів, уліця Косцюшки ч. 1.

проводить:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 20 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАРІ

Замовлення з провінції полегдуємо негайно.

Присылайте при замовленні готівку!

Остало ще кілька давніх річників

„НОВОЇ ХАТИ“

по зниженій ціні:

Річник із 1928 без чч. 1, 5 і 7—8	коштує 3	зол.
„ „ 1929 „ „ 2 і 6	„	4.50 „
„ „ 1930 „ „ 1	„	5.50 „
„ „ 1931 „ „ 4	„	6.50 „
„ „ 1932 повний	„	7.50 „
„ „ 1933 без чч. 1 і 2	„	8.50 „

В ціні необняті кошти пересилки.

Замовляти в

Адміністрації „НОВОЇ ХАТИ“, ЛЬВІВ, РИНОК 39, 1 пов.

Книжка

„Самоосвіти“

- це учитель в кожній хаті!
- це реферат для освітнього діяча!
- це помічний підручник для школярів!

Передплата за 12 книжок на 1934 рік всего 3.50 зол.

Що місячно дістає передплатник одну книжку. — Досі по-
явилося 48 книжок з усіх наук: з історії світової і України,
з науки про землю, про планети і сонце, з науки про зві-
рята та людину, людське тіло та полове життя, з науки хемії
та фізики, з науки про економію. — Хто прочитає всі книжки
Самоосвіти, то все одно, якби скінчив народній університет.
Хто купить безпосередно в „Самоосвіті“ один річник кни-
жок, той платить 4.— зол. Хто купить 2 річники (24 кн.) —
7.50 зол. Хто купить 3 річники (36 кн.) — 10.— зол. Хто ку-
пить 4 річники (48 кн.) — 12.— зол. Хто пришле гроші на
4 річники і передплату на 1935 рік разом 15.50 зол. той ді-
стане ще як додаткову дарову нагороду цікаву книжку
вартости 4.— зол.

Видавництво „Самоосвіта“ видало окрім наукових книжок,
ще 10 книжок з оповіданнями п. н.:

„НАЙКРАЩІ ОПОВІДАННЯ“

Ціна книжки 35 сот.

Досі вийшли: 1. Страх в лісах Індії, 2. Огонь вмер, 3. Між
чорними людьми в Африці, 4. Давні люди і звірі, 5. Укра-
їнець на тім світі, 6. Борці за волю, 7. Козацька дитина,
8. Панцирний поїзд „Стрілець“, 9. Козацька любов — істо-
рична драма, 10. Подорож у Сибір — спомини волинського
емігранта про страшне життя на Сибірі.

Хто закупить усі 10 книжок, той платить тільки 2.50 зол.
разом з портом. (На чеку зазначити на які книжки гроші
призначені).

Гроші слати чеком 500.872. Львів, Міцкевича 7. Самоосвіта.
В кожній українській хаті повинен бути найкращий з усіх,
що досі появилися

Передплачуйте одинокий, багато ілю-
стрований часопис-журнал для україн-
ських родин

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ виходить уже 7-ий рік що тижня в об'ємі 12—16
стор. друку, великого формату, а тисячі читачів з усіх шарів
української суспільності засвідчують наглядно про її
популярність.

„НЕДІЛЯ“ приносить багато актуального матеріалу та від-
зеркалює безсторонно сучасний дійсний стан політичного
і громадянського життя українського Народу на усіх його
землях та на еміграції.

„НЕДІЛЯ“ дає щотижневі огляди політичного та господар-
ського життя всього світу, розглядаючи важніші його про-
блеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„НЕДІЛЯ“ маючи що найкращих кореспондентів та співро-
бітників в краю та за границею, приносить щотижня цікаві
статті з усіх ділянок людського знання, науки, техніки,
історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві ко-
респонденції з далеких країн, описи подорожей і заточен-
ця на нашій еміграції, тримаючи читача у постійному зв'я-
занні і контакт з тим, що деться в світі.

„НЕДІЛЯ“ веде постійні, домашньо-лікарський, сільсько-
господарський, жіночий та правний порадики а для роз-
ваги своїх читачів поміщує постійні, зразково опрацьовані
кутки: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема
спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходять в „Неділі“
належну увагу та зрозуміння.

Передплата річно 14.— зол., піврічно 7.— зол., чвертьрічно
3.50 зол., місячно 1.20 зол. За границею 3 ам. доларів.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок 10. II
Тел. 29-41.

В кожній українській хаті повинен
бути найкращий з усіх, що досі поя-
вилися

календар на 1936 рік

„Український Інвалід“

Це прегарно видана настільна книга багата змістом і ба-
гато ілюстрована.

На зміст календаря «Український Інвалід» складається багато
статей історичного й національно-виховного характеру, що
роблять календар цікавою лектурою для читачів всіх шарів
українського громадянства.

Хто купує календар «Український Інвалід» має не тільки
гарну настільну книгу на цілий рік і милу лектуру, але
й допомагає Українському Товариству Допомоги Інвалідам
виконувати його великий обов'язок: забезпечити долю
наших інвалідів.

Весь дохід з продажі календаря «Український Інвалід» йде
на українських інвалідів.

ЦІНА 1.50 зол. ЦІНА 1.50 зол.

На поштову пересилку треба долучити 30 грошів.

Хто замовляє 5 календарів, тому пересилку оплачуємо самі.
Замовлення і гроші можна посилати розрахунковими пере-
казами на адресу: Видавництво «УКТОДІ» «Український
Інвалід», Львів, Потоцького 48.

ПОЯВИЛАСЯ

ПІСНЯ ПІСЕНЬ

найстарша й найкраща любовна поема
у світовій літературі.

Переспів БОГДАНА КРАВЦЕВА

Роскішне видання на бездеревному па-
пері ілюміноване староукраїнськими
ініціалами й кінцівками з мистецькою
обгорткою Св. Гординського.

Ціна 3 зл. з пересилкою

ЗАМОВЛЯТИ:

ОЛЬГА СТЕЦИШИН, Львів, Зємялков-
ського ч. 2 і в книгарнях

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

„ДЗВОНИ“

(місячник)

Кристалізує: громадський і національний етос
Скріплює: етику й мораль

Поборює: всі розкладові й погубні напрями

Формує: лицарство українського духа

Вироблює: правдивий критицизм

Орієнтує: читачів у сучасних українських
та європейських літ.-наук. та мисте-
цьких напрямках

Являється: необхідним підручником біжучої
української літератури та науки.

Передплата: річно 15 зл., піврічно 8 зл., чверть-
річно 4 зл., поодинокі числа 1.50 зол.

Адреса: Львів, вул. Японська ч. 7, II. пов.

Чековеkonto 101.338 з допискою „Дзвони“

Передплачуйте й читайте

Вістник і Книгозбірню Вістника

під редакцією д-ра Дм. Донцова

Передплата на «ВІСТНИК» вносить: річно зл. 23.—,
піврічно зл. 12.—, окрема книжка зл. 2.20. — за кордоном
зл. 30.—, або 6 дол. ам. річно.

Передплата на «КНИГОЗБІРНЮ ВІСТНИКА» (4 книж-
ки): річно зл. 5.— (для передплатників «ВІСТНИКА» —
зл. 2.50). Для заграниці зл. 6.— (для передплатників «ВІСТ-
НИКА» — зл. 3.50).

Досі в «КНИГОЗБІРНЮ ВІСТНИКА» вийшли такі книжки:

Ч. 1. М. Островерха: МУСОЛІНІ, ЛЮДИНА Й ЧИН,
ціна зл. 1.—.

Ч. 2. М. Мокіявель: ВОЛОДАР, ціна зл. 2.—.

Ч. 3. Др. М. Антонович: ЙОЗЕФ ГЕРРЕС, вістун ні-
мецької єдності, ціна зл. 1.—.

Ч. 4. Др. Р. Єндик: ГІТЛЕР, ціна зл. 1.—.

Ч. 5. Д. Варнак: КАРДИНАЛ МЕРСІЄ, оборонець цер-
кви й бельгійського народу, ціна зл. 1.—.

Ч. 6. Л. Мосендз: ШТАЙН, організатор боротьби Ні-
меччини проти Наполеона, ціна зл. 1.50.

Найновіше вийшло 3 (7) ч. «КНИГОЗБІРНЮ ВІСТНИКА»
на 1935 р.:

Д. Варнак: ДАНИЛО О'КОННЕЛЬ, — Трибун Ір-
ландського народу, — ціна зл. 1.—.

«ВІСТНИК», Львів, Чарнецького 26, м. 21. ПКО ч. 500371.

НОВАХАТА

^ b° B i B 1 9 3 5. P. ч. 21

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число konta Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокое число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокое число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокое число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланых у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Пісня Пісень. Українською мовою звіршував Богдан Кравців. Львів, 1935.

Невміруність тематики та краса форми спонукують мистців все вертати до «Пісні Пісень», захоплюватися та передавати все в новій, індивідуальній формі. У своєму переспіві, — лише Б. Кравців у передмові, — підходжу я до «Пісні Пісень», як до високомистецького твору, поеми — що низкою повязаних незанихав автором ліричних визнань, настроєвих картин і порівнянь, оспівує одну тему: любов двох і завжди тих самих осіб.

Коли порівняти «Пісню пісень» з іншими творами того типу, де головними етапами є «Дафніс і Хлое», «Трістан і Ізольда», «Ромео і Юлія», «Терпіння молодого Вертера», може й Гамсуна «Вікторія», то зарисовується розвоючий шлях малювання кохання від переваги елементів фізичних до духових.

Переспів Кравцева укладається в цю розвоючу схему. Деякі ярко реалістичні вислови оригіналу автор заступає лагіднішими. Еротика його ніжна й принадна, та вірші заховали первісну силу й свіжість. — Якщо ж візьмемо під увагу те, яку велику вагу в літературному творі грає мистецький вияв, то мусимо сказати, що переспів Кравцева є до певної міри твором оригінальним. Вірші переспіву ціхує різноманітність та багатство віршової форми, сливе в кожному вірші є інша ритміка та інша будова строфи.

Особливою красою відзначаються вірші, що мають ритміку й структуру народної пісенности (колядкова «Хтож це, ой що це...»).

Мова віршів старанна, звертає увагу на вживання старих українських слів — ретязь, гіринці, горлиці, терели та ін., теж нові, та новозложені слова.

Книжка видана по бібліофільськи.

Вона ще й тим цінна, що українська поезія досі віршового перекладу «Пісні пісень» не мала.

І. Пеленська.

3 царини фільму

Фільм це для нас лучник з великим світом. Чужі країни, далекі світи розгортаються тут перед нами.

Живістю акції та різноманітністю картин він найкраще передає нам вражіння. Тому кіно стало тепер любимою розривкою. Але як часто вертаємось звідти з несмаком! Як часто розчаровує нас недбала постановка чи наївний сюжет!

Тому відкриваємо нову фільмову рубрику. Подаватимемо оцінку нових актуальних фільмів. Беремо під увагу ті, що оббігають за сезон наші міста й містечка. Підчеркуватимемо те, що в ньому цікаве та оригінальне, так щоби кожний міг легко зорієнтуватися, чи йому ця річ підходить.

«Мрійні уста» з Єлисаветою Бергнер у головній ролі.

Єлисавета Бергнер це артистка драматична. Цим пояснюється її особливий підхід до фільму, що зєднав їй багато прихильників, але й невдоволених. Вона бе на «природність». Кожний її рух це правдива, неприкрашена природа, без уваги до ефекту чи пози. Тому її фільми лишають таке глибоке вражіння. Але від її реалізму віє неначе якимсь підсвідомим смутком.

А ще «Мрійні уста»! Тут усе неначе завзялося, щоби лишити в нас сумне вражіння: і зраджений муж, і його недуга і врешті трагічний кінець Габі. Виходимо невдоволені. Забагато нещастя на наші втомлені нерви!

Партнером Бергнер є Тіміг, якого ми симпатично згадуємо з «Чібі».

Я — втікач! З Павлом Муні у головній ролі.

Американський сензаційний фільм. Декого це могло би відстрашити, колиб не заввага, що при цьому всьому фільм цікавий. Акція йде живо й напружено, але не виходить поза межі правдоподібности. Змальоване там життя американських каторжан. Пристрахиття нашої дійсности їхнє життя не видається страшним. Але насвітлення тюрми має тут більше суспільне, як сензаційне вражіння.

Навіть у закінченні цей фільм є незвичайний. Не має «гоппі енду».

Н О В А Ж А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

1. ЛИСТОПАДА 1935.

Ч. 21.

ЗМІСТ: Павло Тичина: Зоряного ранку. К. М. У роковини. О. Вер. Провесна. Л. Б. Показ народньої нощі. Загальні Збори кооп. „У. Н. М.“ В. Січинський: Хрести. Із наших гутірок. Концерт Галі Левицької Купуємо футро. Невже такий конкурс? Ст. Гаврисевич: Дорога до краси. Ольга Липицька: Кухонні отруї. Опис моделей. Приписи. Шляфроки. Модний порадиш. Ірина Вільде: Метелки на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: Провесна (5 іл.) Надгробний хрест. Хрести з Поділля. Ручні хрести. Орнаменти хрестів.

ПАВЛО ТИЧИНА

Зоряного ранку припади вухом до землі
...ідуть.

То десь із сел і хуторців ідуть до Київа —
Шляхами, стежками, обніжками.

І бються їх серця у такт

— ідуть! ідуть!

Дзвенять, немов сонця у такт

— ідуть! ідуть!

Там над шляхами, стежками, обніжками.

Ідуть!

І всі сміються, як вино:

І всі співають, як вино:

Я — дужий народ,

Я молодий!

Вслухався я в твій гомін золотий —

І от почув.

Дививсь я в твої очі —

І от побачив.

Гори каміння, що на груди мої навалили,

Я так легенько скинув —

Мов пух...

Я — невгасимий Огонь Прекрасний,

Одвічний Дух.

Вітай-же нас ти з сонцем, голубами.

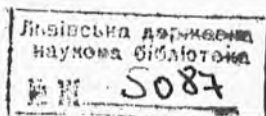
Я дужий народ! — з сонцем, голубами.

Вітай нас рідними піснями!

Я — молодий!

Молодий!

З поеми „Золотий Гомін“.

одно море, пінилося в шаленому відвороті. — Спішно, спішно Морозові Володарку в безпечну північ відвести» —

— Дивується Сонце —

— Клоняться йому цвіти. Йому, Сонцю Великому, їх надії, їх силі —

Пригадалися Сонцю.

І засвітило. — Ясні, теплі лучі розіслало. — Зраділи. Засміялося. — —

— У Великі Роковини —

— Сонце. —

Показ народньої ноші

Торічне свято народньої ноші у Львові дало почин. Цілий ряд подібних свят відбувся в менших наших містах, виводячи своє завдання менше або більше вдатно. Стрий закінчив ці свята своїм показом народньої ноші, у неділю, дня 13. жовтня ц. р.

У Стрию підготовка свята мала особливий підхід. За влаштування показу взявся обласний музей «Верховина». Установи, якої завдання є збирання й досліджування пам'яток українського побуту, не залежало на масовому перегляді, ані навіть на пропаганді народньої ноші. Ходило про те, щоби виказати в кількох обрядах та показах все, що найоригінальніше й найчистіше в нас збереглося.

Під таким кутом виведене було стрийське свято. Саме т хнічне його переведення (конферансієрка та довгий поміст посеред салі, яким ішли прибрані постаті) вказував на те, що організатори хотіли якнайбільше показати, показити. Це їм удалося. Бо для приїзжого, особливо того що не знає Бойківщини, воно було справжньою ревелюцією.

Бойків знаємо ми в містах як мандрівних торговців і не звертаємо на них особливої уваги. Їхній одяг не кидається ввічі як гуцульський, який вражає якими красками й контрастами. Так само спідниці-мальованки і чорні «жабати» жінок достосовані красками до чоловічого вбрання. Навіть від міського оточення не відбивають.

Але при обрядах, у більшій скільшості, їхній стрій робить незвичайне враження. На стрийському показі виводили дівчата з села Поляниці вечерниці, а саме «ломаний вечір», на якому закінчують прядіння. У сільській хаті засіли рядочком на лаві тісно біля себе. Руки ритмічним рухом спускали веретена. Білі рясовані спідниці із квітчастим вишиваним краєм застелили лаву; а верх них розцвіли на коротких колушках червоні, жовті й зелені квітки-верушки. Дівчата співали. Руки ворухились, голови поверталися, рясовані спідниці багатого й суто морщилися так що образ змінявся що хвили у своєму барвному вражінні.

Враз прийшла молода з дружиною просити на весілля. Знов мальовані квітчасті колушки суто морщені (але темні вже) спідниці, ясні постолі з темними велеками. А на голові вінчики, плоскі, тарілковаті, позолочені з якими биндами ззаду. Ще й насаджено до переду так як шапочки татарських жінок.

Що це, схід? Персія, Єгипет?

Справді вражіння сходило лишалося від цих одноманітних, а таких барвних строїв. Ще й коли свахи на весіллі завели свій одноманітний, сумовитий спів!

Програму обрядову вичерпано на показі вповні. Були три весілля, одні вечерниці й одні обжинки. Весілля було може за багато й через те показ протягнувся надто довго. Але кожне з них було цікаве. Особливо зручно було виведене весілля з Кальної, пов. Долина. Починаючи від дівич-вечора аж до почіпчування молодої, всі етапи обряду йшли в короткому жвавому темпі. Весілля з Лисятич не було таке переглядне, але зате великою скількістю осіб та мальовничістю вбрання вибивалося зпоміж інших.

Показ бойківських обрядів у Стрию дав не тільки їх перегляд але й навчив як ті покази влаштовувати. Показується, що ці обряди найкраще виводять такі самі селяни. В сільському вбранні вони себе найкраще почувають, ритми танків та пісень ледви хто вмів би так влучно перейняти. Поводяться так невимушено й вільно, що ілюзія дійсного весілля чи обжинків є повна.

Перегляд бойківських строїв наводять на різні міркування. Як, зазначувала конферансієрка, п. Ірина Домбчевська, багато з них уже не вживають сільські жінки й тільки ради цього показу виїняли із скринь. Строї дуже оригінальні й мальовничі (свахи на весіллі з Лисятич, жінки з Тарнавки коло Славська). Чому не прийняти б нам їх за народній стрій? Показується, що селянок не можна намовити до відновлення цієї старовинної «моди». Отож повинно це бути завданням інтелігенток із Бойківщини відновити її. При виступах краевого значіння, або й свого, місцевого, це був би найкращий репрезентативний одяг. Напевне багато стриянок бачило деякі бойківські строї на показі вперше. А було їх дуже багато, так що до кожного постаті й кожного віку можна собі щось відповідного підібрати.

Ініціатором свята, зокрема п. Ользі Бачинській, невтомній дослідниці народніх вишивок, належить за цей почин повне признание.

Л. Б.

Про Звичайні Загальні Збори кооп. «Українське Народне Мистецтво»

Нормальним порядком кооперативних постанов відбулися для 26. вересня б. р. чергові Збори кооперативи УНМ., на яких зібраним членам подано до відома підсумки праці за діловий рік 1934.

На перший погляд видається, що кожнорічні збори подібні одні до других; приписана кооперативними законами процедура зборів викликає вражіння одноманітності, трафаретності.

Щойно з виголошеного на зборах звіту управи кооперативи довідуємося про цікаві змагання об'єднаних у кооперативному зборі людей, які поставлені собі раз завдання — популяризувати українське народне мистецтво і «капіталізувати» його продукцію, консеквентно продовжують та розбудовують.

Свідчать про це крім продовжування функцій з минулорічних ділянок, як ведення склепу у Львові, продукція вишивок та видавання журналу, участь у різних виставках в краю і за кордоном (Париж, Варшава, Львів та Станіславів); найзамітніша з них у діловому році, це льнярська виставка у Варшаві, у червні 1934 року, яка дала товчок до відкриття там постійного власного склепу у формі «сальону-вистави», при вулиці Маршалковській 97 а.

Отже маємо нову стійку збуту вишивкарських продуктів та виробів домашнього артистичного промислу. У чужому середовищі, у центрі сильно пульсуючого промислового й господарського руху, товариського, люксового життя, ці вироби, — не першої потреби, — мають особливий попит і викликають окреме зацікавлення; варшавянки не вміють вишивати, й не виконують вишивок як домашню роботу для розривки й особистої естетичної насолоди; противно зовсім як у нас. Тут майже кожна жінка все одно чи селянка, чи інтелігентка, з провінції, чи з більшого міста, охоче займається вишивкою; напевно в кожному домі знайдете окрему коробку або клунок з нитками, вовною, канвою, якісь прибіки зорів, або рисунки і т. п. Тому склеп УНМ у Львові заспокоює в головній мірі запотребування на сиріваці до продукції вишивок нашим жінкам, все одно на заробіток, чи для власного вжитку.

В ділянці продукції вишивок при засновуванні нових вишивкарських станиць переведено перші спроби втягати в члени кооперативи вишивальниці; справа переорганізування кооперативи на кооперативу продуцентів є дуже актуальною, хоч дуже трудною до переведення.

В ділянці видавництва — започатковано в цьому діловому році видавати журнал як двотижневик. Справу яка від довшого часу була темою розважувальних на сходах редакційної колегії, й управи кооперативи переведено нарешті в життя — в останньому місяці ділового року, — для спроби, наскільки частіша поява «Н. Х.» в домі наших передплатників буде мило бачена та побажана, очевидно без підвищення передплати.

Для навізання ближчого і більш безпосереднього контакту з передплатниками «Н. Х.» і членами УНМ засновано також вже з кінцем ділового року товариський клуб, до якого сходяться члени і гості і мають нагоду прочитати щоденні часописи, переглянути ілюстровані журнали, стрінутися із знайомими для виміни думок; дискусійні вечори на різні актуальні теми, викликували велике зацікавлення та стягали багато гостей до клубу.

А фінансова сторінка звіту?

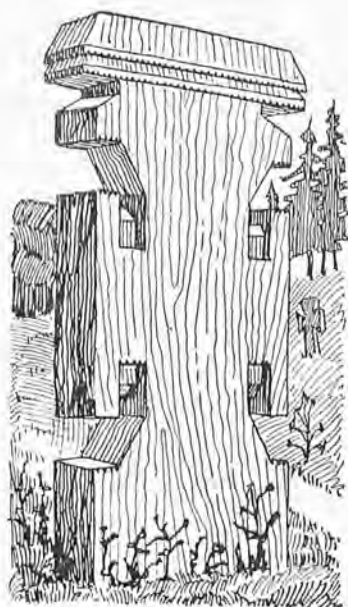
Знову мала білянсова надвижка, бо кооператива не працює для зисків. А грошеві засоби — власний оборотний фонд зл. 6.700 на зл. 50.000 загального обороту, не дають можливості перевести всі бажані пляни в життя.

Спізнений термін зборів вказує на те, що зимова пора, в якій сконцентрована головна кампанія у всіх трьох ділянках праці кооперативи (склеп, продукція вишивок і видавництво), не є підходящою для адміністративних цілей.

Тому слід би з нагоди зміни деяких точок статуту — подумати над тим чи не добре було би пересунути термін кінця адміністративного року на літо.

С.

ХРЕСТИ

Нагробний хрест
із Коломийщини.

Култ мертвих, ого-
рожа і прикраса цвинтарів належить до одних із найбільших ознак культури народу. Хто шанує своїх предків, своїх мертвих, — той шанує і себе. Найбільш культурні народи мають найкраще упорядковані і прикрашені цвинтарі.

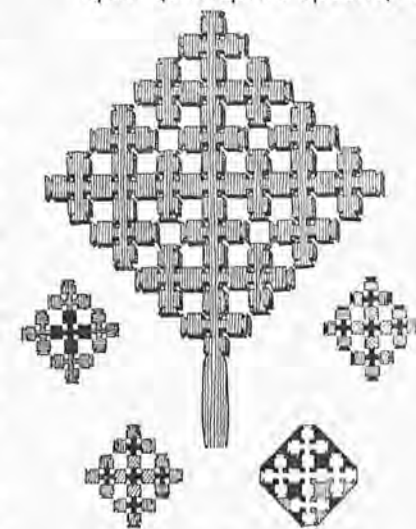
Мистецькі зразки хрестів, надгробників, пам'ятників, що зберігаються по наших старих цвинтарях і коло церков, вказують, що і в нас, на Україні була велика пошана для вмерлих та загалом культура цвинтарів стояла досить високо. На

жаль цього не можна сказати про новітні часи і особливо про деякі околиці, що брали «зразок» від наших сусідів. Форми дерев'яних надгробних хрестів покищо зібрані лише з Поділля К. Широньким і з Коломийщини Г. Колцуняком. Але й цей матеріал настільки багатий, що дав можливість присвятити цій галузі виробів спеціальний уступ.

Український дерев'яний хрест має певні розміри, пропорції, і особні свої форми та взагалі певний характер, який на ніяких інших хрестах не подібуеться. Надгробний хрест здебільшого зберігає форму грубої дошки, а мотив хреста або багатьох хрестів, що врізані в дошку — відіграють роль скорше символічного орнаменту. Форми хрестів різноманітні: трьохранний хрест так званий єгипетський (Т) косий хрест — андрієвський або бургундський (X), рівнобранний грецький (+), латинський (+) і багаторамений. Часто на одній дошці вирізано кілька таких хрестів, що творять ажурний орнамент, в якому зовсім гу-

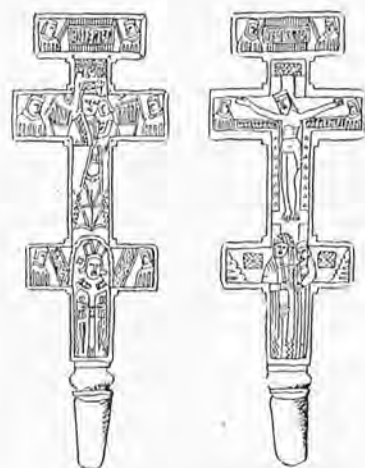
бляться форми хрестів. Рамена бувають звичайно з простими і тупими кутами, що найбільш відповідає природі дерева, але трапляються також заокруглені форми, правдоподібно під впливом кам'яних хрестів. На Гуцульщині поширені багатораменні хрести. Особливо цікаві тут хрести-намісники зроблені з грубих колод і так штучно обтесані, що хрести виходять зі всіх чотирьох боків. Орнамент надгробних хрестів Гуцульщини звичайно геометричний (вписані до кол звізди, хрести, зикзаки). На Поділлі трапляються рослинні мотиви, що мають символічне значіння: рожі, трилисники, повійка та ін.

Крім цвинтарних хрестів, колись широко відомі були на цілій Україні придорожні хрести великого розміру — так звані «фігури». Вони звичайно мають намальоване розп'яття Ісуса Христа з вирізаними предметами мук Христа: молот, кліщі, драбина, копія, тростина з губкою, а над хрестом — когут, під розп'яттям череп із кістками. Верхні три рамена хреста накриті двома дошками або бляхою для охорони від дощу і снігу.

Гуцульський різаний хрест
(за Г. Колцуняком).

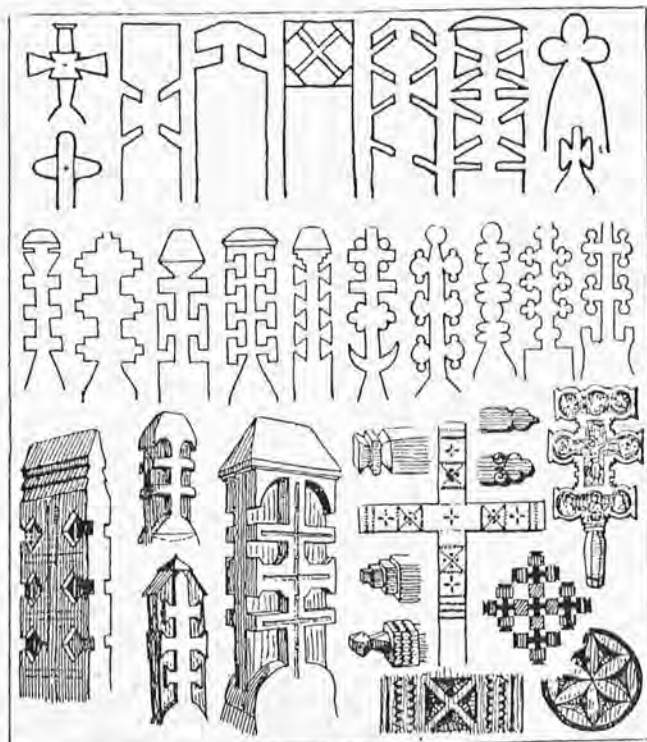
Цілий хрест розмальовано яскравими барвами. В давнину і зокрема в княжі часи, такі хрести ставили як межеві знаки, пізніше — з нагоди визначних подій або з набожності, про що свідчать і написи, як наприклад: «Це знамя Христа поставлене на пам'ятку знесення панщини 9-го мая 1848.». Майстерно виконували фігури на Гуцульщині, великої різноманітності досягає тут мистецьке оброблення кінців рамен і геометрична орнаментика.

Різьблені ручні хрести у свій час виробляли у нас у великій кількості, про що свідчать збірки музеїв Києва, Харкова, Кам'янця, Львова та ін. Осередками цього виробництва були монастирі і малярські цехові організації. Хрести виробляли з привозного кипарисового дере-

Ручні хрести з Закарпаття.

ва і місцевого липового, грушкового та ін. Форми хрестів звичайно були досить прості (4, 6, 7-ми раменні), але ціла увага зосереджувалася на самих різьбах, що мали складні клясичні композиції розп'яття, постаті святих і цілі сцени зі Св. Письма. Часто також з орнаментальними мотивами виноградної лози, «дерева життя» і надписами з псалмів, молитов, іменем жертводавця. Дуже рідко трапляються підписи самих різьбарів («художник Михайло») («трудою ієродіякона Софронія Хо-

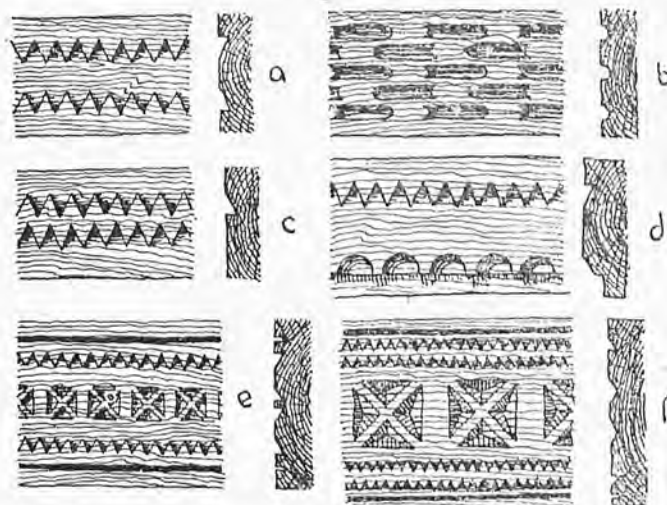

Дерев'яні хрести. 1. ряд — надгробні з Поділля, 2. ряд — з Коломийщини, 3. ряд — на право «фігури» і ручний хрест.

даковського»). Часто тонкорізьблені дерев'яні хрести вставляли у металеву оправу. Прекрасним зразком, предподібно, київського виконання є хрест с. Звенигорода з написом навколо металевого обрамлення: «Сей святий хресть коштомъ своимъ власнимъ справиль всечесній иеромонахъ Филаретъ Кошцаковскій игумень Межигорскій кїевскій і надалъ єго до храму святиителя Ніколая во отчествіє св. града Дзвинигорода за отпушеннє грїховъ своїхъ і родичовъ своихъ: Року 1705 міс. декабря 6 дня». Тому, що дарованих хрестів збереглося небагато (з років 1643—1857), трудно намітити стилістичні зміни протягом віків. Можна лише вказати, що у XVII. ст. у фігурах помітні ще візантійські іконографічні традиції, а з поч. XVIII. ст. приходять зразки західно-європейські. З майстрів-різьбарів недавно знайдено імена мистців київського малярського цеху кін. XVIII. і поч. XIX. ст.: Федір Загорський, Федір Мельників, Михайло Поляків, Павло Роженко, Василь Мельників, Петро Куличковський. Інші імена походять із 40—60 років XIX. ст.

Окрему групу займають ручні хрести народнього (селянського) вибору з Правобережжя, Галичини, Волині й Закарпаття, більше примітивного виконання з місцевого дерева. Ці хрести майже семираменні з держалом внизу, з фігурами сильно схематизова-

ними і навіть геометризованими своєрідного народнього стилю, хоч і з деякими впливами західно-європейської іконографії. Знов на Гуцульщині виробляють ручні хрести без фігурових різьб, але з великим багатством многораменних форм.

Орнементи хрестів із Гуцульщини: а) зубчики, в) жолобки, с) вушик, д) трикутні і півкольні зубчики, е-ф) хрести (за Г. Коцуняком).

Рефлексії

Після концерту українських фортеп'янових композицій у виконанні піаністки п. Галі Левицької.

Мистець, що передає публіці твори композиторів, бере на себе важку і трудну місію. Він повинен бути чинником порозуміння, лучником між творцем і слухачем.

Але мистець мусить даний твір зглибити, мусить його пережити. І тільки тоді примусить слухача піти за ним у світ думок, поривів та почувань даного композитора, тільки тоді твір захопить публіку.

П. Галя Левицька належить до тих піаністів які вміють вести публіку за собою.

Чи слухаючи „Малу гуцульську сюїту“ М. Колесси, ми не були просто змушені перенестися у гуцульський світ чарів? Їх ритм життя, шум лісів, потоків, контрасти і гра красок природи й ноші, їх жести, грація, усе разом злите в одну цілість у творі й виконанні.

Це був зразок порозуміння між автором, мистцем і публікою. Те саме можна сказати і про сонату А. Рудницького, основу на мотивах стрілецьких пісень.

Прегарні прелюдії Козицького і Ревуцького такі

небуденні й ширі в гармонізації! Особливо „Бурра“ Косенка не виконане а відтворене.

„Любов“ Барвінського і „Фуга“ Нижанківського здається своєю структурою чужі психіці п. Г. Л. і тому хоч майстерно виконані, не зробили належного враження. Лягушинський знов чужий публіці своїм аж до істерії вибуховим „Відоображенням“.

Друга частина сонати Лиська надто коротка, всеж таки за неї були ми п. Г. Л. теж вдячні.

Шкода тільки що не почули ми нічого з творів п. Ст. Туркевич Лісовської.

Д. С.

Із наших гутірок

В понеділок, 21. жовтня, розказала у клубі п. др. Софія Парфанович про свою подорож до Дальмації.

Прелегентка підійшла до цього завдання дуже цікаво. Не на враження природи чи на подорожні пригоди звернула головну увагу, а саме на те, що промовчують подорожники, як надто маловажне: виїзд до подорожі та подорожні знайомиства. Ця сторінка подорожі дуже важка. Непривичні до далеких подорожей звичайно не підбирають відповідної гардероби й через те позбавляють себе неодної приємності, як це було із прелегенткою (тісні черевики). А знайомиства в подорожі це дуже цікава її сторінка. Можуть подорож зробити приємною, коли на тлі інтересного краєвиду пересунуться перед нами цікава людська постать, але можуть поспути й найкраще враження, коли це товариство невиховане й грубошкіре. Підчас подорожі, де зустрічаються зі собою люди з суперечними інтересами дуже легко з'ясувати оці засадничі прикмети. Прелегентка зхарактеризувала на підставі цих прикмет югословян, чехів, австрійців і поляків.

Публіки було багато. Дискусія не завязалася, тому що відчит протягнувся доволі довго.

Черговий понеділок присвячено актуальній тепер справі — Абіссинії.

Географічне положення Абіссинії з'ясувала п. Ст. Пашкевич. Розказала про її підсоння та рістню, звернула увагу на труднощі, що впливають із розбиття країни на високорівні та пустині. П. К. Малицька збрала часописні вістки про працю й життя абіссинських жінок, а Л. Бурачинська зreferувала нововидану книжку французького журналіста Монфреда п. н. „Абіссинська драма“.

До згаданої теми навязалася жива дискусія.

Публіки було мало. Тема була дуже актуальна й цікава, але мабуть перешкодила непогода.

Черговий понеділок, 4. листопада ц. р. буде присвячений споминам із 1. листопада.

Лещковські самоділи

на вбрання, плащі, костюми. Коци, пледи, накриття і подорожні бунди. — Склад фабричний:

ЛВІВ, ВУЛИЦЯ КОПЕРНИКА ЧИСЛО 4

Модний зимовий плащ із пелериновим коміром. Оригінально розміщене футро.

КУПУЄМО ФУТРА

тації, це фарбовані крілики. Майже всі роди шляхотного футра можна тепер наслідувати при помочі крілячої шерsti. Вони вигідні тим, що в крілячих шкірках легко можна підібрати відповідного вітінку. При цьому недорого, так що й при найскромніших засобах можна ними прикрасити плащ. Однак не тривалі. Комір витреться звичайно за рік, а в рідких випадках можна вживати його ще й другого року. Мабуть із цієї причини закинули в останніх часах крілячі імітації й почали заступати їх недорогими, але правдивими футрами.

Таким футром стали для нас сірі «баранки». Вони дуже тривалі й довговічні, але своєю красою обмежені лише до прикраси сірих або синіх плащів.

Тепер запанував всеціло лис. Лис жовтий, рудий себто природний, і фарбований на чорно, брунатно й сіро. Це футро дорожче від попередніх, але й має всі майже прикмети доброго футра: різні відтінки, є пушисте і тривале. Годиться до кожного моделю. Із нього можна виконати плоский спортивний комір, а також широкий відстаючий валок, що лежить високо на раменах. Найкраще годиться лис на боа. Його головка й пишний пушистий хвіст гарно прибирають струнку силуетку. Тому бідні Лиси Микити, майтеся на увазі! Сьогодні йде в наступ на вас не лише мисливий, але й грізний ворог — жінка!

Цього року в імітаціях запанував брайтшванц. Правдивий (із ненароджених ягнят каракулів) ціною майже недосяжний. Але імітації виконані з інших плоских футер досягають майже такого самого ефекту. Чорні, брунатні, або темносиї.

Як прикраси до плащів вони не приходять під увагу через свою плоску поверхню. Але дуже гарно виглядатимуть як самостійні футра, або пелеринкові коміри при плащах.

З добірних футер тепер почали знову носити піжмаки. Вони брунатні, з темнішою серединкою. Мають приємний мягкий полиск і їх можна зручно укладати у взір. Носяться добре тільки не треба вживати їх до подорожі: легко витираються при дотику з возом.

Вічно модні й люблені будуть каракули. Всі ми

знаємо яке це футро тривале. Так, що при дорожчій ціні купно його все оплатиться, бо довго носиться й виглядає все гарно.

Вибираючи футро, треба пам'ятати, що купувати можемо лише в добре нам відомій фірмі. На футрах знатися дуже трудно й ошукатися при купні все можна. Часом шкірка, хоч гарна на зверхній вигляд, може бути злежала, або спалена. Несолідний купець звабить нас низькою ціною, яку пізніше оплатимо стократно.

Але футро може також знищитися внаслідок недоброго піклування. Непотрібно боїмося дощу й снігу. Вони футрові не шкодять, якщо добре й вміло його потім висушити. Очевидно, не вішати біля вогню, тому що тим більше йому пошкодимо. Футро не зносить температури вище 35° С.

Треба навіть звертати увагу, чи вішалка на якій щодня вішаємо плащ, не стоїть поблизу печі. Тоді треба вішалку перенести.

Відчищувати футро можна також дома. Затовщений комір натерти теплим нагрітим піском, а потім добре витріпати. Білі футра чистить добре кашка з бараболяної муки, розведена доброю бензиною. Цією кашкою натерти футро, а потім його стріпати.

Трудніші плями можуть вижити тільки фахові руки.

Розкішні волічки

на шапочки, светери й шалі
В КРАМНИЦІ У. Н. М.

Львів, вулиця Косцюшки 1

Широкий футрянний комір із лиса. Зпереду застібка прикрита хвостом. До цього яскравий фільцовий капелюх.

Іде зима. Щораз коротші дні й зимніші вечори пригадують нам неминучість зимового вбрання. Зимовий плащ! Оця переважна частина нашої гардероби, що мусить нам вистачити іноді на кілька літ!

Зимовий плащ відрізняється від переходового футряними прикрасами. Вони гріють нас, отулюючи тепло шию з чиколонки рук і прикрашають одночасно модель. Але тому, що зимовий плащ не справляємо щороку, та що носимо його в нашому підсонні значно довше як усяке інше накриття (на протязі шести місяців), мусимо добре застановитися при купні футра. Хочемо, щоби воно було відповідне краскою до нашого плаща, щоби було пушисте й гарно обрмовувало личко і щоби було... тривале.

Останні роки принесли нам велику різноманітність у футрах, так що є в чому вибирати. Давніше, коли не знали ще імітацій та перерібок, а лише правдиві, шляхотні шерsti, був вибір значно менший. Але й часи були тоді кращі, скажете. Правда! Тільки на щастя до гірших часів достосовується й мода, так що футряню прикрасу можна купити тепер і при найскромніших засобах.

Футер достачає тепер цілий світ. Не тільки в зимних країнах, але й тропікальних виводяться звірята, що їх шкіру переробляють тепер на футро. Наше рідне підсоння теж дуже пригоже для розвою футрянних звірят. Найкраще бачимо це при відсвіженій тепер моді лисів: такі гарні екземпляри бачимо на виставах, що аж неймовірно.

Найбільше розповсюднені імі-

Невже такий конкурс?

Я читала всі три статті на тему чоловіків і дещо дезорієнтована. Дністрова Чайка шукає найліпшого чоловіка, Андріяна Мак вимагає загальної балачки про нього а «Невдоволенна» хоче відвинути злі прикмети мужів. Не говорили про чоловіків зовсім — наче їх не було — наче не існували, але як розбалакалися, не знають від чого почати.

Жаль тільки, що мужі не хочуть забирати голосу. Тоді могли б дещо пояснити і тоді була б полеміка в повному руху — щоби не вжити слова — сварка.

Маю оцінити, який у мене чоловік, добрий чи злий? Для мене він добрий, навіть із деякими дрібними життєвими недотягненнями, які я навчилася недобачувати і з якими я погодилася. Найбільш небезпечний час, в якому легко може дійти до суперечок, це є ранок, коли наш «пан і володар» ще не поснідав. Напівсонний, сердиться він на все і вся і тяжко йому тоді догодити а мені нелегко задержати рівновагу духа. Ми з дівчиною літаємо мов навіжені і з острахом зносимо все що треба. Я маю добру дівчину, яка знає його навички та вимоги та й не денервується при цьому, так як я. Тому я йду радше на той час із хати на ранне купно. Перейтися рано, це відсвіжує, наводить на добрі думки. А за той час дівчина має заховуватись як мишка, єні не ворухнутись, коли пан голиться. Як вернуся, все гаразд. Чоловік чисто виголений, вже по сніданні і в доброму настрою. Можу часами дістати навіть похвалу за те, що так рано ходжу на купно. Коли запитає мене чи замовила вже вугілля, — а я з острахом пригадую собі, що того не зробила, я з найневиннішою міною тверджу: «О так напевно!», а сама біжу ще нині рано чим скорше замовити. Колиб я сказала правду, — він сердився би, що не слухаюсь його, був би огірчений, що його накази занедбані, був би ображений в своєму авторитеті пана дому, який так зарядив і так має бути. Витолкувати йому що і я могла забути, за тяжко — краще послугуватись маленькою брехнею. Давніще, коли я цих мудросців не знала, нераз доходило до гострих конфліктів, але тепер я знаю, хитрість і підступ (не в злому значінні) є найліпшим оружжям жінки. Також поінтересуватись трохи справами, які цікавлять мужчину — не звадить. Запитати «як там твої діла?», тоді він все витолкує, зясує. Часом ми сердечно мало з того розуміємо, але слухаємо уважно, чоловік виговориться, йому лекше, а нам це не шкодить.

Другий етап, в якому є небезпека конфлікту, це пополуднева дрімка.

Тоді має бути беззглядний спокій. Ніхто не має рухатися навіть у сусідній кімнаті. З нудьги, щоби дійсно додержати ідеального супкою, я теж привчилася полежати. Але цей час нервуюся, що сусідські діти чи хтонебудь інший не перерве йому сну. Я ж маю виrozumіння для того, коли людина праці хоче беззглядного спокою. Нераз говорю жартом: «Ти не спиш, бо надслухуєш, чи хтось тобі не перешкоджає». Але такі жарти робити нерозважно. Загалом мужчини не люблять, щоби їх особу брати за предмет жартів. Однак це не перешкоджає їм з тим більшою насолодою творити дотепи кругом нашої особи. — Нераз таке бездумне кепкування торкнеться наших найболючіших струн, бо кожна людина має свою ахіллеву п'яту. Розумно буде не показати що нас це болить. Тоді перестануть насмішки. Однак як чоловік переконається що це нас дразнить, тоді продовжуватиме іронізування зі справжньою насолодою.

Проблема співжиття двох людей є дещо складна. Я вийшла молодою заміж. Мала свої звички, замилювання і уподобання, а мій чоловік, дещо старший від мене, мав свої. Це все погодити разом і створити з того якийсь компроміс спільних звичок і обопільних уступків вдається часом аж по літах, а часом зовсім ні.

Наше життя складається з дрібничок. Коли цілий ряд цих дрібничок йтиме нам наперекір, стратимо охоту до життя. А коли тільки дещо йде по нашим інтенціям, відчуваємо вдячність і щастя. Не має гарнішого, як коли мій чоловік відгадає, що якраз ніч я хотіла піти до кіна і запропонує мені те. Або що я хотіла зісти овочів і він мені їх принесе. Це є дрібнички, але вони нас тішать. Ще одно — кожна людина має свого «жоника»: збирає марки, хоче купити автомобіль, фотографує і тим подібне. Наскільки воно тільки можливе, тоді не противитись мужові, а навіть ще піддержувати його в його мріях. Чоловік нам буде вдячний за цю увагу і вважатиме нас найліпшою жінкою. Теж не треба держати чоловіка силоміць вдома і надокучувати йому своїм товариством. Кожна людина хоче колись бути сама. Я принайменше з великою приємністю висилаю час від часу чоловіка до каварні. І коли він провітриться, з тимбільшою приємністю вертається додому і ще й хвалиться перед другими, що добру жінку має — сама його до каварні шле.

Так поступаю я, напишіть як ви.

»Вдоволенна«.

СТ. ГАВРИСЕВИЧ*).

Дорога до краси

Косметика здобула собі сьогодні повне признание. Всі зрозуміли її необхідність у житті жінки та так чи інакше почали її примінювати.

Плекання краси! Що це властиво значить?

Це не лише заходи удержати в гарному стані гарне вже личко, але також здобути собі цю красу, якщо її немає.

Так, здобути! Бо сучасна косметика вміє випогодити й найбільш похмуре лице, вміє вичарувати і в найбільш суперечливих рисах відблиск гармонії.

Тому ділимо плекання краси на дві частини: здобування краси самої і удержання її. Оці два завдання сповнила сучасна косметика вповні. Дорога, якою йшла вона до цього, є дуже цікава і характеристична, тому варто її пізнати.

Спершу панувала в косметичці французька метода. Враз із модою приходили до нас французькі засоби плекання краси. Однак французженка, своєю прудкою вдачею не вміла взятися до плекання краси систематично; вона воліла швидко середники, що запевнювали її красу на кілька годин.

Переворот у косметичці приніс англо-американська метода. Англійки з давен давна управляли спорт і тому заходи французенок не могли в них знайти успіху. Показалося, що всі ці засоби не годяться на спортову площу, не видержують скорого руху та змін погоди. Треба було основніше застановитися над гарним виглядом жінки та перевірити фізіологічні його причини. Показалося, що важною для гарного вигляду є в першу чергу пожива. Дальше треба звертати увагу на рух і сон, а вже наприкінці послугуватися французькими косметиками. Англійки зворохобили лікарів і хеміків, відкрили чого потрібно, а що шкодить і вибудували складну систему сучасного плекання краси. Провірили склад шкіри і зясували собі, що шкіру треба чистити й доживлювати, щоби зберегла молодечу свіжість до пізнього віку.

Обі методи, французька і англо-американська мають свої добрі сторінки. Сучасна косметика є властиво сполукою обох теорій. Під впливом англійських засад повстало індивідуальне плекання краси, яке управляють тепер усі косметичні кабінети. Під впливом французької методи стосують потім легкий макіяж — пудер, губний олівець, прикрасу брів і вій.

Тепер ясно, чого можемо очікувати від сьогоднішньої косметики. Знаємо, що вона зуміє підчеркнути, відвинути й найбільш нецікаве личко, а також зберегти красу й гладкість шкіри до пізнього віку.

*) Починаємо ряд статей на косметичні теми. Авторка допису, власниця косметичного кабінету „Distinction“ радо відповідатиме на запити читачок з тієї ділянки. Просимо користати. Відповіді надто спеціальні чи обширні уділюватиме листовно, тому просимо долучувати до запиту значок на відповідь.

„Distinction“

косметичний кабінет

вулиця Коперника 42а. — — — Телефон 272-18.

Виконує всі косметичні заходи найновішими методами й апаратами. Артистична регуляція брів автоматично. — Крашення брів (без болю) „Regenerateur“, спеціальний апарат, що відновляє клітини шкіри. Солідна праця. — Умірковані ціни — це гасло заведення.

КУХОННІ ОТРУЇ

Люди, коли хочуть остерегти когось перед небезпексю, часто попадають у крайність і замість здобути собі довіря других, доводять до того, що їм не вірять навіть тоді, коли по їх стороні правда.

Могло би це трапитися теж і тут, якщо би ми, говорячи про кухонні отруї, почали розказувати про товсті тісточки.

Вистане надужити тільки якоїсь страви, а стане вона напrawdę шкідливою.

Давно уже відомо, що тяжкі страви розвивають у дітей шкорофули, що при за скорім уживанні розпалюючих напиктів розвій тіла затримується, ослаблює теж знаряддя травлення, а вкінці вислідом є ослаблення умових здібностей та загальна хробовість.

Мимо цього є родичі, що дають дітям все, що самі їдять, тому, що це їм смакує. Чи таке відживлювання дитини, що здержує її природний розвій не є трійливе?

Товщі самі собою не є надто добре стравні, а вже надпсуті є дуже тяжко-стравні. Це саме можна сказати й про несвіжі яйця, мясо і т. д.

Заміну здорової, поживної і легкостравної їжі шкідливою і нестравною — можна без переборщення вважати затроюванням. Під впливом вогкості й тепла, найпоживніші страви розкладаються.

Не буду говорити тут про трійливі гриби, трійку, що міститься в тютюні, або в маках, ані про бараболі, що починають випускати бруньки в яких знаходиться трутина т. зв. соляніна. Не буду теж говорити про трихніни, які нераз причинювалися до зменшення здоровля, бо всі ці отруї не належать ще до найбільше шкідливих.

Перед деякими з них зможе зберегти нас здоровна поліція перед іншими стережеться сама кухня, бо вони є загально знані, а принайменше повинні бути знані господарям, що дбають про здоровля своєї родини. Але найбільші неприятели звичайно бувають скриті, добиваються до нас і шкодять нам непомітно, а таких ворогів має кухня дуже багато.

Багато пожив приходить у кухню вже затроєних. Вправді ніхто їх свідомо не затроє, але стараючися їх придобрити, нужденному товарові надати вигляд доброго, вибирають до цієї цілі часто невинно та несвідомо навіть трійливі засоби.

Якби ми могли приглянутися нашій поживі через мікроскоп, то побачили би, що вода яку ми вживаємо щоденно, не є здорова, що повно в ній грибів, хробаків, почварок і яець оवादів, найдемо там теж кусники неживих рослин та звірят. Коротко, вона є збірником усього що приносить шкоду нашому здоровлю.

Щоби зменшити її шкідливі прикмети, не треба уживати води що знаходиться близько зливів, гноївок та треба часто чистити студні.

Щодня пемо молоко. Але не все воно без закиду чисте. Коли його раз заваримо і залишимо в кухні, швидко псується та часто викликає недуги шлунка у малих дітей.

Масло — є дуже поживне коли воно свіже, чисте. Але зле переховане на воздусі, псується, набирає неприємного смаку та запаху. Товщ розкладається, а масло, така поживна їда, тратить свої відживні властивості.

Крім середників поживи що їх виробляємо у власному господарстві, багато докуповуємо у skleпах.

Господині повинні самі звернути увагу на те, що би продукти купувати в найліпших крамницях.

У несумлінних купців купуємо фальшовані товари.

Обовязком господині є зазнайомитися з середниками, при помочі яких пізнаємо фальшовання. Якщо би всі господині знали ті засоби, було би щораз трудніше продавати фальшовані товари, так що вкінці купці мусіли би залишити таку торгівлю.

Хотіла би я звернути увагу ще на одну річ, якій дотепер дуже мало присвячувано уваги.

Коли вхожу до кухні і бачу залізне, цинове начиння, мимоволі мушу крикнути: в цій кухні є отруя! Досвід виказав, що квасна капуста, свіжа сметана чи овочі, варені тільки одну годину в неполитому начинні, містять у собі дуже багато шкідливих складників для здоровля.

Часто трапляється теж у кухні затроєння оловом завдяки злій поливі на глиняних горщиках. Не можна потішатися думкою, що при тім тільки дуже мала кількість олова чи міді дістається до шлунка. Бо коли щоденно маленька лише кількість отруї буде діставатися до нашого організму, то напевно це пошкодить нашому здоровлю та знищить наш організм. Багато затроєних недуг шлунка можуть походити власне з затроєння металами. Багато осіб попадає в недугу навіть не підозріваючи, що причин її треба шукати у кухні.

Тому теж треба памятати, що кухня має санітарні обовязки, що не тільки має служити вона смакови, але передовсім фізичному здоровлю.

Люди, що бороняться перед поступом, здвигають тільки раменами, коли говориться, що жінки повинні вчитися хемії, а я думаю, що якраз ця наука, не відриваючи жінки від її домашніх занять причинилася би до того, що би жінка здала собі справу з ваги своїх завдань.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

Іллі ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

Опис моделей на аркуші

Ч. 1. Вишивана блузка.

Складові частини: 1. Половина переду; 2. Половина плечей; 3. Перід рукава; 4. Зад рукава; 5. Підклад вирізу (перід); 6. Підклад вирізу (зад); 7. Лиштвa вирізу зпереду; 8. Лиштвa вирізу ззаду; 9. Передня пола блузки; 10. Задня пола блузки; 11. Пояс.

Прикроювання. Якщо матеріал блузки широкий на 90 см., складаємо його удвоє вздовж нитки і прикладаємо по черзі паперові частини крою, чч. 2, 3, 10, 9, 1, 4, 7, 8 і 11. На підшивку вирізу потребуємо грубозернистого тюлю. Складаємо його удвоє і прикладаємо до нього частини чч. 5 і 6. Обвід шиї можемо вишити дрібним мотивом, або викроїти з лямі. Паперову форму ч. 11 складаємо при кроєнні удвоє, всі прочі частини поодинокі. На шиї треба додавати всюди матеріалу.

Робота. Ще нім знімемо крій із матеріалу, треба перенести на матеріал усі вшитки і лінії з крою. Всі подвійно зложені частини обводимо фастригою точно при краю паперу. Проколюємо вільно, щоби шиї можна всередині розтягти. Знаки на гудзики значимо хрестиком або зіркою. При шовковому матеріалі фастригувати шовком, бо звичайна фастрига лишає дірки. Середину переду і плечей зазначити довгими стібами.

Передню частину блузки, ч. 1, сполучити бічним швом із плечима. З лівого боку лишаємо розпір, який треба підложити з одного боку вузькою смугою матеріалу а з другого додати лиштвa. Розпір будемо застібувати на затиски.

Тепер злучити зі собою обі частини рукава, чч. 3 і 4. В ч. 4 треба виконати на долині вшитки і сполучити оба краї. Вільні краї треба викінчити критим стібом. Долішній край рукава підложити рівною смугою, щоби через неї протягнути гумку.

Тепер сполучити рукави зі стаником. Приморщити гору блузки тричі на ширину тюлевого підкладу. Підклад треба пришити до вирізу, а потім прикріпити до нього морщення невидними стібами. Долішній край тюлевого підкладу обкинути.

Сполучити чч. 7 і 8, верхню вишивану лиштвa з підшивкою, стебном із лівої сторони. Потім пришити лиштвa до вирізу і пазушки. Доробити петельку й пришити гудзичок.

Поли сполучити збоку швами. З лівого боку треба лишити розпір, що продовжить розпір блузки. Сполучити поли з блузкою, приєднавши її трохи. Приділ полів треба викінчити критим рубцем як нарисовано на аркуші. Спершу пристебнувати край, потім відтягти зайвий рубчик, загнути стебнований рубець і прикріпити його критими стібами.

Пояс, ч. 11, зложити по половині і зішити на машині з лівого боку. Перевернути на правий. Зпереду примістити пряжку, обтягнену вишиваним матеріалом. Можна також купити готову, відповідну в красці.

На аркуші поданий взір до вишивання з двох красок.

Ч. 2. Оксамитна або шовкова спідниця.

Складові частини: ч. 12. Половина переду; ч. 13. Горішня частина заду; ч. 14. Долішня частина заду (з треном і без).

Прикроювання: Здіймаючи чч. 12, 13 і 14 з аркуша треба пам'ятати, що вони зложені там удвоє або втроє. Лінії загину є зазначені на перегляді частин на аркуші, а на самому аркуші подані як напр. загин 12. Здіймати форму з аркуша треба в такий спосіб, що спершу відбити одну частину на папір, потім другу, або й третю і вкінці злучити готову форму шпильками. Складаємо матеріал, широкий на 90 см., але не удвоє, лише так, щоби три четверті ширини зложені були подвійно а вузька смуга збоку бігла поодинокі. Прикладаємо ч. 1. в цілості.

Дальше складаємо матеріал вже вдвоє і викроюємо чч. 13 і 14. Можливо, що ч. 14 не вийде в цілій ширині з одного куска, бо оксамит буває вузький. Тоді треба додати їй клинчик збоку. На шиї додати матеріалу.

Робота. Нім знімемо форму з матеріалу, треба перенести на неї всі знаки з неї. Гл. опис ч. 1.

Зпочатку пришити обі задні частини спідниці до себе. Тепер сполучити перід із задом спідниці. З лівого боку нагорі треба лишити розпір, якого край викінчити на затиски. Задню частину треба нагорі звузити вшитками, а потім прикріпити до гурта. Тепер припробувати й заокруглити його довжину. Викінчити рубець.

Як викінчуємо в долині оксамит, нарисовано на аркуші. Тасьму, відповідну в красці, пристебнуємо на самому краю до оксамиту. Потім завертаємо тасьму й прикріплюємо її критими стібами згори. Якщо рубець заокруглюється (при трені), тоді треба тасьму згори придержати трохи.

Ч. 3. Шляфрок із лискучої флянелі.

Складові частини: ч. 15. Правий перід, ч. 16. Лівий перід, ч. 17. Спина; ч. 18. Рукав; ч. 19. Підклад (правий); ч. 20. Маншет; ч. 21. Кишеня; ч. 22. Комір; ч. 23. Кокарда.

Прикроювання. Флянеля буває широка на 80 см. Розложити матеріал поодинокі й на ньому викроїти оба переди, чч. 15 і 16, поміж ними один рукав, а з краю другий ч. 18. На краю лишається смуга матеріалу, з якої вийде ч. 20, маншет чотири рази і ч. 21, кишеня. Тепер складаємо матеріал удвоє до трьох чвертей і викроюємо спину ч. 17. Лишається вузька смуга поодинокі, що з неї

вийде підклад ч. 19. На комір, та інші декоративні частини потребуємо іншого матеріалу. Складаємо його на столі поодинокі й прикладаємо двічі комір, ч. 22, верх кишені, ч. 21 і кокарду ч. 23.

Робота. Перед тим нім знімемо форму з матеріалу, треба перенести на нього всі знаки з форми. Гл. опис ч. 1.

Оба переди й спину, чч. 15, 16 і 17 звузити нагорі вшитками. Оба переди злучити бічними швами з плечима. Рамена плечей треба при цьому придержати. Передній правий край дістане підклад. Лівий край викінчити смугою матеріалу. Пришиваючи правий підклад, треба вхопити в середину й пришити також 5 петельок на гудзики. Внутрішній край підкладу, треба зарубити й прикріпити критими стібами до переду. Рукави ч. 18 зішити бічними швами. Маншети, ч. 20, яких є чотири, зішити по два з лівої сторони на машині й обернути на праву. Горішній край треба ще раз перестебнувати з правого боку. Тепер пришити маншети до рукавів. Впрі придержати трохи рукави і всадити їх до пах.

Заокруглити довжину й викінчити рубець. Викрій треба підложити скісним кусником матеріалу. Кишеню, ч. 21 треба згори зарубити, або дати легку підшивку. Пристебнувати її з правого боку.

В середині треба приспособити тасьми до зав'язування. З правого боку в бічному шві, а з лівого боку з краю прикріпити дві тасьми по 35 см.

Прикраси з відмінного матеріалу, комір і вилоги кишені, треба зішити з лівого боку й обернути на правий. Комір викінчити вузькою смугою скісного матеріалу і щойно тоді пришити до вирізу. Пришити також вилогу кишені. Кокарду зішити з лівого боку до половини, потім обернути на правий і докінчити в руках. Пришити на переді.

Звертаємо увагу на те, що великі частини, як чч. 15, 16, 17, 19 зложені на аркуші втроє. Лінії загину кожної частини означені напр. як — — — загин. 15. Найкраще зняти кожну частину поодинокі на папір, а потім сполучити форму шпильками.

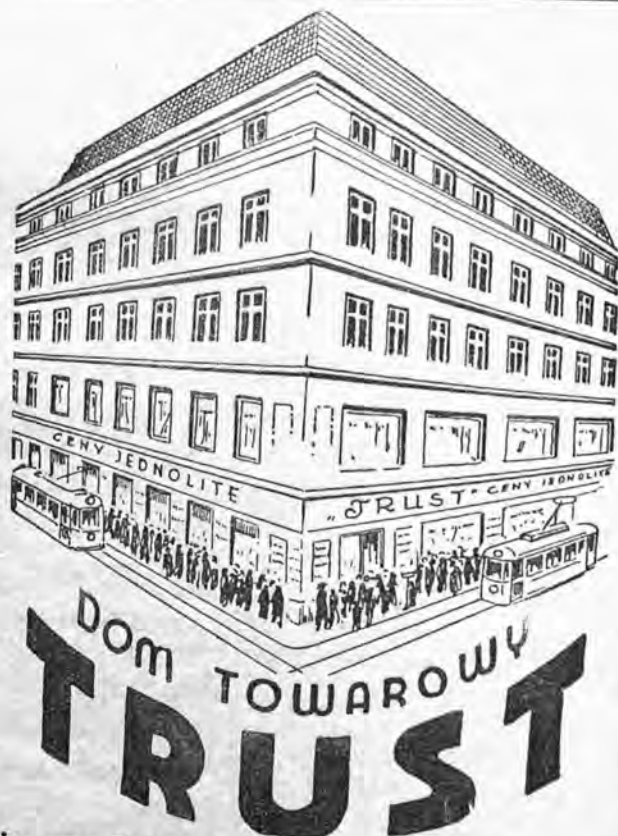
Лінії загину кожної великої частини зазначені також на перегляді частин на аркуші.

На рисунку бачимо в який спосіб штукувати скісні смуги матеріалу.

Ч. 4. Піжама з ясної флянелі.

Складові частини: ч. 24. Ноговиця; ч. 25. Перід блузки (половина); ч. 26. Плечі блузки; ч. 27. Рукав; ч. 28. Кишеня; ч. 29. Комір; ч. 30. Маншет; ч. 31. Лиштвa.

(Докінчення опису моделей на стр. 18.)

Львів, вул. Гетманська 12, вул. Городецька 85.
Універсальні крамниці, де можна все купити
найдешевше, найкраще і найсолідніше. — — —

Угорський гуляш.

Взяти по рівній частині баранини, телятини й вепровини і покряяти в кістки. Кожне м'ясо дусити окремо на цибулі, аж змякне. Щойно тоді змішати і посипати підливу мукою. Коли затягнеться, підляти росолом. Тепер покроїти до м'яса кілька бараболей і вдушити. Коли змякнуть, подавати.

Англіська помідорова муштарда.

60 великих, гарних помідорів і дві цибулі варити пів години, відтак перетерти крізь сито.

До цієї маси додати: чверть кг. цукру (хто любить солодше то більше), 1 л. оцту, по 1 столовій ложці товченого імбіру, звичайного перцю і паприки, по 1 ложечці до кави гвоздиків, мушка-

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.

До миття рук порошок і паста „Сільва“.

тової галки, цинамону, англійського перцю, менше-більше пів шклянки соли (сипати потрохи й коштувати, аби не пересолити). Вимішати все це разом добре, варити в ринці знов доброї пів години, мішаючи, щоб не припалити.

Коли маса має густоту кремської муштарди відставити, вихолодити, зложити до слоїв з вузькою шийкою й обв'язати восковим папером.

Подається до вудженини, зимного м'яса, можна тією муштардою смажувати каняпки додавати його до підливи, зимових салат.

Котлети з гречаної каші.

Потрібно: 10 дека гречаної каші, 25 дека смаженої телячої печінки, або печеного зайця, 2 яйці, 3 дека тертої булки, 5 дека топленого масла, сіль і перець.

Зварити кашу не надто сипко й прохолодити. Покроїти м'ясо на дрібні кусні, вимішати з кашою, вбити одно яйце, посолити й поперчити. Формувати невеличкі але грубі, круглі котлети, мачати в розбитому яйці, обтачати в булочці і смажити на товщі. Подавати з підливою з зайця, або яриною салатою.

Лазанки з капустою.

Потрібно: 20 дека муки, 1 яйце, 10 дека товщу, мала головка капусти, 1 велика цибуля, сіль і перець.

Замісити тісто, розтатати не надто тонко, а коли пересхне, кроїти дрібні лазанки.

Пощаткувати дрібно капусту, покроїти дрібно цибулю. Розігріти товщ, кинути капусту й цибулю і мішати, аж поки не зарум'яниться легко. Зварити лазанки в окропі, зцідити, полляти зимною водою, вимішати з капустою, посолити й загірті кілька хвилин під покришкою.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і короновою, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Каляфіоровий накипляк.

Два або три каляфіори поділити на дрібні частини, зварити у солоній воді, уважати щоб не розварилися. Зробити за смажкою білу з 2 ложок муки і розвести її $\frac{1}{2}$ л. молока, як простигне вбити по одному чотири жовтка, всипати три ложки тертого пармезану, троха сіканого кропу і зеленої петрушки, вимі-

А Р О З А

вирібня споживчих артикулів

поручає

ОВОЧЕВІ ДРИГЦІ

(гальаретки)

і БУДИНІ

в шести ріжних смаках.

шати легко з карафіолами і піною з 4 білків і вложити до приладжованої форми. До того накипляку можна подавати замість масла хріновий сос.

Будинь із яблук.

Потрібно: 40 дека обібраних яблук, 12 дека цукру-мучки, яйці, півтора дека масла, 4 дека тертої булки, 1 ложка цитринового соку, шкірка з цитрини.

Вбити жовтка з пересіяним цукром, всипати 3 дека сухої, пересіяної тертої булки і вимішати все з добре вбитим снігом і яблуками, покращувати в платочки. Вимастити форму маслом, висипати булочною і всипати масу уважючи, щоб сніг не осів внаслідок повільної роботи й необережного мішання і щоб яблука були в масі розміщені рівномірно.

Вложити до ринки з окропом і варити пів години. Подавати з соком або медом.

Крухі пиріжки.

Потрібно: 50 дека муки, 2 жовтка, 2 ложки сметани, 2 чубаті ложки цукру, пів шклянки топленого масла, цитринової шкірки, морелевої мармеляди, одної ложки руму.

Замісити тісто й лишити на 2 години в зимному місці. Розтатати, покроїти на кусники, начинювати мармелядою, скропленою румом, звивати, смажувати яйцем і спекти.

Компот із дутим рижом.

Підігріти дутий риж на пательні і змішати з перетертим через сито сливками, або яблуками. Свіжі овочі можуть заступити овочеві гальаретки. Оріховий смак дутого рижу значно підносить смак компоту.

Обіди на цілий тиждень.

Неділя: Юшка перлова з подрібками, печена качка, смажені бараболі, салатка з помідорів, крем із ліскових орхів («Н. Х.» ч. 20).

Понеділок: Борщ із фасолькою, теляча печінка душена, бараболяне пюре, калярепка, налисники з сиром.

Вівторок: Юшка яринова, волова печеня на дико з бурачками, компот із яблук.

Середа: Юшка грибова, січеники з волоської капусти, смажена бараболя, шарльотка з яблук.

Четвер: Юшка помідорова, баранина на сметані, бараболяне пюре, грисіковий будинок з малиновим соком.

П'ятниця: Кмінкова юшка з галушками, книдлі з булки з рум'яним маслом, душена морква, компот із яблук.

Субота: Росіл із кашкою, росолове м'ясо з кропивою підливою, бараболі, чеколядовий будинок «Ароза».

Веселий кутик

Дітеча мудрість.

— Мамочко, я така рада що в нас лише троє дітей!
— Чому, дитинко?
— Бо я читала в школі, що кожна четверта дитина, яка родиться на світі, це китайчик.

Учителька в школі: Як? То ти не знаєш де лежить Львів? А що ж ти знаєш в такому разі?

Юрко: Знаю де лежить Адріс Абеба!

Шляфроки

Яке негарне й неукраїнське слово! Чуже й нелюбиме. Хоч стисло перекладаємо його «сукнею до сання», то в цій сукні ніколи не спиться.

Але не маємо ще своєї назви. Народний словник, хоча має багато предметів одягу, такого не передбачує. А «шляфрока» нам потрібно.

Потрібно конче. Вже останній час обдумати й пристосувати домашнє вбрання на зиму. Тим більше, що виставні шибі вже завалені різнобарвними квітчастими тканинами.

Враз із «жіночістю» в моді вернувся до життя шляфрок. Нехтований давніше на користь піжами, вернувся вповні до своїх прав. Бо ніде правди діти, ми таки стужилися за ним. Хіба його може піжама заступити? Шляфрок накинеш на плечі, завяжеш і вже можна вийти до кухні, або на подвір'я. Вернешся увечері до хати, вже чекає тебе теплий, притульний, вигідний. Піжама має напевне свої добрі прикмети, але в ній до лица хіба дуже молодим та дуже струнким постатям. А вільне кімоно закриє всі недомогання нашої постаті. А при цьому надає нам закраску жіночості, легкості, тендітності, яку ми затратили були в строгих хлопячих штанах.

Тканини на шляфроки тепер чарівні. Найпрактичніші квітчасті або смужковані фланелі. Дуже добре перуться і тепло, приємно гріють. Але на вибагливий смак вони надто звичайні, тим більше, що до дешевої ціни достосовуються й невибагливі взори.

Великий успіх мали фельвети до прання. Краски і взори їхні чудові, лише вибирати. Як кожний оксамит гарно відтінюють личко й кожному до лица. Однак остерігаємо, що не можна вживати їх при домашній роботі. До м'якої поверхні часто чіпаються волокна, порошок, бруд і такий шляфрок дістає скоро несвіжий вигляд. Прати не можна його так часто, як фланелевий.

Улюблені є також кеїтчасті дифтини. Вони мають гарні притишені краски і добре перуться. Однак так само не зносять дотику з домашньою працею і це треба при справлюванні шляфрока мати на увазі. Правда, в кухні маємо на собі завжди практичний фартушок, але рукавів не все можемо зручно закрити.

Нинішні шляфроки виконують із шовковистої фланелі, яка має розкішні японські взори. Новинкою є гарні піковані шляфроки з м'яких шовків, підложені верстою вати. Оці цяці призначені для дуже вибагливих пань дому й на заль не матимуть частого застосування. А шкода! Бо ніде не повинна жінка дбати так про свій вигляд як серед сасіх чотирьох стін.

Задля своєї практичності матиме у нас першенство фланеля. Крій такого шляфрока незвичайно простий, подаємо на долученому аркуші. Застібнутий на гудзики, або зав'язаний паском. Звичайно має кишеню, щоби можна в неї сховати хусточку, чи ключі. Рукави на зиму довгі але неширокі, щоби не зачіпали собою клямок та посудин.

Найелегантша пані задоволить свій смак у ново відчиненій українській фірмі

„МАК“
Львів, ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 10

Листування

Слава Кузьма, Борки Великі. Передплата вирівнана до кінця серпня 1935 р.

Анна Кукульська, Перемишль. Заплачено до кінця червня 1935 р.

Ольга Залізко, Сільно. До кінця 1935 р. належить ще 10 зол.

Анна Миколаєвич, Тернопіль. Відповідь подамо в черговому числі.

Модний порадник

Романі. На випадок, якщо бажалиб ви собі тепер переробити костюм, додаємо цей образок. Військові шнуровання тепер дуже модні. Їх можна купити готовими,

але найкраще знайти відповідного в краєвці шнура й дати зробити. Їх треба укласти так, щоби закрили попередні дірки від гудзиків. Біля вирізу дайте високий футряний комір.

Нерішучий. Візитові сукні тепер дуже часто прикрашують квітами. Так що можете зовсім сміло вжити квітки, як прикраси. Але радимо вам дати її зробити з того самого матеріялу що й сукня.

М. Вікулова, Прага. Непромакальних рукавиць плетених немає. У плетінці мусять існувати дірочки й щілини крізь які може проникати вогкість. Лещетарі вжи-

вають спеціальних рукавиць, які мають верх із брезенту, а спід плетений. Однак показується, що рукавиці з шорсткої домашньої вовни також не пропускають вогкості. Шорсткої вовни сніг не чіпається, так що його легко струсити. Тому не топиться й не промочує рукавиць, так як при м'якій фабричній вовні.

Галі Д. Саме мода цього річних вечірніх суконь дає змогу примістити нашу вишивку. Вони мають стільки фантастичних деталей, (широкі рукави, малий викрій) що вишивка знаменито для них годиться. Найкращий доказ, що й мода приписала подекуди вишивання кораликами, або деревляним намистом. При нашому багатстві взорів можемо підібрати собі відповідний народний мотив.

Однак пригадуємо вам, що добирати нитки та мотиви треба дуже уважно. Вечірня сукня це не те саме, що біла, полотняна. На білому тлі вийде всякий взір гарно і чим яркіший, тим краще відбивається. Вечірня ж сукня буває колірова. Отже тому вишивка не може бути ярка, або дуже різнобарвна. Найкраще виглядатимуть двітри притишені краски.

Також розміщення вишивки мусить бути осяднє. Подаємо вам модель вишиваної шовкової сукні, яка має вишивку лише на рукавах та на поясі. Більше її немає та й їй не потрібно. Навіщо вишивати ще на фальбанках, як подаєте?

З огляду на ваше зацікавлення подамо незабаром моделі вишиваних вечірніх су-

конь. Візитові вишивані сукні подали ми вже в «Н. Х.» ч. 19.

Модні деталі

Мода відзеркалює сучасність. Воєнний настрій, мілітаристичне наставлення світа, що бореться з мирними ідеями Ліги Народів, перефільтровані через фільтри лій і прядива дають сьогодні ефекти зовсім нові. Шовковий шнур плетений у декоративну форму укладається в гузарські „шамеровання“. Футра, вовняні плащі, шовкові сукні викінчені штудерними плетіннями тонкого шнурка чи тасьми насувають ремінісценції давно забутих часів, коли „царські“ гузари у своїх мальовничих одностроях зганяли сон з очей молодих дівчат. Ті ефектовні викінчення бачимо приноврені після давнього уніформового взору але їх примінення похишено довільній особистій фантазії. Плетеною косичкою з шовкового шнура викінчуємо край вовняного костюму, розтягу складку на вузькій спідниці, декоруюємо взорі зручно сплетеною тасьмою рівний стоячий комірчик при шовковім касакі, застібуємо шмуклерським узлом зі срібного шнурка, навіть при футрі, зарукавку чи шапочці годі забути ту модну сьогодні прикрасу.

Мирні настрої перемагають у вечірніх туалетах. Мягкі лінії грецьких тунік спливають гармонійно на виспорованій силуетці. Цікавою новістю є довга широка лента, яка викінчує виріз при ший, а служить до накриття голови і зручно уложена, дає сьогоднішній самостійній жінці забути сотки літ, які їй ділять від грецької Дафни. Шелестяча тафта і м'ясистий велюр-шіфон уложені, зібрані чи наддані у складки вичаровують перед нашими очима поstattі зі середньовіччя чи ренесансу. Шовкова прозора жоржета є ідеальною тканиною до відтворення стилю 1900-го року, а щоби образ був повний, припнемо струсєву „плєрезу“ до зручного велюрового точка і самі будемо здивовані зміною нашого вигляду.

ОРИСЯ.

Елегантне футро з чорних лошаків. Комір з лиса.

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні

ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

«Суспільний Промисл»

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

1. Суконка з темної вовни без пояса. Боки в спідничці вставлені, що надає лінії стрункості. Біла, гарно звязана кокарда.

2. Синя суконка з пояском. Рукави поширені нижче ліктя, на чиколонках зібрані у вузький довгий маншет, крій раглян. Білий комірчик у закладки криється під лиштвами що виходять від швів рукава.

3. Спортова суконка в паски. Темний шкіряний пасок. Згори на долину застібнута на гудзики.

4. Скромна суконка. Зграбно виходять шви зпереду та вкладані контрафалди.

М. БОЯРЖИНЕЦЬ

ЛЬВІВ, уліця АКАДЕМІЧНА ч. 22, ІІ. пов.

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ СУКОЇ, ПЛАЦІВ, КОСТЮМІВ
І ДІТОЧОГО ВБРАННЯ

СОЛІДНЕ ВИКОНАННЯ.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

1. Візитова сукня з ясної вовни. Виріз зпереду морщений. Зпід нього виходить ніжна біла ришка. Таке саме морщення як на вирізі — нижче пояса на спідничці.

2. Темна, поважна концертна суконка. Жабот при вирізі та зібрання при спідничці.

3. Ясна суконка з темним оксамитним або замшовим пояском з під якого виходять коротенькі поли у складки.

4. Бронзова вовняна суконка прикрашена стебнівками.

На осінь і зиму модні накидки,
мужеські убрання, плащі і костюми
дамські поручає

Мечислав ЗАЛЕСКИЙ

Львів, площа Марійська 10. — Тел. 200-53.

- Ч. 1. Піжама з смужкованої флянелі.
 Ч. 2. Шляфрок із японського шовку з фантастичними квітами.
 Ч. 3. Практичний шляфрок із темної флянелі. Крій на аркуші.
 Ч. 4. Тепла піжама з ясної флянелі. Комір і маншети можуть бути вишивані. Крій на аркуші.

Вуголь, кокс, дрова

в найдобріших якостях доставляє

„Народня Торговля“

Інформації: Бюро, Ринок 36, II. пов.
 тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Личаківська 155, пл. Більчевського 3,
 Пілсудського 21 і Солодова 1.

Точна вага!

Солідна обслуга

Найстарший магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

Львів, Ринок Ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

Великий вибір у кожному сезоні.

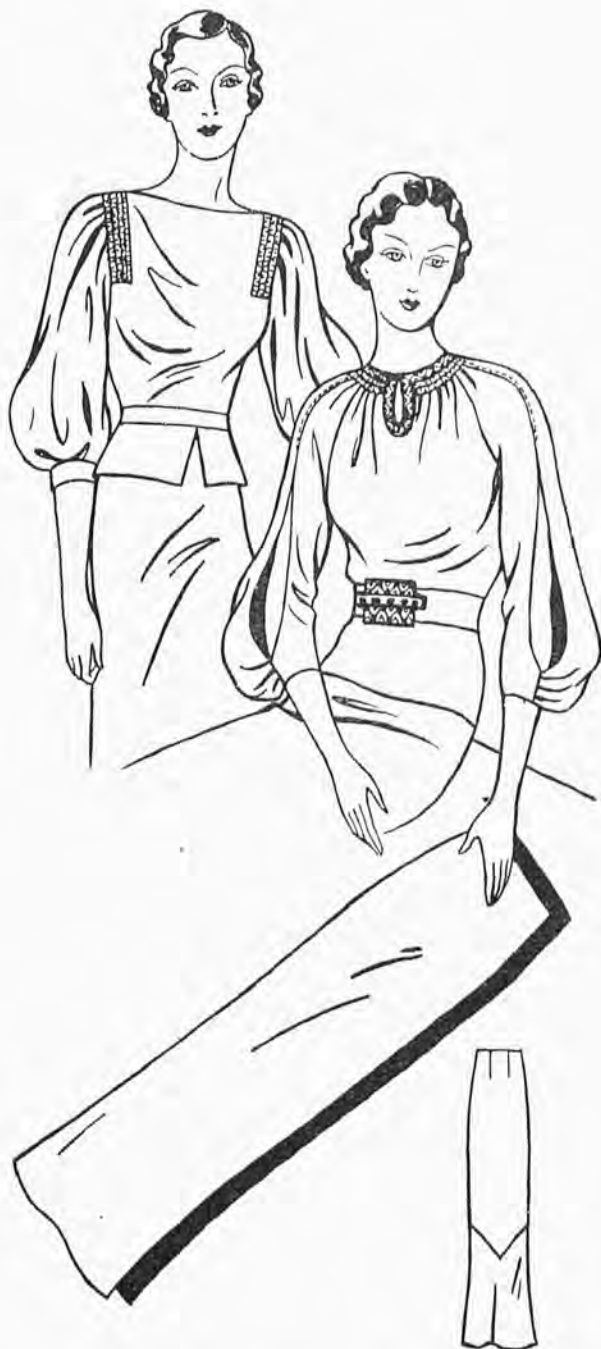

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, I. п.

Спеціальність: машинні пасти й джети

Розкішні блюзки

1. Блюзка з ясної м'якшої вовни. Зпід круглого комірка виглядають декоративні закладки.
2. Блюзка з шовку в горошки. Зграбні поли та жабот.

3. Елегантна вечірня блюзка з модними збираними рукавами що нижче ліктя зібрані у буфку. Декоративна вишивка.
4. Вечірня вишивана блюзка з ефектним морщеним вирізом та розтинаними рукавами. До неї оксамитна або шовкова спідничка. Крій на аркуші.
5. Блюзка до стану. Маленький стоячий комірек.

Товари

блаватні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ
Львів, Ринок ч .29.
Телефон 25-55.

вовни полотна

шовки постіль

БАРАНИНА

Чомусь не тішиться баранина успіхом у нашій кухні. Приписують їй немилий запах, прикру тугість і усувають зовсім із кулінарного списку.

Тимчасом являється баранина одним із найсмачніших м'ясів, коли її вміло приряджувати. Усі гірські країни, що плекають віяці, зуміли впровадити баранину до своєї кухні та приладжувати із неї смачні страви. Згадайте хочби Кавказ, що славиться своїми «шашликами».

Із ховом овець зв'язане також плекання ягнят, а ті дають дуже добірне смачне м'ясо. Ягнята 5—6 місячні, передержані через літо на паші й докормлювані вівсом, горохом, або любіною накладають багато м'яса. Ягнятину подають як печеню, в потравці або в паштеті.

Дуже смачне м'ясо є з барана 12—15 місячного. М'ясо дуже видатне, бо кости ще тонкі. Знаменито вдається з нього чомбер і чвертка на печеню. Згори можна викроїти добрі котлети з кісткою, гуляші, начинку до помідорів і капусти та відомі «шашлики» з рижом. На костях можна зварити знамениту яринову юшку, також капуста і баробляну.

Найгірше є м'ясо овець із кількालітних звірат. Воно має прифрий запах і верству лою на собі. Овець м'ясо можна вжити щойно коли відлежиться й замаринується. Годиться найкраще до душення й варення.

Баранина скоро стигне, тому треба подавати її на загрітих терілках.

При великому господарстві, де покриваємо всі майже потреби кухні у власному заряді, оплатиться плекання овець. Віаця, домашня звірина дуже невибаглива а при цьому корисна; поза м'ясом своїх ягнят дає нам ще цінну вовну, яку можемо зужиткувати на ковдри та килими.

Баранина на сметані. Баранячий чомбер позбавити лою й набити ножом. Нашпікувати солониною й пекти на розігрітому маслі, на якому всмажили перед тим цибулю й усяку корінну ярину. Додати ще кілька цілих зернят перцю і кусник лаврового листка. Підлити і пекти дві години. Коли вже змякне, перекароїти, підливу заллати сметаною, розбитою з дрібною муки. Можна також витиснути сок із пів цитрини. Перецідити підливу на м'ясо й раз заварити. Подавати з гогодзами.

БАРАНИНА З ЧЕСНИКОМ.

Почистити, посолити м'ясо і нашпікувати чесноком. Дусити на цибулі, можна додати до того також корінну ярину. Докинути трохи кміну. Спершу дусити під покришкою, а потім пекти. Коли змякне покроїти. Підливу, коли зарум'яниться, припорошити мукою, заллати росолом, перецідити на м'ясо і ще раз заварити.

БАРАНИНА З РИЖОМ.

Взяти баранину з чвертки й почистити. Вдусити на цибулі. Окремо зварити риж й підливати підливою, на якій душено м'ясо. Покроїти м'ясо в кусники й перекадати рижом. Дусити. Коли готове, вивернути на полумисок, посипати тертим сиром і покропити маслом.

(Докінчення опису моделей зі стор. 10).

Прикроювання. Звертаємо увагу на те, що ногавиця зложена на аркуші кроїв утрое. Її треба здійснити поодинокими частинами, а потім сполучити форму шпильками водно. Лінії загику тієї частини означені на аркуші напр. — — — загин 24.

Складаємо матеріял, широкий на 80 см., удвое і прикладаємо до нього ногавицю ч. 24 і пояс, який можемо викроїти довільно. Потім складаємо матеріял до трьох чвертей удвое і при-

Б. лікар Державного Загального Шпиталу
і клініки У. І. К. у Львові

С. КОРЖИНСЬКИЙ

ординує у внутрішніх і дитячих хоробах
у Львові, вулиця Набеляка ч. 37.

кладаємо до нього чч. 25, 26, 28. Вузька смуга поодинокі дасть нам другу половину пояса. Тепер складаємо решту матеріялу знов удвое і викроюємо з нього рукав ч. 27. Гарнітуровий матеріял складаємо удвое і викроюємо з нього чч. 29, 30, 31, а окрім того також вилогу ногавиці. Пояс треба буде з лівого боку шуквати. На шви додати матеріялу.

Робота. Ще нім здійснюємо форму з матеріялу, треба перенести на нього всі знаки з форми. Гл. опис ч. 1.

Зпочатку лучимо ногавиці зі собою, спершу в кроці, а потім збоку. Горішній край підложити скісно смугою матеріялу, через яку перетягнемо гумку, або тасьму. Вилоги ногавиці зішити з лівого боку, обернути на правий і пристебнувати до долішніх країв ногавиць.

Тепер узяти перід блюзки швами й придержувати рамена плечей при цьому. Обі кишені, ч. 28 зарубити вгорі й пристебнувати до переду блюзки. Витати зпереду пазуху і пришити лиштву, ч. 31 з правого боку. Приложити правим боком до себе і пристебнувати. З лівого боку примістити рівний кусник матеріялу на 3 гудзики. Щоби цей рівний кусник матеріялу міг добре обхопити лівий бік пазухи, треба на кінці пазухи затяти його трохи.

Комір із відмінного матеріялу треба пришити до себе з лівого боку, потім обернути на правий. Пришити до вирізу. Долішній край блюзки вузько зарубити. Рукави зішити бічними швами.

На долині треба виконати розпір і вузько зарубити краї. Обхопити краї рукава маншетом. Його треба спершу зішити з лівого боку, обернути на правий, виконати в ньому дві дірки на гудзики. Вставити рукави до пах. Пояс зішити з лівого боку до половини, обернути на правий і зішити делі в руці. Для перетягнення пояса примістити з обох боків петлі.

Замість декоративного матеріялу, можемо виконати комір і маншети з того самого, лише вишити гарним узором. Подаємо дрібний буковинський візорець. Краски: хх хх червона, „ „ синя, оо оо жовта.

УКРАЇНЕЦЬ ІЗ РОМУНІЇ, держ. урядовець і окрім того концерт. співак, — живучи в найкращій гірській околиці (2½ години від Букурешту) — бажає одружитися з українкою (24—32 літ), п'яністкою з невеликим приданим. За дискрецією ручається. Неанонісні письма з світлою посилами на адресу:

Omeljan Hyszka, AZUGA, fabrica „Portland“ (Romania).

ІЛЮСТРОВАНІЙ ДВОТИЖНЕВИК

„ЖІНКА“

повинен найтись в хаті кожної української інтелігентної громадянки. Є він громадянською трибуною організованого жіноцтва і офіційним органом центрального жіночого Т-ва «Союз Українок». Забирає голос у всіх ділянках громадського життя зокрема цікавиться ролю жіноцтва в сучасній культурі. Журнал «Жінка» інтересний для кожного чоловіка, який хоче знати, що думає і до чого змагає сучасне жіноцтво. — Передплата: річно 10 зол., піврічно 5 зол., поодинокі число 60 сот. За кордоном 15 зол. річно, 8 зол. піврічно.

Адреса Редакції і Адміністрації: ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 44.

Шукаємо праці

Знаю добре німецьку мову, тому що скінчила середню школу в Берліні. Завдяки обставинам опинилась я тепер без заняття і ніяких засобів до прожитку. Радо зайнялась би дітьми в інтелігентній родині, яких можу без труда вивчити німецької мови. Хотіла би дістати за те удержання та невеличку заплату.

Леся.

По розв'язанні спілки
відкрито в новім льокалі
склад і робітню взуття

О. БЕРЯК
вул. Руська 18, напроти церкви

Метелики на шпильках

Дарка побоялася вразити Лялю тим, що вона всеж таки трохи розуміє Уляничу і тому відповіла дипломатично:

— Він дуже добрий хлопець..

Вони вийшли вже разом з поштового уряду (Ляля підождала на Дарку).

— Знаєте — задержалася Ляля — що я собі подумала? Я подумала собі, що ми так добре знаємося, а ви ще ані раз у нас в хаті не були.. А я у вас вже кілька разів була.. Знаєте що? Ходіть тепер, зараз, до мене... Добре?

Дарка подивилася пильно Лялі в очі: сердечність несподівана, чи засідка?

Ляля обняла її за рамена:

— Ну.. ходіть.. „братово“..

Дарка спаленіла й відразу сіпнула в бік:

— Я не хочу... я мушу до дому...

— Дарко, що вам? Чого ви не хочете...? Не хочете моєю „братовою“ бути...?

— Ні — відповіла напів м'яко, напів твердо Дарка, бо ще досі не знала з ким має діло.

— Шкода — засміялася Ляля так, що Дарка відразу догадалася, що вона ще щось більше знає, — бо ви... моему братові подобались... Конечно наказував мені, щоб вас на ту прогульку витягнути... Що ви на те, Дарко?

— Тільки не дати себе збити з пантелику... тільки не виговоритись... напевно Данко нічого не говорив... (хіба ж не мала це їх „тайна“ бути?) — підбадьорює свою завзятість Дарка.

— Що я можу на таке казати? — питається невинно — ваш брат нічого мені не говорив... Звідки я маю щось знати?

Але до помешкання Данилюків іде без пручання. Завсігди хотіла подивитись бодай одним оком, як Данко мешкає. На порозі кухні паде відразу в німецькі рамена пані директорової.

— Не знати — мигнула думка — чи пані директорова так само широко відчиняла б мені рамена, як би знала, що я її синові буду..

Ляля трохи образливо для Дарки (ніби де Дарка виховувалась? у джунглях, чи де?) показує кімнату за кімнатою (з канцелярією їх чотири): які в них квіти, які завіски на взір віденських, яка в них модерна шапка на книжки... Дарка оглядає те все лише настільки, щоб не образити своєю байдужністю Лялі: думки її зовсім при чімсь іншим. Тільки, коли Ляля зупиняється перед якоюсь отаманою, що нагадує передню частку гондолі, зі словами:

— А тут Данко спить... — а потім ще — а це його етажерка і його „спеціальні“ книжки... — Дарка задержується з увагою, розглядає, трохи що пальцями не доторкається того місця, де він спить. Тільки рукою погладити по подушці... тільки злегенька приложити лице до його подушки.. — проситься неймовірно, фантазійне бажання...

— Ходім уже, Дарко — приводить до дійсності Ляля. Дарка притомніє: прецінь це все й так колись буде „її“.

Ляля має вже досить цієї хвальби: можеб Данка десь коло хати пошукати.

— Власне... власне.. — підхоплює скоро цей проєкт Дарчина думка...

Данко лежить під грушкою, босий в розстібнутій сорочці з книжкою під головою. Зачувши шелест трави, він схоплюється й відразу розсипається радісним сміхом:

— А... а.. вітаємо.. що за незвичайні гості.. — Дарка наслуховує пильно: „ви“ чи „ти“ при Лялі. Ніяк. Оминає, трохи зручно а трохи ні, всі такі місця в реченнях, що конечно потребують того „ви“, чи „ти“.

Ляля ніби на це тільки ждала, щоби вони зішлись... Вона зазирає за грушками, зимовими, твердими грушками, що можна тепер собі зуби до них повиломлювати. Потім ніби раптом полонили її увагу квіти: вимучені, анемічні айстри, які сьогодні певно інакше виглядали б, як би так Ляля на початку ферії хотіла звернути на них свою увагу. Все ж таки простір між ними й Лялею такий, що можна заризикувати на шепіт: може легіт не донесе його аж до неї.

Данко карткує якусь книжку про далекі краї і ніби пояснюючи Дарці образки в тій книжці, шепче скоро, нетерпеливо, дуже тепло:

— Недобра Дарка.. чому тебе ніде не видно? Я не можу так, Дарко.. я кожного дня хотів би тебе бачити.. Ти будеш сміятися.. але я інколи три рази на день переходжу попри трафіку.. ніби таткові по тютюн ходив.. бо все думаю, що може.. може тебе.. побачу.. А як прийде вечір.. і я вже не маю надії тебе зустріти.. я граю, так довго граю, що мене аж з хати виженуть.. Дарко.. ти Дарко.. як би тепер не було Лялі коло нас.. я показав би тобі.. що то значить цілий тиждень давати на себе ждати.. Ти.. ти.. дівчино моя..

Дарка з уткнутими нерухомо в образок книжки очима, червона по вуха, захлистується його словами і моментально ще раз і ще раз переживає наново кожне його слово в своєму серці:

— Те саміське і зі мною твориться.. так саміське і я без ціли блукаю по селу.. щоб його зустріти.. такий саміський жалі і я до нього маю, що він забув за мене.. навіть так само хочу.. щоб тепер нікого не було в цьому садочку крім нас.. які однакові думки... ні.. хіба таки

Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Білля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. Замовлення з провінції полагодуємо відворотно.

Не висилаємо ніяких агентів.

направду має бути... моїм чоловіком — Хоче йому переказати бодай щось зі своїх думок, але вже не встигає, бо Ляля наближається до них із блідофіолетною айстрою в руці.

— Я вже піду до дому, панно Лялю — ніби оправдується Дарка. В дійсності аж тепер не розуміє навіщо Ляля запросила її сюди, а запросивши для себе, відступила її Данкові.

Ляля навіть не задержує її занадто:

— О.. о.. вже хочете йти до дому? Але на прогульці будете? Певно? Ну то до побачення.. па!

Данко задержує довше її руку у своїй дивно гнучкій долоні:

— До побачення — каже з натиском.

Вони обое (Данко смішно викривлює ногами до камінців) відпровождають Дарку аж поза браму школи.

Ще раз прощаються, але цим разом тільки дівчата між собою. Данко стоїть з боку з ясным, як його очі, лицем, виrozumілий, вибачний: він знає, що Дарка десять разів волілаб подержати його руку, як сестрину.

Дарка пускається скорим кроком, але небавом з вирахуванням звільняє. Оглядається обережно поза себе: так, як думала й хотіла. Данко стоїть ще на брамі і сміється до неї. Тепер може вже йти не оглядаючись.

XII.

На четвер випав дещо вітряний, але чистий, як роса, ранок. До Дарчиного вікна застукав Улянич і вона трохи що не настрашилася його вигляду: бліде, аж сіре того ранку лице Улянича обведене смертним, білим рантухом коміра сорочки на тлі чорного, зовсім не „прогулькового“ убрання з близького приятеля робило його якимсь чужим, з „теплых країв“ місіонарем.

— Вже всі ждуть — сказав коротко.

І так було. Угледівши Данка відразу віджила: був свіжий і вихуханий, як курятко, яке щойно обсохло з яйця.

— Мій Данко — попестила його в думці і зараз станула собі коло нього: певна своїх прав і його взаїмності.

— Данку... пане Данку — відразу зорієнтувалася в ситуації — йдемо на прогульку!..

— Я перепрошую вас — була відповідь, — але я хотів би з товаришем Празьким щось поговорити.

І він, Данко, лишає її на боці, саміську одну, бере Празького попід руку і щось шепоче йому. Дарка не може чути слів, але присягнула б, що Данко оправдується, що має „тих дівчат“ (а може ще інакше каже — хлопці між собою не дуже перебирають у словах!) вже „по вуха“ досить.

Дарка їде якомсь так між Ориською і Костиком, ніби з ними, ніби сама, щоб не занадто впадала в очі її самотність і одне не може розуміти: як можна так галасувати, так некультурно, крикливо поводитись тоді, коли комусь, хто йде в тому самому гурті, так страшенно боляче, що світ Божий не милий... Ні справді ті всі „приятні“ що ними нашіпована кожна читанка від першої кляси аж до матури, це тільки казки із тисяча і одної ночі...

На „скалі“ треба було перейти вузький просьмик тільки на одного чоловіка.

Попереду пішов Улянич, а за ним з вівкотом і вереском посувались дівчата. Дарка станула собі остання з дівчат, бо перший з хлопців ступив у просьмик її Данко.

— Вам не крутиться в голові..? — спитала тоном, що дослівно говорив: — Чому ти сьогодні недобрый до мене? Чому...

— Ні — відповів Данко. І те ні — не означало нічого більше, як „ні“.

Дарка ще підждала хвиличку по тамтїм боці на нього, але він заледви досягнув ногою певного ґрунту, зараз оглянувся за Празьким:

— Пане Празький.. ми ще не докінчили своєї теми.

— Як хочете — відповів недбало Празький і по тім Дарка пізнала, що це ніяка „тема“, тільки свідоме маневрування зі сторони Данка, щоб з нею не говорити.

Так, і це називалася „прощальна“ прогулька! І це мало бути тим милим, останнім завершенням всього, що пережилося за вакації!

Хіба сам сатана в пеклі міг придумати такий кінець, а не люди з серцем і назвою „приятелів“!

Ляля розложилася на траві білою плямою і плете вінки з роменів, що її засипує ними „дурний“ Стефко. Дурний Стефко, що вірить Данилюківній, її сміхові, її пальцям, як гадючки.. Дурний Улянич, так, Улянич теж, що так скоро переболів, вибачив (може ще навіть сам просив того вибачення?) Софійці її поведінку з Празьким тоді на Дарчині уродини, дурна й вона Дарка.. а якже.. дурна, як перша ліпша гуска з толоки.. що повірила Данилюкові. Прецінь могла знати, що фальшива сестра не може мати щирого брата. Стільки вже повинна була знати.

Ляля виплела віночок, а Стефко аж розпинається, щоб вона сама вбрала його на голову. Щоб бодай дотулилася ним чола. Ляля борониться руками й ногами:

— Ні.. ні.. що вам Бог дав? Орисько, ану ходіть сюди.. Орисько.. я хочу вас у вінок вбрати.

І Ориська, те теля на мотузку, валить до Лялі під вінок, як у дим. Ляля насуває їй вінок ген на чоло і обертає нею лицем до всіх:

— Дивіться!

Всі подивились, а хтось (чи не Костик?) аж цмокнув із зачудування: Ориська виглядає, як дівчинка на образку.

— Мавка.. чиста мавка.. — вирвалося Уляничеві. Але Ориська вже засоромилася і конче хоче стягнути вінець із чола:

— Хай і Дарка вбере.. — борониться по дурному. А тоді Данко:

— О, не скидайте його ще.. дуже прошу.. вам так прекрасно в ньому.. Дарка, панна Дарка має ясне волосся і їй не буде добре в роменах.. для неї хіба волошок треба би пошукати.. Ні, ні.. не скидайте..

Розуміється і вона не скидає, коли її Данко просить! Чи той Данко сьогодні вже й осліп, не тільки оглух? Чи він не бачить, що вона, Дарка, стоїть і дивиться на це все?

Мабуть таки осліп і оглух. Хіба.

Дарка хоче відвернути, кудись сховати свої очі від Данка й Ориськи, стріляє ними в протилежний бік і натрапляє на другу пару: Улянича і Софійку. Що за фальш, що за безсоромний, „попівський“ фальш: Софійка притулилася до Улянича, як приліпочка до паски, і гладить йому волосся, яке вітер раз у раз роздуває на боки. Але треба бачити її очі, треба бачити, як вона водить тими своїми пальцями по його голові!!!

— Ох — засвічується Дарці в голові — ці ласки звідти, що Улянич вже посаду дістав!

До переповненої чарки власного нещастя доливається ще кілька крапель співчуття для приятеля і воно мусить вилитись поза береги.. Мусить..

Дарка підповзує до Улянича і шепче йому над вухом:

(Кінець буде).

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

в модних красках можна
вибрати собі у Львові
в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,
вулиця Косцюшка число 1.
Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочкі! Пишіть за оказовим числом.

КРАМНИЦЯ „У.Н.А.М.“

Львів, улиця Косцюшки ч. 1.

провадять:

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

догідне на фелони й хоругви

широке на 160 см. в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ

марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

С. М. С. в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 20 сот.

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

БАВОВНУ ДО ЦИРОВАННЯ

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Замовлення з провінції полагодуємо негайно.

Присилайте при замовленнях готівку!

Остало ще кілька давніх річників

„НОВОЇ ХАТИ“

по зниженій ціні:

Річник із 1928 без чч. 1, 5 і 7—8 коштує 3 зол.

„ 1929 „ „ 2 і 6 „ 4.50 „

„ 1930 „ „ 1 „ 5.50 „

„ 1931 „ „ 4 „ 6.50 „

„ 1932 повний „ 7.50 „

„ 1933 без чч. 1 і 2 „ 8.50 „

В ціні необняті кошти пересилки.

Замовляти в

Адміністрації „НОВОЇ ХАТИ“, ЛЬВІВ, РИНОК 39, I пов.

Книжка

„Самоосвіти“

— це учитель в кожній хаті!

— це реферат для освітнього діяча!

— це помічний підручник для школярів!

Передплата за 12 книжок на 1934 рік всего 3.50 зол.

Що місячно дістає передплатник одну книжку. — Досі по-
явилося 48 книжок з усіх наук: з історії світової і України,
з науки про землю, про планети і сонце, з науки про зві-
рята та людину, людське тіло та полове життя, з науки хемії
та фізики, з науки про економію. — Хто прочитає всі книжки
Самоосвіти, то все одно, якби скінчив народній університет.
Хто купить безпосередно в „Самоосвіті“ один річник кни-
жок, той платить 4.— зол. Хто купить 2 річники (24 кн.) —
7.50 зол. Хто купить 3 річники (36 кн.) — 10.— зол. Хто ку-
пить 4 річники (48 кн.) — 12.— зол. Хто пришле гроші на
4 річники і передплату на 1935 рік разом 15.50 зол. той ді-
стане ще як додаткову дарову нагороду цікаву книжку
вартости 4.— зол.

Видавництво „Самоосвіта“ видало окрім наукових книжок,
ще 10 книжок з оповіданнями п. н.:

„НАЙКРАЩІ ОПОВІДАННЯ“

Ціна книжки 35 сот.

Досі вийшли: 1. Страх в лісах Індії, 2. Огонь вмер, 3. Між
чорними людьми в Африці, 4. Давні люди і звірі, 5. Укра-
їнець на тім світі, 6. Борці за волю, 7. Козацька дитина,
8. Панцирний поїзд „Стрілець“, 9. Козацька любов — істо-
рична драма, 10. Подорож у Сибір — спомини волинського
емігранта про страшне життя на Сибірі.

Хто закупить усі 10 книжок, той платить тільки 2.50 зол.
разом з портом. (На чеку зазначити на які книжки гроші
призначені).

Гроші слати чеком 500.872. Львів, Міцкевича 7. Самоосвіта.
В кожній українській хаті повинен бути найкращий з усіх,
що досі появилися

Передплачуйте одинокий, багато ілю-
стрований часопис-журнал для україн-
ських родин

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ виходить уже 7-ий рік що тижня в обемі 12—16
стор. друку, великого формату, а тисячі читачів з усіх шарів
української суспільности засвідчують наглядно про її
популярність.

„НЕДІЛЯ“ приносить багато актуального матеріалу та від-
зеркалює безсторонно сучасний дійсний стан політичного
і громадянського життя українського Народу на усіх його
землях та на еміграції.

„НЕДІЛЯ“ дає щотижневі огляди політичного та gospodar-
ського життя всього світу, розглядаючи важніші його про-
блеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„НЕДІЛЯ“ маючи що найкращих кореспондентів та співро-
бітників в краю та за границею, приносить щотижня цікаві
статті з усіх ділянок людського знання, науки, техніки,
історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві ко-
респонденції з далеких країн, описи подорожей і заточен-
ців на нашій еміграції, тримаючи читача у постійному заці-
кавленні і контакт з тим, що деться в світі.

„НЕДІЛЯ“ веде постійні, домашньо-лікарський, сільсько-
господарський, жіночий та правний порадики а для роз-
ваги своїх читачів поміщує постійні, зразково опрацьовані
кутики: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема
спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка находять в „Неділі“
належну увагу та зрозуміння.

Передплата річно 14.— зол., піврічно 7.— зол., чвертьрічно
3.50 зол., місячно 1.20 зол. За границею 3 ам. долари.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок 10. II
Тел. 29-41.

В кожній українській хаті повинен
бути найкращий з усіх, що досі поя-
вилися

календар

на 1936 рік

„Український Інвалід“

Це прегарно видана настільна книга багата змістом і ба-
гато ілюстрована.

На зміст календаря «Український Інвалід» складається багато
статей історичного й національно-виховного характеру, що
роблять календар цікавою лектурою для читачів всіх шарів
українського громадянства.

Хто купує календар «Український Інвалід» має не тільки
гарну настільну книгу на цілий рік і милу лектуру, але
й допомагає Українському Товариству Допомоги Інвалідам
виконувати його великий обов'язок: забезпечити долю
наших інвалідів.

Весь дохід з продажі календаря «Український Інвалід» йде
на українських інвалідів.

ЦІНА 1.50 зол.

ЦІНА 1.50 зол.

На поштову пересилку треба долучити 30 грошів.

Хто замовляє 5 календарів, тому пересилку оплачуємо самі.
Замовлення і гроші можна посилати розрахунковими пере-
казами на адресу: Видавництво «УКТОДІ» «Український
Інвалід», Львів, Потоцького 48.

ПОЯВИЛАСЯ

ПІСНЯ ПІСЕНЬ

найстарша й найкраща любовна поема
у світовій літературі.

Переспів БОГДАНА КРАВЦЕВА

Роскішне видання на бездеревному па-
пері ілюміноване староукраїнськими
ініціалами й кінцівками з мистецькою
обгорткою Св. Гординського.

Ціна 3 зл. з пересилкою

ЗАМОВЛЯТИ:

ОЛЬГА СТЕЦИШИН, Львів, Земляков-
ського ч. 2 і в книгарнях

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

„Д З В О Н И“

(місячник)

Кристалізує: громадський і національний етос

Скріплює: етику й мораль

Поборює: всі розкладові й погубні напрями

Формує: лицарство українського духа

Вироблює: правдивий критицизм

Орієнтує: читачів у сучасних українських
та європейських літ.-наук. та мисте-
цьких напрямках

Являється: необхідним підручником біжучої
української літератури та науки.

Передплата: річно 15 зл., піврічно 8 зл., чверть-
річно 4 зл., поодинокі число 1.50 зол.

Адреса: Львів, вул. Японська ч. 7, II. пов.

Чековеkonto 101.338 з допискою „Дзвони“

Передплачуйте й читайте

Вістник і Книгозбірню Вістника

під редакцією д-ра Дм. Донцова

Передплата на «ВІСНИК» виносить: річно зл. 23.—,
піврічно зл. 12.—, окрема книжка зл. 2.20.— за кордоном
зл. 30.—, або 6 дол. ам. річно.

Передплата на «КНИГОЗБІРНЮ ВІСНИКА» (4 книж-
ки): річно зл. 5.— (для передплатників «ВІСНИКА» —
зл. 2.50). Для заграниці зл. 6.— (для передплатників «ВІС-
НИКА» — зл. 3.50).

Досі в «КНИГОЗБІРНІ ВІСНИКА» вийшли такі книжки:

Ч. 1. М. Островерха: МУСОЛІНІ, ЛЮДИНА Й ЧИН,
ціна зл. 1.—.

Ч. 2. М. Макиєвель: ВОЛОДАР, ціна зл. 2.—.

Ч. 3. Др. М. Антонович: ЙОЗЕФ ҐЕРРЕС, вістун ні-
мецької єдності, ціна зл. 1.—.

Ч. 4. Др. Р. Єндик: ГІТЛЕР, ціна зл. 1.—.

Ч. 5. Д. Варнак: КАРДИНАЛ МЕРСІЄ, оборонець цер-
кви й бельгійського народу, ціна зл. 1.—.

Ч. 6. Л. Мосендз: ШТАЙН, організатор боротьби Ні-
меччини проти Наполеона, ціна зл. 1.50.

Найновіше вийшло 3 (7) ч. «КНИГОЗБІРНІ ВІСНИКА»
на 1935 р.:

Д. Варнак: ДАНИЛО О'КОННЕЛЬ, — Трибун Ір-
ландського народу, — ціна зл. 1.—.

«ВІСНИК», Львів, Чарнецького 26, м. 21. ПКО ч. 500371.

НОВАХАТА

22

ч.

5. р.

3

9

1

В

В

В

В

В

ХАТА НОВА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокое число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокое число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокое число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланых у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Листування

Марія Омельченко, Прага: Часопис висилаємо.

Софія Куликівна, Кути: Переклад одержали. Щиро дякуємо. Відповідь подамо в листі.

Др. Іван Огієнко, Варшава: Листа одержали. За прислані примірники щиро дякуємо.

Др. Анна Ортинська, Прага: Довго не маємо вістки від вас. Чому така мовчанка?

Катря Пащаківна, Боляновичі. Передплата заплачена до кінця вересня 1935.

Н. Шевчик, Люблин: Заплачено до кінця липня 1935.

Жін. Секція Союзу Гетьманців Державників, Вінніпег. Передплату одержали, вирівнано до кінця жовтня 1936. Часопис висилаємо від 1. листопада.

Нові книжки

Василь Ткачук: СИНІ ЧІЧКИ, нариси. «Українська Бібліотека», ч. 33, Львів, 1935. Ст. 128.

Антін Компанієць: БУРЯ ЗАГРОЖУЄ, оповідання, Львів, 1935, «Просвіта», ст. 64.

Іван Филипчак: БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ. Історична повість із XII. віку. Самбір 1935, Філія «Просвіти» в Самборі. Ст. 164.

3 царини фільму

Любощі. (На основі драми А. Шніцлера).

В останніх часах кінові режисери часто беруть за основу до фільмів театральні штуки. Маємо нагоду побачити на їх срібнім екрані, починаючи від мелодійних опереток Легара та Кальмана аж до Шекспірового «Сну літньої ночі». Може кіновим режисерам хочеться переконати видців, що кіно зуміє зробити те саме що й театр. Оскільки вдається їм нас про те переконати, це вже інша справа, покищо йде нам про те, чи вдалося їм добре вивести поодинокі театральні штуки, в конкретному випадку «Любощі». Цю спробу треба визнати на загальну удавну.

Знаменита обсада — Магда Шнайдер та Люїза Ульріх. Цю останню бачили ми в Недокінченій Симфонії. Відтворювала там відмінний тип як у Любощах, але як тут так і там була без закиду. Це вже характеризує її як талановиту зірку. Ціла драма добре режисерована. Життя австрійських офіцерів, що пливе безжурно

поміж військовими маневрами та любовними пригодами, аж поки місце «любощів» не займе справжня любов. На тлі цього веселого життя молодих офіцерів драматичне закінчення фільму виступає ще яркіше, ще більш трагічною видається нам доля малої Каті.

Епізод. З Павлею Веселі у головній ролі.

Усі пам'ятаємо знаменитий фільм «Маскарада». Режисерував його театральний австрійський режисер Райшер. Тепер маємо нагоду побачити другий фільм його режисерії «Епізод».

Р. 1922 у Відні. Це був час, коли шалів танок, коли хто міг, робив великі маєткові інтереси, час девалюації та банкруцтва. Це тло виведено вірно та субтельно, без ніяких перетягнень (напр. тодішня мода коротких суконь так дискретно зазначена, що хоч завважуємо коротенькі суконки, та це нас не «вважає»). На цьому тлі пересувається історія молодої студентки школи мистецтва, її боротьба та шукання за заробітком. Фільм, мимо сильного драматичного напруження, видержаний у свободній, віденській атмосфері. Стоїть немов на пограниччі між драмою а комедією. Знаменита режисерія! Нема нічого зайвого чи недотягнутого. Викінчений у всіх подробицях.

Обсада аж до найдрібніших роль знаменита!

Студентку, негарну, трохи різку, безпосередньо та імпульсивно відіграє Павля Веселі, — з досадним реалізмом. Вона наче вродилася до тієї ролі. Її партнери Діль — в ролі Кінца, Фріде Чепи — яко Міці, добре підшукані.

Княжна Чардаша. З Мартою Егерт у головній ролі.

Театральна оперетка на срібному екрані не втратила нічого зі своєї мелодійності, а придбала ще нові, тільки у кіно можливі, веселі фрагменти (прим. катастрофа у вінді). Головну роль обняла тут знана співачка кінова Марта Егерт. Її спів це найбільша атракція у фільмі. Цілість робить невинувато миле вражіння особливо на тих, хто любить веселі «розспівані» та безжурні фільми. Може тому, що таких є досить, фільм цей тішиться у Львові великим успіхом.

У. С.

Чи Ви зложили вже свою жертву на українських інвалідів! Зложіть її негайно! Вашої помочі чекає 2.000 інвалідів У. Г. А.

Сповніть громадянський обов'язок супроти українських інвалідів! Дайте поміч нашим інвалідам! Вступіть в члени УКОДІ, Львів,

Потоцького 48! Річна вкладка 6 зл., або місячно по 50 гр.

Хочете організовано нести поміч українським інвалідам! Влишіться в члени Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові, вул. Потоцького 48! Членська вкладка 6 зл. річно, або 50 гр. місячно. Для робітників, селян і студіючої молоді чл. вкладка знижена на половину.

НОВА ЖАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

15. ЛИСТОПАДА 1935.

Ч. 22.

ЗМІСТ: *Евген Маланюк*: Перегриміло. *Олесь Кривіцька*: Спомини. *Л. Б.*: Знову народня ноша. Шкільний Конгрес 1914 — Педагогічний Конгрес 1935. *В. Січинський*: Церковна різьба. *К. Гриневичева*: На могилу Марії з Бурачинських Волинської. Ще в справі конкурсу. Із наших гутірок. *Др. Софія Парфанович*: Кому можна родити? Кімнатні квіти. Із проблем „доброго тону“. З нашого досвіду. Плетені подарунки. Ручні роботи. *У. С.*: Наша Батьківщина у світліні. Приписи. *Ірина Вільде*: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: *В. Пронь*: Дівчинка з ріщем. Лемківська група. Ірина Шухевич і Христя Терлецька. Буковинська група. Св. двері з Лаврова. В абіснській дівочій школі.

Із виставки «Наша Батьківщина у Світліні».

В. Пронь:

Дівчинка з ріщем.

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5087

*Перегриміло. Одгуло.
Всю ніч стріляло блискавками.
І вже не знаю: чи було,
Чи ніч мене дурила снами.*

*Перегриміло. Одійшло.
І знову сонце, знову ранок,
І де грозою пропекло, —
Лишилась тільки чорна рана.*

*Затягнеться і заживе,
Живе життя ізнов покличе, —
Побідний день вгорі пливе,
Туман тікає услід за ніччю.*

*І тільки сльози — злива зла.
...І тільки квітничок зіпсован...
Перегриміла, одгула
Ніч горобинна, ніч грозова.*

Із циклу „Горобинна ніч“

Олеся Кривіцька.

С П О М И Н

Дивно робиться, що малі непомітні, здавалось би, випадки можуть зберегтися в пам'яті десятки років. З бігом часу набирають вони нового значіння в наших очах, виростають у щось яскраве. Все наново вертаємося до них думками. А ще дивніше те, що всі фізичні обличчя з давніх літ стираються в пам'яті, аж на одно-два, що чомусь памятаємо виразно. Зовсім без причини, а лише внаслідок незвичайних обставин, у яких відбулася стріча. І з бігом літ, під вражінням сучасного, виростають у якийсь важний символ.

Липень 1920 р. Кам'янець Подільський живе тривожним життям. Хтось із членів Директорії виїхав за кордон, гуде по вулицях і каварнях міста... Якесь місія поїхала (куди не знають), чиясь місія приїхала, Уряд має виїхати... Щодня нові і здебільшого фантастичні відомості. Державний Театр теж гуде, але не перелякано, а конспіративно: частина артистів рішила перебратися через фронт (здається коло Проскурова) і вернутися до Києва.

Як і коли почалася евакуація, не памятаю. Памятаю тільки, як довга валка возів переїжджала великий Турецький міст, а я хрестилася, сподіючись що хвилі смерті (говорили, що міст підмінований більшовиками). Потім валка наша спинилася на горбі і ми, під захід сонця, ще раз глянула взад. Горіли копули кам'янецьких церков і самотньо стирчав на тлі червоного неба мінарет.

Ніч минула у великій тривозі; здавалось, що за кожним деревом, за кожним кущем причаївся хтось, що чигає саме на нашу фіру. Вночі ми переїхали на галицький бік, а як сходило сонце, вже були в Мельниці. Знову зупинились. З великого горба видно було рідні наші степи, такі близькі, а такі тепер далекі!

Ранок був дуже зимний. На сірому обрії показався великий стовп диму, а потім почули ми глухий, далекий гук. Значці говорили, що це наша остання військова частина зірвала міст. Немає вороття! Хотілося плакати, зовсім по дитячому. Давніше була малесенька надія, що може всеж таки вдержуть Кам'янець, може відібють... А тут усе пропало!

Прийшли рефлексії. „Там лишилися мої товариші, серед своїх, пробиваються до Києва, будуть працювати! А я повисла десь поміж небом та землею... Не знаю куди мене доля чи недоля заведе...“ Я плакала під напором

цих думок. Здавалась такою безпомічною й чужою тут, як пташеня, що випало з рідного гнізда.

Аж тут побачили ми частину війська в австрійських одностроях. Валка наша зупинилася; треба в них розвідатись дещо і їх поінформувати! Підходять до нас старшини. Всі молоді такі, майже діти. Втомлені й припорошені. Я схаменулася і втерла сльози. Соромно стало перед цими юнаками. Вони теж знають про відворот армії, про наші втрати, майнуло думкою. Але обличчя як з криці, ані сліду пригноблення або зневіри.

Знайшлися знайомі (артистів багато людей знає). Хтось частував консервами і військовим чорним хлібом. Так виразно пригадую собі цей мент! Сиджу на фірі, дрижу від холоду й пережитих вражень і ковтаю силоміць кусники чорного шорсткого хліба. А переді мною сині австрійські мундури. Хлопці жартують і підбадьорують нас на дальшу дорогу, неначе не вони йдуть на небезпеку, а ми...

Враз один із них приніс австрійську військову шинель і ззаду накинув мені на плечі. Видно, дуже вже виразно я дрижала... Я подивилася здивовано на нього, а він усміхнувся збентежено і сказав одно тільки слово: „Холодно“!

Цього погляду, цього слова, сказаного так мимоходом, я не можу забути. В той момент я відчула, здається на все життя, що я „серед своїх“.

Я взяла шинель і вгорнулася в неї. Ми поїхали далі. Незнайомий галичанин знову відійшов до своїх, не почувуючи чим тоді був для мене його жест. Я глянула вслід та післала привіт незнайомому братові, що так щиро привітав мене в новій Батьківщині.

Берегла я свято той дорогоцінний дарунок. Та на жаль у Тарнові мусіла розпрощатися з ним і віддати в належні руки. Занесла одному зі стрільців, що саме виходив із шпиталю. Я тоді опікувалася ними з доручення Союзу Українок в Тарнові.

Багато часу проминуло, багато облич затерлося в пам'яті. Але я все наново згадую цього юнака, що хоч сам втомлений, знайшов силу мене піддержати в зневірі. Хто знає де він тепер? Чи буйну його голову приляг темний хрест, чи може живе десь, припорошений уже сивиною?

З Н О В У Н А Р О Д Н Я Н О Ш А...

Пригадаймо собі торічний вечір народньої нощі:

Із старих скринь витягнули бабусині очіпки й свитки. Із сільських закутків вийшли «мальованки» та «спенцери» під світло електричних ламп.

Показалося, що це дуже цікаве. Забулася нехить до трафаретного «народнього строю», коли побачили стільки його прецікавих відмін. Забулася думка, що мовляв «мені не до лиця» або «це вже старо-

пришле нам тітка, що живе в якомусь Богом забутому закутку! Бо це вже навчив нас торічний вечір: чим менше відома околиця, чим далше вона від міста чи залізниці, тим цікавіший буде її стрій. Згадати хочби придністрянське Поділля. Торік воно було мало заступлене, але один прекрасний зразок здобув собі нагороду (п. Ірина Пежанська). Несподіванкою для всіх була Бойківщина, що затьмила всі другі своїми оригінальними квічастими мотивами (пп. О. Щуратова, інж. О. Чижович, М. Коржинська, М. Рибчак, Е. Вербицька). Цікаве своєю строюю суворістю було жіноче вбрання зі Старих Кут (пп. К. Гардецька і Л. Галущинська). Або Лемківщина зі своїми білими завоями (пп. О. Гижова, О. Павенцька)?

Отож шукаймо!

Бож не хочемо цього року вдягнути той самий одяг що й торік!

Хто був мальовничою бойкинею, напевне перекинеться в поважну подолянку. А яскрава «гуцулочка» схоче цього року засмакувати в спокійному ефекті полтавського вбрання.

Тож готуймося! Вечір уже близько.

У великій салі театру Ріжнорідностей побачимо кілька образків: весілля, обжинки, Щедрий ве-

Ірина Шухевич (Городенщина) у розмові з Христею Терлецькою (Борщівщина).

чір, коляду. А потім — ревію народніх строїв, у якій просимо взяти участь всіх, кому краса народнього вбрання близька й зрозуміла.

Л. Б.

Лемківська група в поході через салю.

модне». Навпаки, неодноразово обличчя, що непомітно губиться в модній балевій сукні, вирізнялося в своєму бойківському чи яворівському очіпку, як стилеве чи пак «расове».

Отже — готуймося знову!

У грудні вечір народньої нощі! Пригадаймо собі, де були ми цього літа на вакаціях. Може вдасться позичити стрій від вашої «газдині»? Або може постарає нам у своєму селі наша «дівчина»? Або врешті

Буковинська група перед походом через салю. — Зліва на право: пп. Марія Чижович, Меля Нижанківська, Ніна Терлецька, Анна Палій, Стефанія Филипович

ПРО ШКІЛЬНІ КОНГРЕСИ

Плянований шкільний конгрес у році 1914 — а Педагогічний Зїзд «Р. Ш.» в листопадових днях 1935 р.

Пригадується рік 1914, саме перед розгаром світової війни. Не сподівався її ніхто, тому й народне наше життя йшло тоді повним руслом і задумуваний Руським Педагогічним Товариством шкільний конгрес мав обняти не лише усі наші українські території, але й змістом ціле наше шкільництво в минувшині і проблемі з усіх ділянок сучасного виховання й навчання, від передшкілля починаючи, а на університеті — нашім, українським університеті кінчаючи. Зїзд мав відкрити проф. Михайло Грушевський рефератом «Історія нашого шкільництва від його засновків до утрати самостійної державності України». В конгресі мали взяти участь представники закордонної України, Буковини, Закарпаття, Америки, якщо не особисто, так принайменше, надсилаючи реферати про своє шкільництво, його недомагання й потреби. З конгресом мала бути злучена виставка шкільних українських підручників від найдавніших часів, педагогічних видавництв, діточої лектури, праць учнів і самого учительства в ділянці навчання.

Щоби з'ясувати точніше характер плянованого конгресу, подаємо ось тут низку рефератів, які різні члени конгресового комітету видвигали на засіданнях. Не всі вони були відтак прийняті, але число їх і теми вказують, як широко розуміли тоді завдання Педагогічного товариства, що найбільш болюче відчували тоді в нашому шкільництві, які домагання ставлено до найвищої нашої шкільної магістратури. Очевидно, всі ті реферати — крім загально ретроспективного змісту — мали бути обговорювані на поодиноких секціях.

Ось вони: Історія шкільництва в Галичині від року 1772. — Наші змагання на полі приватного шкільництва. — Школи на Великій Україні — на Буковині — на Угорщині. — Наші кривди на полі народнього шкільництва і як їх усунути. — Положення народнього учительства в Галичині. — Підготовка до звання учительського (учительські семінарії й яких реформ вони вимагають). — Дальше педагогічне формування учителя. — Денаціоналізація нашої молоді в галицьких школах і як з лихом боротися. — Наші шкільні підручники. — Видавництва для дітей і молоді. — Педагогічний елемент у творах наших письменників. — Праця нашого учительства на полі літературнім і суспільнім. — Виховання передшкільне в захоронках. — Гігієна шкільного віку. — Фізичне виховання молоді. — Утраквізм у школах, колодою навчання. — Значіння й завдання рідної школи. — Як вести науку рідної мови. — Історія рідного краю як виховний чинник у школі. — Географія рідного краю й прогульки з дітьми як засіб патріотичного виховання. — Святкування національних торжеств. — Напрямі національного виховання в школі. — Суспільний елемент у вихованні дитини. — Штука в житті дитини. — Узгляднювання народніх мотивів при навчанні в школі (поезія, спів, рисунки, ручні роботи). — Психіка української дитини. — Карність у вихованні як суспільний чинник. — Фахові школи. — Виховання дівчат. — Практичне господарське пристосування дівчат. — Участь жіноцтва в педагогічних студіях. — Співпраця дому зі школою. — Вакаційні оселі для дітей. — Борба за український університет. — Наше студентство й його відношення до старих. — Виховання в бурсах і інститутах. — Борба з алкоголізмом через школу. — Як викоринювати у нас аналіфбетизм. — Людові університети. — Виховання дітей калік, недорозвинених і занедбаних. — Новітні методи виховання й навчання й їх примінення у нас.

Як бачимо, амплітуда проєктованих тем була широка й обіймала справи, що досі ще необговорені як слід, або й зовсім неторкані.

Плянований конгрес не відбувся. Світова війна перервала на кілька літ діяльність Педагогічного Т-ва і щойно по 20 роках виринула знова потреба скликання ширших кругів педагогів і громадянства для висвітлення деяких педагогічних і чисто рідношкільних справ.

Та хоч «Рідна Школа» за останні десятки літ розвинула свою діяльність і сіткою шкіл і дитячих садків вкриває цілий край, хоч протягом того часу назріло в нашому шкільному житті багато пекучих питань і треба шукати доріг до їх розв'язки — цього річний Педагогічний Зїзд відбувся в доволі скромних рамках.

При відкритті Зїзду голова Т-ва проф. Галуциньський зазначив, що Зїзд має мати характер соборно-український. Та лише промови Др. Могильницького і посла Хруцького в дискусії пригадували учасникам, що поза сокальським кордоном є Волинь, Полісся, Холмщина, є українська там селянська молодь, наскрізь націоналістична, яка рветься за книжкою ярко патріотичною.

Зі всіх рефератів, читаних на пленарному засіданні, найцікавішими і найбільш підходячими до хвилі був мабуть реферат проф. Яр. Кузьмова й інспектора посла Вол. Кузьмовича. Перший «Напрямі національного виховання» з'ясував ціль виховання, складники національного виховання і вказував, що кожний нарід, отже й наш український має право на національне виховання, свою школу й свого вчителя. Над цим рефератом не було майже дискусії, бо тези, видвинуті прелегентом, були для всіх надто ясні й зрозумілі.

Гейби антитезою чи радше доповненням цього реферату був реферат інспектора Вол. Кузьмовича, на тему «Проблеми української шкільної політики», в якому бесідник відважно рубом поставив квестію: чи українську національну ідею в її незалежній формі можна вложити в концепцію державної польської політики. Ясної відповіді на це питання прелегент не дав і ніхто з бесідників не брався розв'язувати цієї «квадратури кола». В своєму рефераті доторкнувся інспектор Кузьмович ще багато інших справ: кодукації, діточої лектури, політиканства молоді та других питань, але тільки доторкнувся, хоч вони — на нашу думку — були настільки важні, що варта було основніше обговорити їх в окремих рефератах.

Рівно цікавим по темі був виклад проф. Яреми «Українська психіка в її історико-культурних виявах і наша програма виховання». Прелегент перевів аналіз українських інтroversійних типів XVI і XIX ст. в особах Вишенського, Сковороди, Гоголя — та на жаль, не подав нам ніяких екстраверсійних представників давньої й останньої доби, а таких чейже з нашої визвольної боротьби найшлося б і на їх узорах краще можна було б говорити про плекання таких типів у теперішній школі.

Один із дуже важких для учительства рефератів, а саме: «Українознавство у вихованні молоді» вставлено в програму Зїзду вже в останніх днях, так і не дивниця, що автор Др. Василь Пачовський не міг його як слід опрацювати. Реферат не дав слухачам нічого нового, а тільки повторив устократь вже видвинуті справи: потребу нових українських підручників для всіх шкіл з літератури, географії й історії, потребу видавництва для дітей і молоді — но, а колишні слухачі освітніх курсів Р. Ш. почули вдруге колірну характеристику сучасного українця, що на неї складається: «червона бунтівничість, сіра безвільність, чорне інтриганство, жовта ненависть, синя злоба, блакитне самопанство, фіолетне рабство».

ЦЕРКОВНА РІЗЬБА

З інших різьб на дереві, що зв'язані з релігійним культом, приходять на увагу розкішні церковні іконостаси, кивоти, обрамлення вітаних та інших образів, свічники, плоскорізьблені ікони, нарешті статуарна різьба з дерева, досить поширена на Україні в XVII—XVIII ст. Найстарші збережені іконостаси XV ст. скромних розмірів, візантійського стилю, з плоскорізьбленими або лише мальованими орнаментальними мотивами, переважно геометричного характеру. В добу ренесансу з'являється вже багатший орнамент, зачерпнутий з античної архітектури з такими мотивами як кољони і капітелі «волові очка», плетінка та ін. але з деякими додатками чисто-народної рослинної орнаментики (іконостас церкви в Рогатині 1649 р.). Найбільше своєрідного стилю досягли іконостаси від сер. XVII ст., в добу бароко, коли пишний, складний і пластично розвинений бароковий орнамент давав широке поле для власної творчості українським різьбарам. Від тепер іконостас займає цілу стіну, що відділює середину церкви від вітара, кількість поверхів помножується, а різьба вкриває усі місця, вільні від образів. Крім рельєфу — с. т. різьби, що виконують на площі дошки, дуже поширюється різьба ажурова (прозора), якою вкривають кољони, обрамлення і особливо «святі двері», де зосереджується ціла вмільсть майстра-різьбара. Буйний, складний бароковий орнамент з т. зв. волутами, закрутасами і кривульками, в руках українських мистців дістає особного стилю, тому що до нього додають різні мотиви чисто-української рослинної орнаментики, як соняшники, мальви, овочі, передовсім виноградну лозу, з силою оригінальних відмін високого мистецького рівня. Різьби іконостасів так само як і вільна різьба з дерева у нас була завжди поліхромована (забарвлена гармонійно підібраними колірми, як наприклад охра: червоні барви з позолотою, жовто-блакитні тони, зелені відтінки зі сріблом, або землісті і червоні барви на чорному тлі, зелені і жовті тони на темно-синьому тлі). Прекрасними зразками барокових іконостасів можуть служити Богородчанський — у Національному Музею

у Львові, Київської Лаври, церкви св. Миколи у Києві різьбара Созона Балики, Михайлівського монастиря у Києві та численні інші по наших мурованих та деревляних церквах та музейних збірках Києва, Харкова, Кам'янця, Львова. Від сер. XVIII ст., під впливом стилю рококо, різьба приймає легкі, делікатні форми, мереживо

Св. двері у церкві в Лаврові.

прозорих іконостасів доходить до найтоншого павутиння, але при тім губиться своєрідний народний стиль та підпадає власна творчість українських мистців. Ще в більшій мірі затрачується національний характер в пізнішу добу ампіру, від початків XIX ст., коли народня творчість і виробництво з дерева зберігається лише по селах.

Реферат був відчитаний на Секції, хоч зміст його надавався на пленум (очевидно без веселкової характеристики) до дискусії, от хочби справа підручників, видавництва для молоді, справа плянових відчитів з історії й літератури по бурсах і т. ін.

На окремих секціях виголошені теж були інші реферати, спеціального змісту, як про гігієну в школі, про фізичне виховання дітей, про ужиткове мистецтво, про організацію музичного виховання, про спроби характеристики української дитини, про потребу хліборобського й господарського шкільництва.

З ухвал, які прийнято під кінець Зїзду, найзамітніші: Знесення утраквізму в школах — відновлення «Пласту» на давніх організаційних засадах — створення при Рідній Школі порозумівачого органу з усіх заінтересованих у вихованні установ і товариств.

Загальне вражіння зі Зїзду? — не надто підйомне. Голова Р. Ш. сказав у своїй промові, що «під нинішню пору цей Зїзд одинокий суверенний орган у справах нашого виховання» — але що конкретного дав цей «суверенний орган» тим численним учасникам, що переповняли салі на пленум засідань і в окремих секціях і шукали скрізь-усюди чогось дійсного—життєвого, що від-

повіло би на нерозв'язані ними самими проблеми зі щоденної педагогії й виховання, зі щоденних рідношкілних конфліктів? Чогось практичного шукали усі, а почувли — як слушно замітив в «Ділі» посол Хруцький — теоретично-академічні міркування. Учасники хотіли самі теж виговоритися, дискутувати, вимінювати думки, але обмежені на кілька минут промови, та програма перевантажена довгими рефератами — втомила так, що майже несвідомо ухвалювали дуже важні резолюції.

Писала «Нова Зоря», що на салі в час Зїзду була одна третина жіноцтва — на секціях було їх більше — а однак ні один реферат не призначено жінці, ні в однім рефераті не порушено справи коєдукації так важної для нас навіть і з точки національної — справи виховання дівчат — фахових шкіл жіночих — дошкільного виховання і злученої з тим підготовки в захоронкарських семінаріях — учаси й співпраці дому зі школою. Якраз ця остання тема може вияснила би, чому Рідна Школа не находити між нашим громадянством належного зрозуміння, чому по 40 звиз роках існування й розвитку і поширення діяльності сьогодні, під гомін Педагогічного Зїзду наша шкільна найвища магістратура бореться з такими фінансовими труднощами.

НА МОГИЛУ МАРІЇ З БУРАЧИНСЬКИХ ВОЛЯНСЬКОЇ

(1864—1935)

Тямлю літо, правдиве літо зперед двох десятків літ, де ще великі гори дихали чорнобором. Черемош знав ще тоді безжурні вигукання легінів у клекоті дараб, ніччю возив на собі всі зорі, а днем здригувалася на ньому світлиста водяна шкура. На узгіррі проти Черемоша, парохіяльне житло, священича садиба. Йду стежкою під гору й думаю, що наближаюся до дивної хати, такої нема по селах ніде.

Здавна я знаю, що у цій райській закутині, на тлі старого розлогого саду, й сільського цвинтаря з його мало що не веселим, поганським спокоєм, — живе небуденне подружжя, о. Олексій і Марія Волянські. Їх дім, — це українські Атени в високих горах. Немає нікого видного, голосного, звісного на сторінках нашого оболичного письменства, щоб не заторкнув у проїзді Криворівні. І з кожним місцем цієї барвистої сторони зв'язані спомини людей, що перейшли в історію.

Хібаб це було мислиме, щоби вони всі, і Доманицький, і Гнатюк, і Франко, Грушівський, Леся Українка, Коцюбинський, Крушельницький і стільки, стільки других, гостили тут, чули себе, — у себе, обмінювалися плідними думками, творили в палких мріях краще майбутнє, коли-б не оця поважна, глибоко мудра й ввічлива жінка, й її небуденний чоловік о. Олексій? Як в обітовану землю йшли до них люди, здебільша особисто незнані, духові провідники свого часу, де дали, поселювалися на літо, побудувалися навіть, бо це було насправду цінністю піддержували інтелектуальну зв'язь з цією прегарною сімєю. Так через них обоїх, через Марію Волянську, як сонцем перепоені оці спомини спокійних годин, вітхненно оживлених вечорів, зустрічей і незабутніх розмов.

Вона була з цих людей, що їх ніяк не забувається, — в її чертах злилися добро і краса, молодечий огонь голубих очей еднався з усміхом повним зворушливої — після життєвих ударів, — погоди.

На все находила час Марія Волянська, ця неголосна, правдива, чудово вихована жінка. Коли обов'язки її, — першорядної господині, зв'язували її у такі часи відвідин, вона навіть серед коротких хвилин своєї появи, у думці киненій принагідно в розмову, уміла все дати щось із себе, душевного, цінного, гідного дому, який вела.

Насправду, вона памятала так тонко і людяно, чим її серце та невгомні руки можуть пособити мандрівним оцим інтелектуалістам, людям зпід знаку блакитної квітки, мистцям, новелістам, поетам! Тямлю, як ввічливо, серед глоти своїх буденних трудів, веліла мене повідомити, коли її наймичку-красуню прийшла чесати храмового свята ради, сільська спеціалістка, і я мала змогу вперше в житті бачити оцей терпеливий, довготривалий обряд чесання, після якого з десятком кісок, переплетених брязкальцями і ярою вовною, наймичка встала з ослона як Сингапезка.

І хіба не посидала сповістити мене, коли о. Олексій вертатиме пляями на коні, ведучи гуцульські похорони, з їх передвоєнної величчю, й я оперта об старий мур приходства стежила за походом з високогір'я?

Так, у Марії Волянської правдива культура серцевища, з якого вийшла, висловлювалася чарівною ввічливістю насправду світлої жінки.

Яка тишина тепер! З оцих місць, де вона жила, її душа відійшла на все. Не стало доброго духа колишніх криворівських Атен.

Чи послідний звук про неї у громадянстві оця моя пригорща барвінку на її могилу? Послідний промінь, оце трохи світла киненого на її земне обличчя?

Ні, вона житиме заодно, — бо ось я чую її знову, коли захочу, у стиску її вірної руки, у боляче гострій тузі, що її вона оставила в чужих — поза свою тлінь.

Ще в справі конкурсу

Письменниця Еллен Кей написала в одній своїй книжці: Подружжя це два ворожі табори, що стараються взаємно себе поборювати й використовувати.

Я переконалася в житті, що це правда. На моєму життєвому шляху стрінула я лиш одно подружжя, що жило як слід. Шанувало себе взаємно, любило, поважало. Я обсервувала їх довгий час і переконалася, в чому була причина цієї гармонії: це були люди однакового духового рівня.

Це дуже важне. Кожне з подругів мало інший круг ділання, але тому що це були люди освічені, культурні, вміли зрозуміти й працю другого. В житті бачимо інакше: звичайно чоловік інтелігентний, освічений, бере собі за жінку наївану гусочку. І мотивує це тим, що мовляв він хоче дома відпочати від своїх турбот, що йому не треба дома «фільзофки», що «вчена» жінка не вміє подбати про дітей і господарство ітд. І виходить таке, що він дома мусить мовчати про свої справи і що не раз в тяжких хвилинах його життя жінка його не піддержить, не зрозуміє. Ще один примір — це діти наших визначних людей. Дуже часто вони зовсім не оправдують сподівання батьків ані суспільності. А вина тут лежить по стороні матері. Батько звичайно такий занятий, що зовсім не цікавиться тим як і коли ростуть його діти. Мати ж, не має сили виховати їх інакше, як на пересічних громадян. І тоді приходиться розчарування та зовсім оправдане огірчення.

З другого боку наші освічені жінки також трохи завинили. Чомусь мають таке поняття, що освіта чи начитаність вивисує їх понад других. Чому? Хіба мужчини пишаться тим, що читали Гомера? А тут бачимо часом таку «дипломовану», що почуває себе мудрішою від оточення та кожному дає це відчувати. Не диво, що від неї мужчини втікають! І тому інтелігентного звичайно «зловить» наскрізь пересічна жінка, що з нею розмова не є «нудна» і «вчена».

Тому на мою думку, повинні добиратися люди однаково образовані. Треба щоби жінка розуміла роботу чоловіка, але щоби й він не легковажив її домашнього заняття. Тільки тоді може бути взаємна пошана і гармонія в хаті.

Передплатниця з Рогатина.

Із наших гутірок

Памяті листопадових днів присвячено два кльбові вечори. На першому з них, 4. XI. 1935 — низка споминів відтворила нам ці настрої і почування, якими зустрічали великий день 1. листопада в різних кругах суспільності. Як прийняла це родина вищого ц. к. урядовця, як зустрічали листопадові події в австро-угорському банку, а що діялося на залізничному шляху Перемишль-Львів — ці спомини відчитане. Потім уже безпосередно з уст деяких пань почули ми в свободній товариській гутірці про їхні переживання, радість, хвилювання тих великих днів.

Другий вечір 11. XI. 1935 стояв уже не під знаком відтворення настрою а під знаком річевих рефлексій. Споминами поділилася з нами п. С. Федорчакова. Безуспішні пошукування за заняттям в перших днях, тоді коли здавалось би кожна людська сила була потрібна, здавалися дивними і нймовірними. Але так було. Потім праця в Червоному Хресті, обїздки по таборах полонених та шпиталях по обох сторонах кордону. Вікні праця в шпиталях. Перший раз перед нашими очима повстала та друга сторінка листопадових подій з усіма її резльними так дуже болючими подробицями, недотягненнями та недотачами.

Спомини ці подані були в формі дневника з листопадових днів. Реалістично змальоване тло та короткі, а такі влучні помічення авторки лишили по собі глибоке вражіння. Всі відчули подих того великого, незабутнього часу. Найкращою нагородою для прелегентки була мовчанка глибокого, зворушення що запанувала по закінченні відчиту.

Найстарший магазин всяких суконних товарів на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

Львів, Ринок Ч. 3

Тел. 247-16.

Низькі ціни.

Великий вибір у кожному сезоні.

В абісінській дівочій школі: І молоді абісинки вчаться трикотарства.

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

КОМУ МОЖНА РОДИТИ?

Не тільки інтелігентка, але вже міщанка, а то й подекуди селянка приступає сьогодні до творення потомства зі зрозумінням ваги цієї справи. Творення нового життя вже не вважається за самозрозуміле й незалежне від людини та кермоване вищими силами. Таке поширене знання гігієни й зрозуміння небезпек, що грозять жінці при породі, як і важкі життєві обставини кажуть жінці приступати до цього акту з цілою свідомістю та заздалегідь обчислити „шанси“ під кожним оглядом. Ціле це обчислення зосереджується в одному питанні: Чи можу я родити?

Обдумання матеріального положення та спромоги дати цьому новому життю хоч яке-таке прожиття, річ чоловіка та жінки. Зате друга частина цього важливого питання, що торкається організму жінки та виглядів на добрий, чи важкий порід — це справа, з якою жінка так часто звертається до лікаря, нерідко узалежнюючи від його рішення розв'язку цієї життєвої справи. Маючи нераз спромогу та спосібність розв'язувати це питання, а разом із ним ряд других, що тісно вяжуться з вагітністю й породом, я рішила в декількох статтях обговорити цю справу.

Як перше насувається нам таки ж засадниче питання: котра жінка не сміє родити? Бо й справді є жінки, яким рішуче не вільно родити. Вагітність і порід могли би принести далекосяглі шкоди жінчиному здоров'ю, а то й смерть. Буває, що й плід вмирає в матірньому лоні або родиться хворий. Обговорім всі ці причини.

В ділянці важких хворіб жінки на перший плян вибиваються три: туберкульоза, запалення нирок і важкі захворювання серця (вади серця). Ці три хвороби рішуче не дозволяють жінці ані носити, ані родити. Туберкульоза, головню її важка, відкрита форма (гарячки, плювання кровю, чи типовим гнійним харкотинням, виділювання прутнів (заразків), худнення і т. д.), але й навіть легші форми, т. зв. катарі вершків, які підчас вагітності а ще більше опісля підчас породу й кормлення найчастіше переходять в важку розпадову туберкульозу — є рішучою заборорою вагітності. Навіть малі зміни, а ще більше рентгенологічний дослід є причиною, на підставі якої лікар є управнений усувати існуючу вагітність. Не тільки, що він є управнений, але його фаховим обов'яз-

ком це зробити, якщо не хоче наразити жінку на погіршення, а то й смерть. Лікарська приповідка каже: жінка хвора на легені не повинна входити в подружжя, жінка заміжня не повинна родити, поліжниця не сміє кормити.

Чи не гірші є дві другі хвороби: серця й нирок. Вони не тільки погіршуються підчас вагітності, але ведуть часто самі до викиднів та передчасних родів, деколи хворих плодів, а підчас родів становлять важку й безпосередню причину загрозливих станів, а то й смерті роділлі. У всіх трьох хворобах лікар остерігає, а жінка мусить за всяку ціну вистерігатися вагітності. Відносно запалення нирок: воно виступає деколи щойно підчас існуючої вагітності і то нерідко в другій її частині, а то й під кінець. От тому лікарі кажуть вагітним, від сьомого місяця почавши, приходити до ординації, а принаймні посилати сеч до розсліду. Менше важні форми цієї хвороби, головню ті що виступали підчас вагітності можна лікувати при збереженні дієти (без соли) й не вимагають перервання вагітності. Докладніше про ці три хвороби не буду розводитися, бо тут не місце.

Менше категоричних але доволі важних причин, що наказують родити є доволі багато. Це в першу чергу умові хвороби, всілякі, особливо спадкові (дідичні) обтяження божевіллям, психічною дегенерацією, важкими налогами (алькоголізм, морфінізм), епілепсією й багато інших. Як знаємо сьогодні щораз частіше говориться про примусову стерілізацію (обезпліднення) цих людей, щоби громадянство не засоблювати в здегенеровані, а то й злочинні осібники. Цією справою широко займається наука звана евгенікою — наука про здоров'я раси, що, до речі, стає щораз моднішою (Німеччина). Тут тільки зазначу, що умові хвороби не завжди є спадкові і що, буває, навіть спадкова, важка хвороба оминає одно-друге покоління і навіть у таких здегенерованих родин час до часу можуть появлятися дуже талановиті, а то й геніяльні одиниці. Не даром же геніяльних винахідників сучасні часто вважали божевільними, до того ступня геній тісно межує з божевіллям. Ця обставина утруднює завдання евгеністів і обезпліднення. Якщо річ іде про подружжя, то з вище наведеного для загального вжитку наука: подружжя опирати не тільки на почування, чи матеріальній сторінці, але й узгляднювати здо-

ровля партнера, а в першу чергу звертати велику увагу на родинне обтяження умовими хворобами, важкими налогами й злочинами.

З дальших причин, що кладуть вагітність під знаком запиту є важкі хвороби переміни речовин (цукрова хвороба, Базедов) і венеричні хвороби. Обі ці групи не становлять безоглядної причини для заборони вагітності, а вимагають лікування підчас вагітності й великої уваги підчас породу. Зокрема: цукрова хвороба втратила тепер багато небезпек завдяки лікуванню інсуліном, помімо того, що підчас вагітності вона звичайно погіршується, а підчас породу грозить різними небезпеками. Дієтою й інсуліном лікар мусить вагітну відцукрити та приготувати її організм до породу. Важка форма хвороби Базедова безоглядно не дається погодити з вагітністю.

Обі венеричні недуги: трипер і сифіліс вимагають підчас вагітності скрупулятного лікування. Сифілітична жінка недоношує, викидає й передчасно родить дітей мертвих, чи змацерованих, а якщо живих, то обтяжених цією хворобою.

Інколи й дбайливе лікування матері не хоронить немовля перед важкими наслідками цієї страшною хвороби. От тому сифілітична жінка повинна берегтися вагітності аж до цілковитого вилікування згл. дозволу лікаря.

Трипер менше важка, згл. менше далекосягла хвороба. Дбайливе лікування вагітної найчастіше її оздоровлює до часи родів, а закроплення очей немовляти розчином срібла (сейчас після народження) хоронить його очі перед зараженням. Жінки, що мають трипра тільки винятково заходять в вагітність, бо трипер ушкоджує яйники й спричинює неплідність.

Окрім вичислених важких хворіб чи то цілого організму, чи якоїсь його системи є ряд причин в половому наряді жінки. Частина з них унеможливує загалом завагітнення, отже є причиною безплідності. Про них у цій статті не писатиму, може на це знайдеться інше місце. Тут тільки узглядню деякі обставини, що утруднюють, а то й унеможливають порід. Це в першу чергу неправильна будова миски (костей) та деякі хвороби, як гудзи уразу (матиці). Відразу зазначу, що вони не є бозоглядною причиною неможности родити, бо при нинішній операційній техніці в цих випадках розв'язується це оперативно. Все таки не допускають вони породу нормальним шляхом і така жінка полишена сама собі безумовно згинулаб разом із дитиною.

Неправильна будова, тобто різні звуження миски бувають різних і кількох ступнів. Вчислювати та обговорювати їх не буду. Тут тільки зазначу, що менші ступні звуження вправді продовжують порід і вимагають лікарської помочі, але порід все таки відбувається, як кажемо „силами природи“, чи „нормальним шляхом“. Коли ж ступінь звуження дуже значний, плід просто не міститься в малій мисці й ніяким способом не міг би вродитися. В тих випадках тільки так звана „секція цесарська“ (в нас називають її з німецька „кайзершніт“) ря-

тує життя жінки й немовляти. Так отже, якщо лікар ствердить у жінки дуже значне звуження або упереджує її про необхідність майбутньої операції, або каже вистерігатися вагітності. Подібно мається справа з гудзами (нарослями) що виростаючи з шиї уразу, чи його сусідства просто звужують миску а то й її цілковито затарасовують, головню її частини випроваджуючі (долішній відтинок, шия, піхва). Немовля замкнене безвихідно в уразі не моглоб видобутися і тільки згадана вгорі операція (розріз черева й уразу) рятує матір і немовля. Для точности треба згадати, що великі ступні звуження, а ще більше великі гудзи трапляються доволі рідко.

Окрім цих двох причин є тільки ще одна, що виключає вагітність — це рак. Жінка в якій є рак і то саме головне: рак уразу, рішуче не сміє родити, бо підчас вагітності рак дуже розростається й веде неминуче до загибелі. Ствердження рака у вагітної наказує безумовно й сейчас радикально оперувати.

Як бачимо є доволі причин, що унеможливають вагітність і порід, або роблять їх дуже важкою й далекосяглою шкодою для організму матері. Але ці причини — великі й важкі зміни є назагал рідкі. Натомість багато є малих причин, що з лікарського становища не є причинами. Всілякі недомагання, катарі шлунка й кишок, нервовість, ослаблення, ревматичні болі й багато інших не противляться вагітності. Противно, велика частина з них навіть поправляється в часі вагітності, а є це в першу чергу всілякі нервиці, хвороби уразу й яйників, місячкові забурення, психічні недостачі й різні неочеркнені болі й недомагання. Тільки більші ступні недокрівля, а саме важка його відміна (т. зв. злослива) противляться вагітності. Рівнож неоправдане є заслонювати себе такими „причинами“: не маю сили, боюся, що при родах вмуру, не чую покликання бути матірню, не люблю дітей і т. д. Щодо сил: ми лікарі нераз дивуємося як слабка, тендітна жінка за час вагітності просто розцвітає, розростається й кріпшає і набирає інколи більше сил, як ця друга з роду товста, широкобедра та отяжіла. Відносно страху: кожна жінка має страх перед породом, як чимсь невідомим і майже таємничим. Але по перше: роди є правильною, природною подією, яку від віків справно сповнював правильний і здоровий жіночий організм. А далі, навіть якби порід натрапляв на труднощі, при нинішньому стані лікарського знання їх легко усунути і смерть при родах, про яку давніше вряди-годи чулося, належить тепер до великих рідкостей. Що ж до покликання й подібних психічних колізій вони всі зникають вже підчас вагітності, опісля ж, коли жінка вже має, плає й виховує дитину змінюються в пристрасну, навіть надмірну любов. Зрештою ця справа є дуже широко й на різні лади обговорювана в медицині, (менше) літературі, психології, мистецтві, жіночому питанні й на багатьох інших місцях і там слід шукати відповіді на багато питань, що насуваються в звязку з материнством. Моїм завданням — з лікарської сторінки насвітлити цю справу, що й далі робитиму в чергових статтях.

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.

тел. 37-72.

порукає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення **сейчас!**

Здавалось би, що надходяча зима це для кімнатних рослин час спочинку, а від нас не вимагають вони в тому часі нічого. Але таке переконання це велика помилка. В зимі вимагають квіти не менше дбайливого піклування, як у зимі. Відрізнити тут треба рослини що прикрашують наші ганки, веранди, балкони від „чистокровних“ кімнатних рослин, бо оба ці роди вимагають іншого зимування.

Зачнім від балконових квітів. Передовсім треба личистити скрині з тих рослин, що вже погинули. Замерлі рослини ужиємо в горді як компосту, або просто спалимо, землю теж ліпше викинути, бо вона вже так висилена, що не придасться на слідуочий рік. Можемо її лишити у скринях, посилити навозом, лишити на вільному воздуху, а в слідуочім сезоні ужити з домішкою свіжої інспектової землі.

Тривалі пнучі рослини треба забезпечити перед морозами так, щоби брила землі не перемерзла. Забезпечуємо їх при допоміж скравків паперу, якими вивонюємо пусту просторінь поміж підлогою ганку а скринією. Боки і верх скрині з квітами треба теж обгорнути коцями, міхами та скравками паперів. В цей спосіб забезпечуємо пнучий виноград, кліматіс, винну лозу. При тім мусимо пам'ятати, що коли таке забезпечення застосуємо надто часно, або запізно усунемо, то це може зле вплинути на вегетаційну силу рослини. Тож ліпше забезпечити їх аж тоді, коли вже настануть морози, а зняти накриття тоді, коли настануть лагідні, теплі дні під весну.

Зпоміж тих рослин, що прикрашують наші балкони перше місце займає пеляргонія. Така гарна як цвіте, зате багато приносить нам клопоту в осені, особливо по містах, де маємо такі тісні мешкання. Зимувати її можна двоюко. Або в холодних тінистих убікаціях, де зимують вони у півсні, або в мешканьних кімнатах, на вікнах, без переходу в стан спочинку. Перший спосіб можливий тоді, коли маємо суху пивницю, добре перевітрювану та безпечну від морозів. В ній напевно перезимують пеляргонії добре, треба їх тільки поливати водою, щоби земля не висохла зовсім, бо через те може коріння зовсім стратити життєву силу. Недобре теж і надто багато поливати, бо тоді било та коріння може зігнити. Пеляргонії передержувані в мешкальних кімнатах зимують так як інші рослини. Не щадім їм ні сонця, ні води! Про те, який спосіб зимівлі виберемо — рішати мусять місцеві обставини.

А тепер кімнатні рослини. Вступним заходом буде тут пересадження. Найліпший час на те в листопаді. Тоді теж добре ділити ті рослини, що надто розрослися.

При пересаджуванні конечно велика осторожність. Передовсім старанно вибрати землю, а при самім пересаджуванні вважати щоби не скалічити корінчиків. Новий вазонк повинен бути тільки о 1—2 числа більший від попереднього. Треба його добре вишурувати піском, виполокати, висушити. На дно дати „дрен“ (кілька чистих черепків і кусників деревного вугля), на нього верству свіжої поживної землі. На це підложжа вложити брилу зі старого вазонка, обсіпати її і прикрити свіжою землею, яку сильно втиснути рукою. Дуже добре є ще перед пересадження зрушити брилу в старому вазонку круглим, затесаним паличком. Тим паличком викрушуємо стару, зужиту землю що прилягла до корінчиків та збтинаємо надпсуті корінчики (якщо такі завважимо).

Другим завданням, це відповідне уміщення рослин. Мусимо створити рослинам такі умовини, які заступили би їм дари природи, як сонце, воздух і вогкість.

В кімнатах, звернених на полудневий схід, або полудневий захід мають вони сонця подостатком. Є рослини, що вимагають більше сонця, іншим вистачить місце більше віддалене від вікна, але всі без виімку вимагають світла. Надто гострі соняшні проміння теж шкідливі, коли падуть безпосередно на рослину. Можемо злагіднити його заслоною з бібулкового паперу, або з тонкого білого батисту.

Другим важним чинником — це воздух. Кімнату в якій уставляємо квіти треба часто перевітрювати. Уставляємо рослини на вікні тільки тоді, коли для вітріння призначена друга вільна шиб. Рослини не люблять вічних переносин з місця на місце, а гострий протяг, чи нагла зміна температури є дуже шкідлива, особливо для ніжних пальм.

Третім нашим завданням — це підливання. Не треба їм тепер вправді стільки води, як у літі, але й не можемо допустити до того, щоби земля зовсім зісохла. До поливання вживати води теплоти 2—3° вищої як кімнатна. Але не огрівати її, доливаючи до зимної води огрітої, а ліпше всю воду подержати біля печі, чи кухні.

Порох, що осідає на листках, не дає рослинам віддихати, тому принайменше раз у тиждень треба обмити рослину м'якою губкою.

Ніжні „кучеряві“ рослини треба мити при допоміж обильного скроплювання. Таке скроплювання взагалі конечно потрібне. Особливо в мешканнях з центральним огріванням треба часто скроплювати рослини.

Як бачимо, зимова пора вимагає від нас так само багато заходів коло квітів, як і кожня інша.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

Іллі ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

Із проблем „доброго тону”

Наша редакція одержала листа з дуже актуальним тепер запитом. Нижче подаємо до відома зміст того листа та нашу відповідь на нього. Цей лист піддав нам думку провадити куток присвячений „доброму тону”, в якому будемо відповідати на запити наших читачок.

Хвальна Редакціє!

Звертаюся до Вас з проханням вияснити мені таке питання. Часто, коли нахожуся в товаристві й мої молоді знайомі чоловіки цілують мене в руку, — чую обурені голоси старших пань: Така «смерката» і вже дається цілувати по руках! За наших часів... А вже про ті «промови», на тему як то неелегантно, коли на вулиці «він» відгинає манжет моєї рукавички, щоби поцілувати мене в руку, навіть не згадую. Тому що на тему ту вели ми останніми часами оживлені дискусії з товаришками, а ніколи не могли до чогось конкретного домовитися, звертаюся до Вас із проханням вияснити мені: чи ціловання рук при кожній нагоді (витаючись, прощаючись чи навіть на закінчення танку) є звичаєм згідним із правилами доброго тону?

Ася. К.

Пані Асю!

Дуже добре, що Ви поставили нам такий актуальний запит! Думаю, що не тільки Ви маєте такі сумніви, тому відповідаємо Вам на сторінках «Нової Хати».

Безперечно ціловання в руку має багато чару в собі. Мило нам бачити як чоловік похиляє свою голову до наших рук. Може тому мило, що нагадує це нам лицарські часи, а чоловік видається нам лицером, що віддає нам у той спосіб пошану. Але подумайте самі — це може бути приємне, коли це зробить один чоловік — якраз той, на якого особливий пошані нам залежить. Це приємне тоді, коли поцілунок є власне виразом тієї пошани, чи взагалі виявом якогось особливого відношення до нас. Але ж коли це тільки вияв привички і коли нашу руку цілують усі, кого тільки стрінемо і при кожній нагоді, тоді весь цей чар пропадає. Не згадую тут уже про гігієнічні аргументи, які промовляють проти цього звичаю. Ці гігієнічні мотиви так переконали декого, що тут

і там чуємо зазиви витатися взагалі без подавання рук. — Не можемо посуватися аж до цієї скрайності, але ціловання рук треба би обмежити тільки до виняткових випадків. Тяжко приміром примусити молодих людей, щоби виталися зі старшими дамами тільки самим поданням руки. Викликало би це тільки багато непорозуміння, бо ж годі розводитися перед старшими дамами про це, що ціловання в руки негігієнічне і т. п. Це зрештою нівів відповідало би тому заложенню, з якого ми вийшли, що цілунок у руку має бути виявом особливої пошани. Зате молоді повинні взяти на себе місію викоринити цей звичай принайменше поміж собою. Добре, скажете, але що робити коли хтось цілує в руку? Годі силою виривати її, тимбільше що інші Ваші ровесниці годяться на це з приємною усмішкою. Це правда що властиво про це все належало би в першій мірі переконати чоловіків, але ми можемо це зробити тільки за Вашим посередництвом. Ну, а товаришок своїх можете легко переконати.

Ще одна справа: приходить мені на думку. Навіть якщо цілує хто в руку, то мусить уміти це зробити. Якже не неелегантно виглядає, коли чоловік замість похилити свою голову до руки, стоїть випростуваний, а руку тягне до гори до своїх уст!

На цей раз кінчу, але дуже буде мені приємно, коли звернетеся до нас ще з якими подібними питаннями. Уна.

Найбільший вибір останніх новинок на жіночі сукні й плащі, а також матеріали на мужеські вбрання поручає

„ДІМ МОДИ”
Львів — європейський готель

З нашого досвіду

Василина Божук, Вишні Верецьки. Оксамитний жупан, чи пак корсетка може бути зовсім гладкий, без прикрас. Однак, коли бажаєте конче його прикрасити, то дайте збоку, де застібується, згори на долину, лямівку з матеріалу фартушка або спідниці. Лямівку не ширшу як два см. Ззаду, при «вусях», себто складках, яких повинно бути три, або п'ять (все непаристе число) примістіть круглі срібні гудзички, як викінчення.

Спідницю робіть до синього жупана, малинову, або ржаву (теракота). Як матеріал візьміть тугий матовий шовк, тому що до оксамитної корсетки годиться шовкова спідниця. Може бути також квітчаста: на чорному тлі дрібні сині квіточки. Прикрас спідниця не вимагає, хіба що обведете її у висоті колін вузькою чорною оксамитною в три ряди.

Фартушок доберіть або до корсетки, або до спідниці тільки значно яснішого відтінку, щоби відбивав від тла. Тут уже можете взяти лискучого шовку. Вишивати його треба було би сріблом, однак якщо не вмієте цього (на шовку срібними нитками трудно вишивати), тоді доберіть якийсь відповідний квітчастий взір. Добрі квітчасті взори на фартушки знайдете на листівці ч. 1 нашого видання. Звертаємо вашу увагу на те, що взори на фартушки є спеціальні й інших не можна тут приміняти. На червоному тлі вишивайте чорним, на ржавому синім.

Взір на сорочку у двох красках, синій і ржавий, висилаємо. Крій також. Взір і крій коштують 12 Кч, які просимо надіслати.

Анні М. Якщо ваша вовна вже випрана і вичесана, а помімо того товста і має поганий запах, це доказ, що вона зле випрана. Вовну на ковдри треба прати дуже старанно. Найкраще вживати дощової води, а коли її нема, тоді звичайної криничної з додатком трохи букового луку. Брати по кусникові вовну, намилювати на машинці або магілвиці і добре прати. При цьому треба воду

часто змінювати. Вода повинна бути тепла, не гаряча. Коли вся вовна так перепрана милом, тоді треба її добре виполокати. Добре поїхати з цим на ріку, або потік, тому що річна вода полоче дуже добре. Для тієї цілі взяти рідкий кошик, приважити його каменем на дні, наповнити вовною і занурити в воду. Камінь

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос”

прикріпить кошик до дна, а вода перепливатиме через рідке пруття. Мусимо помагати руками, а саме мнути вовну, перебирати, жмакати. Переполокавши й витиснувши з води, класти на беріг, а до кошика брати свіжої. Там де не можна полукати на ріці, робити й дома в балії, але частенько змінювати воду і полукати двічі. Виполокану вовну повісити на шнури, нехай висохне. Пізніше перескубати в руках, щоби не було гудзів і перечесати. Вовна буде пухка і сніжнобіла.

Як бачите роботи з цим є досить. Але зате матеріал на ковдру матимете першорядний. Вовняні ковдри є легкі, а при цьому дуже добре гріють.

М. БОЯРЖИНЕЦЬ

Львів, вулиця АКАДЕМІЧНА ч. 22, II. пов.

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ СУКОНЬ, ПЛАЩІВ, КОСТЮМІВ

І ДІТОЧОГО ВБРАННЯ

СОЛІДНЕ ВИКОНАННЯ.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

Плетені подарунки

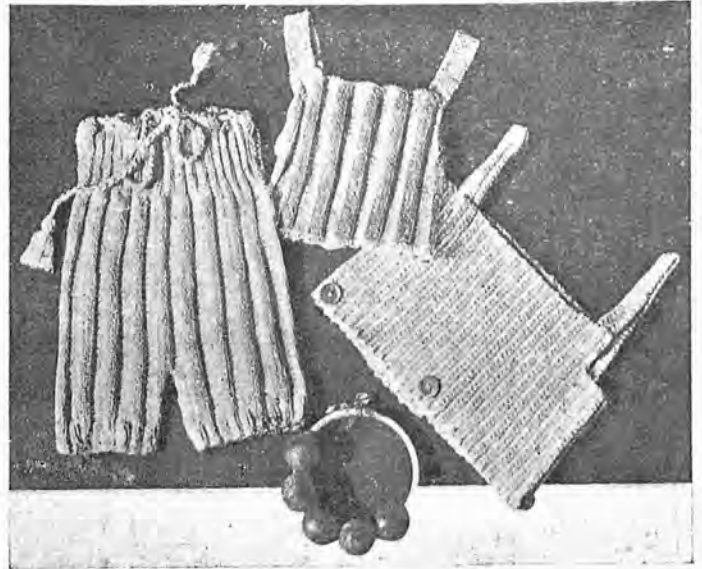
Приготовляємо несподіванки на Миколайка чи під ялинку.

Хто вміє хоч трохи плести на дрютах, чи гачкувати, цей може сам зробити гарний, практичний дарунок. Тож уже тепер берімся до роботи! Подаємо тут кілька гарних взорів на такі практичні дарунки.

Теплий кафтаник для 1-літньої дитини з темнішої волічки. Викінчений білою обвідкою та комірчиком, що вяжеться під шийкою двома кутасиками. До цього шапочка з помпоном. Спробуйте як мило буде в ньому виглядати ваша потіха.

А може волієте виплести діточе білля, тепле й практичне. На взорі бачимо теплі штанятка та станички до них.

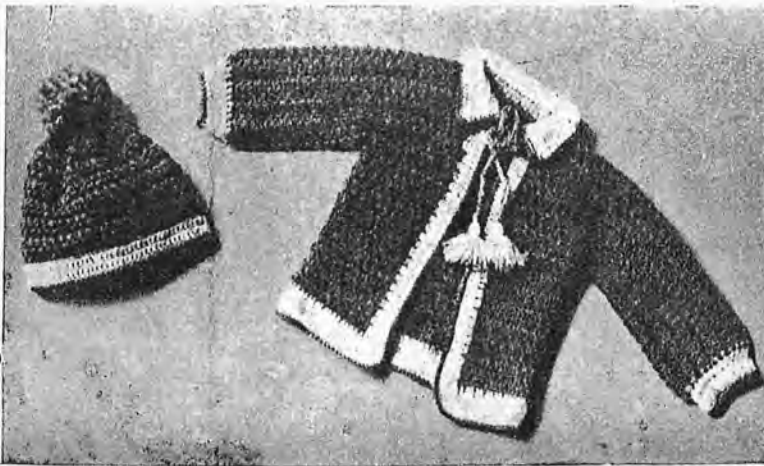
Виконане з волічки «Скотлянд» марки «Трикутник у Колі».

Шукаємо праці!

Абсолютною семінарії пошукує лекції у шкільному або дошкільному віці. Спеціальність: навчання практичних ручних робіт. Вимагання дуже скромні.

Журавно.

Веселий кутик

— Мамо, нині в школі пані поставила нам одно таке питання на яке тільки три в класі змогли відповісти.

— Сподіюся, що й ти був між тими трьома.

— Очевидно, я, Івась та Юрко.

— А про що ж пані вас запитала?

— А, про те, хто збив шибу в класі.

—х—

— Не розумію як можеш так водити за ніс того чоловіка, якщо знаєш, що він так дуже в тобі залюблений.

— Но так, алеж якщо би він не був так дуже залюблений, то я не могла би його водити за ніс.

Вуголь, кокс, дрова

в найдобріших якостях доставляє

„Народня Торговля“

Інформації: Бюро, Ринок 36, II. пов.

тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Ли-

чаківська 155, пл. Більчевського 3,

Пісудського 21 і Солодова 1.

Точна вага!

Солідна обслуга

— В тім медаліоні نوشته ви певно якусь дорогу пам'ятку, милий спомин!

— Отак. Маю тут волосся мого чоловіка.

— Алеж вш чоловік ще живе!

— Так, але не має вже волосся.

—х—

Юрко має гувернантку. Одного разу мама застає його, як він закривавшись до комори, видає конфітури.

— Юрку — що ти робиш?

Юрко не тратить голови. — Видиш мамо, як та гувернантка мене пильнує!

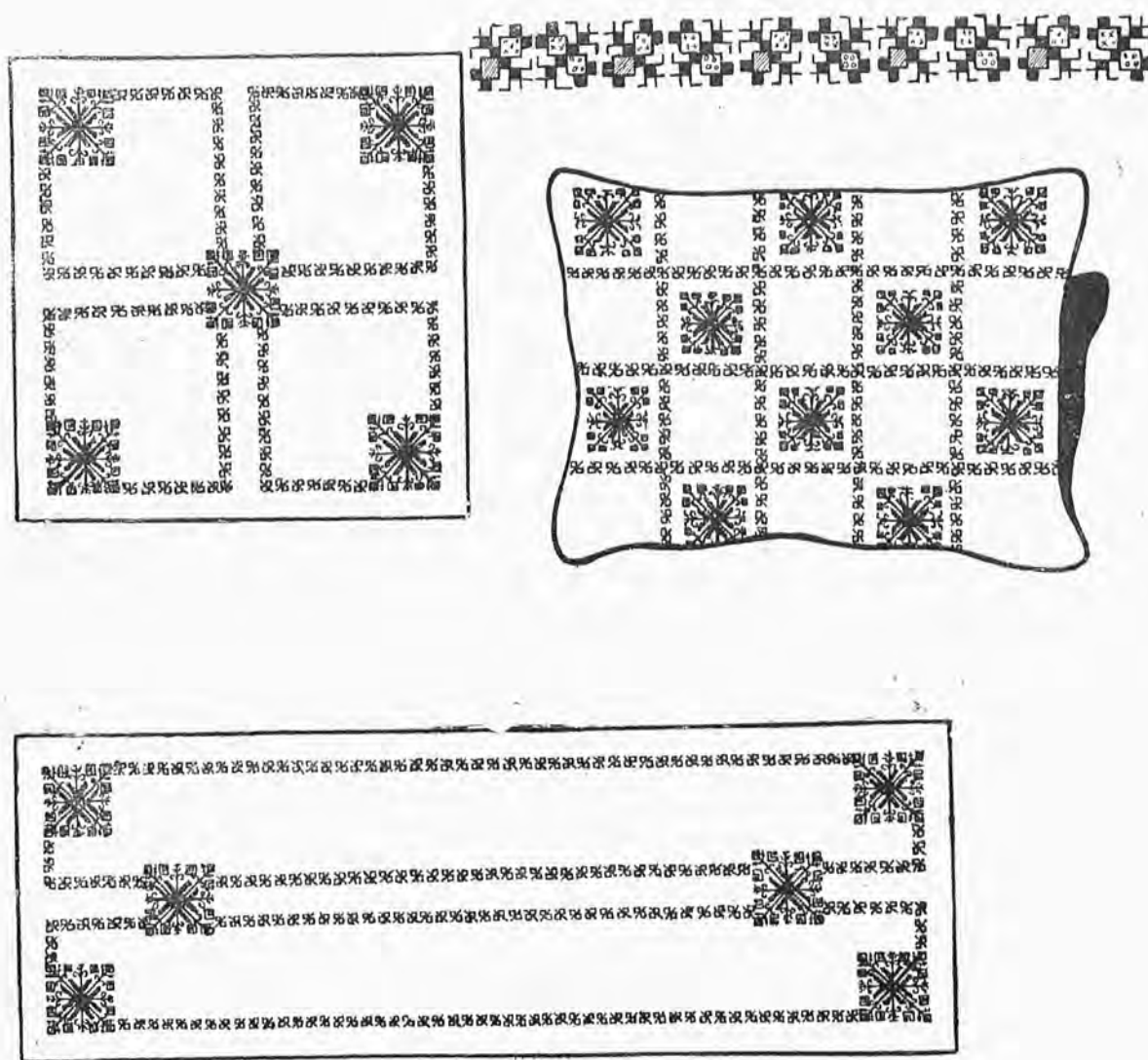
—х—

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“

ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

НАСТІЛЬНИКИ.

Вже час подумати нам над миколаївськими несподіванками. Ще ділить нас місяць від самого свята. Саме час вишити гарний настільник із серветками.

Настільники знаходять велике примінення в нашому помешканні. Призначені первісно до малих чотирикутних столиків, що їх тепер уживають до чайних прийнять і до бріджа. З чотирма або шести серветками представляють чепурне й гарне накриття. Вживають їх також замість доріжки на білому гладкому обрусі. А вкінці можуть і без всякої «нагоди» прикривати стіл поверх капи.

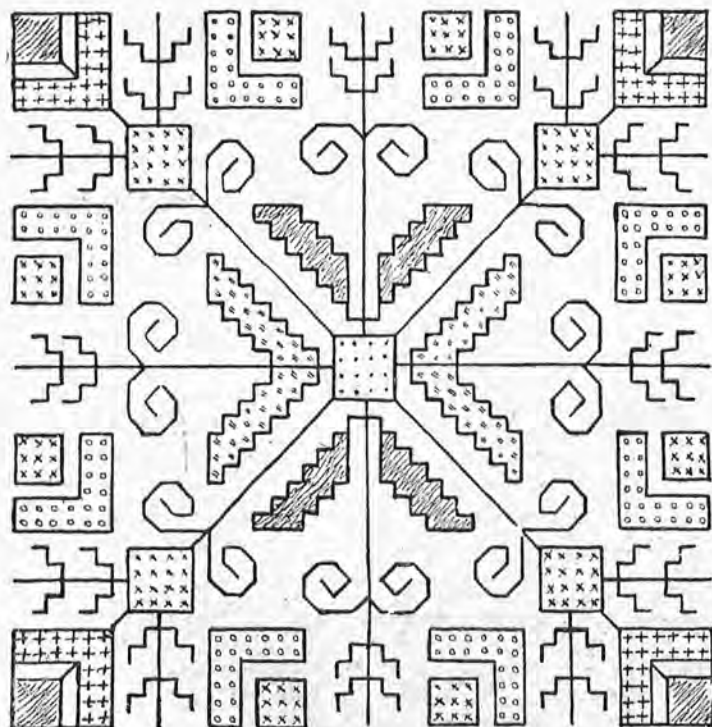
Подіємо зразок вишиваного буковинського комплекту. Взір уже нам відомий, лише має нове лучення, підібране точно в красках до нього. На настільнику великий мотив уміщений у чотирьох рогах, сполучений цікаво вузьким взірцем. Настільник є квадратний, бік його має 65 см. Як матеріал може послужити сільське полотно або біла панзама.

Доріжка довга на 1 м, широка на 40 см. Великі мотиви уміщені по краях і також сполучені вузьким взірцем.

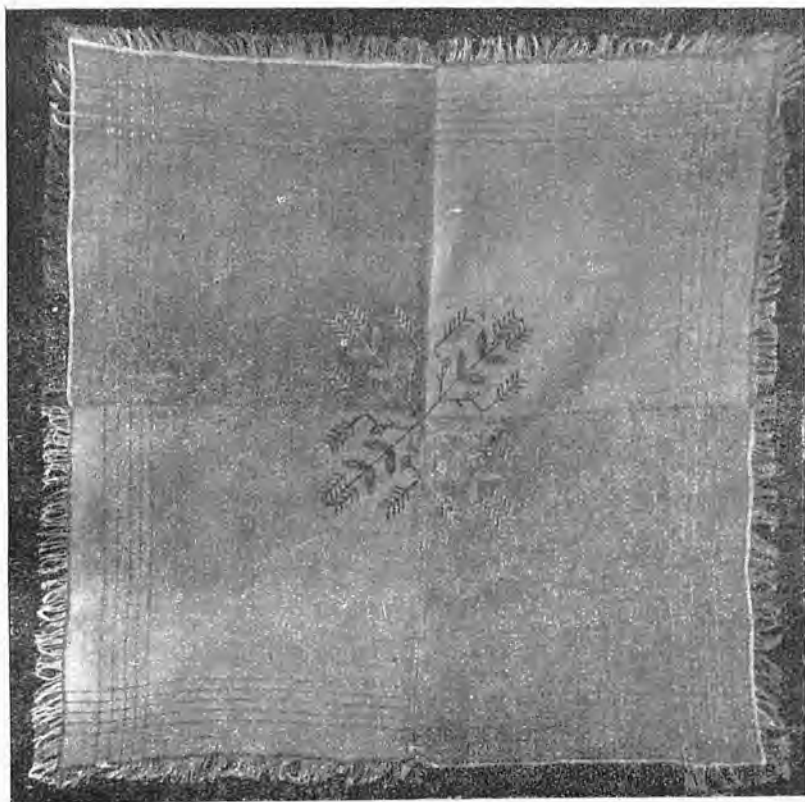
Подушка прикрашена на подобу шахівниці. Вузький взірець перетинає поле квадратами. Квадрати заповнені на переміну. Подушка довга на 56 см, широка на 45 см.

Вишитий мотив широкий на 8 см, вузький взірець на 1 см. Краски: синя // // // // //, помаранчева + + +, помідорова х х х зелена // // //, жовта 00 00 00, обвідки чорні.

До вишивання вживати ниток С. М. S.

РОБОТИ

Настільник із двоякого полотна.

Цікаво скомбінований настільник із білого й небілого полотна виконаний у фаховій школі СС. Василянок у Львові. Проєктувала Марія Морачевська, рисувала Д. Сташків.

Взір вишиваний білими і сірими нитками Д. М. Ц. ч. 16. Виконаний ланцюшком, хрестиками й обшивковим стібом.

Величина серветки 50 × 50 см.

НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-S

є крашені індантрено-
вими красками й тому
ніколи в пранню не
пускають!

УКРАЇНЕЦЬ ІЗ РОМУНІЇ, держ. урядовець і окрім того концерт. співак, — живучи в найкращій гірській околиці (2½ години від Букурештів) — бажає одружитися з українкою (24—32 літ), п'яністкою з невеличким приданим. За дискрецію ручається. Неанонімні

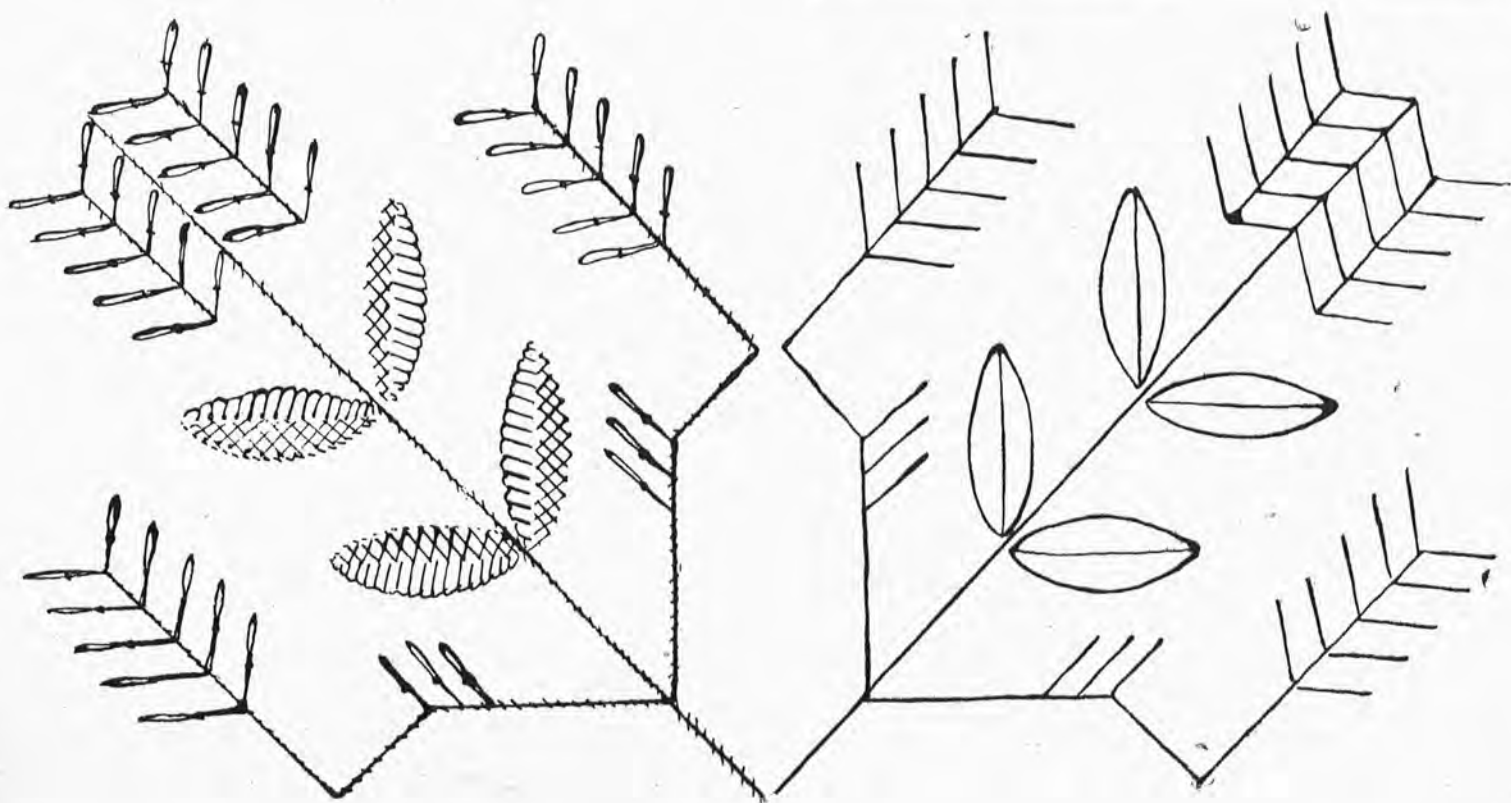
письма з світлою посилати на адресу:
Omeljan Hyszka, AZUGA, fabrica „Portland” (Romania)

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Салата з бараболі.

1½ кг бараболі, 2 жовтка, 1/8 оливи, оцту і соли до смаку, перцю і муштарди. Жовтка втерти з оливою аж згусне (доливати каплями), додати муштарди, соли, перцю і оцту — вимішати з бараболями, крайними в платки. До майонезу додати 1—2 ложки гарячої води, а вчіпиться добре бараболі.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРА-ЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

«Суспільний Промисл»

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

Юшка з бруксельської капусти.

Пів літри бруксельської капусти почистити і заварити раз в несоленій воді. 25 дека вудженого бочку наставити з зеленим, цибулею і корінням, а коли завариться, старанно відшумувати, виспати капусту бруксельську і варити у відкритому начинні на легкому вогні. По пів годині вибрати кільканадцять найгарніших головок капусти, решту варити півтора години на легкому вогні.

Готову вже юшку перефасувати через сито, бочок пократити в кістки. Додати запражку з трохи масла, пересмаженого з цибулькою і пшеничною мукою. Вложити у вазу головки капусти, вийняті вчасно, покращити бочок та посичене зелене. На ті додатки елити дуже гарячу зупу. До цього подавати грінки з хліба присмажені на маслі.

Паштет із зайця.

Два зайчі переди вмити чисто та дусити в такий спосіб: 25 дк свіжої солонини пократити в кусники, дві середно великі цибулі цукрові пократити в пластинки, 50 дк вепровини від шинки пократити в кістки. Додати 3 дк сушених грибів і дві ложки рідкого буліону, 2 лаврові листки, кілька зерен перцю та англійського зілля. Все це разом зі заячими передками вложити до ринки, залити водою якої дати стільки, щоби прикрила мясо. Дусити на закритім вогнищі 3—4 години. При тім часто мішати, щоби не пристало

до дна. Окремо вдусити пів кіля телячої печінки, очищеної з болонки, із 20 дк солонини та одною цибулею. Печінки не можна солити підчас варення, бо ствердне. Дусити 20—30 минут, а коли перестигне, втерти на дрібній гострій терці.

Обрати мясо з кости, відкинути все коріння, перепустити два рази через машинку удушину печінку, додаючи солонину та цибулю від печінки. Коли печінка вже вистигне, додати соли до смаку, вбити 4 цілі яйця та добре виробити.

Ринку або бляшану форму виложити широкими, тонкими пасками солонини, виповнити начинкою яку втискаємо так, щоби щільно виповнила ринку чи форму.

Форму вложити до ринки з гарячою водою, прикрити та варити в парі півтора години. Вважати, щоб ні вода ні пара не дісталися до паштету. Коли вже готове, виймати з води, вистудити. Перед тим, заки висиплемо паштет на хвилину замачати форму в кипятку, тоді паштет вийде гарно і неушкоджено.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста „Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.
До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Торт „Соня“.

Потрібно: 25 дека цукру, 8 жовтків, 14 дека муки, сніг із білків, трохи міцної чорної кави. Крем: 12 дека масла, 8 дека цукру, 5 жовтків, пів склянки кави, ванілії. Склиця румова.

Втерти жовтка з цукром, перемішати зі снігом, досипуючи мукою. Спекти три кружки. Вистиглі скропити чорною кавою. Дальше вбити жовтка з цукром, а потім на парі з кавою, додати ванілії, відставити, бити дальше. Коли прохолоне, додати втерте масло, втерти все те разом і переложити торт.

А Р О З А

вирібня споживчих артикулів

порукає

ОВОЧЕВІ ДРИГЦІ

(галяретки)

і БУДИНІ

в шести різних смаках.

Тісточка з кменом.

12 дк муки, 6 дк масла, троха соли і води. Уважати, щоби замісити вільне тісто. Розтатати, пократити у трикутники, посмажувати розбитим яйцем, посипати кменом і солею і печи. Держаться дуже довго і смакують передовсім муштинам.

Наша Батьківщина у Світлині

По раді щорічних фотографічних вистав УФОТ-а прийшла цьогогорічна вистава вже не загальна, фотографічна, а з особливою програмою та завданням «вказати красу нашої батьківщини». Поминаючи те, яке значіння для краєзнавства, етнографії і т. п. має така вистава, бачимо, що намічення такої програми дало дуже добрий вислід якщо ходять про скількисть та якість виставлених світлин.

Найбільше місця займає тут т. зв. документарний відділ. Треба зазначити, що до тепер у відділі тім, так дуже важнім для нас, не находили ми визначніших експонатів, особливо етнографічних. Цим разом бачимо тут великий поступ. Найбільшою штучкою при етнографічних знімках, це підхопити відповідний, свободний рух чи уставку групи. Під тим оглядом найбільше вправи та зрозуміння викazuje Ю. Дорош, якому не тільки під оглядом скількиности належить тут чільне місце. Не тільки цікаві знімки з обсягу ноші, чи архітектури, улаждения хат та церков (прегарні трійці наче китайські божки, сволоки і т. п.), але й добре підхоплені групи при обрядах. З тієї ділянки крім нього лише тут і там декілька цікавих і добре скоплених моментів («Пралі» — Ганушевського, «Царі ідуть» — Берези, «На сіножаті» — Ольги Шепарович). Архітектурі, особливо церковній посвятився М. Драган. Дав він низку прецікавих, екзотичних апрост церков.

Краєвидами зацікавилася видно більше світлиців. А шкода, бо хоч і краєвиди важна річ, то таки в ділянці етнографічній треба би нам більше «спеців», щоби приносили із різних закутків краю цікаві ілюстрації побуту, звичаїв, архітектури і т. п. Але повертаючи до краєвидів, тут дійсно краса нашої природи виказана у всяких можливих формах. Пані А. Ортинська дала немов живу Золоту Бистрицю. Таку живу, що аж холодом та вогкістю віє від її води. Теж її «жнива» у мистецькому відділі заслуговує на увагу. Який граціозний та живо підхоплений рух у жниварки! Краєвиди, а теж і світлин, уміщені в мистецькому відділі — В. Проня стоять на високому рівні. Те саме можна сказати і про О. Моха, братів Масляків, Савку, Балицького. Нема на жаль тут місця подробиці розписуватися про їхні досягнення на полі світлин. В загальному вистава дала доказ, що сміло можемо витримати конкуренцію чужих вистав фотографічних. Дуже добрим помислом був «відділ для початкуючих», що дав змогу ставити перші кроки майбутнім мистцям-світлицям. Треба би звернути увагу на краще розміщення світлин. Поділ на групи: 1. мистецьку, 2. документарну та 3. для початкуючих зовсім не улегчував орієнтації так що до виконавців, як і поодиноких відділів (архітектура, ноша і т. п.) Далеко кращий перегляд давав би поділ на підставі областей наших земель, а вже в даній області поділ на краєвиди, етнографічні світлин і т. д. **У. С.**

Метелики на шпильках

— Пане Дмитре... я маю вам щось сказати...

Улянич дивується, трохи нерадий, що мусить зняти Софійчину долоню з своєї голови, але встає все ж таки і відходить з Даркою на бік.

— Не вірте панні Софійці.. бо вона фальшива.. — викидає одним душком з серця Дарка.

— Прошу... прошу... що ви сказали..? — ніби недочуває Улянич, хоч Дарка дуже виразно сказала перший раз.

— Я кажу.. що Софійка трохи фальшива для вас.. — вже злагіднює свою думку.

Улянич хвилину мовчить, заслухано, ніби ще не зрозумів добре Дарчиних слів, потім розреготується на всю „скалу“, пориває Дарку за лікті вгору і при всіх цілує в чоло.

— Що сталося? Улянич.. що це має значити? — гуде зі всіх сторін.

А Улянич вже знову тільки „місіонарем“ з далеких країв:

— Нічого... кажу вам.. діти й дурачки говорять завжди правду.. хіба ви цього не знаєте?

Улянич знову повертає на своє місце, а на Дарку ззираються всі так, що вона, слово честі, не знає, чи вважають її за дитину, чи за дурака.

Під гострі шпильки цікавих поглядів сідає собі плечима до Данка і Ориськи і... і.. числить зуби скали.

— Ваш светер — підсуває їй під очі загортку Данко, що її лишила Дарка коло них.

Дарка бере лівою рукою, навіть не повертаючи голови в той бік, і — раптом здригається вся, але зараз опановується: тільки не зрадитись, бо з светером завандрувала до її руки записка.

Обережно-обережно розгортає звиток паперу з маргінеса часопису. Там стоїть написано його рукою:

— Як підуть всі в ліс, я остануся коло річей... Ти піди й повернися, бо маю тобі щось сказати...

Коли вони нарешті тільки двоє перед купкою тих річей, Данко бере її за обі руки й каже:

— Дарко... я мусів так... Ляля розбубнила всім, що ми любимося.. і всі мали на прогульці слідити за нами... Так, Дарко.. ти ще її не знаєш.. І тому я ніби уникав тебе.. Ти не гніваєшся на мене за це..? Не гніваєшся.. Скажи...

Він нахилиється до неї і шукає того вибачення по всьому лиці.

Дарка хоче, щоб він знав, що вона вже не гнівається, — може навіть ніколи не гнівалася на правду, тільки жаль почувала до нього, хоче щоб він це все знав і тому закидає свою праву руку на Данкову шию і каже так, як думає:

— Я не гніваюся... Я на тебе ніколи не буду гніватися.. щоб ти не знати, яку прикрість мені зробив..

Данко втішений цією вісткою, розіскрується з радощів, може хоче подякувати Дарці за її добре серце так, як ще ніколи нікому не дякував, обіймає її за рамена, перекидає через свою руку її голову й поквапно пускає, можна сказати відтрючує від себе. Хтось над ними на скалі зашарудів ногами.

Дарка почервоніла, переловлена, збентежена кинулась і собі ніби до клунків: не має відваги підвести вгору на скалу очей... бо може бути це хтось із чужих,

навіть і не з їх села, але... але може бути хтось і з своїх прогульковців.

Данко мусів вже доглянути нахабу і пізнати, бо стоїть, як вмурований у землю. Дарка підводить очі і трохи не паде з ніг: на скелі над ними стоїть, наче з землі виріс, Улянич. Він мусів бачити всю сцену згори, бо дивиться на них грізно, як батько, що збирається дітей карати.

— Данку, Дарко! — каже голосно — чого ви скриваєтеся зі своїм серцем, як злодії...? Чому ви, Дарко, не підійдете до нього щиро, отверто і не спитаєте, що сталося... але дуситеся, дитино від болю і інших зачаджуєте тим димом?... Ох, діти, згадаєте колись мої слова... що дні ці згадуватимете ще колись як найкращі у своїм житті...

Від підійшов ще ступінь вище, так, що видно було його тепер всього, подивився по горах і задеклямував, якби ті каміння перед ним, то не каміння, а сотки соток молодих залюблених що мусять скриватись із своїми почуваннями перед старшими від себе:

Юних днів, днів весни
Не стидайся, не губи...

Вітер термосив його волоссям, а він стояв із простягнутою перед себе рукою, як найкращий квіт землі, який колинебудь виріс із неї і говорив, говорив... Так, що вкінці не знати було до кого він говорить: до них, до того каміння, що уявляло собою в тій хвилині ранню молодість і перше кохання, чи до своїх днів, що вже минулися.

— Данку — звернувся він несподівано по імені як би пригадав собі, що вони слухають його:

— Не зрадь мені ніколи цієї дівчини... хлопче.. бо таких, як вона не багато ніж ними... А за хвилю додав:

— Я прийшов допомогти вам, Данку, перенести клунки, бо переходимо на інше місце.

Але сам забрав усі клунки на голову і рамена, як вантажний верблюд, а Данкові лишив самотній тягар Дарку.

Данко взяв Дарку попід руку і перший раз за їх ближчого знайомства не випустив своєї руки з її рамени й тоді, коли підійшли до гурту.

Ляля доглянувши цю малу каравану, хотіла щось дотепного сказати, але подивилася на Улянича й попристала тільки на знаці Стефкові.

— Знакомтесь... це „ви“ — а це „вони“ — заговорив поважно, майже врочисто Улянич.

І ніхто не відважився підняти на сміх тієї нової освяченої Уляничем пари.

Прогулька ця була дійсно милим, незабутнім завершенням всього, що пережилося за вакації.

В п'ятницю, о третій пополудні відїжджала Ляля вже до Відня. Так, треба було погодитись із тим, що вакації числилося вже трохи що не на години. Дарка не могла увільнити свого серця від якогось настирливого, аж липкого смутку, що обліпив серце з приводу цього відїзду до Відня.

І коли Ляля надбігла на перон перед самим відїздом потягу, в подорожнім плащику, в якійсь чудернацькій, на Дарчин погляд, із шкоцького матеріялу шапці, якась чужа, ані на волос не подібна до тієї ясної Лялі з літа, Дарка відразу відчула, що всьому прийшов кінець. Так, усьому. Ось відїжджає та, що всіх віднайшла,

згорнула в одно, що дала їй Данка, а Стефкові себе, що зробила ці вакації незабутніми по кінець життя...

А тепер відїжджає собі усміхнена, вже думками не з ними... І все, що було, має забути, розлетітися по закамарках часу, розплистися в небутті... Коли потяг свиснув до відїзду, Дарка дізнала такого гострого почуття болю, як би хто кусник живого мяса вирвав з її тіла і кинув під колеса тієї потвори.

— Па.. па.. auf Wiedersehn! — замахала хусточкою ще раз Ляля.

Дарка подивилася по всіх: ніхто не переймався занадто цим відїздом. Чи ж би справді не розуміли вони того, що вже все минається і що... на другі вакації напевно всі вже якимись іншими будуть.. і що те, що було, вже ніколи-ніколи не повториться вдруге?

Від потягу надбїг Стефко. Дарка мимоходом оглянулася за ним і щось наче тьохнуло їй в самій середині серця: Стефко теж ніколи не забуде цих ферій.

Тільки він і вона, так тільки їх двоє, коли у всіх прочих і нитки спомину не останеться з цього літа, пам'ятатимуть з нього кожний захід сонця, кожне слово, кожне його зітхнення.

XIII.

А у второк був вже останній день відїзду до школи. Дарка зодяглася з самого ранку, у новий, ще не пристосований до форм тіла шкільний мундурок і почувалася в ньому менш більш так, як засудженець у сірому, арештанському одязі.

Валізки наїжилися одна поверх одної й робили весь цей відїзд до смутку важким. Єдиною ясною доріжкою в цьому хаосі почувань була та легка думка, що на станцію має її сам Данко відвезти. Так зарядив татко, бо сам не міг лишати вписів дітей у своїй школі а про маму й мови не могло бути тепер. Станцію татко згодив ще зараз по іспиті.

Тому Дарка твердо постановила собі не плакати, як буде відїжджати. До потягу, щоб не навиватись мамі на очі, блукала по подвірі і вмовляла в себе, що прецінь на Різдво буде знову дома. Цілих два тижні буде дома набуватися. А всеж таки, як подивилася на квіти в городці й усвідомила собі, що оставляє їх у повній пишноті, а застане вже під снігом, не могла опертися якомусь болючому почуттю: прилягла до квітів, понюхала кожную зокрема:

— Мої малюсенькі... на Різдво вже вас не застану — прошепотіла й прилягла лицем до фіолетних голівок айстер.

— Дарцю, коні вже ждуть — закликала бабця.

Дарка твердо приступила до мами. Та вхопила її у свої рамена й на борзі обцілувала все лице, не виключаючи і носика. Бабця пригорнула її статочніше, але на стародавні благословенства теж не стало часу, бо коні були вже в руху.

Дарка так само рішуче вскочила на віз: коби тільки минути браму дому, а на вулиці може вже бути безпечна перед слізми. Але власне так не сталося, бо заледви візник ляснув батоном, як Дарка наперекір своїй постанові й волі мусіла крикнути:

— Мамухо...! Ой мамухо...!!!

І слюзи, як навіжені потекли нараз з обидвох очей, аж сперли Дарці дух.

— Задерж коні... — наказала їй собі схвильована мама — задерж коні, Іване... я їду з вами...

Коні задержано. Бабця побігла по нагортку для мами, бо мама була тільки в домашній суконці, як коло хати.

І тепер прийшло щось, чого ніодне з них не передбачувало: мама не могла вилізти на віз.

— Нехай мамухо.. останеться дома... я вже не буду плакати... о, я вже не плачу..

Але мамі таки було далше жаль Дарки й вона старалася за допомогою бабці ззаду вилізти на віз.

— Мамухо, нехай мамухо уважає.. Боже.. мама хоче щоб... — Дарка не потребувала кінчити своєї думки, бо мама й так зараз відступила від воза, почервоніла, ніби засоромлена, але щаслива, аж ясна.

— Ну їдь з Богом... мама останеться дома..

І коні рушили.

На двірці застали вже Ориську, Стефка, ну і Данка, розуміється. Данко може тому, що сам татко прс-сив його зайняти у дорозі Даркою, а може тому... що він Данко, а вона Дарка, кинувся скоренько до її валіз-зок і перші примітив у вагоні. Татко міг тепер із спо-кійним серцем попрощатись із Даркою.

— Ну будь здорова, дитинко, і зараз напиши, як заїхалося.. — Він якось так сердечно поцілував Дарку й пригорнув до себе, що очі знову виповнилися по бе-реги слізми.

Татко діставав уже ногами перону, як Дарка гук-нула через вікно:

— Татусю! татусю!

Татко завернувся.

— Татку... якби нам народився маленький хлоп-чик.. то прошу мені зараз написати про це.

— Добре — відповів зовсім серіозно татко.

Дарка сіла собі між Стефка й Ориську, зніяковіла, придавлена тим всім, без охоти до зацікавлення своїм оточенням і думки. Ученики й учениці всідали за кожною новою зупинкою поїзду. Дарка окидувала кожного нового прихожого одним півпоглядом і знову вер-талася до своїх настроїв.

Не був це навіть жаль за домом. Чого? Адже те-пер коли пізнала Данка, зима, а потім весна без нього тут на селі булиб просто неможливі. Ні, цього навіть тепер уявити собі важко. Остаточо не був це й страх перед містом і всім новим, звязаним з цією зміною місця.

Боже мій, татко буде процінь щомісяця приїз-джати. Подумати б тільки: скільки соток дітей на світі живе по станціях на всьому світі і... якось живе та кін-чить школу.

По друге, що найважлише, їде з нею Данко. Данко буде з нею, а цього досить, щоб дивитись на все, як на іграшку.

А проте.. було важко. Не то сумно, не то тужно, а якось так на-розумно, на-холодно важко. Мовляв, відїжджає з дому тільки на чотири місяці. Тільки до Різдва. А властиво покидає дім раз на все, на ціле життя можна сказати. Від тепер тільки гостем дома, тільки прихатцем на тих кілька місяців на вакації та Різдво і Великдень... і завсіди від тепер між чужими, тільки між чужими... Де Данко? Данко стоїть припертий до дверей, байдужий, однаковий, як бувалець, адже не пер-шина йому оце подорожування. Все ж таки догляну? її погляд.

— Що ж, Дарко? — спитав якось без співчуття, наче з вищістю опікуна — жаль за домом?

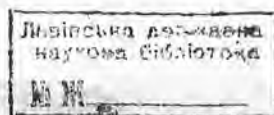
— За домом? Ні.. але але якось так... думаю... що від тепер вже властиво... не зможу сказати, що маю „дім“...

І зараз подумала: — Бо мій дім від тепер там, де ти...

Данко скривився:

— Що за думки.. непотрібні.. Як я відїжджав до школи, мав всього одинадцять літ... але держався ба-дьоріше від тебе...

(Кінець буде).

Найкращі шовкові ПАНЧОХИ

в модних красках можна
вибрати собі у Львові
в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,
вулиця Косцюшка число 1.
Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Двоготижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломиї, вулиця Замкова число 37.
Матері й дочки! Пишіть за оказовим числом.

ВОЛІЧКА у великому виборі

в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“
Львів, улиця Косцюшки ч. 1.

10 дека Скотлянд, пригожа на светери 2'80 зл.
10 дека Кот, пригожа на блюзки . . . 2'70 „
10 дека Польо, на рукавиці й берети . 2'50 „

Остало ще кілька давніх річників

„НОВОЇ ХАТИ“

по зниженій ціні:

Річник із 1928 без чч. 1, 5 і 7—8 коштує 3	зол.
„ „ 1929 „ „ 2 і 6	4.50 „
„ „ 1930 „ „ 1	5.50 „
„ „ 1931 „ „ 4	6.50 „
„ „ 1932 повний	7.50 „
„ „ 1933 без чч. 1 і 2	8.50 „

В ціні необняті кошти пересилки.

Замовляти в
Адміністрації „НОВОЇ ХАТИ“, ЛЬВІВ, РИНОК 39. і пов.

„САМООСВІТА“

це бібліотека
загального
знання

САМООСВІТА видала дотепер 72 книжки з усіх галузей
знання. Книжки обнимають такі науки: наука суспіль-
ного виховання, світова історія, історія Українського
Народу, історія української революції, історія революції
в Росії, історія політичних думок, наука про державу,
наука про життя, наука про звірів, наука про тіло лю-
дини, наука про те, як збудована наша земля, наука про
всесвіт, атлас (збірник мал), наука хемії, наука фізики,
про життя рослин, про народне господарство, історія
наук, про українську літературу, про національні ідеї.

САМООСВІТА дасть Вам 72 готові реферати про усі питання
людського знання. Книжки є необхідні для Читальні,
кружків Сільського Господаря, Союзів Українок, круж-
ків Рідної Школи та Жіночих Громад.

Освічайтеся самі та ширіть самоосвіту серед своїх найближчих.

Ціна книжок для тих, що купують у Видавництві:

1 річник (то є 12 книжок) разом з пересилкою 4.— зол.
2 річники 24 „ 7.50 „
3 „ 36 „ 10.00 „
4 „ 48 „ 12.00 „
5 „ 60 „ 15.00 „
6 „ 72 „ 17.00 „

Тим, що купують у Видавництві всі 6 річників Самоосвіти,
тому дарує Видавництво 10 книжок «Найкращих Оповідань
Самоосвіти» вартості 2.25 зол., та ще одну книжку вартості
2 зол. Для заграниці ціна тасема, тільки на пересилку пош-
тову дочислюється по 1 зол. за кожний річник.

Хто купує 6 річників, той може вислати завдаток 10 зол.,
а решту 7 зол. на місячні сплати, по 1 зол.

Адреса:

„САМООСВІТА“, Львів, Міцкевича 7, Конто П. К. О. 500.872.

Передплачуйте одинокий, багато ілю-
стрований часопис-журнал для україн-
ських родин

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ виходить уже 7-ий рік що тижня в обемі 12—16
стор. друку, великого формату, а тисячі читачів з усіх шерів
української суспільности засвідчують наглядно про її
популярність.

„НЕДІЛЯ“ приносить багато актуального матеріалу та від-
зеркалює безсторонно сучасний дійсний стан політичного
і громадянського життя українського Народу на усіх його
землях та на еміграції.

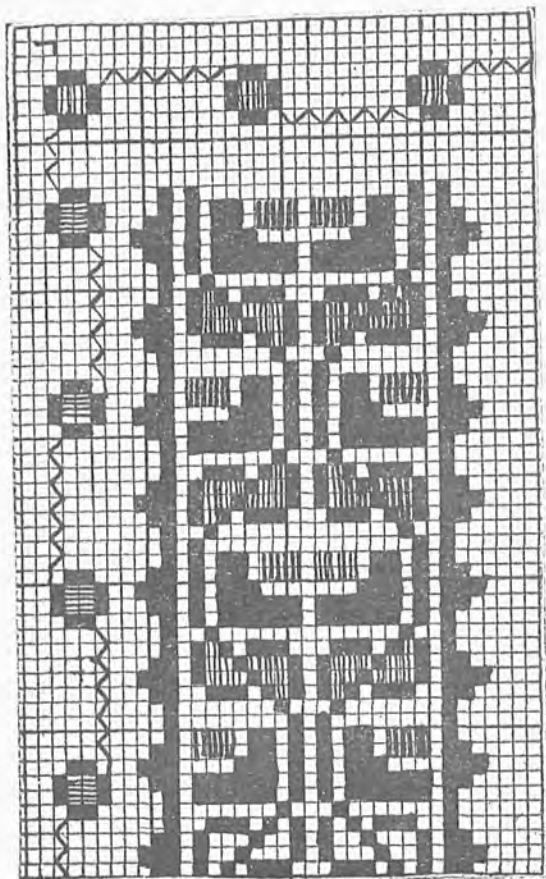
„НЕДІЛЯ“ дає щотижневі огляди політичного та господар-
ського життя всього світу, розглядаючи важніші його про-
блеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„НЕДІЛЯ“ маючи що найкращих кореспондентів та співро-
бітників в краю та заграницею, приносить щотижня цікаві
статті з усіх ділянок людського знання, науки, техніки,
історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві ко-
респонденції з далеких країн, описи подорожей і заточен-
ців на нашій еміграції, тримаючи читача у постійному заці-
кавленні і контакті з тим, що деться в світі.

„НЕДІЛЯ“ веде постійні, домашньо-лікарський, сільсько-
господарський, жіночий та правний порадики а для роз-
ваги своїх читачів поміщує постійні, зразково опрацьовані
кутики: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема
спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка находять в „Неділі“
належну увагу та зрозуміння.

Передплата річно 14.— зол., піврічно 7.— зол., чвертьрічно
3.50 зол., місячно 1.20 зол. За границею 3 ам. долари.

Адреса Редації й Адміністрації: Львів, Ринок 10. II
Тел. 29-41.

УВАГА!

Велика обнижка цін на нитки, полотно і панаму!

ПОЛОТНО, пригоже на хоругви, кремове, широче на 150 цм. 5.70 зол.

КАНВОВЕ ПОЛОТНО, догідне на фелони, широче на 160 цм. від 7.50—9.25 зол.

НИТКИ до вишивання, марки С.М.С., всі краски потрібні до наших узорів:

С. М. С. у клубках 55 сот.

С. М. С. у мотках 18 сот.

ШОВК до шиття в усіх відтінках.

БАВОВНА до цировання.

Адреса:

КРАМНИЦЯ У. Н. М. Львів, ул. Костюшки 1.

Найвизначніша повість останніх літ

„ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ“

вже появилася як другий том «Волині» в Видавництві «Дзвони» у Львові. Повість «Волинь» здобула першу нагороду на літературнім конкурсі, дістала найкращі рецензії всіх українських літературних критиків, зєднала собі небувалу в нас досі симпатію читачів, видвигнула автора в ряди найвизначніших українських повістярів. «Війна і Революція» ще досконаліша від I. тому «Волині» під зглядом форми і змісту. Це величава епопея світової війни й визвольних змагань, написана з великим мистецьким талантом. «Війна і Революція» творить окрему цілість і можна читати її без I. тому «Волині».

ЦІНА 4.50 Зол.

Замовлення і гроші слати на адресу: Видавництво Дзвони, Львів, вул. Японська 7. II. з зазначенням «на В. і Р.». Хто замовляє прямо в Видавництві, не платить порта.

КНИГОЗБІРНЯ ВІСТНИКА

Вже вийшло найновіше число Книгозбірні «Вістника»

Д. ВАРНАК

ДАНІЕЛЬ О'КОННЕЛЬ

трибун зеленого ірландського острова, один з піонерів, які вели свій нарід до незалежнення від Англії, головний борець за еманципацію католиків. Ціна 1 зл., передплатиси «Вістника» — платять половину.

Зголошуйтеся на кольпортерів. Хто заплатить готівкою за 7 книжок — вишлемо 10.

Адреса: Чарнецького 26 м. 21. Чековеkonto 500.371.

Остання збірка поезій Е. Маланюка «ЗЕМНА МАДОННА» — IV. книга лірики. Видавництво «Київ», ціна зл. 2.—.

Замовляти: Львів, Чарнецького 26, м. 21, «ВІСТНИК».

32265/23

НОВАХАТА

А Б В Г Д Е Ж З И Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Э Ю Я

23

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

В КРАЮ: Річна передплата 16 зол., піврічна 8'50 зол., чвертьрічна 4'50 зол. — ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА: Річна передплата 60 кч., піврічна 30 кч., чвертьрічна 15 кч. Поодинокое число 2'50 кч. Передплату з ЧСР можна вислати заграничним поштовим переказом. — В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ: Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., поодинокое число 15 центів. Замовлення й передплату приймає наше заступництво: Mrs. G. Gallan 1134 Atwood Rd. Philadelphia Pa USA. — РУМУНІЯ: Річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодинокое число 25 леїв. Замовлення й передплату приймає: Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.

Передплата є платна згори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. ■ Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10. і 25. кожного місяця. Реклямацій надісланих у пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу. ■ Зворот числа поштою ще не є виповідженням передплати. Про відмову передплати треба повідомити Адміністрацію писемно. ■ Зміна адреси коштує 50 сот. При зміні адреси треба подати рівночасно також і давню адресу.

Що читати?

Степан Цвайг: **МАРІЯ АНТОНІНА**. Stephan Zweig: Marie Antoinette
Імя Марії Антоніни лучиться в нас із поняттям пишності й марнотратності. Такою передали нам її поверховні газетні статті й шкільні підручники.

Степан Цвайг не заперечує цього. Королева Франції є в нього пустотливою дитиною, що не розуміє ваги хвилі. Причиною цьому є її молодецьке подружжя, що не вдоволяє її ні під оглядом психічним, ні сексуальним. Вона розкидується, розпорошується в дрібницях, не розуміючи ані своїх здібностей, ані домагань своїх серйозних приятелів.

Але автор відкриває дальший розвій її вдачі, який промовчує історія. Показується, що Марія Антоніна мужніє в обличчі небезпеки. Для врятовання життя запізно прийшло оце її протверезіння. Але для врятовання свого імені вона зробила все, що потрібне. Її відповіді при судовому слідстві гідні найбільш зрівноваженого й досвідченого політика. Від передсмертного її листа віє таким спокоєм, що виводиться тільки з почування великої особистої гідності.

Із біографів Степан Цвайг розв'язує психологічні загадки найвлучніше.

Травен: Корабель смерті.

Трагічні переживання людей без «паперів». Пашпорт, метрика це був би доказ їхнього існування, без того ніяка держава не хоче визнати їх живими. Усюди відсталяють такого до границі з припорушенням більше у них не показуватися, бо ж нема що з ним робити. Одиноким місцем, яке їм лишається — це «корабель смерті». Та до цих трагічних переживань автор поставився зовсім особливо. Зміст — трагедія; стиль це гострий гумор, іронія часом може гірка, а то й драстична. Може тому такий докладний, подрібний опис «корабля смерті» не нудить нас, а бавить знаменитими порівняннями та висказами. Та цей веселий тон не може приглушити цілої трагедії тих викинутих поза скобки суспільного життя, нераз повних згину, молодих людей. Бунтуємося проти цієї бездушної точки права, що не дає їм повернути до життя.

Нові книжки

Марійка Гірська: **ВІВЧАР**, бойківське оповідання. Львів, 1935.
Накладом видавничої кооперативи «Мета». Ст. 40.

Страшенне мало бойківського фольклору маємо в нашій літературі. Якось не пощастило Бойківщині; тоді коли Покуття впровадив у літературу Стефаник, Волинь Самчук, а Гуцульщина знаходила різних прихильників, ніхто не зпопуляризував досі бойківського побуту. Тому з зацікавленням відчиняємо вже другу книжку авторки. Хочеться прочитати про країну, де — ягоди солодейкі, рибойка пливе, та «попудник» блукає лісами... Аж трудно повірити, що це так близько, близенько від Львова. Ввижаються радше якісь давні княжі часи з їх говором та звичаями.

Бо й справді цікава сторінка того побуту встає тут перед нами. Довідуємося, що вівчар, із «довгим білим волоссям», що живе в «кошарах» на полонині, найбільш поважана особа в селі. «Газди хилять голови перед ним», каже авторка. Його уряд нібито дідовий, бо лише родич вівчаря може обняти карбований «костур» по ньому. Він випасає отари цілого села та з дорібком віддає їх в осені — хіба не заслугоє на довіря?

Все друге вже нам відоме і з інших околиць. Прірва, що лежить поміж бідною «комірницею» а «газдою», що мешкає у власній хаті, існує не лише на Бойківщині. Але все наново пройм'є нас жаль за малого Іванця, що «жолиски ніколи не знав, а мама гойдати часу не мала. Вічне почуття нижчости, мамині сльози та власна вражливість виховали його на вдумливого юнака, що «своїми ногами щастя затолочив», коли воно майнуло перед ним у постаті Євочки. Іван тікає на полонину й зрікається борби. Зрікається й Євочка своїх мрій, «щоби не відбирати йому спокою».

Сумом проймає нас кінець оповідання. Невже наше село не знає щасливіших, бадьоріших ноток? Невже воно все ще не навіває інших сюжетів? Хотілось би бачити його інакшим, як за Шевченкової Катерини. Може тоді вернулася би в читача охота до сільської літератури, що в нас замерла та що її так щасливо розворушив в останньому часі Улас Самчук.

При цьому обрізка сюжету в авторки — модерна. Маємо низку образів, пов'язаних легко зі собою. В кожному жива акція виповнює рямці. Головні дієві особи, Настася, Іван, Євочка зхарактеризовані своїми рефлексіями, а дальші — газда, Гафа, вівчар, вчинками чи словами. Мова дієвих осіб видержана в бойківському говорі села Лавочне коло Сколя.

Витаємо цю спробу впровадити Бойківщину в нашу літературу. Шкода тільки, що ця книжечка авторки, як і попередня, така коротенька. Краще було би зібрати низку бойківських оповідань.

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК XI.

1. ГРУДНЯ 1935.

Ч. 23.

ЗМІСТ: Т. Чайківська: Лист до сестри. І. Пеленська: Мадонна в П. Тичини й М. Хвильового. Ігор Лоський: Козацьке весілля. М. Пастернакова: Маленькі наші ноги... Андре Моруа: Що край то обичай. Несподіванки. Студентка: Конкурс. Ст. Гаврисевич: Чистота шкiря. Капуста. З нашого досвіду. Дещо про мужеські вбрання. Із наших гутірок. Плетемо. Приппен. Ірина Вільде: Метелики на шпильках. ІЛЮСТРАЦІЇ: Михайлина Стефанович-Ольманська: Жінки козацької старшини. Я. Савка: Малі мистці. Я. Савка: Веселий хор. Китайська телефоністка.

За вікном сходять квіти, зеленіє сосновий ліс і зближається вечір. В глибині сірого неба дрімає наша хатинка.

А в печі палить Мама вогонь.

Тато ходить похилено й мовчазно. Твоя чорна Мавкатижесенько і нестливо мурчить.

Ти є між нами.

Хто може сказати, що Тебе нема? Коли ми чуємо так ясно, так виразно, так дуже міцно Тебе.

Ще ніколи так близько, так рідно, так найближче ми з Тобою не були, як тепер у той вечір, коли нам забрали Тебе й замкнули у те чуже життя.

Від цього вечора ми всі будемо чекати на Тебе.

Шість довгих літ. Всіх хвилини і секунди.

Ти вернешся до нас. У сосновому лісі будемо чути Твої пісні, а в сірі сутінки будеш гріти свої схолоднілі, малі руки до веселого вогню, що запалить Тобі Мама.

В очах Твоїх буде жартувати сонце, а Ти будеш сміятися до нього.

Тільки не згуби свого сміху за тих шість літ, не згуби його.

Т. Чайківська.

МАДОННА У М. ХВИЛЬОВОГО Й П. ТИЧИНИ

На перехресних шляхах революції зросла творчість Тичини й Хвильового. Відмінна, а така схожа. Різбів й патос національних змагань, однакова літературна традиція, однаково глибокий підхід до явищ епохи. Психічні диспозиції та вимоги сучасних літературних течій спонукали їх обох стати на позиціях символізму, в якому оба дійшли до великих досягнень. Позірно ділять їх літературна техніка: Тичина писав музичною, вязаною мовою, Хвильовий невязаною, та не менш музичною. Лучить їх основний тон їхніх творів, що йому на ім'я лірика.

Вияснювати й інтерпретувати символи цих письменників є дуже важко, іноді неможливо. Немає до цього ані матеріалів, ані даних і є причина побоюватися, що багато місць із тих незвичайних річей остане „темними місцями“. Немає сумніву, що й політична дійсність змушувала їх, особливо Хвильового, висловлюватися езопівською мовою.

Зіставляючи два твори, „Я — Романтика“ Миколи Хвильового і „Скорбну Матір“ Павла Тичини не маю заміру переводити між ними паралелі. Це не було б ані властиве, ані суттєве. Йде мені лише про постать Марії, Мадонни, що є спільна для обох цих творів. Рівнож її роль і значення для поезій.

У своїй новелі розказує М. Хвильовий, як син, главоверх чорного трибуналу комуні, розстрілює свою матір, що має інші від його погляди. Робить він це не з власного, внутрішнього переконання, а під моральним примусом дегенерата й садиста, двох інших членів цього ж трибуналу.

„Я — Романтика“ є твором символічним. Поет сам спрямовує читача на цю думку, пояснюючи деякі із символів. Напр.:

„Цей доктор із широким лобом і білою лисвиною, з холодним розумом із каменем замість серця, цей він і мій безвихідний хазяїн, мій звірячий інстинкт...“¹⁾

І далі:

„Коли доктор — злий геній, зла моя воля, тоді дегенерат є палач із гілотиною“...²⁾

І тоді підходила, удалялася од мене моя мати — прообраз загірної Марії і застигала у темі чекаючи...³⁾

Отже окремі постаті є символами поодиноких рис душі героя, його романтичного „я“. Але тоді, коли одні є лише сконкретизованими рисами (доктор Тагабат, Андрюша, вартовий) то інші є персоніфікацією ідей (Мати Марія).

Теж події є символами історичних подій взагалі:

„Тоді проноситься переді мною темна історія цивілізації і бредуть народи, і війни, і сам час“.

Символіка віршу Тичини більш очевидна й виразніша, якщо йде про його зміст та ідею. — Мати Божа ходить по полі, поміж могилами й шукає свого сина. Вид України навіває сльози й жах.

„Не місяць і не зорі,
І дніти мор не дніло
Як страшно!... — людське серце
До краю обідніло.“

І хоча Христос воскрес, вона про це не чула. Вона знає що:

„не будь ніколи раю
у цім кривавім краю“.

Її наповняє передчуття нової війни й нової руйни.

І тоді:

І цій країні вмерти? —
Де він родився вдруге —
Яку любив до смерті!

Мати Божа паде мертва на обніжок „хрестом розп'явши руки“. Вона, символ любови й прощення, мусить гинути там, де надходить нова буря, війна і знищення.

¹⁾ „Я“ стор. 11.

²⁾ „Я“ стор. 12

³⁾ Ібід.

Про постать Марії у Хвильового писала багато совітська критика, що не зразу ж відкрила її справжнє обличчя¹⁾. Вона бачила в „Я“ часто вживаний в літературі сюжет, звичайний конфлікт сина й матері, як двох політичних сил. Марія в „Я“ могла впрочім бути символом глибоких етичних почувань, утечі від кровожадних інстинктів душі чекіста. Адже ж: „моя мати — наївність, тиха жура і добрість безмежна“, адже ж вона йде в монастир.

Щойно пізніше стали відкривати заховані чудовою літературною формою, символи:

„Україна в творчості Хвильового прекрасна українська жовка, його символічна мати — Марія. Ця постать пронизує багато творів Хвильового. Але цю прекрасну Марію завжди хтось стріляє, розстрілює, рубає. Мати Україну рубають, забивають її сини. Він („Я“) розстрілює її, бо врятувати не може. Регіт дегенератів його тероризує“²⁾.

„Образ Марії, української мадонни в багатьох новелях виступає як алегорія земки України. Марія — Богородиця, у Марії сині очі, у Марії кестом синьо-блакитно-жовтого кольору. Цікаво, що в образі Марії поєднується контрреволюційний троцькізм та фашистське відродження української нації за відповідним гаслом „синьої загірної комуні“³⁾.

Є можливість думати, що постать Марії з'явилася Хвильовому під впливом „Скорбної Матері“ Тичини. В усякому разі їхня ідейна роль є схожа.

Одна й друга мадонна з'являються на землі, в країні знищеній війною, як протиставлення кривавій дійсності.

„Проходила по полю —
Зелене зеленіє...“

„Проходила по полю
В могилах поле мріє“...

„Зелене поле“ в віршах Тичини грає подібну роль, що й „мовчазний степ“ у Хвильового. Образ степу із могилами в Хвильового виступає дуже часто й є висловом української, національної традиції.

„Таємничі вершини летять, ритмічно похитуючись до отрогів і тасне день; біжить у могилах дорога, а за нею — мовчазний степ. Я одкидаю віі і згадую... воістину моя мати — втілений прообраз тієї надзвичайної Марії, що стоїть на гранях невідомих віків“.

Виймкову любов Скорбної Матері й Христа до України можна окреслити як месіанізм.

У відношенні Хвильового до майбутнього України месіанізм грає велику роль. З цього приводу робила йому закиди совітська критика: „Хвильовий видвинув свою теорію азійського ренесансу на підставі шпенглеровської, фашистської філософії циклічності й Україні надавав роль месіанства“⁴⁾. Це відноситься теж і до „Я — Романтика“, новелі, що після слів цього ж критика, має основи фашистської філософії Штірнера.

Немає сумніву, що і Хвильовий і Тичина, оба від себе незалежно, силою геніяльної інтуїції бачили майбутнє України, після т. зв. громадянської війни. У Тичини часто зустрічаємо зловіщі символи, вістуні нової війни й руйни („Скорбна Мати“, „Війна“, „Одчиняйте двері“). — Для Хвильового сучасна комуністична дій-

(Докінчення на ст. 4).

¹⁾ „Пригадую, коли вперше в „Гарті“ Хвильовий перечитав „Я“ — Блакитний підскочив і загавив п'ястком по столі: „цього не можна друкувати“ — таке було перше безпосереднє враження. Але ми всі були стільки захоплені Хвильовим, так із їм носилися, що повезли до Києва, де він читав це саме „Я“ на вечорі „Гарту“ в повнісінькому театрі ім. Шевченка. — Коряк В. Хвильовистий соціологічний еквівалент. Гарт № 1. ст. 74—103.

²⁾ А. Хвиля: „Куди ведуть дороги шведських могил?“ Червоний Шлях 1933.

³⁾ Лукаш М. Ідеологія фашизму „Літ. Газета“ 30. V. 1934.

⁴⁾ М. Лукаш: Ідеологія фашизму в художніх творах Хвильового. „Літер. Газета“ 30. V. 1934 р.

Одяг жінок козацької старшини. Складається з шовкового байбараку і спідниці у квіти і смуги. На голові кораблик і вишивана намітка. Під байбаракон тонка вишивана сорочка. — Рисунок Михайлини Стефанович-Ольшанської.

ІГОР ЛОСЬКИЙ

КОЗАЦЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

Видати заміж доньку, або женити сина — то були чи не найважливіші події у житті козацької старшини, тієї аристократії козацької України. Весілля, або „акт веселний“, як казалося тоді — це не була лише нагода повеселитися і „покуликувати шумно“, для цілої рідні і знайомих, воно мало рівночасне поважне маєткове і соціальне значення. Тому й обставлявано весілля з великою урочистістю й пишнотою, тим більшою, чим вище суспільне становище займали учасники. Вже заздалегідь розсилали в імені матери молодого старанно виписані запрошення. Писав їх звичайно якийсь студент, що живучи при родині, виконував обов'язки „інспектора“ при синах, а рівночасно був і секретарем пані дому.

Ось, наприклад, видає заміж свою небогу гетьманова Апостолова і пише до Павла Скоропи. Згідно з обов'язуючими тоді формами звертається вона до нього „мосці пане Скоропа, мені велци мосці пане свате і зичливий приятелю“. „Поневаж — пише далі гетьманова — ізволенієм і благословенієм вся устраївающого Бога і нашим благословительним бажанням, приговорена в доживотное сожитіє племінниця наша панна Іуліана Максимовна пану Григорію Юркевичу писарю полко-

вому стародубовському“. Як читаємо далі у цьому запрошенні церковне вінчання відбулося ще кілька місяців перед тим, а тепер у гетьманському домі у Глухові має бути „веселний акт“ і до участі в ньому запрошує власне гетьманова свого „свата“ з „вселобезнішою сожителницею вашою, а нашою коханою пані сватовою“ і очікуючи їх „благополучного прибуття“ залишається „вашей милости пану вседоброжелательнішая сватовая Іуліана Данилова Апостолова Гетманова“. Буває однак, що і сам молодий від себе запрошує на весілля. Ось так Петро Корецький, що женився на доньці відомого магната і багатія тодішньої України полковника Михайла Миклашевського, просить листовно Дамяна Скоропу „знатного обивателя Стародубовського“, аби той „з милою панею вш. м. пана і добродія сполне“ той „веселний акт“ „жичливостю добродійскою приоздобити рачил“. Попереджує при тому щоб ця „жичливість“ не мала жадних „екскузацій“.

Щодо самого весілля, то воно звичайно тяглося дуже довго, часом кілька днів. Ось наприклад, як відбувалось весілля сина полковника прилуцького Дмитра Горленка — Андрія з донькою полковника миргород-

ського Данила Апостола у 1700 році. Весілля це тим більше цікаве для нас, що учасники його відіграли важливу роль у українській історії. Дмитро Горленко тож був один із видатніших співробітників гетьмана Мазепи, найбільш завзятий ворог Московщини, що після Полтави втемігував разом із гетьманом. Батько молодой, це пізніший гетьман. Головним же розпорядником на весіллі був прилуцький полковий суддя Іван Нос, той самий, що вісім літ пізніше відіграв таку ганебну роль, бо зрадив своєму гетьману і віддав гетьманську столицю Батурин у московські руки. Нос у листі до Горленка описує перебіг весілля, яке відбулося у маєтку Апостола — Великих Сорочинцях. Молодий зі своїм почотом їдучи до Сорочинців, зупинився в іншому маєтку Апостола — Хомутцях. Тут він переночував, рано вислухав Службу Божу і поспідав. На піддорозі до Сорочинців слуги молодого „годні персоні“, які супроводили його до будучого тестя. По приїзді до Сорочинців відбувся „пізній“ обід і молоді оглядали подарунки, що їм наділили їх рідня і знайомі. На другий день відбувся шлюб. Але на цьому весільні урочистості не скінчилися. Молоді разом зі всіма гостями поїхали другого дня до батька молодого. Подорож ця з нічлігами, обідами, сніданнями тяглася кілька днів. А там у домі Горленка знова продовжувалось кількденне пирування.

Ми згадали про подарунки, які одержували з нагоди весілля молоді. Подарунки ці досягли часом великої вартості. Так, наприклад, як женився баришпільський сотник Семен Сулима, то від своєї матери одержав він багато срібного, позолоченого посуду. Бачимо між тим посудом великий срібний кухоль, кілька тузнів срібних чарок і пугарів, два тузини срібних ложок і т. д. Крім того принесли свої подарунки рідня і знайомі. Так „її милість, пані полковникова Миклашевська“ прислала великий срібний пугар, „її милість пані Кочубейова“ два срібних „рострухани“, пані Іскра — тузин срібних позолочених ложок і т. і.

Як вже згадав я на початку, шлюб поза своєю „романтичною“ стороною мав (як зрештою має і тепер) сторону чисто матеріальну — маєткову. І як такий регулювали його певні приписи. Перед весіллями відбувалась так звана „шлюбна інтерцизія“ у магістраті в присутності магістратської влади — війта, бурмістра, одного радника („райци“) і писаря. За підписами цих представників влади складали докладний реєстр посагу, що його мала одержати молода. Наречений приймав посаг, квітував його одержання і підписаний реєстр передавав будучому тестеві. Сам же зобов'язувався додати до спільного майна від себе не менше одної третини вартості посагу будучої своєї жінки. Така складність стає тим більше зрозумілою, бо ж у разі смерті чоловіка жінка одержувала назад ціле своє майно.

Щодо посагу, то вартість його залежала звичайно від соціального і матеріального становища батьків на-

реченої. Головні його частину становили клейноти — перли і дорогоцінне каміння. Коли гетьман Самойлович видавав свою доньку Параскеву з політичних зглядів, за московського боярина Шереметева, то дав за нею більше клейнотів, ніж має сьогодні добра ювелірна крамниця. Тут і намисто у 55 разків перел, і майже сотня окремих великих перел, шапочки, корсетки виготовлені перлами. Тут десятки перстенів і ковтків із рубінами, брилянтами, ізумрудами, сафірами. Сила того самого шляхотного каміння виблискує на „кокошніках“, „шубах“ і інших частинах одягу боярині.

Зрозуміло, що нормальний посаг старшинських доньок був скромніший. Але все таки клейнотів, зокрема перел було досить багато. Донька полковника Галагана принесла зі собою в посаг 10 разків великих перел і 27 разків дрібних, 5 перстенів з алмазами, 3 пари ковтків і т. і. Коли видавав заміж свою доньку бунчуковий товариш Скорупа за іншого бунчукового товариша Михайла Єсимонтовського, то дав за нею м. і. 29 разків ріжних перел, два золоті хрести, один оздоблений рубінами, інший алмазами, золотий ланцюжок, дві пари ковтків із алмазами і перлами, три перстені з алмазами і рубінами і т. і.

Не менш коштовною частиною посагу було золоте і срібне накриття. Кожна наречена зі старшинської родини приносила для оздобы родинного стола десятки срібних пугарів, чарок, тац, „роструханів“, ложок і т. і.

Порівнюючи малу натомість роль в посагу відігравала готівка. У той час, як згадана Скорупівна принесла зі собою клейнотів і дорогоцінного посуду на загальну суму — 1886 карбованців, готівки було лише 400 карб.

За клейнотами і посудом йшов одяг, який також докладно списувано і оцінювано. В першу чергу жупани. Шиті золотом і сріблом, ці жупани уявляли собою досить велику вартість. Так серед 12 кунтушів Скорупівної один оцінили в магістраті на 136 карбованців, інший на 115. За кунтушами йшли запаски і спідниці, часто також із коштовного краму, гаптовані золотом і сріблом. Далі йде „постіль“ с. т. пошивки і простирала, часом із коштовним мереживом, атласні ковдри і т. і. Не забуто у реєстрах посагу за білля. Так у згаданій Скорупівній було 15 сорочок голяндського полотна. У доньки конотопського сотника Тетяни Костецької було серед посагу теж 15 сорочок голяндського полотна, одна сорочка гаптована золотом і зеленим шовком і аж 50 звичайних сорочок так зв. „кужільних“. Цікаво, що серед посагу були конче і мужеські сорочки. Далі йшли обруси „швабської“ роботи, сервети більші і менші, рушники. Наприкінці реєстру посагу згадують звичайно подорожні скриньки „прудерка“ з хрусталими або срібними пляшками. Зрештою одна чи дві „карети“, кілька пар коней і кінська упряж, нерідко виложена сріблом і самоцвітами.

(Докінчення зі ст. 2).

сність була „глухою дорогою, заулком, трагічним непорозумінням“ в якому знайшлася Україна.

Що Хвильовий надавав постаті Марії більше значення, яко етичному символі свідчить те, що він зв'язував її із своєю улюбленою мрією про „загірню комуну“. Впрочім уособленням такої етичної сторінки психіки, бажанням шляхотної боротьби є Андрюша.

„З далекого туману, з тихих озер загірної комуну шелестить шелест: то йде Марія“²⁾.

Отже Марія зв'язана із якоюсь ідейною концепцією автора. Що розумів Хвильовий під цією „загірною комуну“? (В інших його творах „загірня даль“, „стєпова даль“, „виноградна даль“, „нові невідомі береги“). В „Слові“ він пише:

„І знову я чую далекий, загірний голос: „пройдуть віки,

²⁾ „Я“ стор. 5.

знайдуть свою змужнілість, пізнають радість і журу твоєї прекрасної землі, відійдуть по древній дорозі в небуття, але ніколи не повториться народження твєї м'ятежної нареченої“³⁾.

Як і коли би це не було прийдуть віки, що побачать відродження його країни. І хоча поет сам мусить зникнути на „глухій дорозі невідомості“ він бачить нові береги... Не побачить лише народження його мрії, „м'ятежної нареченої“, що „мчить по ланах часу в безсмертя“.

Мати („Мати“) що її зарубав сокирою син-комуніст, Мадонна-Марія, що гине з рук сина-чекіста („Я — Романтика“), врешті безсмертна Марія — юнка з простріленою скроню — Україна; можливо національна ідея, що так же гинула підчас революції з рук своїх синів. До них належав колись і Хвильовий, що пізніше врятував цю ідею своєю героїською боротьбою і своєю достойною смертю.

³⁾ Арабески. IX. Слово стор. 34.

М. ПАСТЕРНАКОВА

МАЛЕНЬКІ НАШІ НОГИ, ТА ЗНАЮТЬ СВОЮ ПУТЬ...

Мрачний, ослизлий ранок будиться поволі й ліниво та позіхаючи зтиха сонними очима водить по сірих мурах міських кам'яниць. Львівський ратуш бе дев'яту. Торговці здебільша заняли вже свої щоденні станки, заливаючи ринок повинню колірових товарів.

Малі мистці.

Фото Я. Савка.

Ринок оживає. Филя людська більшає, втягаючи в себе струмочки покупців, що плинуть із усіх сторін. Зачинається мстущня, що у своєму нерівному темпі виглядає ніби великий гротесковий танок, який сягнув по тему до буденщини життя.

І я почуваю себе активною учасницею цієї імпрези та з наказу своєї ролі прямую до болгарських столів. Та тут серед цієї рухливої юрби увагу мою звернула пара дітей. По їхніх очах і рухах пізнати, що вони дісталися сюди випадково й самотнім їх бажанням було видістатися із цього людського рою на хідник вулиці. Роля моя нагло змінилася. Лишаю закупна (коло 12 год. можна буде дешевше дістати!) і йду за незнайомими, так близько, що без труду можу не тільки добре їх оглянути, але й чути їхню бесіду.

Він хлопчик старшенький, може 5 літ, вона дівчинка, білявка не більше 3—4 літ. Коли дісталися вже у спокійне і менше гамірне місце на хідник, він нахилився до неї і заглядаючи ніжно у перелякані оченята сказав по українськи:

„А бачиш, нічого не сталося! Тепер вже недалеко, я знаю добре дорогу“.

А мені чогось прийшов на думку зачутий десь віршик М. Підгірянки, що починається словами:

„Маленькі наші ноги,
Та знають свою путь“.

Я без труду догадався, куди йдуть оці наші подорожні із маленькими валізками, випханими другим сніданком: входимо майже разом до Захоронки — Дошкілля ч. І. при вул. Руській.

У просторій, ясній кімнаті дівтора мов комашня обсіла різного рода забавки.

„Нема ще всіх, щойно сходяться“ — каже з усміхом привітна „тета“ п. Яворська.

Сідаю на малій лавочці збоку і бачу, що більшість дітей найрадше бавиться сидячи на чистій лискучій долівці. Тільки два кругленькі хлопчики щось живо розправляють біля акварія, і малим пальчиком біжать по шклянній тафлі навздогін золотим рибкам. Сяня і Оля мають міну дещо урядову; може це який дижур, бо з повагою, гідною великої справи укладають у глечики чудові ржаво-жовті далії. Ніхто крім тети мною не цікавиться, всі пильно заняті забавою-працею.

Нараз тета вдареє у клявіші кілька протяглих акордів. Виглядає це як умовлений сигнал, бо у той мент підноситься гамір, майже крик, валяться мости з клеєвців, вискакують зі шин вагони, хитаються штудерні хмародери і з лоскотом падають у... фартушок малого будівничого. Коники, песики й інші чотириногі приятелі дітей, щасливі що вийшли ціло із цієї стихійної катастрофи, їдуть на деревляних колісцях під великий стіл. Ляльки й паячки лягають у своїх коробках на примусовий спочинок.

І знов сигнал, вже дещо приспішений. Гамір меншає. Забавки вже зложені у порядку, всі діти біжать до тети, стають біля паніна і ждуть, що далі буде.

Не чути ніякого приказу, тільки зіпд пальців тети вилітає мельодія, жива, легенька, мов метелика радісний лет, зовсім не умовлена! І діти вмиль ловлять ритм, у чому перед веде худенька Люба, і дрібонькими кроками, з розпростертими раменами розбігаються у всі сторони кімнати. У своїх ясних фартушках виглядають, як справжні метелики-білюхи. Потім іде марш, підскоки і сягання пальців ніг у сидячій поставі, і пастушки, що лежать на животу, ще трохи „їзди на ровері“.

Веселий хор.

Фото Я. Савка.

так щоби розрухалися усі мязи, що відпочивали при творенні фантастичних моделей майбутньої архітектури.

І знов сигнал, короткий, уриваний. Діти стають гусacom і у маршовому темпі виходять до вмивальні мити руки.

Зачинається друге снідання. Малі рученята дбайливо розстеляють серветки і випаковують з валізок, торбинок та кошиків булочки, овочі і обовязкову фляшку грітого молока.

„Смачного!“

Дякую милій теті, що дозволила мені побути часочок у своєму царстві, повному погоди й материнського тепла. Прощаюся з дітьми, а особливо з малим Юрком та Галею, бо за їхніми маленькими ногами несподівано зайшла в цю оазу радості й безжурного дітточого сміху.

Що край, то обичай...

Одна з прикмет англійської гостинності — це пошанування для приватного життя другого. Кожний „особистий натяк“ є тут не на місці. Тому ніхто в англійському домі не жадає від тебе подробиць із твого приватного життя, або іншої особистої інформації, якщо ти сам не спішишся охоче поділитися ними з ким небудь. Письменник тут рідко чує про себе й свої твори, жінка про своїх приятелів, міністер про свої потягнення. Оригінали й оригінальності приймають там без дискусії. Навіть блазен може спокійно строїти блазенства.

На тему цієї дискреції й цього культу мовчання, оповідала мені недавно одна англійка оцю історію, яку вважаю дуже влучною ілюстрацією до вище сказаного:

Один молодий чоловік, запрошений сусідами на селі на костюмовий бал, постановив перебратися в костюм надвального блазна. В тій цілі замовив собі атласний костюм, напів червоний і зелений, короткі штани, панчохи, кінчасту шапочку; усе в двох кольорах. Коли надійшов очікуваний вечір, поїхав до своїх знайомих. Коли станув у воротах віллі, щоби пристосуватися до своєї нової ролі, відправив шофера зворотом, зачерпнувши просто з шекспірівської комедії. Потім задзвонив.

Відчинив камердинер, змірив прихожого, не сказав нічого і гостя, якого зрештою добре знав, відпровадив до бібліотеки. Тут була зібрана ціла родина в щоденних строях і при своїх звичайних, вечірних розвагах. Одні читали, другі грали в шахи, одним словом відпочивали. Ані сліду, ані знаку якоїсь забави. З хвилиною як молодий чоловік увійшов, домашні встали, щоби привітати сердечно гостя. Здавалося ніби ніхто не бачить його особливого строю. Розмова покотилася в такий природний і милий спосіб, що навіть „інтруз“ скоро забув, що стирчить у червоно-зеленому одязі блазна.

Коло півночі відізвався до нього пані дому.

„Мені здається, що ви відіслали свій віз до дому. Тому сподіюся, що не відмовите нашому запрошенню й переночуєте в нас. Син мій позичить вам відповідну піжаму“.

Так і сталося. Слідуючого дня попрощав господар сусіда такими словами:

...дуже нас тішить ваша візита, але просимо не забувати й з'явитися знову за вісім днів, бо за тиждень буде наш костюмовий бал“.

Признаюся, що ця історія мене захопила. Може хтось скаже, що було би простіше в'ясувати помилку, а потім сердечно сміятися з випадку. Але вважаю цей випадок дуже цікавим. Певна група людей могла в таких особливих обставинах зберегти повагу й провадити розмову з „блазном“ не даючи по собі пізнати здивування, ані не освідомлюючи гостя про його передчасну маскарadu. Річ тут у символі, а не в відокремленому випадку. Хто з нас не хотів би часом, безжурно попровадити в світ свої, в пестрий одяг убрані думки?

Цей англійський образок насуває мені на думку інший, зачерпнутий із японського життя. Варто для симетрії його зачитувати:

Один японець очікує в осінній день гостей. Вранці кличе свого сина й показує йому дорогу що провадить з гостинця до дверей дому. Купи пожовклого й зівялого листя лежать на великих плитах хідника.

„Дивися — каже до сина — на цю засмічену дорогу. Це негідне мого дому, щоби гості мусіли по ній ступати. Лишаю тобі цю справу. Треба подбати, щоби вона скоро була доведена до порядку“.

Син бере мітлу й розмітає листя на боки, роблячи рівномірні звали. Замітає пильно й уважно, раз і дру-

У нас запроваджують автоматичні телефони та позбавляють телефоністок праці. А в Китаю власне здобули собі жінки цей варіант та багато їх заробляє в такий спосіб. Цікаве те, що і в уряді не цураються свого народного строю, «кімонга».

гий, щоби змести з каміння всякі рештки сміття й куряви. Коли незабаром з'явився батько, син відізався:

„Дорога є чиста“!

Батько уважно кидає оком на доріжку й неначе невдоволений.

„Чиста? — каже — така, як у цій хвилині, не може називатися чистою. Не розумієш, що не можна показати її гостям в такому стані? Ні, даю ще тобі трохи часу, щоби ти міг докінчити свою працю“.

Син здивований, довго дивиться на камінні плити, чухається в потилицю й міркує... Тоді біжить по воду й шматити і починає змивати кожний камінь зосібна, поки не набрав гарного полиску. Потім знову кличе батька.

„Батьку! Дорога тепер уже чиста“.

„Що? — відповідає батько. Це все? Хіба не бачиш, що вона вимагає нового труду?“

„Батьку, — каже син, — вибач мені, я не в силі зрозуміти, що тій дорозі бракує“.

Не кажучи нічого, схилиється батько над купою зівялого листя. Бере один і кидає на блискучу плиту, так якби його випадково там завіяв вітер... Потім звертається до остовпілого сина:

„Тепер дорога готова для моїх гостей. Не вистачає, мій сину, робити все, щоби гість був в тебе вдоволений. Треба це робити в такий спосіб, щоби навіть одну хвилину не припускав він, що це зусилля зроблено для нього“.

Та коротка історія містить у собі суть незвичайно милої штуки, як треба приймати гостей...

(З французького).

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Пригадуємо, що з оцим місяцем кінчиться четвертий квартал цього року. Чи Ви вже вплатили належність? Не відкладайте цього! Чим скорше заплатите, тим краще! Позбудетеся догву, а ми зможемо видати краще число!

Долучуємо складанки П. К. О. і просимо звернути увагу на свої залеглості. Ще багато передплатників не зложило нічого на IV квартал! А шкода було би здержувати висилку журналу! Маємо цікаву таблицю взорів, яку долучимо до ч. 24. »Н. Х.«.

Конкурс

Зовсім не так уявляла я собі конкурс! Редакція закидана дописами, на сторінках «Нової Хати» місця не стає на всі ті похвали чоловіків, що їх з усіх усюдів надсилають щасливі та вдоволені жінки. А тимчасом — лиш час до часу рефлексії на тему подружжя, тут і там якась згадка про саму особу чоловіка. Деж поділися всі щасливі жінки! Одинокі «конкретні» похвали подала «Вдоволенка» в ч. 21 «Нової Хати». — Похвали? Чи дійсно похвали? Пише вона, що вдоволена своїм чоловіком, а потім вичисляє ті хвилини, що в них вона мусить усю свою увагу напружувати, щоби не вразити його, бож «пан і володар» у злому настрою. А за це все кілька дрібних приємностей, кіно, овочі, що ними він від часу до часу ласкаво її обділить. Дорога пані «вдоволена», це хіба не Вашому чоловікові, а Вам належить перше місце за Вашу терпеливість до нього! З інших статей теж усе виходять поради для жінок, що мають робити, щоби їх чоловіки були вдоволені, щоби зберегти їхню любов, і т. д. Взагалі виходить, що жінка має цілу масу завдань і обов'язків щоби удержати спокій та гармонію в подружньому житті! А чоловік? Виходить він на якогось такого «звіра», про якого бідна жінка мусить дбати та наче погромець придумувати всякі хитрощі та способи, що при помочі них можна би його «укосякати» та усмирити! І це мають бути відповіді на конкурс на доброго чоловіка! Ні, зовсім не так уявляла я собі подружжя та того «доброго чоловіка». — Уявляла — здивується напевно! Но так, бо я незламна! (І скажу правду, що як починаю ще кілька таких конкурсних статей, то таки ніколи не згоджуся вийти заміж!). Отже, яким правом забираю голос у дискусії? — скажете! Розкажу від початку!

Чекала я терпеливо на «опис» доброго чоловіка, а вкінці прийшла до переконання, що видно нема такого. А може є, але ці «щасливі» жінки такі заняті стараннями про своїх «добрих» чоловіків, що часу не мають писати. А може просто ті «знамениті» чоловіки не дозволяють писати про себе (зі скромності)? Думаю собі, не пишу дійсні жінки, то напишу я про вдуманого. Хто знає чи потім про дійсного зможу вже що доброго написати!

Якийсь «Коледж» в Америці уложив таблицю прикмет, які повинна мати добра жінка. (Це з реферату проф. Баєля на Педагогічному Конгресі). Таких прикмет на цій таблиці вказано 300 (словами — триста!). Найкраще було би і тут уложити таку таблицю з прикметами чоловіка. Тільки якщо жінка, слабша половина людського роду, повинна мати таких прикмет 300, то чоловік, сильніша частина найменше 1000! Я на місці мужчин образилась би, якби мені сказали, що вистачить в них менше прикмет! Але я не Коледж, ані вища школа. Не чуюся на силах видумати таку кількість прикмет. Це мусіла би зробити хіба особня комісія! Мені прийшло на думку тільки кілька. Убираю ними мого вдуманого чоловіка і подаю його на конкурс!

Візьмим ріжні сторінки подружнього життя. Домашнє господарство! Уявляю собі, як він перед відходом до біора випитує, чи не треба їй чого полагодити, чи може що купити. Він помагає їй у господарських справах. Вони ж товариші і так само як вона інтересується його фаховими клопатами, так і він бере чинну участь у її господарських заняттях. Фінансові справи — (властиво «добрий чоловік» повинен мати все гроші і то досить, але роблю тут уступку на річ правдивого чоловіка, який часом мусить чиститися з грішми) — полагоджують вони на спілку, обчислюють, радяться, що треба купити і т. д. При тім часом вибухає сварка, бож він твердить, що капелюх для неї це важніша справа, як кажім, лягла до його кімнати. Але, якщо він дійсно муштина в 100%, то його воля перемагає і жінка дістане новий капелюх. Це були би господарські справи.

А тепер духове співжиття. Тут він є для неї натхнінням, не тільки вона для нього (як це радить п. Теліга у Вістнику «Якими нас прагнете?»). Думаю, що бути комусь натхнінням, не перешкоджає і самому активно брати участь у всяких ділах та навіть користати самому з натхніння. Ото ж духове співжиття. Знов подружжя, як двоє добрих товаришів, що піддержують себе і є взаємно для себе натхнінням! Він не тільки не здержує її від громадської праці, він гордий, що вона працює!

Скажете, що по такому довгому вступі трохи за мало сказано! Але ж я не можу описувати тих усіх дрібних і буденних справ, в яких — уявляю собі — він напружує всю свою увагу, щоби дати їй потрібні добрі умовини для її заняття, в яких піддержує її добре самопочуття навіть коштом своїх привичок! Не перечу, що і жінка-товариш повинна створювати догідну атмосферу для його праці. Чоловік, якого подаю на конкурс — це товариш своєї жінки. Що можете йому закинути? Хіба те, що не існує насправду!

Студента.

НА СВ. МИКОЛАЯ.

Жінка дістала від чоловіка лиса й оглянувши його докладно, каже:

— Роме, мені здається, що цей лис фальшивий!

— Марусю, кожний лис фальшивий! Така вже його вдача...

СТ. ГАВРИСЕВИЧ.

Чистота шкіри

Це перший ступінь плекання краси.

Не лише з причин естетичних, але строго гігієнічних. Шкіра дихає порами так як наше тіло легенями. Отже їх треба чистити й отвирати. Культуру народу міримо зуживанням мила, це загально відоме.

Одначе вживання пудру приписує зовсім інакше чищення шкіри. Пудер дуже докладно забиває пори, а щоби їх вичистити, мило не вистачає. Зрештою не кожна шкіра зносить мило. Тому сучасна косметика винайшла спосіб кращого чищення шкіри. Примінюємо його на ніч, щоби відтяжити шкіру від цілоденного прикриття. Та й і міський воздух, що носить у собі саджу і пил, насідає густою верствою на обличчя. Цього треба теж радикально позбутися на ніч.

Як сказано, шкіра дихає порами. Пори виходять зі шкіри піт і виділення ріжних залоз. Отже шкіра забита пудром та нечистотами воздуха, не живе правильно. На лиці шкіра є особливо вражлива і тому чищення тут мусить приміюватись до її особливостей. Не можна обличчя чистити нагально або сильним тисненням. Чистити й мити обличчя треба зовсім легко, щоби шкіра не витягалася. То значить, що чистити способом більше хемічним, як механічним. Отже вживати якогось делікатного середника, що не дразнить шкіри, а проникає глибоко до порів і позбавляє їх бруду тим, що розпускає його й виносить на верх. Середник цей накладати мягкою шматкою, або ватою так довго, аж вата станеться зовсім чиста. Тепер є цілий ряд засобів, які можна поручити. Одначе остерігаю, що не кожна шкіра однаково кожний крем зносить. Тому треба його випробувати, або спитати в цій справі фахової поради.

Спосіб як вживати середники до відчищення шкіри: Треба ватку замочити в теплій воді, легко витиснути і звогчити нею лице, опісля наложити на неї тонку верству відповідного відчищуючого середника і спіральними рухами (в напрямі як ідуть м'язи, а саме, від носа до вуха, на чолі від насади носа у гору) змивати лице. При цьому треба вважати щоби не натягати шкіри.

Потім сполокати лице чистою, теплою водою.

Може комусь здаватиметься зайвою оця увага, яку я присвячую ґрунтовній чистоті шкіри. На жаль це поняття ще дуже поширене. Але повторюю ще раз, що всякі заходи косметичні розіб'ються, якщо не сповним цього першого, основного услів'я. Всякі дальші середники, наложені на заткану, нечисту шкіру не ділатимуть на неї й тим не матимуть ніякого успіху.

Лещківські

самоділи

на вбрання, плащі, костюми. Коци, пледи, на-
криття і подорожні бунди. — Склад фабричний:

ЛВІВ, ВУЛИЦЯ КОПЕРНИКА ЧИСЛО 4

КАПУСТА

Останки землеродів дозволили уже з піль, бож зима зближається до нас великими кроками! Тут і там на торзі видніють ще купи капусти, але і її внодовзі не стане уже там. Остання пора братися до підготовки зимових припасів.

Капуста, хоч належить до найпізніших ярин, хоч останню звозять її з поля, то між усіма середниками поживи займає вона у нас одно з перших місць. Як кажуть, $\frac{2}{3}$ мешканців нашого краю живляться в першу чергу слабо машеною картоплею та... капустою! Причини цього відомі. Капуста знаменито у нас вдається, її легко переховати та робити з неї запаси на зиму, до тогож вона небагато коштує. Але найважливішим аргументом, що промовляє за уживанням капусти, це її відживна вартість. Але з цього не здаємо собі якслід справи. Може більше інстинктом відгадуємо це. Тому варто зясувати собі тут відживну вартість капусти.

Як усі рослини, достачає нам капуста в першу чергу мінералів, що конечно потрібні до життя та здоров'я нашого організму. Особливо важним є залізо. Воно дає матеріал до творення червоних тілець крови, а тим самим запобігає анемії. Крім цього має капуста в собі вітаміну С, що дуже потрібна для здоров'я дорослих і дітей. Вітаміна ця хоронить наші діти від недомагань на тлі дитячого шкорбуту, та впливає на добрий вигляд дітей. Але ці складники знаходяться тільки тоді в капусті, коли її відповідно прирядити. Найкраще їсти її сирію. Якщо її варимо, то не треба її перед варенням парити, зле теж витискати з посоленої капусти сок.

Деякі роди капусти мають трохи гіркий смак, гострий неприємний запах, що походить від деяких етеричних олійків, що легко парують, а також з різних мінералів. Щоби усунути ті неприємні прикмети капусти, парять її перед варенням, або витискають по солонні. Це справді помагає на немилий запах та гіркавість капусти, але рівночасно приносить багато шкоди. Разом із відцідженим соком позбувається капуста своїх корисних складників, мінералів та вітамінів, що власне в тім соці розпускаються.

Знаємо з досвіду, що такий неприємний смак та запах має передовсім капуста у великих головах, з підміських городів, що їх звичайно надто багато підкріплюють навозами, а теж ті роди капусти, що мають синяві жилки в листках.

Отже купуймо передовсім капусту в малих твердих головках, однобарвну, ясну, зелено-жовту. Поручити треба такі роди: рання дітмарівська, варшавська, осіння данська Амагер та брунсвіцька. Всі ті роди належать до цукрових.

Їх не треба парити перед варенням, ані витискати по посоленні. Мають вони тільки дуже слабкий запах та мало неприємного смаку, а і це випарує підчас варення разом із парою. Треба тільки варити капусту на дуже сильному вогні та не прикривати начиння покриткою. Води налити дуже мало, так щоби потім її всю вжити при заправі, а не відливати повновартісного вивару. В цей спосіб збереже капуста такі відживні складники, як мінерали.

Але вітаміну С. має тільки сира капуста. Отже, якщо хочемо подати її нашим дітям, то мусимо давати їм сирі капусту у якійнебудь формі. Найкраще подавати салату зі сирі капусти. Вітаміна С не зносить вищої теплоти, тому що під її впливом втрачає усі свої корисні власності.

Очевидно і тут треба дбати про відповідний рід капусти, що має лагідний смак.

Складники сирі капусти є дуже добре стравні. Наш організм тільки тоді зуміє їх використати, коли

капуста є добре, тоненько та дрібно покраяна, так щоби більші, тверді кусники не дражнили надто кишок. Пошатовану капусту треба посолити, щоби зм'якла, а щойно пізніше приправити. Малим дітям, що їм салата з капусти могла би зашкодити, подають в Америці щоденно в осіні та зимі кілька ложок соку, витисненого зі сирі капусти. Не зважають навіть на те, що дітям такий сок зовсім не смакує.

Салату зі сирі капусти можемо приготувати менше більше до кінця лютого, бо пізніше не стане нам уже запасу сирі капусти. Тоді перейдемо вже на квашену.

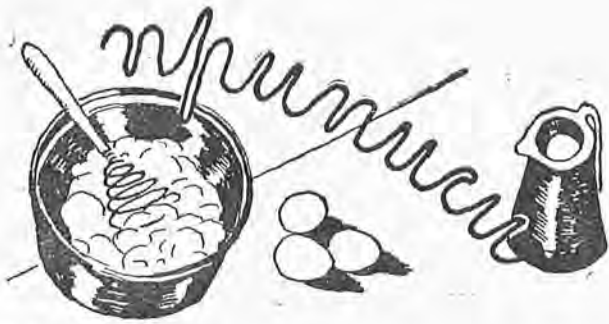
Квашена капуста теж має велике значіння, як відживний середник. І тут теж треба пам'ятати, що варена має менше корисних складників, як сира. Не має вона вправді тих усіх складників що сира капуста, але зате багато своїх власних мінералів, вітамінів та ферментів, дуже корисних для нашого здоров'я. Особливо добре ділає на травлення молошній квас. Завдяки йому має власне квашена капуста свій знаменитий смак.

Коли хочемо, щоби квашена капуста мала добрий смак аж до пізньої весни, треба про неї дбати. Щотижня треба капусту в бочці „вмити“. Робимо це так: камінь та денко, що ними притиснена капуста, виймаємо, шуріємо та паримо, а зі стирочки збираємо білий кожушок, що осів на ній. Її саму паримо та переємо. Поганий смак та запах капусти брудно удержаної, походить від капустяного квасу, що розкладається під впливом грибка (у виді білого мошкун). Грибок цей живиться головню молошним квасом та водиться на поверхні квашеної капусти. Капустяний сок повинен покривати поверхню капусти понад 10 см, бо береже її перед зіпсуттям.

Елегантна пані
носить лиш взуття
з робітні

ІЛЛІ ЯРЕМИ
УЛ. ФРЕДРИ 9.

Салата з червоної капусти.

Пощаткувати голівку червоної капусти дуже дрібно (гострим ножом). Вкинути на посолену, киплячу воду та заварити кілька разів. Вилляти капусту на друшляк та відцідити воду. Коли вода вже зовсім сплине, а капуста прохолоне, уложити її на полумиску тонкою верствою, покропити обильно цитриновим соком, щоби набрала гарного коліру та вистигла зовсім. Заправити так: Пошаткувати на вузькі пасочки великі винні яблука, дрібно посікти кусень спареної солодкої цибулі. Додати це до капусти, вимішати, посолити та поцукрувати до смаку і додати білого, меленого перцю. Врешті заллати кількома ложками доброї ніцейської оливи, а в разі потреби додати до оливи трохи цитринового соку. Зложити салату на шклянну салатирку і залишити на зимному місці щонайменше дві години, щоби добре скрушила.

Потравка з баранини.

Зварити в росолі баранячу лопатку. Коли мясо змякне, зляти росіл, заправити його маслом, пересмаженим із мукою (підлива повинна бути густа) додати до підливи кілька ложок зеленого горошку з консервів, добре відцідженого й кілька разів заварити. Мясо покроїти на кусні. Виложити на круглому полумиску в такому порядку: по середині горошок, обложити вінцем із рижу, сипко звареного, риж обложити куснями баранини. Все обляти підливою й додати до неї в останній хвилині січеної петрушки.

Фабрика хемічних виробів О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смола шевську.

Накипляк із сушених грибів.

Зварити 15 сушених грибів середньої величини і смак відцідити на підливу. Посікти дрібненько гриби, засмажити їх із двома ложками масла й січеною цибулькою, а знявши з вогню, додати дрібку білого меленого перцю й багато січеної петрушки. Все це добре вимішати.

Окремо втерти 4 жовтка з ложкою масла, чотирма ложками сметани і двома булками, намоченими в молоці. Булки треба перед тим обтерти на терці зі шкіри, а потім докладно витиснути.

Вимішати цю масу з грибами, вбити густий сніг із 4 білок, вимішати його з масою і виложити до форми, вимашеної маслом і висиланої тертою булочкою. Форму наповнити до двох третин, бо маса виростає. Щільно замкнути й варити в парі годину, себто вставити до ринки з окропом і вважати, щоби вода постійно ки-

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста

„Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.

До миття рук порошок і паста „Сільва“.

піла. В міру того, як випаровує, доливати. Накипляк виймати в останній хвилині перед поданням.

До цього накипляка годиться грибова підлива, зладжена на смаку, або біла підлива з квасної сметани з січеною петрушкою.

Волові битки з грибами.

Битки робимо зі зразівки або крижівки. Мясо треба вижити, поділити на однакові відповідні кусні, потовчи, уформу-вати ножом, посолити, поперчити білим перцем, посипати мукою і зарум'янити на розпаленому маслі. Окремо зварити кілька сушених грибів і покроїти в вузькі пасочки. Рум'яні битки укладати в ринці верствою, пересипати грибами і спареною, тонко посіченою цибулею. Заповнивши ринку, підляти кілька ложок росолу й дусити на легкому вогні під покришкою. Коли битки змякнуть, вийняти з ринки верхню верству й насипати туди підварених бараболів, покряяних у кістку. Вложити знов битки і ще бараболі і дусити, аж змякне бараболя. Коротко перед поданням вляти кілька ложок доброї сметани. Подавати в тій самій ринці, посипавши все зверху січеною петрушкою.

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРА-ЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

ВОЛОСЬКА КАПУСТА.

Волоська капуста є справжньою зимовою яриною. Багато людей каже, що вона справді добра щойно тоді, коли трохи змерзне. Отже тому добра волоська капуста з'являється на торзі щойно в осені і є темно-зелена у відріжненні від літньої, яснішої.

Приладжуємо її як додаток до м'ясива, або й подаємо самостійно. Перш усього треба позбавити її качана, листки добре обмити і зварити в воді аж змякнуть, а потім змолоти на машинці, або посікти дрібно сікачем. Посічену капусту приправити відповідно до припису.

Подаємо кілька приписів на приладження волоської капусти.

Юшка з волоської капусти.

Наставити юшку на костях з кусником товстого вепрового або вудженого мяса. Коли юшка підвариться, додати дві тарілки дрібно січеної волоської капусти й доварити її в юшці. Засипати пригорщю пшеничних крупок. Коли готова, покроїти мясо на дрібну кістку і подавати.

Беґетаріяньська капуста.

Волоську капусту обварити, посікти. Потім всмажити на добрій оліві з цибулькою, посолити і поцукрувати. Дуже ситне.

Капуста зі сметаною.

Зварену капусту посікти і вдузити на маслі, перемішану з тертою булкою. Додати трохи мушкатового горіха і мішати, щоби не пригоріло. Потім додати чверть літра киплячої сметани і дусити капусту ще пів години. Соли додати до смаку, перцю й цукру. Коли даємо цукру, не треба вже мушкатового горіха.

Шведська капуста.

Всі шведські страви є товсті й тому тяжкі. Однак ця капуста дуже смачна й тому подаємо припис для тих, що мають здоровий шлунок. Волоську капусту варити чверть години в окропі, потім грубо посікти й дусити на товщі, або товстій вепровині. Додати соли, перцю, цибулі й пора. Дусити аж мясо змякне. Наприкінці припорошити мукою і лишити, щоби затягнулося. Підляти дрібку окропу.

ОБИДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

Неділя: Помідорова юшка з рижом, волова печеня на дико з галушками і компот із гоґодзів, штрудель із яблуками.

Понеділок: Яринова юшка, лазанки з капустою, компот із яблук.

Вівторок: Борщ із фасолькою, вепрова печеня з бараболями й капустою, будиць із пшеничних крупок.

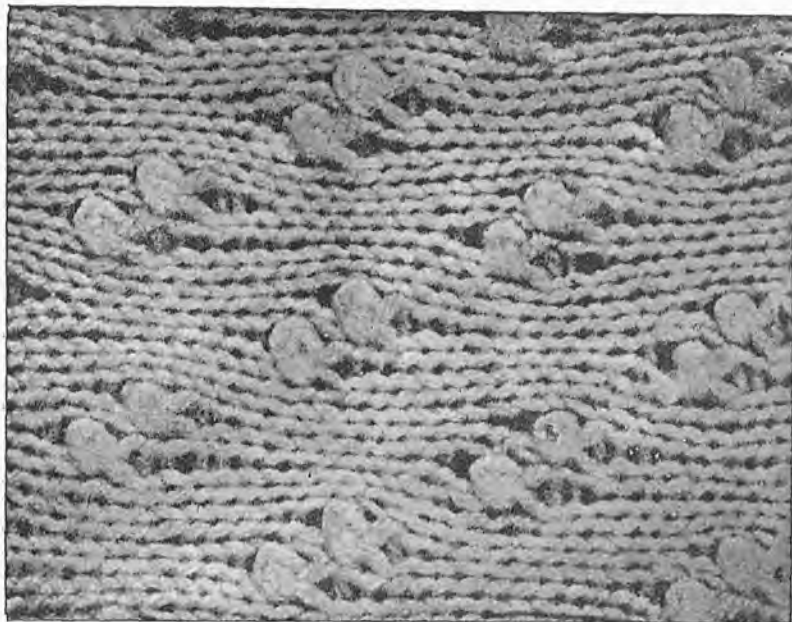
Середа: Грибова юшка з французькими галушками, січені ки з волоської капусти і смажені бараболі, різанці зі сиром.

Четвер: Росіл із різанцями й фасолею, росолове мясо з хріновою підливою, квашені огірки, риж із яблуками.

П'ятниця: Юшка з каляфіорів, мариновані оселедці з бульбою, крокети з капустою.

Субота: Юшка цибульова, теляча печінка душена з бараболями, риж зі сметаною.

ПЛЕТЕМО...

ВУЗЛИКОВИЙ СТІБ.

Засадничий стіб: по правім боці, всі очка прямо, по лівому всі навиворіть. I-ий ряд: 5 очок прямо, в 6-те вбиваємо 3 нові очка, переробляючи їх раз просто, потім не здіймаючи його з дроту, раз навиворіть, 3 очка вбиті в одно переробляємо разом прямо. III-ий ряд: робимо вище описані вузлики що 5 очок, є одно очко пізніше, як попередні. Тепер 5 рядів робимо гладко, потім повторяємо 4 ряди з вузликами. Уміщуємо їх на 1 очко дальше, ніж у попередньому ряді. Плетемо дальше 5 рядів гладко, потім 4 з подвійним рядом вузликів, пересунених на одно очко від попередніх.

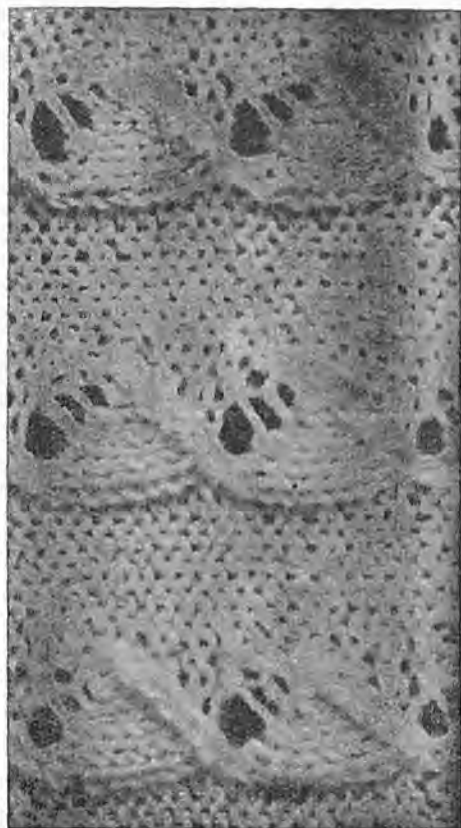
СТІБ ЗАКІСНИЙ.

1 ряд х: 7 лівих очок, 1 право, закинути нитку. Від х — повторяти.
2 ряд х: 7 лівих очок, 2 праві, закинути нитку. Від х — повторяти.
3 ряд х: 7 очок лівих, 3 праві, закинути нитку. Від х — повторяти.
4 ряд х: 7 очок лівих, 4 праві, закинути нитку. Від х — повторяти.
5 ряд х: 7 очок лівих, 5 правих, закинути нитку. Від х — повторяти.
6 ряд х: 7 очок лівих, 4 праві, праву зняти. Від х — повторяти.
7 ряд х: 7 лівих очок, 3 праві, праву зняти. Від х — повторяти.

8 ряд х: 7 лівих очок, 2 праві, праву зняти. Від х — повторяти.

9 ряд х: 7 лівих очок, 1 праве, праву зняти. Від х — повторяти.

10 ряд х: 7 лівих очок, 1 право зняти. Від першого ряду взір повторяти. Стіб виконаний волічкою «Сирена» марки «Трикутник у Колі».

Найбільший вибір останніх новинок на жіночі сукні й плащі, а також матеріяли на мужеські вбрання поручає

„ДІМ МОДИ“
Львів — європейський готель

МОДЕРНІ МЕБЛІ у першорядному виконанні
ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

Львів, вул. Ленартовича ч. 20.

Магазин меблів Львів, ул. Сикстуська 21.

Тел. 12-58

Перфумерія „Лотос“

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“
ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

Забудьна Борецька. З вашого запиту не видно чи хочете влаштувати андріївський вечір у невеличкому гурті чи в читальній залі. Припускаємо те друге.

В навечеря св. Андрія дівчата й хлопці ворожать, стараючись відгадати що саме їм цей рік доброго принесе. Ворожби ці бувають веселі й збитощні і загалом андріївський вечір має характер веселої розваги. Тому й влаштовуючи його для сільської молоді на більшу скалю, треба зберегти йому цю веселу за-
 краску.

Чи є в вашому селі хор? Тоді заінсценізуйте з ним «Вулицю», або «Вечерниці» Ніщинського. Там багато веселих співа-нок, гарних мелодій і мальовничих сцен. Часу маєте, щоправд., мало до св. Андрія, але можете вибрати лише деякі пісні або відступити звітливо.

Питаєте про показ народної ноші. Теж може бути. Очевидно не з довгим, нудним рефератом, а тільки короткими поясненнями до кожного строю. Нехай кожний стрій з'являється по черзі на сцені, а потім виведить з усіма прибраними поспаттями хорівід через сальо. Це забавить публіку та дозволить оглянути добре кожний стрій.

В програму може ввійти також якась весела деклямація, наприклад із співомовок Ст. Руданського, які звичайно на селі дуже подобаються.

Але не забувайте також андріївських обрядів. Розпитайте про ворожби в даному селі (а ці способи будуть усіх найбільше цікавити) і виведіть кілька таких на сцені. До цього потрібний зручний конферансієр, себто хтось що вмів би дотепно пояснити дану точку та реферувати публиці все, що на сцені діється. Краще це робитиме хлопець, бо вони на селі відважніші як дівчата. Отже наприклад кладете на сцені шість голубців з позави-ваними іменами дівчат і пускаєте туди пса. Котрий голубець він вхопить, та дівчина скорше вийде заміж. Дальше виливають олово на сцені по черзі всі дівчата, а конферансієр пояснює це салі.

Якщо не можете знайти відповідного конферансієра, то за-
рядіть ворожбу по програмі в тіснішому гуртку. Тоді обійдеться
без пояснень, бо кожний буде все виразно бачити. Один гурток
може виливати віск, другий пускати лущинки на воду, і т. д.

О. Турко. Трудно Вам порадити яку сорочку справити собі до народнього строю, коли не знаємо, який саме ваш стрій. Якщо вже маєте його, тоді треба крій і вишивку строго до нього dostosувати. На наших таблицях є взори з жіночих сорочок, полтавських, буковинських, покуцьких, подільських. Напишіть яка саме Вам потрібна й ми порадимо.

Але коли ще не маєте народного строю, тоді найкраще справте собі стрій зі своєї рідної околиці. Покажете селянкам, що цього строю не треба цуратися, покидати. Вдягаючи його на різних святах, концертах, а не лише з нагоди вечора народної ноші, докажете, що це стрій святковий, парадний, а не принагідна маскарада. А при якомусь краєвому святі зарепрезентуйте своє рідне село! Цеж Ваш обов'язок і найкраща відплата за Ваші щасливі дитячі спомини.

Можливо, що Ваше село вже не має народного строю. Це буває коло більших міст або в деяких полосах на Волині, що народній стрій зовсім уже зник. Тоді виберіть полтавський, який уже здавна має прикмету загально-українського. Щоправда, не матимете плахти, бо на західніх землях її не виробляють, але її можна заступити спідницею. В попередньому числі подали ми в рубриці «З нашого досвіду» краскову схему такого народного строю при синій корсетці. Одначе можна підібрати таку й до чорної, або брунатної. Дуже гарно коліровані народні строї знайдете на листівках М. Андрієнка, нашого видання.

Маруся Столярчук, Корш. Питаєте про народний стрій волинський. Волинь, особливо та середуща вже затратила питеме народне вбрання. На окраїнах ще збереглися народні строї, але на півночі вони зближені до поліських, на заході до холмських. Який саме хочете собі справити?

Незабаром подамо світлини питомих волинських стрів.
Побачите й виберете собі.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“
біля закладу гачків, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, І. п.
Спеціальність: машинові пасти й джети

Де́що про мужеські вб́рання

Назагал думають наші чоловіки, що їх убрання не підлягають моді, більшість не застановляється над фасоном і лише кравцеві вільну руку у шитті нового гарнітуру. Найважливішою річю для загалу є, що убрання добре ложиться і що має всі приписані кишені. Але є й такі, що бачуть різницю у крою блузи чи штанів зперед трьох літ а тепер. Для тих власне других будемо час від часу подавати новинки чоловічої моди.

Зимовий сезон зазначає зміну у крою блюзи в раменах. Вони, хоч поширені, не мають уже такої різкої, прямої лінії, тільки легко спадають до рукава, що вражає м'якше і більше природно. Чоловіки, що мають добре розвинені м'язи ramen, можуть викинути усю вату, що помагала кожному удавати Геркулеса. Вилуги є ширші. Це видно передовсім у дворянських блюзах, що при них наказує мода запинати тільки останній із трьох гудзиків. Вилуги у часу — чи однорядових блюзах не сміють прилягати сильно, а мають легко відвертатися як рульон. При трьох гудзиках запинється середущий, при двох — перший, в «однорядівці», ніколи всі або два перші. Грудей не ватують. Вони мають зовсім природну форму, а стан, що в попередньому сезоні був на 2 см вище природнього, зійшов тепер на своє дійсне місце. Ширина штанив лишилася без зміни, довжина приписана рівна з запятком, значить при спокійній поставі заправсана складка штанив легко спадає на перед черевика, не загинаючи лінії придолу.

Колірні сорочки, що їх так радо вбирали наші чоловіки літом, модні дальше, а щоби було їх бодай трохи видно зпід камізьки, порадили собі диктатори чоловічої моди і витягли виріз камізьки на яких 2 см глибше.

На кінець ще про матеріали. Краски не надто контрастові, переважно бронз, зелена і сіра. Взорі у пружки і легку клітку в шевіотах; самоділи мають питомі тій тканині східці, а гладкі у зимових «фреско».

Коко.

Коко.

3 наших гутірок

Зближається щораз то ближче показ народної ноші, що його уладжує, як і минулого року, «Українське Народне Мистецтво» разом із Т-вом «Укр. Захоронка». Тож не диво, що клубову гутірку в дні 18. XI. 1935 присвячено власне цьому показові. П. Л. Бурачинська зясувала нам загальне значіння таких показів. По всьому світі, у всіх народів зродилася тенденція відновлювати «моду» народніх строїв, а принайменше охота примінити мотиви тих строїв до щоденних чи святочних міських одягів. Гітлерівські журнали мод на своїх сторінках містять моделі суконь, на яких примінено елементи народніх німецьких строїв. Італійська вистава мод в Міляно вказала та звернула особливу увагу на строї, виконувані в італійських робітнях та з італійського шовку. Поминаючи уже економічні мотиви, що к жуть заспокоювати свої потреби у власному краю та власними сирівцями, є ще й інші причини того звороту до народніх мотивів. Це в першу чергу перемучення модними строями. Попросту шукають віднови та відсвіження у народніх мотивах. Це більше актуальне заграницею. У нас ще такої перертвоти нема, натомість ролю відграє привязання до свого рідного, до традиції.

Про показ народніх обрядів у Стрию почули ми з уст. п. І. Павликовської. Ніхто навіть не сподівається які не раз предивні скарби поховані на наших селах. От прим. дивні одяги села Лисятич, що виводили там весілля, а також цікаві білі одяги села К'яська, що знаменито далися би примінити до нашого міського одягу. Саме групу з Лисятич мають намір організаторки львівського свята спровадити на львівський показ нар. ноші. Тоді побачимо самі ті дива! Гарячим закликem та заохотою до активної участі у показі закінчилися сходи. Шукаймо по найдалших закутинах, щоби і собі запрентувати на показі щось цікавого. Чим дальша закутина тим більше інтересний стрій!

Українська мода

Підчас війни, осередні країни не мали ніякого зв'язку з Парижем. Здавалось би повинні в моді жіночій піти окремими шляхами, або принаймні відстати від неї. Та ні! Якось ці найновіші моделі передіставалися через колючі дроти й віденка була так само одягнена, як парижанка. Дарма, що тоді була війна і все що натякало на якийнебудь зв'язок із закордоном було строго заборонене.

Тоді не думали ще про свою окрему моду. Не мали відваги до цього, а може й охоти...

Тепер справа стоїть інакше. Країни відграницили себе такими митними мурами, такими папшовими перешкодами, що вони пригадують колючі дроти воєнного фронту. Правда, що такий модний журнал із Парижа тепер легше переходить границю, як тоді. Але все друге?

У 1934 р. założено в Берліні *Deutsches Modeinstitut*, що визначає напрямку німецької моди. В загальних рисах вона не відбігає від французької. Але всередині цих засадничих прикмет старається випрацювати моделі, відповідні для німецького жіночого типу. Це раз. А по друге обмежує свої можливості тільки німецькими сиріцями, себто матеріалами.

Англія — не має свого інституту моди. Але вона його й не потребує. Бо силою своєї індивідуальності здавна творила щось окреме. Знаємо терміни „англійський костюм, англійський плащ, англійська блузка“ для певного типу одягу, який тепер почали називати спортовим.

Отже так чи інакше — поодинокі країни стараються відмежуватись від посторонніх впливів. Мотиви економічні чи культурні кажуть державам це взяти в руки. А намісткою чи натягненням до нових, своєрідних моделей послужить багата скарбниця народнього вбрання, або одягу історичні.

Сам Париж, хоча це не лежить у його плані, цього року сягнув по історичні мотиви. Вечірні сукні мають крій античної статуї, або середньовічної венеціанки. Народне вбрання чужих народів експлуатують також. Щойно торік у літі жінки виглядали в своїх плоских капелюхах, тричвертевих плащах та сандалах як китайські кулі. Цього року в моді Абіссинія. Великі плащі а ля „негус“, закинені небало на плече, кокетливі фези та розкішні завої.

Кажуть, що й Україна удостоїлася свого часу й послужила мотивом до паризьких моделей. Було це в 1919 р., коли Укр. Республікан-

Практичний вечірній стрій для молодої дівчини. Довга чорна спідниця з тренсом. Блузка може бути перероблена з ясної шовкової сукні. Гарно вийде також із мережива або лямі.

ська Капеля обїзджала Європу. Тоді почали в Парижі носити колірні черевички і круглі шовкові шапочки на взір наших очіпків. Ця мода не тривала довго. На жаль розвіялася разом з капелею...

Як бачимо, закони моди не такі дуже ненарушні. Все тут рядиться випадком, химерою, політикою, кризою. Париж, що мав давніше беззглядну гегемонію, зберіг що правда перше місце, але вже не диктує беззастережно.

Отже тепер слово „українська мода“ не виглядатиме таким неймовірним.

Скарбниця народнього вбрання в нас пребагата. Куди краще ми тут заосмотріні, як німці, що не вагаються навіть запозичати у лужицьких сербів, тому що вони мовляв, добрі німецькі громадяни...

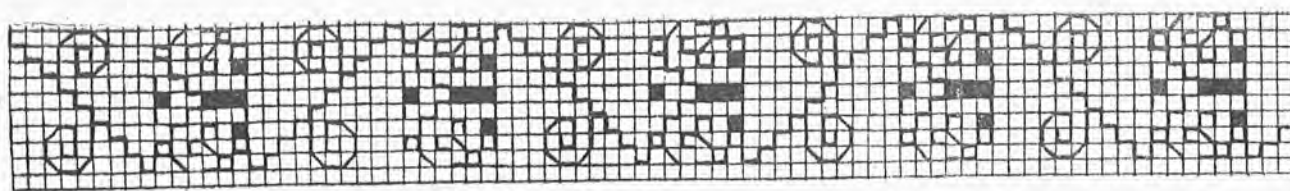
Перш усього треба нам впровадити до моди вишивку. Це перший

ступінь. Пробували ми цього прилітніх сукнях і вислідом вдоволені. А тепер візьмимся за сукуні вечірні, пополуночні, спортові... Скарбниця наших вишивок така багата, скаля барв та стібів така широка! Маємо легкі, полтавські взори, прозорчі буковинські, химерні сокальські... До кожної форми й кожного матеріалу знайдеться взір!

А дальший ступінь це вже сукні стилізовані на народній лад. Знов можемо сягнути до наших історичних стрій та до багатих форм народнього вбрання. Брокатові жупани, широкі білі рукави, барані квічасті хустки... Незабаром подамо кілька проєктів наших майстрів на такі теми.

Але треба щоби й ми виконали їх. Щоби впровадили нашу вишивку, наші народні форми в концертну й бальну сальо. Нехай цьогорічний карнавал перейде під знаком української моди!

Л

Сукні візитові

Ч. 1. Чорна шовкова сукня. Вишивка (взір угорі) виконана золотисто-жовтою краскою. Рожі при вирізі є того самого відтінку.
Ч. 2. Елегантна сукня з тонкої брунатої вовни. Жаботик

і маншети яснопіскові, на цьому вишивка брунато й помаранчева.

Ч. 3. Пополуднева сукня з гнилозеленої вовни. Жаботик і спід рукавів з вовни піскової краски. На цьому вишивані дрібні квіти, гнилозелені з рожевим.

А Р О З А

вирібня споживчих артикулів
поручає

ОВОЧЕВІ ДРИГЦІ
(галяретки)

і БУДИНІ
в шести різних смаках.

Вуголь, кокс, дрова

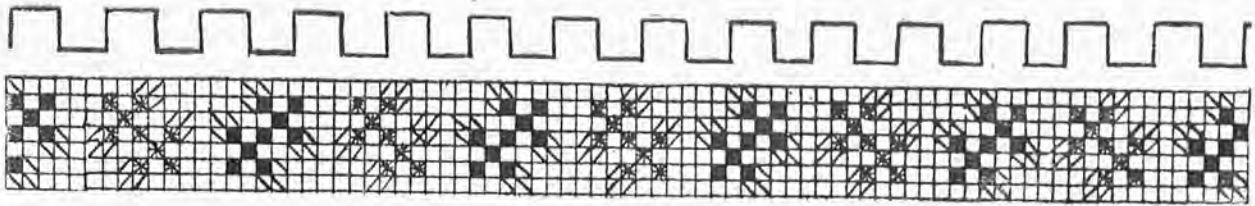
в найдобрініших якостях доставляє

„Народня Торговля“

Інформації: Бюро, Ринок 36, II. пов.
тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Ли-
чаківська 155, пл. Більчевського 3,
Пісудського 21 і Солодова 1.

Точна вага!

Солідна обслуга

Вишивка увечорі

Ч. 1. Комбінована сукня з шовку чорного й білого. Вишивка (вгорі нижче) в кольорах чорній і коралевій. При вирізі розі коралевої кольору.

Ч. 2. Стилїзована сукня пригожа для струнких постатей. Матеріал — шовк у кольорі слонов'ї кисті. На цьому легка полтав-

ська вишивка у золотистій або помаранчевій кольорі. Спряжки герданові (роблені з коралків на спосіб гердана), у відповідних кольорах.

Ч. 3. Комбінована сукня з чорного й білого матового шовку. Широкі білі рукави та пояс прикрашені делікатною сокальською вишивкою в чорній кольорі.

Перед св. Миколаєм

не забудьте вступити до крамниці У. Н. М.

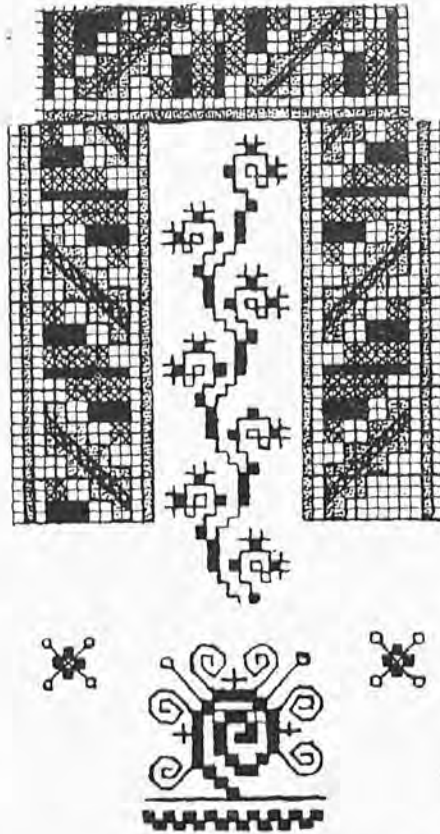
Львів, вулиця Костюшки ч. 1

Декоративні дрібнички: вишивки, кераміка, деревна різьба, в великому виборі при дуже дешевих цінах.

"DISTINCTION" косметичний кабінет Коперника 42а. Тел. 272-18

виконує всі косметичні заходи найновішими методами і апаратами. Артистична регуляція брів — автоматично (без болю). Крашення брів спеціальними нешкідливими середниками. Апарат „Regenerateur“, що відновляє клітини шкіри. — Новість: Еластичні опаски під бороду (на обвислий підборідок) і чоло, що здержують даліше творення морщин.

Солідна праця. — Умірковані ціни.

Елегантні блюзки

Ч. 1. Блюзка до костюму з тонкої колірної вовни. Рукави раглянові. На вставках чорна сокальська вишивка.

Ч. 2. Завивана блюзка з кремового шовку. Раглянові рукави прикрашені тільки на краю чорними кривульками. Взір поруч, на долині.

Ч. 3. Елегантна вечірна блюзка з матового крепу. Широкі

білі рукави на зразок народніх прикрашує чорний сокальський взір.

Ч. 4. Вечірна блюзка з білої жоржети. Рукави починаються від шиї й неначе зливаються з коміром. Поперетинані вширш вузьким чорним або колірним взірцем (вгорі).

Ч. 5. Касакова блюзка з білого матового шовку. Прикрашена вузьким хрестиковим взірцем у красці чорній і помаранчевій. Взір нарисований на горі.

Листування

Олені Т. Дуже нам приємно, що конкурс у справі наших чоловіків Вас так зацікавив. Тільки чому не візьмете самі участі в ньому? Треба щоби якнайбільше читачок висказувалося в цій справі. Подружжя це невичерпана тема і скільки жінок, стільки й думок є про цю справу. Треба говорити про те якнайбільше. Нераз одна дрібна думка, одно помічення може пояснити й розв'язати заплутану справу.

Оту тему що її пропонуєте, радо візьмемо під увагу, коли закінчиться наша анкета.

Слава Кузьма, Борки Великі. На Борщівщині вишивають сорочки позвігольним стібом, який на рисунку дуже трудно передати, а ще трудніше потім відробити. Краски їхні теплі, спілі, а рукави дуже багато зашиті (гл. ч. 22 «Н. Х.» ст. 3). В новішому часі приймаються там великі квітчасті взори в красці чорній і червоній. Хіба що бажаєте собі такий взір?

Ольга Тарнавська, Дилонгфка. Заплачено до кінця червня 1935 року.

Стефа Свистунова, Сквили. До кінця 1935 р. ще 1.50 зол.

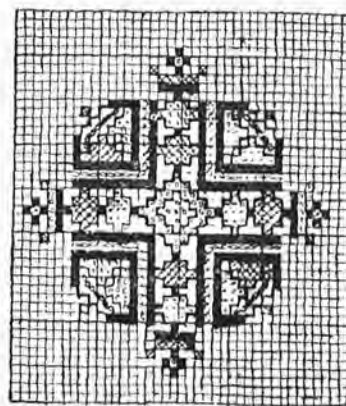
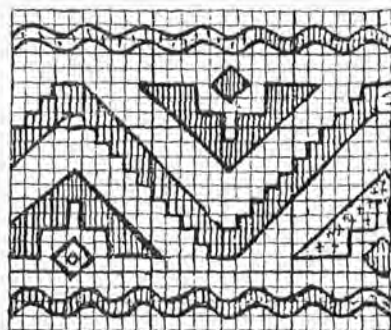
Роман Пегай, Помона, Каліфорнія. Передплату одержали ми через наше заступництво в Філадельфії. Вирівнано до кінця 1935 року.

Укр. Т-во ім. Лесі Українки, Бостон. Передплату одержали ми через п. Славу Галан у Філадельфії, вирівнано до кінця жовтня 1936. Часопис висилаємо від листопада ц. р.

Осипа Дяків, Соснів. Заплачено до кінця червня 1935.

Галина Мазепа, Прага. За проекти щиро дякуємо. Всім тут дуже подобалися. Наші листи розминулися в дорозі. Сьогодні ж пишемо до Книгарні Пед. Т-ва в Ужгороді.

Богдан Сірецький, Чернівці. Числ., що ви свого часу реклямували, вислали ми вам удруге поручено. З огляду на те, що вони також не дійшли до вас, реклямуємо справу на пошті. Побачимо де посилка пропала.

Вишивані гостинці

Ч. 1. Вовняна блузка для 9-літньої дівчинки. Прикрашена зпереду й на рукавах галузистою буковинською вишивкою.

Ч. 2. Практична вовняна суконка з вишивкою. Високий комірічок і рукави вишивані хрестиковим квітковим узором.

Ч. 3. Шкільна суконка з брунатої вовни. Зелена дрібненька вишивка.

Ч. 4. Святотчна суконка для 5-літньої дівчинки. Голуба вовна, поруч взір синій із рудим.

Ч. 5. Шовкова суконка для 3-літньої дівчинки. Великий хрестиковий мотив, нарисований поруч, покиданий по цілій суконці.

Найстарший магазин всяких суконних товарів
на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

Львів, Ринок Ч. 3. Тел. 247-16.

Низькі ціни. Великий вибір у кожному сезоні.

Найелегантша пані задовольнить
свій смак у ново відчиненій
українській фірмі

„МАК“

Львів, ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 10

Діти на лещатах

Ч. 1. Темносинє лещатарське вбрання для підлітка. Коліровий комір і шапочка.

Ч. 2. Практичний широкий плащик на совги.

Ч. 3. Лещатарський одяг для молодого хлопця. Темносині штани, ярка колірова блузка.

Ч. 4. Інший лещатарський одяг із брунатного битого сукна.

Ч. 5. Темносинє лещатарське вбрання для 10-літньої дівчинки.

Коза-дереза

Дня 17. ц. м. відіграли в Ремісничій Паладі інститутки дівочої ремісничої бурси, які є рівночасно, в більшості, й ученицями «Труду» — прольог до «Лісової Пісні» Лесі Українки і «Козу-Дерезу», діточу оперу Миколи Лисенка. Імпреду улаштували: Реміснича бурса і Т-во Охорони дітей і опіки над молодю на дохід дівочої ремісничої бурси у Львові.

Саля була переповнена дітьми в шкільному й дошкільному віці. І мимоволі насувались міркування що в нас немає властивого театру для дітей і що цю прогалину повинні заповнити (а навіть матеріальні користи з того потягнути) професійні артисти. Дотепер грали наші театри вправді на пополудневих представленнях — буцімто призначених для дітей і молоді, але були це в більшості оперетки або пєси побутового характеру і для дітвори тільки частинно — або зовсім не підхожі та мало зрозумілі. А шкода, бо якраз в ділянці діточої сценічної літератури видано чимало (в видавництві Михайла Таранька) і чимало з тих пєс надавались би на діточі вистави. Доривочні представлення при школах, відіграні школярами — такіж вистави тільки в збільшеному числі підчас «тижня дитини» — не можуть як слід заповнити тієї болючої прогалини. Тому треба нашим акторам добре призадуматися над проблемою — «даймо діточу штуку дітям» — і звернути й на цю зовсім занедбану галузь театрального мистецтва, свою увагу.

Реміснички, що все проявляли багато активності (Свято Лесі Українки, інсценізація «Інститутки») старались і тепер дати перший почин до діточих вистав. Прольог до «Лісової Пісні» Лесі Українки, що попередив діточу оперу «Козу-Дерезу» Миколи Лисенка — був оживлений танками і став мимо трудного змісту все таки діточій душі зрозумілий. Жаль тільки, що за мала і за низька сцена не дала можності як слід доглянути добре виконаних танків, лиха акустика гаразд зрозуміти всіх сказаних слів. В «Лісовій Пісні» виступали (в головних ролях) Марія Остюк, Ірина Білик і Слава Винтоняк. «Коза-Дереза» пройшла з добрим успіхом. Назагал розпоряджали всі виступаючі добрими і звучними голосами та гра була, мимо тремі, добра. Особливо вибивалася сміливістю і безпосередністю Ірків (рак). Але й другі: Олена Дзуль (Коза-Дереза), Ольга Фреїк (зайчик), Параня Хавроня (лисичка), Гусаківська (вовк), Володимира Березинська (медвідь) вивязалися справно зі свого завдання. Вивченням пісень займалася пані Надрага, а фортеп'яновий супровід перевела добре пані Курилович.

Слід ще згадати, що до успіху вечора причинилися чимало чудові костюми. Завдяки безкорисній допомозі пп. Глушівського і Карпяка, укр. футряних фірм, вдалося паням і ученицям «Труду» виконати дійсно надзвичайно гарні убори, які давали повну ілюзію живих звірят (Коза-Дереза). Вистава пройшла з надзвичайним успіхом — дітворі з захопленням і жалем прощала оплесками артисток і дякувала за гарну імпреду. **Меля Нижанківська.**

ВЛАСНИЙ ВИРІБ!

ФАБРИЧНІ ЦІНИ!

Цінники висилаємо на бажання даром!

КОВДРИ, МАТАРАЦИ, ПІР'ЯНІ ПОДУШКИ, ГОТОВА ПОСТІЛЬНА
БІЛИЗНА, НАКРИВАЛА, КАПИ, КОЦИ

А. Петрушевський
ТЕПЕР
ЛЬВІВ, УЛ. ГАЛИЦЬКА 20, ТЕЛ. 213-33

Метелики на шпильках.

— Ти мене не розумієш — поскаржилася тихенько сама собі — Ти мене не розумієш, Данку... Це не те, що ти думаєш... Коли відїжджаєш з дому до першої кляси, то ще нічого не розумієш... над нічим не заставляєшся... Це якось легше.. якось інакше...

— Думаю, що мені було б однаково — урвав Данко. Але подивився на неї уважніше і заговорив вже з теплом:

— Може станеш собі коло дверей... доїжджаємо до Чернівців.

Дарка пішла за його радою. Встала, глянула на обрії міста і всміхнулася сама до своїх думок: з Данком може „дім“ і на краю світа бути. Всюди з ним буде радісно й щасливо.

XIII.

Пані показала Дарці ліжко:

— Тут будете спати...

Ліжко було застелене білим покривалом, чуже, холодне й захмарене.

— А тут можете складати свої речі й книжки... — Те на що вказала тепер пані була старомодна комода. Стара, пережита й байдужнісінька до всього, що кругом неї діялося.

І ці обидва кутики в хаті: ліжко й комода з її речами, ці два предмети на всю хату, що мали „її“ бути, замість того, щоб статися найближчими, відразу сталися чужими, аж ворожими.

Дарка розкинула очима по кімнаті: було старосвіцько й чисто, як би в ній роками ніхто не жив.

— О, я тут не буду... бігме я тут не буду... — щось бунтувалося, аж кипіло в ній. Проте на запити пані відповідала зовсім спокійно й чемно. Рішила завтра ранком написати до дому, щоб забрали її на іншу станцію, бо тут не буде. Чому? Бо не буде!

Зіла підвечірок (дома все пила молоко, тут дістала каву) й взялася до розпакування своїх річей до тієї ненависної комоди.

Згадалося, що вона перший раз в житті має самостійно рішати: в якому порядку розвішувати суконки, котру за котрою носити, яку стрічку вязати до блюзки, рішати котрі хусточки на будень, а котрі про неділю...

— Я таки вже справді доросла, коли так самостійно можу розпоряджувати собою... — подумала. По суконках взялася до білизни. Розложила насамперед все на підлозі (підлога в цьому мертвецькому домі чиста, як стільниця), а потім одно за одним уклала в комоду. Раптом аж в голові закрутилося від наглої пригадки: Господи-Боже! Та ж вона забула (як можна було щось подібне забути, як можна!) спитатися Данка, де він на

станції... Розійшлися оттак, ані умовилися, де мають зустрітись, чи він до неї, чи вона до нього має прийти, коли, де... І що ж тепер буде? Як відшукає вона його в цьому триклятому місті... де кожна вулиця має інших п'ять в собі... Боже... Боже... і що тепер буде. Вона коп-

Найновіші крої корсетів, корсетів, нагрудників. Білля у великому виборі поручає фірма

Герман Пізен

Львів, Ягайлонська ч. 4

Телефон 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі опаски для вагітних, по породі та по операції. Заамовлення з провінції полагоджуємо відворотно.

Не висилаємо ніяких агентів.

нула від себе купку білизни, що та аж відразу повалилася, як довга й зовсім зломана впала на отаману... Кланцнула клямка. Дарка зірвалася. Ох, це пані ще з кимсь. Той „хтось“ з пансю — була чорнява, як циганя дівчина.

— Познайомтесь... це „наша“ панночка, Лідко... а це моя донька, панно Дарко... — Сказавши це, пані вийшла з кімнати. Ліда фамілійно розсілася на отамані:

— Ви скоро привикнете до школи й міста... У нас у клясі так весело... Як хочете, то можемо разом сидіти...

Дарка похилена над ручниками думала лише:

— Ой, забирайся... так, як твоя мама зробила. Мені якраз тепер твое „сидження разом“ в голові... Боже, Боже... як я зустрінуся з Данком...

Якась фірточка відчинилася раптом в голові й нова думка влетіла до неї: ану ж ця „цигановата“ Ліда знайде якусь раду?

Дарка витиснула на лице сяку таку усмішку й сказала ніби байдуже:

— Знаєте, маю... клопіт... Тут один... з нашого села... він привіз мене до вас... має мої гроші. Я дала йому в поїзді сховати, а потім забула відобрати... Я якось

Виріб — продаж
Маріян Млеко
тільки
Львів, Коральницька 6.

тел. 37-72.

поручає по цінах найнижчих ковдри, матраци, постільне білля. — Перероблює ковдри і матраци протягом одного дня. Приїзжим виконується всякі замовлення
сейчас!

не спитала де він живе... і тепер не знаю, як то буде... якось...

Ліді тільки очі заграли:

— А він може ходити до гімназії?...

— Але ж так! Він шестак!

— Ну, то не маєте чого боятися... — розрадила Ліда, — мужеська гімназія має науку в тому самому будинку, що ми... Вони мають науку рано, а ми по обіді... Можете прийти котрогось дня скорше... і зустрітись з ним, як буде зі школи виходити... А ви вже настрашилися, що гроші пропали?

Вона усміхнулася не розкриваючи зубів і Дарці відразу потепліло на душі від тієї усмішки й ради. Вона приступила до отамани, сперлася обіруч на її край й сказала щиро, по береги свого серця:

— Прошу... сидім разом в одній лавці...

Приязнь завязано. І від урочистости цього акту наче стіни поясніли. Навіть стародавня комода й ліжко із білим покривалом зробилися якісь знайомі, трохи що не свої.

Першої ночі на новому місці видалося Дарці, навіть не снилося, а якось так видалося, що той дім, та комода, ті паяци на отамані, що ті вулиці з десяткою інших побічних, ті всі люди, що кудись спішилися перед себе, що ті безнастанні гудки самоходів і здвенькіт трамваєвих рейок, що та пані, та ціла Ліда, що навіть ті гиляки яблуні, що зазирали з саду в Дарчине вікно, що те... все... це один велетень, що простягнув Дарці свою руку. Чужий, немилий, страшний велетень з яким, коли раз подається йому руку, треба жити на все життя...

Важко з ним, як із нелюбом, жити, але треба привикнути. Бо так мусить бути.

Лідина рада така на перший погляд спасенна, показала в ділі не зовсім така легка. Перший день у школі почався церквою. Прогудів, обкрутився на п'яті й якби ніколи його не було, відразу шусьнув у вечір. Як випустили їх із клас, то по мужеській „гімназії“ лише стовпи пороку осталися на коридорах. Може вийшли півгодини скорше, може тільки чверть, але досить того, що Данкові не прийшло на думку заждати на ній. Само собою, що Дарка не могла того дня веселої вдавати.

— Як не маєте грошей на зшитки, то мамця вам позичить... — хотіла потішити Ліда.

— Дякую... я ще маю трохи... — спекалася Дарка з новою думкою в голові.

Чергового дня з самого ранку вибралася сама, одна в місто. Пані ніби не хотіла пустити її самої. (Хтось би справді думав, що їй так дуже залежить на тому, чи Дарка заблудить, чи ні...) Але Дарка вперлася при своєму: нехай ніхто не боїться за неї. Дорогу до школи вже знає. А з школи просто, просто, аж на ринок можна зайти. Може ні? Ні, ні... вона таки хоче раз сама поспробувати піти до міста. Що ж осталося пані, як не згодитися на Дарчину пропозицію?

Та — Дарці зовсім не потрібно було ані міста, ані ринку. Їй ішло тільки про гімназію. Адже мусить врешті якось зустрітись із Данком і умовитись на майбутнє. Вона станула собі напроти вхідної брами на горбочку й ждала, ждала... аж відчиниться та брама. Як врешті задзвонили і брама розкрила свою пащу. Дарка аж зойкнула: де ж вона відшукає його в цьому плесі голов?

Збігла під гімназію і розігнала в той живий мур, але переможена відійшла на бік: нічого не може бачити перед собою тільки темносині плечі... плечі й груди... груди й плечі... В розпущі знову підбігла на горбок. Глянула й задихана пустилася в одну сторону... Данко! Гатила перед себе промостуючи собі ліктями дорогу, готова з зубами кинутись на того, хто задумав би її зупинити. Данко! Хлопці почали вже врешті самі вступатись їй з дороги: може загубила що дівчина.

Вже... вже і здається, досягне його рукою... Але скоро, скорше, бо він збирається з якимсь хлопцем відходити...

— Данку... Данку... — кричить вона на весь голос. Ради Бога, щоб тільки почув її та задержався хоч мінуточку ще.

Він мусів зачути її голос, бо відвернув голову, переконався, що то вона і подав товаришеві руку на прощання.

Задихана, спітніла допала врешті до нього:

— Данку... — видихала з себе... — Данку... ми не умовилися... коли зустрінемося... Ані ти мені не сказав... ані я тобі... коли прийдемо до себе... Данку... шепнула вже зовсім тихенько, як пестоші.

Хтось з гурту хлопців гукнув:

— Хлопці... Данилюк романсує! — І Данко подивився на неї злий, аж побілілий.

Але, чи це, що хтось там з глупоти вигукнув собі, було таке важне, таке важне, щоб аж захмаритися на неї? Видно, що це було для нього дуже важне, бо спитав сухо, аж образливо:

— Ти мені мала щось сказати?...

— Я... ми... не умовилися... коли ми... я не знаю, де ти мешкаєш... і чи ти цього тижня... прийдеш до мене...

— Ет, — сіпнувся Данко, — то ти задля таких дурниць маєш мене перед всією гімназією соромити? Ти — він тепер шептав їй до вуха, але здавалося, що якби міг, то кулаками втовкав би свої слова їй до голови:

— Ти думаєш... що це село, що можна собі з ким хочеться ходити?... Ти не знаєш, що нам... не вільно з дівчатами ходити?... Ти хочеш... щоб через тебе мене вся гімназія взяла на сміх?... Ти ж... — але доглянув, як на її віях тремтіли краплини сліз й заговорив вже з серцем: — Більше не роби цього... Дарко... на цей раз я збрешу, що ти моя кузинка... Як буду мати час, то прийду колись до тебе... Ну... „сервус“...

Він вимкнувся і скоро переплівся у останках синіх плечей і грудей. Дарка постояла ще мінуточку, потім довгим поглядом оглянулася за ним і пішла своєю дорогою.

Це звалося місто й початок нового життя в ньому.

СИЛА НАРОДУ — В СИЛІ ЙОГО КУЛЬТУРИ!
ВСІ НАВЧАЙМОСЯ СВОЄЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ!

передплачуйте на 1936-й рік оці видання:

„РІДНА МОВА“

науково-популярний місячник, присвячений вивченню нашої літературної мови. Плата тільки наперед: річно 6 зл., півр. 3 зл., чвертьр. 1.60 зл., окреме число 50 гр. За границею в Європі 8 зл., поза Європою 2 дол. річно.

Кonto чекове П. К. О. ч. 27110.

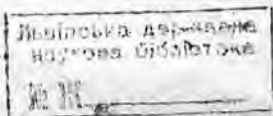
„НАША КУЛЬТУРА“

науково-літературний місячник, присвячений вивченню нашої культури. Плата тільки наперед: річно 12 зл., півр. 6.50 зл., чвертьр. 3.50 зл. окрема книжка 1.25 зл. За границею 15 зл. або 3 дол. річно. — Konto чекове П. К. О. ч. 5880.

Для Чехословаччини, Австрії й Мадярщини
передплата крайова.

Журнали видає й редагує проф. д-р Іван Огієнко.

Warszawa 4, ul. Stalowa 25 m. 10.

Найкращі шовкові

ПАНЧОХИ

В модних красках можна
вибрати собі у Львові
в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“,
вулиця Косцюшка число 1.
Ціни від 2'70—3'50 зол.

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського
жіноцтва і „Світ Молоді“ жур-
нал для українських дівчат виходить
в Коломий, вулиця Замкова число 37.
Матері й дочкі! Пишіть за оказовим числом.

ВОЛІЧКА

у великому виборі

в КРАМНИЦІ „У. Н. М.“
Львів, улиця Косцюшки ч. 1.

10 дека Скотлянд, пригожа на светери 2'80 зл.
10 дека Кот, пригожа на блюзки . . . 2'70 „
10 дека Польо, на рукавиці й берети . 2'50 „

Остало ще кілька давніх річників

„НОВОЇ ХАТИ“

по зниженій ціні:

Річник із 1928 без чч. 1, 5 і 7—8	коштує 3	зол.
„ „ 1929 „ „ 2 і 6	„	4.50 „
„ „ 1930 „ „ 1	„	5.50 „
„ „ 1931 „ „ 4	„	6.50 „
„ „ 1932 повний	„	7.50 „
„ „ 1933 без чч. 1 і 2	„	8.50 „

В ціні необняті кошти пересилки.

Замовляти в

Адміністрації „НОВОЇ ХАТИ“, ЛЬВІВ, РИНОК 39, 1 пов.

„САМООСВІТА“

це бібліотека
загального
знання

САМООСВІТА видала дотепер 72 книжки з усіх галузей
знання. Книжки обнимають такі науки: наука суспіль-
ного виховання, світова історія, історія Українського
Народу, історія української революції, історія революції
в Росії, історія політичних думок, наука про державу,
наука про життя, наука про звірів, наука про тіло лю-
дини, наука про те, як збудована наша земля, наука про
всесвіт, атлас (збірник мап), наука хемії, наука фізики,
про життя рослин, про народне господарство, історія
наук, про українську літературу, про національні ідеї.

САМООСВІТА дасть Вам 72 готові реферати про усі питання
людського знання. Книжки є необхідні для Читалень,
кружків Сільського Господаря, Союзів Українок, круж-
ків Рідної Школи та Жіночих Громад.

Освічайтеся самі та ширіть самоосвіту серед своїх найближчих.

Ціна книжок для тих, що купують у Видавництві:

1 річник (то є 12 книжок) разом з пересилкою	4.—	зол.
2 річники	24	„ 7.50 „
3 „	36	„ 10.00 „
4 „	48	„ 12.00 „
5 „	60	„ 15.00 „
6 „	72	„ 17.00 „

Тим, що купують у Видавництві всі 6 річників Самоосвіти,
тому дарує Видавництво 10 книжок „Найкращих Оповідань
Самоосвіти“ вартости 2.25 зол., та ще одну книжку вартости
2 зол. Для заграниці ціна та сама, тільки на пересилку пош-
тову дочислюється по 1 зол. за кожний річник.

Хто купує 6 річників, той може вислати завадаток 10 зол.,
а решту 7 зол. на місячні сплати, по 1 зол.

Адреса:

„САМООСВІТА“, Львів, Міцкевича 7, Конто П. К. О. 500.872.

Передплачуйте одинокий, багато ілю-
стрований часопис-журнал для україн-
ських родин

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ виходить уже 7-ий рік що тижня в обемі 12—16
стор. друку, великого формату, а тисячі читачів з усіх шарів
української суспільности засвідчують наглядно про її
популярність.

„НЕДІЛЯ“ приносить багато актуального матеріалу та від-
зеркалює безсторонно сучасний дійсний стан політичного
і громадянського життя українського Народу на усіх його
землях та на еміграції.

„НЕДІЛЯ“ дає щотижневі огляди політичного та gospodar-
ського життя всього світу, розглядаючи важніші його про-
блеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

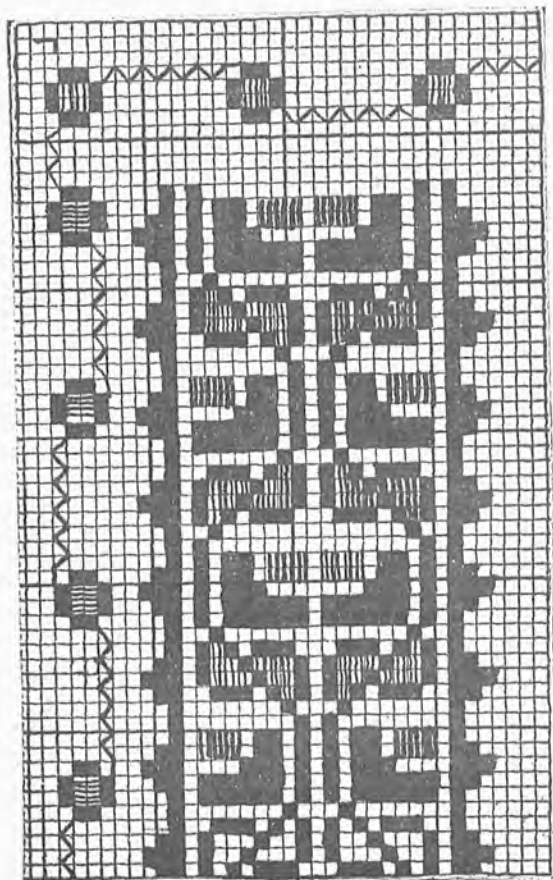
„НЕДІЛЯ“ маючи що найкращих кореспондентів та співро-
бітників в краю та заграницею, приносить щотижня цікаві
статті з усіх ділянок людського знання, науки, техніки,
історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві ко-
респонденції з далеких країн, описи подорожей і заточен-
ців на нашій еміграції, тримаючи читача у постійному заці-
кавленні і контакті з тим, що деться в світі.

„НЕДІЛЯ“ веде постійні, домашньо-лікарський, сільсько-
господарський, жіночий та правний порадики а для роз-
ваги своїх читачів поміщує постійні, зразково опрацьовані
кутики: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема
спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка находять в „Неділі“
належну увагу та зрозуміння.

Передплата річно 14.— зол., піврічно 7.— зол., чвертьрічно
3.50 зол., місячно 1.20 зол. За границею 3 ам. долари.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок 10. II

Тел. 29-41.

УВАГА!

Велика обнижка цін на нитки, полотно і панаму!

ПОЛОТНО, пригоже на хоругви, кремове, широке на 150 см. 5.70 зол.

КАНВОВЕ ПОЛОТНО, догідне на фелони, широке на 160 см. від 7.50—9.25 зол.

НИТКИ до вишивання, марки С.М.С., всі краски потрібні до наших узорів:

С. М. С. у клубках 55 сот.

С. М. С. у мотках 18 сот.

ШОВК до шиття в усіх відтінках.

БАВОВНА до цировання.

Адреса:

КРАМНИЦЯ У. Н. М. Львів, ул. Костюшки 1.

Найвизначніша повість останніх літ

„ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ“

вже появилася як другий том «Волині» в Видавництві «Дзвони» у Львові. Повість «Волинь» здобула першу нагороду на літературнім конкурсі, дістала найкращі рецензії всіх українських літературних критиків, зеднала собі небувалу в нас досі симпатію читачів, видвигнула автора в ряди найвизначніших українських повістярів. «Війна і Революція» ще досконаліша від I. тому «Волині» під зглядом форми і змісту. Це величава епопея світової війни й визвольних змагань, написана з великим мистецьким талантом. «Війна і Революція» творить окрему цілість і можна читати її без I. тому «Волині».

ЦІНА 4.50 Зол.

Замовлення і гроші слати на адресу: Видавництво «Дзвони», Львів, вул. Японська 7. II. з зазначенням «на В. і Р.». Хто замовляє прямо в Видавництві, не платить порта.

КНИГОЗБІРНЯ ВІСТНИКА

Вже вийшло найновіше число Книгозбірни «Вістника»

Д. ВАРНАК

ДАНІЕЛЬ О'КОННЕЛЬ

трибун зеленого ірландського острова, один з піонірів, які вели свій нарід до незалежнення від Англії, головний борець за еманципацію католиків. Ціна 1 зл., передплатники «Вістника» — платять половину.

Зголошуйтеся на кольпортерів. Хто заплатить готівкою за 7 книжок — вишлемо 10.

Адреса: Чарнецького 26 м. 21. Чековеkonto 500.371.

Остання збірка поезій Е. Маланюка «ЗЕМНА МАДОННА» — IV. книга лірики. Видавництво «Київ», ціна зл. 2.—.

Замовляти: Львів, Чарнецького 26, м. 21, «ВІСТНИК».

НОВАХАТА

24

у.

5. р.

3

1

9

Б

Б

Б

Б

Б

НОВА ХАТА

ДВОТИЖНЕВИК

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, I. п. — Телефон 85-83. —
Число конта Л. К. О. ч. 405.361. — Ціна числа 80 сот.

Передплатниці із Буковини та Бесарабщини повідомляємо про зміну нашого представництва в Румунії. Від 1. січня 1936 прсимо надсилати замовлення і передплату на адресу:

Ol. Buraczynska Piatra-Neamt Soc. Eichler

Річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, квартална 130 леїв.

Американки, канадійки!

Пам'ятайте, що передплату на 1936 рік можна вирівнувати скоро й дешево у нашому представництві в Філадельфії.

Mrs. Gloria Gallan Philadelphia Pa 1134
Atwood Road

Річна передплата 3 дол., піврічна 1'50 дол., квартална 80 центів.

Із наших гутірок

Останній понеділок місяця листопада був дуже оживлений. Др. Михайло Рудницький говорив на тему «Наші сучасні автори як письменники і приватні люди».

Тема притягнула багато членок і гостей. Враз із оживленням нашого видавничого руху помітне в нас зацікавлення літературними справами. Др. М. Рудницький дав перегляд усіх наших письменників, групуючи їх літературними течіями чи гуртками. Приватні обставини їх нам здебільшого знані, так що під цим зглядом реферат не дав багато нового. Але загальні літературні проблеми, а згладно «болячки», які порушив, були цікаві. Питання чому в нас письменники швидко виснажуються й не пишуть до пізньої старости, як в інших народів, дальше проблема заробітків письменника, система літературної критики в нас, викликали живу дискусію. В ній забирали голос пп. Волощаків, Малицька, Донцова, Залізняка й інші.

Здавалося що кожному цьому питанню варто би присвятити окремий вечір.

Чергового понеділка розказала нам п. Таня Ярославич про сею подорож до Англії й Шкоції. Прелегентка зупинилася довше на описі життя на кораблі, а це для всіх, що не відбули ще збірної прогульки морем, було дуже цікаве. Корабельні каюти, ліжко, обслуга, дальше поклад, харчі і розваги, одним словом усе, з чого складається день на широкому морі. Не поминула й морської недуги, що не забарилася навідати цей пливучий острів дозвілля. Промайнули міста — Копенгага, Единбург, Лондон, Антверпен і Брюссель, так як їх бачила подорожна.

Оповідання, що плило гладко й невимушено, слухали всі з зацікавленням. Звідомлення з подорожі притягають усіх, тому й публіки було багато.

Дня 9. ц. м. — знову літературна програма. «Сучасна придніпрянська поезія» була темою відчиту, що його виголосила п. Ірина Пеленська.

Властиво відчит мав назву «Чотири напрямки — чотири поети». Бо при допомозі чотирьох представників, Тичини, Рильського, Семенка й Бажана характеризувала прелегентка поетичні течії на Великій Україні.

Ми почули також про причини чому повинні слідувати й пізнавати сучасну придніпрянську поезію. Перше це її незвичайно високий рівень, а друге те, що не вся вона обнята тенденцією, не вся пише під урядовий диктат. Саме найцінніші її твори вільні від якогонебудь примусу і їх ми повинні пізнати і зрозуміти.

За відчитом, що зясував такі й інші проблеми придніпрянської поезії, слідували присутні з великою увагою. Дальше слідували деклямації. Драматична артистка Олеся Кривіцька відчитала з натхненням вірші П. Тичини й при звуках «Скорбної Матері» сльоза заблестіла в неодних очах. Дальше почули ми вірші М. Рильського, що їх спокійний, класично зрівноважений дух так добре передала Ірина Гургула. Семенка й Бажана відтворила молоденька декляматорка Стефа Походжай зі щирістю та запалом.

Вечір залишив піднесене, вродисте враження. Може й тому відпала дискусія.

Черговий понеділок, 16. ц. м. присвячений андріївським звичаям. Мр. Роман Герасимчук відчитав реферат на тему андріївських ворожб на Гуцульщині.

Л. Б.

3 царини фільму

Секвоя — Sequoia.

Звіринні фільми були у моді. Чудовий фільм про Тарзана дав початок а потім аж до змудження посипалися фільми за фільмом, в яких люди, звичайно безборонні втікачі і т. п. зводять боротьбу з дикими звірями у джунглях. Аж акінці небезпечні ситуації боротьби зі звірями перестали бути для нас емоцією, а реви і рики звірів тільки дражнять немилу наш слух.

Секвоя, це хоч звіринний фільм та зовсім іншого роду. В тих попередніх звірі це тільки ефектне тло для людських переживань, а тут точка тяжкості у грі, у переживаннях звірят.

— Чи можна виховати від малечку двоє звірят, зроду звязаних ворогів, так, щоби полюбили себе й стали друзями? Проблема ця, що її знаходимо теж у таких письменників як Кервуд (Волоцюги півночі), розв'язана і в Секвої. Олень і пума — два бідвічні вороги — виростають під доглядом людини на приятелів. Навіть життя на волі, в лісі не розбиває їхньої приязни. Хоч живуть своїм окремим життям, при зустрічі пізнають себе та допомагають.

Заслуга фільму — в добрій режисерії, що зуміла так гарно підійти, скопити та змонтувати сценки з життя мешканців лісу!

Серед видців особливо багато дітей, що своє захоплення та співчуття для звірячих фільмових зірок виявляють частими вигуками.

Химерна Марієтта. З Жанетою Мек Доналд у головній ролі.

Вже саме імя Мек Доналд, говорить про те, якого роду цей фільм. Стилеві строї, перуки, польонези і спів Мек Доналд — це одна сторінка — друга це життя перших кольоністів у Канаді: дикі пірати і неменше дикі кольоніальні війська та спів їхнього вождя, що не тільки здобув собі своїм співом княжну де Немур — але і нас. Його голос, звучний, повний та сильний давав добре тло для мелодійного сопрану Жанети Мек Доналд.

Загально — фільм хоч не глибокий, та добре зрежисований, милий, легкий.

Бенгалі.

Англія, Англія! — Деклямує офіцер 41. Бенгальського полку — в тюрмі у екзотичного вождя. Це й зміст, тенденція фільму! Англія, що обіймає всі свої кольонії, Бенгальський полк, що «боронить» мільйони людей, мешканців... кольоній перед нападами... тихже мешканців; англійське небо, під яким хочуть умерти старшини, сягає у фільмі далеко поза малий Британський острів. Мимо усеї тенденційности, яку так тяжко буває вдержати у приличних границях, фільм зовсім виправдує рекляму, що попередила його.

Старшини бенгальського полку, молоді, здавалось би цинічні, холодні хлопці, в разі потреби вміють жертвувати своє життя для Англії і для дружби! Натягнене трохи відношення батька-полковника до сина, що служить під його владою. Батько для формалістики вирікається навіть привітання зі сином, це трохи непотрібна пересадка. Позатим фільм витриманий на високому поземі гри і режисерії.

У. С.

Н О В А Ж А Т А

ДВОТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

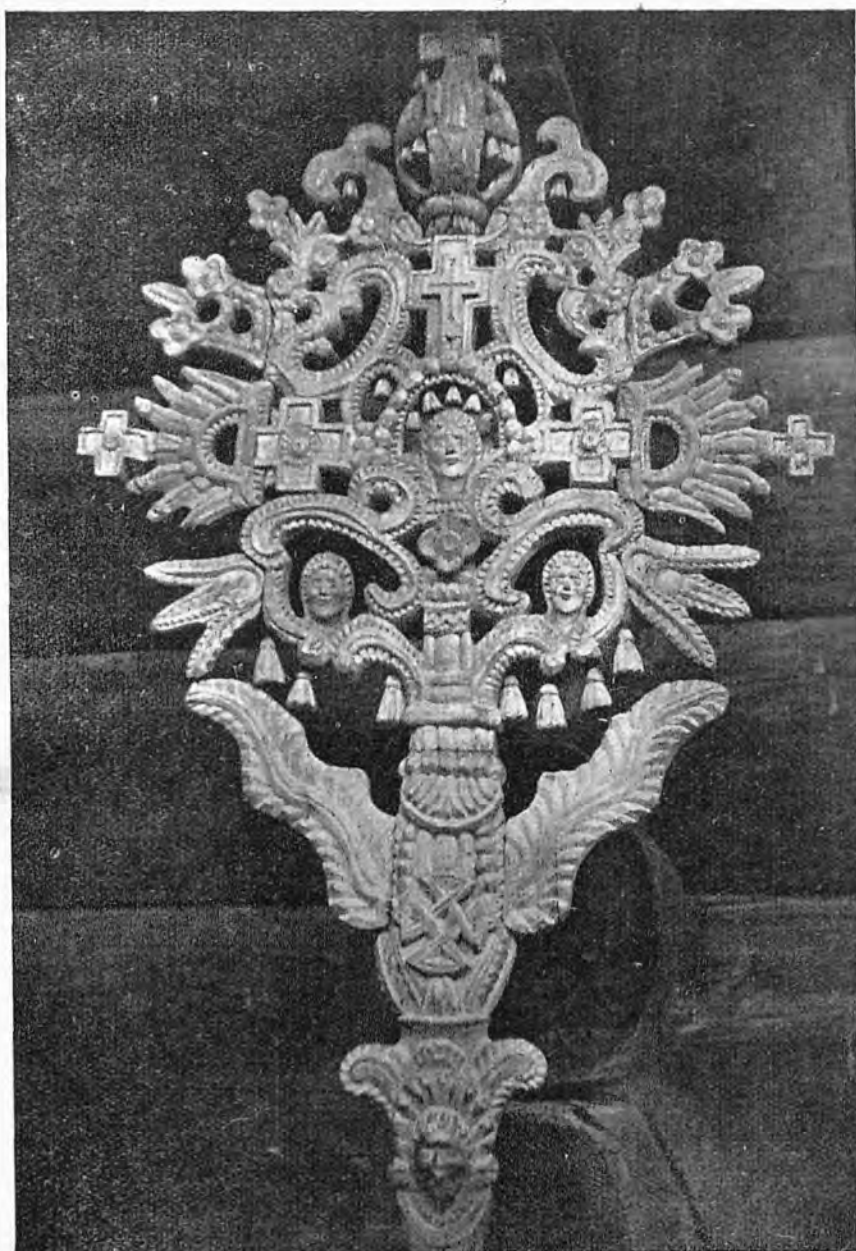
РІК XI.

15. ГРУДНЯ 1935.

Ч. 24.

ЗМІСТ: Вол. Січинський: Селянське виробництво в дереві. К. Малицька: Заслужена Ювілятка. Л. Б.: У Ярославі Музики. Вістки з від-
усінь. Вечір народньої нощі пересунений! Г. К.: Ниніше кохання. Напередодні Нового Року! Молодь і праця. Ялинка — погорільцям.
До балачки про „чоловіків“. З нашого досвіду. Шкло і порцеляна. Із проблем „доброго тону“. Плетемо... Ручні роботи. Приписи. —
ІЛЮСТРАЦІЇ: Ю. Дорош: Патериця з церкви у Криворівні Гуцульський хрест. Різьблений боклаг. Різьблений таріль. Ярослава Музика.
Ярослава Музика: Риби. Вечерниці в селі Полянниця коло Болехова.

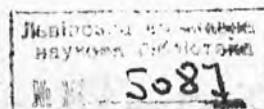
До статті «Селянське виробництво в дереві»

Патериця з церкви у Криворівні

Фото Ю. Дорош

Збірка Т. П. Г.

СЕЛЯНСЬКЕ ВИРОБНИЦТВО В ДЕРЕВІ

Селянське виробництво в дереві має багато галузей і розгалужень та в старовину у великій мірі заступало виробу з глини і металю. На жаль збережений музейний матеріал походить вже з новіших часів та далеко не вичерпує усіх територіальних відмін та осередків мистецького виробництва.

До чисто ремісничих галузей належить боднарство, коритникарство, ложкарство, що не визначаються декоративними прикрасами, а самі форми цих виробів знаменито пристосовані до практичних, повсякденних потреб домашнього вжитку, тимсамим набувають мистецьких форм. Особливу різноманітність дають боднарські вироби на Гуцульщині і в північній лісовій полі України, де виробництво це найбільше поширене.

Ложкарство, що в останні часи зійшло на примітивне виробництво звичайних ложок, в давні часи займалося мистецьким виробом тарілок, різної посуду, як: кошів, мисок, чарок і т. д., що їх також розмальовували на зразок керамічних виробів. На Гуцульщині боднарські вироби як «бербениці», «баривочки», «черпаки», конви, близняки, а часом і ложки прикрашують геометричними везерунками. Плоско різьблені і випалені при помочи «писаків» (розпечені залізні голки). Загалом усі предмети домашнього вжитку український селянин старався прикрасити різьбою або мальованим везерунком, де вкладав стільки життя, глибокої любови та замилювання до краси! Предмети чумацького

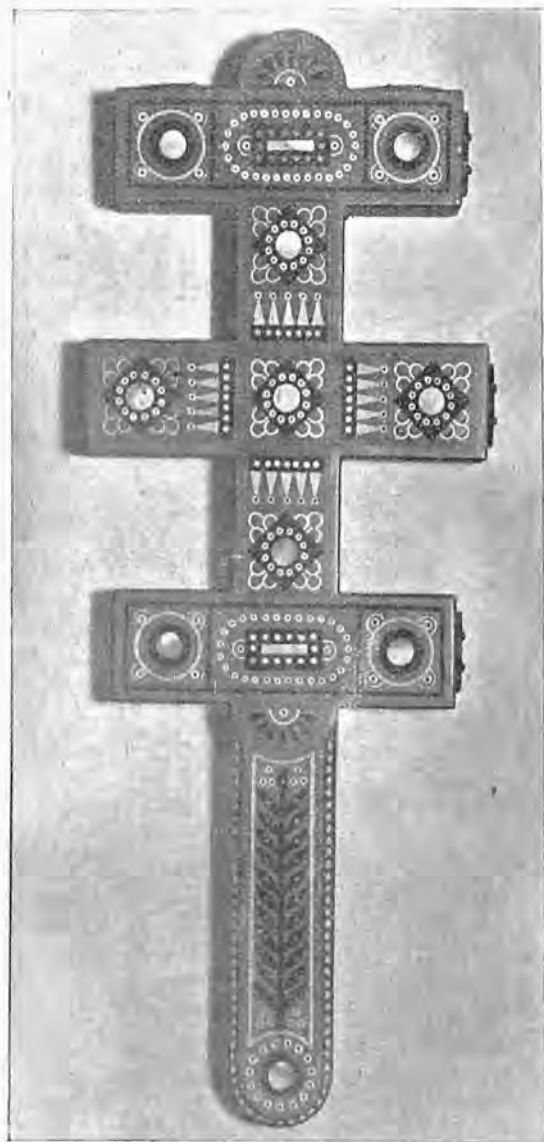
вжитку, як: вози і санки, рублі до качання (маглювання) білизни, днища до кужіля та ін. всі прикрашала й оздоблювала дбайлива рука господаря. Такі предмети як: стінка, передки і щаблі санок, насадки, люшні і ярмо возів, а також рублі прикрашали геометричною різаною різьбою у формі вписаних до кол звізд, розеток та ін. Розмальовані спинки саней крім того часто мають геометризовані рослинні орнаменти і навіть мотиви птиць та ін. (Всєукраїн. історич. музей у Києві).

Інтересною галузю різьби на дереві є форми для медвіників, яких збірка є в полтавському музею. Відповідно до своїх потреб ці форми стараються дати таку орнаментальну композицію, щоб рівномірно заповнювала цілу прямокутну площу — в даному випадку — медвіника. Тут поруч із правильними геометричними мотивами звізд, хрестів, хвилястих і зикзакуватих ліній, нерідко трапляються рослинні мотиви квіточок, вазончиків і галузок. Але вся вмілість полягає у рівномірному розподілі усіх мотивів на площі: так щоби ніодна частина не переважала. Щоб не було порожнього місця, а все разом давало комплетну гармонійну цілість. Інша дрібна різьба на дереві, чисто — декоративного характеру і то предметів не конче утилітарного (практичного) примінення, була поширена, правдоподібно на цілому Правобережжі, але тепер зберіглася лише на Гуцульщині.

Найбільше розвинена тут дрібна різьба бо прикрашують різьбою не тільки сволюки, мисники, полиці, скрині, жертки, але й усі предмети домашнього вжитку, як фірмаки на сир, пугарі, ложки, палиці, топирці, стрільби (рушниці), порошниці, а навіть предмети рільного вжитку, як ярмо, сідло, куток, дійниця тощо. Найбільш примітивну різьбу роблять звичайним ножом в той спосіб, що вирізують жолобковаті лінії на дошці (плоскорізьба), які дають потрібний рисунок хрестів та примітивних геометричних фігур. Часом у вирізані рівчачки (лінії) втирають вугіль, від чого рисунок на світлому тлі дерева виходить з чорними лініями. Такі найстарші різьби, як подав дослідник Гуцульщини В. Шухевич, походять із XVII. ст., вирізані на дошках символи релігійного культу — хрести, трисвічники, служили замість мальованих образів. Різьба на дереві та інкрустація (викладанка) остільки поширена у гуцуліз, що цим займаються окремі різьбари-майстри, продаючи свої вироби (скринки, тарелі, приладдя до писання, палиці, церковні предмети, та ін.) не тільки в краю, але далеко поза її межами в Швайцарії, Америці, Англії, і т. д. Гуцульські вироби виконують переважно з явора, рідше з грушки, сливки і фарбованого дерева. Інкрустація полягає в викладанні дерева іншим деревом (тис, явір, грушка, сливка, граб і фарбоване дерево), металем (міддю, сріблом, алюмінієм, аргентом або «новим сріблом»), перламутром, кістю, баранячим рогом і пацьорками зі скла і порцеляни (останні спрваджують із Чехії).

Особливістю гуцульської орнаментики у різьбі та інкрустації є виключно геометричні мотиви, що мають різні назви: «резки», «кривульки» (зикзаки), «головкاته» (письмо), «ружка» (геометричні шестираменні звізди в колі), «кучері», «сливки», «колюски», «розклине» і хрести різноманітної форми. І хоч тут бачимо назви рослинних мотивів, але вони так згеометризовані, що втрачають усякий вигляд рослини. Про різьбарство і викладанку старших часів на Гуцульщині ми властиво нічого не знаємо. Лише завдяки В. Шухевичу маємо поняття про стан цього виробництва вкінці XIX ст., а завдяки дослідкам Т. Северина та ін. — про сучасних різьбарів.

Визначним різьбарем що знав також токарство,

Викладаний хрест.

«Боклаг» на горілку. Гуцульська викладанка.

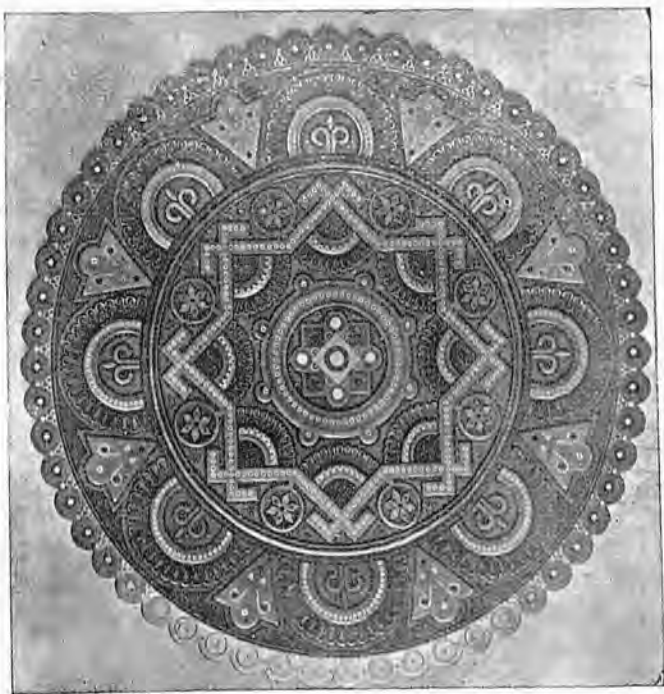
був Юра Шкрибляк (1823—1885). Рід Шкрибляків походив із Поділля. Юра Шкрибляк народився і працював у Яворові, служив у війську, почав займатися різьбарством і токарством по поверненні з військової служби на Угорщині. Вироби Ю. Шкрибляка завжди багато різьблені, тоді як в інкрустації відіграв другорядну роль. Мав він незвичайний змисл до гармонійного примінення орнаментики до матеріалу та ужиткових потреб прикрашеного предмету. На жаль усі прекрасні речі цього визначного різьбара розпорошилися, невелику збірку має музей Дідушицького у Львові, а гарні предмети, що були в церкві у Яворові — згоріли разом із церквою в 1925 р. Умілість Юри Шкрибляка перейняли його три сини, з яких Василь і Микола займалися головно токарством. Василь Шкрибляк, званий токарником (нар. 1856) деякий час вчив у школі дерев'яного промислу у Вишніці, пізніше вчив молодих хлопців у себе в дома. З визначних його праць треба згадати палицю митр. Шептицького, тепер у Національному Музею у Львові. Від родини Шкрибляків багато інших гуцульських різьбарів перейняло способи виконання та прикрас. З таких відмітили вже Василя Шкрибляка, а далі Федора Дручкова і родину Корпанюків, що посвоячені зі Шкрибляками. З технічного боку дуже добре виконує інкрустацію на темному дереві, з частим уживанням металевих цвяхків і дротів та ін. — Семен Корпанюк. Останні його праці, говорять також про прекрасне почуття композиції та орнаментальних елементів.

Цікаві речі в гуцульській різьбі дав Марко Мегединюк з Річки коло Яворова, (нар. 1842 р., вмер коло 1920 р.), що вперше, як упевнив В. Шухевич, увів спосіб прикрашати дерев'яні вироби пацьорками. Ця техніка полягає в тому, що в дереві роблять при допомозі «друлівника» (сверлика) кругленькі дірочки, що до них вбивають маленькі різноколірові «пацьорки» зі скла або порцеляни. Мотивами до такої інкрустації служать звичайно вишивки, що дають і готові форми і певну кольористику. Викладання пацьорками вимагає багато праці, великої терпеливості та уваги — тому вироби Мегединюка та його учнів, звичайно дорожчі від інших. Одного з таких учнів, якщо не помиляємося — Івана Семенюка в 1905—1906 роках запрошено як учителя до мистецької школи Розваловського в Кам'янці і в нього мав можливість навчитися різьби автор цих рядків.

З інших мистців відомі: Андрій Дачук із Криворівні (вмер у 1889), Іван Юрїїв і Степан Варзарук з Брустур, Михайло Готич, Олекса Іванчук, Якібюк із Криворівні, Петро Гондурак (нар. у 1868), Тарантюк із Надвірної, Роман Китан (Кишка) із Тростянця.

Про джерела і споріднення гуцульських геометричних мотивів різьби та інкрустації висловили різні дослідники та аматори дуже різноманітні припущення. Порівнювали гуцульський геометричний орнамент із орнаментальними мотивами грецької Трої, етрусків, кельтів, зобразами фінськими і нормансько-романськими; деяких елементів дошукуються в старому Єгипті, Асирії і Тракії, а навіть вказують на «споріднення» з Далеким Сходом — Індостаном, Персією, Курдистаном, Тибетом і т. д.

Таким порівнянням, як бачимо, не досягнемо остаточного й певного висновку, тому що деякі первісні геометричні мотиви зустрічаємо у всіх культурах різних часів і народів. Ці мотиви з'являються внаслідок примінення однакових матеріалів і технічних засобів і з'являються, як це доведено найновішими дослідженнями незалежно від запозичень чи мистецьких течій. Одно є певне, що гуцульський геометричний орнамент є дійсно архаїчний, дуже давній, а коріння його сягає аж до передісторичних часів, наприклад т. зв. гальтратської культури і до історичних часів старокняжої доби на Україні. Уся краса і привабливість гуцульської різьби і викладанки полягає не в рівномірності орнаментальних мотивів, але в умінні дотепним і вибагливим їх укладом, досягнути великого багатства гри форм і барв. Дивуватися як якийнебудь елементарний мотив кривульки чи хреста можна уложити у відмінах, що лишають враження зовсім нового орнаменту. Правда, нерідко в гуцульській різьбі буває надмірне насичення і переладовання форм, що втомляє око і розбиває увагу глядача, але при тім імponує технічна вправність народного майстра, його любов і замилювання до розкішної прикраси. В цьому розумінні гуцул не має собі рівних — його орнамент не знаходить повної аналогії в інших народів. Це той первісний український орнамент, що його плекали віддавна у недоступних горах Карпат, і який не піддавався новішим впливам світових стилів, а розвивався та ускладнювався виключно на ґрунті геометричних мотивів що найкраще відповідали техніці різьблення на дереві.

Викладаний таріль.
(Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові).

ЗАСЛУЖЕНА ІЮВІЛЯТКА

Дня 4. грудня ц. р. святкувало Т-во Вакаційних Осель тридцятьліття своєї діяльності ювілейним концертом в салі театру Ріжнородностей. На багату програму зложилися, крім реферату голови, продукції самих дітей, бувших оселян і оселянок, учениць гімназії Рідної Школи, С. С. Василянок, елевів Музичного Інституту. Найбільш інтересно випала низка картин з життя дітвори на оселі, що змальовує їх забави, танки-хороводи, співанки, руханкові вправи. Дуже влучним доповненням до цих картин були спомини-вразіння одної з провідниць осель, п. С. Олійник.

Гарне свято закінчив живий образ укладу проф. О. Куриласа, на якого тлі маленька Пшеничка в імені оселянок зложила віршований привіт (укл. С. Чарнецького) добродієві й покровителеві осель Ексцеленції Митрополитові.

У своєму рефераті голова, пані Ольга Бачинська, розкрила перед нами історію товариства від його починів аж по нинішній день. Заснувало його перед 30 роками молоде ще тоді Марійське Товариство Пань. Свою діяльність хотіло зачати добрим ділом, створенням помочі нашим наймолодшим, найбіднішим, нашій вбогій, шкільній львівській дітворі. Члени товариства відчували й знали, серед яких невідрадних умовин живе та дітвора без світла, сонця, свіжого повітря, як треба її хоч на короткий час вирвати з вогких міських хат, з некорисних впливів вулиці, вивезти на село, позвонити весело-безжурно провести вакаційний час серед ровесників, при ліпшій харчі і щирій опіці. А крім того треба було й національного освідомлення тій дітворі, що в тих часах вживала дома переважно польської мови, а українську молитву говорила тільки в своїй школі. А була тоді у Львові лише українська школа ім. Шашкевича, дівоча й хлоп'яча школа вправ і виділова школа ім. Шевченка.

Марійське Товариство, даючи почин оселям, зложило, як дар, основний фонд в квоті 2.000 к. від своїх членів, прихильників і з розпродажі цеголок і листівок. Патронат над товариством обняв Митрополит Шептицький, а підписавши статут, став першим його основником.

В травні 1905 Товариство розпочало свою діяльність і ще того самого року виїхала до Миловання перша дівоча оселя: 20 дівчаток під проводом учительки й чотирьох семинаристок, перших учениць семінарії У. П. Т. Господарський заряд оселі обняли Сестри Службениці і вели його аж до війни.

Що в так скорому темпі увійшла оселя в життя, завдячує це оселя о. Митрополитові, який, набувши в тім часі маєтність Миловання в товмацькій повіті, відступив двір з парком і садом для вжитку оселі. А коли опісля двірську посілість передав Т-ву „Просвіта“ на рілнично-господарську школу, забезпечив оселям сервітутом право вживання в часі ферій, а крім того „Просвіта“ виплатила товариству осель 10.000 к. Цю суму збільшив ще достойний Покровитель даром від себе в квоті 8.000 к. так, що Товариство вже із відсотків свого капіталу могло висилати дітей на оселю.

Три роки, коли „Просвіта“ перебудовувала двір у Милованні, гостила оселя в митрополитській палаті в Уневі, а вже в 1913 р. зорганізовано дві оселі: хлоп'ячу й дівочу, черговано в Милованні.

В слідуєчому році спрямовано дівчата в числі 70 до Коршова біля Коломиї, де „Сільський Господар“ відступив на ту ціль свій двір. В тому році дістала ще оселя 11 дітей з Відня, які прислала до Галичини тамошня „Просвіта“.

Оселі росли, розвивалися. Та ось у бержурний ді-

точий гамір вдерлися відгуки воєнних гармат. Мобілізація! Останніми поїздами вернулися львівські діти до Львова, віденські до Відня, а товариство серед світової хуртовини закінчило своє перше розвоєве десятиліття.

Настають тепер роки фінансової скрути і недомагань. Війна спричинила товариству чимало лиха. Воно втратило в Милованні й Коршові цілий свій повний господарський інвентар із залізними ліжками на 110 осіб, а через девальюацію до 34.000 к. майна, що було розміщене в фінансових інституціях, а зібране з дарів, жертв членів і відсотків.

Товариство остало голіруч. Пройшло воєнне і повоєнне десятиліття.

Не маючи інвентаря, ні потрібного на закупно гроша, годі було й думати про оселю на передвоєнний лад. А всеж таки треба було вести акцію опіки над дітворою в часі вакацій і далі. Товариство висилає тепер невеличкі гуртки оселян до Підберізець і Гаїв коло Львова, до Старої Солі, де зібраними фондами, а то коштом місцевих селян прохарчовує львівську дітвору.

Щойно в році 1925, — передані др. Федаком 100 долярів дають товариству змогу закупити новий, хоч невеличкий інвентар і вислати до Миловання першу повоєнну дівочу оселю в числі 30 осіб. В 1926 році збільшено число дівчат-оселянок, а від 1927 висилає товариство рікрічно до Миловання оселю хлоп'ячу і дівочу, кожну по місяцеві і все в збільшеному числі. Небагато це, навіть дуже мало в порівнанні з тими, що зголошуються на виїзд, з тими, яких поручають лікарі при оглядинах. Потреби ростуть, а товариство не в силі їх заспокоїти, бо фонди його з кожним роком маліють. Громадянство, захоплене новими все кличами, складає щораз менше пожертв, державні підмоги топніють, а магістратські зовсім відпали.

А всеж таки і серед таких несприятних умовин робить товариство свою роботу. В році 1930, у 25-ліття свого існування, висилає дві дівочі оселі до Миловання і Коршова і численну хлоп'ячу оселю до Миловання, але білянс замикає недоборами, які потім дуже тяжко покрити збірками.

Цього року кінчать Вакаційні Оселі третє десятиліття свого діяльного життя. На протязі того часу вислано 1550 дітей коштом 61.000 зл., на яку то суму від родичів оселянок зібрано всего-навсего 20%. Ця цифра вказує наглядно, скільки труду мусів вложити сам Виділ товариства, значить невеличкий гурток людей, щоби придбати дальших 80% на покриття усіх видатків. А крім того скільки зусиль треба при кожно-річній організації осель, при відїзді й повороті оселянок, яка відповідальність перед родичами за їх „потіхи“, розлучені з ними на цілий місяць.

Слухаємо реферату Шановної Пані Голови і розуміємо велич праці, вложеної у це мало звисне, мало реклямоване, а таке своєю діяльністю переважне товариство. Та враз відчуваємо і якісь недотягнення, якісь недомагання у звіті прелегентки. Згадала вона вдячним словом про всіх добродіїв Товариства, від Ексцеленції Митрополита починаючи, а на місцевих отцях парохах кінчаючи — не згадала тільки і не хотіла згадати головної особи, що двигав ввесь тягар праці в товаристві. Не згадала Ольги з Барвінських Бачинської — себе самої.

Згадаймо ми її. Цеж вона дала ініціативу до створення Вакаційних Осель і на протязі 30 літ проводить їм безпереривно, як голова. Вона вміла добути для товариства фонди в інституціях і в

приватних осіб — вона клопочеться організуванням осель і добором провідників і провідниць — вона, хоч сил вже не стає, ходить по різних урядах, спинається по поверхах, щоби боронити інтересів товариства — вона сама виготовляє подання й звіти — вона улаштує збірки — вона нераз і сама відвозить оселянок на місце їх побуту — вона застала і свою найближчу родину працювати для оселі — задля неї її знакоми, що люблять і поважають її, охоче жертвують для осель свій час і труд.

Є одиниці, що працю звеличують голосними ювілеями, привітаними, подяками, дарунками. На ювілею Вакаційних осель сама Голова усім дякувала, тільки її ніхто не подякував.

Роблю я це тепер і в імені усіх, що знають і цінять працю пані Ольги Бачинської, складаю їй щирі подяку за все, що зробила для української дітвори. А замість цвітів Ювілятці зложім цього року надпрограмовий даток на дорогу їй серцю інституцію — на Вакаційні Оселі.

Конст. Малицька

У ЯРОСЛАВИ МУЗИКИ

Малярська робітня.

Терпкий запах олійних фарб та млісний етеру. Гладкі сірі стіни перериває лише шафа зі слоїчками фарб, і друга з книжками. Зовсім як у лабораторії, подумала я.

— А знаєте, зовсім інакше уявляла собі малярську робітню. Здавалося, що це буде щось барвне, яскраве, всюди малюнки й повно красок...

— А я ховаю свої малюнки, каже Ярослава Музика своїм приємним, низьким голосом. Вона бере в руки завісу з сірого небіленого полотна, що біжить здовж стіни і трохи її відгортає. Там видно картини схилені рядочком до стіни.

— Перед цікавими очима! кидаю.

— Ні, й перед собою самою. Я не люблю їх бачити при праці. Взагалі працюється найкраще при гладких, сірих стінах, де ніщо, ніяка барвна пляма не відволікає уваги. От бачите, навіть ці кахлі мене дратували.

Вона показує мені, що високо, майже під стелею, біжить здовж стіни полиця. Там уложені рядочком кахлі з гуцульської печі. Дальше сільські малюнки на шклі, а потім якісь глечики й миски.

— Там мій магазин. Всі ці старовинні речі складаю так високо.

— А коли здійсмаєте їх?

— Хіба що для мешкальної кімнати. Ось погляньте —

Крізь відхилену завісу входимо в сусідню кімнату. Ярке передполудневе світло заливає її вщерть. Усе тут краска й везерунок, м'яке й тепле. Завіски з яворівської „вибиванки“, білі, в чорні химерні взори. На стіні полтавський килим, чорний у лагідні ясні квіти. На столі барвна червона запаска, городенська, а може наддністрянська? Оці череп'яні „барани“ для напитків привезені з Києва, а діточі забавки з Норвегії.

Все це придбане, зібране з усіх усюдів. Вишукане вправним зором, уложене дбайливою рукою. І диво! Зливається в цій кімнаті в одну гармонійну цілість.

Там, де так м'яко й притишено грають краски, приємно навязується балачка. Прошу її розказати щось про своє малювання, наприклад про перші спроби.

— Я рисувала вже від малої дитини. Не знаю чи рисувала цікаво, але інакше як другі діти. Пригадую собі, що в третій класі дала вчительці один рисунок, що на нього була дуже горда. Я малювала тоді лише подяними фарбами і хотіла видобути з них яркі, виразні краски. Тому помішала їх і згустила і наложила яркими плямами. А вчителька дала мені за це двійку! Пригадую собі виразно що я була зла на неї, за таке перше розчарування...

І шкільне навчання рисунків не давало мені задоволення. Все треба було робити однаково, все „так як другі“. Це нудило мене. Вже підлітком, я почала трохи вчитися у львівського маляря Батовського, але дуже коротко. Пізніше я побачила кілька краєвидів Труша й „заразилася“. Стала малювати пейзажі. І так впро-

довж кількох літ. Вкінці ці краєвиди остогидли мені, так що я довгий час потім не могла взагалі малювати краєвиди.

— А пізніше?

— Пізніше — Ярослава Музика застановляється

хвилю. Пізніше я познайомилася з Бойчуком. В його робітні я побачила вперше нео-візантійські малюнки. Та й він перший звернув мою увагу на примітивізм.

Тоді я захопилася іконним способом малювання. Навіть портрети пробувала робити на лад ікон. Ось портрет мужа із того часу...

На дерев'яній дошці наложене фарбами темпера лице д-ра Музики, суворе й строге.

— Яка дивна техніка!

— Так. Я взагалі люблю дуже призабутий спосіб малювання. І люблю випробовувати різні способи. Наприклад мозаїку. В один час я захопилася і навіть виконала кілька, з яких одна є в церкві в файловій, а друга в інж. Юркевича. Однак я люблю монументальне малярство.

— Ви здається працювали і в Пещанському?

— Так, він звернув мою увагу на реставрацію ікон. Пешанський тоді вже був хворий і хотів комусь передати свій досвід. Тож закликав мене до своєї робітні і просив приходити до нього і вчитись. По його смерті я виїхала на пів року до Москви, щоби зачерпнути з самого джерела іконописі. Там працювала пів року в Дер-

Ярослава Музика:

Риби.

жавній Реставраційній Майстерні під рукою проф. Грабара. Була теж кілька місяців у Києві.

— Кілька літ я працювала дійсно над відновлюванням ікон у Національному Музею. А потім прийшло — АНУМ.

Асоціація Незалежних Українських Мистців так називається товариство, якого головою є від кілька літ

Ярослава Музика. АНУМ це новий відтинок у нашому мистецькому житті взагалі, не лише в творчості Ярослава Музики. Започаткувався він виданням журналу „Мистецтво“ та рікрічними виставками членів Асоціації та парижан-українців.

— Організаційна робота мені забрала багато часу. Та й багато дечого мені ще було неясно, ще треба було перемогти. Тому й поїхала я цього року до Парижа, щоби зясувати собі чого прагне й до чого йде оцей мистецький центр. Про свій побут у Парижі я вже дещо писала, тож нема що про нього розказувати. Але коротко скажу, що бачила я там уже відворот від абстрактного, яке так опанувало теперішнє малярство.

Питаю ще про малюнки на шклі, що їх виставила тепер Ярослава Музика заходом Т-ва Львівських Малярів і Пластиків. Це перший її великий виступ.

— Я казала вам уже, що люблю працювати в різних техніках. Оці малюнки на шклі здаються мені відповідні до сучасного мешкання. Мають м'який шкляний полиск і оживляють стіну.

Справді. За шклянкою поволокою мерехтять у сутінках краски, відбиваючись у дзеркальній рамі. Ярослава Музика дала на виставці цикл риб, квітів, овочів та кілька жанрових сцен. Все тут спокійне, притишене, сховане, так якби якась невидима рука стримувала її пензель від різких рухів. Тільки часом спалахне почуття якоюсь живішою краскою („Раки“), або пестливим відтінком („Квіти“). Але цього досить. Бо воно зраджує глибину почувань, що криється за цією по-зріно спокійною поверхнею.

— Скажіть щось при вашій пляні!

— Ніколи не роблю плянів, не укладаю собі роботи на майбутнє. Не можу. Все роблю під вражінням хвилини. Подобається одно, кидаю все друге...

Наша розмова скінчена. Виходжу з цієї барвної кімнати. з вражінням, що його лише правдива мистецька індивідуальність.

Л. Б.

ВІСТКИ ЗВІДУСІЛЬ

Львів. Дня 10. ц. м. відбулися Заг. Збори кооп. „Труду“. Із звіту дирекції ми довідалися про розвій робітні і школи; особлизо ця остання поширилася у звіттовому році.

До обов'язкових трьох літ навчання додано в цьому році ще один довільний рік кравецької практики. Абсольвенти школи радо скористали з цього й залишилися, щоби завершити свою фахову освіту. Працюють як челяднички так що по році такої практики можуть ставати до майстерського іспиту. Іде акція втягнути їх у члени кооперативи, щоби поповнити склад членів фаховими кравецькими силами.

Окрім трілітньої фахової школи показала потреба влаштувати однорічний господарський курс. До нього вписалися інтелігентні сільські дівчата, що бажать заокруглити свою освіту з народніх шкіл. Курс подає практичні відомости з домашнього господарства, шиття і куховарства та теоретичні з ділянки українознавства, якого діти не виносять тепер із народніх шкіл.

Робітня кооператива влаштувала в звіттовому році ревію мод, в якій взяла участь також школа „Труду“ своїми виробами. Ревія пройшла з великим успіхом у театрі Ріжнородностей. Сукні, виконані під умілим проводом п. Елі Олесницької, управительки робітні відзначалися шиком і елеганцією.

Звіт дирекції прийняли й одобрили Збори одноголосно.

З радістю приходиться констатувати розвій одної станиці фахового навчання. Свідомість, що наша молодь горнеться до науки та враз із нею придбає практичний фах, дозволяє сподіватися дальших успіхів у праці.

Л. Б.

Софія. З ініціативи болгарської Жіночої Ліги Мира і Свободи, під головуванням видатної болгарської громадянки Катерини Каравелової, прихильниці укр. народу, створено комітет для влаштування ювілею нашої землячки Лідії Шишманової з роду Драгоманових. В комітеті взяли участь усі українські організації в Софії та різні болгарські інституції.

3. вересня відбулася святочна академія з музичною програмою. Привітали шановну ювілятку українські товариства в Болгарії, дальше представники різних болгарських інституцій, як міністерств, театру і преси, а вкінці і представник царя Бориса,

що передав Лідії Шишмановій ордер дамського хреста першої ступені. Наспіло також багато різних привітів зза кордону, особливо від різних українських установ та визначних громадян.

Представники організацій (крім однієї росіянки) яскраво відмітили в своїх промовах, що пані Шишманова є українка, що принесла великі заслуги для болгарського народу. І сама ювілятка підкреслила, що головними інспіраторами її праці були її батько, Михайло Драгоманів, український патріот, та її муж, видатний болгарський вчений та діяч, але великий приятель українців.

Це свято на пошану визначної українки, видатної болгарської діячки скріпило культурний зв'язок поміж болгарськими й українськими товариствами.

М. О.

Саскатун. Підчас великого Народнього Зїзду, скликаного Союзом Українців Самостійників, що відбувся в Саскатуні в перших днях липня ц. р., влаштовано велику виставу народнього мистецтва. Голова Союзу Українок Канади, п. Д. Е. Яндова відкрила виставу короткою промовою, в якій зясувала вагу народнього мистецтва та ролю жінки у його зберіганні. Уділила голосу присутньому архієпископові о. Іванові Теодоровичеві, що висказав признання Союзові Українок за плекання рідної культури.

У великій салі розложено поверх 500 експонатів. На тлі килимів виднілися прекрасні вишивки у формі блюзок, суконок, сервет, рушників. Один кут салі був влаштований як модерна вітальня з приміненням українських вишивок на подушках, завісках і настільниках.

Цікаве те, що більшість вишивок виконана вже в Канаді, руками наших жінок-емігранток, а у великій мірі вже й молоді, народжені в Канаді. Свої збірки вишивок позичили пп. Скоробогач, Пукіш. Це є доказом, що наше заморське жіноцтво не забуває та не цурається питомих форм народньої творчості.

Вистава тривала три дні. Відвідали її всі учасники зїзду та багато місцевих чужинців.

Білгород. Др. Ксеня Атанасієвич, доцентка білгородського університету іменована професором філософії цього ж університету.

Вечір народньої ноші пересунений!

Образок поруч представляє вечерниці на стрійському показі народньої ноші. Хлопці й дівчата посідали поруч під печею. З краю зліва господиня і господар, поважні старші люди. Дальше молодь безжурна й весела. Дівчата прядуть, а хлопці теж не сидять безчинно — приспівують, жартують, а вкінці люмлять урочисто кужіль. Бо це не звичайні вечерниці, а „ломааний вечір“, себто останні вечерниці в цих мясницях.

Оттакі й подібні обряди виведемо на вечорі народньої ноші у Львові. Побачимо весілля з Лисятич оригінальне й мальовниче, коляду з Гряди під Львовом, Щедрий Вечір з Полтавщини, хлопців з „козою“, а дальше покази строїв і стилізованих українських одягів. Програма поширилася вже й на звукові не лише зорові враження. А ці вимагають довшої підготовки. Тому пересунено виведення цього свята на початок лютого 1936 року.

Однаке про народній стрій треба старатися вже тепер! Всі, що виїжджаєте на свята, що сподіваєтесь гостей, використайте для цього цю нагоду! Розпитайте про стрій! Привезіть собі його, або запевніть собі його на свято!

В черговому числі подамо стилізовані українські одяги, проекту Михайлини Стефанович-Ольшанської. Памятаймо про те! Всі що справлять собі якесь вбрання, візитову чи вечірню сукню, повинні застановитися: як мені буде до лица в українській стилізації?

Із показу народньої ноші в Стрию.

Вечерниці з села Поляниці коло Болехова.

Г. К.

Нініне кохання

Він подарував їй чудову мініатюрну репродукцію „Мадонни з книжкою“ Ботічелля. Картина була оправлена в античні рямці і напевне висіла колись у спальні якоїсь княжни.

Ця несподівана ввічливість здивувала її. Вправді уже віддавна проводили вони спільно вечорі, чи то на концерті, дансігу чи в театрі, але жіноча інтуїція казала їй, що робив це з привички, тільки з привички! Вправді мужчина робить часто з привички більші дурниці, ніж жінка з любови...

— Часом приходжу до вас на чай і тоді мило мені буде подивитися на цю Мадонну — наче виправдував він себе. Люблю Мадонни весняні та не „святі“. А Ботічеллі мистець у надаванні святим жіночості. Я любився у van Eyck-овій Матері Божій, що ходить нічцю по церкві і до цієї святої, що зійшла з вітваря, я молився.

Але щож може знати панна „від машини“ про van Eyck-а? Тож старався тему зробити більш приступною:

— Подивіться Ніно, яка у цієї Мадонни чудова голівка, який усміх, волосся!

— Так, гарна голівка! Я переконана, що ви купили цю Мадонну з туги за своїм типом жінки. Але ж хіба ця жива голівка не гарна? — усміхнулася кокетливо Ніна.

І говори тут з нею про мистецтво! Була знаменитим товаришем, що дозволяє трактувати себе трохи згори, але щоби вона могла подобатися, як жінка! Це ніколи не прийшло йому на думку. А властиво... могла! Її очі, жіночий милий усміх, волосся!

— Алеж Ніно, — хотів спершу боронитися. А впрочім може дійсно купив я її з туги за „своею“ жінкою. Але вона мусіла би бути, непересічна, „нетузинова“.

— То значить?

— Але ж ні, Ніно, я тільки...

— Не маєте довіря до бюрових дівчат, фліртів,

романсів. Але то пересада. Працюю з вами три роки, а залицяюся до вас нині вперше. Бо мушу признати що залицяюся.

— Ніно, ви завважили що моя мадонна не тільки гарна, вона до того читає книжку. Отож я хотів би пізнати, полюбити якусь незвичайну жінку. Жінку, що пише, або перелітає Атлантик, якусь сценічну зірку, словом когось... когось зовсім зовсім інакшого...

— Жінку що пише!? Маю таку! Хочете! Прийду нині з нею на концерт. Знай товариша! Чи знаєте псевдонім — „То-я“?

Так, знав річи писані, легко, фантазійно, типово жіноче думання про „ніщо“, — але в напrawdę чарівний спосіб!

Був прикро розчарований, коли ввечорі прийшла сама. Виглядала прекрасно, у білій сукні з тюлю. Як павиний хвіст тягнулися за нею погляди мужчин..., але не була це „То-я“!

— А пані з псевдонімом?

— „То-я“ — це я.

Життя буває часом легше ніж у повісті. Побралися. Молода жінка вчилася смажити порічки і маринувати гриби та була щаслива як кожна жінка, що має на кого ждати. Він провадив з жінкою вчені розмови, приніс їй журнали, книжки, а вечорами в пантофлях грав Шопена. Але по якомусь часі присутність її стала йому тяжіти. Найбільшим лихом для мужчины це жінка мудріша від нього. Він був змучений (був це час біляну). Волів, щоби говорила про ціни на торзі і сплетні, але якже тут з такою жінкою!? Навіть краватки мусів вибирати відповідні до її уподобання. І тоді коли мав охоту на зелену, купував чорну. Вкінці кожну її просьбу, кожну припалену печеню трактував з упередженням.

— То тому, що ти є інша, що ти така. Ліпше якби ти була звичайною жінкою. В любові уже краще бути анальфабетом.

(Докінчення на стор. 16).

НАПЕРЕДОДНІ НОВОГО РОКУ

Знову один рік за нами.

Один рік зусиль і змагань, але й рік віри й успіху. Скінчився перший рік „Нової Хати“ як двотижневика.

З яким білянсом?

Додатнім очевидно. Зпочатку підносилися голоси, що жалували за місячником, але це тільки зпочатку. Бо коли втерлася звичка, що „Нова Хата“ приходить двічі в місяць і приносить повість, приписи та гутірку, привикли до цього читачки. І коли ми в червні ц. р. видали подвійне число, прийшло безліч рекламаций: чому, мовляв, не дістали ми серед місяця „Нової Хати“?

Двотижневик приніс живіший контакт із читачками. Погляньте на рубрику „З нашого досвіду“, „Модний порадиш“, або „Із проблем доброго тону“. Немає числа, в якому не було би двох-трьох запитів та обширних відповідей! А вже гутірка про „наших чоловіків“! Читає її всякий, і старий і малий, і передплатник і принагідний читач. Вже маємо відгуки й зі сторони мужчин. Думали анкету закінчити в цьому році та маємо стільки матеріалу в теці, що шкода її вривати, не давши змоги всім виговоритися. Нові гутірки, на педагогічні теми, проблеми жіночого руху, „батьків і дітей“ чекають своєї черги.

А що там ще чекає? Отже в першу чергу матеріал програмовий: народне мистецтво. Скінчився огляд деревного виробництва пера Володимира Січинського в цьому році. Тепер починається огляд української кераміки й порцеляни того самого автора. Рисунки кераміки всіх українських земель і часів, порцеляна, про яку ми мало що знаємо, ілюструватимуть цю працю.

Закінчилася повість Ірини Вільде „Метелики на шпильках“. В 1936 починаємо друкувати спомини, близькі й цікаві серцю кожної українки — переживання жінки в чотирикутнику смерті. Побачимо раз жіночими очима, жіночим відчуттям все те, що діялося й відбувалося на останньому клаптику української землі.

Редакційна Колегія „Нової Хати“ складається з спеціалісток, що обслуговують усі точки її програми. І так педагогічні теми обговорює Константина Малицька, жіночий рух К. Малицька, Олена Залізник і Стефанія Савицька, народне мистецтво Ірина Гургула, кооперацію Євгенія Вербицька, літературу Ірина Пеленська, домашнє господарство Ольга Ліщинська, моди і „savoir vivre“ Ірина Бонковська. В ділянці приписів придбали ми цінну фахову силу — п. Олену Лукашевську, управительку господарських курсів „Труду“. Порадики, рецензії, нові книжки реферують Лідія Бурачинська й Уляна Старосольська. Косметичну частину веде Ст. Гаврисевич.

Гігієну обговорюють лікарі-спеціалісти д-р. Софія Парфанович та С. Коржинський, спорт реферує мр. Дора Біленька.

Постійними співробітницями „Нової Хати“ будуть і надалі найкращі жіночі імена — Катря Гриневич.

ПОДЯКА.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаємних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплачення повної суми по моїй бл. п. матері Марії Посипанковій у Лучанах п. Ходорів.

Скорі й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажуюсь мене поручити це одному українському Товариству обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим кругам української суспільності.

Наталя Посипанко.

чева, Наталя Королева, О. Вер, Софія Яблонська, Ірина Вільде, Таня Чайківська, Наталя Яхненко, Оксана Пенчегі.

Всі вони дбають про рівень журналу та багату й цікаву його програму. Заторкують усі теми, що містять у собі жіноче життя, як жіночий рух, виховництво, домашнє господарство, участь жінки в кооперації, плекання народного мистецтва та відгукуються на всякі питання громадського життя, що їх воно насуває.

Сьогоднішня жінка мусить бути всестороння. Життя вимагає від неї не лише однакового гарту як від муштини, але й співнесня обов'язків матері й господині. Тож у цій важкій боротьбі, хочемо бути їй підпорою й другом. Простягаємо їй помічну руку і в цьому році. Певні, що вона її потребує ще більше як за минулих десятих літ!

Тож цього року звертаємо бачну увагу на практичну частину. Особливо багато місця присвячуємо — модам. Матимемо сезонні числа мод, що вичерпають усі відомості з цієї ділянки та подадуть повний перегляд моделей, від домашньої сукні починаючи, а на вечірній кінчаючи. Поруч подаватимемо постійно моделі вишиваних суконь, щоби впровадити вишивку до щоденного міського одягу. Заповідаємо на весну конкурс вишиваних суконь, що закінчиться ревією вишиваної літньої одежі.

Ручні роботи, як завжди доповнені кольоровими таблицями зразків подаватимуть проекти Марії Морачевської, та Евдокії Сташків, фахових учительок ручних робіт.

Пригадуємо, що члени кооп. „У. Н. М.“ користуються нижчою передплатою журналу. Замість 16 зол. платять лише 12.— зол., так що на протязі одного кварталу дістають часопис даром. Вписуйтеся в члени кооп. „У. Н. М.“! Проектується знижка уділів, так що вписавшись в члени, за короткий час матимете за певнену обнижку передплати!

Наприкінці ще одно: просимо точно вирівнювати передплату. Не домагаємося датків на пресовий фонд! Вважаємо, що в зрілому суспільстві своя преса є чинником самозрозумілим і не може бути оперта на жертвенності громадян. Однак точне вплачування передплати є також ознакою зрілості й культури читачів. Памятайте, що лише в такий спосіб можемо розбудувати нашу пресу! В свідомості свого обов'язку лежить вартість одиниці!

Лещківські

самоділи

на вбрання, плащі, костюми. Коци, пледи, накриття і подорожні бунди. — Склад фабричний:

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ КОПЕРНИКА ЧИСЛО 4

МОЛОДЬ І ПРАЦЯ

Проблема молоді та зв'язані з нею такі питання, як „молодих і старих“, стали останніми часами займати багато місця на сторінках нашої преси. Особливо популярним, а можна сказати модним стало ставити молоді різні закиди. Поминаю те, якими мотивами руководяться ті, що ставлять закиди, багато з них покликуються на те, що закиди впливають із прив'язання до молоді, та є виявом доброї волі рятувати її та вивести на правильний шлях. Та з яких би мотивів і хто би не ставив ті закиди, одно певне: кожний хто має хоч дрібку об'єктивності, мусить признати, що молодь наша навіть якщо і має багато злих сторін, то все це впливає з надміру енергії, з того молодечого гону до чину, з молодечого зацікавлення та буйності, що не дає пасивно сприймати те що довкруги діється, що хоче конечно виявитися назверх.

Між молоддю відчувається сильний зріст громадянських почувань. І тут власне починається сумна сторінка цієї справи. Молодь не знаходить відповідника на свої громадянські почування та на свій „голод“ жити суспільним життям — вона не має своєї організації; не має права бути членами організацій старших. Зрештою навіть таке право не дало би заспокоєння потребам мо-

лоді, яка потребує передовсім організації, що не тільки давала би їй можливість працювати на громадському полі, але передовсім була би середником самовиховання, самообразування та вироблення характерів. А такої організації нема. Щож тоді дивного, коли в таких обставинах молодь так легко підпадає під шкідливі впливи, щож дивного, що вона так часто не може знайти правильного шляху для себе?

Недостачу організації для всестороннього самовиховання особливо відчуває позашкільна молодь, що позбавлена навіть тих скромних організаційних та громадянських можливостей, що їй дає середня школа. Справа ця являється тепер найпекучішою: якщо хочемо рятувати молодь перед чужими впливами мусимо піти назустріч її домаганням та дати їй можливість жити організованим життям. Назустріч тому домаганням пішла Рідна Школа, яка у своєму статуті має застережене право творити кружки доросту Рідної Школи. Анкета у цій справі входить у програму Зїзду Рідної Школи, що відбудеться 25. XII. 1935. Анкета ця повинна започаткувати масовий організаційний рух кружків молоді по всьому краю.

ЯЛИНКА — ПОГОРІЛЬЦЯМ

„Вчора страшний вогонь у Чернильці знищив 66 господарств (180 будиноків). Все погоріло до тла. Село по катастрофі голоду ще не прийшло до себе, а тут знов новий удар. Це найсвідоміше наше село і найсвідоміші люди впали жертвою Ми в С. У. створили Комітет для збірки річей...“

Оце уступ з листа до редакції, присланого з Яворова.

Погоріло ціле село... Ми прочитаємо про те в газетах, похитаємо співчутливо головою й підемо далі до своїх занять. Нема тепер часу багато думати над такою вісткою, ще й коли кожний день подібні приносять.

Але вернімся знов до неї. Погоріло... Яке це страшне слово, знає тільки той, хто пожар бачив на селі та всю розпуку бездомних... А тут зима! Про відбудову нема що думати перед весною. Де притулитися погорільцям? Що дати їсти дітям? А в що зодягнутися, коли мороз потисне?

Що робити? скажете. Хіба можемо наставити ми на всі потреби краю?

Можемо. Наше жіноче серце вигадливе. Коли не грошовою допомогою, харчами, то бодай старими „лашками“, що маємо їх повні скрині.

Отож вишукуймо старі светери, шалики, шапки. Чоловочі вбрання, плащі, куртки. Білля чоловіче, жіноче, діточе. Виношені сукні і черевики.

Мало знищені річі вишлемо зараз незмінено. А старші понижені, перешиє нам „Труд“ на діточе вбрання. Знаємо, що з сукні може вийти дитині плащик, із светера ціла суконка, білля можна зручно полатати. Все те, що ми так часто показуємо в нашому власному господарстві, можна здійснити тут при допомозі фахових рук.

Отож присилайте ці неужитки! Складайте їх у клубі „Нової Хати“: тут, розділивши їх, вишлемо частину зараз, а другу віддамо Трудові до перерібки. Уче-

ниці „Труду“ зголосили охоту безплатно ці речі перешити.

Поможім цим найбільшим дітям! Зладьмо їм дарунок під ялинку!

Нове жіноче підприємство

При вул. Пекарській 1 а повстала нова моднярська крамниця. На виставі, що гарно удекорована, бачимо елегантні моделі капелюхів і шаликів. Це крамниця „Міка“, власність п. Міки Дрогомирецької, що провадить капелюшні курси „Труду“.

В середині крамниці гарна модерна обстановка. Власниці підприємства, а це молоді, енергійні дівчата, показують охоче всі капелюшні новинки, що є в них на складі. Дня 7. ц. м. доконав посвячення крамниці о. Домет Садовський та побажав молодим підприємцям успіху та щастя в ремеслі.

Листування

Анна Флякевич, Любеля: Заплачено до кінця червня 1935.

К. Городицька, Освенцім: Заплачено до кінця 1935.

Маруся Мандрик, Лужани: Передплата виріснана до кінця червня 1935.

Іванна Махник, Гута Зелена: Заплачено до кінця 1935.

Наталка Балицька, Густ: Передплату одержали, виріснано до кінця червня 1936.

Ольга Кульчицька, Едмонтон: Передплату одержали червез п. Павла Ткачука в Саскатуні. Вислали вам від 1. ч. ц. р. Одначе довідуємося від п. Ткачука, що ви не одержали всего. Просимо повідомити нас, які саме числа вам бракують.

Кружок Союзу Українок, Осердів. Книжка Аґнеси Смедлей „Жінка сама“ коштує 7.— зол. Відносно інших книжок, не знаємо які саме маєте на думці. Подайте нам їх назви й ми радо послужимо інформаціями.

Ірина Гашиньська, Перегінсько. Вирівнано до кінця 1935. Кр'ї вислели.

Стефанія Михайлюк, Глебівка. Передплата виріснана до кінця лютого 1936.

Іванна Харлампович, Стависька. До кінця ц. р. ще 3 зол.

Ольга Гузарєва, Чернівці. Листа одержали, щиро дякуємо.

До балачки про чоловіків

Прочитавши конкурсну статтю з підписом «Студентка», вирішила я таки написати. Хочу в дечому «Студентці» відповісти.

Отож на одному місці уявляє собі як чоловік, ідучи рано до бюро полагодує покупки. Дорога пані, ручу вам, що з таким чоловіком не пожили б ви довше як рік. Напевне почули б ви до нього певного роду погорду. Пригадувались би вам усі дотепи й карикатури з гумористичних журналів, якогось чоловіка іде додому обвантажений покупками та ще й спішиться щоби жінка не «сварила». Я вважаю, що мужчина, працюючи в своєму фаху; якщо удержує цілий дім, є досить навантажений обов'язками. А жінка, коли не працює поза домом, має аж надто багато часу на ведення домашнього господарства й зв'язаних із тим клопотів.

Хочете знати який мій чоловік? Йому не можу закинути нічого. В першу чергу, як я вже зазначила, він не мішється до моїх господарських справ. Це є круг мого ділання і моїх турбот. Коли б він помагав мені у тому, чим могла би я йому віддячитися? В фаховій праці, йому, правникам я не в силі допомогти з моєю гімназійною матурою! І як ця його поміч мала би виглядати? До третьої години він зайнятий у бюро. По третій мав би роздумувати над моїми господарськими клопотами змість відпочати по праці і якимсь мило провести вечір. Хоч мій чоловік господарськими справами не займається, всеж таки живо інтересується кожним новим предметом у нашому господарстві: новими запасами, свіжим печивом, питається де я рано ходила, що робила, кого стрічала, взагалі як провела день за його відсутності. Мені це справляє велику приємність. Я бачу в тому доказ його уваги до моєї особи, відчуваю ніжність та дбайливість за кожну подробицю з мого життя. Але, коли часом зроблю необачний крок у житті, він уміє з цілою свідомістю осудити його й переконати мене в тому. В усіх життєвих справах він засягає моєї ради, але я ніколи не намовляю його, щоби саме після мого погляду поступав. Знаю, що мій молодший вік і досвід не промовляє за тим. Однак нерідко моєї ради слухає!

Ми не маємо між собою таємниць із теперішності, ані з минулого (ми чотири роки одружені) і деякі мої переживання з дитинних літ він почув перший і останній раз. Таке безграничне довіря панує між нами, так сильно відчуваємо, що нас двоє це найближчі істоти, що ніхто мені так добра не бажає, як мій чоловік! Із таких дрібничок випливає щастя, вдовільня за яким тужить кожна людина, а не кожна його осягає. Одним словом, чоловік мій мене любить. Я відчуваю це на кожному кроці, в кожній ситуації. Це важко описати, це треба пережити! Бо це невланне, нематеріальне, це сила почування, що нас лучить. Тут не має значення факт, що чоловік мій рано підчас голення нервується. Цеж людська річ, коли треба рано ще потемки вставати та похалцем одягатися. В такому випадку мені лише жаль чоловіка (ніколи я за це не гніваюся), що мусить у такий осінній дощ і хляпу виходити з дому до своїх фахових клопотів, а я лишаюся в теплом затишному помешканні, що цілий день розяснене нашим тихим щастям. А коли по обіді чоловік схоче прочитати часопис і переспатись, а щойно потім літи зі мною там чи там, я не протестую й не чуюся покривджена. Треба зрозуміти яку тяжку і відповідальну працю носять наші чоловіки і їм таки насправду належить відпочинок і спокій.

Такий є мій чоловік і хотіла б я, щоб моя дочка, що її може колись буду мати, мала чоловіка з такою самою вдачею.

Щаслива.

3 нашого досвіду

Ольга Осадца, Ходачків Малий. Не можемо собі уявити як вишивана сорочка вашої дівчинки. Якщо має вставку й покидані мотиви по рукаві, може евентуально годиться до полтавського народного строю. Тільки рукави повинні бути широкі, зібрані, не такі вузькі як їх носять у нас.

Корсетку для такої дівчинки найкраще вибрати квітчасту.

Пошукайте якісь дрібні квіти на чорному полі. Як матеріал може послужити перкаліна, шаліна а навіть шовк. Корсетка повинна бути на підшивці й застібуватися збоку. Прикрас не потребує. Тільки збоку прикрийте застібування якоюсь колірною матерією в зубці, може бути тієї самої краски, що квіточки на матеріалі.

Спідничка може бути з того самого матеріалу або й відмінної краски. Наприклад, якщо квіточки на корсетці голубі, візьміть синю матерію на спідничку. А коли квіточки червоні, візьміть вишневу. Як матеріал годиться перкаліна або сатина. Спідничка також буває без прикрас. Однак можете обвести її чорною оксамиткою в три ряди.

Фартушок повинен бути колірний. Краску добирайте також до квіточок на корсетці чи на спідничку. Найкраще голубий або вишневий. Вишивати його треба квітчастим узором так щоби візерунок лише долішнім краєм фартушка. Зразкові фартушки помістили ми в ч. 5 «Н. Х.» з 1934 р.

На голову зладьте вашій дівчинці віночок. Зробіть їй проділ по середині і заплетіть волоссячко в косу. Тоді вквітчайте головку вінцем із волошок і роменів, якщо стрій видержаний у синій красці, або з маків, якщо в червоній. Ззаду вінець закінчується колірними биндами.

Намисто теж конче потрібне. Пошукайте імітацію червоних коралів і то небагато, кілька разків вистачить. І коли вберете так вашу дівчинку, виглядатиме як цяця!

Оцей опис важний також і для дорослої дівчини, бо в народному строю нема великої різниці між діточим і дорослим одягом. Хіба що стрій для дорослої може бути пишніший. Наприклад корсетка може бути оксамитна або ще краще з суконця (даментух), але в ніякому разі гаптована, або нашивана лискучими бляшками, так як пишете, що воно поширене в вашому селі. Це великий прогріх проти чистоти й стилевості народного строю. Запровадили це наші театри, що потребували для сценічних ефектів отих бляшок. Але ніколи на Полтавщині таких бляшок ані гаптів не чіпляли до жупана, чи пак корсетки. Тому, якщо бажають дівчата в вашому селі прикрасити чимсь корсетку, нехай приберуть її краї зубцями з матеріалу спіднички, або нехай обшиють краї корсетки трьома рядами гарасівки в різних красках. Це теж ефектніше а більше зближене до справжньої полтавської корсетки, ніж оті гапти й бляшки.

Фартушок в ніякому разі не може бути білий. При барваному полтавському строю білий фартушок виглядає як рушник. Ще й з «френзлями» — борони Боже! Тороків взагалі нема в нашому народному строю. Це німецька вигадка й чомусь у нас прийнялася саме при фартушках.

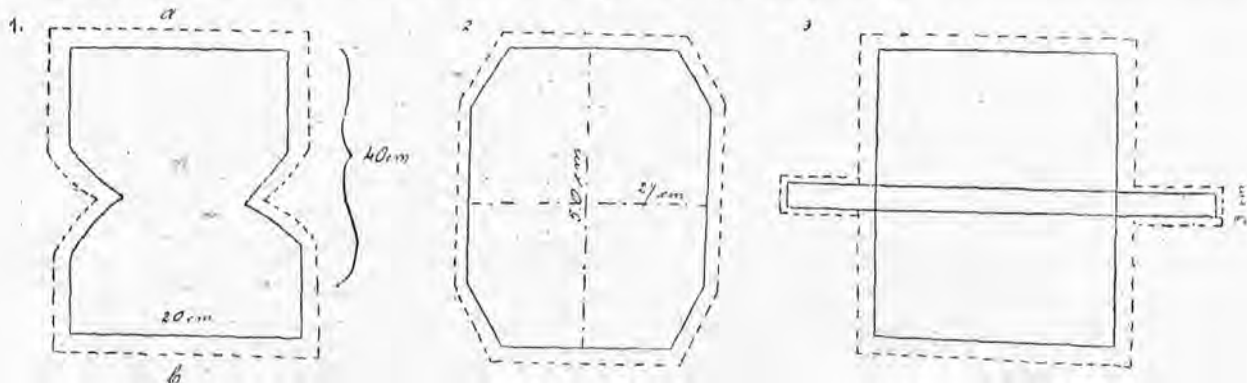
Оце здається відповідь на всі ваші запити. Якщо матимете ще якінебудь сумніви, прошу написати. Радо відповімо.

Дзюні П. Сьогодні прямо не можна уявити собі елегантної пані без зарукавка — став він тепер, по довгій неласці всевладної моди невідкличним складником жіночого силуету. Крім тієї здавалось би химери моди, має він свої справді добрі сторони: тепло в руки, заступає торбинку. Залежно до чого будемо зарукавок носити, добиремо відповідний матеріал і форму. До футра футряний, такий як ціле футро або комір, переважно дуже великий, круглий або квадратний (нагадає чемаданики). До зимових плащів з матеріалу плаща або з футра такого як комір, менші — форми ручної торбинки, бочівочки або книжки. До вечірніх туалетів появляються тут і там зарукавки-цяцьки майстерю шиті з того самого шовку, що й сукня, у формі великого фантазійного квіту.

Не важко зробити собі сукняний зарукавок до щоденного вжитку. Вимоги щодо матеріалу не надто великі. Матеріал не мусить бути навіть такий самий, але менш більш того самого копіру. Часто гладка, гарна форма і без футряного прибрання є дуже елегантна і до цього йде в тому сезоні. Роботу футряних зарукавок ліпше віддати фаховим рукам.

Подемо, як робити з матеріалу зарукавок овальний, торбинковий і книжковий.

На зар. овальний витинаємо після тяглої лінії (рис. 1.) орґантину і ваталіну, а матеріал і підшивку після такої самої форми, Докінчення на стор. 12.

Ш К Л О І П О Р Ц Е Л Я Н А

Що знаємо про порцеляну? Є люди що любуються в її таємничому полиску, в розкішних узорах. Коли привезено з Китаю до Європи перші її зразки, вхопили її ці-

сарські двори в свої руки і виробляли лише для власного вжитку. Пізніше передали її загалові, але королівські виробні, Майсен і Севр зберегли свою славу до тепер.

Порцеляна й скло стали загально доступними. Немає хати без порцелянового сервісу на будень і про свято. Та й ніде правди діти — є своєрідна краса у гарно заставленому столі. Зорове враження напевне довірнє кулінарному, коли не перевищує його.

Але скло й порцеляна міняються. Так як наш одяг, наше помешкання, наш спосіб думання — прино- ровлюються до сучасності.

Передовсім формою. Лінії здебільшого прості, гладкі. Чарки мають звичайний простий загиб, невисоку ніжку. Шклянки до води мають солідну підставу, звязану міцно з верхом. До них шкляний дзбанок, що нагадує формою примітивні сільські глечики.

Те саме і в порцеляні. Чашки чи тарілки прості, гладкі, розложисті. Міцно стоять на своїй підставці, не холітаються на тонких ніжках.

Везерунки теж змінилися. Зникли квіти, яркі й

ІЗ ПРОБЛЕМ «ДОБРОГО ТОНУ».

Виймок із листа до Редакції.

«Ох, пані добродійко! Моя пані докторова!» І так за кожним словом «пані меценасова, професорова... І то не між старшими жінками, але й між молодими, що лиш недавно вийшли заміж».

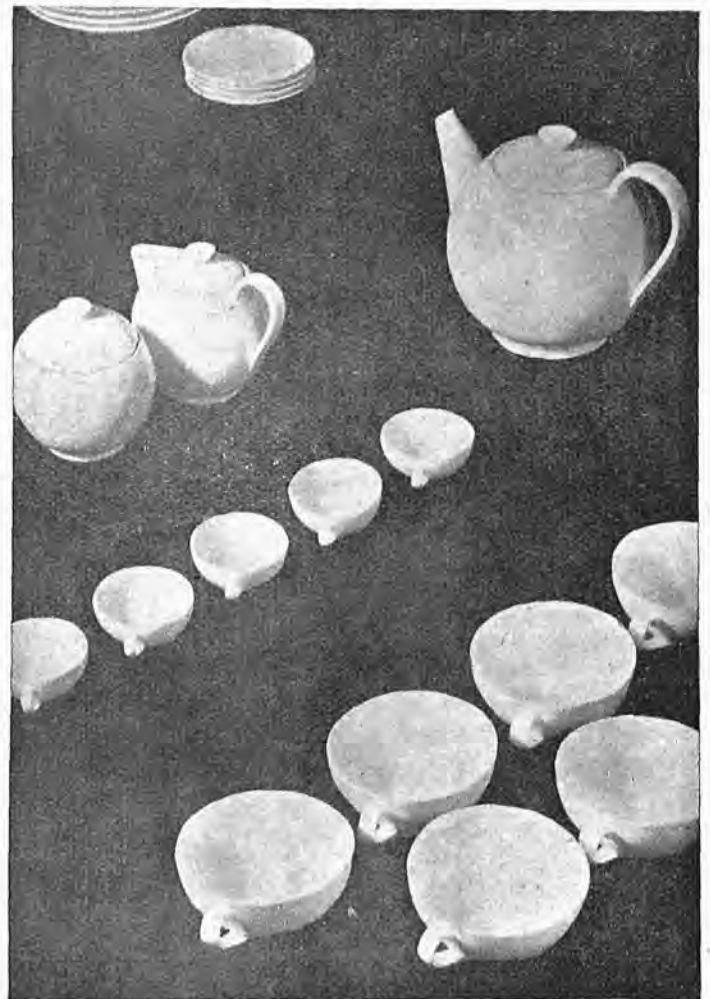
Ми напевно дуже вам вдячні, що ви порушили в вашому листі таку тему. Ми помістили виймок із вашого листа, та скористаємо з нього як із вихідної точки до дискусії над «титулами». А справа ця стає у нас вже пекучою. У нинішні часи, коли станові різниці так дуже затерлися, та наступило таке зрівняння особливо зовнішнє між людьми, ціла гієрархія титулів, давно уже повинна перейти в історію. Але на ділі у нас бачимо зовсім противні тенденції. Замість того, щоб титули зникли, повстають нові амбіції на полі титулів, та щось якби нова термінологія і гієрархія! Що другий то директор, радник, доктор, професор, редактор і т. п. В кожному разі так зовсім без титулу не можна обійтися. Знаний був титул — «директора... від кортів тенісових» в Академічному Домі у Львові. Титул — кожний мусить мати, це перше услівя товариського успіху. Скільки в тім у дійсності міститься образливості і яка це іронія у нинішні крізові часи, ці всі численні директори та радники! Чи не є це крізовим об'явом, що люди годяться на такі «Tittel ohne Mittel!» — А напевно можна зовсім добре провадити товариську розмову без тих усіх приналежностей в роді «меценасова», «директорова», «радник» чи «добродійка». Наше «ви» не тільки згідне з духом нашої мови, воно до того, миле, просте та безпосереднє. А як зовсім інакше звучали би розмови, якби на місце тих усіх «добродійок» вставили прийняте на Придніпрянщині називання по батькові. Скільки приєрих, глупих ситуацій, ми що звязані з помилковим вжитком титулу і т. п., оминули би ми. Тож до діла, упрощуємо відносини між людьми!

Елегантність товариських звичаїв у їх простоті та невимуженості.

Уна.

Найбільший вибір останніх новинок на жіночі сукні й плащі, а також матеріали на мужеські вбрання поручає

„ДІМ МОДИ“
Львів — європейський готель

притишені в красках, а зявилися взори зложені з ліній і орнаментів. Тут і там подибуємо золотий беріжок при пишнішій заставі. Дуже модні чашки колірові — ззовні, а в середині білі. Часом орнамент зводиться лише до яркого колірового краю, але яке це — при всій примітивності — гарне і спокійне!

Отож розуміємо тепер проект В. Дядилюка, що його виконала крамниця О. Ониська у Львові. Тут наш орнамент зведений до кількох легких, кучерявих ліній. А краски видержані в ніжних молодих відтінках, що- би не дражнити ока й — апетиту.

ПЛЕТЕМО...

СТІБ ВИПУКЛИЙ

Набрати на дріт число очок, подільне через шість.

1 ряд: 5 очок навиворіть, 1 очко праве, повторяти на зміну.

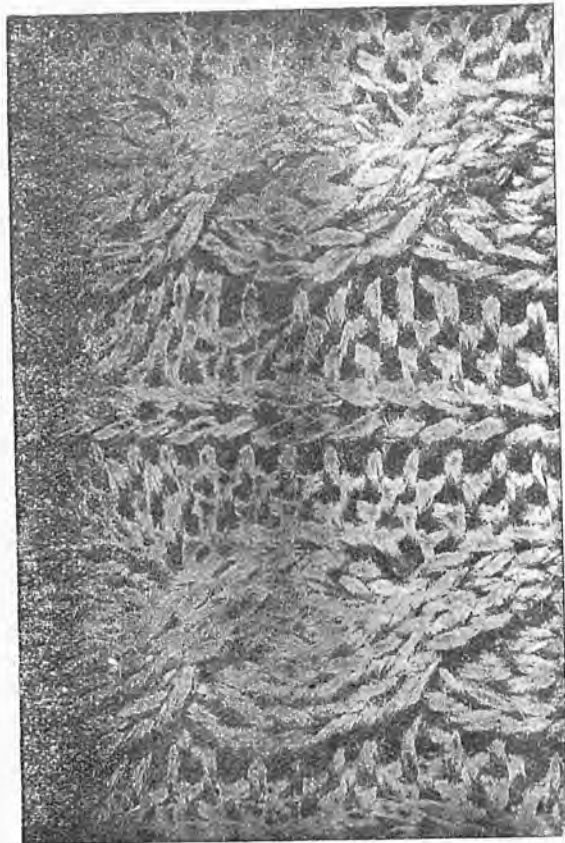
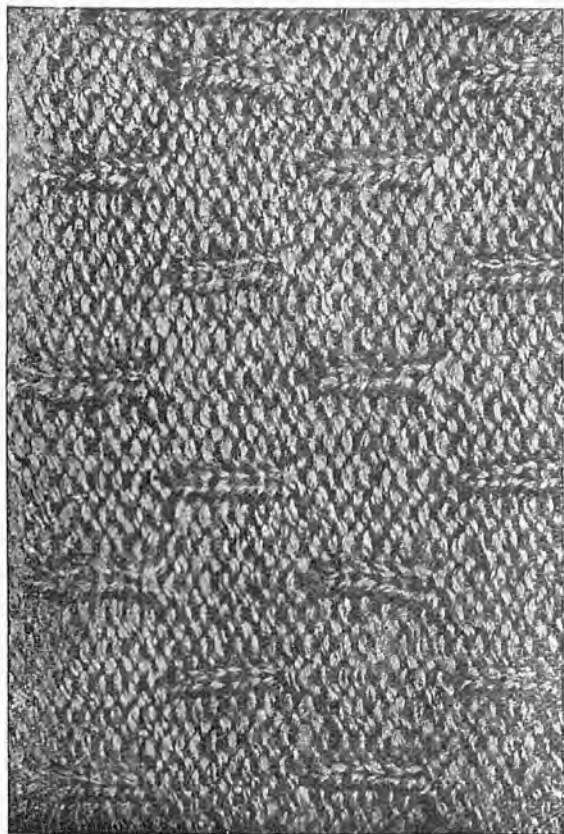
2 ряд: всі очка праві. Перший і другий ряд повторити тричі.

3 ряд: випуклі чертки (праві очка) над кожним третім лівим очком попереднього ряду.

4 ряд: всі очка праві.

3 і 4 ряд: повторити тричі.

Стіб виконаний з волічки «Трикутника в Колі», марки Скот-лянд на дротах 2¹/₂.

СТІБ «КОСИЧКИ».

Набрати на дріт число очок, подільне через одинадцять.

Від 1 до 6-го ряду: 1 очко праве, 2 очка ліві, х, 6 очок правих, 2 очка ліві, 1 очко праве, 2 очка ліві, від х повторяти.

7-ий ряд: 3 перші з 6 правих очок набрати на третій дріт і наперед переробити очка з другого дроту, а потім із додаткового. Повторяти взір від 1 ряду.

Стіб виконаний з волічки «Трикутник у Колі», марка Польо, на дротах ч. 2¹/₂.

БАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ!

Ми обнизили значно ціни наймодніших плащів і костюмів. Великий вибір прекрасних суконь.

МАГАЗИН І. ПОСАМЕНТ

Львів, вулиця Академічна ч. 2 (готель Жоржа)

Продовження із стор. 10.

але на один см. ширшої (рис. 1, лінія точкована). До одного боку підшивки пришиваємо кишеню з засувним патентовим замком. На матеріал кладемо органтину, ваталіну і підшивку разом із пришитою кишенею, береги матеріалу і підшивки загинаємо до середини і пришиваємо до себе. Повстає так якби мала ковдерка для ляльки. Два скрайні береги (а і в) тієї ковдерки складаємо разом, так щоб замок був назовні.

Торбинковий зарукавок шиємо так само, тільки витинаємо іншу форму (рис. 2).

Книжковий має форму книги а спід зарукавка мусить мати такий хребет, як у книжки. З боків додаємо до половини зарукавка бочки від 3—5 см широкі (рис. 3). До викінчення зарукавка уживаємо шовкових шнурів і кутасиків, що тепер є дуже в моді.

Фахово виконує зарукавки у Львові моднярська крамниця «Мак», ул. Чарнецького ч. 10.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“
ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20–22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

Родичам цього не вільно читати!

*Діточки чемненькі!
Дарунки гарненькі
Приніс я для вас...
Тож ви пам'ятайте
І не забувайте,
Що прошу я вас:*

*Щоб батько і мати
Гули купувати
Своє у своїх!
На свята, гостину
Веселу хвилину
Пильнуйте ви їх!*

**Гусочку товстеньку
Та масло свіженьке
У МАСЛОСОЮЗІ!**

**Шинку рожевеньку,
Ковбасу смачненьку
У ЦЕНТРОСОЮЗІ!**

**Муку і родзинки,
Цукор, мандаринки
В НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ!**

**Андрути, печиво,
На ялинку дива
В ФОРТУНІ НОВІЙ!**

Найелегантша пані задовольнить
свій смак у ново відчиненій
українській фірмі

„МАК“
Львів, Чарнецького ч. 10

Користайте зі знижки цін битої птиці

„МАСЛОСОЮЗ“

Гуси 1'40 зл., качки 1'55, Пулярди 1'55,
кури росолові 1'45, індики І. кл. 1'45 зл.
Ціни за 1 кг. — Пантарки 2 зл. за штуку.

Продає крамниця „М. С.“

Львів, Косцюшки ч. 1а, телефон 239—66.

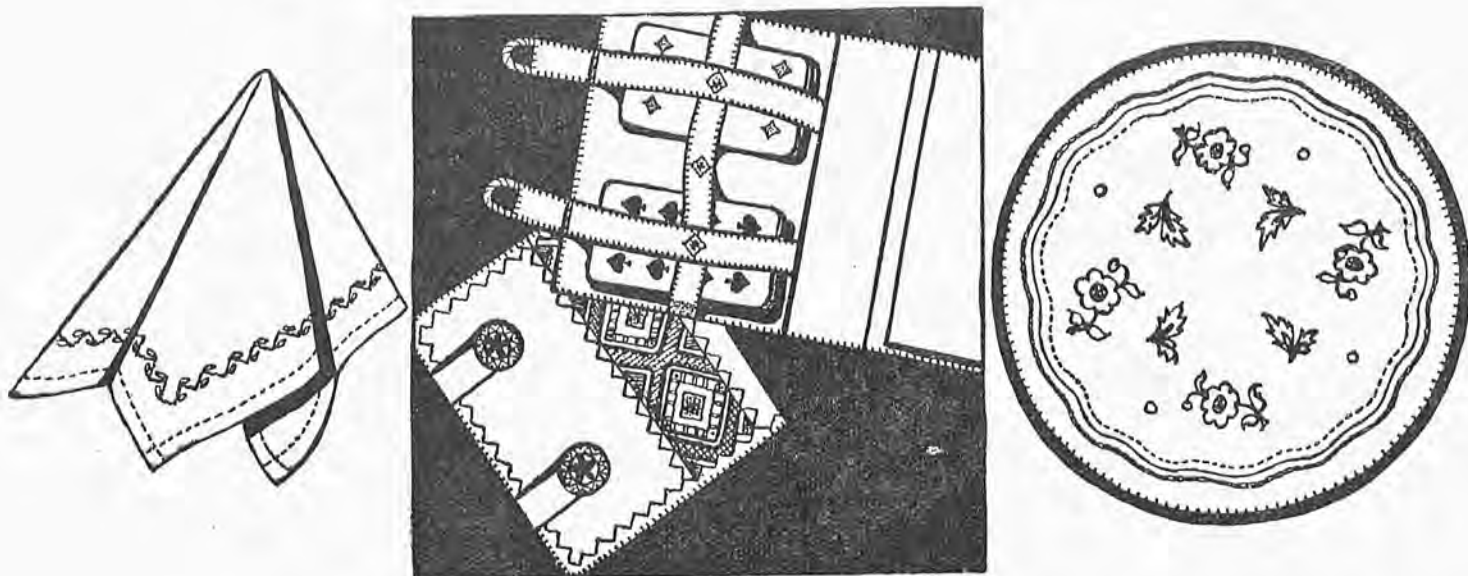
Безплатна доставка до дому.

МАШИНИ до писання нові та уживані,
Машины до шиття, нові від 175— золотих
з 20-літньою гарантією.
На права машин

ПАТИЦЬКИЙ
&
ІВАНИШИН
Львів, Чарнецького 10, тел. 295-54

РУЧНІ РОБОТИ

Під ялинку.

Дехто готує аж під ялинку приємні несподіванки. Тож є ще три тижні часу на невеличкі, але милі ручні роботи. Ось кілька проєктів для зручних жіночих рук:

Ч. 1. Вишивана хустинка з кремового батисту. Мережка виконана нитками помаранчевої крески. В тій самій красці сидержаний вузький взірець.

Ч. 2. Окладинка на бріджові карти. З сірого полотна, вишивана з краю хрестиком узором. Краї окладинки обкинєні рідкою обміткою в красці зеленій та помаранчевій. Внутрі окладинка підшита як бачимо на рисунку. Три паски з полотна, також прикрашені обміткою, перехрещуються внутрі і придержують карти. Один пасок пришитий повздовжно, а два йдуть поперечно, переходять через петлю на краю окладинки й вистають трохи поза край. На кінцях паски мають також по петлі з зеленого, або помаранчевого шнурочка. Згорнувши обі частини окладинки до купи можна пасками застібнути великі зелені гудзики, що знаходяться на верху окладинки.

Ч. 3. Кругла серветка з полтавськими мотивами.

Наші народні мотиви зрідка допускають примінення в кру-

глій формі. Найкраще годяться тут полтавські квіти, що мають лінії м'яккі й гнуті. На цій серветці примнені чотири квіточки на переміну з мотивами листків і точок. Квіти виконані стебнівкою а хвиляста лінії, що їх окружає, переволіканням та стебнівкою. Край серветки викінчений обміткою в одній красці.

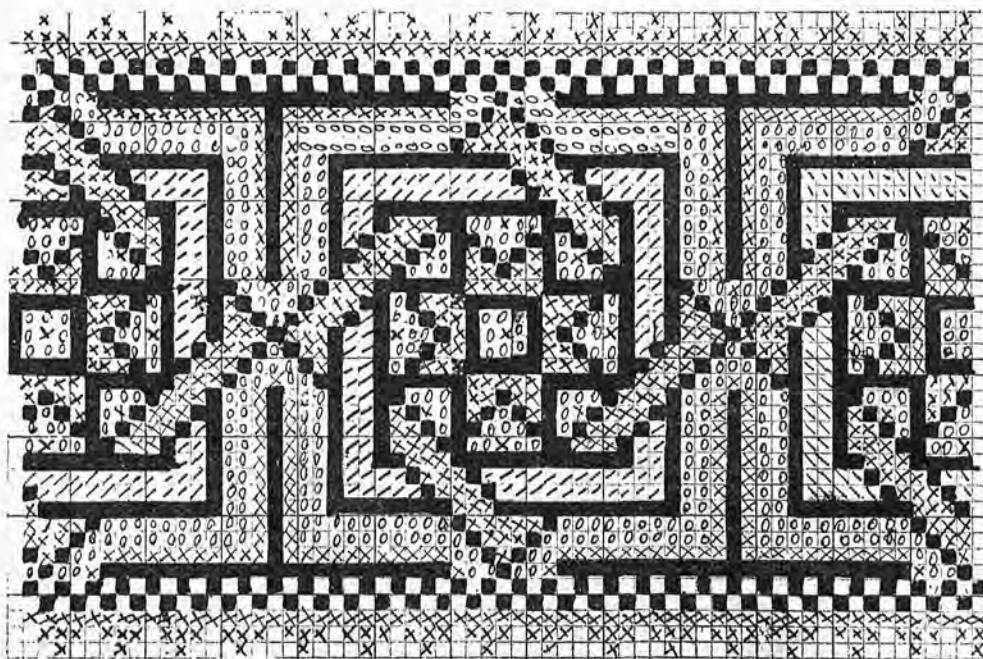
Ч. 4. Взір на окладинку ч. 2. Виконаний хрестиками. Крески: ■ ■ ■ чорна, oo oo помаранчева, // // зелена, хх хх брунатна. До вишивання вживати ниток марки Ц. М. С.

Найстарший магазин всяких суконних товарів
на мужеські й жіночі вбрання

Іван Валлях і Син

Львів, Ринок Ч. 3. Тел. 247-16.

Низькі ціни. Великий вибір у кожному сезоні.

ДО ЦЬОГО ЧИСЛА ДОЛУЧУЄМО ТАБЛИЦЮ
ВЗОРІВ Ч. IV.

Проекти до таблиці взорів ч. IV.

Ч. 5. Подушка вишивана взором ч. I з таблиці ч. IV. Вгорі примінена вставка в кольорах чорній, червоній, зеленій і жовтій. По полю покидані мотиви з рукава, зірки й хрестики у рівномірних відступах.

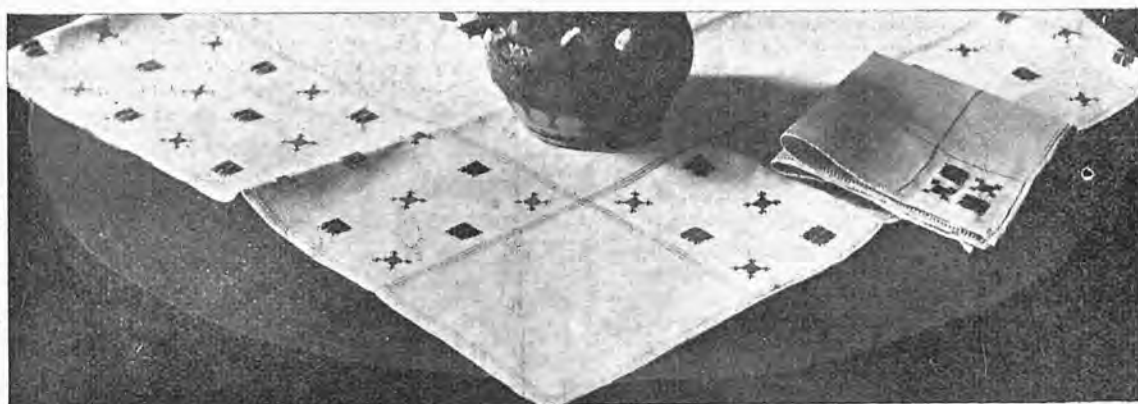
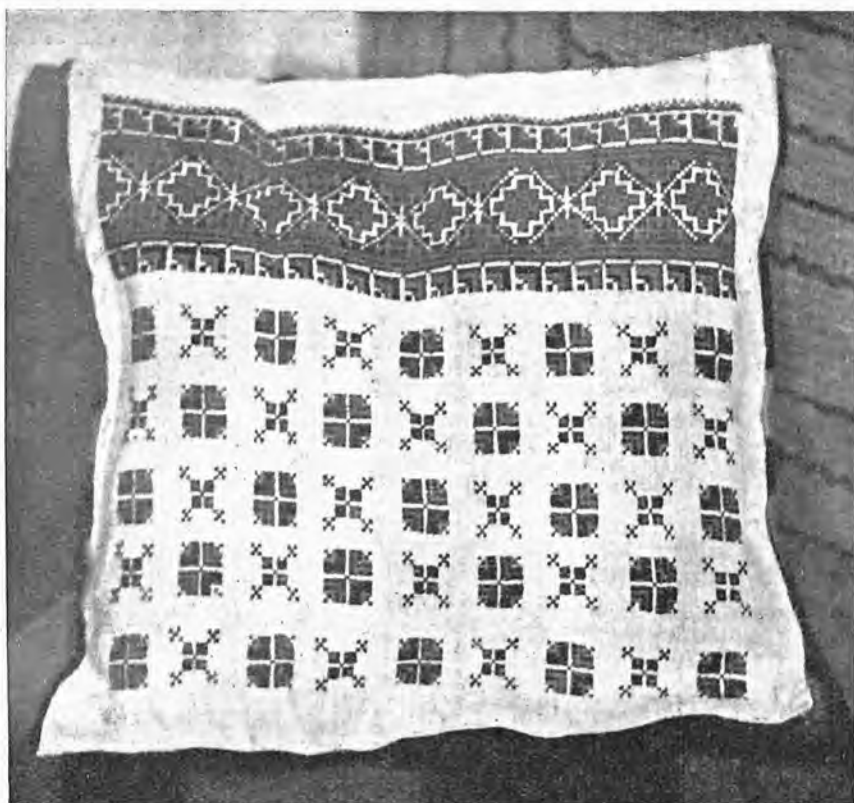
НИТКИ

до ручних робіт марки

C-M-S

є крашені індантreno-
вими красками й тому
ніколи в пранню не
пускають!

Ч. 6. Настільник із білого сільського полотна. Поле настільника поділене переволіканням. У відступі 20 см від краю б'жить переволікання в кольорах червоній і зеленій (потрійне).

Більші поля, відграничені переволіканням, виповнені квадратами й зірочками із зору ч. I з таблиці ч. IV. Менші поля, на рогах, порожні.

Серветка прикрашена подібно. Так само поділена переволіканням на більші й менші поля у відступі яких 6 см від краю. Вишивана тільки на одному краю.

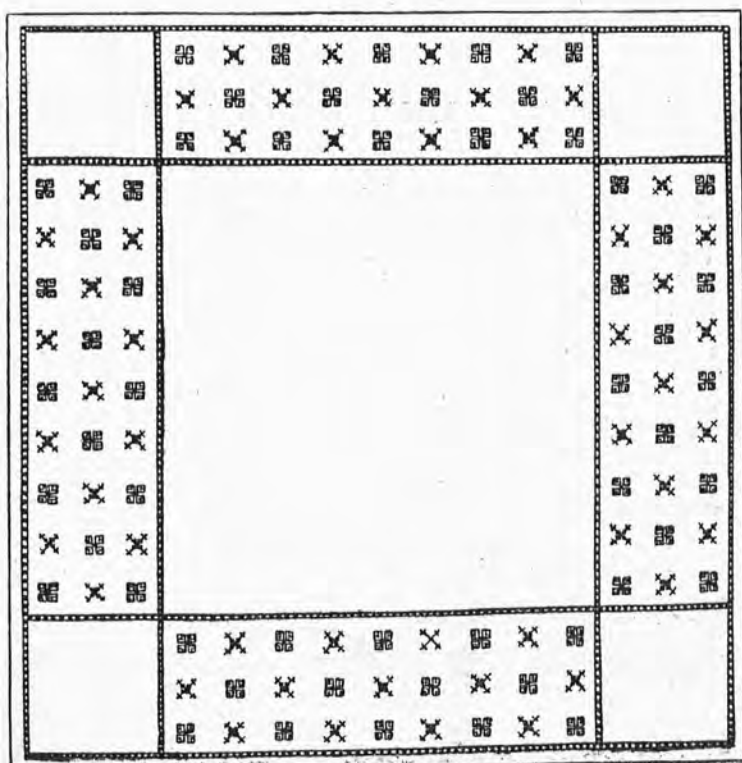
Ч. 6 а. На цьому рисунку бачимо докладно як розміщено вишивку й поділено поле настільника.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, вул. Академічна 22, I. п.

Спеціальність: машинові пасти й джети

Приписи

Юшка цитринова.

Зварити $\frac{1}{4}$ л рижку, додаючи малу ложку масла, потім додати до рижки завареного смаку з ярин (може бути росіл), вимішати і кілька разів заварити. Розбити $\frac{1}{4}$ л. квасної сметани з ложкою муки (може бути з додатком кількох жовтків), вляти до юшки і легко заварити. Вляти юшку до вази на покращу в пластинки цитрини. Хто хоче, щоби юшка була квасніша, може ще втиснути цитрини.

Щука з хріновою підливою.

Щуку, добре почищену, покращати на куски (можна і цілу варити), посолити кілька годин перед варенням. Потім залляти перецідженим смаком, вивареним із ярин і коріння і варити на сильному вогні чверть години, потім вийняти обережно, щоби не розлетілась на полумисок, прикрити скоро, щоби пара не вийшла і риба не вистигла. Зробити підливу з хріну, полляти нею рибу.

Хрінова підлива до щуки.

Утерти хрін, запарити кип'ячим маслом, всипати трохи муки і розтерти добре, засмажити і розпровадити смаком із ярин, по-

Знамениту цикорію „ЛУНА, підмінку кави „ПРА-ЖІНЬ“, солодову каву „ЛУНА“ виробляє кооп.

»Суспільний Промисл«

у власній фабриці Львів XV., Богданівка ч. 30.

Жадайте у всіх крамницях!

тім вляти 2 ложки квасної сметани, трохи соли, втиснути цитрини або вляти оцту, заварити, вбити 2 жовтка, огріти на вогні і полляти щуку.

Паштет із телячої печінки.

Свіжу печінку вижилувати, покращати в кусники, змолоти, одну бульку намочити в молоці, витиснути, змолоти на машинці. Печінку з булькою ще раз перепустити через маюнку, додати перцю, соли, посіченої цибулі, мушкатової галки, 40 дкг. покращати солонини, 10 дкг. шпінату, 2 жовтка. Все вимішати, а як уже приправлене до смаку, вложити цю масу до ринки виложеної плястрами солонини. Зверху положити покращу солонину, накрити білим папером та щільно пристаючою покрешкою. Вставити до другої більшої ринки з кип'ячою водою і варити в парі 4 години; коли вода випарує, долити і вважати, щоби в часі варення вода не дісталася до ринки. 24 години має паштет стигнути, потім вийняти з форми на полумисок і подати з корінням.

Фабрика хемічних виробів
О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову.
Пасту до підлоги „Французька маса“.
Віск комбінований до підлоги, васеліну до шкіри, синку до білля помадкову і коронову, шварц до чобіт, віск шевський, смолу шевську.

Паштет із зайця.

Якщо хочемо мати більший паштет, беремо обі лопатки, вижилуємо старанно, шпикуюмо і печемо. Решту мяса, т. зн. голову, ребра і передні частини, варимо в малій кількості води з яриною, цибулею, грибами і всяким корінням (перець звичайний, англійський, бобкове листя, мушкатовий квіт), виваримо росіл найвище до пів кварти. Зваривши, виймаємо мозок із голови, обираємо мясо від костей, краємо. Одну печінку телячу, одну заячу шпикуюмо і печемо з $\frac{1}{2}$ кг. вепрової полядвизи (не припалити), покращаємо $\frac{1}{2}$ кг. солонини і все разом перелустимо через машинку від мяса. Дві великі цибулі спечемо в рурі, обберемо з лупини, змелемо. Намочимо в молоці 4 стерті зі шкіри булки, витиснемо, змелемо, потім даємо те все до макітри і добре тремо валком, додаємо до смаку соли, перцю, 4 жовтка, вливаємо росіл в яким ми варили частини зайця і вимішаємо все разом дуже добре.

Форму бляшану виложимо тонкими плястрами солонини і печемо три чверти до одної години, вважючи щоби не припалився.

Крухий коржик запіканий з яблочною мармелядою або іншими овочами.

Замісити крухий коржик з 13 дкг. муки, 9 дкг. масла, 7 дкг. цукру, 2 жовток і 1 цілого яйця. Коли готове, розтягнути на тортивниці або блясі і спечи. Осібно вдусити 1 кг. яблос з цукром на мармеляду. Додати трохи шкірки цитр. або помаранч. для запаху. Коли вже все готове, вистудити спечений коржик, так само і мармеляду (мусить бути досить густа, щоби можна смарувати нею коржик). З лишніх білок (добре якби їх було більше, може з попереднього дня які лишилися) вбиваємо густий сніг з додатком цукру і накладаємо поверх того мармеляди та вставляємо до рури щоби запекти. Можна робити з суницями, малинами, тоді більшу кількість піни вимішуємо з даними овочами (лиш не забагато тих овочів). Додати тоді треба більше цукру, класти їх на коржик та гарно запекти.

Металі чистить найкраще плин (рідина) і паста

„Сільва“, Львів, Бандурського ч. 5.

До миття рук порошок і паста „Сільва“.

Тісточка »гусочки«.

20 дкг. муки, 15 дкг. масла замісити на стільниці, додати до цього 2 варені жовтка, 4 дкг. цукру, 4 дкг. оріхів або м'ягдалів, вимісити і виробляти рогаики. Вложити в гарячу піч, а по спеченні обсипати цукром з ванілією.

Медівник.

3 жовтка втерти з ложкою масла, шклянку меду заварити, як вистигне, додати до жовтків, додати шклянку цукру, 4 шклянки муки, ложку поташу і піну з 3 білків. Все разом добре втерти. Накінець додати коріння, оріхів, якщо хто любить. Виложити і можна лишити на зимні до слідуючого дня. Печи в легкій печі $\frac{1}{4}$ до 1 год., можливо без частого заглядання до рури, особливо першої пів години.

А Р О З А

вирібня споживчих артикулів

поручає

ОВОЧЕВІ ДРИГЦІ

(гальретки)

і БУДИНІ

в шести різних смаках.

Докінчення зі стор. 7.

Як кожна жінка, поспробувала і вона рятувати свою любов. Вкінці з плачем призналася йому:

— Я не є „Тоя“, але ти хотів конечно такої „пересічної“, а я мала тільки тебе на світі.

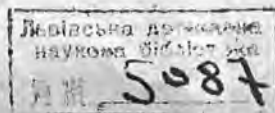
Відітхнув з полекшою. Квіти, що приніс їх увечорі, потвердили, що любов повернулася. Зав'язав зелену, заборонену краватку і для відміни грав модні „шлягери“.

— Скажи мені маленька, не пишеш, а така ти начитана, розумієшся на всім, а принайменше удаєш, що розумієшся, на всьому. Як ти це робиш?

— Зовсім просто!! Пересічність жіноча є дуже непересічна!

А до редакції того самого дня вийшов лист з проханням нікому не зрадити назвища „Тої“. В цей спосіб жінка, що пише, запевнила собі звичайне, людське щастя.

(Переклад із польського).

Нова повість!

Нова повість!

Вже вийшла повість

ІРИНИ ВІЛЬДЕ

МЕТЕЛИКИ НА ШПИЛЬКАХ

Ціна зл. 2.50

Замовляти у Видавництві „ІЗМАРАГД“ —
Львів, вул. Косцюшка ч. 5.

„Жіноча Доля“

Дво тижневик для українського жіноцтва і „Світ Молоді“ журнал для українських дівчат виходить в Коломиї, вулиця Замкова число 37.

Матері й дочкі! Пишіть за оказовим числом.

Кожний купець і промисловець, як теж кожний український громадянин, що цікавиться розвитком господарського життя, — мусить читати двотижневик

„ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ“

Місячна передплата 0,50 зол.

Адреса: ЛЬВІВ, РИНОК 10. II.

це

РІДНА ШКОЛА В КОЖНІЙ ХАТІ.

«САМООСВІТА» видала дотепер 72 книжки, які можуть служити як готові реферати, чи популярні наукові підручники для молоді. Книжки «Самоосвіти» з численними образками, рисунками і мапами.

ЖАДАЙТЕ ДОКЛАДНИХ КАТАЛОГІВ «САМООСВІТИ»!

Ціна книжок, для тих, що купують прямо у Видавництві:

1 річник (то є 12 книжок) разом з пересилкою 4.00 зол.
2 річники (то є 24 книжок) разом з пересилкою 7.50 зол.
3 річники (то є 36 книжок) разом з пересилкою 10.00 зол.
4 річники (то є 48 книжок) разом з пересилкою 12.00 зол.
5 річники (то є 60 книжок) разом з пересилкою 15.00 зол.
6 річники (то є 72 книжок) разом з пересилкою 17.00 зол.
Тим, що куплять у Видавництві всі 6 річників «Самоосвіти», тому Видавництво дарує 10 книжок «Найкращих Оповідань Самоосвіти» в ціні 2.25 зл., та ще одну книжку вартості 2 зл. Для заграниці ціна та сама, тільки за пересилку дочисляється по 1 зол. за кожний річник. — Хто купує 6 річників, той може вислати готівкою завдаток 10 зол., а решту 7 зол. на місячні сплати по 1 зол.

«Самоосвіта у 1936 році буде видавати:

ВИЩИЙ КУРС НАРОДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Книжки будуть виходити по одній щомісячно протягом 4 років. Ці книжки доповнять Бібліотеку Загального Знання «Самоосвіти», даючи дальші конкретні виклади про спеціальні питання. Разом усі книжки дадуть повну освіту, потрібну для інтелігентної людини. Річна передплата на 1936 р. виносить 3 зол. за 12 книжок.

Адреса: «САМООСВІТА», ЛЬВІВ, МІЦКЕВИЧА 7.
П. К. О. 500.872.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК НА СВ. МИКОЛАЯ І НА РІЗДВО
зробите для своїх рідних, приятелів, знайомих, коли купите для них надзвичайно цінні і цікаві мистецькі книжки:
Уласа Самчука — «ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ» (4.50 зол.);
Н. Королевої — «ІЗІЗ» повість з середньовіччя (2.30 зол.)
та її ж нариси — «ВО ДНІ ОНИ» (1.20 зол.).

Це книжки, які приковують увагу читача від першої до останньої сторінки, які виховують, ублагороднюють та ушляхетнюють душу та зміцнюють всі її сили. Замовляти в в-цтві

«ДЗВОНИ», ЛЬВІВ, вул. ЯПОНСЬКА ч. 7. II.

Хто замовляє прямо в видавництві, не платить порта.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ ЖУРНАЛУ

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

на 1936 рік

Вже дев'ятий рік виходить заходом і накладом «Прогресу» у Львові журнал

«ЖИТТЯ І ЗНАННЯ»

багато ілюстрований місячник, із великою силою матеріалу з усіх ділянок знання.

«ЖИТТЯ І ЗНАННЯ» це невичерпане джерело для всіх, що шляхом самоосвіти хотять доповнити своє знання. Загально-доступний виклад допоможе всякому збагнути і зрозуміти й найважчу річ — та зрозуміти її не тільки самому, але ще й іншим переказати. Тимто наш журнал, це (правда — не систематичний) підручник для всякого хто береться за освітню справу і старається її передати іншим: статтями з «Життя і Знання» може користуватися й самоосвітник, і читальняний робітник, і вчитель, і кожна звичайна людина, коли хоче поділитися своїм знанням із іншою людиною.

«ЖИТТЯ І ЗНАННЯ» заступить Вам повсякчас фахову книжку, читанку, чи в хаті, чи в читальні. Для позашкільної освіти — це необхідний підручник. Покищо для неї окремих книжок не видавали, а поки видають, можна вживати замість цих «Життя і Знання». Це вже визнала і шкільна влада, а Шкільна Кураторія у Львові поручила «Життя і Знання» для читання на вечірніх курсах позашкільної освіти на другому ступні — замість читанок.

Тимто не гайтесь! Перегляньте собі хоч один зшиток журналу «Життя і Знання» й не пожалкуєте.

Ми певні, що як докладно його прочитаєте, як зазнайомитеся з програмою нашого журналу, то певне станете нашим передплатником.

Таксамо ми певні, що коли Ви зазнайомите зі змістом журналу Своєю ВП. Рідню, знайомих, учнів і людей, що рвуться до освіти, то й вони зацікавляться «Життям і Знанням» і забажають мати цей журнал для себе та своєї рідні.

Передплата на рік: у краю та в Чехословаччині 18.— зл., на 6 місяців 9.— зл., на 3 місяці 5.— зл., поодиноке число 2.— зл. (Це не торкається осіб і, головню, читалень, які платять річну членську вkladку 25.— зл. і одержують усі видання «Прогресу»).

А так за кордоном: на рік 21.— зл., на 6 місяців 11.— зл., на 3 місяці 5.— зл., поодиноке число 2.— зл.

Комплети 3., 4., 6. і 7. річників у брошурі можна замовляти по ціні 18.— зл., 5. річник по ціні зл. 22.50, а за опрацьований у півполотно з золотими витисками на переді і хребті доплачується зл. 3.—.

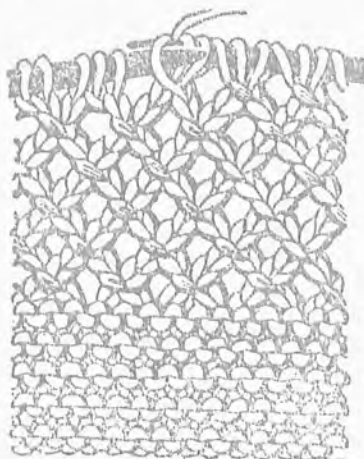
Подаємо до відома, що маємо до продажу окладинки до 1—7. річників журналу «Життя і Знання» по ціні зл. 2.50, з пересилкою 3.—.

ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Адреса редакції й адміністрації:

ЛЬВІВ, РИНОК 10, ТОВАРИСТВО «ПРОСВІТА».
Société „Prosvita“, Léopol, Rynok 10, Pologne. Association „Prosvita“, Lviv (Lemberg), Rynok 10, East Galicia, Poland

Найкраща несподіванка на св. Миколая це ВОЛІЧКА на светер, блузку або шалик!

„Скотлянд“, тепла й груба, 10 дека 2'80 ол. — „Кот“, м'яка і тоненька
10 дека 2'70 зол. — „Польо“, шорстка й відпорна, 10 дека 2'50 зол.

Багатий вибір знайдете
в крамниці „У. Н. М.“ Львів, ул. Косцюшки 1

ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1936 РІК НА

ВІСТНИК

КНИГОЗБІРНЮ ВІСТНИКА

Хто з краю або з Чехії пришле річну передплату
до кінця грудня б. р. платить за «ВІСТНИК»
лише з л. 20.

Закордонний передплатник, що в грудні вишле
одноразово зл. 25 — матиме заплачений «Вістник»
за цілий 1936 рік.

Передплата на «ВІСТНИК» в краю виносить:
квартально — зл. 6.60; піврічно — 12; річно — 23
п л а т н і з г о р и. Ціна окремої книжки — зл. 2.20.
Для заграниці: річно зл. 30 або рівновартість в чужій валюті. — Ціна окремої книжки — зл. 2.50.
Річна передплата на «КНИГОЗБІРНЮ ВІСТНИКА»
(4 книжки) виносить зл. 5 річно, для передплатників
«Вістника» зл. 2.50. Для заграниці — зл. 6.
Для передплатників — зл. 3 — без пересилки.

Адреса:

Львів, вул. ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 26 м. 21.
Чековеkonto: 500.371.

„НАЗУСТРІЧ“

у 1936 р.

З днем 1-го січня 1936 р. «Назустріч» вступає в третій рік свого існування. Велике число співробітників «Назустріч», що з кожним числом більше, це доказ, які широкі кола українського громадянства бачуть у «Назустріч» те огнище, в якому зосереджуються зусилля тих, що добре дбають, щоби нам «не судилося послідними бути».

Завдання «Назустріч»: Збирати культурно-творчі сили нації і творити з них кадри будівничих нашого «Великого Майбутнього».

Передплата «Назустріч»: місячна 0,90 зол., чвертьрічна 2,70 зол., піврічна 5,40 зол., річна 10,00 зол.

Кожний новий передплатник, що до кінця січня 1936 р. надішле цілорічну передплату в сумі 10.— зол. візьма участь у льосуванні книжкових

премій,

яких загальна вартість виносить 500 золотих.

Список премій буде проголошений пізніше.

Передплату можна надсилати розрахунковими переказами (можна купити в кожному поштовім уряді зл. 1 гр.) на адресу:

АДМІНІСТРАЦІЯ «НАЗУСТРІЧ», Львів, Ринок 10,
або складанками П. К. О. ч. konta 153.558 «Смолоскипи».

